This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

FROM THE LIBRARY OF

PROFESSOR FÉLICIEN VICTOR PAGET

BY BEQUEST OF MADAME PAGET

NO.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

VERA CHRISTIANA RELIGIO,

CONTINENS

UNIVERSAM THEOLOGIAM

NOVAE ECCLESIAE

A

DOMINO APUD DANIELEM CAP. VII: 13—14, ET IN APOCALYPSI CAP. XXI: 1, 2. PRAEDICTAE.

AB

EMANUELE SWEDENBORG,

DOMINI JESU CHRISTI SERVO.

TOMUS SECUNDUS.

AD FIDEM EDITIONIS PRINCIPIS ANNO MDCCLXXI.
AMSTELODAMI EXCUSAE DENUO EDIDIT

Dr JO. FR. IM. TAFEL,

PHILOSOPHIAE PROFESSOR REGIUS, REGIAE BIBLIOTHECAE UNIVERSITATIS TUBINGENSIS PRAEFECTUS, ET SOCIETATIS HISTORICO-THEOLOGICAE LIPSIENSIS SOCIUS ORDINARIUS.

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

TUBINGAE

CURAM ADMINISTRAT „Verlagsexpedition;"

LONDINI,

„THE DEPOT OF THE SWEDENBORG SOCIETY, 36. BLOOMSBURY STREET, OXFORD STREET."

1858.

Digitized by Google

BX 8712
T7
1857
v.2

Digitized by Google

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

CAPUT OCTAVUM

DE

LIBERO ARBITRIO.

463. Antequam accinctus accedo ad tradendum Doctrinale Novae Ecclesiae de Libero Arbitrio, necessum est ut praemittantur illa quae Hodierna Ecclesia in Libris suis dogmaticis de illo tradit, quoniam nisi hoc fiat, potest homo, cui sana ratio et religio est, credere, quod non operis pretium sit de illo aliquod novum scribere, diceret enim secum, quis non scit, quod homini Liberum Arbitrium in spiritualibus sit, quid alioquin foret, quod Sacerdotes praedicarent, ut credant in Deum, ut convertant se, ut vivant secundum praecepta in Verbo, ut pugnent contra concupiscentias carnis suae, utque se parent novam Creaturam, praeter similia plura; quare secum non potest aliter cogitare, quam quod illa modo voces venti essent, si non aliquod Liberum Arbitrium in rebus salutis foret, et quod illud negare esset delirum, quia contra sensum communem: at quod usque hodierna Ecclesia in contrarium eat, et illud extra Templa sua ejiciat, constare potest ex Libro Formula Concordiae appellato, in quem Evangelici jurant, ex illis ibi quae sequuntur; quod similis Doctrina et inde fides de Libero Arbitrio sit apud Reformatos, ita similis in Universo Christiano Orbe, proinde in Germania, Suecia, Dania, Anglia et Hollandia, constat ex Libris dogmaticis illorum. Haec itaque sunt Transsumpta ex Formula Concordiae, Editionis Lipsiensis Anno 1756.

464. „I. Doctores Augustanae Confessionis asserunt ho„minem ex lapsu primorum Parentum ita penitus corruptum „esse, ut in rebus Spiritualibus, quae ad conversionem et „salutem nostram spectant, natura caecus sit, et Verbum Dei „praedicatum neque intelligat, neque intelligere possit, sed

Digitized by Google

„illud ut rem stultam judicet, et nunquam a seipso ad Deum „appropinquet, sed potius inimicus Dei sit et maneat, donec „virtute Spiritus Sancti per Verbum praedicatum et auditum, „ex mera gratia, sine omni sua propria cooperatione conver- „tatur, fide donetur, regeneretur, et renovetur, pag. 656. „II. Credimus quod hominis non renati intellectus, cor et vo- „luntas in rebus spiritualibus et Divinis ex propriis naturalibus „viribus, prorsus nihil intelligere, credere, amplecti, cogita- „re, velle, inchoare, perficere, agere, operari et cooperari „possit, sed quod homo ad bonum prorsus corruptus et mor- „tuus sit, ita ut in hominis natura post lapsum, ante regene- „rationem, ne scintilla quidem spiritualium virium reliqua „manserit, quibus ille ad gratiam Dei praeparare se, aut ob- „latam apprehendere, aut accommodare se, et per se capax „esse possit, aut viribus propriis aliquid ad conversionem suam „vel toto vel ex dimidia vel ex minima parte conferre, agere, „operari aut cooperari ex seipso, aut tanquam ex seipso possit, „sed quod homo sit peccati servus et mancipium Satanae, a „quo agitatur, inde adeo naturale ejus Liberum arbitrium „ratione corruptarum virium et naturae suae depravatae dun- „taxat ad ea, quae Deo displicent et adversantur, activum et „efficax est, p. 656. III. Quod homo in civilibus et naturali- „bus rebus sit industrius et ingeniosus, sed in spiritualibus et „Divinis rebus, quae ad animae salutem spectant, sit similis „trunco, lapidi, statuae salis uxoris Loti, quae neque oculorum, „oris aut ullorum sensuum usum habent, pag. 661. IV. Quod „homo usque loco motivam potentiam [habeat, seu] externa „membra regere, Evangelium audire, et aliquo modo meditari „possit, sed quod usque id tacitis cogitationibus ut rem stultam „spernat, neque credere possit, et in hac parte deterior est „trunco, nisi Spiritus Sanctus in illo sit efficax, et fidem alias- „que Deo probatas virtutes et obedientiam in illo accendat et „operetur, pag. 662. V. Quadam ratione dici potest homi- „nem non esse lapidem aut truncum, lapis et truncus non re- „luctatur, nec intelligit aut sentit, quid secum agitur, sicut „homo Deo sua voluntate reluctatur, donec ad Deum conver- „sus fuerit; et tamen verum est, quod homo ante conversio- „nem sit creatura rationalis, quae habet intellectum, sed non

Digitized by Google

„in rebus Divinis, et voluntatem, sed non ut bonum salutare „aliquid velit, sed tamen ad conversionem suam nihil conferre „potest, et in hac parte est deterior trunco et lapide, pag. „672. 673. VI. Quod tota conversio sit operatio, donum et „opus solius Spiritus Sancti, qui eam virtute et potentia sua, „per Verbum, in intellectu, corde et voluntate hominis tan- „quam in subjecto patiente, ubi homo nihil agit, sed tantum „patitur, efficiat atque operetur; quod tamen non eo modo „sit, quasi cum statua e lapide formatur, aut sigillum in ceram „imprimitur, quia cera neque notitiam neque voluntatem ha- „bet, pag. 681. VII. Secundum dicta quorundam Patrum et „neotericorum Doctorum est, *quod Deus trahat sed volentem*, „ita quod hominis voluntas in conversione aliquid agat; sed „haec non sunt analoga sanorum verborum, confirmant enim „falsam opinionem de viribus Humani Arbitrii in conversione, „pag. 582. VIII. Quod in externis Mundi rebus, quae rationi „subjectae sunt, relictum sit homini adhuc aliquid intellectus, „virium et facultatum, etsi hae miserae reliquiae valde sunt „debiles, et quidem haec ipsa, quantulacunque sunt, per mor- „bum haereditarium veneno infecta sunt, atque contaminata, „ut coram Deo nullius momenti sint, pag. 641. IX. Quod ho- „mo in conversione, qua ex filio irae fit filius gratiae, non „cooperetur Spiritui Sancto, quippe cujus unius et solius opus „est hominis conversio, pag. 219. 579 seq. 663 seq. app: p. „143. Quod tamen homo renatus per virtutem Spiritus Sancti „cooperari possit, quamvis multa adhuc infirmitas concurrit; „et quod bene operetur, quantum et quamdiu a Spiritu Sancto „ducitur, regitur et gubernatur; sed usque non cooperatur „cum Spiritu Sancto sicut duo equi una currum trahunt, pag. „674. X. Peccatum originis non est quoddam delictum, quod „actu perpetratur, sed intime inhaeret infixum naturae, sub- „stantiae et essentiae hominis, quod sit scaturigo omnium „actualium peccatorum, ut sunt pravae cogitationes, collo- „quutiones, mala opera, pag. 577. Haereditarius ille morbus, „per quem tota natura corrupta est, est horribile peccatum, „et quidem principium et caput omnium peccatorum, e quo ut „radice et scaturigine omnes transgressiones promanant, pag. „640. Quod Natura per id peccatum, tanquam per lepram

Digitized by Google

„spiritualem totaliter in intimis etiam visceribus et cordis „recessibus profundissimis, tota sit coram Deo infecta et cor„rupta, et propter hanc corruptionem persona hominis lege „Dei accusatur et damnatur, ita ut natura filii irae, mortis et „damnationis mancipia simus, nisi beneficio meriti Christi ab „his malis liberemur et servemur, pag. 639. Quod ex eo sit „totalis carentia seu privatio concreatae in Paradiso justitiae „originalis seu imaginis Dei, et quod inde sit impotentia, in„eptitudo, et stupiditas, qua homo ad omnia Divina seu spiri„tualia prorsus ineptus est. Quod loco imaginis Dei amissae in „homine sit intima, pessima, profundissima, inscrutabilis, in„effabilis corruptio totius naturae, et omnium virium, imprimis „superiorum et principalium animae facultatum, in mente, in„tellectu, corde et voluntate, pag. 640.

465. Haec sunt hodiernae Ecclesiae praecepta, dogmata et sancita de Libero Arbitrio hominis in spiritualibus et in naturalibus, ut et de Peccato originali; haec adducta sunt ob finem ut evidentius appareant praecepta, dogmata et sancita Novae Ecclesiae de illis, nam ex binis sic appositis formis apparet veritas in luce, sicut fit in Picturis, in quibus Facies deformis a latere apponitur Faciei formosae, ex quibus simul visis formositas unius et deformitas alterius coram oculo clare exstant. Sancita Novae Ecclesiae sunt haec quae sequuntur.

Quod in Horto Edenis positae sint duae Arbores, una vitae et altera scientiae boni et mali, significet quod homini Liberum Arbitrium in spiritualibus datum sit.

466. Quod per Adamum et Chaivam in Libro Mosis non intelligantur homines primum creati, a multis creditum est, et ad confirmandum adduxerunt argumenta de Praeadamitis ex computis et Chronologiis apud aliquas Gentes; tum etiam ex effato Caini Primogeniti Adami ad Jehovam, *Vagus et agitatus ero in terra, ut quisquis offenderit me, occidat me; quare posuit Jehovah Caino signum, quod non occisirus sit illum quisquis offenderit eum*, Genes. IV: 14. 15. *et postquam exiverat e faciebus Jehovae, habitaverit in terra Nod, et aedificaverit urbem*, Vers. 16. 17. consequenter quod

Digitized by Google

Terra ante Adamum fuerit inhabitata. Quod autem per Adamum et ejus Uxorem intelligatur Antiquissima Ecclesia in hac Tellure, in ARCANIS CAELESTIBUS, a me Londini editis, pluribus demonstratum est, et ibi etiam, quod per Hortum Edenis intelligatur Sapientia hominum illius Ecclesiae, et per Arborem vitae Dominus in homine et homo in Domino, et per Arborem scientiae boni et mali, homo non in Domino sed in suo proprio, qualis est qui credit quod omnia faciat a se, etiam bonum; et quod per esum ex hac Arbore intelligatur appropriatio mali.

467. In Verbo per Hortum Edenis non intelligitur aliquis Hortus, sed Intelligentia, nec per Arborem aliquis Arbor sed homo: quod Hortus Edenis significet Intelligentiam et Sapientiam, constare potest ex his locis, IN INTELLIGENTIA ET SAPIENTIA TUA *feceras tibi opes, in* EDEN HORTO DEI *fuisti*, et in sequentibus ibi, *plenus* SAPIENTIA, *In* EDEN HORTO DEI fuisti, *omnis lapis pretiosus tegumentum tuum*, Ezech. XXVIII: 4. 12. 13. Haec de Principe et de Rege Tyri, de quo praedicatur sapientia, quia per Tyrum in Verbo significatur Ecclesia quoad cognitiones veri et boni, per quas est sapientia; per lapides pretiosos, qui tegumentum ejus, etiam significantur cognitiones veri et boni; non enim Princeps et Rex Tyri in Horto Edenis fuerunt. Et alibi apud Ezechielem, *Aschur cedrus in Libano, cedri non occultaverunt illum in* HORTO DEI, *omnis Arbor in* HORTO DEI *non par fuit illi in pulchritudine, aemulatae sunt illi omnes* ARBORES EDENIS IN HORTO DEI, Cap. XXXI: 3. 8. 9. et porro, *Cui similis factus es sic in gloria et in magnitudine inter* ARBORES EDENIS, Vers. 18; hoc dicitur de Aschure, quia per illum in Verbo significatur Rationalitas et inde Intelligentia. Apud Esajam, *Consolabitur Jehovah Zionem, et ponet desertum ejus in* EDEN, *et solitudinem ejus in* HORTUM JEHOVAE, Cap. LI: 3; Zion ibi est Ecclesia, ac Eden et Hortus Jehovae est sapientia et intelligentia. In Apocalypsi „*Vincenti dabo edere de* ARBORE VITAE, *quae in* MEDIO PARADISI DEI, Cap. II: 7. *In medio plateae* [et] *fluvii hinc et illinc erit Arbor vitae,*“ Cap. XXII: 2. Ex his patet clare, quod per Hortum in Edene, in quo Adam positus fuisse dicitur, intelligatur Intelligentia et Sapientia,

Digitized by Google

quia similia dicuntur de Tyro, Aschure et Zione. Per Hortum significatur Intelligentia etiam alibi in Verbo, ut Esaj. LVIII: 11. Cap. LXI: 11. Jer. XXXI: 12. Amos. IX: 14. Num. XXIV: 6. Hic spiritualis intellectus Horti ducit causam ex repraesentationibus in Mundo spirituali, ibi Paradisi apparent, ubi Angeli in Intelligentia et Sapientia sunt; ipsa Intelligentia et Sapienta, quae illis est a Domino, sistit talia circum illos; et hoc fit ex correspondentia, nam omnia, quae in Mundo spirituali existunt, sunt Correspondentiae.

468. Quod Arbor significet hominem, constat ex his locis in Verbo, *Cognoscent omnes Arbores agri, quod Ego Jehovah humiliem Arborem altam, exaltem Arborem humilem, et arefaciam Arborem viridem, et germinare faciam Arborem aridam*, Ezech. XVII: 24. *Beatus cujus in Lege beneplacitum, erit sicut Arbor plantata juxta rivos aquarum, quae fructum dabit in tempore suo*, Psalm. I: [2.] 3. Jerem. XVII: 8. *Laudate Jehovam Arbores fructus*, Psalm CXLVIII: 9. *Saturantur Arbores Jehovae*, Psalm. CIV: 16. *Securis ad radicem Arboris jacet, omnis Arbor non faciens fructum bonum, exscindetur*, Matth. III: 10. Cap. VII: 16 ad 21. *Aut facite Arborem bonam et fructum bonum, aut facite Arborem putrem*, [et fructum ejus putrem;] *ex fructu enim cognoscitur Arbor*, Matth. XII: 33. Luc. VI: 43. 44. *Incendam ignem, qui comedet omnem Arborem viridem, et omnem Arborem aridam*, Ezech: XXI: 3. Quoniam Arbor significat hominem, ideo statutum fuit, *Quod fructus arboris inserviens esui in Terra Canaane praeputiaretur*, Levit. XIX: 23. 24. Quoniam Olea significat hominem Ecclesiae caelestis, dicitur de *binis Testibus, qui prophetabant, Quod essent duae Oleae stantes juxta Dominum totius terrae*, Apoc. XI. 4. Similiter Sach. IV: 3. 11. 12. et apud Davidem, *Ego Olea virens in Domo Dei*, Psalm. LII: 10. et apud Jeremiam, *Oleam virentem pulchram fructu vocavit Jehovah nomen tuum*, XI: 16. 17. praeter plura, quae hic propter copiam non afferuntur.

469. Quisque hodie, qui interius sapit, potest percipere aut divinare, quod illa, quae de Adamo et ejus Uxore scripta sunt, involvant spiritualia, quae nemo hactenus novit, quia Sensus spiritualis Verbi non prius quam nunc detectus

Digitized by Google

est: quis non potest e longinquo videre, quod Jehovah non posuisset binas Arbores in Horto, et unam ad offendiculum, nisi propter spiritualem quandam repraesentationem, et [quod] quia ambo ederunt ex aliqua Arbore, maledicti sint, et quod illa Maledictio adhaereat cuivis homini post illos, ita quod totum Genus humanum propter unius hominis culpam, in qua non aliquod malum concupiscentiae carnis et iniquitas cordis fuit, damnatum sit, num hoc cum Divina Justitia quadrat, imprimis cur Jehovah non abstraxit illum ab esu, cum praesens vidit hoc, et cur Serpentem non dejecit in Orcum antequam persuasit. Sed mi amice, hoc Deus non fecit, quoniam sic Liberum Arbitrium homini ademisset, ex quo tamen homo est homo, et non bestia: cum hoc scitur, patet in evidentia, quod per binas illas Arbores, unam ad vitam et alteram ad mortem, Liberum hominis Arbitrium in Spiritualibus repraesentatum sit. Praeterea Malum haereditarium non est inde, sed ex Parentibus, a quibus in liberos traducitur inclinatio ad malum, in quo ipsi fuerunt; quod ita sit, perspicitur a quovis, qui perlustrat mores, animos, et facies liberorum, imo familiarum ex uno Patre; sed usque pendet ab unoquovis in familia si velit accedere aut recedere, quoniam quisque suo arbitrio relinquitur. Quid autem in specie significat arbor vitae, et Arbor scientiae boni et mali, plene expositum est in MEMORABILI supra n: 48, quod videatur.

Quod homo non sit Vita, sed Receptaculum vitae a Deo.

470. Communiter creditur, quod Vita sit in homine, ejus, ita quod non modo sit receptaculum vitae, sed etiam Vita; quod ita communiter credatur, est ex apparentia, quia vivit, hoc est, sentit, cogitat, loquitur et agit prorsus ut ex se, quare hoc, quod homo sit Receptaculum vitae, et non Vita, non potest non videri, quam ut quoddam nondum auditum, aut sicut paradoxon, sensuali cogitationi, quia apparentiae, adversum. Causam fallacis hujus fidei, quod homo etiam sit vita, consequenter quod vita homini sit increata, et postea per traducem ingenerata, deduxi ex apparentia, sed causa fallaciae

Digitized by Google

ex apparentia est, quod plerique hodie sint naturales, et pauci spirituales, et naturalis homo judicat ex apparentiis et inde fallaciis, et hae e diametro contra hanc veritatem sunt quod homo sit modo receptaculum vitae et non vita. Quod homo non sit vita, sed receptaculum vitae a Deo, constat ex evidentibus his testimoniis, quod omnia, quae creata sunt, in se finita sint, et quod homo, quia finitus, non potuerit creari nisi ex finitis; quare in Libro Creationis dicitur, quod Adam ex terra et ejus pulvere factus sit, ex quo etiam nominatus est, Adam enim significat terrae humum; et omnis homo non actualiter consistit, nisi ex talibus quae in terra sunt, et ex terra in atmosphaeris, illa quae in Atmosphaeris ex terra sunt, homo insorbet per pulmones, et per poros totius corporis, et crassiora per cibos e terrenis confectos. Quod autem Spiritum hominis concernit, etiam ille a finitis creatus est, quid spiritus hominis nisi receptaculum vitae mentis; finita ex quibus ille, sunt spirituales substantiae, quae in Mundo spirituali sunt, et in terram nostram etiam collatae, et inibi reconditae; quae nisi simul cum materialibus inessent, non aliquod semen potuisset impraegnari ab intimis, et inde mirabiliter excrescere absque ulla deviatione a primo stamine usque ad fructus, et ad nova semina; nec aliqui vermes procrearentur ex effluviis e terra, et ex exspiratione halituum e vegetabilibus, e quibus atmosphaerae impraegnatae sunt. Quis potest ex ratione cogitare, quod Infinitum possit aliud quam finitum creare, et quod homo, quia est finitus, sit aliud quam forma, quam Infinitum vivificare potest ex vita in se; et hoc intelligitur per haec, *Formavit Jehovah Deus hominem, pulverem de terra, et inspiravit in nares ejus animam vitarum*, Gen. II: 7. Deus, quia Infinitus est, est Vita in Seipso, hanc non potest creare et sic transcribere in hominem, nam hoc foret facere illum Deum; quod hoc factum sit, fuit insania serpentis seu diaboli, et ab illo Chaivae et Adami, nam dixit Serpens, *Quo die comederitis de fructu hujus Arboris, aperientur oculi vestri, et eritis sicut Deus*, Gen. III: 5. Quod dira haec persuasio, quod Deus se transfuderit et transcripserit in homines, fuerit hominibus Antiquissimae Ecclesiae in fine ejus quando consummata est, ex ore illorum audivi, et hi propter horrendam

Digitized by Google

illam fidem, quod sic dii essent, jacent profunde occultati in Caverna, ad quam nemo potest prope accedere, nisi interiore vertigine actus succumbat. Quod per Adamum et ejus uxorem intelligatur et describatur Antiquissima Ecclesia, in praecedente Articulo notum factum est.

471. Quis non videt, si ex ratione supra sensualia corporis elevata potest cogitare, quod vita non creabilis sit, nam quid vita, nisi quam intima activitas Amoris et Sapientiae, quae sunt in Deo, et Deus, quae vita etiam vocari potest ipsa vis viva; qui hoc videt, ille etiam potest videre, quod illa vita non possit transcribi in aliquem hominem, nisi una cum amore et sapientia; quis negat, aut negare potest, quin omne bonum amoris et omne verum sapientiae, sint unice a Deo, et quod quantum homo illa recipit a Deo, tantum vivat a Deo, et dicatur natus a Deo, hoc est, regeneratus; ac vicissim, quod quantum quis non recipit amorem et sapientiam, seu quod simile, charitatem et fidem, tantum non recipiat vitam, quae in se vita est, a Deo, sed ab inferno, quae non alia vita est, quam vita inversa, quae vocatur mors spiritualis.

472. Ex antedictis percipi et concludi potest, quod sequentia haec non creabilia sint, videlicet. 1. Quod non Infinitum. 2. Non amor et sapientia. 3. Et inde non vita. 4. Nec lux et calor. 5. Imo nec ipsa activitas in se spectata; sed quod Organa recipientia illa sint creabilia et creata. Haec per has comparationes illustrari possunt; quod Lux non creabilis sit, sed ejus organum, quod est oculus; quod sonus qui est activitas atmosphaerae, non creabilis sit, sed ejus organum, quod est auris; quod nec calor, qui est primarium activum, ad quem recipiendum creata sunt omnia quae in tribus Regnis naturae sunt, quae secundum receptionem non agunt, sed aguntur. Ex Creatione est, quod ubi activa sunt, etiam passiva sint, et quod duo illa ut in unum se conjungant; si activa creabilia forent, sicut passiva, non opus fuisset Sole, et inde calore et luce, sed omnia creata absque illis subsisterent, cum tamen, si illa removerentur, caderet Universum creatum in Chaos. Ipse Sol mundi consistit ex substantiis creatis, quarum activitas producit ignem: haec illustrationis causa adducta sunt. Simile foret cum homine, si Lux spiritualis, quae in sua essentia est

Digitized by Google

sapientia, et Calor spiritualis, qui in sua essentia est amor, non influerent in hominem, et reciperentur ab homine; totus homo non aliud est, quam forma organizata ad receptionem duorum illorum, tam e Mundo naturali, quam e Mundo spirituali, correspondent enim sibi. Si negaretur quod homo sit Forma recipiens amoris et sapientiae a Deo, negaretur etiam influxus, et sic quod omne bonum sit a Deo, et quoque negaretur conjunctio cum Deo, et inde vox inanis foret quod homo possit esse habitaculum et templum Dei.

473. Sed quod homo hoc non sciat ex aliqua luce rationis, est quia fallaciae ex creditis apparentiis sensuum externorum corporis, adumbrant illam lucem. Quod homo non aliter sentiat, quam quod vivat ex sua vita, est quia instrumentale sentit principale ut suum, et non potest ideo distinguere illa, nam causa principalis et causa instrumentalis unam causam simul agunt, secundum theorema notum in Orbe erudito; causa principalis est vita, et causa instrumentalis est mens hominis. Apparet sicut bestiae etiam vitam in se creatam possideant, sed est similis fallacia; sunt enim Organa creata ad recipiendum lucem et calorem e Mundo naturali et simul e Mundo spirituali, nam unaquaevis species est forma alicujus amoris naturalis, et recipit lucem et calorem e Mundo spirituali mediate per caelum et infernum, bestiae mites per caelum, ac immites per infernum. Solus homo recipit lucem et calorem, hoc est, sapientiam et amorem, immediate a Domino: haec differentia est.

474. Quod Dominus sit Vita in Seipso, ita ipsa Vita, docet Ipse apud Johannem „*Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum, in Ipso Vita erat, et Vita erat Lux hominum,*“ Joh. I: 1. 4. Apud Eundem „*Sicut Pater habet Vitam in Se Ipso, ita dedit Filio vitam habere in Se Ipso,*“ Cap. V: 26. Apud Eundem „*Ego sum Via, Veritas, et Vita,*“ Cap. XIV: 6. Apud Eundem „*Qui Me sequitur habebit Lucem Vitae,*“ Cap. VIII: 12.

Digitized by Google

Quod homo, quamdiu vivit in Mundo, teneatur in medio inter Caelum et Infernum, et ibi in Aequilibrio spirituali, quod est Liberum arbitrium.

475. Ut sciatur, quid et quale Liberum Arbitrium est, necessum est ut sciatur unde illud; ex cognita ejus Origine imprimis noscitur, non modo quod sit, sed etiam quale est. Origo ejus est ex Mundo spirituali, ubi Mens hominis a Domino tenetur, Mens hominis est ejus Spiritus qui vivit post mortem, et Spiritus ejus est continue in consortio cum sui similibus in illo Mundo, et spiritus ejus per corpus materiale, quo circumcingitur, est cum hominibus in Mundo naturali. Quod homo non sciat quod in medio spirituum sit quoad Mentem suam, est quia illi spiritus, cum quibus in consortio est in Mundo spirituali, spiritualiter cogitant et loquuntur, spiritus autem hominis, quamdiu est in corpore materiali, naturaliter; ac spiritualis cogitatio et loquela non intelligi nec percipi possunt ab homine naturali, neque vicissim, inde est quod nec videri possint: at cum spiritus hominis in societate cum spiritibus in horum Mundo est, tunc etiam in spirituali cogitatione et loquela cum illis est, quia mens ejus interius spiritualis est, sed exterius naturalis, quare per sua interiora cum illis communicat, at per sua exteriora cum hominibus; per illam communicationem homo percipit res, et analytice cogitat illas; si hoc non foret homini, non plus nec aliter cogitaret quam bestia, ut et, si tolleretur illi omne commercium cum spiritibus, in instanti moreretur. Sed ut possit comprehendi, quomodo homo potest teneri in medio inter Caelum et Infernum, et per id in Aequilibrio spirituali, unde ei Liberum arbitrium est, paucis dicetur. Mundus spiritualis consistit ex Caelo et Inferno, Caelum est supra Caput, et Infernum ibi est infra pedes, non tamen usque in medio Telluris ab hominibus habitatae, sed infra terras istius Mundi, quae etiam ex origine spirituali sunt, et inde non in extenso, sed in apparentia extensi. Inter Caelum et Infernum est magnum Interstitium, quod illis, qui ibi sunt, apparet sicut integer Orbis; in hoc Interstitium ex Inferno exhalat malum in omni copia, et ex Caelo vicissim illuc influit bonum, etiam in omni copia; hoc Interstitium est, de

Digitized by Google

quo Abraham dixit ad divitem in Inferno „*Inter nos et vos Hiatus ingens firmatus est, ut qui volunt transscendere exhinc ad vos, non possint, neque qui ibi ad nos transire,*" Luc. XVI: 26. In medio hujus interstitii est omnis homo quoad spiritum suum, unice propter causam, ut in libero arbitrio sit. Hoc Interstitium, quia est tam ingens, et apparet illis qui ibi sunt, sicut magnus orbis, vocatur MUNDUS SPIRITUUM, est etiam plenus Spiritibus, quia omnis homo post mortem illuc primum venit, et ibi praeparatur vel ad caelum vel ad infernum, est ibi inter illos in consortio, sicut prius inter homines in priori Mundo; nec est ibi Purgatorium, hoc est fabula a Romano Catholicis inventa. Sed de illo Mundo in specie actum est in Opere de CAELO ET INFERNO, Londini An: 1758, edito, n: 421 ad 535.

476. Omnis homo ab infantia, usque ad senectutem mutat loca seu situs in hoc Mundo, INFANS tenetur in plaga orientali versus septentrionem ibi; et PUER, sicut addiscit rudimenta religionis, successive a septentrione recedit ad meridiem; ADOLESCENS, sicut incipit ex sua mente cogitare, fertur versus meridiem; ac postea quando sui judicii et sui juris factus est, secundum incrementa in talibus, quae Deum et amorem erga proximum spectant interius, in meridiem ad orientem; at si favet malo, et illud insorbet, progreditur ille versus occidentem: omnes enim in Mundo spirituali, habitant secundum plagas; in ORIENTE illi qui in bono a Domino sunt, nam ibi est Sol, in cujus medio est Dominus: in SEPTENTRIONE illi qui in ignorantia sunt; in MERIDIE illi qui in intelligentia; et in OCCIDENTE illi qui in malo. Ipse homo quoad corpus non tenetur in illo Interstitio seu Meditullio, sed quoad spiritum suum, et sicut hic mutat statum, accedendo ad bonum aut ad malum, ita transfertur ad loca seu situs in hac aut illa plaga, et ibi in consortium venit cum habitatoribus. At sciendum est, quod Dominus non transferat hominem huc aut illuc, sed homo seipsum diversimode; si ille eligit bonum, tunc homo simul cum Domino, aut potius Dominus simul cum homine, transfert spiritum ejus versus Orientem; si autem homo eligit malum, tunc homo una cum diabolo, aut potius diabolus una cum homine, transfert spiritum ejus versus Occidentem.

Digitized by Google

Observandum est, quod ubi hic dicitur Caelum, etiam intelligatur Dominus, quia Dominus est omne in omnibus caeli, et ubi dicitur diabolus, intelligatur Infernum, quia omnes ibi sunt diaboli.

477. Quod homo teneatur in hoc magno Interstitio, et ibi continue in ejus medio, est unice propter causam, ut in libero arbitrio in spiritualibus sit, nam aequilibrium hoc est aequilibrium spirituale, quia est inter Caelum et Infernum, ita inter bonum et malum. Omnes, qui in magno illo Interstitio sunt, quoad interiora sua, conjuncti sunt vel cum Angelis caeli, vel cum diabolis inferni, at hodie vel cum Angelis Michaëlis, vel cum Angelis draconis. Omnis homo post mortem ad suos in illo Interstitio se confert, et adsociat se illis, qui in simili amore sunt, nam Amor conjungit unumquemvis ibi cum similibus, et facit ut libere respiret animam, ac sit in statu vitae anteactae; at successive tunc exuuntur externa, quae non unum faciunt cum internis; quo facto bonus elevatur in Caelum, et malus se confert in infernum, quisque ad tales, cum quibus quoad amorem regnantem unum facit.

478. Sed Aequilibrium hoc spirituale, quod est Liberum Arbitrium, illustrari potest per aequilibria naturalia. Est sicut aequilibrium hominis circum corpus aut ad brachia ligati inter binos viros ejusdem roboris, quorum unus trahit hominem medium ad dextrum, et alter ad sinistrum, quod tunc homo medius possit libere se huc illuc sicut non aliqua vi actus vertere, et si confert se ad dextrum, trahit virum ad sinistrum cum violentia ad se, usque ut vir a sinistro cadat in terram. Similiter si aliquis etiam imbellis ligatus foret inter tres viros a dextro, et totidem a sinistro ejusdem potentiae; similiter si inter camelos aut equos. Aequilibrium Spirituale, quod est Liberum arbitrium, comparari potest cum bilance, in cujus unaquavis scala posita sunt pondera aequilibrantia, si tunc parum addatur scalae unius lateris, axis trutinae supra vibrat se; simile etiam est cum vecte, aut cum magna trabe posita super hypomochlio suo; omnia et singula quae intra hominem sunt, sicut cor, pulmo, ventriculus, hepar, pancreas, lien, intestina, et reliqua, in tali aequilibrio sunt, inde est quod unumquodvis in summa quiete possit suas functiones obire:

Digitized by Google

similiter omnes musculi, absque tali horum aequilibrio cessaret omnis actio et reactio, et homo non amplius ageret hominem. Cum itaque omnia quae in Corpore sunt in tali aequilibrio sunt, etiam omnia quae in Cerebro, in simili sunt, consequenter omnia quae in mente ibi; quae se referunt ad voluntatem et intellectum. Est quoque liberum bestiis, avibus, piscibus et insectis, sed hae feruntur a sensibus sui corporis, suggerente appetitu ac voluptate; his non absimilis esset homo, si ei liberum faciendi foret sicut est liberum cogitandi, hic quoque ferretur modo a sensibus sui corporis suggerente concupiscentia et voluptate; aliter qui spiritualia Ecclesiae haurit, et liberum suum arbitrium per illa coërcet, is a Domino a concupiscentiis et malis voluptatibus, et harum aviditatibus connatis abducitur, ac bonum affectat, et malum aversatur; hic tunc propius ad orientem et simul ad meridiem in spirituali Mundo a Domino transfertur, et in Liberum caeleste, quod vere est liberum, immittitur.

Quod ex Permissione mali, in qua cujusvis Internus homo est, evidenter pateat, quod homini Liberum arbitrium in spiritualibus sit.

479. Quod homini Liberum Arbitrium in spiritualibus sit, primum confirmandum est ex Communibus, et postea ex particularibus, quae unusquisque ad primum auditum agnoscet. Communia sunt haec, 1. Quod Sapientissimus hominum, Adamus et ejus Uxor, se passi sint a Serpente seduci. 2. Quod primus eorum filius Cainus occiderit fratrem suum Abelem, et Jehovah Deus non abduxerit illos loquendo cum illis, sed modo post facta maledicendo. 3. Quod Gens Israëlitica in deserto coluerit Vitulum aureum, cum tamen Jehovah hoc vidit e monte Sinai, et non praecavit. 4. Quod David numeraverit populum, et propterea immissa sit pestis, e qua tot millia hominum perierunt, et quod Deus non ante, sed post factum ad illum miserit Gadem prophetam, et denuntiaverit paenam. 5. Quod Salomoni permissum fuerit instaurare cultus idololatricos. 6. Et multis regibus post illum prophanare Templum, et Sancta Ecclesiae. 7. Et demum quod Genti isti permissum sit

Digitized by Google

crucifigere Dominum. Quod permissum sit Mahumedi instaurare Religiosum in pluribus non conforme Scripturae Sacrae. 8. Quod Religio Christiana in plures sectas divisa sit, et quaevis in haereses. 9. Quod in Christianismo tot impii sint, et quoque gloriationes ex impietatibus, ut et machinationes et doli, etiam contra pios, justos et sinceros. 10. Quod injustitia quandoque triumphet super justitiam in judiciis et negotiis. 11. Quod etiam impii ad honores evehantur, ac fiant magnates et primates. 12. Quod permittantur Bella, et tunc tot hominum neces, et tot urbium, gentium et familiarum depraedationes, praeter plura; num quis talia potest aliunde deducere quam ex Libero Arbitrio apud unumquemvis hominem: Permissio in toto terrarum orbe nota, non ex alia origine est: quod Leges permissionis etiam sint leges Divinae Providentiae, videatur in Opere de Divina Providentia Amstelodami An: 1764 impresso, n: 234 ad 274, ubi supra allata etiam explicata sunt.

480. Particularia quod Liberum Arbitrium in spiritualibus aeque sit ac in naturalibus, sunt innumerabilia. Consulat se quisque, si lubet, numne potest intra diem septuagies, aut intra septimanam tercenties cogitare de Deo, de Domino, de Spiritu Sancto, deque Divinis quae vocantur spiritualia Ecclesiae, num tunc sentit aliquod coactum, si ad id ex aliqua voluptate, imo si ex aliqua concupiscentia fertur, et hoc sive fidem, sive non fidem habeat: explora etiam, in quocunque statu sis, num cogitare potes quicquam absque libero arbitrio, tam in loquelis tuis, quam in orationibus ad Deum, tum in praedicationibus, et quoque in auscultationibus, numne Liberum Arbitrium in illis fert omne punctum: imo quod absque Libero Arbitrio in singulis imo in singularissimis, nec respirares plus quam statua, nam respiratio sequitur cogitationem et inde loquelam in omni passu; dico non plus quam statua, et non plus quam bestia, quia haec ex naturali libero arbitrio respirat, homo autem ex Libero Arbitrio in naturalibus et simul in spiritualibus, nam homo non nascitur sicut bestia, bestia cum omnibus ideis pedissequis amoris naturalis sui, in talia quae nutritionis et prolificationis sunt, homo autem absque ideis connatis solum in facultatem sciendi, intelligendi et

Digitized by Google

sapiendi, et in inclinationem ad amandum se et mundum, et quoque proximum et Deum, quare dicitur si ei Liberum arbitrium auferretur in singulis quae vult et cogitat, non plus respiraret quam statua, et non dicitur non plus quam bestia.

481. Quod homini sit Liberum Arbitrium in naturalibus, non negatur, sed hoc homini est ex Libero ejus arbitrio in spiritualibus; nam Dominus a superiori seu interiori influit apud omnem hominem cum Divino Bono et Divino Vero, ut prius ostensum est, et per id inspirat vitam homini distinctam a vita bestiarum, et ad recipiendum illa, et ad agendum ex illis, dat ei posse et velle, et hoc nunquam alicui aufert; inde sequitur, quod Domini perpetua voluntas sit, ut homo recipiat verum et faciat bonum et sic fiat spiritualis, ad quod natus est; ac spiritualis fieri absque libero arbitrio in spiritualibus, tam impossibile est, sicut est trudere camelum per foramen acus netoriae, aut sicut manu tangere aliquam stellam in Caelo. Quod posse intelligere verum et id velle cuivis homini detur, et quoque diabolis, et nusquam auferatur, per vivam experientiam mihi ostensum est; unus ex illis qui in Inferno erant, quondam sublatus est in mundum spirituum, et ibi ab Angelis e Caelo interrogatus, num possit intelligere illa quae loquebantur cum illo, erant Divina spiritualia, respondit, quod intelligat; et quaesitus cur non receperit similia, dixit, quod non amaverit illa, et inde quod non voluerit; iterum dictum est illi quod potuerit velle, hoc miratus est, et dixit quod non, quare Angeli inspirabant intellectui ejus gloriam famae cum ejus amaeno, quo accepto, etiam voluit, et quoque amavit: sed mox remissus est in statum priorem, in quo fuit depraedator, adulter et blasphemator proximi, et tunc quia non voluit, nec intellexit illa amplius. Ex his patet, quod homo sit homo ex libero arbitrio in spiritualibus, et absque eo homo foret truncus, lapis, aut statua uxor Loti.

482. Quod homini non aliquod liberum arbitrium esset in civilibus, moralibus et naturalibus, si illi non foret aliquod liberum arbitrium in spiritualibus, constat ex eo, quod spiritualia, quae vocantur Theologica, resideant in suprema regione mentis hominis, sicut anima in corpore; quod ibi resideant, est quia ibi est ostium, per quod Dominus ad hominem

Digitized by Google

intrat, sub illis sunt civilia, moralia et naturalia, quae in homine omnem suam vitam recipiunt a spiritualibus, quae supra illa sedent, et quia vita a supremis influit a Domino, ac vita hominis est posse libere cogitare, velle, et inde loqui et facere, sequitur quod inde et non aliunde sit liberum arbitrium in politicis et naturalibus: ex spirituali illo Libero est homini perceptio boni et veri, ac justi et recti in civilibus, quae perceptio est ipse intellectus in sua essentia. Liberum arbitrium hominis in spiritualibus, est comparative sicut aër in pulmone, qui secundum omnes vices cogitationis ejus, attrahitur, detinetur et emittitur, et quod absque eo foret ei pejus quam illi qui incubo, angina et asthmate laborat. Et quod sit sicut sanguis in corde, qui si inciperet deficere, cor primum palpitaret, et post convulsiones omnimode quiesceret. Et foret sicut corpus motum, quod fertur quamdiu ei conatus inest, et una simul cessant; sic etiam est cum libero arbitrio, in quo voluntas hominis est; utrumque, simul liberum arbitrium et voluntas, in homine vocari potest conatus vivus, nam cessante voluntate cessat actio, et cessante libero arbitrio cessat voluntas. Si auferretur liberum spirituale homini, etiam comparative foret, sicut auferrentur rotae a machinis, brachia recipientia aërem a molis, ac vela a navibus. Imo foret sicut cum homine, qui spiritum emittit, cum moritur: vita enim spiritus hominis in libero ejus arbitrio in spiritualibus consistit: Angeli gemunt, dum modo dicitur, quod hoc Liberum arbitrium a multis Ministris Ecclesiae hodie negetur, et vocant negationem ejus, delirium supra delirium.

Quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus, Verbum non foret alicujus usus, consequenter Ecclesia nec aliquid.

483. Notum est in Universo Christiano orbe, quod Verbum sit in lato Sensu Lex, seu Liber legum, secundum quas homo victurus est, ut vitam aeternam sortiatur; et quid ibi frequentius dicitur, quam quod homo facturus sit bonum et non malum, et quod crediturus sit in Deum, et non in idola; et est illud plenum mandatis et exhortationibus ad illa, ac benedictionibus ac pollicitis praemiorum pro illis qui faciunt, ac

Digitized by Google

maledictionibus et comminationibus pro illis qui non faciunt; ad quid haec omnia, si non foret homini aliquod Liberum arbitrium in spiritualibus, hoc est, in talibus quae salutem et vitam aeternam concernunt, nisi quam vana, quae nulli usui inservirent; et si homo haereret in idea, quod nulla ei sit potentia et nulla libertas in spiritualibus, ita abstracte ab aliqua potentia voluntatis in illis, num Scriptura sacra tunc ei aliter appareret, quam sicut charta nuda absque syllabis, aut sicut charta super quam totum atramentarium conjectum est, aut sicut soli apices aut jotae absque literis, ita sicut codex inanis. Hoc confirmare ex Verbo quidem non opus foret, sed quia Ecclesiae hodie profundarunt se in inanitatem mentis in spiritualibus, et ad confirmandum illam protulerunt aliqua loca inde, quae false interpretati sunt, oportet adducere aliqua, quae mandant homini ut faciat et credat: quae sint haec. *Auferetur a vobis Regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus ejus*, Matth. XXI: 43. *Facite fructus dignos paenitentia, jam jam securis ad radicem arboris jacet; omnis igitur Arbor non faciens fructum bonum exscinditur et in ignem conjicitur*, Luc. III: 8. 9. *Jesus dixit, quid Me vocatis Domine, Domine, et non facitis quae dico; Omnis qui venit ad Me, et audit sermones meos, et facit illos, similis est homini aedificanti domum, super petra, qui vero audit et non facit, similis homini aedificanti domum super humo absque fundamento*, Luc. VI: 46 ad 49. *Jesus dixit, Mater mea et fratres mei hi sunt, qui audiunt Verbum Dei, et faciunt illud*, Luc. VIII: 21. *Scimus quod peccatores Deus non audiat, sed si quis Deum colit, et voluntatem ejus facit, hunc audit*, Joh. IX: 31. *Si haec scitis, beati estis, si feceritis illa*, Joh. XIII: 17. *Qui habet praecepta mea, et facit illa, ille est qui amat Me, et Ego amabo illum*, Joh. XIV: 15. [21.] *In hoc glorificatus est Pater meus, ut fructum multum feratis*, Joh. XV: 8. *Vos amici mei estis, si feceritis quaecunque mando vobis, Ego elegi vos, ut fructum feratis, et fructus vester maneat*, Joh. XV: 14. 16. *Facite arborem bonam, ex fructu cognoscitur Arbor*, Matth. XII: 33. *Facite fructus dignos paenitentia*, Matth. III: 8. *Qui in terram bonam seminatus est, hic est qui Verbum audit, et fructum fert,*

Digitized by Google

Matth. XIII: 23. *Qui metit, mercedem accipit, et colligit fructum in vitam aeternam*, Joh. IV: 36. *Lavate vos, purificate vos, removete malitiam operum vestrorum, discite bonum facere*, Esaj. I: 16. 17. *Venturus est Filius hominis in gloria Patris sui, et tunc reddet unicuique secundum facta ejus*, Matth. XVI: 27. *Exibunt qui bona fecerunt, in resurrectionem vitae*, Joh. V: 29. *Opera illorum sequuntur cum illis*, Apoc. [XIV: 13.] XX: 12. 13. *Ecce venio cito, et Merces mea Mecum, ut dem unicuique secundum opus ejus*, Apoc. XXII: 12. *Jehovah cujus oculi aperti sunt, ad dandum cuivis secundum vias ejus, juxta opera nostra facit nobiscum*, Sach. I: 6. Docet etiam idem Dominus in Parabolis, quarum plures involvunt, quod qui bona faciunt, acceptentur, et qui mala, rejiciantur; ut in Parabola de Agricolis in Vinea, Matth. XXI: 33 ad 44. De Talentis et Minis, cum quibus negotiarentur, Matth. XXV: 14 ad 31. Luc. XIX: 13 ad 25. Similiter de Fide, Jesus dixit, *qui credit in Me, non morietur in aeternum*, sed vivet, Joh. XI: 25. 26. *Haec est voluntas Patris, ut omnis qui credit in Filium, habeat vitam aeternam*, Joh. VI: 40. 47. *Qui credit in Filium, habet vitam aeternam, at vero qui non credit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super illo*, Joh. III: 36. *Adeo dilexit Deus Mundum, ut Filium suum Unigenitum dederit, ut omnis qui credit in Ipsum, non pereat, sed habeat vitam aeternam*, Joh. III: 15. 16. Et porro, *Amabis Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota mente tua; et amabis proximum sicut teipsum: ex his duobus mandatis Lex et prophetae pendent*, Matth. XXII: 35 ad 38. [39. 40.] Sed haec sunt perpauca ex Verbo, et sicut aliqui cyathi aquae ex mari.

484. Quis non videt inanitatem, non volo dicere fatuitatem, in illis, quae supra [n:] 464. ex Libro Ecclesiastico Formula Concordiae vocato, adducta sunt, postquam legit illa, et insuper aliqua hinc et illinc in Verbo, numne cogitaret secum, si foret sicut ibi docetur, quod homini nullum Liberum Arbitrium in spiritualibus sit, quid foret religio, quae est facere bonum, nisi vana vox, et quid Ecclesia absque religione, nisi sicut cortex circum lignum, qui non inservit alii usui, quam ut comburatur; et insuper cogitaret, si non Ecclesia, quia

Digitized by Google

non religio, quid tunc Caelum et Infernum, nisi fabulae ministrorum et praesulum Ecclesiae ad captandum plebem, et ad se elevandum ad honores superiores: inde est detestabile illud enuntiatum oris apud plures, quis potest bonum facere a se, et quis potest fidem captare a se, et inde omittunt illa, et paganice vivunt.

At mi amice, fuge malum, et fac bonum, et crede in Dominum ex toto corde tuo, et in tota anima tua, et Dominus amabit te, et dabit amorem ad faciendum, et fidem ad credendum, et tunc ex amore facies bonum, et ex fide, quae est fiducia, credes, et si perseveras ita, fiet conjunctio reciproca, et haec perpetua, quae est ipsa salus et vita aeterna. Si homo ex datis viribus non faceret bonum, et ex sua mente crederet in Dominum, quid foret homo nisi solitudo et desertum, et prorsus sicut terra sicca, quae pluviam non recipit, sed repercutit. Aut sicut arenareus campus, ubi oves, quibus non pascuum. Ac foret sicut fons exsiccatus; aut ibi sicut aqua stagnata, obstructa vena; aut sicut habitatio, ubi nulla messis, nec ullus lacus, a quo loco nisi actutum fugeret, et quaereret sedem habitabilem alibi, fame et siti moreretur.

Quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus, non foret aliquid hominis, per quod se vicissim conjungat Domino, et inde non Imputatio, sed mera Praedestinatio, quae detestabilis est.

485. Quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus non foret charitas nec fides apud ullum hominem, minus conjunctio duarum illarum, in Capite de Fide, plene ostensum est; ex his sequitur, quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus, non foret aliquid hominis, per quod Dominus se conjungeret illi, et tamen absque conjunctione reciproca nulla reformatio et regeneratio, et inde nec salvatio dabilis est. Quod absque reciproca conjunctione hominis cum Domino, ac Domini cum homine, non foret aliqua Imputatio, est consequens irrefragabile. Sequelae ex confirmatione, quod nulla sit imputatio boni et mali, absque Libero Arbitrio in spiritualibus, sunt plures, et illae enormes, in ultima Parte hujus Operis, ubi de haere-

Digitized by Google

sibus, paradoxis et contradictionibus, promanantibus ex hodierna Fide imputativa meriti et justitiae Domini Dei Salvatoris, agendum est, aperiendae sunt.

486. Praedestinatio est faetus fidei hodiernae Ecclesiae, quia nascitur ex fide absolutae impotentiae et nullius arbitrii in spiritualibus; ex illa, et quoque ex conversione sicut inanimata hominis, quod sit sicut truncus, et quod dein ex nulla conscientia sciat, num ipse truncus vivificatus sit ex gratia, vel non, nam dicitur, quod electio sit ex mera gratia Dei exclusa hominis actione, sive ex viribus naturae, sive rationis, proficiscatur; et quod electio fiat ubi et quando Deus vult, ita ex beneplacito: Opera, quae ut testimonia sequuntur fidem, sunt coram visu reflectente similia Operibus carnis, ac Spiritus, qui operatur illa, non manifestat ex qua origine sunt, sed facit illa gratiae, seu beneplaciti sicut ipsam fidem. Ex his patet, quod hodiernae Ecclesiae dogma de Praedestinatione, inde ut ex semine surculus, exiverit; et possum dicere, quod ut Consectarium vix evitabile ex illa fide effluxerit; quod factum est primum apud Praedestinatianos, inde a Godoschalco, postea a Calvino et ejus asseclis, et demum a Synodo Dordrechtana valide stabilita, et inde ut Palladium religionis, aut potius, sicut caput Gorgonis aut Medusae clypeo Palladis insculptum, a Supra- et Infra- Lapsariis in Ecclesiam suam exportata. Sed quid damnosius potuit excludi, et quid crudelius de Deo credi, quam quod aliqui ex Humano genere ex praedestinato damnati sint: crudelis enim fides foret, quod Dominus, Qui est Ipse Amor, et Ipsa misericordia, velit ut multitudo hominum nascatur ad Infernum, seu quod myriades myriadum nascantur devoti, hoc est, quod nascantur Diaboli et Satanae; et quod non ex Divina sua Sapientia, quae est infinita, providerit et provideat, ne illi qui bene vivunt, et agnoscunt Deum, in ignem et cruciatum aeternum conjiciantur; est usque Dominus omnium Creator et Salvator, et Ipse Solus ducit omnes, et nullius mortem vult; quid ergo immanius potest credi et cogitari, quam quod Caetus gentium et populorum sub auspicio et sub intuitu Ipsius ex praedestinato traderentur Diabolo in praedam, ac satiaret ingluviem

Digitized by Google

sapiendi, et in inclinationem ad amandum se et
quoque proximum et Deum, quare dicitur si ei Lib
trium auferretur in singulis quae vult et cogitat,
spiraret quam statua, et non dicitur non plus quam

481. Quod homini sit Liberum Arbitrium in
non negatur, sed hoc homini est ex Libero ejus
spiritualibus; nam Dominus a superiori seu inte
apud omnem hominem cum Divino Bono et Divino
prius ostensum est, et per id inspirat vitam homin
a vita bestiarum, et ad recipiendum illa, et ad
illis, dat ei posse et velle, et hoc nunquam alicui
sequitur, quod Domini perpetua voluntas sit, ut ho
verum et faciat bonum et sic fiat spiritualis, ad
est; ac spiritualis fieri absque libero arbitrio in
tam impossibile est, sicut est trudere camelum
acus netoriae, aut sicut manu tangere aliquam
Caelo. Quod posse intelligere verum et id velle
detur, et quoque diabolis, et nusquam auferatur
experientiam mihi ostensum est; unus ex illis qui
erant, quondam sublatus est in mundum spirituum
Angelis e Caelo interrogatus, num possit intelligere
loquebantur cum illo, erant Divina spiritualia,
quod intelligat; et quaesitus cur non receperit sim
quod non amaverit illa, et inde quod non voluer
dictum est illi quod potuerit velle, hoc miratus est
quod non, quare Angeli inspirabant intellectui ejus
famae cum ejus amaeno, quo accepto, etiam volui
que amavit: sed mox remissus est in statum prior
fuit depraedator, adulter et blasphemator proxim
quia non voluit, nec intellexit illa amplius. Ex his
homo sit homo ex libero arbitrio in spiritualibus,
homo foret truncus, lapis, aut statua uxor Loti.

482. Quod homini non aliquod liberum arbi
in civilibus, moralibus et naturalibus, si illi non
liberum arbitrium in spiritualibus, constat ex eo
tualia, quae vocantur Theologica, resideant in
gione mentis hominis, sicut anima in corpore; qu
deant, est quia ibi est ostium, per quod Dominus

Digitized by Google

tatis Regem ex sola visa facie. 4
da, ac ut quisquiliae rejicienda si
et, praeter QUOD DEUS SIT. 5.
litantur, non sint plus quam aether
netrant in hominem, inducant ei
faciant illum detestabile monstr
ati de Fide, ex qua Praedestina
rediderint illam spiritualem esse, d
m fiat, sed quod cum datur, si
nidem vivificantur, sed non spir
voluerunt recedere, sed dixi illis,
et legam coram vobis ex Esaja
Philisthaea tota, quod fracta
ex radice serpentis exivit basili
volans, Cap. XIV: 29; et expli
quod per Philisthaeam intelliga
tate; quod per basiliscum qui
iligatur doctrina ejus de tribus
is singulatim applicata, et quo
rester volans, intelligatur nulla
mediata Misericordia sive homo
itis dixerunt, sit hoc, sed ex
m Verbum, exprome aliquid de
et apud Eundem Prophetam o
„Ova aspidis ponebant, et tela
ncuit ex ovis illorum, moritur, e
litur vipera,“ Cap. LIX: 5; h
ificationem, sed aliqui ex illis, q
que, proripuerunt se in Antrum,
nitum, signum quod non fides
atet, quod Decretum Synodicum
non modo sit Haeresis insana, sed
quare eradicanda est e Cerebro ad
x ejus residuus sit.
fides, quod Deus praedestinet homi
ari potest cum immanitate patrum
gentes, qui lactantes et infantes suos
cum immanitate quorundam hostium

Digitized by Google

ejus. Sed hoc est faetus fidei hodiernae Ecclesiae; at Fides novae Ecclesiae illud ut monstrum abhorret.

487. Quoniam cogitavi quod tale cerebrosum nusquam potuerit ab aliquo Christiano decerni, minus ore effundi, et in publicam lucem evulgari, quod tamen factum est a tot electis ex Clero in Synodo Dordrechti in Hollandia, et postea nitide scriptum, et in publicum emissum; ideo ne dubitarem, aliqui ex illis, qui a decretis illius Synodi fuerunt, ad me arcessiti sunt. Quando visi sunt prope me stare, dixi, quis ex aliqua ratione sana potest concludere Praedestinationem, num potest aliter quam quod crudeles ideae de Deo inde profluant, ac flagitiosae de Religione, num qui Praedestinationem per confirmationes cordi suo insculpsit, potest quicquam cogitare de omnibus quae Ecclesiae sunt, nisi quod sint vana, similiter de Verbo; et de Deo, quia tot myriades hominum praedestinavit ad Infernum, quam sicut de Tyranno; his dictis satanico vultu me inspexerunt, dicentes, nos fuimus ex electis in Synodo Dordrechtana, ac tunc et adhuc plus postea confirmavimus nos in multis de Deo, de Verbo, et de Religione, quae non vulgare ausi sumus, sed cum loquuti sumus et docuimus de illa, contexuimus et contorsimus telam ex filis variorum colorum, et super illam stravimus plumas ex alis pavonum mutuatas; sed quia similiter nunc facere volebant, Angeli ex potentia sibi a Domino data, occluserunt mentis illorum Externa, et aperuerunt ejus Interna apud illos, et ex his adacti sunt loqui: et tunc dixerunt; nostra fides, quam formavimus per conclusiones, unam sequentem ex altera, fuerat et adhuc est haec: 1. Quod non sit aliquod Verbum Jehovae Dei, sed ventosum quid efflatum ex ore prophetarum: hoc cogitavimus, quia Verbum praedestinat omnes ad Caelum, et quod modo homo sit in culpa si non ambulat vias quae illuc tendunt. 2. Quod Religio sit, quia oportet esse, sed quod sit sicut procella ferens odorem fragrantem pro Vulgo; quod illa ideo a Ministris tam parvis quam magnis docenda sit, et quod ex Verbo, quia hoc receptum est; hoc cogitavimus, quia ubi praedestinatio, ibi Religio nihil est. 3. Quod Leges justitiae civiles sint Religio; at quod Praedestinatio non sit secundum vitam ex illis, sed ex puro beneplacito Dei, sicut

Digitized by Google

apud absolutae potestatis Regem ex sola visa facie. 4. Quod ut vanitates explodenda, ac ut quisquiliae rejicienda sint omnia quae Ecclesia docet, praeter QUOD DEUS SIT. 5. Quod spiritualia, quae venditantur, non sint plus quam aetherea sub Sole, quae si alte penetrant in hominem, inducant ei vertiginem et stuporem, et faciant illum detestabile monstrum coram Deo. 6. Interrogati de Fide, ex qua Praedestinationem deduxerunt, num crediderint illam spiritualem esse, dixerunt, quod secundum illam fiat, sed quod cum datur, sint sicut trunci, ex quibus quidem vivificantur, sed non spiritualiter. Post haec dira effata voluerunt recedere, sed dixi illis, manete aliquantum adhuc, et legam coram vobis ex Esaja, et legi haec, *Ne laeteris Philisthaea tota, quod fracta sit virga percutiens te, nam ex radice serpentis exivit basiliscus, cujus fructus prester volans,* Cap. XIV: 29; et explicui id per sensum spiritualem, quod per Philisthaeam intelligatur Ecclesia separata a charitate; quod per basiliscum qui ex radice serpentis exivit, intelligatur doctrina ejus de tribus Diis, et de fide imputativa cuivis singulatim applicata, et quod per fructum ejus qui est prester volans, intelligatur nulla imputatio boni et mali, sed immediata Misericordia sive homo bene sive male vixerit. His auditis dixerunt, sit hoc, sed ex Codice illo, quem vocas Sanctum Verbum, exprome aliquid de Praedestinatione, et aperui, et apud Eundem Prophetam offendi hoc quod concordabat „*Ova aspidis ponebant, et telas araneae texebant, qui comedit ex ovis illorum, moritur, et quando quis exprimit, excluditur vipera*;“ Cap. LIX: 5; his auditis non sustinuerunt explicationem, sed aliqui ex illis, qui arcessiti sunt, erant quinque, proripuerunt se in Antrum, circum quod apparuit furve ignitum, signum quod non fides nec charitas illis. Ex his patet, quod Decretum Synodicum illud de Praedestinatione, non modo sit Haeresis insana, sed etiam Haeresis crudelis; quare eradicanda est e Cerebro adeo, ut ne quidem unus apex ejus residuus sit.

488. Immanis fides, quod Deus praedestinet homines ad Infernum, comparari potest cum immanitate patrum apud quasdam barbaras gentes, qui lactantes et infantes suos ejiciunt in plateas: et cum immanitate quorundam hostium, qui

Digitized by Google

homines interfectos projiciunt in sylvas a belluis devorandos. Comparari etiam potest cum crudelitate tyranni, qui populum sibi subditum dividit in turmas, et ex his quasdam tradit carnificibus, quasdam projicit in profundum maris, et quasdam in ignem. Comparari etiam potest cum rabie quarundam ferarum, quae devorant suos pullos; et quoque comparari potest cum insania canum, qui involant in imagines suas visas in speculo.

Quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus; Deus foret in causa mali, et sic nulla Imputatio.

489. Quod Deus sit causa mali, sequitur a fide hodierna, quae primum exclusa est ab illis qui sederunt Concilium in Nicaea urbe; ibi conficta et conflata est haeresis adhuc perstans, quod tres Personae Divinae fuerint ab aeterno, et quaelibet Deus per se; quo ovo excluso asseclae non potuerunt aliter, quam unamquamvis Personam ut Deum singulatim adire. Compilarunt fidem imputativam meriti seu justitiae Domini Dei Salvatoris, et ne quis homo intraret in meritum cum Domino, adempserunt homini omne Liberum arbitrium in spiritualibus, et extremam impotentiam quoad illam fidem induxerunt; et quia omne spirituale Ecclesiae ex sola illa fide deduxerunt, declaraverunt similem impotentiam quoad omne quod Ecclesia de salute docet; inde enatae sunt dirae haereses, una post alteram, super illa fide, et hominis impotentia in spiritualibus, fundatae, et quoque damnosissima illa de praedestinatione, de qua in Articulo praecedente actum est; quae omnes involvunt, quod Deus sit causa mali, aut quod Deus creaverit et bonum et malum. Sed, mi amice, ne fide alicui Concilio, sed fide Verbo Domini, quod supra Concilia est; quid non excluserunt Concilia Romano Catholica, et quid non Dordrechtanum, unde Praedestinatio, horrenda illa vipera educta est. Potest cogitari, quod Liberum Arbitrium datum homini in spiritualibus, fuerit causa media mali, consequenter, quod si tale liberum Arbitrium non ei datum fuisset, homo non potuisset praevaricari; sed, mi amice, siste gradum hic, et expende, num aliquis homo, ut sit homo, potuerit

Digitized by Google

creari absque Libero Arbitrio in spiritualibus, si illud adimeretur ei, non amplius foret homo, sed modo statua: quid Liberum Arbitrium nisi posse velle et facere, ac cogitare et loqui in omni apparentia ut a se; quoniam hoc datum est homini, ut viveret homo, ideo positae fuerunt binae Arbores in Horto Edenis, Arbor vitae, et Arbor scientiae boni et mali, per quod significatur, quod ex Libero sibi dato posset edere ex fructu Arboris vitae, et ex fructu arboris scientiae boni et mali.

490. Quod omne quod Deus creavit, fuerit bonum, patet a primo Capite Geneseos, ubi dicitur Vers. 10. 12. 18. 21. 25, *vidit Deus quod bonum esset*, et tandem Vers. 31, *vidit Deus omne quod fecit, et ecce bonum valde*, et quoque a primaevo statu hominis in Paradiso: at quod malum ortum sit ab homine, patet a statu Adami secundum seu post lapsum, quod ex Paradiso expulsus sit. Ex his patet, quod nisi Liberum Arbitrium in spiritualibus homini datum fuisset, ipse Deus causa mali fuisset, et non homo, et sic quod Deus creavisset et bonum et malum, quod etiam malum, nefandum est cogitare. Quod Deus non creaverit malum, quia Liberum Arbitrium in spiritualibus homini indiderat, et quod nusquam inspiret ei aliquod malum, est quia est ipsum Bonum, et in hoc Deus omnipraesens est, ac continue impellit et flagitat ut recipiatur, et quod si non recipitur, usque non recedat, nam si recederet, homo in instanti moreretur, imo dilaberetur in non ens, nam vita homini, ac subsistentia omnium ex quibus consistit, a Deo est. Quod Deus non creaverit malum, sed quod homo illud intulerit, est causa, quia homo vertit bonum, quod a Deo continue influit, in malum, per quod se avertat a Deo, et se convertat ad semet, quod cum fit, remanet jucundum boni, et hoc tunc fit jucundum mali, nam absque remanente jucundo tanquam simili, homo non viveret, nam jucundum facit vitam amoris ejus: sed usque jucunda illa sunt sibi e diametro opposita; verum hoc nescit homo, quamdiu in Mundo vivit, at post mortem id sciturus est, et quoque manifeste percepturus, nam tunc jucundum amoris boni, vertitur in beatum caeleste, at jucundum amoris mali in dirum infernale. Ex allatis constat, quod omnis homo praedestinatus sit ad

Digitized by Google

Caelum, et nullus ad Infernum, sed quod homo se ipsum addicat Inferno per abusum Liberi sui arbitrii in spiritualibus, ex quo amplectitur talia quae ex Inferno exhalant; nam, ut supra dictum est, omnis homo tenetur in meditullio inter Caelum et Infernum, ut sit in aequilibrio inter bonum et malum, et inde in Libero arbitrio in spiritualibus.

491. Quod Deus indiderit Liberum non modo homini, sed etiam omni bestiae, imo etiam analogon ejus inanimatis, cuilibet ad recipiendum illud secundum suam naturam, ut et quod prospiciat omnibus illis bonum, sed quod objecta vertant illud in malum, illustrari potest per comparationes; Atmosphaera dat cuivis homini copiam respirandi, similiter cuivis bestiae et ferae, et quoque cuivis avi, tam buboni quam columbae, et quoque copiam volandi, et tamen atmosphaera non in causa est, quod copia illa recipiatur a contrariis genio et indole. Oceanus dat habitaculum in se, et quoque affert alimoniam omni pisci, sed non in causa est, quod unus ibi deglutiat alterum, et quod crocodilus vertat hanc in venenum, quo occidit hominem. Sol prospicit omnibus lucem et calorem, sed objecta, quae sunt varia vegetabilia terrae, recipiunt illa diversimode, aliter Arbor bona, et virgultum bonum, et aliter spina et sentis, aut aliter herba innocua quam toxicata. Pluvia e superiore regione atmosphaerae ubivis in terras defluit, et terrae subministrat aquas inde cuivis arbusculo, herbae et gramini, et quodlibet horum applicat illas sibi secundum indigentiam, hoc est quod vocatur analogon Liberi arbitrii, quia insorbent illa libere per oscula, poros et meatus, qui tempore caloris stant aperti, et terra modo suggerit et latices et elementa, et virgulta secundum quoddam simile sitis et famis illa adducunt. Simile est cum hominibus, quod Dominus apud unumquemvis hominem influat cum Calore spirituali, qui in sua essentia est bonum amoris, et cum luce spirituali, quae in sua essentia est verum sapientiae, sed homo recipit illa secundum suam conversionem, vel ad Deum, vel ad Semet; quare dicit Dominus, ubi de amore erga proximum docet „*Ut filii Patris sitis, qui Solem facit exoriri super malos et bonos, et pluviam mittit super justos et injustos*, Matth. V: 45; et alibi, *quod velit omnium salutem.*“

Digitized by Google

492. His adjiciam hoc Memorabile, aliquoties audivi e Caelo demissas voces de bono charitatis, quae pertransibant Mundum Spirituum, et penetrabant in infernum usque ad profundum ejus, et quod illae voces in progressione verterentur in talia, quae plane opposita erant bono charitatis, et tandem in illa quae odii contra proximum erant; indicium, quod omne quod a Domino procedit sit bonum, et quod a spiritibus in inferno vertatur in malum. Simile factum est cum aliquibus veris fidei, quae in procedendo vertebantur in falsa veris opposita: ipsa enim forma recipiens vertit incidentia in tale quod sibi concordat.

Quod omne spirituale Ecclesiae quod in libero intrat, et ex libero recipitur, maneat; non autem quod vicissim.

493. Quod apud hominem maneat id quod ex libero ab illo recipitur, est quia Liberum est Voluntatis ejus, et quia est Voluntatis, etiam est amoris ejus, nam quod voluntas sit receptaculum amoris, alibi ostensum est; quod omne id liberum sit quod est amoris, et quod hoc etiam sit Voluntatis, quisque intelligit, cum dicitur, Hoc volo quia amo, et quoque vicissim, hoc quia amo etiam volo: sed hominis voluntas est duplex, interior et exterior, seu Interni et Externi hominis, quare potest homo sycophanta aliter agere et loqui coram Mundo, et aliter cum familiaribus; coram Mundo agit et loquitur ex voluntate Externi sui hominis, et cum familiaribus ex Voluntate Interni; sed hic intelligitur Voluntas Interni hominis, ubi est regnans ejus amor. Ex his paucis constat, quod interior Voluntas sit ipse homo, est enim ibi esse et essentia vitae ejus, Intellectus est forma ejus, per quam Voluntas suum amorem visibilem sistit. Omne quod homo amat, et ex amore vult, est liberum, nam quicquid ex Voluntatis internae amore procedit, est jucundum vitae ejus; et quia idem est esse vitae ejus, est quoque proprium ejus, quae causa est, quod id quod ex libero hujus Voluntatis recipitur, maneat, addit enim se proprio. Contrarium est, si aliquid in non libero infertur, hoc non ita recipitur; sed de hoc in sequentibus.

494. Sed probe sciendum est, quod Spiritualia Verbi et

Digitized by Google

Ecclesiae, quae homo ex amore haurit, ac intellectus confirmat, maneant apud hominem, non autem similiter civilia et politica, quia spiritualia in supremam mentis regionem scandunt, et ibi se formant; causa est, quia ibi est introitus Domini cum Divinis veris et bonis apud hominem, et sicut templum in quo est; at civilia et politica, quia Mundi sunt, inferiora mentis occupant, et quaedam ibi sunt sicut aediculae extra templum, et quaedam sicut atria, per quae intrandum est; quod spiritualia Ecclesiae in suprema regione mentis habitent, est quoque causa, quia illa propria sunt animae, et spectant ejus vitam aeternam, et anima est in supremis, et nutritio ejus non ex aliis cibis quam ex spiritualibus est; quare Dominus se vocat Panem, dicit enim, *Ego sum Panis vivens, qui e Caelo descendit, si quis comederit ex hoc Pane, vivet in aeternum*, Joh. VI: 51; in illa regione etiam residet amor hominis, qui facit ejus beatitudinem post mortem, et ibi etiam principaliter residet ejus Liberum arbitrium in spiritualibus, et ex hoc omne Liberum, quod homini in naturalibus est, descendit, et quia origo ejus ibi est, communicat id cum omnibus liberis Arbitriis in naturalibus, et per illa assumit amor in supremis regnans omne quod sibi conducit; est communicatio sicut venae fontis cum aquis ejus inde, et sicut ipsum prolificum seminis cum omnibus et singulis arboris, imprimis cum fructibus, in quibus se renovat. Si vero quis negat Liberum arbitrium in spiritualibus, et inde rejicit illud, is facit sibi alium fontem, et illuc aperit venam, et commutat Liberum spirituale in Liberum mere naturale, et tandem in infernale: hoc Liberum etiam fit sicut prolificum seminis, quod etiam libere transit caudicem et ramos in fructus, qui ex scaturigine sua intus sunt putres.

495. Omne Liberum, quod a Domino est, est ipsum Liberum, at quod ab inferno est et inde apud hominem, est servum; at usque non potest aliter, quam quod Liberum spirituale illi qui in Libero infernali est, appareat ut servum, quia sunt opposita; attamen omnes, qui in Libero spirituali sunt, non modo sciunt, sed etiam percipiunt, quod Liberum infernale servum sit, quare Angeli aversantur hoc sicut nidorem cadaverosum, at Infernales illud idem attrahunt sicut odorem

Digitized by Google

aromaticum. Notum est ex Verbo Domini, quod Cultus ex libero sit vere cultus, et quod spontaneum Domino placeat, quare dicitur apud Davidem, *Voluntarium sacrificabo Deo*, Psalm. LIV: 8: et alibi, *Spontanei populorum congregati sunt, populus Dei Abrahami*, Psalm. XLVII: 10; inde apud Filios Israëlis erant Sacrificia Spontanea, sacer illorum Cultus principaliter consistebat in sacrificiis; propter beneplacitum Dei in spontaneis mandatum est, *Quod omnis vir, quem impulit cor ejus, et omnis, cujus spontaneus spiritus movit illum, adduceret therumam Jehovae ad opus Tentorii*, Exod. XXXV: 5. 21. 29; et Dominus dicit „*Si vos manseritis in Verbo meo, vere discipuli mei estis; et cognoscetis veritatem, et veritas liberos facit vos; si ergo Filius vos liberos facit, vere liberi eritis: omnis autem faciens peccatum, servus peccati est*," Joh. VIII: 31 ad 35. [36.]

496. Quod id maneat, quod ex libero recipitur, est quia voluntas hominis id sibi adsciscit et appropriat, et quia intrat in amorem ejus, et amor agnoscit id ut suum, et se per id format; sed hoc per comparationes illustrabitur; verum quia hae assumuntur ex naturalibus, erit Calor loco Amoris; notum est, quod per calorem et secundum ejus gradum aperiantur fores in omni vegetabili, et quod sicut illae apertae sunt, redeat vegetabile intrinsecus in suae naturae formam, ac spontanee recipiat sua nutrimenta, ac retineat convenientia, et crescat. Simile fit cum bestia, haec omne id quod ex amore nutritionis, qui vocatur appetitus, eligit et comedit, hoc addit se corpori ejus, et sic manet; quod id quod convenit se jugiter addat corpori, est quia cuncta quae componunt illud, perpetuo renovantur; quod ita sit, notum est, sed paucis. Calor etiam apud bestias, aperit etiam omnia corporis illarum, et facit ut amor illarum naturalis libere agat; inde est, quod tempore veris et aestatis in instinctum prolificationis et quoque educationis prolum suarum veniant et redeant, quod fit ex liberrimo, quia est regnantis amoris a creatione illis inditi, propter conservationem universi in statu creato. Quod liberum amoris illustretur per liberum, quod calor inducit, est quia amor producit calorem, quod evidens est ex effectibus ejus, ut quod homo incendatur, incalescat et inflammetur,

Digitized by Google

sicut amor exaltatur in zelum, aut in excandescentiam irae; calor sanguinis seu calor vitalis hominum, et in genere animalium non aliunde est; ex hac correspondentia est, quod corporea per calorem adaptentur ad libere recipiendum illa, ad quae amor spirat. In tali aequilibrio et inde libero sunt omnia quae intus in homine sunt; in tali libero agit cor sanguinem suum aeque sursum ac deorsum, mesenterium chylum suum, hepar sanguificat, renes secernunt, glandulae percolant, et sic porro; si aequilibrium pateretur, aegrotaret membrum, et paralysi vel ataxia laboraret; aequilibrium et liberum hic unum sunt. In universo creato non datur substantia, quae non ad aequilibrium tendit, ut sit in libero.

Quod Voluntas et Intellectus hominis in hoc Libero Arbitrio sint; sed quod facere malum in utroque Mundo, Spirituali et Naturali, per leges coërcitum sit, quoniam alioquim Societas utrinque periret.

497. Quod unusquisque homo sit in Libero arbitrio in spiritualibus, ex sola observatione suae cogitationis scire potest; quis non ex Libero cogitare potest de Deo, de Trinitate, de Charitate et Proximo, de Fide et ejus operatione, de Verbo et omnibus illis quae inde sunt; et postquam didicit Theologica, de singulis ejus; et quis non potest cum illis et contra illa cogitare, imo concludere, docere et scribere: si auferretur uno momento hoc Liberum homini, numne cogitatio ejus subsisteret, lingua mutesceret, et manus obtorpesceret: quare, mi amice, si libet, ex sola observatione cogitationis tuae, potes rejicere et devovere absonam et damnosam illam haeresin, quae hodie in Christianismo, caelesti Doctrinae de Charitate et Fide, et inde salute, et de vita aeterna lethargiam induxit. Quod Liberum illud arbitrium resideat in Voluntate et Intellectu hominis, sunt hae causae. 1. Quia duae illae facultates primum instruendae sunt, et reformandae, et per illas binae facultates externi hominis, quae faciunt illum loqui et agere. 2. Quod duae illae facultates Interni hominis constituant spiritum ejus, qui vivit post mortem, et non sub alia lege est quam Divina, cujus primarium est, ut homo cogitet legem, faciat

Digitized by Google

illam, et obediat illi ex se, tametsi ex Domino. 3. Quia homo quoad spiritum suum, est in medio inter Caelum et Infernum, ita inter bonum et malum, et inde in aequilibrio, inde ei Liberum arbitrium est in spiritualibus, de quo aequilibrio videatur supra, n: 445 seq. at quamdiu in Mundo vivit, est quoad Spiritum suum in Aequilibrio inter Caelum et Mundum, et homo tunc paene nescit, quod quantum e Caelo recedit, et ad Mundum, tantum ad Infernum accedat, hoc nescit et tamen non nescit, ob causam, ut etiam quoad hoc in libero sit, et reformetur. 4. Quia duo illa, voluntas et intellectus, sunt duo receptacula Domini, voluntas receptaculum Amoris et Charitatis, Intellectus receptaculum Sapientiae et Fidei, et Dominus operatur singula illa in pleno libero hominis, ut sit conjunctio mutua et reciproca, per quam salvatio. 5. Quia omne judicium, quod fit homini post mortem, fit secundum usurpationem ejus Liberi arbitrii in spiritualibus.

498. Ex his resultat hoc, quod ipsum Liberum arbitrium in spiritualibus in anima hominis resideat in omni perfectione, et inde, sicut vena in fontem, influat in mentem ejus, in binas ejus partes, quae sunt voluntas et intellectus, et per has in sensus corporis, inque loquelas et actiones. Sunt enim tres gradus vitae apud hominem, Anima, Mens, et Corpus sensuale, omne id quod in superiori gradu est, in perfectione est supra id quod in inferiori gradu est. Hoc hominis Liberum est, per quod, in quo, et cum quo Dominus praesens est in homine, et urget indesinenter sui receptionem, at nusquam emovet et tollit liberum, quoniam, ut supra dictum est, omne quod non ex libero ab homine in spiritualibus fit, non maneat, quare dici potest, quod hoc Liberum hominis sit, in quo Dominus apud illum in anima ejus habitat. Quod autem facere malum, in utroque Mundo, Spirituali et Naturali, per leges coërcitum sit, quoniam alioquin societas nullibi substisteret, absque explicatione patet; sed usque illustrabitur, quod sine externis illis vinculis, non modo societas non subsisteret, sed etiam totum genus humanum periret; homo enim inescatus est binis amoribus, qui sunt amor dominandi super omnes, et amor possidendi omnium opes; hi amores, si relaxarentur illis fraena, ruunt in infinitum: mala haereditaria, in quae

Digitized by Google

homo nascitur, ex binis illis amoribus principaliter exorta sunt: nec Adamo fuit aliud, quam ut vellet fieri sicut Deus, quod malum serpens illi infudit, ut legitur, quare in maledictione ejus dicitur, quod terra germinatura sit ei spinam et tribulum, Gen. III: 5. 18, per quae intelligitur omne malum et inde falsum; omnes qui illis amoribus emancipati sunt, se solum ut unicum intuentur, in quo et pro quo omnes alii; talibus non est miseratio, non timor Dei, non amor proximi, et inde est illis immisericordia, immanitas et crudelitas, et infernalis cupiditas et aviditas praedandi et latrocinandi, et in illis efficiendis astus et doli: talia bestiis terrae non innata sunt, hae non ex alio amore necant et devorant alias, quam ut satient ventrem, et se tutentur; quare homo malus quoad amores illos spectatus, est immanior, ferocior et pejor omni bestia. Quod homo intus talis sit, manifestat se in turbis seditiosis, in quibus vincula legis soluta sunt, et quoque in lanienis et latrociniis, quando donatur liberum excercendi furorem in victos et obsessos, a quo vix unus abstinet, antequam auditur tympanum, quod desistendum sit; ex his patet, quod si nullus timor paenarum ex legibus coërceret homines, non solum Societas, sed totum Genus humanum destrueretur. Sed haec omnia unice removentur per verum usum Liberi Arbitrii in spiritualibus, qui est intendere animum ad cogitandum de statu vitae post mortem.

499. Sed hoc per comparationes adhuc illustrabitur, per has; quod nisi quoddam Liberum arbitrium esset in omnibus creatis tam animatis quam inanimatis, non potuisset fieri aliqua Creatio, nam absque libero arbitrio in naturalibus quoad bestias, non foret aliqua electio cibi nutritioni illarum conducibilis, nec aliqua prolificatio et prolum conservatio, ita non bestia. Si tale liberum non esset piscibus maris, et conchis fundi ejus, non foret piscis et concha. Similiter nisi esset in quovis insectulo, non foret bombyx, ex quo serica, nec apis ex quo mella et cerae, nec aliquis papilio, qui ludit cum consorte in aëre, et nutrit se succis in floribus, et repraesentat statum hominis beatum in caelesti aura, postquam exuvias suas sicut vermis deposuit. Nisi analogon Liberi arbitrii esset in terrae humo, in semine ei injecto, inque omnibus arboris inde

Digitized by Google

germinatae, inque ejus fructibus, et iterum in novis seminibus, non foret ullum vegetabile. Si analogon Liberi arbitrii non esset in omni metallo, et in omni lapide nobili et ignobili, non foret metallum, nec lapis, imo ne quidem arenula; nam haec libere insorbet aetherem, et exspirat sua nativa, et rejicit obsoleta, et novis se redintegrat, inde est sphaera magnetica circum magnetem, ferrea circum ferrum, cuprea circum cuprum, argentea circum argentum, aurea circum aurum, lapidea circum lapidem, nitrosa circum nitrum, sulphurea circum sulphur, ac varia circum omnem pulverem terrae, ex qua sphaera intimum cujusvis seminis impraegnatur, prolificum vegetat, nam absque tali exspiratione e quovis pulvisculo terrae, non foret aliquod initium germinationis et inde perpetuum ejus, quomodo alioquin potuisset terra in intimum centrale grani seminati cum pulvere et aqua, nisi quam per exhalata ex illa penetrare, sicut in *granum sinapis, quod minus est omnibus seminibus, cum autem exerevit, majus est oleribus, et fit grandis arbor*, Matth. XIII: 31. 32. Marc. IV: 30. 31. 32. Cum itaque omnibus subjectis creatis inditum est Liberum, cuivis secundum suam naturam, quid non homini Liberum arbitrium secundum ejus naturam, quae est ut sit spiritualis: inde est quod homini datum sit Liberum arbitrium in spiritualibus ab utero usque ad ultimam ejus aetatem in Mundo, et postea in aeternum.

Quod si hominibus non foret Liberum Arbitrium in spiritualibus, potuissent omnes in universo terrarum orbe intra unum diem adduci ad credendum in Dominum; sed quod hoc non fieri possit, est causa, quia id quod non ex Libero Arbitrio recipitur ab homine, non maneat.

500. Quod Deus absque dato hominibus Libero Arbitrio in spiritualibus posset omnes in universo terrarum orbe intra unum diem adducere ad credendum in Se, sequitur ut verum ex non intellecta Omnipotentia Divina; illi qui Omnipotentiam Divinam non intelligunt, opinari possunt, vel quod non sit ordo, vel quod Deus possit facere aeque contra ordinem, ac secundum illum, cum tamen absque ordine nulla Creatio

Digitized by Google

dabilis fuit; primarium ordinis est, ut homo sit imago Dei, proinde ut perficiatur amore et sapientia, et sic plus et plus fiat illa; hoc Deus operatur continue apud hominem, sed absque Libero arbitrio in spiritualibus, per quod homo se possit convertere ad Deum, et se vicissim conjungere Ipsi, frustraneum, quia impossibile, foret, nam Ordo est, ex quo et secundum quem totus Mundus cum omnibus et singulis ejus creatus est, et quia ex illo et secundum illum omnis creatio facta est, ideo Deus vocatur ipse Ordo, quare idem est, sive dixeris facere contra Divinum Ordinem, sive dixeris facere contra Deum, imo Ipse Deus non potest facere contra Divinum suum ordinem, siquidem hoc foret facere contra Se Ipsum; quare ducit omnem hominem secundum Se illum, et errantes et elapsos in illum, ac resistentes ad illum. Si homo potuisset creari absque Libero Arbitrio in spiritualibus, quid tunc Omnipotenti Deo facilius foret, quam omnes in universo terrarum Orbe adducere ad credendum in Dominum, numne potuisset cuivis inferre hanc fidem, tam immediate quam mediate, immediate per absolutam suam potentiam, et irresistibilem ejus operationem, quae continua est, ut homo salvetur; aut mediate per cruciatus conscientiae ejus injectos, per lethiferas corporis convulsiones, et graves minas mortis, si non recipit; ac insuper per apertionem inferni, et inde praesentiam diabolorum tenentium in manibus terrificas faces, aut per evocationem mortuorum, quos cognoverant, inde, sub imagine terribilium spectrorum; sed his respondetur ex verbis Abrahami ad divitem in Inferno, *si Mosen et Prophetas non audiunt, nec si quis e mortuis resurrexerit, persuadebuntur*, Luc. XVI: 31.

501. Quaeritur hodie, cur non Miracula fiunt quemadmodum olim, nam creditur, quod si fierent, quisque corde agnosceret: sed quod hodie non fiant sicut prius, est causa, quia Miracula cogunt, et auferunt liberum arbitrium in spiritualibus, et hominem a spirituali faciunt naturalem; omnis in Christiano orbe post Adventum Domini potest spiritualis fieri, et spiritualis fit unice ab Ipso per Verbum, et facultas ad hoc periret, si homo per Miracula adduceretur ad credendum, quoniam haec, ut supra dictum est, cogunt et auferunt ei liberum Arbitrium in spiritualibus, et omne coactum in talibus

Digitized by Google

se infert in naturalem hominem, et occludit sicut ostio spiritualem, qui vere est Internus homo, et orbat hunc omni potentia videndi aliquod verum in luce, quare postea de spiritualibus ratiocinaretur ex solo naturali homine, qui omne vere spirituale videt inverse. Quod autem ante Adventum Domini facta sint Miracula, fuit causa, quia tunc homines Ecclesiae erant naturales, quibus spiritualia, quae sunt internae Ecclesiae, non potuerunt aperiri, nam si aperirentur, prophanavissent illa; quare etiam omnis Cultus illorum consistebat in Ritualibus, quae repraesentabant et significabant interna Ecclesiae, et hi non potuerunt adduci ad illa rite obeunda, quam per Miracula; et quod ne quidem per miracula, quia repraesentativis illis inerat internum spirituale, patet a filiis Israëlis in deserto, qui tametsi tot Miracula viderunt in Aegypto, et postea maximum illud super Monte Sinai, usque post mensem dierum absente Mose, saltaverunt circum Vitulum aureum, ac vociferati quod ille eduxerit illos ex Aegypto; consimilia facta sunt ab illis in terra Canaan, tametsi viderunt excellentia miracula per Eliam et Elisaeum facta, et demum ipsa Divina a Domino. Miracula non fiunt hodie, imprimis propter hanc causam, quia Ecclesia omne Liberum arbitrium homini adempsit, et hoc adempsit per hoc, quod sanciverit, quod homo prorsus nihil conferre possit ad accipiendum fidem, nec quicquam ad conversionem, et in genere ad salutem, videatur supra, n: 464; homo qui haec credit, fit plus et plus naturalis, et naturalis homo, ut supra dictum est, omne spirituale spectat inverse, et inde cogitat contra illud; Regio superior mentis hominis, ubi Liberum arbitrium in spiritualibus primario residet, occluderetur, et spiritualia, quae per miracula quasi confirmata sunt, Regionem inferiorem mentis, quae mere naturalis est, occuparent, remanentibus sic supra hanc falsis de fide, conversione et salute, inde fieret, quod Satanae habitarent supra, ac Angeli infra, sicut vultures super gallinis, inde post aliquod tempus satanae rumperent repagulum, et cum furore erumperent in spiritualia, quae infra locum sortita sunt, et illa non modo negarent, sed etiam blasphemarent et prophanarent; inde sors hominis posterior multo pejor priori fieret.

Digitized by Google

502. Homo, qui per falsa de spiritualibus Ecclesiae factus est naturalis, non potest aliter de Divina Omnipotentia cogitare, quam quod sit super ordinem, ita de Omnipotentia Divina absque Ordine, quare in vesana haec laberetur: Cur adventus Domini in Mundum, et cur sic Redemptio, cum Deus ex sua Omnipotentia potuisset idem e Caelo, ut super terra, efficere; cur per Redemptionem non salvavisset totum humanum Genus nullo exempto, et cur diabolus postea possit valere supra Redemptorem apud hominem; cur Infernum; numne Deus ex Omnipotentia sua potuisset et possit id delere; aut omnes inde educere et facere angelos caeli; cur Utimum judicium, numne potest omnes hircos e sinistris transferre ad dextrum, et facere illos oves: cur Angelos draconis et ipsum draconem dejecit e Caelo, et non mutavit illos in Angelos Michaëlis: cur non his et illis dat fidem, et imputat justitiam Filii, et sic remittit peccata, et illos justificat et sanctificat: cur non bestias terrae, aves caeli, et pisces maris facit loqui, et illis dat intelligentiam, et simul cum hominibus introducit in Caelum: cur non totum orbem terrarum fecerat, aut adhuc facit, Paradisum, in quo nulla esset arbor scientiae boni et mali, nec serpens, et ubi omnes colles fluerent generosis mustis, et producerent aurum et argentum, utrumque nativum, utque omnes ibi in jubilis et cantibus, et sic in perpetuis festivitatibus et gaudiis, ut imagines Dei, viverent; nonne haec forent digna Deo Omnipotente; praeter similia alia. Sed, mi amice, omnia illa sunt vaniloquia; Divina Omnipotentia non est sine ordine, Ipse Deus est Ordo, et quia ex Deo, etiam ex Ordine, in Ordine, et ad Ordinem, omnia creata sunt; est ordo in quem homo factus est, qui est ut ex Libero Arbitrio in spiritualibus ejus benedictio aut ejus maledictio pendeat; nam, ut supra dictum est, homo absque Libero Arbitrio non potuit creari, ne quidem bestia, avis et piscis, sed Bestiae in solo Libero Arbitrio naturali, at Homo in Libero Arbitrio naturali et simul spirituali.

* * * * *

503. His adjicientur haec Memorabilia; Primum: Audivi quod indictum sit Comitium, in quo deliberaturi essent de

Digitized by Google

Libero Arbitrio hominis in spiritualibus, hoc fuit in Mundo spirituali; aderant ex omni plaga docti, qui in Mundo, in quo prius vixerunt, de illo cogitaverant, ac multi ex illis, qui in Conciliis et Conciliabulis tam ante Nicaenum, quam post illud fuerant; congregati sunt in quodam Templo rotundo simili Templo Romae, quod vocatur Pantheon, quod prius fuerat consecratum Cultui omnium deorum, et postea inauguratum Cultui omnium Sanctorum Martyrum a Solio Papali; in hoc Templo ad parietes etiam erant sicut Altaria, sed ad quodlibet subsellia, super quae congregati se reposuerunt, ac cubitis innitebantur altaribus sicut totidem mensis; non erat designatus aliquis Praeses, qui ageret Primatem apud illos, sed singuli, cum lubitus illos afflavit, eruperunt in medium, et ex pectore effuderunt et evulgarunt suum sancitum; et quod miratus sum, omnes, qui in illo Comitio erant, pleni erant confirmationibus pro plenaria hominis impotentia in spiritualibus, ita subsannatores Liberi Arbitrii in illis. Quando congregati sunt, en subito erupit unus in medium, et alta voce exspiravit hoc; non est aliquod Liberum Arbitrium homini in spiritualibus, plus quam fuit uxori Loti, postquam conversa est in statuam salis, si enim homini foret liberum arbitrium plus, sane ex se sibi vindicaret fidem Ecclesiae nostrae, quae est, quod Deus Pater illam gratis ex toto Libero et Beneplacito det cui vult et quando vult, hoc beneplacitum et illud gratuitum nullatenus foret Deo, si homo ex quodam libero aut beneplacito illam sibi quoque posset vindicare, sic etenim Fides nostra, quae est Sidus lucens coram nobis diu et noctu, dissiparetur sicut stella caduca in aërem. Post hunc alius ex suo subsellio erupit, et dixit, non est homini plus Liberi arbitrii in spiritualibus quam est bestiae, imo cani; quoniam si id foret homini, faceret bonum a seipso, cum tamen omne bonum est a Deo, et homo nihil sibi sumere potest quod non datum sit e Caelo. Post hunc exsiluit unus e solio suo, et in medio extulit vocem, dicens, quod homini non plus liberi arbitrii sit in spiritualibus, etiam in perspiciendis illis, quam est Noctuae in die, imo quam est pullo adhuc latenti in ovo, est omnino in illis caecus sicut talpa, nam si foret lynceus in perspiciendo illa, quae fidei, salutis et vitae aeternae sunt, credidisset quod ipse semet

Digitized by Google

posset regenerare et salvare, et quoque conaretur id, et sic cogitata et facta sua meritis et meritis prophanaret. Iterum alius excurrit in medium, ac edidit hoc effatum, quod qui opinatur, se posse velle ac intelligere aliquid in spiritualibus post lapsum Adami, insaniat et fiat maniacus, quoniam tunc crederet se deastrum aut numen, possidentem partem potentiae Divinae in suo jure. Post hunc anhelavit alter in medium, portans sub ulna Librum, in cujus orthodoxiam, ut illam vocavit, Evangelici hodie jurant, FORMULA CONCORDIAE, vocatum, et aperuit illum, et inde legit sequentia, *Quod homo ad bonum prorsus corruptus et mortuus sit, ita ut in hominis natura post lapsum ante regenerationem ne scintilla quidem spiritualium virium manserit aut restet, quibus ille ad gratiam Dei praeparari, aut oblatam apprehendere, aut ejus gratiae ex se et per se capax esse, aut in spiritualibus, intelligere, credere, amplecti, cogitare, velle, inchoare, perficere, agere, operari, cooperari, aut se ad gratiam applicare aut accommodare, aut aliquid ad conversionem, vel ex dimidia, vel ex minima parte ex se potest. Quodque homo in spiritualibus, quae ad animae salutem spectant, sit instar statuae salis uxoris Loti, ac similis trunco aut lapidi vita carenti, quae non oculorum, oris, aut ullorum sensuum usum habent. Quod usque loco motivam potentiam habeat, seu externa membra regere, ad Caetus publicos accedere, ac Verbum et Evangelium audire possit.* (Haec in mea Editione, p. 656. 658. 661. 662. 663. 671. 672. 673, leguntur). Post haec concurrerunt omnes, et simul exclamabant, hoc est vere orthodoxum. Ego adstiti, et illa omnia intense audivi, et quia spiritu meo excandui, alta voce sciscitavi, si in spiritualibus facitis hominem statuam salis, bestiam, caecum, et insanum, quid tunc Theologica vestra, suntne omnia et singula illa spiritualia; ad hoc post aliquod silentium respondebant; in Universa nostra Theologia nihil quicquam est spirituale, quod ratio capit; Fides nostra ibi unice est spiritualis; sed hanc probe occlusimus, ne quis introspiciat, et praecavimus ne aliquis radius spiritualis inde effluat, et coram intellectu appareat, et insuper homo ad illam ne particulam ex aliquo suo arbitrio confert: Charitatem etiam ab omni spirituali removimus, et

Digitized by Google

fecimus illam mere moralem, similiter Decalogum: de justificatione, remissione peccatorum, regeneratione, et inde salvatione, nec aliquid spirituale tradimus, dicimus quod Fides operetur illas, sed quomodo, prorsus non scimus; loco paenitentiae sumsimus contritionem, quae ne credatur spiritualis, removimus illam a fide quoad omnem tactum: de Redemptione nec adoptavimus nisi ideas pure naturales, quae sunt, quod Deus Pater Genus humanum concluserit sub damnatione, et quod Filius Ipsius damnationem illam in se susceperit, et passus se cruce suspendi, et quod sic Patrem suum ad miserationem adegerit, praeter similia plura, in quibus non deprehendes quicquam spirituale, sed merum naturale. Sed tunc in excandescentia prius concepta continuavi dicendo, si homini non foret liberum arbitrium in spiritualibus, quid tunc foret homo nisi brutum, eminetne homo per illud super brutis bestiis; quid Ecclesia absque illo nisi facies fullonis atra, in cujus oculis est gutta alba; quid Verbum absque illo nisi codex inanis; quid frequentius ibi dicitur et mandatur, quam quod homo amaturus sit Deum, et quod amaturus sit proximum, et quoque quod crediturus sit, tum quod salus et vita ei sit, quemadmodum amat et credit; quis est cui non est facultas intelligendi et faciendi illa, quae praecepta sunt in Verbo, et quae in Decalogo; quomodo potuisset Deus talia homini praescribere et mandare, nisi ei data esset facultas. Dic alicui rustico, apud quem Mens per fallacias in Theologicis non praestructa est, quod ne hilum plus quam truncus et lapis, possit intelligere et velle in rebus fidei et charitatis, et inde salutis, et ne quidem ad illa se applicare et accommodare, annon tunc ille toto pectore risurus esset, et dicturus, quid insanius, quid mihi tunc cum Sacerdote et ejus praedicatione, quid tunc Templum plus quam stabulum, et quid tunc Cultus plus quam aratio, oh quae dementia ita loqui, est fatuitas supra fatuitatem; quis negat quod omne bonum sit a Deo, nonne homini datum est facere bonum ex se a Deo; simile est credere. His auditis, clamaverunt omnes, nos loquuti sumus ex orthodoxis orthodoxe, tu autem ex rusticis rustice: at subito tunc fulmen illapsum est e caelo, quod ne consumeret illos, turmatim eruperunt, et fugerunt inde, quisque ad suam domum.

Digitized by Google

504. Secundum Memorabile: Fui in visu interiori spirituali, in quo sunt superioris Caeli Angeli, at tunc in Mundo spirituum; et vidi duos Spiritus non procul a me, a se tamen distantes, et appercepi, quod unus ex illis amaret bonum et verum, et per id conjunctus Caelo, et quod alter amaret malum et falsum, et per id conjunctus Inferno; accessi et convocavi illos, et ex sonis et responsis illorum collegi, quod unus sicut alter posset veritates percipere, perceptas agnoscere, ita ex intellectu cogitare, et quoque determinare intellectualia sicut placuit, et voluntaria sicut lubuit, proinde quod uterque in simili libero Arbitrio esset quoad rationalia; et insuper observavi, quod ex illo Libero in mentibus illorum appareret lucidum a primo visu qui erat perceptionis, ad ultimum visum qui erat oculi; sed cum ille, qui malum et falsum amavit, sibi relictus cogitaret, animadverti, quod sicut fumus ab Inferno ascenderet, ac lucidum, quod erat supra memoriam, exstingueret, unde illi caligo ibi, sicut mediae noctis, tum etiam quod fumus ille accensus arderet sicut flamma, quae illuminabat mentis regionem, quae sub memoria erat, ex quo cogitavit enormia falsa ex malis amoris sui. Apud Alterum autem, qui amavit bonum et verum, cum sibi relictus erat, vidi sicut mitem flammam defluentem e Caelo, quae illuminavit regionem mentis ejus supra memoriam, et quoque regionem infra illam usque ad oculum, et quod lumen ex flamma illa splenderet plus et plus, sicut ex amore boni percepit et cogitavit verum. Ex his visis patuit mihi, quod cuivis homini, tam malo quam bono esset Liberum Arbitrium spirituale; sed quod Infernum aliquoties exstinguat illud apud malos, et quod Caelum exaltet et accendat illud apud bonos. Post haec loquutus sum cum utroque, et primum cum illo qui amavit malum et falsum, et post aliqua de sorte ejus; cum nominavi Liberum arbitrium, excanduit, et dixit, ah, quae vesania est credere, quod homini sit Liberum arbitrium in spiritualibus, quis homo potest fidem sibi assumere, et bonum facere a se, docetne Sacerdotium hodie ex Verbo, quod nemo possit sumere quicquam nisi datum sit e Caelo, et Dominus Christus dixit ad suos Discipulos, sine Me non potestis facere quicquam, quibus hoc addo, quod nemo possit movere pedem, nec manum ad faciendum

Digitized by Google

aliquod bonum, nec movere linguam ad loquendum aliquod verum ex bono, quare Ecclesia ex sapientibus suis conclusit, quod homo non possit velle, intelligere, et cogitare aliquod spirituale, et ne quidem se accommodare ad volendum, intelligendum et cogitandum illud, plus quam statua, truncus et lapis, et quod ideo a Deo, cui Soli est Potentia liberrima et illimitata, ex beneplacito inspiretur fides, quae absque omni opera et potentia nostra, operante Spiritu Sancto, producit omnia, quae ineruditi addicunt homini. Deinde loquutus sum cum Altero, qui amavit bonum et verum, et post aliqua de sorte ejus, cum nominavi Liberum Arbitrium, dixit ille, quae vesania est negare Liberum arbitrium in spiritualibus, quis non potest velle et facere bonum, ac cogitare et loqui verum ex se a Verbo, ita a Domino qui est Verbum; dixit enim, Facite fructus bonos, et credite in Lucem, et quoque amate vos invicem, et amate Deum; tum qui audit et facit praecepta mea, ille amat Me, et Ego amabo illum; praeter millia similia in toto Verbo: ad quod itaque Verbum, si homo nihil posset velle et cogitare, et inde facere et loqui, quod ibi mandatum est; absque illa potentia apud hominem, quid foret Religio et Ecclesia, nisi sicut navis naufraga, quae in fundo maris jacet, super cujus mali summitate stat nauclerus, et clamat, non possum quicquam, et videt reliquos nautas in naviculis appensis velis enavigare: nonne datum est Adamo Liberum edendi ex Arbore vitae, et quoque ex Arbore scientiae boni et mali, et quia ex Libero suo edit ex hac Arbore, fumus ex serpente, hoc est, Inferno, intravit mentem ejus, propter quod ejectus est e Paradiso, et maledictus; et tamen non perdidit Liberum Arbitrium, nam legitur quod custodita sit a Cherubo via ad Arborem vitae, quod nisi factum esset, potuisset adhuc velle ab illa edere. His edictis, Alter qui amavit malum et falsum, dixit, illa quae audivi relinquo, retineo apud me quae protuli, sed quis non novit, quod solus Deus sit vivus et inde activus, et quod homo ex se sit mortuus, et inde mere passivus, quomodo talis, qui in se mortuus et mere passivus est, potest sibi assumere aliquod vivum et activum: ad hoc respondi, homo est Organum vitae, et Deus Solus est Vita, et Deus infundit suam vitam Organo et singulis ejus, sicut Sol

Digitized by Google

infundit calorem suum Arbori et singulis ejus, et Deus dat ut homo sentiat illam vitam in se ut suam, ac ita sentire, vult Deus, propter causam, ut homo secundum Leges ordinis, quae totidem sunt quot praecepta in Verbo, sicut ex se vivat, et se disponat ad recipiendum Amorem Dei; at usque Deus perpetuo tenet digito perpendiculum supra libram, et moderatur, at nusquam violat Liberum arbitrium cogendo: non potest Arbor aliquid recipere, quod Calor solis per radicem infert, nisi tepescat ac calescat quoad singula fila sua, nec possunt elementa per radicem exsurgere, nisi singula fila ejus ex recepto calore etiam calorem exspirent, et sic conferant ad transitum; similiter homo ex recepto calore vitae a Deo; sed hic secus ac Arbor sentit illum ut suum, tametsi non est ejus; at quantum credit quod ejus sit, et non Dei, tantum recipit lucem vitae, non autem calorem amoris a Deo, sed calorem amoris ab Inferno, qui quia crassus est, obstruit et occludit puriores ramusculos Organi, sicut sanguis impurus vasa capillaria corporis; ita homo se facit a spirituali mere naturalem. Liberum Arbitrium homini inde est, quod sentiat vitam in se sicut suam, et quod Deus relinquat homini ita sentire, ut fiat conjunctio, quae non dabilis est nisi sit reciproca, ac reciproca fit dum homo ex Libero prorsus ut a se agit: si Deus id homini non reliquisset, homo nec foret homo, neque foret ei vita aeterna, nam conjunctio reciproca cum Deo facit ut homo sit homo et non bestia, et quoque quod post mortem vivat in aeternum; Liberum Arbitrium in spiritualibus hoc efficit. Hoc audito, malus ille Spiritus se removit ad distantiam, et tunc vidi serpentem volantem, qui vocatur prester, super quadam arbore, qui porrexit cuidam fructum inde; et tunc in spiritu accessi ad locum, et ibi loco serpentis visus est monstrosus homo, cujus faciem obtexit barba adeo, ut non exstaret nisi nasus, ac loco arboris erat torris ignitus, ad quem stetit ille, cujus mentem prius intravit fumus, et postea Liberum Arbitrium in spiritualibus rejecit; et subito similis fumus exivit ex torre, et circumfudit utrumque; et quia sic subducti sunt a visu meo, abivi; alter vero, qui amabat bonum et verum, et asseruit, quod homini sit liberum arbitrium in spiritualibus, me comitatus est domum.

Digitized by Google

505. Tertium Memorabile: Quondam audivi stridorem sicut duorum lapidum molarium collidentium inter se; accessi ad sonum, et evanescebat, et vidi angustam portam tendentem oblique deorsum ad quandam domum lacunatam, in qua erant plures Camerae, in quibus cellulae, in quarum unaquavis sedebant duo, qui ex Verbo colligebant confirmantia pro justificatione per solam fidem, unus colligebat, et alter scribebat, et hoc alternis. Accessi ad unam Cellulam, quae prope ostium erat, et quaesivi, quid vos colligitis et scribitis; dicebant, de Actu Justificationis seu de Fide actu, quae est ipsa Fides justificans, vivificans et salvans; et Caput doctrinarum Ecclesiae in nostro Christianismo; et tunc dixi illi, dic mihi aliquod signum illius Actus, quando Fides illa in cor ac in animam hominis infertur; respondit, signum Actus illius est in momento, cum homo percitus dolore quod damnatus sit, et cum in contritione illa est, cogitat de Christo, quod damnationem Legis abstulerit, et hoc meritum Ipsius cum fiducia apprehendit, et cum hoc in cogitatione adit Deum Patrem et orat: tunc dixi, fit ita actus, et est hoc momentum: et quaesivi, quomodo comprehendam, quod dicitur de hoc Actu, quod ad illum non concurrat aliquid hominis, plus quam concurret, si foret stipes aut lapis, et quod homo quoad illum Actum nihil possit inchoare, velle, intelligere, cogitare, operari, cooperari, se applicare et accommodare; dic mihi, quomodo hoc cohaeret cum dictis tuis, quod Actus tunc incidat, cum homo cogitat de jure legis, de damnatione ejus a Christo sublata, de fiducia in qua apprehendit id Ipsius meritum, et in cogitatione de hoc adit Deum Patrem et orat, fiuntne omnia illa ab homine; sed dixit, non fiunt active ab homine sed passive; et respondi, quomodo potest quis cogitare, fiduciam habere, et orare passive; aufer homini activum et cooperativum tunc, annon etiam aufers receptivum, ita omne, et cum omni ipsum Actum, quid tunc fit tuus Actus, nisi pure ideale, quod vocatur ens rationis: spero, quod non credas cum quibusdam talem Actum dari solum apud Praedestinatos, qui nihil quicquam de infusione fidei apud se sciunt; hi possunt ludere talis, et per id inquirere, num eis fides infusa sit vel non: quare, mi Amice, crede quod homo quoad fidem et

Digitized by Google

charitatem operetur ex se a Domino, et quod absque hac operatione tuus actus fidei, quem vocasti Caput Doctrinarum Ecclesiae in Christianismo, non sit nisi quam statua uxor Loti, tinniens ex mero sale stricta penna scribae, aut ungue digiti ejus, Luc. XVII: 32; hoc dixi, quia facitis vosmet ipsos quoad Actum illum similes statuis. Cum haec dixi, sumsit lychnuchum vi manus conjecturus in faciem meam, et subito tunc exstincto lychno conjecit in frontem sodalis, et abivi ridens.

506. Quartum Memorabile. Visi sunt in Mundo Spirituali duo Greges, unus erat ex Hircis, et alter ex Ovibus: miratus sum, quinam essent, quippe novi, quod Animalia visa in Mundo spirituali, non sint Animalia, sed quod sint Correspondentiae affectionum et inde cogitationum ex illis qui ibi sunt; quare accessi propius, et sicut accessi, disparatae sunt similitudines animalium, et loco illorum visi sunt Homines; et manifestatum est, quod qui faciebant Gregem hircorum, essent, qui se confirmaverunt in Doctrina Justificationis per Solam Fidem, et qui faciebant Gregem Ovium essent, qui crediderunt, quod Charitas et Fides, unum sint, sicut Bonum et Verum unum sunt. Et tunc loquutus sum cum illis, qui visi sunt sicut Hirci, et dixi, cur ita congregati estis; erant plerique ex Clero, qui gloriati sunt ex fama eruditionis, quia noverunt Arcana justificationis per solam fidem; dixerunt, quod congregati sint, ut sedeant Concilium, quia audiverunt, quod Dictum Pauli Rom. III: 28, *Quod homo Fide justificetur sine Operibus legis*, non rite intellectum sit, quoniam per Fidem ibi non intellexit Fidem hodiernae Ecclesiae, quae est in Tres Personas Divinas ab aeterno, sed Fidem in Dominum Deum Salvatorem Jesum Christum; et per Opera Legis non intellexit Opera Legis Decalogi, sed Opera Legis Mosaicae quae pro Judaeis, et quod sic ex paucis illis vocibus binas falsitates enormes per sinistram interpretationem concluserint, quae sunt, quod intellexerint Fidem hodiernae Ecclesiae, et quod Opera Legis Decalogi; quod Paulus haec non intellexerit, sed Opera Legis Mosaicae, quae erant pro Judaeis, constat clare ex Ipsius verbis ad Petrum, quem increpavit quod judaizaret, cum tamen sciret, *quod nemo per Opera Legis justificetur*,

Digitized by Google

sed per fidem Jesu Christi, Gal. II: 14. 15 [.16]; per fidem Jesu Christi, est per fidem in Ipsum et ab Ipso, videatur supra n: 338; et quia per Opera legis intellexit opera Legis Mosaicae, ideo distinxit inter Legem fidei et Legem operum, ac inter Judaeos et Gentes, seu Circumcisionem et Praeputium, et per Circumcisionem significatur Judaismus, ut ubivis alibi, et quoque claudit illa per haec verba, *Ergone Legem abrogamus per Fidem, absit, sed Legem stabilimus*; haec omnia in una serie dicit, Rom. III: 27. 28. 29. 30. 31; et quoque dicit in Capite quod praecedit; *Non auditores Legis iustificabuntur, a Deo, sed factores Legis justificabuntur*, Rom. II: 13; tum, *Quod Deus reddet unicuique secundum Opera ejus.* Rom. II: 6; et adhuc, *Omnes nos manifestari oportet coram Tribunali Christi, ut reportet quilibet ea, quae per Corpus fecit, sive bonum sive malum*, II. Cor. V: 10; praeter plura apud Illum; ex quibus patet, quod Paulus rejecerit Fidem absque bonis Operibus, aeque ac Jacobus, Epist. Cap. II: 17 ad 26. Quod a Paulo intellecta sint Opera Legis Mosaicae, quae pro Judaeis, insuper confirmati sumus ex eo, quod omnia Statuta pro Judaeis apud Mosen dicantur Lex, ita Opera legis, quod vidimus ex his, *Haec lex Minchae*, Lev. VI: 7. 11 seq. *Haec Lex pro Holocausto, pro Mincha, pro Sacrificio peccati et reatus, pro Impletionibus*, Lev. VII: 37. *Haec Lex Bestiae et Avis*, Lev. XI: 46 seq. *Haec Lex parientis pro filio aut filia*, Lev. XII: 7. *Haec Lex leprae*, Lev. XIII: 59. Cap. XIV: 2. 32. 54. 57. *Haec Lex fluxu affecti*, Lev. XV: 32. *Haec Lex Zelotypiae*, Num. V: 29. 30. *Haec Lex Naziraei*, Num. VI: 13. 21. *Haec Lex mundationis*, Num. XIX: 14. *Haec Lex de Vacca rufa*, Num. XIX: 2. *Lex pro Rege*, Deut. XVII: 15 ad 19; imo *totus Liber Mosis vocatur Liber Legis*, Deut. XXXI: 9. 11. 12. 26. et quoque Luc. II: 22. Cap. XXIV: 44. Joh. I: 46. Cap. VII: 22. 23. Cap. VIII: 5. His quoque addiderunt, quod viderint apud Paulum, quod Lex Decalogi vivenda sit, et quod impleatur a Charitate, Rom. XIII: 8. 9. 10. 11, tum quod dicat, *quod sint tria, Fides, Spes et Charitas, et quod harum maxima sit Charitas*, 1 Cor. XIII: 13, ita non Fides. Dixerunt, quod propter haec convocati fuerint. Sed ne turbarem illos, recessi; et tunc

Digitized by Google

iterum e longinquo visi sunt sicut Hirci, et quandoque sicut cubantes, et quandoque sicut stantes, sed avertebant se a Grege ovium; sicut Cubantes apparebant cum deliberabant, et sicut Stantes cum concludebant; at visum meum tenui in Cornibus illorum, et miratus sum, quod Cornua in frontibus illorum, nunc apparerent sicut porrecta antrorsum et sursum, nunc incurvata retrorsum versus tergum, et tandem prorsus reflexa; et tunc subito se convertebant ad Gregem Ovium, sed usque apparebant ut Hirci; quare iterum accessi, et interrogavi quid nunc; dixerunt quod concluserint, quod Sola Fides producat Bona Charitatis, sicut Arbor producit Fructus: at tunc auditum est tonitru, et visum est fulmen desuper; et mox apparuit Angelus, stans inter binos illos Greges, et clamavit ad Gregem ovium, ne auscultate, non recesserunt a Fide sua priore, quae est, quod Sola Fides justificet et salvet, et prorsus nihil actualis Charitas; nec Fides est Arbor, sed homo est Arbor; at paenitentiam agite, et spectate ad Dominum, et habebitis Fidem; Fides ante illud, non est Fides, in qua aliquod vivum est. Voluerunt tunc Hirci reflexe cornuti accedere ad Oves; sed Angelus stans inter illos, dividebat Oves in binos Greges; et dixit illis a sinistris, adjungite vos Hircis, sed dico vobis, quod venturus sit Lupus, qui rapiet illos, et vos cum illis.

Sed postquam separati sunt bini Greges ovium, et illi a sinistris audiverunt minacia verba Angeli, inspexerunt se mutuo et dixerunt, colloquamur cum pristinis consociis nostris; et tunc sinister Grex loquebatur ad dextrum, dicens, cur recessistis a Pastoribus nostris, annon Fides et Charitas unum sunt, sicut Arbor et Fructus unum sunt, Arbor enim per ramos continuatur in fructus, divellite aliquid e ramo, per quod arbor per continuum influit in fructum, annon periturus est fructus, et una cum fructu omne semen denuo nasciturae alicujus Arboris; quaerite nostros Sacerdotes annon ita sit; et tunc quaesiverunt, et circumspexerunt ad reliquos, qui nictabant palpebris, ut dicerent, quod bene loquantur; et posthac responderunt, bene loquuti estis, at quod attinet continuationem fidei in bona opera, sicut arboris in fructus, multa arcana novimus, quae propalare non hujus loci est, in vinculo seu

Digitized by Google

filo Fidei et Charitatis, sunt plures noduli, quos nos sacerdotes solum solvere possumus. Et tunc unus ex sacerdotibus, qui erat inter oves a dextris, surrexit et dixit, responderunt ad vos, quod ita sit, sed ad suos quod non ita sit, aliter enim cogitant: quare quaesiverunt, quomodo tunc cogitant, cogitantne sicut docent; dixit ille, non, cogitant quod omne bonum charitatis, quod vocatur bonum opus, quod fit ab homine propter salutem ac vitam aeternam, non in minima parte sit bonum, ex causa, quia homo per opus a se vult semet ipsum salvare, vindicando sibi justitiam et meritum unius Salvatoris, et quod ita sit cum omni bono Opere, in quo homo sentit suam voluntatem, quare asserunt quod prorsus nulla conjunctio fidei et charitatis sit, et ne quidem quod Fides per bona opera retineatur et conservetur. Sed dixerunt e Grege sinistro, loqueris mendacia contra illos, praedicantne Charitatem et ejus Opera, quae vocant Opera fidei, coram nobis manifeste; et ille respondit, non intelligitis Praedicationes illorum, solum Clericus, qui adest, attendit et intelligit, cogitant modo Charitatem moralem, et Bona ejus civilia et politica, quae vocant fidei, et prorsus non sunt, homo enim atheus potest illa similiter et sub eadem forma facere; quare unanimiter dicunt, quod nemo per aliqua opera salvetur, sed per solam fidem: verum illustretur hoc per comparationes; Quod Arbor pomifera producat poma, sed si homo facit bona propter salutem, sicut arbor illa poma per continuum, tunc poma illa intus putida sunt, et plena vermibus: dicunt etiam quod Vitis producat uvas, sed si homo facturus esset bona spiritualia, sicut vitis uvas, faceret labruscas. At tunc quaesiverunt, qualia illis sunt bona Charitatis seu opera quae sunt fructus fidei, respondit, quod forte sint inconspicua alicubi prope fidem, cui tamen non cohaerent, sunt sicut umbra, quae a tergo sequitur hominem, quando spectat ad solem, quam umbram non animadvertit, nisi se convertat; imo possum dicere, quod sint sicut caudae equinae, quae hodie pluribus in locis amputantur, dicentes, quid cum illis, ad nihil conducunt, si adhaerent equo, facile inquinantur; his auditis aliquis ex sinistro grege ovium indignatus dixit, omnino est aliqua conjunctio, quomodo alioquin possunt vocari opera fidei, forte bona charitatis a Deo

Digitized by Google

insinuantur in opera voluntaria hominis per aliquem influxum, ut per aliquam affectionem, aspirationem, inspirationem, incitationem et excitationem voluntatis, tacitam perceptionem in cogitatione, et inde exhortationem, contritionem et sic conscientiam, et inde adactionem, obedientiam Decalogi et Verbi, sicut infans aut sicut sapiens, aut per aliud quoddam medians illis simile, quomodo alioquin possunt vocari fructus fidei; ad haec respondit Sacerdos, quod non, et si dicunt quod per tale quid fiat, usque confarciunt id in sermonibus cum vocibus, ex quibus resultat, quod non ex Fide; quidam usque tradunt talia, sed UT SIGNA FIDEI, NON AUTEM UT VINCULA EJUS CUM CHARITATE; Aliqui tamen excogitaverunt conjunctionem per Verbum; et tunc dixerunt, annon sic conjunctio, sed respondit, non hoc cogitant, sed modo per auditum Verbi, asserunt enim, quod omne rationale, et omne voluntarium hominis in rebus fidei sit impurum et meritorium, quoniam homo in spiritualibus non potest aliquod intelligere, velle, operari, cooperari, plus quam stipes. Sed unus cum audivit, quod credatur homo talis in omnibus quae fidei et salutis sunt, dixit, audivi quendam dicentem, plantavi vineam, nunc bibam vinum usque ad ebrietatem, sed quaesivit alter, num bibiturus es vinum ex tuo scypho per tuam dextram, et dixit, non, sed ex scypho inconspicuo per manum inconspicuam, et respondit alter, certe tunc non inebriaberis; mox idem vir dixit, sed me audite quaeso, ego dico vobis, bibite Vinum ex Verbo intellecto, nostisne quod Dominus sit Verbum, estne Verbum ex Domino, estne sic Ipse in illo, si ergo facitis bonum ex Verbo, facitisne id ex Domino, ex Ipsius ore et voluntate, et si tunc spectatis ad Dominum, etiam Ipse vos ducet et docebit, et vos facietis illud ex vobis a Domino; quis potest dicere, qui facit aliquid a Rege, illius ore et mandato, hoc facio ex meo ore seu mandato, et ex mea voluntate. Post haec convertit se ad Clerum, et dixit, Ministri Dei, ne seducite Gregem. His auditis, maxima pars Gregis sinistri recessit, et Gregi dextro se adunivit. Aliqui tunc ex Clero dicebant, audivimus quae non prius, sumus Pastores, non relinquemus Oves, et recesserunt una cum illis; et dicebant, hic Vir loquutus est Verbum verum, quis dicere potest, qui facit ex Verbo, ita ex Domino,

Digitized by Google

Ipsius ore et voluntate, hoc facio ex me; quis dicit, qui facit ex Rege, illius ore et voluntate, hoc facio ex me. Nos videmus nunc Divinam Providentiam, cur non inventa fuit Fidei et bonorum Operum conjunctio, quae ab Ecclesiastica Societate agnita est; non potuit inveniri, quia non potuit dari, non enim fuit Fides in Dominum, qui est Verbum, et inde nec fuit Fides e Verbo. Sed reliqui Sacerdotes, qui erant ex Grege hircorum, abibant, et vibrabant pileos suos, et clamabant, Sola Fides, Sola Fides, vivet usque.

507. Quintum Memorabile. Eram in sermone cum Angelis, et denique de Concupiscentia mali, in qua quisque homo est ex nativitate, dixit unus quod in Mundo ubi est, appareant illi qui in concupiscentia sunt, nobis angelis sicut fatui, sed illi sibi ipsis tunc sicut summe sapientes, quapropter ut ex fatuitate sua extrahantur, per vices remittuntur in illam, et per vices in rationale, quod apud illos in externis est, et in hoc statu vident, agnoscunt et confitentur insaniam suam, at usque e statu rationali suo in statum insanum suum discupiunt, et quoque se in hunc immittunt, sicut a coacto et injucundo in liberum et jucundum; ita concupiscentia interius oblectat illos, et non intelligentia. Sunt tres Amores universales, ex quibus a Creatione conflatus est omnis homo, Amor proximi, qui etiam est Amor faciendi usus, hic amor est spiritualis; Amor Mundi, qui etiam est amor possidendi opes, hic amor est materialis; ac Amor sui, qui etiam est amor imperandi super alios, et hic amor est corporeus: Homo est vere homo, dum Amor proximi, seu amor faciendi usus, facit Caput, et Amor Mundi seu amor possidendi opes facit Pectus et Ventrem, ac Amor sui seu amor imperandi facit Pedes et Plantas eorum; at si Amor mundi facit Caput, homo non est homo aliter quam sicut gibbosus; at si Amor sui facit Caput, non est sicut homo stans super pedibus, sed sicut super palmis manuum capite deorsum et clunibus sursum. Quando Amor faciendi usus facit Caput, ac reliqui duo amores faciunt ordine corpus et pedes, apparet ille homo in Caelo facie angelica, cum pulchra iride circum caput; at si amor Mundi seu opum facit Caput, apparet ille e Caelo facie pallida sicut mortui cum circulo flavo circum Caput; si vero amor sui seu imperandi super alios facit

Digitized by Google

Caput, apparet ille e Caelo facie ignitim furva, cum circulo albo circum Caput. Ad haec quaesivi, quid repraesentant Circuli circum capita, respondebant, repraesentant intelligentiam; circulus albus circum Caput faciei ignitim furvae, repraesentat, quod intelligentia ejus in externis sit, sive circum illum, at insania in internis seu in illo; etiam homo, qui talis, sapit cum in corpore est, at insanit, dum in spiritu; et nullus homo sapit spiritu, nisi a Domino, quod fit cum denuo ab Ipso generatur et creatur. His dictis aperiebatur terra ad sinistrum, et per aperturam vidi assurgentem Diabolum facie ignitim furva cum circulo albo circum Caput, et sciscitavi, quis es, dixit, sum Lucifer filius aurorae, et quia similem me feci Altissimo, dejectus sum, sicut describor Esaj. XIV; at non fuit ille Lucifer, sed credidit se esse illum; et dixi, cum dejectus es, quomodo potes resurgere ex Inferno, et respondit, sum ibi Diabolus, at hic sum Angelus lucis. videsne Caput meum cingulo albo cinctum, et quoque, si vis, videbis, quod sim moralis inter morales, ac rationalis inter rationales, imo spiritualis inter spirituales; potui etiam concionari; quaesivi, quomodo concionatus es. dixit contra defraudatores, contra adulteros, et contra omnes amores infernales, imo tunc me Luciferum vocavi Diabolum, et pejeravi contra me illum, et propterea laudibus evectus sum ad Caelum. inde est quod vocatus sim filius aurorae; et quod ipse miratus sum, cum super pulpito eram, non cogitavi aliter, quam quod recte et rite loquerer; sed causa mihi detecta est, haec, quia in externis fui, et haec tunc separata fuerunt ab internis meis; et tametsi hoc mihi detectum est, usque non potui immutare me, quia supra Altissimum me evexi, et contra Illum me extuli; dein quaesivi, quomodo potuisti ita loqui, cum es ipse defraudator, et ipse adulter, respondit, sum alius dum in externis séu in corpore sum, et alius dum in internis seu in spiritu, in corpore sum Angelus, sed in spiritu Diabolus, in corpore enim sum, in intellectu, in spiritu autem sum in voluntate, ac intellectus me fert sursum, at voluntas me fert deorsum; et dum in intellectu sum, Cingulum album circumvelat Caput meum, at dum intellectus se prorsus emancipat voluntati, et fit ejus, quae est sors nostra ultima, tunc nigrescit cingulum, ac disparatur,

Digitized by Google

quo facto, non possum amplius in lucem hanc ascendere. Sed subito, ut vidit Angelos apud me, inflammatus est facie et voce, et factus est niger, etiam quoad cingulum circum Caput, et per aperturam, per quam surrexit, delapsus est in Infernum. Adstantes ex illis visis et auditis fecerunt hoc conclusum, quod homo talis sit, qualis est ejus Voluntas, et non qualis est ejus Intellectus, quoniam Voluntas Intellectum facile aufert in suas partes, et emancipat. Tunc quaesivi Angelos, unde rationalitas est diabolis, et dicebant, est ex gloria amoris sui, nam amor sui circumcingitur gloria, est enim haec splendor ignis ejus, et gloria illa elevat intellectum paene in lucem Caeli; nam Intellectus apud unumquemvis hominem elevabilis est secundum cognitiones, sed non Voluntas nisi per vitam secundum Ecclesiae et Rationis vera; inde est, quod ipsi Athei, qui in gloria famae ex amore sui sunt, et inde in fastu propriae intelligentiae, gaudeant rationalitate sublimiore, quam multi alii, sed tunc cum in cogitatione intellectus sunt, non autem cum in amore Voluntatis, et amor Voluntatis possidet Internum hominem, at cogitatio intellectus Externum. Porro dixit Angelus causam, cur homo conflatus est ex tribus Amoribus, videlicet ex amore Usus, ex amore Mundi, et ex amore Sui, causa est, ut homo cogitet a Deo, tametsi prorsus ut ex se; dixit, quod suprema in hominis Mente versa sint sursum ad Deum, media ibi extrorsum ad Mundum, ac infima ibi deorsum in corpus, et quia haec versa sunt deorsum, cogitat homo prorsus ut ex se, cum tamen a Deo.

508. „Sextum Memorabile: Quodam die apparuit mihi „Templum magnificum formae quadratae, cujus Tectum erat „instar Coronae, arcuatum supra, et elevatum circum circa; „Parietes ejus erant continuae Fenestrae ex Crystallis, Porta „ex substantia margaritica; intus ad latus meridionale occi„dentem versus erat Suggestum, super quo ad dextrum jacuit „Verbum apertum cinctum sphaera lucis, cujus splendor to„tum suggestum circuibat et illuminabat; in medio Templi „erat Adytum, ante quod Velum, sed nunc sublatum, ubi „stetit Cherubus ex auro cum ense huc illuc se vibrante in „manu. Haec dum conspicatus sum, in meditationem meam, „quid singula illa significarent, influxit; videlicet, quod Tem-

Digitized by Google

„plum illud significaret Novam Ecclesiam; Porta ex substan-
„tia margaritica Introitum in illam; Fenestrae ex Crystallis,
„Veritates, quae illustrabant illam; Suggestum Sacerdotium
„et praedicationes; Verbum super illo apertum, et superiorem
„partem suggesti illuminans, Sensum ejus internum qui spiri-
„tualis est, revelatum; Adytum in medio Templi, conjunctio-
„nem illius Ecclesiae cum Caelo angelico; Cherubus ex auro
„inibi, Verbum in sensu literae; Ensis se vibrans in manu
„ejus, significabat quod hic sensus huc illuc verti possit, modo
„hoc fit applicate ad quandam Veritatem; quod Velum ante
„Cherubum esset sublatum, significabat quod nunc patefactum
„sit Verbum. Postea, cum propius accessi, vidi Scripturam
„super Porta, hanc, NUNC LICET, quod significabat, quod
„nunc liceat intellectualiter intrare in Arcana fidei. Ex hac
„Scriptura visa incidit in cogitationem meam, quod valde dis-
„criminosum sit intellectu intrare in dogmata fidei, quae ex
„propria intelligentia, et inde ex falsis, conflata sunt, et plus
„adhuc illa ex Verbo confirmare, inde occluditur Intellectus
„superius, et pedetentim inferius, in tantum, ut Theologica
„non modo fastidiantur, sed etiam obliterentur, quemadmo-
„dum scriptura chartae tineis, et lana panni blattis, perma-
„nente solum intellectu in politicis quae spectant vitam suam
„in dominio ubi est, et in civilibus quae functionis ejus sunt,
„et in domesticis quae ejus domus sunt, ac in his et illis con-
„tinue osculatur naturam, et illam ex illecebris voluptatum
„ejus amat, sicut Idololatra aureum sculptile in suo gremio.
„Nunc quia dogmata in Ecclesiis Christianis hodiernis non ex
„Verbo, sed ex propria intelligentia, et inde ex falsis, con-
„flata sunt, et quoque per aliqua ex Verbo confirmata, ideo
„ex Divina Domini Providentia Verbum apud Romano-Catho-
„licos ademptum est Laicis, et apud Protestantes illud aper-
„tum, sed usque occlusum per commune oris illorum effatum,
„quod Intellectus captandus sit sub obedientia fidei illorum. At
„in Nova Ecclesia fit inversum, in hac licitum est intellectu
„ingredi et penetrare in omnia ejus Secreta, et quoque per
„Verbum confirmare illa, causa est, quia Doctrinalia ejus sunt
„continuae Veritates a Domino per Verbum detectae, et
„confirmationes illarum per rationalia efficiunt, ut Intellectus

Digitized by Google

„aperiatur supra plus et plus, et sic elevetur in lucem, in qua „sunt Angeli Caeli, et Lux illa in sua essentia est Veritas, et „in hac Luce agnitio Domini pro Deo Caeli et Terrae splendet „in sua gloria.' Hoc intelligitur per Scripturam super porta „Templi, NUNC LICET, et quoque per quod Velum adyti ante „Cherubum sublatum sit; Canon enim Novae Ecclesiae est, „quod falsitates occludant intellectum, et quod veritates ape„riant illum. Post haec vidi sicut Infantem supra caput, te„nens in manu Chartam, ille sicut ad me appropinquavit, „succrevit in staturam mediocris hominis, erat Angelus e „Caelo tertio, ubi omnes e longinquo apparent sicut Infan„tes; dum apud me erat, porrexit mihi Chartam, sed quia „literis circinnatis, qualibus in illo Caelo, scripta erat, re„stitui, et petii, ut ipsi expromerent sensum verborum ibi „vocibus adaequatis ideis cogitationis meae, et retulit, hoc „ibi scriptum est, INTRATE POSTHAC IN MYSTERIA VERBI „HACTENUS OCCLUSI, NAM SINGULAE VERITATES EJUS SUNT „TOTIDEM SPECULA DOMINI.

CAPUT NONUM

DE

PAENITENTIA.

509. Post transactiones de Fide, Charitate, et de Libero Arbitrio, in nexu sequitur de Paenitentia, quoniam vera Fides et genuina Caritas absque Paenitentia non dabiles sunt, et paenitentiam agere absque Libero arbritrio nemo potest: quod hic de Paenitentia agatur, est quoque causa, quia sequitur de Regeneratione, et nemo potest regenerari, priusquam graviora mala, quae hominem coram Deo detestabilem faciunt, remota sunt, et haec per Paenitentiam removentur; quid irregenitus nisi impaenitens, et quid impaenitens nisi sicut qui in lethargia est, et scit nihil de peccato, et ideo fovet illud in sinu suo, et illud quotidie osculatur sicut adulter scortum in lecto suo. Sed ut sciatur quid Paenitentia, et quid efficit, transactio de illa dispertienda est in Articulos.

Digitized by Google

Quod Paenitentia sit Primum Ecclesiae apud hominem.

510. Communio, quae vocatur Ecclesia, consistit ex totidem hominibus in quibus est Ecclesia; et Ecclesia apud hominem intrat quando regeneratur, et quisque regeneratur per quod abstineat a malis peccati, ac fugiat illa sicut quis dum videt turmas infernales cum facibus in conatu illum adoriendi et super pyram conjiciendi. Sunt plura, quae hominem progredientem in primas aetates praeparant ad Ecclesiam, et introducunt in illam; sed quae efficiunt illam apud hominem, sunt actus paenitentiae; actus paenitentiae sunt omnes illi, qui efficiunt, quod Mala, quae peccata contra Deum sunt, non velit, et inde non faciat, nam antequam hoc fit, homo stat extra regenerationem, et tunc si aliqua cogitatio subintrat de salute aeterna, vertit se ad illam, sed mox se avertit ad illa, non enim ulterius in hominem intrat quam in ideas ejus cogitationis, et inde exit in voces loquelae, et forte etiam in aliquos gestus loquelae conformes; at vero dum in voluntatem intrat, tunc in homine est, voluntas enim est ipse homo, quia amor ejus ibi habitat, at cogitatio est extra hominem, nisi haec ex Voluntate ejus procedit, si hoc fit, tunc voluntas et cogitatio unum agunt, et simul faciunt hominem: ex his sequitur, quod paenitentia ut sit paenitentia, et efficiens in homine, oporteat ut sit Voluntatis et inde cogitationis, et non solius cogitationis, proinde ut sit actualis, et non duntaxat oralis. Quod Paenitentia sit Primum Ecclesiae, constat manifeste ex Verbo: Johannes Baptista, qui fuit praemissus ad praeparandum homines ad Ecclesiam, quam Dominus instauraturus erat, dum baptizavit, simul praedicavit paenitentiam, quare ejus Baptisma vocabatur Baptisma paenitentiae, ex causa quia per Baptisma significabatur Lavatio spiritualis, quae est ablutio a peccatis; hoc fecit in Jordane, quia Jordanes significabat introductionem in Ecclesiam, erat enim primus terminus terrae Canaanis ubi Ecclesia: Ipse Dominus etiam praedicavit Paenitentiam in remissionem peccatorum, per quod docuit, quod Paenitentia sit Primum Ecclesiae, et quod quantum homo illam agit, tantum apud illum removeantur peccata, quod quantum haec removentur, tantum remittantur: et insuper

Digitized by Google

Dominus duodecim Apostolis, et quoque Septuaginta quos emisit, mandavit, ut praedicarent Paenitentiam: ex quibus patet, quod primum Ecclesiae sit Paenitentia.

511. Quod apud hominem non prius Ecclesia sit, quam postquam apud illum remota sunt peccata, quisque potest ex ratione concludere, et haec potest illustrari per has comparationes; quis potest in campos aut sylvas, in quibus sunt ferae omnis generis, introducere oves, haedos et agnos, antequam feras expulerit: et quis potest aliquam terram, spinis, sentibus et urticis obsitam praeparare in Hortum, priusquam illas noxas exstirpaverit; quis potest in Urbem ab hostibus possessam inferre formam administrationis justitiae ex judicio, et civitatem condere, priusquam hostes ejecerit: simile est cum malis apud hominem, quae sunt sicut ferae, sicut sentes et spinae, et sicut hostes, cum quibus Ecclesia non cohabitare potest plus quam quis potest habitare in Bestiario ubi sunt tigrides et leopardi; nec plus quam quis potest cubare in lecto, cui herbae toxicatae sunt substratae, ac pulvinaribus insertae; neque plus quam quis potest noctu dormire in Templo, sub cujus pavimento sunt sepulchra in quibus cadavera, numne illum ibi spectra sicut furiae infestarent.

Quod Contritio, de qua hodie dicitur quod praecedat Fidem, et quam sequitur consolatio Evangelii, non sit Paenitentia.

512. In Christiano Reformato Orbe traditur quaedam species anxietatis, doloris, et terroris, quam vocant CONTRITIONEM, quae apud regenerandos praecedit illorum fidem, et quam sequitur consolatio Evangelii; dicunt, quod contritio illa apud eos exoriatur ex timore pro justa ira Dei, et inde aeterna damnatione, cuivis ex peccato Adami et inde proclivitate ad mala inhaerente, et quod absque illa Contritione, fides, quae est imputativa meriti et justitiae Domini Salvatoris, non donetur, et quod illi, qui hanc fidem adepti sunt, consolationem Evangelii recipiant, quae est, quod justificentur, hoc est, innoventur, regenerentur et sanctificentur, absque ulla illorum cooperatione, et quod sic a damnatione transferantur in aeter-

Digitized by Google

nam benedictionem, quae est vita aeterna. Sed de Contritione hac expendendum est. 1. Num sit paenitentia. 2. Num sit alicujus momenti. 3. Num detur.

513. NUM CONTRITIO ILLA SIT PAENITENTIA, VEL NON, concludi potest a Paenitentiae descriptione in sequentibus, quod non dabilis sit, nisi homo non modo universaliter sed etiam singulariter sciat quod peccator sit, quod nemo scire potest, nisi exploret se, et videat illa apud se, et propterea se damnet. Contritio autem illa, quae praedicatur necessaria ad fidem, nihil commune tenet cum illis, nam est modo cogitatio et inde confessio, quod in peccatum Adami, et in proclivitatem ad mala inde scaturientia natus sit, et quod propterea ei sit ira Dei, et inde ex merito damnatio, devotio, et mors aeterna: ex quibus patet, quod contritio haec non sit paenitentia.

514. Alterum momentum est; quoniam Contritio illa non est Paenitentia, NUM SIT ALICUJUS MOMENTI; dicitur quod illa conferat ad fidem, sicut praecedens ad sequens, sed quod usque non intret illam, et cum illa se conjungat, miscendo se; sed quid fides, quae sequitur, aliud quam quod Deus Pater imputet justitiam Filii sui, et tunc hominem non alicujus peccati conscium declaret justum, novum et sanctum, et sic induat stola per sanguinem Agni lavata et candida facta; in qua stola cum incedit, quid tunc mala vitae ejus, nisi sicut lapides sulphurei projecti in fundum maris, et quid tunc peccatum Adami, nisi tale quod vel tectum, vel remotum, vel per imputatam Christi justitiam abductum; cum homo ex illa fide in justitia et tunc simul in innocentia Dei Salvatoris, ambulat, quid tunc Contritio illa inservit, nisi ad fiduciam quod sit in sinu Abrahami, et inde spectet non contritos ante fidem, ut miseros in inferno, aut ut mortuos: nam dicitur, quod fides viva non sit in illis, qui contritione carent; quare dici potest, quod illi si se immerserint, aut se immergant damnabilibus malis, non plus attendant ad illa, et sentiant illa, quam catuli porci jacentes in caeno in fossis plateae graveolentiam. Ex his patet, quod Contritio illa, dum non est Paenitentia, non sit aliquid.

515. Tertium Momentum, quod expendendum, est, NUM

Digitized by Google

Contritio illa absque paenitentia detur; in Mundo spirituali quaesivi multos, qui fidem imputativam meriti Christi apud se confirmaverunt, num aliquam Contritionem habuerint, et responderunt, quid Contritio, cum a pueritia pro certo credidimus, quod Christus passione sua omnia peccata illorum sustulerit; cum hac fide non quadrat contritio, Contritio enim est se conjicere in infernum, et conscientiam cruciare, cum tamen sciunt, quod redempti sint, et sic exempti inferno, et inde indemnes; his addiderunt, quod statutum Contritionis non sit nisi figmentum, quod loco Paenitentiae, quod toties in Verbo memoratur, et quoque injungitur, acceptatum est; quod forsitan sit aliqua emotio mentis apud simplices qui non sciunt nisi parum de Evangelio, quando de cruciatibus in inferno audiunt aut cogitant; et dixerunt, quod consolatio Evangelii illis a prima adolescentia impressa, amoverit Contritionem ita, ut corde riserint ad illam, cum nominabatur, et quod Infernum non potuerit illis terrorem incutere plus quam potest ignis Vesuvii et Aetnae illis qui Warsoviae et Viennae habitant; nec plus quam basilisci et echidnae in desertis Arabiae, aut tigrides et leones in sylvis Tartariae, illis qui in urbe aliqua Europae in tuto, tranquillo et quieto sunt: et quod ira Dei non plus terruerit et contriverit illos, quam potest ira Regis Persiae illos qui in Pennsylvania sunt. Ex his, et quoque ex rationibus deductis ex traditionibus illorum, confirmatus sum, quod Contritio, nisi sit Paenitentia, qualis describitur in sequentibus, non sit aliud quam ludicrum phantasiae. Quod Reformati loco paenitentiae assumserint Contritionem, fuit etiam causa, ut a Romano-Catholicis, qui Paenitentiam, et simul Charitatem, urgent, divellerentur, et postquam confirmaverunt justificationem per solam fidem, allegarunt rationem, quod per Paenitentiam sicut per Charitatem, aliquid hominis quod sapit meritum, in fidem suam intraret, et denigraret illam.

Quod sola Confessio oralis, quod Peccator sit, non sit Paenitentia.

516. De Orali hac Confessione ita tradunt Reformati Augustanae Confessioni addicti: „Nemo usquam potest scire

Digitized by Google

„sua peccata, quare non possunt enumerari, sunt quoque „interiora et recondita, quare confessio foret falsa, incerta, „manca et mutila; qui autem confitetur totum se esse merum „peccatum, is comprehendit omnia peccata, nullum excludit, „et nullius obliviscitur. At usque enumeratio peccatorum, ta„metsi non necessaria est, non tollenda est, propter teneras „et pavidas conscientias, sed haec est modo pueriliis et commu„nis forma confessionis pro simplicioribus et rudioribus.“ Formula Concordiae pag. 327. 331. 380. Sed haec Confessio loco Paenitentiae actualis a Reformatis, postquam se a Romano-Catholicis separaverant, acceptata est, quia fundatur super Fide imputativa illorum, quae sola absque Charitate, et sic quoque absque Paenitentia, remissionem peccatorum operatur, et hominem regenerat; et quoque super hoc, quod illius fidei indivulsa appendix est, quod nulla sit Cooperatio hominis cum Spiritu sancto in actu justificationis; et super hoc, quod nulli sit Liberum arbitrium in spiritualibus; et super hoc iterum, quod omnia sint immediatae Misericordiae, et non hilum mediatae ab homine et per illum.

517. Quod sola oralis Confessio, quod peccator sit, non sit Paenitentia, inter plures causas est haec, quod unusquisque homo hoc exclamare possit, et impius et quoque Diabolus, et hoc cum externa devotione, quando cogitat de cruciatibus imminentibus et praesentibus in inferno; sed quis non videt quod hoc non sit ex aliqua devotione interna, proinde quod sit imaginativum, et inde pulmonicum, non autem voluntarium ab interiori, et inde non cardiacum, nam impius et diabolus usque intus ardent concupiscentiis amoris faciendi malum, ex quibus feruntur sicut molae procellis actae, quare talis exclamatio non aliud est, quam machinatio ut fallat Deum, aut decipiat simplices, propter liberationem: quid enim facilius est, quam adigere labra ad vociferandum, et accommodare ei spiritum oris, ac tollere oculos, et levare manus sursum; hoc idem est, quod Dominus dicit, apud Marcum, „*Recte prophetavit Esajas de vobis hypocritis, hic populus labiis Me honorat, cor vero eorum procul abest*,“ VII: 6. et apud Matthaeum „*Vae vobis Scribae et Pharisaei, quia purgatis exterius poculi et patinae, interiora vero sunt plena rapina et intem-*

Digitized by Google

perantia; Pharisaee caece, purga prius interius poculi et patinae, ut fiat etiam exterius mundum," Cap. XXIII: 25. 26., et plura in eodem Capite.

518. In simili hypocritico cultu sunt illi qui apud se confirmaverunt Fidem hodiernam, quod Dominus per Passionem crucis sustulerit omnia peccata Mundi, et per id intelligunt cujusvis, modo orent formulas de Propitiatione et Mediatione; quidam ex his possunt super Suggestis elata voce et sicut ardente zelo, effundere multa sancta de Paenitentia et de Charitate, ac utramque opinantur vanam ad salutem, nam paenitentiam non aliam intelligunt, quam Confessionem oralem, et Charitatem non aliam quam forensem; sed illud faciunt populi gratia. Hi sunt, qui per haec Domini verba intelliguntur „*Multi dicent Mihi in illo die, Domine, Domine, nonne per Nomen tuum prophetavimus, et in Nomine tuo virtutes multas fecimus, sed tunc confitebor illis, non novi vos, discedite a Me operarii iniquitatis,*" Matth. VII: 22. 23. Quondam in Mundo Spirituali audivi aliquem orantem ita: Sum plenus scabie, leprosus, faedus ab utero matris, non apud me integrum est a capite ad volam pedis, non dignus sum levare oculos sursum ad Deum, sum reus mortis et damnationis aeternae, miserere mei propter Filium tuum, sanguine ejus purifica me, in beneplacito tuo est salus omnium, imploro misericordiam. Adstantes his auditis quaesiverunt, unde scis quod talis sis, respondit, scio quia audivi; sed tunc missus est ad Angelos exploratores, coram quibus similia loquutus est, et hi post inquisitionem factam, retulerunt, quod veritates de se loquutus sit; sed quod usque non sciat unum malum apud se, quia nusquam exploraverat se, et crediderat, quod mala post oralem confessionem non essent amplius mala coram Deo, tam quia Deus avertit oculos ab illis, quam quia propitiatus est, et quod propterea non resipuerit ab ullo, tametsi esset adulter ex proposito, praedo, dolosus obtrectator, et ardens vindicator, et quod talis esset voluntate et corde, et inde talis foret loquelis et factis, nisi timor legis et jacturae famae illum inde retraheret; postquam compertum est, quod talis esset, judicatus est, et ad hypocritas in Inferno rejectus.

519. Quales illi sunt, illustrari potest per Comparationes:

Digitized by Google

sunt sicut Templa, in quibus sunt modo spiritus Draconis, et illi qui per Locustas in Apocalypsi intelliguntur, congregati; et sunt sicut Pulpita ibi, ubi non est Verbum, quia repostum sub pedibus. Sunt sicut Parietes incrustati, et incrustatio pulchre colorata, intra quos apertis fenestris volitant ululae, et dirae noctis aves. Sunt sicut Sepulchra dealbata, in quibus sunt ossa mortuorum. Sunt sicut Monetae ex amurcis seu arefactis fimis factae et auro obductae. Sunt sicut cortices et codices circum putre lignum: ac sicut vestes filiorum Aharonis circum leprosum corpus; imo sicut ulcera, intra quae sanies, obducta tenui cute, quae creduntur sanata. Quis non scit, quod sanctum externum et prophanum internum non una concordent. Tales etiam prae aliis timent se explorare; quare non plus sentiunt vitiosa in se, quam nidorosa et graveolenta in ventriculis et in iliis, antequam in latrinam ejecta sunt. Sed tenendum est, quod illi, de quibus hactenus dictum est, non confundendi sint cum illis, qui bene agunt et bene credunt; nec cum illis, qui paenitentiam ab aliquibus peccatis agunt, et ex parili confessione orali, dum in cultu, et plus dum in tentatione spirituali, secum loquuntur aut orant; nam communis illa confessio et praecedit et sequitur reformationem et regenerationem.

Quod homo nascatur ad omnis generis mala, et quod nisi removeat illa quoad partem per paenitentiam, maneat in illis, et qui manet in illis, non potest salvari.

520. Quod omnis homo nascatur ad mala, ita quod ab utero matris non sit nisi quam malum, in Ecclesia notum est; et notum factum est ex causa, quia a Conciliis et a Praesulibus Ecclesiarum traditum est, quod peccatum Adami traductum sit in omnem posteritatem, et quod hoc unicum sit, propter quod omnis homo post illum una cum illo damnatus sit, et quod hoc sit quod cuivis a nativitatate inhaeret: praeterea super hac assertione fundata sunt plura, quae Ecclesiae docent, ut quod Lavacrum regenerationis, quod vocatur Baptisma, a Domino institutum sit, ut hoc peccatum removeatur; et quod hoc fuerit causa Adventus Domini, et quod Fides in meritum

Digitized by Google

Ipsius, sit medium per quod removetur, praeter plura, quae Ecclesiae super hac assertione fundaverunt. Sed quod ex illa origine non sit aliquod malum haereditarium, constare potest ex illis, quae supra n: 466 seq. ostensa sunt, quod Adamus non fuerit Primus hominum, sed quod per Adamum et ejus uxorem repraesentative describatur prima Ecclesia in hoc Orbe, et per Hortum Edenis ejus sapientia, et per Arborem vitae ejus aspectus ad Dominum venturum, et per Arborem scientiae boni et mali, ejus aspectus ad se et non ad Dominum; quod haec Ecclesia per prima Capita Geneseos repraesentative descripta sit, in ARCANIS CAELESTIBUS Londini editis ex multis parallelis locis e Verbo evictum est. Ex his intellectis et assumptis cadit opinio hactenus fota, quod malum homini a parentibus innatum inde sit, cum tamen non inde sed aliunde suam originem trahit. Quod Arbor vitae et Arbor scientiae boni et mali, sint apud unumquemvis hominem, et quod dicantur positae in aliquo horto, significàverint Liberum arbitrium se vertendi ad Dominum, et se avertendi ab Ipso, in Capite de LIBERO ARBITRIO plene demonstratum est.

521. Sed, mi amice, malum haereditarium non aliunde est quam ex Parentibus, non quidem ipsum malum, quod homo actualiter committit, sed inclinatio ad illud; quod ita sit, quisque agnoscet, modo rationem adjungat experientiis; quis non scit, quod filii nascantur in communem similitudinem suorum parentum quoad facies, ac mores et animos, et quoque nepotes et pronepotes in avorum et atavorum, et quod inde a multis internoscantur familiae, et quoque nationes, sicut Africanae ab Europaeis, Neapolitanae a Germanis, Angli a Gallis, et sic porrro; et quis non cognoscit Judaeum a facie, oculis, loquelis et gestibus; et si potuissetis sentire Sphaeram vitae exundantem ex cujusvis nativa indole, potuisses similiter convinci de similitudine animorum et mentium. Ex his sequitur, quod homo non nascatur in ipsa mala, sed modo in inclinationem ad mala, sed procliviorem plus aut minus ad particularia; quare post mortem nullus judicatur ex aliquo malo haereditario, sed ex actualibus, quae ipse commisit; hoc etiam evidens est ex hoc statuto Domini, *Non morietur pater propter filium, et filius non morietur propter patrem, quisque ex peccato suo*

Digitized by Google

morietur, Deutr. XXIV: 16. Hoc mihi certum factum est in Mundo spirituali ex infantibus qui moriuntur, quod modo inclinent ad mala, ita quod velint, at usque non faciant illa; educantur enim sub auspicio Domini, et salvantur. Supradicta illa inclinatio et proclivitas ad mala a parentibus traducta in liberos et in posteros, unice frangitur per novam nativitatem a Domino, quae vocatur Regeneratio, absque hac inclinatio illa non modo non interrupta manet, sed etiam a successivis parentibus accrescit, et proclivior ad mala fit, et tandem ad omne genus eorum: inde est, quod Judaei adhuc sint imagines Judae patris eorum, qui Canaanitidem in uxorem duxit, et ex adulterio cum Thamare nuru sua tres eorum stirpes genuit; quare hoc haereditarium successu temporis apud illos ita adauctum est, usque ut non possint amplecti religionem Christianam ex fide cordis: dicitur, quod non possint, quia interior mentis eorum voluntas adversatur, et haec voluntas dat non posse.

522. Quod omne malum nisi removetur, apud hominem maneat, et quod homo si in suis malis manet, non possit salvari, ex se consequitur; quod non aliquod malum possit removeri nisi a Domino apud illos qui credunt in Ipsum, et amant proximum, ex anteactis evidenter constare potest; imprimis ex his in Capite de Fide, Quod *Dominus, Charitas et Fides unum faciant, sicut vita, voluntas et intellectus, et si dividuntur, unumquodvis pereat sicut Unio dilapsa in pollinem*, Et ex his ibi, *Quod Dominus sit Charitas et Fides in homine, et quod homo sit Charitas et Fides in Domino.* Sed quaeritur, quomodo homo in illam unionem intrare potest, respondetur, quod non possit, nisi mala sua quoad partem removeat per paenitentiam: dicitur, ut homo removeat, quia Dominus absque cooperatione hominis non immediate id facit; quod etiam in eodem Capite, et in sequente de Libero Arbitrio, plene ostensum est.

523. Perhibetur, quod nemo possit implere Legem, et eo minus, quoniam qui praevaricatur contra unum praeceptum Decalogi, praevaricatur contra omnia: verum haec loquutionis formula non est sicut sonat; nam hoc ita intelligendum est, quod qui ex proposito aut confirmato agit contra unum

Digitized by Google

praeceptum, ille agat contra reliqua, quoniam ex proposito et confirmato agere, est prorsus negare quod peccatum sit, et quod si dicitur quod sit, id ut nihili rejiciat; et qui ita negat et rejicit peccatum, ille nihili pendit omne quod peccatum vocatur. In hoc propositum veniunt illi, qui non volunt audire aliquid de Paenitentia: vicissim autem in propositum credendi in Dominum et amandi proximum veniunt illi, qui per paenitentiam removerunt aliqua mala quae peccata sunt; hi a Domino in proposito abstinendi a pluribus tenentur; quare si hi ex inscitia aut ex praepollente aliqua concupiscentia peccant, hoc illis non imputatur, quia id sibi non proposuerunt, nec apud se confirmant. Hoc confirmare licet per haec; in Mundo spirituali offendi plures, qui in Mundo Naturali similes aliis vixerant, splendide se vestiendo, laute epulando, cum faenore sicut alii negotiando, ludos scenicos spectando, de amatoribus sicut ex libidine jocando, praeter consimilia alia, et tamen Angeli quibusdam inculpabant illa ut mala peccati, et quibusdam non inculpabant illa ut mala, et hos declarabant insontes, illos autem sontes: ad interrogationem cur ita, cum tamen parilia fecerunt, respondebant, quod ex proposito, intentione et fine omnes contemplentur, et secundum illa distinguant, et quod ideo illos, quos finis aut excusat aut damnat, ipsi excusent aut damnent, quoniam finis boni est omnibus in Caelo, et finis mali est omnibus in Inferno.

524. Sed haec illustrabuntur per Comparationes; cum peccatis retentis apud hominem impaenitentem, cum variis morbis apud illum, quibus nisi applicantur medicinae, et per has auferuntur maligna, homo moritur; imprimis cum morbo gangraena vocato qui nisi in tempore sanatur, circum spargit se, et lethum non evitabilem inducit: similiter cum apostematibus et abscessibus, nisi solvuntur et aperiuntur, inde enim empyemata seu collectiones puris se effusurae in vicina, et inde in annexa viscera, et demum in cor, unde mors. Comparari etiam potest cum tigribus, pardis, leonibus, lupis et vulpibus, quae nisi teneantur in caveis, aut vinciantur catenis vel funibus, invaderent gregem et armentum, ut vulpis gallinas, ac trucidarent: et quoque cum serpentibus venenatis, qui nisi compressi tenerentur paxillis, aut illis dentes auferrentur, ho-

Digitized by Google

mini lethiferos ictus infligerent; totus grex, si relinqueretur in campis, ubi sunt toxicatae herbae, periret, nisi a pastore in pascua innocua abduceretur: periret etiam bombyx, et sic omne sericum, nisi alieni vermes ex foliis ejus arboris excuterentur. Comparari etiam potest cum frumentis in hordeis aut domibus, quae mucilenta et rancida et sic inutilia redderentur, si aëri non daretur copia intermeandi, et damna tollendi. Ignis nisi in primo limine exstingueretur, totam urbem aut sylvam depopularetur. Hortus tribulis, carduis et sentibus totus occuparetur, nisi eradicantur. Hortorum magistri sciunt, quod arbor a semine et radice mala inferat succos suos malos in caudicem arboris bonae insitae aut inoculatae, et quod succi mali, qui subintrant, vertantur in succos bonos, et producant fructus utiles; simile fit homini per remotionem mali media paenitentia, per hanc enim homo inseritur Domino sicut ramus Viti, et fert fructus bonos, Joh. XV: 4. 5. 6.

Quod cognitio peccati, et exploratio alicujus apud se, paenitentiam inchoët.

525. Cognitio peccati nemini in Christiano Orbe deesse potest; quisque enim ibi ab infantia instruitur quid malum, et a pueritia quid malum peccati; hoc discunt omnes ephebi a parentibus et magistris, et quoque ex decalogo, qui est Liber initialis omnibus intra Christianismum, et in progressu postea a praedicationibus in Templis, et ab instructionibus in Domibus; et in plenitudine e Verbo; et insuper a legibus justitiae civilibus, quae similia docent quae Decalogus, et quae Verbum alibi: nam malum peccati non aliud est, quam malum contra proximum, et malum contra proximum, est etiam malum contra Deum, quod est peccatum. Sed cognitio peccati non facit quicquam, nisi homo exploret suae vitae acta, et videat num tale quid in occulto aut in manifesto fecerit, prius est omne id modo scientia, et tunc id quod concionator profert, est modo sonans quid in aure sinistra, e qua transit in dextram, et aufugit; et tandem fit illud duntaxat cogitativum et devotum pulmonare, et apud plures imaginarium et chimaericum: Sed aliter prorsus, si homo secundum cognitiones, quid peccatum,

Digitized by Google

explorat se, et offendit aliquod apud se, et secum dicit, hoc malum est peccatum, et ex timore paenae aeternae abstinet ab illo: tunc primum Praedicatio instructiva et oratoria in Templis, recipitur utraque aure, et infertur in cor, et homo ex pagano fit Christianus.

526. Quid notius potest esse in toto Christiano Orbe, quam quod hominem oporteat se explorare, nam ubivis in Imperiis et Regnis tam Romano-Catholicae quam Evangelicae Religioni addictis, ante accessionem ad Sanctam Caenam docetur et monetur, ut homo exploret se, ac cognoscat et agnoscat sua peccata, et e novo vivat aliter; et hoc cum horribilibus minis in Dominiis Angliae, ubi ex Oratione praecedanea ante Communionem ex Altari ab Antistite leguntur et exclamantur haec „Haec est via, et hoc est medium, ut fiat dig„nus particeps sanctae Caenae: primarium est, ut exploret „suae vitae facta et commercia secundum normam praecepto„rum Dei, et in quibuscunque animadvertit se offendisse vo„luntate, loquela aut facto, tunc deploret vitiosam suam na„turam, et confessionem faciat coram Omnipotente Deo, cum „pleno proposito emendandi vitam; et si animadvertit offensas „tales esse, ut non modo sint contra Deum, sed etiam contra „proximum, tunc reconciliabit se illi, et promptus erit ad re„stitutionem et satisfactionem ex omni potentia sua, propter in„juriis et mala alicui facta, et similiter promptus erit ad re„mittendum aliis offensas, quemadmodum vult ut offensae suae „remittantur a Deo; alioquin receptio Sanctae Communionis „non aliud facit quam quod aggravet damnationem. Quaprop„ter, si quis vestrum est blasphemator Dei, obtrectator et „sugillator Verbi Ipsius, aut adulter, aut in malitia vel in ma„levolentia, aut in aliquo alio enormi crimine, paenitentiam „a peccato age; si non, ad sanctam Communionem ne acce„das; alioquin post receptionem ejus, diabolus intraturus est „in te, sicut intravit in Judam, et impleturus est te omni ini„quitate, et destructurus et corpus et animam."

527. At usque sunt aliqui, qui non possunt se explorare, sicut infantes, pueri et puellae ante advectam aetatem dum suae intuitionis fiunt: pariter simplices, qui nullius reflexionis sunt; tum etiam cuncti, quibus non timor Dei; et praeter

Digitized by Google

hos aliqui aegroti animo et corpore: et insuper illi, qui confirmati ex doctrina justificationis per solam fidem imputativam meriti Christi, sibi persuaserunt, quod per explorationem et inde paenitentiam, aliquid hominis intraret, quod pessumdaret fidem, et sic salutem extra unicum suum focum ejiceret et projiceret. His et illis inservit modo confessio oralis, quae quod non sit paenitentia, supra in hoc Capite ostensum est. Sed illi qui sciunt quid peccatum, et magis qui sciunt plura ex Verbo, et docent illa, et non explorant se, et inde nullum peccatum in se vident, assimilari possunt illis, qui corradunt opes, et illas reponunt in scriniis et arculis, absque alio usu ex illis, quam ut spectentur et numerentur: et illis qui in thesauraria colligunt Clenodia auri et argenti, et in cellariis occludunt illa, propter solum finem opulentiae; qui similes sunt negotiatori, qui talentum suum recondidit sub terra, et qui minam suam in sudario, Matth. XXV: 25. Luc. XIX: 20. Sunt etiam sicut durae viae et petrae, in quas semen cadit, Matth. XIII: 4. [5.] et quoque sicut ficus luxuriantes foliis, et non ferunt fructus, Marc. XI: 13. Suntque corda adamantina, quae non fiunt carnea, Sach. VII: 12. Sunt *sicut perdices, quae colligunt et non pariunt, faciunt divitias sed non cum judicio, in medio dierum suarum deserunt illas, et in postremitate sua fiunt stulti,* Jerem. XVII: 11. Sunt sicut quinque virgines, quibus lampades et non oleum, Matth. XXV: 1 ad 12. Illi qui ex Verbo hauriunt multa de charitate et de paenitentia, et sciunt praecepta in copia, et non vivunt secundum illa, comparari possunt cum voracibus, qui cibaria in frustis ingerunt in buccam, et non comminuta dentibus inferunt in ventrem, ubi indigesta morantur, et inde expressa inquinant chylum, et inducunt lentos morbos, a quibus tandem misere moriuntur. Tales quia sunt absque spirituali calore, utcunque in luce, vocari possunt hyemes, terrae frigidae, climata arctica, imo nives et glacies.

Quod actualis Paenitentia sit explorare se, cognoscere et agnoscere sua peccata, supplicare ad Dominum, et novam vitam inchoare.

528. Quod Paenitentia omnino agenda sit, et quod inde

Digitized by Google

pendeat salus hominis, ex multis locis et evidentibus effatis Domini in Verbo, constat, e quibus haec in praesenti adducentur, *Johannes praedicavit baptisma paenitentiae, et dixit, facite fructus dignos paenitentia*, Luc. III: 3. 8. Marc. 1: 4. *Incepit Jesus praedicare et dicere, paeniteat vos*, Matth. IV: 17. *et dixit, quia appropinquavit Regnum Dei, paenitentiam agite*, Marc. I: 14. 15. tum, *Nisi paenitentiam egeritis, omnes peribitis*, Luc. XIII: 5. *Jesus praecepit discipulis, quod oporteret praedicari in Nomine Ipsius Paenitentiam et Remissionem peccatorum omnibus gentibus*, Luc. XXIV: 47. Marc. VI: 12. Quare *Petrus praedicavit paenitentiam et baptisma in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum*, Act. II: 38. et quoque dixit, *Agite paenitentiam, et convertite vos, ut deleantur vobis peccata vestra*, Act. III: 19. Paulus *praedicavit omnibus ubivis, ut paenitentiam agerent*, Act. XVII: 30. Paulus *etiam in Damasco, in Hierosolyma, per totam regionem Judaeae, et gentibus, annuntiavit, ut paenitentiam agerent, et converterent se ad Deum, ac ut digna paenitentia opera facerent*, Act. XXVI: 20. Et *quoque contestatus et Judaeis et Graecis paenitentiam ad Deum, et fidem in Dominum Jesum Christum*, Act. XX: 21. Dominus dixit ad Ecclesiam Ephesinam, *habeo contra te, quod charitatem primam reliqueris, age paenitentiam, sin minus emovebo candelabrum tuum e loco suo, si non paenitentiam egeris*, Apoc. II: 2. 4. 5. Ad Ecclesiam in Pergamo, *Novi opera tua, paenitentiam age*, Apoc. II: [13.] 16. Ad Ecclesiam in Thyatiris, *Tradam illam in afflictionem, si non paenitentiam egerit ex operibus suis*, Apoc. II: 19. 22. 23. Ad Ecclesiam Laodicensium, *Novi opera tua, zelum exerce, et age paenitentiam*, Apoc. III: 15. 19. *Est gaudium in Caelo super uno peccatore paenitentiam agente*, Luc. XV: 7. praeter alibi. Ex his patet, quod Paenitentia omnino agenda sit, sed qualis et quomodo, in sequentibus manifestabitur.

529. Quis non potest ex ratione sibi data intelligere, quod non sit paenitentia solum ore confiteri quod peccator sit, ac enuntiare plura de eo, sicut hypocrita, de quo supra n: 518, memoratum est, nam quid facilius homini cum in angore et agone est, quam ex pulmone exspirare, et inde per labra

Digitized by Google

effundere suspiria et gemitus, et quoque pulsare pectus, et facere se reum omnium peccatorum, cum tamen nullius apud se conscius est; num simul tunc cum suspirio diabolica turba, quae amoribus ejus inest, exit, numne haec potius sibilat ad illa, et remanet in illo ut prius sicut in sua domo. Ex his patet, quod talis paenitentia non intellecta sit in Verbo, sed quod ab operibus malis, ut dicitur.

530. Quaeritur itaque quomodo Paenitentia agenda est, respondetur quod actualiter, et hoc est, explorare se, cognoscere et agnoscere sua peccata, supplicare ad Dominum, et novam vitam inchoare: quod Paenitentia non dabilis sit absque exploratione, in Articulo, qui praecedit, ostensum est; sed ad quid exploratio, nisi ut cognoscat sua peccata, et ad quid cognitio nisi agnoscat quod illa in illo sint, et ad quid tria illa, nisi ut confiteatur illa coram Domino, et supplicet de suppetiis, et ab hoc inchoare novam vitam, quae est finis propter quem; haec est actualis paenitentia. Quod ita progrediendum et faciendum sit, scire potest unusquisque homo post primam aetatem, et plus et plus sicut sui juris et suae rationis fit, ex Baptismo, per cujus lavationem intelligitur Regeneratio, nam in illo patrini pro illo spoponderunt, quod rejecturus sit diabolum, et omnia ejus opera: similiter ex Sancta Caena, ante cujus acessionem dignam praemonentur omnes, ut a peccatis paenitentiam agant, et se ad Deum convertant, et novam vitam ingrediantur: et praeterea ex Decalogo seu Catechismo, qui in omnium Christianorum manibus est, ubi in sex praeceptis Decalogi non aliud mandatur, quam ut non mala faciant; quae nisi quis per paenitentiam removet, non potest amare proximum, et minus Deum; cum tamen ex duobus his mandatis pendent Lex et Prophetae, hoc est, Verbum, proinde salus. Actualis paenitentia, si alternis vicibus agitur, nimirum quoties homo ad communionem sanctae Caenae se praeparat, si postea ab uno seu altero peccato, quod tunc deprehendit apud se, abstineat, satis est ad initiandum se in actualitatem, in qua cum est, in via est ad Caelum, nam tunc homo incipit a naturali spiritualis fieri, et nasci novus a Domino.

531. Hoc per sequentes Comparationes illustrari potest: Homo ante paenitentiam est tanquam desertum, in quo sunt

Digitized by Google

terribiles ferae, dracones, bubones, ululae, echidnae et haemorrhoides, et in dumetis ibi ochim et tzijim, et saltant satyri; at postquam haec industria et opera hominum ejecta sunt, desertum illud potest exarari et excoli in arva, et eis inseminari primum avenae, fabae et linum, et postea hordea et tritica. Et quoque comparari potest cum malitia, quae in copia regnat apud homines, nisi malitiosi secundum leges castigarentur ac punirentur plagis aut morte, nulla urbs consisteret, pariter nullum regnum: Homo est sicut societas in minima forma, nisi similiter secum ageret spirituali modo, sicut agitur cum malitiosis in magna Societate naturali modo, ille post mortem castigaretur et puniretur, et hoc usque eo dum ex timore paenae malum non facit, tametsi nusquam redigi potest ad bonum faciendum ex amore boni.

Quod vera Paenitentia sit explorare non modo acta vitae suae, sed etiam intentiones voluntatis suae.

532. Quod vera Paenitentia sit explorare non modo acta suae vitae, sed etiam intentiones suae voluntatis, est quia Intellectus et Voluntas faciunt acta; loquitur enim homo ex cogitatione, et agit ex voluntate, quare loquela est cogitatio loquens, et actio est voluntas agens, et quia inde sunt loquelae et actiones, indubie sequitur, quod illa duo sint, quae peccant quando corpus; et quoque potest homo paenitentiam agere a malis quae corpore egerat, et usque cogitare et velle malum; sed hoc est sicut amputare truncum arboris malae, et relinquere radicem ejus in terra, ex qua excrescit eadem arbor mala, et se circum spargit: aliter vero cum etiam radix evellitur, et hoc fit in homine, quando simul intentiones voluntatis suae exploravit, et mala per paenitentiam amovet. Homo explorat intentiones voluntatis suae, dum explorat cogitationes suas, nam intentiones se in illis manifestant; quemadmodum dum cogitat, vult et intendit vindictas, adulteria, furta, et testificationes falsas, et cupiditates ad illa, et quoque blasphemias contra Deum, sanctum Verbum et Ecclesiam, et sic porro; hic si illuc usque intendit animum, et scrutatur num facturus sit illa si non timor legis et famae obstaret, qui tunc post

Digitized by Google

scrutinium cogitat, quod non velit illa, quia peccata sunt, ille veram et interiorem paenitentiam agit; et adhuc plus dum in jucundo illorum malorum est, et simul in libero faciendi illa, et tunc resistit et abstinet; qui hoc iteratis vicibus excercet, ille jucunda malorum, dum redeunt, ut injucunda percipit, et demum damnat illa ad infernum: hoc est, quod intelligitur per haec Domini verba, *Quisquis vult invenire animam suam, perdet eam, et quisquis perdiderit animam suam propter Me, inveniet illam*, Matth. X: 39. Ille qui mala voluntatis suae per hanc paenitentiam removet, similis est illi, qui zizania a Diabolo inseminata ex agro in tempore evellit, unde semina a Domino Deo Salvatore implantata nanciscuntur liberam humum, et germinant in messem, Matth. XIII: 24 ad 30.

533. Sunt duo amores qui e longaevo tempore generi humano irradicati sunt, amor dominandi super omnes, et amor possidendi omnium bona; prior amor, si ei relaxantur fraena, ruit eo usque ut velit esse Deus caeli, et posterior amor, si ei relaxantur fraena, ruit eo usque ut velit esse Deus mundi; his duobus amoribus subordinati sunt omnes reliqui amores mali, qui sunt exercitus: sed illos duos explorare, perquam difficile est, quia intime resident, et se abscondunt, sunt enim sicut viperae in petra foraminosa occultatae, quae venenum suum retinent, ut dum quis super petra illa cubat, lethales ictus infligunt, et se retrahunt. Sunt etiam sicut veterum Sirenes, quae cantu allectabant homines, et per illum necabant: illi bini amores etiam se exornant illustribus togis et tunicis, sicut diabolus ex magica phantasia inter suos, et inter alios quos vult illudere. Sed probe sciendum est, quod illi bini amores possint plus regnare apud parvos quam apud magnos, apud inopes quam apud opulentos, apud subditos quam apud Reges, hi enim nati sunt ad dominium et ad gazas, quae tandem illa non aliter aspiciunt, quam sicut alius sua famulitia et possessionata, praetor sua, administrator sua, navarchus sua, imo sicut pauper colonus sua: aliter vero Reges qui ad dominium super aliorum Regna. Quod intentiones Voluntatis explorandae sint, est causa, quia in Voluntate residet amor, est enim Voluntas receptaculum ejus, ut supra ostensum est, omnis amor inde exspirat jucunda sua in intellectus perceptiones

Digitized by Google

et cogitationes, nam hae non agunt quicquam ex se, sed ex Voluntate, favent enim ei, ac consentiunt et confirmant omnia quae amoris ejus sunt; quare Voluntas est ipsa domus, in qua homo habitat, ac Intellectus est atrium, per quod exit et intrat. Inde est, quod dictum sit, quod intentiones Voluntatis explorandae sint; quae cum exploratae ac remotae sunt, homo elevatur e naturali Voluntate, cui mala haereditaria et actualia insident, in Voluntatem spiritualem, per quam Dominus reformat et regenerat naturalem, et hac media sensualia et voluntaria corporis, ita totum hominem.

534. Illi, qui non explorant se, in similitudine sunt sicut aegri, apud quos sanguis ex occlusis minimis vasis vitiosus est, unde atrophia, somnolentia membrorum, ac morbi acuti Chronici, ex spissitudine, tenacitate, acrimonia et aciditate humorum, et inde sanguinis oriundi; at vero illi qui explorant se etiam quoad intentiones Voluntatis, in similitudine sunt sicut illi, qui a morbis illis sanati sunt, et redeunt in vitam, in qua fuerunt dum juvenes. Illi qui rite explorant se, sunt sicut naves ex Ophiro, auro, argento et pretiosis refertae, at antequam exploraverunt se, sunt sicut naves onustae immundis, quibus exportantur platearum caena et stercora. Illi qui interius explorant se, fiunt sicut fodinae, quarum omnes parietes splendent mineris nobilis metalli, prius autem sicut paludes nidorosae, in quibus sunt colubri et serpentes venenati, qui coruscant squamis, et insecta noxia quae nitent alis. Illi qui non explorant se, sunt sicut Ossa arida in valle, at postquam exploraverunt se, sunt sicut eadem ossa, super quae Dominus Jehovih dedit nervos, ascendere fecit carnem, quae obduxit cute, et in quae dedit spiritum, et vixerunt, Ezech. XXXVII: 1 ad 14.

Quod etiam Paenitentiam agant illi, qui non explorant se, sed usque a malis, quia peccata sunt, desistunt: et quod haec paenitentia fiat ab illis, qui Charitatis opera ex religione faciunt.

535. Quoniam Paenitentia actualis, quae est explorare se, cognoscere et agnoscere sua peccata, supplicare ad Domi-

Digitized by Google

num, et novam vitam inchoare, in Christiano Reformato Orbe maxime difficilis est, propter plures causas, de quibus in ultimo hujus Capitis Articulo, ideo facilior species Paenitentiae adducetur, quae est, ut quando quis malum versat animo, et illud intendit, sibi dicat, cogito hoc, et intendo hoc, sed quia peccatum est, non faciam illud; per hoc injecta ab Inferno tentatio infringitur, et ulterior ejus ingressus inhibetur. Hoc mirabile est, quod quisque possit increpare alium, qui malum intendit, et dicere, ne fac illud quia peccatum est, et tamen difficulter ipse sibi id potest dicere, causa est, quia hoc movet voluntatem, illud autem modo cogitationem auditui proximam. Inquisitum est in Mundo spirituali, quinam hoc alterum possunt facere, ac inventi sunt tam pauci, sicut columbae in spatioso deserto; et aliqui dixerunt, quod quidem id possint, sed quod explorare se, et peccata sua confiteri coram Deo, non possint; At usque omnes illi, qui bonum faciunt ex religione, evitant actualia mala, at quam rarissime super interiora, quae Voluntatis sunt, reflectunt, credentes, quod in malis non sint quia in bonis, imo quod bona contegant mala; sed, mi amice! primarium Charitatis est fugere mala, hoc docet Verbum, hoc Decalogus, hoc Baptismus, hoc Sancta Caena, hoc etiam Ratio, nam quomodo aliquis potest effugere mala, et illa abalienare absque aliqua intuitione sui, et quomodo bonum potest fieri bonum, nisi interius purificatum est. Scio quod omnes pii, et quoque sani ratione, dum haec legunt, annuituri sint, et visuri id ut genuinum verum, sed quod usque pauci ita facturi.

536. Sed usque omnes, qui bonum faciunt ex religione, non modo Christiani, sed etiam pagani, accepti sunt Domino, et post mortem adoptantur; nam dixit Dominus „*Esurivi, et dedistis Mihi edere; sitivi et potastis Me; peregrinus fui, et* [*collegistis Me; nudus et*] *induistis Me; aegrotus fui, et visitastis Me, in custodia fui et venistis ad Me, et dixit, in quantum fecistis uni ex fratribus meis minimis, Mihi fecistis; venite benedicti, et tanquam haereditatem possidete paratum vobis Regnum a fundatione Mundi*, Matth. XXV: 31 seq. His addam hoc Novum; omnes illi, qui bonum faciunt ex religione, post mortem rejiciunt doctrinam hodiernae Ecclesiae de Tribus personis

Digitized by Google

Divinis ab aeterno, et quoque ejus Fidem applicatam tribus illis in ordine, et se convertunt ad Dominum Deum Salvatorem, et cum voluptate hauriunt illa quae Novae Ecclesiae sunt. Reliqui autem qui non Charitatem ex religione exercuerunt, sunt corda adamantina, ita dura, hi primum adeunt tres Deos, postea Patrem solum, et denique nullum, Dominum Deum Salvatorem ut solum Mariae filium ex toro cum Josepho natum, et non ut Dei Filium, aspiciunt, et tunc omnia Novae Ecclesiae bona et vera excutiunt, et mox adjungunt se spiritibus draconis, et cum illis abiguntur in deserta, aut in cavernas, quae in ultimis terminis orbis nuncupati Christiani sunt, et post tempus, quia separati a Caelo Novo, in facinora ruunt, et ideo demittuntur in Infernum. Talis sors est illis, qui non Charitatis opera ex religione faciunt, ex fide quod nemo possit bonum facere a se nisi sit meritorium, et inde omittunt illa, et se aggregant hircis, qui damnati sunt, et in ignem aeternum paratum diabolo et angelis ejus, conjecti, propterea quia non fecerunt illa, quae oves, Matth. XXV: 41 seq. non dicitur ibi, quod fecerint mala, sed quod non fecerint bona, et qui bona non ex religione faciunt, illi mala faciunt, *quoniam nemo potest servire duobus Dominis, quin unum odio habeat, et alterum amet, et uni adhaereat et alterum negligat*, Matth. VI: 24: dicit Jehovah per Esajam, *Lavate vos, purificate vos, removete malitiam operum vestrorum a coram oculis meis, cessate malum facere, discite bonum facere; et tunc si fuerint peccata vestra sicut coccinea, sicut nix albescent, si rubra fuerint sicut purpura, sicut lana erunt*, Cap. I: 16. 17. 18; et ad Jeremiam, *Sta in porta domus Jehovae, et proclama ibi verbum hoc, sic dixit Jehovah Zebaoth Deus Israëlis, bonas reddite vias vestras et opera vestra; ne confidite vobis super verbis mendacii, dicendo, Templum Jehovae, Templum Jehovae hic* (hoc est, Ecclesia); *num furando, occidendo, ac jurando per mendacium, deinde venietis et stabitis coram Me in Domo hac, super qua nominatur Nomen meum, et dicetis, erepti sumus, dum facitis omnes abominationes illas. Num spelunca latronum facta est Domus haec: etiam Ego, ecce, vidi, dictum Jehovae*, Cap. VII: 2. 3. 4. 9. 10. 11.

Digitized by Google

537. Sciendum est, quod illi, qui ex sola bonitate naturali bonum faciunt, et non simul ex religione, post mortem non acceptentur, quia solum bonum naturale et non simul spirituale charitati illorum inest, et spirituale est, quod conjungit Dominum homini, et non naturale absque illo. Bonitas naturalis est solius carnis, adnata a parentibus, at Bonitas spiritualis est spiritus e novo nata a Domino. Illi, qui bona Charitatis ex religione faciunt, et inde non mala, antequam Doctrinam Novae Ecclesiae de Domino acceptarunt, assimilari possunt arboribus, quae bonos fructus, tametsi paucos, ferunt, et quoque arboribus quae fructus nobiles parvos, quae nihilominus in hortis custodiuntur: et quoque assimilari possunt oleis et ficubus in sylvis: tum etiam herbis fragrantibus et arbustis balsamicis super Collibus: sunt sicut parvae aedes seu domus Dei, in quibus pius cultus agitur: nam sunt oves a dextris, et arietes quos hirci impugnant, secundum Danielem Cap. VIII: 2 ad 14. In Caelo amicti sunt vestibus coloris rubri, et postquam initiati sunt in bona Novae Ecclesiae, amiciuntur vestibus coloris purpurei, quae, sicut vera etiam recipiunt, pulchre fulvescunt.

Quod Confessio coram Domino Deo Salvatore oporteat fieri, et tunc supplicatio de ope et potentia resistendi malis.

538. Quod Dominus Deus Salvator adeundus sit, est quia est Deus Caeli et Terrae, Redemptor et Salvator, cui Omnipotentia, Omniscientia, Omnipraesentia, Ipsa Misericordia et simul Justitia, et quia homo est Ipsius Creatura, et Ecclesia Ipsius Ovile, ac ut Ipsum adeant, colant et adorent, pluries in Novo Faedere mandavit; quod Solus adeundus sit, his verbis injunxit apud Johannem „*Amen, amen dico vobis, qui non ingreditur per januam in Ovile, sed ascendit aliunde, is est fur et latro, qui vero ingreditur per januam, pastor est ovium. Ego sum Janua, per Me si quis introiverit, salvabitur, et pascuum inveniet; fur non venit nisi ut furetur, mactet et perdat; Ego veni ut vitam habeant et abundantiam, Ego sum Pastor bonus,*“ Cap. X: 1. 2. 9. 10. 11. Quod ho-

Digitized by Google

mo non aliunde ascendere debeat, est ne ad Deum Patrem, quia Ille est invisibilis, et inde inaccessibilis et inconjungibilis, et ideo Ipse in Mundum venit, et se fecit visibilem, accessibilem, et conjungibilem, quod fuit unice propter finem, ut homo posset salvari; nam nisi Deus ut homo in cogitatione aditur, perit omnis idea de Deo, cadit sicut visus in universum, ita in inane nullum, aut in naturam, aut in obvia intra naturam. Quod Ipse Deus, Qui ab aeterno est Unus, in Mundum venerit, patet clare a nativitate Domini Salvatoris, quod a virtute Altissimi per Spiritum Sanctum conceptus sit, et quod inde Humanum Ipsius a Maria Virgine natum sit, unde sequitur, quod Anima Ipsius fuerit Ipsum Divinum, quod Pater vocatur, est enim Deus individuus, et quod Humanum inde natum, sit Humanum Dei Patris, quod vocatur Filius Dei, Luc. I: 32. 34. 35: ex his iterum sequitur, quod dum Dominus Deus Salvator aditur, etiam Deus Pater adeatur; quare respondit Philippo petenti ut monstraret Patrem „*Qui videt Me, videt Patrem, quomodo ergo tu dicis, monstra nobis Patrem, nonne credis quod Ego in Patre, et Pater in Me sit, credite Mihi, quod Ego in Patre, et Pater in Me sit,*“ Joh. XIV: 6 ad 11. Sed de his videantur plura in Capitibus de Deo, Domino, Spiritu Sancto, et de Trinitate.

539. Sunt duo Debita, quae homini incumbunt facere post explorationem, Supplicatio et Confessio. Supplicatio erit, ut misereatur, det potentiam resistendi malis, quorum paenituit, et suppeditet inclinationem et affectionem faciendi bonum, *Quoniam homo sine Ipso non potest facere quicquam*, Joh. XV: 5. Confessio erit, quod videat, cognoscat et agnoscat sua mala, et deprehendat se miserum peccatorem. Coram Domino non opus est Enumeratione peccatorum, nec supplicare de Remissione illorum; quod non opus sit Enumeratione peccatorum, est causa, quia illa apud se exploravit et vidit, et inde illa apud Dominum praesentia sunt quia apud se; Dominus etiam in Exploratione duxit illum, et aperuit illa, et inspiravit maerorem, et una cum hoc conatum desistendi ab illis, et inchoandi novam vitam. Quod coram Domino supplicatio de Remissione peccatorum non fieri debeat, sunt hae causae: Prima, quia peccata non abolentur, sed removen-

Digitized by Google

tur, et removentur sicut homo postea desistit ab illis, et novam vitam ingreditur; sunt enim innumerae Concupiscentiae, quae cuivis malo, ut in glomo, inhaerent, quae non possunt momento amoveri, sed successive sicut homo se patitur reformari et regenerari. Altera causa est, quod Dominus, quia est Ipsa Misericordia, remittat omnibus sua peccata, nec unum alicui imputet, dicit enim, non sciunt quid faciunt, sed usque non ideo ablata sunt, nam Petro interroganti, quoties remitteret fratri suo delicta, num usque ad septies, dixit, non dico tibi ad septies, sed usque ad septuagies septies, Matth. XVIII: 21. 22; quid non Dominus. Sed usque non nocet, quod quis gravatus conscientia, ut levetur, coram Ministro Ecclesiae peccata sua enumeret, causa absolutionis; quia sic introducitur in habitum explorandi se, et super mala quotidiana reflectendi; sed haec Confessio est naturalis, supra descripta autem est spiritualis.

560. Adorare aliquem Vicarium super terra, aut invocare aliquem Sanctum, ut Deum, non plus valet in Caelo, quam sicut supplicare ad Solem, Lunam, et Astra, et quaerere Divinatorem de responso, et credere effato ejus, quod vanum est; hoc foret etiam sicut adorare Templum et non Deum in Templo: et foret sicut supplicare servum Regis, portantem manu sceptrum et coronam ejus, de honoribus gloriae, et non ipsum Regem: et hoc irritum foret, sicut abstracte a subjectis osculari splendorem purpurae, gloriam, lucem, aureos radios solis, et solum nomen: Pro illis, qui talia faciunt, sint haec, apud Johannem, *Manemus in veritate in Jesu Christo*, *Hic est verus Deus et Vita aeterna*; *filioli*, *cavete vobis ab idolis*, 1 Epist. V: 20. 21.

Quod actualis Paenitentia facilis sit apud illos, qui aliquoties illam egerunt, sed summe refractaria illis, qui non egerunt.

561. Actualis paenitentia est se explorare, cognoscere sua peccata, confiteri se coram Domino, et sic novam vitam inchoare; est illa secundum descriptionem ejus in antecedentibus; haec in Christiano Reformato Orbe, per quem intelligun-

Digitized by Google

tur omnes ab Ecclesia Romano-Catholica separati, et quoque ei addicti, qui non aliquam actualem paenitentiam egerunt; his et illis est Paenitentia actualis summe refractaria; causa est quia aliqui non volunt, et aliqui timent, et desuetudo inveterat hominem, ac inducit noluntatem, et tandem consensum ex intellectu ratiocinante, et apud quosdam maerorem, formidinem et terrorem pro illa. Causa primaria, quod actualis Paenitentia in Christiano Reformato Orbe sit summe refractaria, est Fides illorum, quod paenitentia et charitas nihil conferant ad salutem, sed Fides sola, ex cujus imputatione sequitur remissio peccatorum, justificatio, innovatio, regeneratio, sanctificatio, et salus aeterna, praeter quod homo ex se, aut sicut ex se cooperetur, hoc vocant dogmatici illorum irritum, ac merito Christi obvium, repugnabile, et injuriosum; et hoc Vulgo, tametsi ignorant mystica istius fidei, inseminatum est per solas has voces, quod sola fides salvet, et quis potest bonum facere a se; inde est quod Paenitentia apud Reformatos, sit sicut nidus cum pullis relictus ab avibus ab aucupe captis ac occisis. Huic causae accedit haec, quod homo reformatus ita dictus, quoad spiritum suum non aliis in Mundo spirituali intersit, quam similibus, qui tale inferunt in ideas cogitationum ejus, et abducunt illum a vestigio ad introspiciendum se et explorandum.

562. Quaesivi multos ex Reformatis in Mundo spirituali, cur non paenitentiam actualem egerunt, cum tamen hoc illis injunctum fuit, tam in Verbo, quam in Baptismate, et quoque ante sanctam Communionem in omnibus illorum Ecclesiis; et responderunt varia; Quidam, quod satis sit contritio, et tunc oralis Confessio, quod peccator sit. Quidam, quod talis paenitentia, quia fit operante homine ex sua voluntate, non coincidat cum fide universaliter recepta. Quidam, quis potest se explorare cum scit quod merum peccatum sit; hoc foret sicut immittere rete in lacum a fundo ad superficiem plenum caeno, in quo vermes noxiae. Quidam, quis potest tam penitus se introspicere, ut videat in se peccatum Adami, ex quo omnia actualia sua mala scaturiverunt, suntne haec una cum illo per aquas baptismatis abluta, et per meritum Christi abstersa et contecta; quid tunc paenitentia nisi impositio, quae

Digitized by Google

conscientiosos graviter turbat; sumusne ex Evangelio sub gratia, et non sub dura istius paenitentiae lege: praeter plura. QUIDAM dixerunt, quod dum intendunt se explorare, occupet illos formido et terror, sicut viderent monstrum juxta lectum tempore diluculi. Ex his patefactae sunt causae, cur Paenitentia actualis in Christiano Reformato Orbe sit sicut in situ et rejecta. Et quaesivi in praesentia illorum quosdam Romano-Catholicae religioni addictos de Actuali illorum Confessione coram suis ministris, num illa refractaria fuerit, et responderunt, quod postquam initiati sunt in illam, non timuerint recensionem delictorum suorum coram Confessionario non severo, et quod cum quadam voluptate collegerint illa, et hilariter enuntiaverint leviora, at graviora aliquantum timide; et quod quotannis ad constitutum suum ex more libere redierint, et quod post absolutionem in festivitatem: tum quod omnes aspiciant sicut impuros, qui non aperire cordis sui inquinamenta volunt. His auditis Reformati, qui praesentes erant, aufugerunt, quidam ridentes et cachinnantes, quidam stupescentes et tamen laudantes. Postea accesserunt aliqui eidem Ecclesiae adscripti, sed commorati in Regionibus ubi Reformati, qui ex usu ibi solenni, non specialem, ut fratres illorum alibi, sed modo communem Confessionem coram Clavigero suo ediderunt; hi dixerunt, quod scrutari se, evestigare et evulgare mala sua actualia et secreta cogitationis prorsus non potuerint, et quod sensiverint id ita repugnabile et terrificum, sicut velle transire fossam ad vallum, ubi stat miles armatus et clamat, ne accede. Ex his nunc patet, quod actualis Paenitentia facilis sit apud illos, qui aliquoties illam egerunt, sed summe refractaria illis qui non egerunt.

563. Notum est, quod Consuetudo faciat alteram naturam, et quod inde facile sit uni, quod alteri difficile, ita quoque explorare se, et explorata confiteri; quid facilius est mercenario, bajulo et colono, quam laborare brachiis a mane ad vesperam, cum vicissim honoratus et delicatus absque lassitudine et sudore idem non potest facere semisse horae. Facile est praecursori cum baculo et in mollibus calceis carpere viam milliaris, quam assuefactus vehi curru, vix potest lente currere ab una platea in alteram. Omnis artifex assiduus operi suo facile et

Digitized by Google

libenter id peragit, et abiens ab illo avet redire, cum alius ejusdem artificii gnarus, sed socors, vix tandem cogi ad illud potest: similiter omnis qui in aliqua functione aut in aliquo studio est. Quid pietatis studioso facilius est quam orare ad Deum, et quid impietati emancipato difficilius, et vicissim. Quis sacerdos prima vice concionans coram Rege, non timet, at postquam instauratus est, intrepide pergit. Quid facilius est homini Angelo quam elevare oculos ad Caelum, et homini diabolo dejicere oculos ad infernum, at si hic hypocrita fit, potest similiter suspicere ad Caelum, sed averso corde: finis propter quem, et inde habitus unumquemvis imbuit.

Quod qui Paenitentiam nusquam egit, aut se non introspexit et scrutatus est, tandem non sciat quid malum damnabile, et quid bonum salutare.

564. Quoniam pauci in Christiano Reformato Orbe paenitentiam agunt, ideo adjectum est hoc, quod qui non se introspexit et scrutatus est, ille tandem non sciat quid malum damnabile, et quid bonum salutare; non enim ei Religio est, unde hoc sciat; malum enim, quod homo non videt, cognoscit et agnoscit, manet, et quod manet, radicatur plus et plus, usque dum obstruat interiora mentis ejus, ex quo homo fit primum naturalis, deinde sensualis, et demum corporeus, et hic et ille non scit aliquod malum damnabile, nec bonum salutare; fit sicut arbor super dura petra, quae inter foramina ejus spargit radices, et tandem, quia deficit humor, marcescit. Omnis homo rite educatus, est rationalis et moralis, sed ad rationalitatem sunt duae viae, una e Mundo, altera e Caelo: ille qui rationalis et moralis factus est e Mundo, et non etiam e Caelo, non rationalis et moralis est nisi ore et gestu, ac intus est bestia, imo fera, quia unum agit cum illis qui in Inferno sunt, ubi omnes tales sunt: at qui rationalis et moralis etiam est e Caelo, hic vere rationalis et moralis est, quia simul spiritu, ore et corpore, in his binis est spirituale intus sicut anima, quod actuat naturale, sensuale et corporeum, unum etiam agit cum illis qui in Caelo sunt: quare datur spiritualis rationalis et moralis homo, et quoque mere naturalis rationalis et moralis, et unus

Digitized by Google

ab altero non internoscitur in Mundo, imprimis si hypocrisin exercitio imbuit, sed ab Angelis in Caelo internoscuntur tam probe, sicut columbae a bubonibus, et sicut oves a tigribus. Mere naturalis homo potest mala et bona videre apud alios, et quoque redarguere illos, sed quia non semet introspexerat et scrutatus est, non videt aliquod malum apud se, et si aliquod ab alio detegitur, medio suo rationali obvelat illud, sicut serpens suum Caput pulvere, ac immergit se illi, sicut crabro se fimo. Hoc facit jucundum mali, quod circumfundit illum, sicut nimbus paludem, ac absorbet et suffocat radios lucis; jucundum infernale non aliud est; hoc inde exhalatur et influit in omnem hominem, sed in plantas pedum, tergum et occipitium ejus: sed si hoc recipitur Capite in frontispicio, ac corpore in pectore, homo ille inferno emancipatur; causa est, quia Cerebrum humanum dicatum est intellectui et ibi sapientiae, Cerebellum autem voluntati et ejus amori; inde est quod duo Cerebra sint. Sed illud jucundum infernale unice per Spirituale rationale et morale emendatur, reformatur et invertitur.

565. Sequitur nunc aliqua descriptio mere naturalis, rationalis et moralis hominis, qui in se spectatus est sensualis, et si pergit, fit corporeus seu carneus: sed descriptio haec fiet in sciagraphia divisa in partes. Sensuale est ultimum vitae mentis hominis, adhaerens et cohaerens quinque sensibus corporis ejus. Is sensualis homo dicitur, qui omnia judicat ex sensibus corporis, et qui non credit, nisi quod oculis videre, et manibus tangere potest, haec dicens esse aliquid, reliqua rejiciens. Interiora mentis ejus, quae vident ex luce Caeli, clausa sunt, ut nihil veri, quod Caeli et Ecclesiae est, videat. Talis homo cogitat in extremis, et non interius ex aliqua luce spirituali, quia in crasso lumine naturali est: inde est, quod interius sit contra illa, quae Caeli et Ecclesiae sunt, tametsi exterius potest loqui pro illis, ardenter secundum spem dominationis et opulentiae per illa. Quod Docti et Eruditi, qui se confirmaverunt profunde in falsis, et plus qui contra vera Verbi, prae caeteris sensuales sint. Quod sensuales homines ratiocinentur acriter et solerter, quia cogitatio illorum est prope loquelam, ut paene in illa, et sicut in labiis, et quia in loquela ex sola memoria ponunt omnem intelligentiam: tum quod

Digitized by Google

dextre possint confirmare falsa, et quod post confirmationem credant illa vera esse: sed quod ex fallaciis sensuum ratiocinentur et confirment, a quibus captatur et persuadetur vulgus. Quod sensuales homines astuti et malitiosi sint prae reliquis. Quod avari, adulteri et dolosi, imprimis sensuales sint, tametsi coram Mundo apparent sicut ingeniosi. Quod interiora mentis eorum sint faeda et spurca; quod per illa communicent cum infernis: quod in Verbo dicantur mortui. Quod illi, qui in Infernis sunt, sensuales sint, et eo plus, quo profundius: quod sphaera spirituum infernalium, conjungat se cum sensuali hominis a tergo; et quod in luce Caeli occipitium eorum appareat excavatum. Quod illi qui ratiocinati sunt ex solis sensualibus, ab antiquis dicti fuerint serpentes Arboris scientiae. Quod sensualia ultimo loco esse debeant, et non primo, et quod apud hominem sapientem et intelligentem ultimo loco sint, et subjecta interioribus, at quod apud hominem insipientem primo loco sint, et dominantia. Si sensualia ultimo loco sunt, quod per illa aperiatur via ad intellectum, ac elimentur vera per modum extractionis. Quod sensualia illa proxime exstent mundo, et admittant quae e Mundo alluunt, et quasi cribrent illa. Quod homo per sensualia communicet cum Mundo, et per rationalia cum Caelo. Quod sensualia subministrent illa, quae inserviunt interioribus mentis. Quod sint sensualia subministrantia parti intellectuali, et subministrantia parti voluntariae. Quod nisi cogitatio supra sensualia elevatur, homo parum sapiat: quod homo cum cogitatio ejus supra sensualia elevatur, in lumen clarius veniat, et tandem in lucem caelestem, et tunc percipiat talia quae defluunt e Caelo. Quod ultimum intellectus sit scientificum naturale, et quod ultimum voluntatis sit jucundum sensuale.

566. Homo quoad naturalem hominem est similis bestiae, adsciscit imaginem bestiae per vitam; quapropter circum tales in Mundo spirituali apparent bestiae omnis generis, quae sunt correspondentiae; nam naturale hominis in se spectatum est mere animale, sed quia spirituale illi superadditum est, potest fieri homo, et si non fit ex facultate quod possit, potest mentiri hominem, sed usque est bestia loquens; loquitur enim ex rationali naturali, sed cogitat ex mania spirituali, ac agit ex

Digitized by Google

morali naturali, sed amat ex satyriasi spirituali, sunt actus ejus a rationali spirituali homine spectati vix aliud quam sicut saltus ejus qui ictus est a tarantula, et vocatur S. Viti seu Gui. Quis non scit quod hypocrita possit loqui de Deo, latro de sinceritate, adulter de castitate, et sic porro; sed nisi foret homini dos claudendi et aperiendi januam inter cogitationes et loquelas, ac inter intentiones et actiones, et janitor ibi prudentia aut astutia, rueret ferocius omni fera in nefaria et crudelia; sed illa janua aperitur cuivis post mortem, et tunc apparet qualis fuit; verum tenetur in vinculo per paenas et custodias in Inferno. Quapropter, benevole Lector, introspecta te, et expiscare unum alterumve malum apud te, et averte illud ex Religione, si ex alio proposito aut fine, non illa aliter avertis, quam ut non appareant coram Mundo.

* * * * *

567. His adjicientur sequentia Memorabilia: Primum hoc. Subito correptus sum morbo paene lethali, totum Caput ingravatum erat, immissus fuit fumus pestilentus ex Hierosolyma, quae vocatur Sodoma et Aegyptus, Apoc. XI: 8; fui semimortuus cum saevo dolore, exspectavi extremum; ita jacui in meo lecto per tres dies et dimidium; spiritus meus talis factus est, et ex illo corpus meum: et tunc audivi circum me voces dicentium, en jacet in platea Urbis nostrae mortuus, qui praedicavit Paenitentiam in remissionem peccatorum, et solum Christum hominem: et interrogabant aliquos e Clero, num ille sepultura dignus sit, dixerunt quod non, jaceat ac spectetur, et abibant, redibant, subsannabant: ex veritate ita mihi contigit, cum explicabatur Caput XI^{mum} Apocalypseos. Auditae sunt tunc voces subsannantium graves, imprimis hae; quomodo potest Paenitentia agi absque fide, quomodo potest Christus homo adorari ut Deus; dum gratis salvamur absque ullo nostro merito, quid opus tunc nisi sola fide quod Deus Pater miserit Filium, qui damnationem Legis auferret, imputaret nobis meritum Ipsius, et sic coram Se justificaret nos, et absolveret nos praecone Sacerdote a peccatis, et tunc daret Spiritum sanctum, qui omne bonum in nobis operetur; annon haec sunt secundum Scripturam, et quoque secundum ratio-

Digitized by Google

nem; his Cohors adstans adplaudebat. Audiebam haec, nec potui respondere, quia jacui paene mortuus: at post tres dies et dimidium Spiritus meus convaluit, et quoad illum exivi e platea in Urbem, et dixi iterum, Paenitentiam agite, et credite in Christum, et remittentur vobis peccata, et salvabimini, et si non, peribitis; annon Ipse Dominus praedicavit paenitentiam in remissionem peccatorum, ac ut crederent in Ipsum; annon mandavit Discipulis ut idem praedicarent; anne plenaria securitas vitae sequitur vestrae fidei dogma: sed dixerunt, quid garris, Filiusne satisfecit, Paterne id imputat, nos qui credidimus hoc, justificat; ducimur sic spiritu gratiae, quid tunc in nobis peccatum, quid tunc cum nobis mors; capis hoc Evangelium, praeco peccati et paenitentiae: sed tunc exivit vox e Caelo, dicens, quid fides impaenitentis nisi mortua, venit finis, venit finis super vos securos, in oculis vestris inculpatos, in fide vestra justificatos, Satanae; et subito tunc barathrum aperiebatur in medio Urbis, seque dilatavit, et domus super domum cecidit, et absorpti sunt, et mox e lata voragine ebullivit aqua, et inundavit vastitatem.

Quando ita demersi sunt, et visi inundati, desiderabam scire sortem illorum in profundo, et dictum est mihi e Caelo, videbis et audies; et tunc coram oculis meis disparatae sunt aquae, quibus inundati visi sunt, quia Aquae in Mundo spirituali sunt Correspondentiae, et inde apparent circum illos qui in falsis sunt; et tunc mihi visi in Fundo arenoso, ubi strues e lapidibus congestae, inter quas currebant, et lamentabantur quod ex magna sua Urbe conjecti essent, et vociferabantur et clamabant, cur hoc nobis, annon sumus per Fidem nostram mundi, puri, justi, sancti; annon sumus per Fidem nostram, mundati, purificati, justificati, sanctificati; et alii, annon sumus per fidem nostram tales facti, ut coram Deo Patre appareamus, videamur, reputemur, et coram Angelis declaremur mundi, puri, justi et sancti, sumusne reconciliati, propitiati, expiati, et sic exsoluti, abluti, et abstersi a peccatis, sublatane est a Christo damnatio Legis, cur itaque ut damnati huc conjecti sumus; audivimus ab audace praecone peccati in magna nostra Urbe, *credite in Christum, et agite paenitentiam*, annon credidimus in Christum, cum in Meritum Ipsius;

Digitized by Google

et annon egimus paenitentiam, cum confessi sumus quod simus peccatores; cur itaque hoc nobis evenit. Sed tunc audita est vox ad illos a latere, an scitis ullum peccatum in quo estis, an usquam exploravistis vos, an ideo fugistis aliquod malum ut peccatum contra Deum, et qui non fugit illud, est in illo; estne peccatum diabolus, quare estis de quibus Dominus dicit, *Tunc incipietis dicere, edimus coram Te et bibimus, et in plateis nostris docuisti, sed dicet, dico vobis, non novi vos unde estis, discedite a Me omnes operarii iniquitatis*, Luc. XIII: 26. 27. ut et de quibus Matth. VII: 22. 23. abite itaque, quisque in suum locum, videtis aperturas in Cavernas, intrate illuc, et dabitur ibi cuique vestrum suum opus ad faciendum, et tunc cibus ad mensuram operis, si non, usque fames urgebit vos ad intrandum.

Postea vox e Caelo facta est ad quosdam super terra, qui extra Urbem illam magnam fuerunt, de quibus etiam Cap. XI: 13, dicens alte, cavete vobis, cavete vobis a consociatione cum similibus; annon potestis intelligere, quod mala, quae vocantur peccata et iniquitates, immundum et impurum reddant hominem, quomodo potest homo ab illis mundari et purificari, quam per actualem paenitentiam, et per fidem in Dominum Jesum Christum: actualis paenitentia est, explorare se, cognoscere et agnoscere sua peccata, se reum facere, confiteri illa coram Domino, implorare opem et potentiam resistendi illis, et sic desistere ab illis, et novam vitam agere, et haec omnia sicut a vobis; facite ita semel aut bis in anno, quando acceditis ad Sanctam Communionem, et postea cum peccata, quorum reos vos fecistis, recurrunt, tunc vobiscum dicatis, non volumus illa, quia sunt peccata contra Deum; haec est Paenitentia actualis. Quis non potest intelligere, quod qui non explorat et videt sua peccata, maneat in illis, omne enim malum a nativitate jucundum est, jucundum enim est, vindicare, scortari, defraudare, blasphemare, imprimis dominari ex amore sui, annon jucundum facit ut non videantur, et si forte dicitur quod peccata sint, annon ex jucundo illorum excusatis illa, imo per falsa confirmatis quod peccata non sint, et sic manetis in illis, et facitis illa postea plus quam prius, et hoc eousque, dum non scitis quid peccatum, imo num sit peccatum.

Digitized by Google

Aliter fit cuivis, qui Paenitentiam actualiter egit, ille mala sua, quae cognovit et agnovit, vocat peccata, ac ideo incipit illa fugere et aversari, et tandem jucundum illorum sentire injucundum; et quantum hoc fit, tantum videt et amat bona, et tandem sentit horum jucundum, quod est jucundum Angelorum Caeli; verbo, quantum quis rejicit diabolum ad tergum, tantum adoptatur a Domino, et ab Ipso docetur, ducitur, detinetur a malis, et tenetur in bonis; haec via est, et non alia ab Inferno ad Caelum. Hoc mirabile est, quod quaedam insita renuentia, tergiversatio et aversatio pro Paenitentia actuali sit Reformatis, quae tanta est, ut non possint adigere semet ad explorandum se, et ad videndum sua peccata, et ad confitendum ea coram Deo; est sicut horror invadat illos dum id intendunt; quaesivi permultos in Mundo spirituali de eo, et dixerunt omnes, quod hoc sit supra vires illorum: cum audiverunt quod Pontificii usque hoc faciant, hoc est, quod explorent se, et palam confiteantur peccata sua coram Monacho, valde mirati sunt, et insuper quod Reformati non possint id facere in occulto coram Deo, tametsi id illis aeque injunctum est antequam ad Sacram Caenam accedunt; et quidam ibi inquisiverunt cur hoc, ac invenerunt quod sola Fides talem impaenitentiae statum et tale cor induxerit: et tunc datum est illis videre, quod illi ex Pontificiis, qui adorant Christum, et non invocant Sanctos, salventur.

Post haec auditum est sicut tonitru, et vox loquens e Caelo, dicens, miramur; dic ad Caetum Reformatorum, credite in Christum, et agite Paenitentiam, et salvabimini: et dixi, et insuper; estne Baptismus Sacramentum Paenitentiae, et inde Introductio in Ecclesiam, quid aliud Patrini pro Baptizando spondent, quam ut abdicet diabolum et ejus opera. Estne Sacra Caena Sacramentum paenitentiae, et inde Introductio in Caelum; diciturne ad Communicantes, ut omnino ante accessionem paenitentiam agant. Estne Catechismus Doctrina Universalis Ecclesiae Christianae docens paenitentiam, diciturne ibi in sex Praeceptis Secundae Tabulae, hoc et illud Malum non facies, et non dicitur, hoc et illud Bonum facies: inde potestis scire, quod quantum quis Malum abdicat et aver-

Digitized by Google

satur, tantum Bonum affectet et amet, et quod prius non sciat quid Bonum, imo nec quid Malum.

568. Secundum Memorabile. Quis pius et sapiens non vult scire sortem vitae suae post mortem, quare manifestabo communia ut sciat. Omnis homo post mortem, cum sentit quod adhuc vivat, et quod in alio Mundo sit, ac audit quod supra illum sit Caelum ubi aeterna gaudia, et infra illum sit Infernum, ubi aeterni dolores, primum remittitur in externa sua in quibus fuit in Mundo priori, et tunc credit quod certe in Caelum venturus sit, ac loquitur intelligenter et agit prudenter; et dicunt aliqui, moraliter viximus, honesta sectavimus, ex proposito non fecimus malum; et alii dicunt, frequentavimus templa, missas auscultavimus, sancta sculptilia osculati sumus, super genubus fudimus preces; et quidam dicunt, pauperibus dedimus, opitulati sumus egenis, libros pietatis legimus, et quoque Verbum, praeter plura similia; at postquam haec dixerunt, adstant Angeli, et dicunt, illa omnia quae memoravistis, fecistis in Externis, sed nescitis adhuc, quales estis in Internis, nunc estis Spiritus in Corpore substantiali, ac Spiritus est Internus vester homo, est hic in vobis qui cogitat quod vult, et vult quod amat, et hoc est jucundum vitae ejus, omnis homo ab infantia inchoat vitam ab Externis, ac discit moraliter agere, ac intelligenter loqui, et cum ideam Caeli et beatitudinis ibi caepit, inchoat orare, frequentare templa, et solennia cultus obire, et usque mala, dum e suo fonte nativo scaturiunt, in sinu mentis suae recondere, et quoque ingeniose circumvelare ratiociniis ex fallaciis, usque adeo, ut ipse non sciat quod malum sit malum; et tunc mala quia circumvelata sunt et contecta sicut pulvere, non amplius cogitat de illis, cavendo solum ne appareant coram Mundo; ita modo studet vitae morali in externis, et sic fit homo duplex, fit ovis in externis, et lupus in internis; et sicut pyxis aurea in qua intus est venenum; et fit sicut faede respirans aromaticum in ore tenens ne ab adstantibus sentiatur; et fit sicut pellis muris quae balsamice olet. Dixistis, quod moraliter vixeritis, et quod studia pietatis sectaveritis, sed quaero, num usquam exploravistis Internum vestrum hominem et percepistis aliquas concupiscentias vindicandi usque ad necem, libidinandi usque

Digitized by Google

ad adulterium, defraudandi usque ad furtum, mentiendi usque falsum testimonium, in quatuor Decalogi Praeceptis dicitur illa non facies, et in duobus ultimis dicitur illa non concupisces, num creditis, quod Internus vester homo in his similis fuerit Externo vestro, si hoc creditis, forte fallimini. Sed ad haec responderunt, quid Internus homo; estne hic et Externus unus idem; audivimus a Ministris nostris, quod Internus homo non aliud sit quam Fides, et quod pietas oris et moralitas vitae signum ejus sit, quia operatio ejus; ad quae responderunt Angeli, Fides salvifica est in Interno homine, pariter Charitas, et inde est Fidelitas et Moralitas Christiana in Externo homine, et si concupiscentiae supradictae in Interno homine, ita in voluntate et inde in cogitatione manent, proinde si interius amatis illas, et tamen aliter in externis agitis et loquimini, tunc apud vos malum est supra bonum, et bonum est infra malum, quapropter utcunque sicut ex intellectu loquimini, et ex amore agitis, interius est malum, et hoc ita circumvelatum; et tunc estis sicut Singae astutae, quae fingunt actus similes humanis, sed cor eorum longe abest. Sed qualis Internus vester homo est, de quo nihil scitis, quia non exploravistis vos, et post explorationem non paenitentiam egistis, post tempus visuri estis, quando exuemini Externo homine, ac intromittemini in Internum, et cum hoc fit, non amplius agnoscemini a consociis vestris, nec a vobis ipsis; vidi morales malos tunc sicut feras, intuentes proximum truculentis oculis, flagrantes odio internecino, et blasphemantes Deum, quem in Externo homine adoraverunt: his auditis recesserunt, et Angeli tunc dicebant, videbitis sortem vitae vestrae posthac, nam brevi auferetur vobis Externus homo, ac intrabitis in Internum, qui nunc est Spiritus vester

569. Tertium Memorabile. Omnis Amor apud hominem exspirat jucundum, per quod se facit sentiri, et exspirat id proxime in spiritum, et inde in corpus, et jucundum amoris ejus una cum amaeno cogitationis facit vitam ejus: illa jucunda et amaena non sentiuntur nisi obscure ab homine, quamdiu vivit in Corpore naturali, quia hoc Corpus absorbet et hebetat illa, at post mortem, cum Corpus materiale ablatum est, et sic operimentum seu indumentum spiritus remotum, tunc

Digitized by Google

jucunda amoris et amaena cogitationis ejus plene sentiuntur et percipiuntur, et quod mirabile, quandoque sicut odores; inde est, quod omnes in Mundo Spirituali consocientur secundum amores suos, in Caelo secundum suos, in Inferno secundum suos; odores, in quos vertuntur jucunda amorum in Caelo, sentiuntur omnes sicut tales fragrantiae, suaveolentiae, amaenae spirationes, et delitiosae perceptiones, quales sentiuntur in hortis, floretis, agris et sylvis in matutis, tempore veris; odores autem in quos vertuntur jucunda amorum illorum, qui in Inferno sunt, sentiuntur ut nidores, faetores et putores, quales e latrinis, cadaveribus, et stagnis quisquiliis et sterquiliniis oppletis; et quod mirabile, diaboli et satanae ibi sentiunt illa ut balsama, aromata et thura, quae nares et corda illorum refocillant. In Mundo naturali datum etiam est bestiis, avibus et vermibus consociari secundum odores, sed non hominibus tunc, priusquam deposuerint corpora ut exuvias. Inde est, quod Caelum distinctissime ordinatum sit secundum omnes varietates amoris boni, ac Infernum ex opposito secundum omnes varietates amoris mali; propter hanc oppositionem est, quod inter Caelum et Infernum sit Hiatus, qui transiri non potest; illi enim qui in Caelo sunt non sustinent aliquem odorem Inferni, excitat enim nauseam et vomitum, et minatur deliquium, si attrahunt; simile fit illis qui in Inferno sunt, si meditullium istius Hiatus transscendunt. Quondam vidi aliquem diabolum apparentem e longinquo ut Pardum, qui ante aliquot dies inter Angelos ultimi Caeli visus est, et calluit artem se Angelum lucis facere, transeuntem Meditullium, et stantem inter binas oleas, et non sentientem aliquem odorem vitae suae infestum; causa erat, quia Angeli non aderant: at vero ut primum aderant, convulsionibus actus est, ac decidit quoad omnes artus contractus, et tunc visus est sicut magnus Serpens se contorquens in volvulos, et tandem se per Hiatum devolvens, et exceptus a suis, et deportatus in Cavernam, ubi a graveolente odore sui Jucundi revixit. Quondam etiam vidi quendam Satanam punitum a suis, quaesivi causam, et dicebatur, quod ille obturatis naribus accesserit ad illos qui in odore Caeli erant, et quod redierit, et odorem illum super vestibus suis secum tulerit. Aliquoties contigit, quod ex Caverna

Digitized by Google

aliqua Inferni aperta putor sicut cadaveris strinxerit nares meas, et civerit vomitum. Ex his constare potest, unde est, quod in Verbo Olfactus significet perceptionem, nam dicitur saepius, quod Jehovah ex Holocaustis odoratus sit odorem gratum; tum quod Oleum unctionis, et quod Thura parata sint ex fragrantibus: et vicissim, quod mandatum sit filiis Israëlis, ut immunda e castris eorum exportarentur extra castra, et quod excrementa alvi defoderent et contegerent, Deutr. XXIII: 12. 13; causa erat, quia Castra Israëlis repraesentabant Caelum, ac Desertum extra castra repraesentabat Infernum.

570. Quartum Memorabile. Quondam loquutus sum cum Spiritu novitio, qui dum fuit in Mundo, de Caelo et Inferno multum meditatus est; per Spiritus novitios intelliguntur homines noviter defuncti, qui quia tunc sunt homines spirituales, vocantur Spiritus. Ille, ut primum intravit in Mundum spiritualem, caepit de Caelo et Inferno similiter meditari, et sibi visus, cum de Caelo, in laetitia, et cum de Inferno, in tristitia. Ille cum animadvertit se in Mundo spirituali esse, statim quaesivit, ubi Caelum et ubi Infernum, tum quid et quale unum et alterum; et responderunt, Caelum est supra Caput tuum, et Infernum est infra pedes tuos, nunc enim es in Mundo spirituum, qui est medius inter Caelum et Infernum; sed quid et quale Caelum et quid et quale Infernum est, non possumus paucis describere: et tunc quia flagrabat desiderio cognoscendi, projecit se super genua, et oravit devote ad Deum, ut instrueretur: et ecce apparuit Angelus ad dextram ejus et elevavit illum, et dixit, supplicavisti ut instruereris de Caelo et Inferno, Inquire et disce quid Jucundum et Cognosces, et Angelus his dictis sublatus est: tunc Spiritus novitius secum dixit, quid hoc, *Inquire et disce quid Jucundum, et cognosces quid et quale Caelum et Infernum est*: mox e loco illo abiens circumvagatus est, et obvios alloquutus dixit, dicite quaeso, si placet, quid Jucundum; et dicebant aliqui, quae qualis haec quaestio, quis non scit quid Jucundum, estne gaudium et laetitia, quare jucundum est jucundum, unum sicut alterum, non scimus discrimen; alii dicebant, quod Jucundum esset risus mentis, dum enim mens ridet, est facies hilaris,

Digitized by Google

loquela jocularis, gestus ludens, et totus homo in jucundo; aliqui autem dicebant, Jucundum nihil aliud est, quam epulari et edere lautitias, ac bibere et generoso vino inebriari, et tunc confabulari de rebus variis, imprimis de ludis Veneris et Cupidinis: his auditis, Spiritus novitius indignatus secum dixit, haec Responsa sunt rusticalia et non civilia, haec Jucunda non sunt Caelum nec Infernum, utinam conveniam Sapientes, et abivit ab illis et quaesivit ubi sapientes; et tunc visus est a quodam Spiritu angelico, qui dixit, percipio quod accensus sis desiderio sciendi id quod est Universale Caeli, et Universale Inferni, et quia hoc est JUCUNDUM, deducam te super Collem, ubi quotidie conveniunt illi, qui rimantur Effectus, et illi qui investigant Causas, et illi qui explorant Fines; illi ibi qui rimantur Effectus vocantur Spiritus scientiarum, et abstracte Scientiae; et illi qui investigant Causas, vocantur Spiritus intelligentiae, et abstracte Intelligentiae; et illi qui explorant Fines, vocantur Spiritus Sapientiae, abstracte Sapientiae; directe supra illos in Caelo sunt Angeli, qui ex finibus vident causas, et ex causis effectus; ex his Angelis est tribus illis Caetibus illustratio. Ille tunc Spiritum novitium prehendens manu duxit super Collem, et ad Caetum, qui erat ex illis, qui explorant Fines et vocantur Sapientiae; his dixit, ignoscite quod ad vos ascenderim, causa est, quia a pueritia mea meditatus sum de Caelo et Inferno, et in hunc Mundum nuper veni, et quidam mihi tunc associati dixerunt, quod hic Caelum sit supra caput meum, ac Infernum sub pedibus meis, sed non dixerunt quid et quale unum et alterum, quare ex constante cogitatione de illis anxius factus oravi ad Deum, et tunc adstitit Angelus, et dixit, INQUIRE ET DISCE QUID JUCUNDUM ET COGNOSCES, inquisivi, sed adhuc in vanum; peto itaque, ut si libet, doceatis me quid Jucundum: ad haec Sapientiae respondebant, Jucundum est omne vitae omnibus in Caelo, et omne vitae omnibus in Inferno; illis qui in Caelo sunt, est Jucundum boni et veri, illis autem qui in Inferno sunt, est Jucundum mali et falsi; omne enim Jucundum est amoris, et Amor est Esse vitae hominis, quare sicut homo est homo secundum quale sui Amoris, ita est homo secundum quale sui Jucundi; activitas amoris facit sensum jucundi, activitas ejus in Caelo est cum

Digitized by Google

sapientia, et activitas ejus in Inferno est cum insania, utraque in suis Subjectis sistit Jucundum; sunt autem Caeli et Inferni in oppositis Jucundis, Caeli in Amore boni et inde Jucundo benefaciendi, Inferni autem in amore mali, et inde in Jucundo malefaciendi, si itaque cognoscis quid Jucundum, cognosces quid et quale est Caelum et Infernum. Sed inquire et disce adhuc quid Jucundum ab illis, qui investigant causas, et vocantur Intelligentiae, sunt abhinc ad dextrum, et abivit, et accessit, et dixit causam adventus, et petiit, ut instruerent quid Jucundum, et hi gavisi ab interrogatione dixerunt, verum est, quod qui cognoscit Jucundum, cognoscat quid et quale est Caelum et Infernum; Voluntas, ex qua homo est homo, ne quidem punctulum fertur, nisi a Jucundo, nam Voluntas in se spectata, non est nisi quam affectio alicujus amoris, ita jucundi, est enim aliquod volupe et inde placitum, quod facit velle; et quia Voluntas agit Intellectum ad cogitandum, non datur minimum cogitationis, nisi ab influo voluntatis jucundo; quod ita sit, est causa, quia Dominus per influxum a se actuat omnia animae, et omnia mentis apud Angelos, spiritus et homines, et actuat per influxum amoris et sapientiae, et hic influxus est ipsa activitas, ex qua omne jucundum est, quod in origine sua vocatur beatum, faustum et felix, et in derivatione jucundum, amaenum, et volupe, et in universali sensu Bonum: sed Spiritus Inferni invertunt apud se omnia, ita Bonum in Malum, et Verum in Falsum, permanente jugiter Jucundo, nam absque permanentia Jucundi non foret illis Voluntas, nec Sensatio, ita non vita; ex his patet, quid et quale, et unde Jucundum Inferni, tum quid, quale, et unde Jucundum Caeli est. His auditis, deductus est ad Tertium Caetum, ubi erant qui rimantur Effectus, et vocantur Scientiae, et hi dicebant, descende in Terram inferiorem, et ascende in Terram superiorem, in his percepturus et sensurus es Jucunditates et Caeli et Inferni. Sed ecce tunc ad distantiam ab illis hiabat terra, et per hiatum ascendebant tres Diaboli, apparentes igniti ex jucundo amoris illorum, et quia Angeli consociati cum novitio Spiritu percipiebant, quod illi Tres ex Proviso ex Inferno ascenderint, clamabant ad diabolos, ne accedite propius, sed e loco ubi estis, narrate aliquid

Digitized by Google

de Jucundis vestris; et respondebant, scitote quod unusquisque, sive bonus sive malus dicatur, in suo Jucundo sit, Bonus ita dictus in suo, et Malus ita dictus in suo; et quaesiverunt, quid vestrum Jucundum, dicebant, quod esset Jucundum scortandi, vindicandi, defraudandi, blasphemandi; et iterum quaesiverunt, qualia sunt vobis Jucunda illa, dicebant quod sentiantur ab aliis sicut foetores ex stercoribus, et sicut putores ex cadaveribus, et sicut nidores ex urinis stagnatis; et quaesiverunt, sunt illa vobis jucunda, dicebant, sunt jucundissima, et dixerunt, tunc estis sicut immundae bestiae, quae in illis degunt; et responderunt, si simus sumus, sed talia sunt deliciae narium nostrarum; et quaesiverunt, quid plura; dicebant, quod cuivis liceat in suo Jucundo esse, etiam immundissimo, ut illud vocant, modo non infestet bonos Spiritus et Angelos; sed quia ex Jucundo nostro non potuimus aliter, quam illos infestare, conjecti sumus in Ergastula, ubi dura patimur; inhibitio et retractio Jucundorum nostrorum ibi, est quod vocatur cruciatus Inferni, est quoque interior dolor; et quaesiverunt, cur infestavistis bonos, dicebant quod non potuerint aliter, est sicut furor nos invadat, dum videmus aliquem Angelum, et sentimus sphaeram Divinam Domini circum illum; ad quod diximus, tunc estis etiam sicut ferae: et mox cum viderunt novitium Spiritum cum Angelis, supervenit diabolos furor, qui apparuit sicut Ignis odii, quare ne damnum inferrent, in Infernum rejecti sunt. Post haec apparebant Angeli qui ex finibus videbant Causas, et per Causas effectus, qui in Caelo supra tres illos Caetus erant, et hi visi sunt in candida luce, quae per spirales flexus se devolvens, secum tulit rotundum Sertum ex floribus, et posuit super Caput novitii Spiritus, et tunc ad illum facta est vox inde, haec Laurea tibi datur propter causam, quia a pueritia meditatus es de Caelo et Inferno.

Digitized by Google

CAPUT DECIMUM

DE

REFORMATIONE ET REGENERATIONE.

571. Postquam de Paenitentia actum est, sequitur in suo ordine de Reformatione et Regeneratione, quia hae Paenitentiam sequuntur, et per Paenitentiam promovent gradus. Sunt duo Status, quos homo ingressurus et subiturus est, dum a Naturali fit Spiritualis. Primus Status vocatur Reformatio, et Alter Regeneratio; homo in Primo statu a Naturali suo spectat ad Spiritualem, et hunc desiderat, in altero statu fit Spiritualis naturalis; Primus status formatur per vera quae erunt fidei, per quae spectat ad Charitatem, Alter status formatur per bona charitatis, et ab his intrat in vera fidei; seu quod idem est, Primus status est cogitationis ex intellectu, Alter autem est Amoris ex Voluntate; quando hic status inchoat et progreditur, fit mutatio in Mente, nam fit versura, quia tunc Amor voluntatis influit in Intellectum, ac agit et ducit illum ad cogitandum concorditer et congrue suo amori; quare quantum tunc Bonum amoris primas partes agit, et vera fidei secundas, tantum est homo spiritualis, et est nova Creatura, et tunc ex Charitate agit, et ex fide loquitur, et sentit bonum charitatis, et percipit verum fidei, et est tunc in Domino, inque Pace, et sic Regeneratus. Homo, qui in Mundo Primum statum inchoavit, ille post mortem potest introduci in Alterum, at qui non in Primum statum in Mundo intravit, ille post mortem non potest in Alterum introduci, ita non regenerari. Duo hi Status comparari possunt cum progressione Lucis et Caloris in diebus tempore veris, Primus cum diluculo seu gallinaceo, Alter cum mane et aurora, et progressio hujus status cum progressione diei ad meridiem, et sic in Lucem et Calorem. Comparari etiam potest cum Messe, quae primum est herba, deinde crescit in aristas et spicas, et postea in his fit frumentum. Tum etiam cum Arbore, quae primum ex semine e terra excrescit, postea fit caulis, e quo exeunt rami, et hi exornantur

Digitized by Google

foliis, et dein efflorescit, et ex intimo florum initiat fructus, qui sicut maturescunt, nova semina, sicut novas proles, producunt. Status primus, qui est Reformationis, etiam comparari potest cum Statu bombycis, quando extrahit ex se et evolvit stamina serici, et post industrium suum laborem evolat in aërem, et se, non ut prius ex foliis, sed ex succis in floribus, nutrit.

Quod homo nisi denuo generatur, et sicut e novo creatur, non possit ingredi in Regnum Dei.

572. Quod homo nisi denuo generatur, non possit ingredi in regnum Dei, est Doctrina Domini apud Johannem, ubi haec „*Jesus dixit Nicodemo, amen, amen, dico tibi, nisi quis generetur denuo, non potest videre regnum Dei:*“ et iterum „*amen, amen, dico tibi, nisi quis generatus fuerit ex aqua et spiritu, non potest ingredi in Regnum Dei; quod natum est ex carne, Caro est, et quod generatum est ex spiritu, Spiritus est,*“ Cap. III: 3. 5. 6. per Regnum Dei intelligitur et Caelum et Ecclesia, nam Regnum Dei in terris est Ecclesia, similiter alibi ubi nominatur regnum Dei, ut Matth. XI: 11. Cap. XII: 28. Cap. XXI: 43. Luc. IV: 43. Cap. VI: 20. Cap. VIII: 1. 10. Cap. IX: 11. 60. 62. Cap. XVII: 21. et alibi: generari per aquam et spiritum, significat per vera Fidei, et per vitam secundum illa; quod aqua significet vera, videatur in Apocalypsi Revelata, n: 50. 614. 615. 685. 932: quod spiritus significet vitam secundum Divina vera, patet a Domini verbis apud Johannem Cap. VI: 63: per amen, amen, significatur, quod sit veritas, et quia Dominus fuit ipsa veritas, ideo toties id dixit; Ipse vocatur etiam Amen, Apoc. Cap. III: 14. Regenerati in Verbo vocantur Filii Dei, et Nati a Deo; ac Regeneratio describitur per novum cor et novum spiritum.

573. Quoniam creari etiam significat regenerari, ideo dicitur qui denuo generatur et sicut e novo creatur; quod creari id in Verbo significet, constat ex his locis „*Cor mundum* Crea *mihi Deus, et spiritum firmum innova in medio mei,* Psalm. LI: 12. *Aperis manum, saturantur bono, emit-*

Digitized by Google

tis spiritum, *Creantur*, Psalm. CIV: 28. 30. *Populus*, *qui Creabitur*, *laudabit Jah*, Psalm. CII: 19. *Ecce Ego Creaturus sum Hierosolymam exultationem*, Esaj. LXV: 18. *Sic dixit Jehovah*, *Creator tuus Jacob*, *Formator tuus Israël*, *redemi te*, *omnem vocatum a nomine meo*, *in gloriam meam Creavi eum*, Esaj. XLIII: 1. 7. *Ut videant*, *cognoscant*, *attendant et intelligant*, *quod Sanctus Israëlis Creaverit hoc*," Esaj. XLI: 20; praeter alibi, et ubi Dominus vocatur Creator, Formator et Factor. Inde patefit, quid intelligitur per haec Domini ad discipulos „*Euntes in Mundum Universum, praedicate Evangelium omni Creaturae*," Marc. XVI: 15; per Creaturas intelliguntur omnes qui regenerari possunt, pariter Apoc. III. 14. II Cor. V: 16. 17.

574. Quod homo regenerandus sit, patet ex omni ratione; nascitur enim in mala omnis generis a parentibus, et haec insident naturali ejus homini, qui ex se e diametro est contra spiritualem hominem; et tamen natus est ad Caelum, et ad Caelum non venit, nisi spiritualis fiat, quod unice fit per regenerationem: inde necessario sequitur, quod naturalis homo cum suis concupiscentiis sit domandus, subjugandus, et invertendus, et quod alioquin nullo passu appropinquare ad Caelum possit, sed plus et plus se in infernum demittat: quis hoc non videt, qui credit quod in mala omnis generis natus sit, et qui agnoscit quod bonum et malum sint, et quod unum sit contra alterum; et si credit vitam post mortem, ac infernum et caelum, quod mala faciant infernum, et bona Caelum. Naturalis homo in se spectatus quoad naturam suam ne hilum differt a natura bestiarum, est similiter ferus, sed talis est quoad voluntatem; at differt a bestiis quoad intellectum, hic potest elevari supra concupiscentias voluntatis, et non modo videre illas, sed etiam moderari illas; inde est, quod homo possit ex intellectu cogitare, et ex cogitatione loqui, quae bestiae nequeunt. Qualis homo est a nativitate, et qualis foret si non regeneraretur, videri potest ab omnis generis belluis, quod foret tigris, panthera, pardus, porcus sylvestris, scorpius, tarantula, vipera, crocodilus, etc; quare nisi per regenerationem transformaretur in ovem, quid aliud esset quam diabolus inter diabolos in inferno: annon tunc, si non leges regni coërcerent

Digitized by Google

tales, a ferocitatibus connatis, irrueret unus in alterum, et se mutuo trucidarent, aut usque ad femoralia despoliarent. Quot ex humano genere sunt, qui non nati sunt satyri et priapi, aut quadrupedes lacerti, et quis non ex his et illis, nisi regeneretur, fit simia; moralitas externa, quae addiscitur causa operiendi interna sua, hoc facit.

575. Qualis homo non regeneratus est, ulterius describi potest per comparationes et similitudines has, apud Esajam „Possidebunt illum platea et anataria, et noctua, ac corvus, „ibi habitabunt; extendet super illum lineam inanitatis, et per„pendicula vastitatis; unde ascendent altaria ejus spina, car„duus et sentis in munitionibus ejus, et fit habitaculum draco„num; atrium filiabus noctuae; occurrentque zijim cum ijim, et „satyrus socio suo obviabit, imo quiescet ibi lilith; ibi nidifica„bit merula, et ponet, et colliget, et excludet in umbra ejus, „imo ibi congregabuntur milvi, unus cum socio suo;" Cap. XXXIV: 11. 13. 14. 15.

Quod nova Generatio seu Creatio fiat a Solo Domino per Charitatem et Fidem, ut duo Media, cooperante homine.

576. Quod Regeneratio fiat a Domino per Charitatem et Fidem, sequitur ex demonstratis in Capp. de Charitate et de Fide, et in specie ab hoc ibi, Quod Dominus, Charitas et Fides unum faciant, sicut vita, voluntas et intellectus, et quod si dividuntur, unumquodvis ex illis pereat, sicut unio dilapsa in pollinem. Haec duo, Charitas et Fides, vocantur media, quia conjungunt hominem cum Domino, et faciunt, quod charitas sit charitas, et quod fides sit fides, et hoc fieri non potest, nisi homo etiam partem habeat in Regeneratione, quare dicitur cooperante homine. In Transactionibus, quae praecedunt, aliquoties de cooperatione hominis cum Domino, actum est; sed quia Mens humana talis est, ut non aliter percipiat id, quam quod homo ex suamet potentia id efficiat, quare id iterum illustrabitur. In omni motu, et inde in omni actione, est activum et passivum, hoc est, quod agens agat, ac patiens agat ex agente, inde ex utroque fit una actio; comparative sicut mola

Digitized by Google

a rota, currus ab equo, motus a conatu, effectus a causa, vis mortua a viva, in genere, sicut instrumentale a principali, quod haec duo simul faciant unam actionem, quisque novit: quoad Charitatem et Fidem, Dominus agit, et homo agit ex Domino, est enim activum Domini in passivo hominis; quare potentia bene agendi est a Domino, ac inde voluntas agendi est sicut hominis, quia est in libero arbitrio, ex quo potest una agere cum Domino, et sic se conjungere, et potest ex potentia inferni, quae est extra, agere, et sic se separare. Actio hominis concors cum actione Domini est quae hic intelligitur per Cooperationem; ut hoc evidentius percipiatur, illustrabitur adhuc per comparationes infra.

577. Ex his sequitur etiam hoc, quod Dominus continue sit in actu regenerandi hominem, quia continue est in actu salvandi illum, et nullus salvari potest, nisi regeneretur, secundum ipsa Domini verba apud Johannem, *Quod qui non generatur denuo, non possit videre regnum Dei*, Cap. III: 3. 5. 6: est itaque Regeneratio medium salvationis, ac Charitas et Fides sunt media regenerationis. Quod Regeneratio sequatur fidem hodiernae Ecclesiae, quae est absque cooperatione hominis, est vanitas vanitatum. Actio et cooperatio qualis descripta est, videri potest in omni re, quae in aliqua activitate et mobilitate est: talis actio et cooperatio est cordis et omnis ejus arteriae, Cor agit, et Arteria ex suis involucris aut tunicis cooperatur, inde circulatio: simile est cum Pulmone, aër ex incumbentia secundum altitudinem suae atmosphaerae agit, et costae cum pulmone primum cooperantur, et mox postea pulmo cum costis; inde respiratio omnis membranae in corpore; ita meninges cerebri, pleura, peritonaeum, diaphragma, et reliquae, quae viscera tegunt, et quae intus componunt, agunt et aguntur, et sic cooperantur, sunt enim elasticae, inde existentia et subsistentia; simile est in omni fibra et nervo, inque omni musculo, imo in cartilagine, quod in singulis illis sit actio et cooperatio, notum est. Talis cooperatio est quoque in omni sensu, nam sensoria sicut motoria corporis, ex fibris, membranis et musculis consistunt, sed cujusvis cooperationem describere, supervacaneum est; scitur enim quod lux agat in oculum, sonus in aurem, odor in narem, et sapor in linguam,

Digitized by Google

et quod organa illis se adaptent, unde sensatio: quis non inde potest percipere, quod nisi talis actio et cooperatio cum influa vita in spirituali organismo Cerebri foret, non posset existere cogitatio et voluntas; vita enim a Domino in organismum illum influit, qui quia cooperatur, percipitur id quod cogitatur, similiter id quod ibi expenditur, concluditur, et in actum determinatur; si sola vita ageret, et non homo cooperaretur sicut ex se, non posset plus cogitare quam truncus, aut quam templum, cum concionatur Minister, hic quidem ex repercussione soni e valvis ejus potest sentire sicut echo, sed nihil sermonis: talis foret homo nisi cooperaretur cum Domino quoad charitatem et fidem.

578. Illustrari per comparationes etiam potest, qualis homo foret, si non cooperaretur cum Domino, foret dum percipit et sentit aliquid spirituale Caeli et Ecclesiae, sicut antipathicum aut discors quid influeret, et sicut putidum in nasum, dissonum in aurem, monstrosum in oculum, ac tetrum in linguam; si jucundum charitatis et amaenum fidei, influerent in spiritualem organismum mentis illorum, qui in jucundo mali et falsi sunt, hi si jucunda et amaena illa intruderentur, angerentur et cruciarentur, et tandem caderent in deliquium; organismus ille quia ex perpetuis helicibus consistit, hic apud tales se involveret in spiras, et torqueretur sicut serpens super acervo formicarum. Quod ita sit, ex multa experientia in Mundo spirituali mihi testatum factum est.

Quod omnes, quia omnes redempti sunt, regenerari possint, quisque secundum suum statum.

579. Ut haec intelligantur, praemittendum est aliquid de Redemptione; Dominus in mundum venit, principaliter propter haec duo, ut removeret infernum ab angelo et ab homine, ac ut glorificaret Humanum suum, nam ante adventum Domini, infernum succrevit, usque ut infestaret angelos caeli, ut et per interpositionem inter caelum et mundum interciperet communicationem Domini cum hominibus telluris, ex quo non potuit aliquod Divinum Verum et Bonum a Domino ad homines pertransire: inde totalis Damnatio imminuit universo

Digitized by Google

Generi humano, et quoque nec Angeli caeli in integritate sua potuerunt diu subsistere. Ut itaque submoveretur infernum, et sic imminens illa damnatio tolleretur, Dominus in Mundum venit, et removit infernum, et subjugavit illud, et sic aperuit Caelum, ut postea posset praesens esse apud homines telluris, et salvare illos, qui secundum praecepta Ipsius viverent, consequenter illos regenerare et salvare, nam salvantur qui regenerantur: ita intelligitur hoc, quod omnes, quia omnes redempti sunt, regenerari possint, et quia regeneratio et salvatio unum faciunt, quod omnes possint salvari: hoc itaque, quod Ecclesia docet, quod absque adventu Domini nemo potuerit salvari, ita intelligendum est, quod nemo absque adventu Domini regenerari potuerit. Quod alterum finem, propter quem Dominus in mundum venit, attinet, qui est, ut glorificaret Humanum suum, fuit, quia sic factus est Redemptor, Regenerator et Salvator in aeternum; nam non credendum est, quod per Redemptionem semel factam in Mundo, omnes post illam redempti sint, sed quod perenniter redimat illos, qui in Ipsum credunt, et verba Ipsius faciunt. Sed plura de his videantur in Capite de Redemptione.

580. Quod quisque secundum suum statum regenerari possit, est quia aliter simplices quam docti, aliter qui in diversis studiis sunt, et quoque in diversis officiis, aliter qui in scrutiniis de Verbi externis, et de ejus internis, aliter qui a parentibus in bono naturali sunt, quam qui in malo, aliter qui ab infantia in Mundi vanitates se intulerunt, et aliter qui citius aut serius ab illis se removerunt; verbo, aliter qui externam Domini Ecclesiam constituunt, et aliter qui internam; est haec varietas infinita, sicut est facierum et animorum; sed usque unusquisque secundum suum statum regenerari et salvari potest. Quod ita sit, constare potest ex Caelis, in quos omnes regenerati veniunt, quod sint tres, Supremus, Medius, et Ultimus, et in Supremum veniunt illi, qui per regenerationem recipiunt amorem in Dominum, in Medium qui amorem erga proximum, in Ultimum, qui modo operantur Charitatem externam, et simul agnoscunt Dominum pro Deo Redemptore et Salvatore. Omnes hi salvati sunt, sed diversimode. Quod omnes possint regenerari et sic salvari, est quia Dominus cum

Digitized by Google

Divino suo Bono et Vero est praesens apud omnem hominem, inde est vita cujusvis, et inde est facultas intelligendi et volendi, et his Liberum arbitrium in spiritualibus; haec nulli homini desunt; et quoque data sunt media, Christianis in Verbo, et Gentilibus in cujusvis religione, quae docet quod Deus sit, et praecepta de bono et malo. Ex his sequitur hoc, quod quisque possit salvari; consequenter quod Dominus non in culpa sit, sed homo si non salvatur, et homo in culpa, quod non cooperetur.

581. Quod Redemptio et Passio crucis sint duae res distinctae, et prorsus non confundendae, et quod Dominus per utramque, se miserit in potentiam regenerandi et salvandi homines, in Capite de REDEMPTIONE ostensum est. Ex fide hodiernae Ecclesiae recepta de Passione crucis, quod fuerit ipsa Redemptio, obortae sunt phalanges horribilium falsitatum, de Deo, de Fide, de Charitate, et de reliquis quae ab illis tribus in continente catena pendent; ut de Deo, quod damnationem generis humani concluserit, et quod ad misericordiam reduci voluerit per damnationem Filio impositam, aut a Filio in se receptam, et quod salventur solum, quibus meritum Christi vel ex praeviso, vel ex praedestinato donatur; ex illa fallacia etiam exclusum est hoc illius fidei, quod illi qui illa fide donati sunt, insimul regenerati sint, praeter quod aliquid cooperati sint, imo quod sic a legis damnatione absoluti sint, et quod amplius non sub lege sint, sed sub gratia, et hoc tametsi Dominus dixit, *quod ne quidem apicem legis sustulerit*, Matth. V: 18. 19. Luc. XVI: 17: tum quod mandaverit discipulis, *ut praedicarent paenitentiam in remissionem peccatorum*, Luc. XXIV: 47. Marc. VI: 12; et quoque Ipse dixerit, *Appropinquavit Regnum Dei, paenitentiam agite, et credite Evangelio*, Marc. I: 15; per Evangelium intelligitur, quod possint regenerari et sic salvari; quod non potuit fieri, nisi Dominus Redemptionem fecerit, hoc est, nisi potentiam Inferno per pugnas contra illud, et per victorias super illud, adempserit, et nisi Humanum suum glorificaverit, hoc est, Divinum fecerit.

582. Dicite ex rationali cogitatione, quale foret universum Genus humanum, si perstaret fides hodiernae Ecclesiae, quae est, quod sint redempti per solam Passionem crucis, et

Digitized by Google

quod qui illo Domini merito donati sunt, non sint sub legis damnatione; tum, quod fides illa, de qua homo ne hilum scit num inest, remittat peccata, ac regeneret, et quod cooperatio hominis in actu ejus, qui est dum datur et intrat, pessumdaret fidem illam, et cum illa auferret salutem, quoniam suum meritum merito Christi commisceret; dicite inquam ex cogitatione rationali, annon ita totum Verbum rejectum fuisset, ubi principaliter docetur Regeneratio per spiritualem lavationem a malis, et per excercitia charitatis: quid tunc Decalogus, principium reformationis, plus quam charta, quae venditur in cauponis, et formatur in volvulos circum aromata: quid tunc Religio, nisi quaedam lamentatio quod peccator sit, et supplicatio, ut Deus Pater misereatur propter passionem Filii sui, ita solius oris ex pulmone, et nihil facti ex corde: et quid tunc Redemptio nisi indulgentia papalis; aut plus quam flagellatio monachi pro toto Caetu, ut fit. Si sola fides regeneraret hominem, ac nihil Paenitentia et Charitas, quid tunc internus homo, qui est spiritus ejus vivens post mortem, nisi sicut urbs incensa, cujus rudera faciunt externum hominem; aut sicut ager vel campus ab erucis et locustis devastatus. Talis homo coram Angelis non apparet aliter, quam sicut gremio foveret serpentem, et superinduceret vestem ne appareat: tum etiam sicut qui dormit ut ovis cum lupo, aut sicut qui cubat sub pulchro velamento in indusio ex telis araneae contexto: et quid tunc vita post mortem, quando omnes distinguuntur secundum discrimina regenerationis in Caelo, et secundum discrimina rejectionis ejus in Inferno, nisi quam vita carnea, et sic qualis vita piscis aut cancri.

Quod Regeneratio fiat ad instar sicut homo concipitur, gestatur in utero, nascitur, et educatur.

583. Apud hominem est perpetua correspondentia inter illa quae naturaliter fiunt, et quae spiritualiter, seu quae fiunt corpore, et quae spiritu; causa est, quia homo natus est spiritualis quoad animam, et induitur naturali quod facit ejus materiale Corpus; quare cum hoc deponitur, anima ejus induta spirituali corpore, in Mundum, in quo omnia spiritualia sunt,

Digitized by Google

venit, et ibi consociatur sui similibus. Nunc quia Spirituale corpus formandum est in materiali corpore, ac formatur per vera et bona, quae influunt a Domino per spiritualem Mundum, ac recipiuntur ab homine intus in talibus ejus quae sunt e naturali Mundo, quae vocantur civilia et moralia, patet qualiter formatio ejus fit; et quia, ut dictum, est perpetua correspondentia apud hominem inter illa quae naturaliter fiunt et quae spiritualiter, consequitur quod sit sicut conceptio, gestatio in utero, partus et educatio. Ex illa causa est, quod in Verbo per Nativitates naturales intelligantur Nativitates spirituales, quae sunt boni et veri, nam quicquid in sensu literae Verbi, qui est naturalis, exstat, involvit et significat spirituale: quod in omnibus et singulis sensus literae Verbi sit Sensus spiritualis, in Capite de SCRIPTURA SACRA, plene ostensum est: Quod Nativitates naturales in Verbo nominatae involvant Nativitates spirituales, manifeste constat ex his ibi „*Concepimus, parturivimus, quasi peperimus, salutes non fecimus*, Esaj. XXVI: 18. *A coram Domino parturit terra*, Psalm. CXIV: 7. *Num parturivit terra die uno, num Ego frangam et non generem, et generare faciam, et concluserim*, Esaj. LXVI: 7 ad 10. *Parturit Sin, et No erit ad perrumpendum*, Ezech. XXX: 15. 16. *Dolores parturientis venient Ephraimo, ille filius non sapiens, quia tempus non stat in utero filiorum*," Hosch. XIII: 12. 13; pariter alibi multoties. Quoniam naturales generationes significant spirituales in Verbo, et hae sunt a Domino, inde Ipse vocatur Formator et Eductor ab utero, quod patet ex his „*Jehovah Factor tuus, et Formator ab utero*, Esaj. XLIV: 2. *Eductor meus ab utero*, Psalm. XXII: 10. *Super Te impositus sum ab utero, e visceribus matris meae Tu eductor meus*, Psalm. LXXI: 6. *Attendite ad Me, portati ab utero, lati a vulva*," Esaj. XLVI: 3; praeter alibi. Inde est quod Dominus dicatur Pater, ut Esaj. IX: 5. Cap. LXIII: 16. Joh. X: 30. Cap. XIV: 8. 9; et quod illi, qui in bonis et veris sunt ab Ipso, dicantur filii et nati a Deo, et inter se fratres, Matth. XXIII: 8, [9.] tum quod Ecclesia dicatur Mater, Hosch. II: 2. 5. Ezech. XVI: 45.

584. Ex his nunc patet, quod Correspondentia sit inter Generationes naturales et Generationes spirituales; et quia

Digitized by Google

Correspondentia est, sequitur quod de nova Generatione non modo praedicari possint conceptio, gestatio in utero, partus et educatio, sed etiam quod actualiter sint; quales autem sunt, in suo ordine in hoc Articulo de Regeneratione videndum exhibetur. Hic solum, quod semen hominis concipiatur interius in intellectu, ac formetur in voluntate, et inde transferatur in testem, ubi induit se velamine naturali; et sic effertur in uterum, ac intrat Mundum. Praeterea est correspondentia regenerationis hominis cum omnibus quae in Regno vegetabili sunt; quare etiam in Verbo homo describitur per Arborem, verum ejus per semen, et bonum ejus per fructum. Quod mala arbor possit e novo sicut generari, et postea ferre bonum fructum et bonum semen, constat ex insitionibus et inoculationibus, quod tunc tametsi idem succus e radice per stipitem usque ad insitum aut inoculatum ascendit, usque ille vertatur in succum bonum, et faciat arborem bonam. Simile est in Ecclesia cum illis qui inseruntur Domino, quod Ipse docet his verbis „*Ego sum Vitis, vos palmites, qui manet in Me, et Ego in illo, hic fert fructum multum: nisi quis manserit in Me, ejectus est foras sicut palmes, et arefactus conjicitur in ignem*," Joh. XV: 5. 6.

585. Quod vegetationes non modo arborum, sed etiam omnium virgultorum, correspondeant prolificationibus hominum, a multis Eruditis traditum est, quare coronidis loco de his aliquid adjiciam. In arboribus et in omnibus reliquis subjectis Regni vegetabilis, non sunt duo Sexus, masculinus et faemininus, sed unumquodvis ibi est masculinum, sola Terra seu humus est communis Mater, ita sicut Faemina; haec enim recipit omnium fruticum semina, aperit illa, gestat illa sicut in utero, et tunc alit illa, et parit illa, hoc est, in diem educit, et postea vestit illa, et sustentat illa. Terra quando primum aperit semen, inchoat a radice, quae est instar cordis, ex illa succum, sicut sanguinem, emittit et transmittit, et sic facit sicut corpus instructum membris; corpus ejus est ipse caudex, ac rami et horum termites sunt ejus membra; folia, quae statim post partum educit, sunt loco pulmonis, nam sicut cor absque pulmone non producit motum et sensum, et per hos vivificat hominem, ita non radix vegetat arborem aut

Digitized by Google

virgultum absque foliis: flores qui praecedunt fructum, sunt media decantandi succum, ejus sanguinem, et separandi crassiora ejus a purioribus, et pro influxu horum in sinu suo formandi novum caudicillum, per quem succus decantatus influat, et sic initiet et successive conformet fructum, qui comparari potest testi, in quo semina perficiuntur: anima vegetativa, quae intime in omni particula succi regnat, seu essentia prolifica ejus, non aliunde est, quam ex calore Mundi spiritualis, qui quia est ex spirituali Sole ibi, non spirat aliud quam generationem, et per hanc creationis continuationem, et quia essentialiter spirat generationem hominis, ideo quodcunque generat, ei quandam similitudinem hominis inducit. Ne quis miretur, quod dictum sit, quod subjecta Regni vegetabilis non sint nisi masculina, et quod sola Terra seu humus sit sicut communis Mater, seu sicut faemina, illustrabitur hoc per simile in Apibus, illis secundum autopsiam SWAMMERDAMI in ejus BIBLIIS NATURAE, est modo una communis mater, ex qua omnis progenies totius alvearis producitur; cum his animalculis non datur nisi una communis mater, quid non omnibus fruticibus. Quod Terra sit communis mater, etiam spiritualiter illustrari potest, et illustratur per hoc, quod Terra in Verbo significet Ecclesiam, et Ecclesia est communis Mater, ut quoque illa vocatur in Verbo; quod Terra significet Ecclesiam, consule APOCALYPSIN REVELATAM, n: 285. 902, ubi id ostensum est. Quod autem terra seu humus possit intrare in intimum seminis usque ad prolificum ejus, et hoc educere et circumferre, est quia unusquisque pulvisculus seu pollen ex essentia sua exspirat aliquod subtile sicut effluvium, quod penetrat; hoc fit ex vi activa caloris e spirituali Mundo.

586. Quod homo non possit regenerari nisi successive, illustrari potest ab omnibus et singulis, quae in Mundo naturali existunt; Arbor non potest in arborem crescere intra unum diem, sed primum ex semine, postea ex radice, et deinde ex surculo, ex quo fit caudex, et ex hoc procedunt rami cum foliis, et demum flores et fructus: nec surgit triticum ac hordeum in messem uno die; non aedificatur domus una die; nec assurgit homo in staturam uno die, minus in sapientiam: nec Ecclesia instauratur et perficitur uno die; nec datur aliqua

Digitized by Google

progressio ad finem, nisi sit initium a quo. Qui aliter concipiunt Regenerationem, non sciunt aliquid de Charitate et Fide, et de crescentia utriusque secundum cooperationem hominis cum Domino. Ex his patet, quod Regeneratio fiat, ad instar sicut homo concipitur, gestatur in utero, nascitur et educatur.

Quod primus actus novae generationis dicatur Reformatio, qui est intellectus, et quod secundus actus dicatur Regeneratio, qui est voluntatis et inde intellectus.

587. Quoniam hic et in sequentibus agitur de Reformatione et de Regeneratione, ac Reformatio adscribitur Intellectui, et Regeneratio Voluntati, necessum est ut sciantur discrimina quae sunt inter Intellectum et Voluntatem, et illa descripta sunt supra n: 397, quare consultum est, ut illa primum legantur, et postea quae in hoc Articulo: Quod mala, in quae nascitur homo, Voluntati naturalis hominis ingenerata sint, et quod Voluntas ferat intellectum ad favendum sibi, cogitando congrue, ibi etiam ostensum est, quapropter ut homo regeneretur, necessarium est, ut hoc fiat per Intellectum, ut per causam mediam, et hoc fit per informationes, quas Intellectus recipit, quae fiunt primum a parentibus et magistris, postea ex lectione Verbi, praedicationibus, libris et colloquiis; illa, quae intellectus inde recipit, vocantur vera; quare idem est, sive dicatur, quod Reformatio fiat per Intellectum, sive dicatur quod fiat per Vera, quae intellectus recipit; vera enim docent hominem, in Quem, in quid credendum, tum quid faciendum, ita quid volendum, nam quod quis facit, hoc ex voluntate secundum intellectum facit. Cum itaque ipsa Voluntas hominis a nativitate mala est, et quia Intellectus docet quid malum et bonum, ac unum potest velle et alterum non velle, sequitur quod homo per Intellectum reformandus sit; sed quamdiu quis videt et agnoscit mente quod malum sit malum, et bonum bonum, et cogitat quod bonum eligendum sit, tamdiu status ille vocatur Reformatio; at quando vult fugere malum et facere bonum, inchoat status Regenerationis.

588. Propter hunc finem data est homini facultas elevandi intellectum paene in lucem, in qua sunt Angeli caeli, ut videat

Digitized by Google

quid illum oportet velle et inde facere, ut prosper sit in Mundo ad tempus, et beatus post mortem in aeternum; prosper et beatus fit, si comparat sibi sapientiam, ac voluntatem sub ejus obedientia tenet; at improsper et infelix, si intellectum suum mittit sub obedientiam voluntatis: causa est, quia Voluntas a nativitate inclinat ad mala, etiam enormia, quare nisi illa refraenetur per intellectum, homo libero voluntatis suae relictus rueret in nefaria, et ex insita ferina natura depopularetur et trucidaret sui causa quoscunque, qui sibi non favent et cupiditatibus ejus indulgent. Praeterea nisi Intellectus separatim potuisset perfici, et Voluntas per illum, homo non foret homo, sed bestia, non enim absque separatione illa, et absque ascensu intellectus supra voluntatem, potuisset cogitare, et ex cogitatione loqui, sed solum sonare suam affectionem; nec potuisset ex ratione agere, sed ex instinctu; minus potuisset cognoscere illa quae Dei sunt, et per illa Deum, et sic conjungi Ipsi, et vivere in aeternum; cogitat enim et vult homo sicut a se, et hoc sicut a se, est reciprocum conjunctionis, nam conjunctio absque reciproco non dabilis est, sicut non conjunctio activi cum passivo absque adaptatione seu applicatione; solus Deus agit, et homo se patitur agi, et cooperatur in omni apparentia sicut a se, tametsi interius a Deo. Sed ex his rite perceptis videri potest, qualis est amor voluntatis hominis, si elevatur per intellectum, tum qualis est si non elevatur, ita qualis est homo.

589. Sciendum est, quod facultas elevandi intellectum usque ad intelligentiam in qua sunt Angeli Caeli, a creatione cuivis homini insit, tam malo quam bono, imo etiam omni diabolo in inferno, nam omnes qui in inferno sunt fuerunt homines; hoc mihi per vivam experientiam saepius ostensum est; ast quod non sint in intelligentia, sed in insania in spiritualibus, est quia non volunt bonum sed malum, inde aversantur scire et intelligere vera; nam vera sunt pro bono, et contra malum. Ex his etiam patet, quod Primum novae generationis sit receptio veritatum intellectu, et quod Secundum ejus sit, quod velit facere secundum veritates, et tandem facere illas. Verum enim vero non potest aliquis dici reformatus per solas cognitiones veritatum, nam homo ex facultate elevandi intel-

Digitized by Google

lectum supra amorem voluntatis potest apprehendere illas, et quoque loqui, docere et praedicare illas; sed ille Reformatus est, qui in affectione veritatis est propter veritatem, nam haec affectio conjungit se cum voluntate, et si pergit, conjungit voluntatem intellectui; et tunc incipit Regeneratio: quomodo autem Regeneratio postea progreditur et perficitur, in sequentibus dicetur.

590. Sed hoc, qualis homo est, cujus intellectus elevatus est, et non per hunc amor voluntatis, illustrabitur per comparationes: est sicut aquila volans in alto, sed ut primum videt escas infra, ut gallinas, pullos olerum, imo catulos ovium, momento se dejicit, et devorat. Est etiam sicut adulter, qui inferius in cella recondit scortum, et per vices surgit in supremam regionem domus, et cum commorantibus ibi in praesentia uxoris suae loquitur sapienter de castitate, ac alternis ex consortiis se proripit, et lasciviam suam infra satiat cum scorto. Est quoque similis muscis paludis, quae in columna volant super Capite equi currentis, quae quiescente equo decidunt, et immergunt se paludi suae; talis est homo, qui in elevatione est quoad intellectum, at amor voluntatis infra ad pedem subsistit immersus immundis naturae, et libidinosis sensuum. At quia lucent sicut ex sapientia quoad intellectum, et voluntas est contra illam, possunt assimilari etiam serpentibus qui lucent squamis, et cantharidibus quae fulgent sicut ex auro, tum etiam, ignibus fatuis in paludibus, lignis putribus lucentibus, et phosphoris: inter illos sunt, qui possunt mentiri angelos lucis, tam inter homines in Mundo, quam post mortem apud angelos caeli, sed hi post brevem explorationem deprivantur vestibus, et nudi dijiciuntur; simile tamen non fieri potest in Mundo, quia ibi non apertus est spiritus illorum, sed superinductus vultu, qualis est comoedis super theatro; quod facie et ore mentiri possint angelos lucis, est causa et quoque indicium, quod intellectum possint elevare paene ad sapientiam angelicam, supra amorem voluntatis, ut dictum est; nunc quia internum et externum hominis possunt ita in contrarium abire, et quia corpus projicitur et spiritus manet, constat quod furvus spiritus possit habitare sub candida facie, et igneus sub blando ore; quare mi amice, cognoscite hominem

Digitized by Google

non ex ejus ore sed ex ejus corde, hoc est, non ex sermone, sed ex factis; nam dicit Dominus „*Cavete vobis a pseudoprophetis, qui veniunt ad vos in indumentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces; e fructibus eorum cognoscite eos*," Matth. VII: 15. 16.

Quod Internus homo primum reformandus sit, et per hunc Externus, et quod homo sic regeneretur.

591. Quod Internus homo primum regenerandus sit et per illum Externus, in Ecclesia hodie communiter dicitur, sed per Internum hominem non aliud cogitatur, quam fides, quae est, ut Deus Pater imputet meritum et justitiam Filii sui, et mittat Spiritum sanctum; hanc fidem credunt facere Internum hominem, et ex illo profluere Externum, qui est moralis naturalis homo, et quod hic sit appendix ejus, comparative sicut cauda equi aut bovis, aut sicut cauda pavonis vel avis paradisiacae, quae continuatur volis ejus, praeter quod cohaereat, nam dicitur, quod charitas sequatur fidem illam, sed si charitas ex voluntate hominis intrat, fides illa pereat. Verbum quia non alius Internus homo in Ecclesia hodie agnoscitur, non est aliquis Internus homo, nam nemo scit, num fides illa ei donata sit; quod etiam non dabilis sit, et inde imaginaria, supra ostensum est: inde sequitur, quod hodie apud illos, qui se in fide illa confirmaverunt, non sit alius Internus homo, quam naturalis ille, qui a nativitate scatet malis in omni copia; accedit, quod regeneratio et sanctificatio sequatur fidem illam ex se, et quod cooperatio hominis, per quam unice fit regeneratio, excludenda sit; inde est, quod Regeneratio non sit scibilis in Ecclesia hodierna, cum tamen Dominus dicit, quod qui non regeneratur, non videre possit regnum Dei.

592. Sed Internus et Externus homo novae Ecclesiae sunt prorsus alii; Internus homo est ejus Voluntatis, ex qua cogitat, dum sibi relictus est, quod fit domi; at Externus homo est ejus actio et loquela, quae ab illo fiunt in Caetu, ita foris; proinde Internus homo est charitas, quia haec est voluntatis, et simul fides quae est cogitationis: uterque ille ante regenerationem facit naturalem hominem, qui sic est divisus in inter-

Digitized by Google

num et externum, hoc patet ex eo, quod non liceat homini agere et loqui in Caetu aut foris, sicut dum sibi relictus est, seu domi; causa divisionis hujus est, quia Leges civiles praescribunt punitiones pro illis qui male agunt, et remunerationes pro illis qui bene, et sic se cogunt ad separandum Externum hominem ab Interno, nam nullus vult puniri, et unusquisque vult remunerari, quod fit per opes et honores; utrumque hoc non assequitur homo, si non secundum illas leges vivit; inde est, quod detur moralitas et benevolentia in externis, etiam apud illos, quibus nulla moralitas et benevolentia est in internis; ex hac origine est omnis hypocrisis, assentatio et simulatio.

593. Quod divisionem naturalis hominis in binas formas attinet, est actualis divisio tam voluntatis quam cogitationis ibi, nam omnis actio hominis proficiscitur a voluntate ejus, et omnis loquela a cogitatione, quare alia voluntas ab homine formata est infra priorem, similiter alia cogitatio, sed usque utraque haec constituit naturalem hominem; haec voluntas quae ab homine formatur, vocari potest voluntas corporea, quia agit corpus ad gesticulandum se moraliter, et illa cogitatio vocari potest cogitatio pulmonaris, quia agit linguam et labra ad loquendum talia quae intellectus sunt. Haec cogitatio et illa voluntas simul comparari possunt philyrae quae intus adhaeret cortici arboris, ac membranae quae testae ovi, inter quas est internus naturalis homo, qui si malus, comparari potest ligno arboris putris, circum quod dictus ille cortex cum sua philyra apparet integer, et quoque ovo putido intra testam albam. Qualis autem internus naturalis homo est a nativitate, dicetur: voluntas ejus inclinat ad mala omnis generis, et cogitatio inde ad falsa etiam omnis generis; hic itaque internus homo est, qui regenerandus est, nam nisi hic regeneratur, non est nisi odium contra omnia quae charitatis sunt, et inde excandescentia contra omnia quae fidei sunt. Inde sequitur, quod primum regenerandus sit naturalis internus homo, et per hunc externus, hoc enim secundum ordinem est, at regenerare internum per externum contra ordinem est; internum enim est sicut anima in externo, non modo in communi, sed etiam in omni particulari, proinde in singulis quae loquitur, inest

Digitized by Google

illis, praeter quod homo id sciat; inde est, quod Angeli ex una actione hominis percipiant qualis ejus voluntas est, et ex una loquela ejus qualis ejus cogitatio, sive infernalis sive caelestis sit, inde noscunt totum hominem, ex sono percipiunt affectionem ejus cogitationis, et ex gestu seu forma actionis amorem ejus voluntatis; illa percipiunt, utcunque simulat Christianum et civem moralem.

594. Regeneratio hominis describitur apud Ezechielem per Ossa arida, super quae inducebantur nervi, postea caro, et cutes, et demum inspiratus est spiritus, per quae revixerunt, Cap. XXXVII: 1 ad 14, quod per illa repraesentata sit Regeneratio, patet clare ab his ibi, *Ossa haec sunt tota domus Israëlis*, Vers. 11. Comparatur eitam ibi cum sepulchris, nam legitur, *quod aperturus sit sepulchra, et ascendere facturus ossa inde, et daturus spiritum in illis, et collocaturus illos super terra Israëlis*, Vers. 12. 13. 14; per terram Israëlis intelligitur ibi et alibi Ecclesia. Quod repraesentatio regenerationis facta sit per ossa et sepulchra, est quia homo non regeneratus vocatur mortuus, et regeneratus vivus, in hoc enim est vita spiritualis, in illo autem mors spiritualis.

595. In omni creato in Mundo tam vivo quam mortuo est Internum et Externum, non datur unum ubi non alterum, sicut non effectus absque causa, et omne creatum aestimatur secundum bonitatem internam, et vilipenditur ex malignitate interna, similiter bonitas externa in qua est malignitas interna; omnis sapiens in Mundo, et omnis Angelus in Caelo ita judicat, sed qualis homo non regeneratus est, et qualis regeneratus, illustrari potest per comparationes; homo non regeneratus, qui simulat civem moralem et hominem Christianum, comparari potest cadaveri, quod aromaticis involvitur, quod usque spargit putorem, quo aromatica inficit, et in nares se insinuat, et laedit cerebrum: et quoque comparari potest cum Mumia inaurata, aut in cippo Argenteo locata, qui cum introspicitur, in aspectum venit corpus deformiter nigrum. Comparari potest cum ossibus seu sceletis in sepulchro ex lapide lazuli et pretiositatibus aliis exornato: comparari etiam potest diviti, qui induebatur purpura et bysso, cujus tamen internum fuit infernale, Luc. XVI. [19.] Comparari ulterius potest veneno saccharini

Digitized by Google

saporis; cicutae florescenti; fructibus in crustis nitentibus, quorum nuclei a vermibus erosi sunt; et quoque ulceri obducto emplastro et postea levi cute, in quo non nisi quam sanies est. Internum potest ab externo aestimari in Mundo, sed modo ab illis quibus non internum bonum est, et qui ideo judicant ex apparentia; aliter vero in Caelo; nam cum corpus versatile circum spiritum, et flexibile a malo ad bonum, per mortem separatur, tunc manet internum, hoc enim facit Spiritum ejus, et tunc apparet et e longinquo sicut serpens depositis exuviis, aut sicut lignum putre nudatum libro seu cortice, in quo splenduit. Aliter vero regeneratus, hujus Internum est bonum, et Externum simile externo alterius, hujus externum a prioris, differt sicut caelum ab inferno, quoniam anima boni inest, et nihil refert, sive sit magnas, et habitet in palatio, ac incedat cinctus satellitiis, sive habitet in casa, et serviatur a puero: imo sive sit Primas incinctus pallio ex purpura, et cidari duorum graduum, sive sit pastor aliquot ovium in sylva, et integatur toga laxa rustica, et quoad caput tectus capapello. Aurum usque est aurum, sive admotum igni fulgeat, sive super fumo quoad superficiem denigratum sit; tum sive fusum sit in formam pulchram sicut infantis, sive in formam impulchram sicut muris; mures ex auro facti, et juxta arcam positi, etiam acceptabantur et placabant, I Sam. VI: 3. 4. 5. seq. Aurum enim significat internum bonum. Adamas et Rubinus, in quacunque matrice, calcaria et lutea, exempti, ex bonitate sua interna similiter aestimantur, sicut illa in collario Reginae, et sic porro; ex his patet, quod externum aestimetur ab interno, et non vicissim.

Quod cum hoc fit, pugna inter Internum et Externum hominem oriatur, et tunc qui vincit, dominatur super alterum.

596. Causa, quod pugna tunc oriatur, est quia Internus homo reformatus est per vera, et ex his videt quid malum et falsum est, et haec sunt adhuc in Externo seu naturali homine, quare primum oritur dissensio inter voluntatem novam, quae est supra, et inter voluntatem veterem, quae est infra, et quia

Digitized by Google

est inter voluntates, est inter jucunda utriusque, nam notum est, quod caro sit contra spiritum, et spiritus contra carnem, et quod caro cum ejus concupiscentiis domanda sit, antequam spiritus potest agere, et homo novus fieri; post hanc dissensionem voluntatum, exoritur pugna, quae est quae vocatur Tentatio spiritualis; sed haec tentatio seu pugna non fit inter bona et mala, sed inter vera boni et falsa mali; bonum enim non potest ex se pugnare, sed pugnat per vera, nec malum ex se, sed per sua falsa, sicut nec voluntas potest pugnare ex se, sed per intellectum, ubi ejus vera sunt. Homo non sentit pugnam illam aliter quam in se, et sicut morsus conscientiae; attamen est Dominus et diabolus, hoc est infernum, qui in homine pugnant, et pugnant de dominio super hominem, seu quis possidebit illum; diabolus seu infernum aggreditur hominem et evocat ejus mala, et Dominus tutatur illum, et evocat ejus bona. Sed tametsi illa pugna fit in spirituali Mundo, usque tamen fit in homine inter vera boni et falsa mali, quae in illo sunt, quare homo pugnaturus est prorsus ut a se, est enim in libero arbitrio agendi pro Domino, et quoque agendi pro diabolo; pro Domino est, si in veris ex bono manet, et pro diabolo si in falsis ex malo: Ex his sequitur, quod qui vincit, sive internus homo sive externus, dominetur super alterum; prorsus sicut duo hostes, qui pugnant, quis futurus est Dominus alterius regni, qui vincit accipit regnum, et omnes ibi mittit sub suam obedientiam; hic itaque, si Internus homo vincit, imperat et omnia mala externi hominis subjugat, et tunc continuatur regeneratio; at si externus homo vincit, imperat ille, et omnia bona Externi hominis dissipat, et tunc perit regeneratio.

597. Hodie quidem scitur, quod dentur Tentationes, sed vix aliquis scit, unde et quales sunt, et quid boni producunt; unde et quales sunt, mox supra ostensum est, tum etiam quid boni producunt; scilicet, quod dum Internus homo vincit, subjugetur Externus, quo subjugato discutiuntur concupiscentiae, et loco illarum implantantur affectiones boni et veri, et ordinantur ita, ut bona et vera, quae homo vult et cogitat, etiam faciat illa, et ex corde loquatur illa: praeter haec, homo per victoriam super externum hominem, fit spiritualis, et

Digitized by Google

a Domino tunc consociatur Angelis Caeli, qui omnes sunt spirituales. Quod Tentationes hactenus non notae fuerint, et quod vix aliquis sciverit, unde et quales sunt, et quid boni producunt, est causa, quia Ecclesia hactenus non in veris fuit, in veris nemo est, nisi qui immediate adit Dominum, et fidem priorem rejicit, et novam amplectitur, inde est, quod non aliquis in quandam spiritualem tentationem a saeculis numeratis a saeculo, quando Synodus Nicaena introduxit fidem trium Deorum, admissus sit, nam si admissus fuisset, illico succubuisset, et sic in infernum se profundius praecipitavisset: Contritio quae perhibetur praecedere hodiernam Fidem, non est Tentatio, quaesivi permultos de illa, et dixerunt, quod sit vox et praeterea nihil, nisi forte sit aliqua timida cogitatio de igne inferni apud simplices.

598. Homo post transactam Tentationem est quoad Internum hominem in Caelo, et per Externum in Mundo, quare per tentationes apud hominem fit conjunctio Caeli et Mundi, et tunc Dominus apud illum secundum ordinem regit ejus mundum e Caelo. Contrarium fit, si homo manet naturalis, tunc discupit ille regere Caelum e Mundo; talis fit omnis qui in amore dominandi ex amore sui est, hic si intrinsecus exploratur, non credit in aliquem Deum sed in se; et post mortem credit illum Deum esse, qui potentia super alios valet; talis insania est in inferno, quae eo usque se profundavit, ut aliqui se dicant Deum Patrem esse, aliqui Deum Filium, et aliqui Deum spiritum sanctum, et inter Judaeos aliqui se esse Messiam. Inde patet, qualis homo fit post mortem, si naturalis homo non regeneratur, proinde qualis fieret in phantasia, si non nova Ecclesia a Domino instauraretur, in qua genuina vera docentur: tale intelligitur per haec Domini verba „*In consummatione saeculi*, hoc est, in fine Ecclesiae hodiernae, *talis afflictio erit, qualis ab initio Mundi non fuit, nec fiet: quare nisi abbreviarentur dies illi, non conservaretur ulla caro*," Matth. XXIV: 21. 22.

599. Dominus in pugnis seu tentationibus hominum agit Redemptionem particularem, sicut totalem cum fuit in Mundo, Dominus in Mundo per pugnas et tentationes glorificavit Humanum suum, hoc est, Divinum illud fecit; similiter nunc in

Digitized by Google

particulari apud hominem, dum in tentationibus est, in his pro illo pugnat, et vincit spiritus infernales, qui illum infestant, et illum post tentationem glorificat, hoc est, spiritualem reddit. Dominus post universalem suam Redemptionem, omnia in Caelo et in Inferno, in ordinem redegit; similiter cum homine post tentationem facit, videlicet redigit in ordinem omnia quae Caeli et Mundi sunt apud illum. Dominus post Redemptionem novam Ecclesiam instauravit, similiter etiam instaurat illa quae Ecclesiae sunt apud hominem, et facit ut sit Ecclesia in particulari. Dominus post redemptionem illos qui crediderunt in Ipsum donavit Pace, nam dixit, *Pacem meam relinquo vobis. Pacem meam do vobis, non sicut Mundus dat, do vobis*, Joh. XIV: 27, similiter dat homini post tentationem sentire pacem, hoc est, laetitias animi, et solatia. Ex his patet, quod Dominus Redemptor sit in aeternum.

600. Internus homo regeneratus et non simul externus, comparari potest avi volanti in aëre absque sede in terra sicca, sed solum in palude, ubi a serpentibus et ranis infestatur, quare avolat et moritur. Comparari etiam potest olori in medio mari natanti, qui non potest attingere litus, et nidum ponere, quare ova quae parit, immergit aquis, ubi a piscibus devorantur. Comparari etiam potest militi super muro, qui hoc sub pedibus ejus subruto cadit deorsum, et in ruina exspirat. Comparari etiam potest cum Arbore pulchra translata in terram putidam, ubi vermes in caterva exedunt radicem, ex quo illa emarcescit et perit. Comparari etiam potest domui absque fundamento, et quoque columnae absque stylobata: Talis est Internus homo solum reformatus, et non simul externus, nam nulla est ei determinatio ad faciendum bonum.

Quod Homini regenerato sit nova Voluntas et novus Intellectus.

601. Quod homo regeneratus sit homo innovatus seu novus, scit Ecclesia hodierna tam ex Verbo, quam ex ratione, ex VERBO ex his, *Facite vobis cor novum, et spiritum novum, quare moriemini, domus Israëlis*, Ezech. XVIII: 31. *Dabo vobis cor novum, et spiritum novum in medio vestri, et*

Digitized by Google

removebo cor lapidis e carne vestra, et dabo vobis cor carnis, et spiritum meum dabo in medio vestri, Ezech. XXXVI: [26.] 27. *Ex nunc neminem novimus secundum carnem; quare si quis in Christo est, nova Creatura est*, II Cor. V: 16. 17; per cor novum ibi intelligitur voluntas nova, et per spiritum novum intellectus novus, nam Cor in Verbo significat voluntatem, et spiritus, dum conjungitur cordi, intellectum. Ex RATIONE, quod homini regenerato sit nova voluntas et novus intellectus, est quia hae duae facultates faciunt hominem, et hae sunt quae regenerantur; quare omnis homo talis est, qualis est quoad illas, malus cui voluntas mala est, et plus malus, si intellectus illi favet; vicissim autem bonus. Sola religio renovat et regenerat hominem, haec supremam sedem in mente humana sortitur, et sub se videt civilia quae mundi sunt, et quoque transcendit per haec sicut purus succus per Arborem usque in apicem ejus, et ex altitudine illa prospicit naturalia, sicut qui e turri aut monte prospicit campestria infra.

602. At sciendum est, quod homo quoad intellectum assurgere possit paene in lucem, in qua sunt Angeli Caeli, sed si non etiam assurgit quoad voluntatem, usque est vetus homo, et non novus: quomodo autem intellectus elevat voluntatem in altitudinem secum plus et plus, prius ostensum est; quare regeneratio primario praedicatur de voluntate, et secundario de intellectu: nam intellectus apud hominem est sicut lux in Mundo, et voluntas sicut calor ibi, quod lux absque calore non vivificet et vegetet, sed lux conjuncta calori, notum est; intellectus etiam quoad inferiorem regionem in mente, est etiam actualiter in luce Mundi, et in luce caeli quoad superiorem, quare nisi voluntas elevetur e regione inferiore in superiorem, et ibi conjungitur intellectui, manet in Mundo, et tunc intellectus volat sursum et deorsum, at omni nocte ad voluntatem infra, ac ibi cubat, et se conjungunt sicut vir et scortum, et pariunt faetus bicipites. Ex his etiam patet, quod nisi homini nova voluntas et novus intellectus sit, non regeneratus sit.

603. Mens humana distincta est in tres regiones, infima vocatur naturalis, media spiritualis, et suprema caelestis, homo per regenerationem elevatur ab infima regione, quae est

Digitized by Google

naturalis, in superiorem quae est spiritualis, et per hanc in Caelestem: quod tres regiones mentis sint, in sequente Articulo demonstrabitur: inde est, quod homo non regeneratus dicatur naturalis, et homo regeneratus spiritualis; ex quo patet, quod mens hominis regenerati sit elevata in regionem spiritualem, et ibi e superiori videat illa quae in mente inferiori seu naturali versantur. Quod in Mente humana sit Regio inferior et superior, quisque potest ex levi attentione ad suas cogitationes videre et agnoscere; videt enim quid cogitat, quare dicit, quod hoc aut illud cogitaverit ac cogitet, hoc non dari potest, nisi interior cogitatio sit quae vocatur perceptio, quae introspicit in inferiorem, quae vocatur cogitatio. Judex cum audivit aut legit causas in longa serie ab advocato collatas, congregat illas in unum intuitum in superiore mentis suae regione, ita in universalem ideam, et postea inde demittit visum in inferiorem regionem, quae est cogitationis naturalis, et ibi argumenta disponit in ordinem, et secundum superiorem profert sententiam et judicat: quis non scit, quod homo possit uno momento aut duobus cogitare et concludere, quae non potest per cogitationem inferiorem tempore horulae eloqui. Haec allata sunt, ut sciatur, quod Mens humana in regiones inferiores et superiores distincta sit.

604. Quod novam Voluntatem attinet, est illa supra veterem voluntatem, in regione spirituali, similiter novus Intellectus, hic cum illa, et illa cum hoc; in regione illa se conjungunt, ac conjunctim inspiciunt in veterem seu naturalem, et disponunt omnia ibi, ut obtemperent. Quis non videre potest, quod si in Mente humana foret modo una Regio, et ibi committerentur et commiscerentur mala et bona, ac falsa et vera simul, fieret conflictio sicut in unam caveam committerentur lupi et oves, tigrides et vituli, et accipitres et columbae simul, quid tunc fieret ibi nisi crudelis laniena, et immanes ferae discinderent mansuetas bestias; quare provisum est, ut bona cum suis veris colligantur in superiorem regionem, ut in tuto possint subsistere, ac inhibere assultum, et quoque per catenas et alia media subjugare, et postea discutere mala cum suis falsis. Hoc itaque est, quod in superiore Articulo dictum est, quod Dominus per Caelum regat illa quae Mundi sunt

Digitized by Google

apud hominem regeneratum. Superior seu spiritualis Regio mentis humanae est quoque in minima effigie Caelum, ac inferior seu naturalis Regio est in minima effigie Mundus, quare homo ab antiquis dictus est microcosmus, et quoque vocari potest microuranos.

605. Quod homo regeneratus, hoc est, quoad voluntatem et intellectum renovatus, sit in calore Caeli, hoc est, in amore ejus, et simul in luce Caeli, hoc est, in sapientia ejus, et vicissim, quod homo non regeneratus sit in calore inferni, hoc est, in amore ejus, et simul in tenebris inferni, hoc est, in insaniis ejus, est hodie notum et usque ignotum; causa est, quia Ecclesia, quae hodie est, regenerationem fecit appendicem fidei suae, in quam non aliqua ratio immittenda est, consequenter nec in aliquid quod est appendicis ejus, quod, ut dictum, est regeneratio et renovatio, hae cum ipsa fide sunt illis sicut domus, cujus januae et fenestrae clausae sunt, quare nescitur quid intus in domo illa est, num modo vacuum, vel num plenum geniis ab inferno aut angelis e Caelo. Accedit, quod fallacia hoc confuderit, quae est, quod quia homo intellectu ascendere potest, paene in lucem Caeli, et inde ex intelligentia cogitare et loqui de spiritualibus, qualiscunque Amor voluntatis ejus sit; ex hujus veritatis ignorantia etiam ignotum factum est omne quod regenerationem et renovationem concernit.

606. Ex his concludi possunt haec, quod homo non regeneratus sit sicut qui videt phasmata in nocte, et credit esse homines, et deinde cum regeneratur sicut idem qui illa quae vidit in nocte, in primo mane videt quod fuerint ludibria, et postea dum regeneratus est, et in die est, ut deliria. Homo non regeneratus est sicut qui somniat; et homo regeneratus est, sicut qui vigilat, in Verbo etiam vita naturalis assimilatur somno, et vita spiritualis vigiliae. Homo non regeneratus intelligitur per Virgines stultas, quae habebant lampades, et non oleum, et regeneratus per Virgines prudentes quae habebant lampades et simul oleum; per lampades intelliguntur talia quae intellectus sunt, et per oleum quae amoris sunt. Regenerati sunt sicut Lucernae candelabri in Tabernaculo; suntque sicut Panes facierum cum thure super illis ibi: et sunt qui

Digitized by Google

splendebunt sicut splendor expansi, et lucebunt sicut stellae in saeculum et aeternitatem, apud Danielem Cap. XII: 3. Homo non regeneratus est sicut qui in horto Edenis est, ac edit ex Arbore scientiae boni et mali, et propterea ex horto ejectus, imo est ipsa illa Arbor; at homo regeneratus est sicut qui in horto illo est, ac edit ex Arbore vitae, quod detur ex illa edere, constat ex his in Apocalypsi „*Vincenti dabo edere ex Arbore vitae, quae in medio Paradisi Dei,*" Cap. II: 7., per hortum Edenis intelligitur intelligentia in spiritualibus ex Amore veri, videatur Apocalypsis Revel: n: 90. Verbo, non regeneratus est Filius mali, et regeneratus est Filius Regni, Matth. XIII. 38, filius mali ibi est filius diaboli, et filius Regni ibi est Filius Domini.

Quod Homo regeneratus sit in communione cum Angelis caeli, et non regeneratus in communione cum Spiritibus inferni.

607. Quod omnis homo sit in communione, hoc est, in consociatione cum Angelis Caeli, aut cum Spiritibus inferni, est causa, quia natus est ut fiat spiritualis, et hoc non possibile est, nisi ut cum illis, qui spirituales sunt, in quadam conjunctione sit; quod homo in utroque Mundo, naturali et spirituali, quoad mentem sit, in Libro de Caelo et Inferno, ostensum est; sed de hac conjunctione non Homo, nec Angelus ac Spiritus scit, ex causa, quia homo, quamdiu vivit in Mundo, est in statu naturali, ac Angelus et Spiritus in statu spirituali, et propter discrimen inter naturale et spirituale, non apparet unus alteri, hoc discrimen, quale est, descriptum est in Libro de Amore Conjugiali in Memorabili ibi, n: 326 ad 329; ex quo patet, quod non sint conjuncti quoad cogitationes, sed quoad affectiones, et super his vix aliquis reflectit, quia non sunt in luce, in qua est intellectus et inde ejus cogitatio, sed in calore in quo est voluntas et inde amoris ejus affectio; conjunctio per affectiones amoris inter homines ac inter Angelos et Spiritus, tam arcta est, ut si scinderetur, et illi inde separarentur, homines actutum caderent in deliquium, et si non resarciretur, et illi conjungerentur, homines exspirarent.

Digitized by Google

Quod dictum sit, quod homo per regenerationem fiat spiritualis, non intelligitur quod fiat spiritualis qualis est Angelus in se, sed quod fiat spiritualis naturalis, hoc est, quod intus in ejus naturali sit spirituale, ad similitudinem sicut cogitatio est in loquela, et sicut voluntas in actione, nam cessante una cessat altera; similiter est Spiritus hominis in singulis quae fiunt in corpore, et hic est qui agit naturale ad faciendum quod facit; naturale in se spectatum est passivum seu vis mortua, spirituale autem est activum seu vis viva, passivum seu vis mortua non potest agere ex se, sed agendum est ab activo seu vi viva. Quoniam homo in communione cum indigenis Mundi spiritualis continue vivit, ideo etiam, cum e Mundo naturali excedit, statim inseritur similibus, cum quibus fuerat in Mundo; inde est, quod unusquisque post mortem videatur sibi sicut adhuc viveret in Mundo, nam tunc cum similibus quoad affectiones suae voluntatis, in consortium venit, quos tunc agnoscit, similiter ut propinqui et affines agnoscunt suos in Mundo: et hoc est, quod in Verbo dicitur de illis qui moriuntur, quod congregati et collecti sint ad suos. Ex his nunc constare potest, quod homo regeneratus sit in communione cum Angelis Caeli, et non regeneratus cum spiritibus inferni.

608. Sciendum est, quod tres Caeli sint, et illi inter se distincti secundum tres gradus amoris et sapientiae, et quod homo secundum regenerationem sit in communione cum Angelis ex tribus illis caelis; et quia ita est, quod Mens humana distincta sit in tres gradus seu regiones secundum caelos; sed de tribus his caelis, et de dinstinctione illorum secundum tres gradus amoris et sapientiae, videatur in Libro de Caelo et Inferno, n: 29. seq. et quoque in Codicillo de Commercio Animae et Corporis, n: 16. 17. Hic solum per aliquam similitudinem illustrandum est, quales tres gradus sunt, secundum quos Caeli illi distincti sunt; sunt sicut in homine sunt caput, corpus et pedes, supremum Caelum facit Caput, medium facit Corpus, ac Ultimum facit Pedes; nam est Universum Caelum coram Domino sicut unus Homo: quod ita sit, detectum est mihi per autopsiam; datum enim est mihi videre unam Societatem Caeli, quae ex myriade constabat, sicut unum hominem simul, quid non universum Caelum coram

Digitized by Google

Domino; de hac viva Experientia videatur in Libro de Caelo et Inferno, n: 59 seq. Inde etiam patet, quomodo intelligitur hoc notum in Christiano Orbe, quod Ecclesia faciat Corpus Christi, et quod Christus sit vita istius corporis: per id etiam illustrari potest hoc, quod Dominus sit omne in omnibus Caeli, nam est vita in illo corpore; similiter est Dominus Ecclesia apud illos qui Ipsum Solum pro Deo Caeli et Terrae agnoscunt, et in Ipsum credunt; quod Ipse sit Deus Caeli et Terrae, docet Ipse apud Matthaeum XXVIII: 18. et quod in Ipsum credendum sit, Joh. III: 15. 16. 36. Cap. VI: 40. Cap. XI: 25. 26.

609. Tres illi gradus in quibus Caeli sunt, consequenter in quibus Mens humana, potest etiam aliquatenus illustrari per comparationes cum materialibus in Mundo; illi tres gradus sunt sicut nobilitate inter se sunt Aurum, Argentum et Cuprum, cum quibus Metallis etiam fit comparatio in Statua Nebuchadnezaris, Dan. II: 31. seq. Tres illi gradus etiam inter se distincti sunt, sicut inter se puritate et bonitate, Rubinus, Sapphirus et Achates: et quoque sicut Olea, Vitis et Ficus, et sic porro; etiam Aurum, Rubinus et Olea in Verbo significant bonum caeleste, quod est bonum supremi caeli, et Argentum, Sapphirus et Vitis significant bonum spirituale, quod est bonum medii Caeli; et Cuprum, Achates et Ficus bonum naturale, quod est bonum ultimi Caeli; quod sint tres gradus, caelestis, spiritualis, et naturalis, supra dictum est.

610. Supradictis adjicietur hoc; quod Regeneratio hominis non fiat uno momento, sed quod successive a principio ad finem vitae in Mundo, et quod post hunc continuetur et perficiatur; et quia homo per pugnas et victorias super mala carnis suae reformatur, ideo dicit Filius hominis ad quamlibet e septem Ecclesiis, quod qui vicerit ei daturus sit dona; ut ad Ecclesiam Ephesinam, *qui vicerit, dabo ut comedat de Arbore vitae*, Apoc. II: 7. Ad Ecclesiam Smyrnaeorum, *Qui vicerit, damnum non patietur in morte altera*, Vers. 11. Ad Ecclesiam in Pergamo, *Qui vicerit, dabo ut comedat de manne abscondito*, Vers. 17. ad Ecclesiam in Thyatiris, *Qui vicerit, dabo potestatem super gentes*, Vers. 26. Ad Ecclesiam in Sardibus, *Qui vicerit, induetur vestibus albis*, Cap.

Digitized by Google

III: 5. Ad Ecclesiam in Philadelphia, *Qui vicerit, eum dabo columnam in Templo Dei*, Vers. 12. Ad Ecclesiam Laodicensium, *Qui vicerit, illi dabo ut sedeat Mecum in Throno meo*, Vers. 21. Ultimo addetur hoc, quod quantum homo regeneratur, seu quantum regeneratio apud illum perficitur, tantum non sibi tribuat aliquid boni et veri, hoc est, charitatis et fidei, sed Domino; vera enim quae successive haurit, illud manifeste docent.

Quod quantum Homo regeneratur, tantum removeantur peccata, et quod remotio illa sit Remissio peccatorum.

611. Quod quantum homo regeneratur, tantum peccata removeantur, est quia regeneratio est compescere carnem ne dominetur, ac veterem hominem cum ejus concupiscentiis domare ne exsurgat, et intellectuale perdat, quo deperdito homo non amplius est reformabilis; quae reformatio non potest fieri, nisi spiritus hominis, qui supra carnem est, instruatur et perficiatur. Quis, cui intellectus adhuc integer est, ex illis non potest concludere, quod talia non possint uno momento fieri, sed quod successive, sicut homo concipitur, gestatur in utero, nascitur et educatur, secundum illa quae supra ostensa sunt; nam illa, quae carnis seu veteris hominis sunt, inhaerent a nativitate, et construunt primam ejus mentis domum, in qua concupiscentiae habitant, sicut ferae in suis caveis, ac inhabitant primum in atriis, ac subintrant per vices sicut in istius domus mansiones sub terra, et postea per scalas assurgunt, et cameras sibi formant; quod fit successive sicut infans crescit, fit puer, et dein adolescens, et tunc ex proprio intellectu incipit cogitare, et ex propria voluntate agere: quis non videt, quod haec domus in mente huc usque exstructa, in qua concupiscentiae, ut ochim, zijim et satyri junctis manibus ludunt choreas, possit uno momento destrui, et nova domus loco ejus exstrui; numne concupiscentiae tenentes se manibus, et sic ludentes, prius removendae sunt, ac nova desideria quae sunt boni et veri, loco cupiditatum, quae sunt mali et falsi, introducenda sunt: quod haec non possint momento fieri, potest omnis sapiens videre, ex hoc solo, quod omne malum conflatum sit ex innumeris concupi-

Digitized by Google

scentiis, et quod sit sicut fructus intra superficiem plenus vermibus corpore albis ac capite nigris, et quoque quod mala sint numerosa, et inter se conjuncta, sicut est progenies araneae ex ventre ejus primum exclusa, quare nisi unum malum post alterum educitur, et hoc usque dum liga perrupta est, homo non potest novus fieri. Haec allata sunt ob causam, ut sciatur, quod quantum quis regeneratur, tantum removeantur peccata.

612. Homo a nativitate inclinat ad omnis generis mala, et ex inclinatione concupiscit illa, et quantum in libero est etiam facit illa, nam a nativitate concupiscit dominari super alios, et possidere bona aliorum, quae duo discindunt amorem erga proximum, et tunc odio habet quemcunque qui se opponit, et ex odio spirat vindictam, quae intus fovet necem; inde quoque est, quod nihili faciat adulteria, nihili depraedationes quae sunt clandestina furta, et nihili blasphemias quae etiam sunt falsa testimonia, et qui haec et illa nihili facit, ille etiam corde atheus est; talis est homo a nativitate; ex quibus patet, quod ex hac sit in minima effigie infernum. Nunc quia homo quoad interiora mentis suae natus est spiritualis, secus ac bestiae, consequenter natus ad caelum, et tamen naturalis seu externus ejus homo, est ut dictum, in minima effigie infernum, sequitur quod caelum non implantari possit inferno, nisi hoc removeatur.

613. Qui novit, quomodo Caelum et Infernum inter se sunt, et quomodo removetur unum ab altero, ille nosse potest quomodo homo regeneratur, ut et qualis homo regeneratus est; ut hoc intelligatur, in summario propalabitur hoc, quod omnes qui in Caelo sunt, aspiciant Dominum a facie, et omnes qui in Inferno sunt, avertant faciem a Domino, quare dum e Caelo inspicitur infernum, apparent modo occipitio et tergo; imo etiam apparent sicut inversi ut antipodes pedibus sursum et capitibus deorsum, et hoc tametsi ambulant super pedibus, et facies circumvertunt, nam est directio opposita interiorum mentis eorum, quae illum visum producit; haec mirabilia ex autopsia refero. Ex his mihi detectum est, quomodo fit regeneratio, quod fiat prorsus sicut Infernum removetur et sic separatur a Caelo, nam, ut supra dictum, homo quoad primam

Digitized by Google

naturam, quam trahit ex nativitate, in minima effigie est Infernum, et quoad alteram naturam, quam trahit ex secunda nativitate, in minima effigie est Caelum. Ex his sequitur, quod mala apud hominem similiter removeantur et separentur sicut Infernum et Caelum in magna effigie, et quod mala sicut removentur avertant se a Domino, et se successive invertant, et quod hoc fiat in eo gradu, quo implantatur Caelum, hoc est, sicut homo fit novus. His illustrationis gratia adjicietur hoc, quod unumquodvis malum apud hominem conjunctionem habeat cum talibus in inferno, qui in simili malo sunt, et vicissim quod unumquodvis bonum apud hominem conjunctionem habeat cum talibus in Caelo qui in simili bono sunt.

614. Ex adductis constare potest, quod peccatorum remissio, non sit illorum exstirpatio et abstersio, sed quod sit illorum remotio et sic separatio; tum quod omne malum, quod homo actualiter sibi appropriavit, remaneat; et quia remissio peccatorum est illorum remotio et separatio, sequitur, quod homo a Domino detineatur a malo, et contineatur in bono; et quod hoc sit quod datur homini per regenerationem. Quondam audivi quendam in Ultimo Caelo dicentem, quod immunis a peccatis sit, quia illa abstersa sunt, adjecit per sanguinem Christi; sed quia intra Caelum ille erat, et ex ignorantia in illo errore, immissus est in sua peccata propria, quae sicut redierunt, agnovit illa; ex quo fidem novam acceptavit, quae erat, quod omnis homo, sicut omnis Angelus, ex Domino detineatur a malis, et teneatur in bonis. Ex his patet, quid Remissio peccatorum, quod non sit instantanea, sed quod sequatur regenerationem, secundum ejus progressus. Remotio peccatorum, quae vocatur remissio eorum, comparari potest cum ejectione sordium e Castris filiorum Israëlis in deserto, quod circum illa erat, nam Castra illorum repraesentabant Caelum, et Desertum Infernum. Comparari etiam potest cum remotione gentium a filiis Israëlis, in terra Canaane, et Jebusaeorum a Hierosolyma, quae non ejectae sunt sed separatae. Comparari potest cum Dagone Deo Philistaeorum, quod cum introducta est Arca, primum jacuerit super faciebus suis in terra, et postea cum capite et volis manuum ejus abscissis super limine, ita non ejectus, sed remotus. Comparari potest

Digitized by Google

cum daemonibus missis in porcos a Domino, qui se postea immerserunt mari, per mare hic et alibi in Verbo significatur infernum. Comparari etiam potest cum turba draconis, quae separata e Caelo primum invasit terram, et postea dejecta est in infernum, Comparari etiam potest sylvae, ubi sunt multiplices ferae, qua abscissa aufugiunt ferae in Dumeta circum circa, et tunc terra complanata in medio excolitur in agrum.

Quod Regeneratio non dabilis sit absque Libero arbitrio in spiritualibus.

615. Quis praeter stupidum non potest videre, quod homo absque Libero arbitrio in spiritualibus non possit regenerari, num absque illo potest Dominum adire, et Ipsum agnoscere Redemptorem et Salvatorem, et pro Deo Caeli et Terrae, sicut Ipse docet Matth. XXVIII: 18. Quis absque Libero Arbitrio illo potest Credere, hoc est, ex fide aspicere et colere Ipsum, et se applicare ad recipienda media et beneficia salutis ab Ipso, et ad illa recipienda ex Ipso cooperari: quis absque Libero arbitrio potest facere aliquod bonum proximo, et exercere Charitatem, praeter plura, quae Fidei et Charitatis sunt, inferre in cogitationem et voluntatem, et expromere illa, et emittere in actum; quid alioquin Regeneratio nisi mera vox elapsa ex ore Domini, Joh. III; quae vel in aure subsistit, vel in ore ex cogitatione proxima loquelae elapsa fit sonus articulatus ex solis undecim literis, qui sonus per aliquem sensum non potest in aliquam superiorem mentis regionem elevari, sed cadit in aërem ubi dissipatur.

616. Dicite si potestis, num usquam dari possit stupiditas caecior de Regeneratione, quam qualis est apud illos, qui se in hodierna Fide confirmant, quae est, quod fides infundatur homini cum est sicut truncus aut lapis, et quod tunc illam infusam sequatur justificatio, quae est, remissio peccatorum, regeneratio, praeter plura dona; et quod operatio hominis prorsus excludenda sit, propter causam, ne merito Christi aliquam vim inferat; quod dogma ut adhuc firmius stabiliretur, homini omne liberum arbitrium in spiritualibus praeripuerunt,

Digitized by Google

inducendo plenariam impotentiam in illis; et tunc sicut Deus solum operaretur a sua parte, et nulla potentia data foret homini cooperandi a sua, et sic se conjungendi; quid tunc homo quoad regenerationem, nisi sicut vinctus quoad manus et pedes, similis vinctis in navibus, galeres, vocatis, qui si manicis et pedicis se exsolverent, similiter ut illi puniretur et morti damnaretur, hoc est, si ex libero arbitrio bonum faceret proximo, et ex se crederet in Deum, salutis causa. Quid foret homo in talibus confirmatus, et tamen in pio desiderio Caeli, nisi sicut larva stans in visione, num fides illa cum suis beneficiis infusa sit, aut si non, num infundatur, proinde num Deus Pater misertus sit, aut num Filius Ipsius intercesserit, aut num Spiritus sanctus alibi occupatus non operetur; et tandem ex plenaria ignorantia de hoc recederet, et se consolaretur per hoc, quod forte gratia illa moralitati vitae meae, in qua sum et maneo sicut prius, insit, et sic illa in me sancta, at in illis, qui fidem illam non adepti sunt, prophana; quare ut sanctitas in moralitate mea remaneat, cavebo posthac ne ex me operer fidem, nec charitatem; praeter plura; talis larva, aut si mavis, talis statua salis fit omnis, qui cogitat de Regeneratione absque Libero arbitrio in spiritualibus.

617. Homo, qui credit Regenerationem dari absque ullo libero arbitrio in spiritualibus, ita absque cooperatione, fit quoad omnia vera Ecclesiae frigidus sicut saxum, et si calidus, est sicut torris in foco ignitus, qui flagrat ex combustibilibus in illo, quia ex concupiscentiis. Ille comparative fit sicut palatium subsidens in terram usque ad tectum ejus, et inundatur aquis lutulentis, et post hoc habitat super nudo tecto, et ibi sibi facit tentorium ex cannis palustribus, et demum etiam tectum subsidet, et ipse submergitur. Est quoque similis navi, in qua omnis generis pretiosae merces ex Verbo ut thesaurario sunt, quae vel a muribus et blattis corroduntur, vel a nautis projiciuntur in mare, et sic mercatores defraudantur suis bonis. Eruditi seu opulenti ex fidei istius arcanis sunt similes institoribus in Cauponis, qui vendunt statuas idolorum, fructus et flores cereos, conchylia, viperas in phialis, et similia alia. Illi, qui ex nulla spirituali potentia homini applicata et data a Domino, non volunt spectare sursum; sunt actualiter sicut

Digitized by Google

splendebunt sicut splendor expansi, et lucebunt sicut stellae in saeculum et aeternitatem,' apud Danielem Cap. XII: 3. Homo non regeneratus est sicut qui in horto Edenis est, ac edit ex Arbore scientiae boni et mali, et propterea ex horto ejectus, imo est ipsa illa Arbor; at homo regeneratus est sicut qui in horto illo est, ac edit ex Arbore vitae, quod detur ex illa edere, constat ex his in Apocalypsi „*Vincenti dabo edere ex Arbore vitae, quae in medio Paradisi Dei,*" Cap. II: 7., per hortum Edenis intelligitur intelligentia in spiritualibus ex Amore veri, videatur APOCALYPSIS REVEL: n: 90. Verbo, non regeneratus est Filius mali, et regeneratus est Filius Regni, Matth. XIII. 38, filius mali ibi est filius diaboli, et filius Regni ibi est Filius Domini.

Quod Homo regeneratus sit in communione cum Angelis caeli, et non regeneratus in communione cum Spiritibus inferni.

607. Quod omnis homo sit in communione, hoc est, in consociatione cum Angelis Caeli, aut cum Spiritibus inferni, est causa, quia natus est ut fiat spiritualis, et hoc non possibile est, nisi ut cum illis, qui spirituales sunt, in quadam conjunctione sit; quod homo in utroque Mundo, naturali et spirituali, quoad mentem sit, in Libro de CAELO ET INFERNO, ostensum est; sed de hac conjunctione non Homo, nec Angelus ac Spiritus scit, ex causa, quia homo, quamdiu vivit in Mundo, est in statu naturali, ac Angelus et Spiritus in statu spirituali, et propter discrimen inter naturale et spirituale, non apparet unus alteri, hoc discrimen, quale est, descriptum est in Libro de AMORE CONJUGIALI in Memorabili ibi, n: 326 ad 329; ex quo patet, quod non sint conjuncti quoad cogitationes, sed quoad affectiones, et super his vix aliquis reflectit, quia non sunt in luce, in qua est intellectus et inde ejus cogitatio, sed in calore in quo est voluntas et inde amoris ejus affectio; conjunctio per affectiones amoris inter homines ac inter Angelos et Spiritus, tam arcta est, ut si scinderetur, et illi inde separarentur, homines actutum caderent in deliquium, et si non resarciretur, et illi conjungerentur, homines exspirarent.

Digitized by Google

Quod dictum sit, quod homo per regenerationem fiat spiritualis, non intelligitur quod fiat spiritualis qualis est Angelus in se, sed quod fiat spiritualis naturalis, hoc est, quod intus in ejus naturali sit spirituale, ad similitudinem sicut cogitatio est in loquela, et sicut voluntas in actione, nam cessante una cessat altera; similiter est Spiritus hominis in singulis quae fiunt in corpore, et hic est qui agit naturale ad faciendum quod facit; naturale in se spectatum est passivum seu vis mortua, spirituale autem est activum seu vis viva, passivum seu vis mortua non potest agere ex se, sed agendum est ab activo seu vi viva. Quoniam homo in communione cum indigenis Mundi spiritualis continue vivit, ideo etiam, cum e Mundo naturali excedit, statim inseritur similibus, cum quibus fuerat in Mundo; inde est, quod unusquisque post mortem videatur sibi sicut adhuc viveret in Mundo, nam tunc cum similibus quoad affectiones suae voluntatis, in consortium venit, quos tunc agnoscit, similiter ut propinqui et affines agnoscunt suos in Mundo: et hoc est, quod in Verbo dicitur de illis qui moriuntur, quod congregati et collecti sint ad suos. Ex his nunc constare potest, quod homo regeneratus sit in communione cum Angelis Caeli, et non regeneratus cum spiritibus inferni.

608. Sciendum est, quod tres Caeli sint, et illi inter se distincti secundum tres gradus amoris et sapientiae, et quod homo secundum regenerationem sit in communione cum Angelis ex tribus illis caelis; et quia ita est, quod Mens humana distincta sit in tres gradus seu regiones secundum caelos; sed de tribus his caelis, et de dinstinctione illorum secundum tres gradus amoris et sapientiae, videatur in Libro de Caelo et Inferno, n: 29. seq. et quoque in Codicillo de Commercio Animae et Corporis, n: 16. 17. Hic solum per aliquam similitudinem illustrandum est, quales tres gradus sunt, secundum quos Caeli illi distincti sunt; sunt sicut in homine sunt caput, corpus et pedes, supremum Caelum facit Caput, medium facit Corpus, ac Ultimum facit Pedes; nam est Universum Caelum coram Domino sicut unus Homo: quod ita sit, detectum est mihi per autopsiam; datum enim est mihi videre unam Societatem Caeli, quae ex myriade constabat, sicut unum hominem simul, quid non universum Caelum coram

Digitized by Google

Domino; de hac viva Experientia videatur in Libro de CAELO ET INFERNO, n: 59 seq. Inde etiam patet, quomodo intelligitur hoc notum in Christiano Orbe, quod Ecclesia faciat Corpus Christi, et quod Christus sit vita istius corporis: per id etiam illustrari potest hoc, quod Dominus sit omne in omnibus Caeli, nam est vita in illo corpore; similiter est Dominus Ecclesia apud illos qui Ipsum Solum pro Deo Caeli et Terrae agnoscunt, et in Ipsum credunt; quod Ipse sit Deus Caeli et Terrae, docet Ipse apud Matthaeum XXVIII: 18. et quod in Ipsum credendum sit, Joh. III: 15. 16. 36. Cap. VI: 40. Cap. XI: 25. 26.

609. Tres illi gradus in quibus Caeli sunt, consequenter in quibus Mens humana, potest etiam aliquatenus illustrari per comparationes cum materialibus in Mundo; illi tres gradus sunt sicut nobilitate inter se sunt Aurum, Argentum et Cuprum, cum quibus Metallis etiam fit comparatio in Statua Nebuchadnezaris, Dan. II: 31. seq. Tres illi gradus etiam inter se distincti sunt, sicut inter se puritate et bonitate, Rubinus, Sapphirus et Achates: et quoque sicut Olea, Vitis et Ficus, et sic porro; etiam Aurum, Rubinus et Olea in Verbo significant bonum caeleste, quod est bonum supremi caeli, et Argentum, Sapphirus et Vitis significant bonum spirituale, quod est bonum medii Caeli; et Cuprum, Achates et Ficus bonum naturale, quod est bonum ultimi Caeli; quod sint tres gradus, caelestis, spiritualis, et naturalis, supra dictum est.

610. Supradictis adjicietur hoc; quod Regeneratio hominis non fiat uno momento, sed quod successive a principio ad finem vitae in Mundo, et quod post hunc continuetur et perficiatur; et quia homo per pugnas et victorias super mala carnis suae reformatur, ideo dicit Filius hominis ad quamlibet e septem Ecclesiis, quod qui vicerit ei daturus sit dona; ut ad Ecclesiam Ephesinam, *qui vicerit, dabo ut comedat de Arbore vitae*, Apoc. II: 7. Ad Ecclesiam Smyrnaeorum, *Qui vicerit, damnum non patietur in morte altera*, Vers. 11. Ad Ecclesiam in Pergamo, *Qui vicerit, dabo ut comedat de manne abscondito*, Vers. 17. ad Ecclesiam in Thyatiris, *Qui vicerit, dabo potestatem super gentes*, Vers. 26. Ad Ecclesiam in Sardibus; *Qui vicerit, induetur vestibus albis*, Cap.

Digitized by Google

III: 5. Ad Ecclesiam in Philadelphia, *Qui vicerit, eum dabo columnam in Templo Dei*, Vers. 12. Ad Ecclesiam Laodicensium, *Qui vicerit, illi dabo ut sedeat Mecum in Throno meo*, Vers. 21. Ultimo addetur hoc, quod quantum homo regeneratur, seu quantum regeneratio apud illum perficitur, tantum non sibi tribuat aliquid boni et veri, hoc est, charitatis et fidei, sed Domino; vera enim quae successive haurit, illud manifeste docent.

Quod quantum Homo regeneratur, tantum removeantur peccata, et quod remotio illa sit Remissio peccatorum.

611. Quod quantum homo regeneratur, tantum peccata removeantur, est quia regeneratio est compescere carnem ne dominetur, ac veterem hominem cum ejus concupiscentiis domare ne exsurgat, et intellectuale perdat, quo deperdito homo non amplius est reformabilis; quae reformatio non potest fieri, nisi spiritus hominis, qui supra carnem est, instruatur et perficiatur. Quis, cui intellectus adhuc integer est, ex illis non potest concludere, quod talia non possint uno momento fieri, sed quod successive, sicut homo concipitur, gestatur in utero, nascitur et educatur, secundum illa quae supra ostensa sunt; nam illa, quae carnis seu veteris hominis sunt, inhaerent a nativitate, et construunt primam ejus mentis domum, in qua concupiscentiae habitant, sicut ferae in suis caveis, ac inhabitant primum in atriis, ac subintrant per vices sicut in istius domus mansiones sub terra, et postea per scalas assurgunt, et cameras sibi formant; quod fit successive sicut infans crescit, fit puer, et dein adolescens, et tunc ex proprio intellectu incipit cogitare, et ex propria voluntate agere: quis non videt, quod haec domus in mente huc usque exstructa, in qua concupiscentiae, ut ochim, zijim et satyri junctis manibus ludunt choreas, possit uno momento destrui, et nova domus loco ejus exstrui; numne concupiscentiae tenentes se manibus, et sic ludentes, prius removendae sunt, ac nova desideria quae sunt boni et veri, loco cupiditatum, quae sunt mali et falsi, introducenda sunt: quod haec non possint momento fieri, potest omnis sapiens videre, ex hoc solo, quod omne malum conflatum sit ex innumeris concupi-

Digitized by Google

scentiis, et quod sit sicut fructus intra superficiem plenus vermibus corpore albis ac capite nigris, et quoque quod mala sint numerosa, et inter se conjuncta, sicut est progenies araneae ex ventre ejus primum exclusa, quare nisi unum malum post alterum educitur, et hoc usque dum liga perrupta est, homo non potest novus fieri. Haec allata sunt ob causam, ut sciatur, quod quantum quis regeneratur, tantum removeantur peccata.

612. Homo a nativitate inclinat ad omnis generis mala, et ex inclinatione concupiscit illa, et quantum in libero est etiam facit illa, nam a nativitate concupiscit dominari super alios, et possidere bona aliorum, quae duo discindunt amorem erga proximum, et tunc odio habet quemcunque qui se opponit, et ex odio spirat vindictam, quae intus fovet necem; inde quoque est, quod nihili faciat adulteria, nihili depraedationes quae sunt clandestina furta, et nihili blasphemias quae etiam sunt falsa testimonia, et qui haec et illa nihili facit, ille etiam corde atheus est; talis est homo a nativitate; ex quibus patet, quod ex hac sit in minima effigie infernum. Nunc quia homo quoad interiora mentis suae natus est spiritualis, secus ac bestiae, consequenter natus ad caelum, et tamen naturalis seu externus ejus homo, est ut dictum, in minima effigie infernum, sequitur quod caelum non implantari possit inferno, nisi hoc removeatur.

613. Qui novit, quomodo Caelum et Infernum inter se sunt, et quomodo removetur unum ab altero, ille nosse potest quomodo homo regeneratur, ut et qualis homo regeneratus est; ut hoc intelligatur, in summario propalabitur hoc, quod omnes qui in Caelo sunt, aspiciant Dominum a facie, et omnes qui in Inferno sunt, avertant faciem a Domino, quare dum e Caelo inspicitur infernum, apparent modo occipitio et tergo; imo etiam apparent sicut inversi ut antipodes pedibus sursum et capitibus deorsum, et hoc tametsi ambulant super pedibus, et facies circumvertunt, nam est directio opposita interiorum mentis eorum, quae illum visum producit; haec mirabilia ex autopsia refero. Ex his mihi detectum est, quomodo fit regeneratio, quod fiat prorsus sicut Infernum removetur et sic separatur a Caelo, nam, ut supra dictum, homo quoad primam

Digitized by Google

naturam, quam trahit ex nativitate, in minima effigie est Infernum, et quoad alteram naturam, quam trahit ex secunda nativitate, in minima effigie est Caelum. Ex his sequitur, quod mala apud hominem similiter removeantur et separentur sicut Infernum et Caelum in magna effigie, et quod mala sicut removentur avertant se a Domino, et se successive invertant, et quod hoc fiat in eo gradu, quo implantatur Caelum, hoc est, sicut homo fit novus. His illustrationis gratia adjicietur hoc, quod unumquodvis malum apud hominem conjunctionem habeat cum talibus in inferno, qui in simili malo sunt, et vicissim quod unumquodvis bonum apud hominem conjunctionem habeat cum talibus in Caelo qui in simili bono sunt.

614. Ex adductis constare potest, quod peccatorum remissio, non sit illorum exstirpatio et abstersio, sed quod sit illorum remotio et sic separatio; tum quod omne malum, quod homo actualiter sibi appropriavit, remaneat; et quia remissio peccatorum est illorum remotio et separatio, sequitur, quod homo a Domino detineatur a malo, et contineatur in bono; et quod hoc sit quod datur homini per regenerationem. Quondam audivi quendam in Ultimo Caelo dicentem, quod immunis a peccatis sit, quia illa abstersa sunt, adjecit per sanguinem Christi; sed quia intra Caelum ille erat, et ex ignorantia in illo errore, immissus est in sua peccata propria, quae sicut redierunt, agnovit illa; ex quo fidem novam acceptavit, quae erat, quod omnis homo, sicut omnis Angelus, ex Domino detineatur a malis, et teneatur in bonis. Ex his patet, quid Remissio peccatorum, quod non sit instantanea, sed quod sequatur regenerationem, secundum ejus progressus. Remotio peccatorum, quae vocatur remissio eorum, comparari potest cum ejectione sordium e Castris filiorum Israëlis in deserto, quod circum illa erat, nam Castra illorum repraesentabant Caelum, et Desertum Infernum. Comparari etiam potest cum remotione gentium a filiis Israëlis, in terra Canaane, et Jebusaeorum a Hierosolyma, quae non ejectae sunt sed separatae. Comparari potest cum Dagone Deo Philistaeorum, quod cum introducta est Arca, primum jacuerit super faciebus suis in terra, et postea cum capite et volis manuum ejus abscissis super limine, ita non ejectus, sed remotus. Comparari potest

Digitized by Google

cum daemonibus missis in porcos a Domino, qui se postea immerserunt mari, per mare hic et alibi in Verbo significatur infernum. Comparari etiam potest cum turba draconis, quae separata e Caelo primum invasit terram, et postea dejecta est in infernum. Comparari etiam potest sylvae, ubi sunt multiplices ferae, qua abscissa aufugiunt ferae in Dumeta circum circa, et tunc terra complanata in medio excolitur in agrum.

Quod Regeneratio non dabilis sit absque Libero arbitrio in spiritualibus.

615. Quis praeter stupidum non potest videre, quod homo absque Libero arbitrio in spiritualibus non possit regenerari, num absque illo potest Dominum adire, et Ipsum agnoscere Redemptorem et Salvatorem, et pro Deo Caeli et Terrae, sicut Ipse docet Matth. XXVIII: 18. Quis absque Libero Arbitrio illo potest Credere, hoc est, ex fide aspicere et colere Ipsum, et se applicare ad recipienda media et beneficia salutis ab Ipso, et ad illa recipienda ex Ipso cooperari: quis absque Libero arbitrio potest facere aliquod bonum proximo, et exercere Charitatem, praeter plura, quae Fidei et Charitatis sunt, inferre in cogitationem et voluntatem, et expromere illa, et emittere in actum; quid alioquin Regeneratio nisi mera vox elapsa ex ore Domini, Joh. III; quae vel in aure subsistit, vel in ore ex cogitatione proxima loquelae elapsa fit sonus articulatus ex solis undecim literis, qui sonus per aliquem sensum non potest in aliquam superiorem mentis regionem elevari, sed cadit in aërem ubi dissipatur.

616. Dicite si potestis, num usquam dari possit stupiditas caecior de Regeneratione, quam qualis est apud illos, qui se in hodierna Fide confirmant, quae est, quod fides infundatur homini cum est sicut truncus aut lapis, et quod tunc illam infusam sequatur justificatio, quae est, remissio peccatorum, regeneratio, praeter plura dona; et quod operatio hominis prorsus excludenda sit, propter causam, ne merito Christi aliquam vim inferat; quod dogma ut adhuc firmius stabiliretur, homini omne liberum arbitrium in spiritualibus praeripuerunt,

Digitized by Google

inducendo plenariam impotentiam in illis; et tunc sicut Deus solum operaretur a sua parte, et nulla potentia data foret homini cooperandi a sua, et sic se conjungendi; quid tunc homo quoad regenerationem, nisi sicut vinctus quoad manus et pedes, similis vinctis in navibus, galeres, vocatis, qui si manicis et pedicis se exsolverent, similiter ut illi puniretur et morti damnaretur, hoc est, si ex libero arbitrio bonum faceret proximo, et ex se crederet in Deum, salutis causa. Quid foret homo in talibus confirmatus, et tamen in pio desiderio Caeli, nisi sicut larva stans in visione, num fides illa cum suis beneficiis infusa sit, aut si non, num infundatur, proinde num Deus Pater misertus sit, aut num Filius Ipsius intercesserit, aut num Spiritus sanctus alibi occupatus non operetur; et tandem ex plenaria ignorantia de hoc recederet, et se consoleretur per hoc, quod forte gratia illa moralitati vitae meae, in qua sum et maneo sicut prius, insit, et sic illa in me sancta, at in illis, qui fidem illam non adepti sunt, prophana; quare ut sanctitas in moralitate mea remaneat, cavebo posthac ne ex me operer fidem, nec charitatem; praeter plura; talis larva, aut si mavis, talis statua salis fit omnis, qui cogitat de Regeneratione absque Libero arbitrio in spiritualibus.

617. Homo, qui credit Regenerationem dari absque ullo libero arbitrio in spiritualibus, ita absque cooperatione, fit quoad omnia vera Ecclesiae frigidus sicut saxum, et si calidus, est sicut torris in foco ignitus, qui flagrat ex combustibilibus in illo, quia ex concupiscentiis. Ille comparative fit sicut palatium subsidens in terram usque ad tectum ejus, et inundatur aquis lutulentis, et post hoc habitat super nudo tecto, et ibi sibi facit tentorium ex cannis palustribus, et demum etiam tectum subsidet, et ipse submergitur. Est quoque similis navi, in qua omnis generis pretiosae merces ex Verbo ut thesaurario sunt, quae vel a muribus et blattis corroduntur, vel a nautis projiciuntur in mare, et sic mercatores defraudantur suis bonis. Eruditi seu opulenti ex fidei istius arcanis sunt similes institoribus in Cauponis, qui vendunt statuas idolorum, fructus et flores cereos, conchylia, viperas in phialis, et similia alia. Illi, qui ex nulla spirituali potentia homini applicata et data a Domino, non volunt spectare sursum; sunt actualiter sicut

Digitized by Google

bestiae, quae Capite spectant deorsum, et modo pascua in sylvis quaerunt, et si in hortos veniunt, sunt sicut vermes qui folia arborum consumunt, et si fructus oculis vident, et plus si manibus palpant, implent illos vermicosis: et tandem fiunt sicut serpentes squamosi, quorum fallaciae sonant et fulgent, sicut illorum squamae, et sic porro.

Quod Regeneratio non dabilis sit absque veris, per quae formatur Fides, et cum quibus se conjungit Charitas.

618. Sunt tria per quae homo regeneratur, Dominus, Fides et Charitas, haec tria laterent sicut celsissimae pretiositates infossae terrae, si non Divina vera ex Verbo aperirent illa, imo laterent coram illis, qui negant cooperationem, si vel centies vel millies legerent Verbum, tametsi ibi in clara luce exstant. Quod Dominum attinet, quis confirmatus in hodierna fide, aperto oculo videt haec ibi, quod ipse et Pater unum sint, et quod Ipse sit Deus Caeli et Terrae, et quod Voluntas Patris sit, ut credant in Filium, praeter innumera similia de Domino in utroque Faedere; causa est, quia non in veris sunt, et inde non in luce, ex qua hujuscemodi possunt videri; et si daretur lux, usque falsa exstinguerent illam, et tunc praeterirentur sicut talia, quae lituris deleta sunt, aut sicut subterraneae fossae, quae calcantur et transeuntur: haec dicta sunt, ut sciatur, quod absque veris hoc primarium regenerationis non videatur. Quod Fidem attinet, nec illa absque veris potest dari, fides enim et verum faciunt unam rem; est enim bonum fidei sicut anima, et vera faciunt ejus corpus; quare dicere quod credat seu fidem habeat, et nulla vera ejus scire, est sicut animam ex corpore extrahere, et cum illa inconspicua loqui: praeterea omnia vera, quae fidei corpus faciunt, lucem a se emittunt, et illustrant, et sistunt faciem ejus videndam. Simile est cum charitate, haec a se emittit calorem, cum quo lux veri se conjungit, sicut facit calor cum luce tempore veris in Mundo; ex quorum conjunctione animalia et vegetabilia terrae in sua prolifica redeunt: simile est cum Calore et Luce spirituali, haec se similiter conjungunt in homine, dum hic in veris fidei et simul in bonis charitatis est; nam ut supra

Digitized by Google

in Capite de Fide dictum est, ex singulis veris fidei effluit lux quae illustrat, et ex singulis bonis charitatis effluit calor qui accendit; tum quod Lux spiritualis in sua essentia sit Intelligentia, et Calor spiritualis in sua essentia sit Amor, et quod Solus Dominus conjungat illa duo apud hominem, cum regenerat illum; dixit enim Dominus, *Verba quae Ego loquor, spiritus et vita sunt*, Joh. VI: 63. *Credite in Lucem, ut filii lucis sitis, Ego Lux in Mundum veni*, Joh. XII: 36. [46.] Dominus est Sol in Mundo spirituali, inde omnis lux et calor spiritualis est, ac lux illa illustrat, et calor ille accendit, et per conjunctionem utriusque hominem vivificat et regenerat.

619. Ex his constare potest, quod absque veris non sit cognitio Domini, tum quod absque veris non sit Fides, et sic non Charitas, consequenter quod absque veris non sit aliqua Theologia, et ubi haec non est, nec est Ecclesia; talis est Caetus populorum hodie, qui se vocant Christianos, et se dicunt in luce Evangelii esse, cum tamen in ipsa caligine sunt; vera enim sub falsis ita abscondita latent, tanquam aurum, argentum, et lapides pretiosi sepulta inter ossa in valle hinnomi: quod ita sit, patuit mihi clare a Sphaeris in Mundo spirituali, quae ex hodierno Christianismo effluunt et se propagant. Una Sphaera est de Domino, haec e Plaga meridionali, ubi sunt docti e Clero, et eruditi e Laicis, exspirat et se effundit; haec ubicunque vadit, subintrat ideas, et fidem de Divinitate Humani Domini apud plures aufert, apud plures infirmat, et apud plures infatuat, causa est, quia simul infert fidem trium Deorum, et sic confunditur. Altera Sphaera, quae affert fidem, est sicut atra nubes tempore hyemis, quae inducit tenebras, vertit pluvias in nives, denudat arbores, et congelat aquas, et omne pascuum ovibus aufert; haec sphaera conjuncta priori insinuat sicut letbargiam de Deo uno, deque Regeneratione, et de Salutiferis. Tertia sphaera est conjunctionis fidei et charitatis, quae tam valida est, ut ei non resisti possit, sed hodie nefanda est, et sicut pestis quemcunque aspirat, inficit, et divellit omne vinculum inter bina illa salutis media a creatione Mundi constabilita, et a Domino integrata; haec sphaera invadit etiam homines in Mundo naturali, et exstinguit taedas conjugiales inter vera et bona; hanc sphaeram

Digitized by Google

sensi, et tunc cum cogitavi de Conjunctione fidei et charitatis, se interposuit inter illa, ac violenter conata est separare: de his Sphaeris conqueruntur Angeli, et orant ad Dominum ut dissipentur, sed responsum tulerunt, quod dissipari nequeant, quamdiu Draco est super terra, quoniam a Draconicis est illa; nam dicitur de Dracone, quod projectus sit in terram, et tunc ita, *propter hoc gaudete Caeli, et vae habitantibus terram*, Apoc. XII. [12.] Tres illae sphaerae sunt sicut atmosphaerae actae ex spiraculis Draconum oriundae, quae, quia spirituales sunt, invadunt mentes et adigunt. Sphaerae veritatum spiritualium ibi adhuc paucae sunt, duntaxat in Novo Caelo, et apud illos sub Caelo, qui separati a Draconicis sunt: quae causa est quod Veritates illae hodie in Mundo apud homines tam inconspicuae sint, quemadmodum Naves in mari Orientali sunt Navarchis et Naucleris, qui in mari Occidentali navigant.

620. Quod Regeneratio absque veris, per quae formatur fides, non dabilis sit, illustrari potest per has comparationes; non plus dabilis est quam Mens humana absque intellectu, intellectus enim formatur per vera, et ideo docet quid credendum, et quid faciendum est, et quid Regeneratio, et quomodo fiat. Regeneratio absque veris nec plus dabilis est, quam vivificatio animalium et vegetatio arborum absque luce et sole, nam nisi sol simul daret lucem sicut dat calorem, fieret sol, sicut describitur in Apocalypsi, tanquam saccus pilosus, Cap. VI: 12. ac atratus, Joël III: 4. et sic merae tenebrae forent super terra, Joël IV: 15, similiter foret cum homine absque veris, quae lucem a se emittunt; Sol enim a quo luces veritatum profluunt, est Dominus in Mundo spirituali, nisi inde spiritualis lux in mentes humanas influerent, foret Ecclesia in meris tenebris, aut in umbra ex perpetua Ecclipsi. Regeneratio, quae fit per fidem et charitatem, absque veris quae docent et ducunt, foret sicut navigatio in magno Oceano absque gubernaculo, aut absque cysti nautica et mappis: ac foret sicut equitatio in opaca sylva tempore noctis. Visus internus mentis apud illos, qui non in veris sunt, sed in falsis, et haec credunt esse vera, comparari potest cum visu illorum, apud quos nervi optici obstructi sunt, et oculus usque apparet integer et videns, tametsi nihil videt, quae caecitas a Medicis vocatur

Digitized by Google

Amaurosis et Gutta serena; est enim rationale seu intellectuale apud illos superius obstructum, et modo inferius apertum, ex quo lux rationalis fit sicut lux ocularis, et inde omnia judicia modo imaginaria, et ex meris fallaciis connexa: et tunc homines starent sicut in foris Astrologi cum longis tubis opticis, et vana vaticinia edunt; tales fierent omnes studiosi Theologiae, nisi genuina Vera ex Verbo a Domino aperirentur.

* * * * *

621. His adjicientur haec MEMORABILIA. PRIMUM; Vidi Caetum Spirituum, omnes super genubus, orantes ad Deum, ut mitteret ad se Angelos, cum quibus loquantur ore ad os; et quibus aperiant cordis sui cogitata; et cum surrexerunt, visi sunt tres Angeli in byssino stantes in conspectu illorum, et dixerunt, audivit Dominus Jesus Christus preces vestras, et ideo nos misit ad vos, aperite nobis cordis vestri cogitata, et responderunt: dixerunt nobis Sacerdotes, quod in rebus Theologicis non valeat Intellectus sed Fides, et quod Fides Intellectualis in illis non conducat, quia haec trahit et sapit ex homine et non a Deo. Nos sumus Angli, et audivimus plura ex Sacro nostro Ministerio, quae credidimus, sed cum loquuti sumus cum aliis, qui etiam se vocabant Reformatos, et cum aliis qui se vocabant Romano-Catholicos, et porro cum Sectariis, apparebant omnes docti, et tamen in rebus multis non unus consensit cum altero, et usque omnes dixerunt: CREDITE NOBIS, et aliqui, SUMUS MINISTRI DEI ET SCIMUS: at quia novimus, quod Divinae Veritates, quae vocantur fidei et sunt Ecclesiae, non sint alicui ex Solo natali, nec ex haereditario, sed e Caelo a Deo; et quia illae monstrant viam ad Caelum, ac intrant vitam una cum bono charitatis, et sic ducunt ad vitam aeternam, anxii facti sumus, et super genubus oravimus ad Deum. Tunc responderunt Angeli, legite Verbum, et credite in Dominum, et videbitis Veritates, quae fidei et vitae vestrae erunt, omnes in Christiano Orbe ex Verbo ut ex unico Fonte hauriunt sua Doctrinalia; at duo ex Caetu dixerunt, legimus sed non intelleximus; et responderunt Angeli, non adivistis Dominum, qui est Verbum, et quoque prius confirmavistis vos in falsis: et porro dixerunt Angeli, quid fides absque

Digitized by Google

luce, et quid cogitare absque intelligere, hoc non est Humanum, corvi et picae etiam possunt discere loqui absque intellectu; possumus vobis asseverare, quod unusquisque homo, cujus anima desiderat, possit videre veritates Verbi in luce; non datur animal, quod non scit suae vitae cibum, dum videt illum, et homo est Animal rationale et spirituale, hic videt suae vitae, non ita corporis, sed animae cibum, qui est verum fidei, si esurit illum, et petit illum a Domino; quicquid etiam non recipitur intellectu, hoc nec inhaeret memoriae quoad rem, sed solum quoad voces; quare cum despeximus e Caelo in Mundum, non vidimus quicquam, sed modo audivimus sonos, plerosque disharmonicos: sed enumerabimus aliqua, quae Docti e Clero removerunt ab intellectu, non scientes quod binae viae ad Intellectum sint, una e Mundo et altera e Caelo, et quod Dominus subducat intellectum e Mundo, dum illustrat illum; at si Intellectus clauditur ex Religione, clauditur ei via e Caelo, et tunc homo non plus videt in Verbo quam caecus; vidimus plures tales cecidisse in foveas, e quibus non surrexerunt. Sint Exempla illustrationi, annon intelligere potestis quid Charitas et quid Fides, quod Charitas sit bene cum proximo agere, et quod Fides sit recte de Deo, et de essentialibus Ecclesiae cogitare, et inde quod qui bene agit et recte cogitat, hoc est, qui bene vivit et recte credit, salvetur; ad haec dixerunt quod intelligant. Porro dixerunt Angeli, quod Paenitentia a peccatis agenda sit, ut homo salvetur, et quod nisi homo paenitentiam agit, maneat in peccatis, in quae natus est, et quod paenitentiam agere, sit non velle mala quia sunt contra Deum, ac semel aut bis in anno scrutari se, videre sua mala, confiteri illa coram Domino, implorare opem, desistere ab illis, et vitam novam inire, et quantum hoc facit, et credit in Dominum, tantum peccata remittantur; tunc dixerunt e Caetu, haec intelligimus, et sic etiam quid Remissio peccatorum. Et tunc rogaverunt Angelos ut informarent illos amplius, et quidem nunc de Deo, de Immortalitate animae, de Regeneratione, et de Baptismo; Angeli ad haec respondebant, non dicemus quicquam nisi quod intelligitis, alioquin cadit sermo noster, sicut pluvia in arenam, et in semina ibi, quae utcunque e Caelo irrigata, usque emarcescunt et pereunt.

Digitized by Google

Et dixerunt de Deo; omnes qui in Caelum veniunt, ibi sortiuntur locum, et inde aeternum gaudium secundum ideam Dei, quia haec idea universaliter regnat in omnibus Cultus; idea de Deo ut Spiritu, dum spiritus creditur sicut aether aut ventus, est idea inanis; at idea de Deo ut Homine, est idea justa; Deus enim est Divinus Amor et Divina Sapientia, cum omni quali eorum, et horum Subjectum est Homo, et non aether aut ventus; idea Dei in Caelo est idea Domini Salvatoris, Ipse est Deus Caeli et Terrae, ut ipse docuit; sit vestra idea Dei similis nostrae, et consociabimur; cum haec dixerunt, exsplenduerunt facies illorum. De IMMORTALITATE ANIMAE dixerunt; homo vivit in aeternum, quia potest conjungi Deo per amorem et fidem, hoc potest unusquisque; quod hoc Posse faciat immortalitatem animae, potestis intelligere, si aliquantum altius de eo cogitatis. De REGENERATIONE, quis non videt, quod sit cuivis homini liberum cogitare de Deo, et non cogitare de Illo, modo instructus est, quod Deus sit, ita liberum cuivis est in spiritualibus aeque ut in civilibus et naturalibus; Dominus hoc dat continue omnibus, quare reus fit si non cogitat; homo est homo ex posse hoc, at bestia est bestia ex non posse hoc; quare homo se potest reformare et regenerare sicut a se, modo corde agnoscat, quod sit a Domino; omnis qui paenitentiam agit, et credit in Dominum, reformatur et regeneratur, utrumque faciet homo sicut a se, sed SICUT A SE est a Domino. Verum est, quod homo ex se ad id non quicquam possit conferre, ne hilum, attamen non creati estis statuae, sed creati estis Homines, ut faciatis id a Domino sicut a vobis; hoc unicum reciprocum amoris et fidei est, quod Dominus omnino vult ut fiat Ipsi ab homine; verbo, facite a vobis, et credite quod a Domino, sic facitis sicut a vobis: at tunc quaesiverunt, num facere sicut a se, sit inditum homini a creatione, respondit Angelus, non inditum est, quia facere a se est Solius Dei, sed datur continue, hoc est adjungitur continue, et tunc quantum homo facit bonum et credit verum sicut a se, est Angelus Caeli, at quantum facit malum et inde credit falsum, quod etiam est sicut a se, tantum est Spiritus Inferni; quod hoc etiam sit sicut a se, miramini, sed usque videtis hoc, dum oratis ut a diabolo custodiamini ne vos sedu-

Digitized by Google

cat, ne intret in vos sicut in Judam, impleat vos omni iniquitate, ac destruat et animam et corpus; sed omnis reus fit, qui credit quod faciat a se, sive sit bonum sive sit malum, sed non reus fit qui credit quod faciat sicut a se; nam si credit quod bonum sit a se, vindicat sibi id quod Dei est; et si credit quod malum sit a se, attribuit sibi id quod diaboli est. De Baptismo dixerunt, quod sit Lavatio spiritualis, quae est Reformatio et Regeneratio, et quod Infans reformetur et regeneretur, dum adultus factus facit illa, quae Patrini pro illo spoponderunt, quae sunt duo, Paenitentia et Fides in Deum; nam Primum spondent, ut abdicet diabolum et omnia ejus opera; Secundum, ut credat in Deum; omnes Infantes in Caelo in illa duo initiantur, sed his diabolus est infernum, ac Deus est Dominus: praeterea Baptismus est signum coram Angelis, quod homo sit ab Ecclesia: his auditis dixerunt e Caetu, haec intelligimus. Sed tunc audita est vox a latere, clamans, non intelligimus, et alia vox, non volumus intelligere; et inquisitum a quibus illae voces, et compertum quod ab illis, qui apud se confirmaverunt falsa fidei, et qui voluerunt credi ut oracula, et sic adorari; dixerunt Angeli, ne miremini, tales sunt hodie permulti, apparent nobis e Caelo sicut Sculptilia tali arte facta, ut possint movere labia, ac sonare sicut organa, et non sciunt, num halitus, ex quo sonant, ex Inferno sit, vel num e Caelo, quia non sciunt num falsum sit, vel num verum, ratiocinantur et ratiocinantur, tum confirmant et confirmant, nec vident quicquam num ita sit: sed sciatis quod Ingenium humanum possit confirmare quicquid vult, usque ut appareat sicut ita sit, quare hoc possunt haeretici, hoc impii, imo athei quod Deus non sit sed Natura sola. Posthac Caetus ille ex Anglis accensus desiderio sapiendi, dixit ad Angelos, loquuntur tam varia de Sacra Caena, dicite nobis quid Veritas; responderunt Angeli, Veritas est, quod homo, qui spectat ad Dominum, et paenitentiam agit, per sanctissimum illud conjungatur Domino, ac introducatur in Caelum; sed dixerunt e Caetu, hoc mysterium est, et responderunt Angeli, est mysterium, sed usque tale, ut possit intelligi; Panis et Vinum hoc non faciunt, non aliquid sanctum est ab illis, sed correspondent sibi mutuo Panis materialis et Panis spiritualis,

Digitized by Google

ac Vinum materiale et Vinum spirituale, et Panis spiritualis est Sanctum amoris, et Vinum spirituale est Sanctum fidei, utrumque a Domino, et utrumque Dominus, inde conjunctio Domini cum homine, et hominis cum Domino, non cum pane et vino, sed cum amore et fide hominis qui paenitentiam egerat, et conjunctio cum Domino est quoque introductio in Caelum; et postquam Angeli docuerunt illos aliquid de Correspondentia, dixerunt e Caetu, nunc primum etiam hoc possumus intelligere; et cum hoc dixerunt, ecce flammeum e Caelo cum luce descendens consociavit illos cum Angelis, et amaverunt se mutuo.

622. Secundum Memorabile. Omnes qui ad Caelum praeparati sunt, quod fit in Mundo spirituum, qui est medius inter Caelum et Infernum, post exactum tempus, desiderant cum suspirio Caelum, et mox aperiuntur oculi illorum, et vident viam, quae tendit ad aliquam Societatem in Caelo, hanc viam intrant et ascendunt; et in ascensu est porta, et ibi custos, hic aperit portam, et sic ingrediuntur; tunc obviam fit eis Inquisitor, qui illis a Moderatore dicit, ut penitius intrent et inquirant, num alicubi Domus sint, quas agnoscant ut suas, nam pro quovis novitio Angelo est nova domus, et si inveniunt, renunciant hoc, et manent ibi; at si non inveniunt, redeunt, et dicunt, quod non viderint; et tunc a quodam Sapiente ibi exploratur, num Lux quae in illis est, concordat cum luce quae in societate est, et imprimis num Calor; Lux enim Caeli in sua essentia est Divinum Verum, et Calor Caeli in sua essentia est Divinum Bonum, utrumque procedens a Domino ut Sole ibi; si alia Lux et alius Calor, quam Lux et Calor illius Societatis in illis sunt, hoc est, si aliud Verum et Bonum, non recipiuntur, quare abeunt inde, et per vias inter Societates in Caelo apertas vadunt, et hoc usque dum inveniunt Societatem affectionibus illorum prorsus congruam, et ibi fit habitatio illorum in aeternum; sunt enim ibi inter suos, quemadmodum inter affines et amicos, quos, quia in simili affectione sunt, ex corde amant, et ibi sunt in vitae suae faustitate, et in totius pectoris sui ex pace animae jucunditate, est enim in Calore et Luce Caeli delitium ineffabile, quod communicatur; ita fit cum illis qui Angeli fiunt. Sed qui in malis et falsis sunt, illis ex venia licet

Digitized by Google

ascendere in Caelum, sed cum intrant, incipiunt trahere animam, et respirare cum lucta; et mox obscuratur visus illorum, et caligat intellectus, et cessat cogitatio, ac sicut letum obversatur oculis, et sic stant sicut stipites; et tunc incipit cor pulsare, pectus angustari, et mens corripi angore, et plus et plus cruciari, et in eo statu se contorquent sicut serpentes admoti foco, quare devolvunt se inde, et per praecipitium, quod tunc apparet, se dejiciunt, nec quiescunt, quam in Inferno apud sui similes, ubi possunt animam trahere, et ubi cor illorum libere vibratur. Postea odio habent Caelum, et rejiciunt Verum, ac corde blasphemant Dominum, credentes quod cruciatus et tormina illorum in Caelo ab Ipso fuerint. Ex his paucis videri potest, qualis sors illorum est, qui floccipendunt Veritates quae fidei sunt, quae tamen faciunt lucem in qua sunt Angeli Caeli, et qui floccipendunt Bona, quae amoris et Charitatis sunt, quae tamen faciunt calorem vitae in quo sunt Angeli Caeli: tum ex his videri potest, quantum errant, qui credunt, quod quisque possit frui beatitudine Caelesti, modo admittatur in Caelum; Fides enim hodie est, quod in Caelum recipi, sit ex sola Misericordia; et quod receptio in Caelum sit, sicut qui in Mundo in Domum Nuptiarum venit, et tunc simul in gaudia et laetitias ibi; at sciant, quod communicatio affectionum amoris et inde cogitationum sit in Mundo spirituali, quoniam Homo tunc Spiritus est, et Vita Spiritus est affectio amoris et inde cogitatio; et quod affectio homogenea conjungat, et affectio heterogenea separet, et quod heterogeneum cruciet, diabolum in Caelo, et angelum in Inferno; quamobrem separati sunt juste secundum diversitates, varietates, et differentias affectionum quae amoris sunt.

628. Tertium Memorabile. Quondam datum est videre Trecentos ex Clericis et simul Laicis, omnes doctos et eruditos, quia sciverunt solam Fidem confirmare usque ad justificationem, et quidam ultra; et quia apud illos erat fides, quod Caelum sit modo admissio ex gratia, data est illis venia ascendendi in unam Caeli Societatem, quae tamen inter superiores non erat; et cum ascenderunt, tunc e longinquo visi sunt sicut Vituli, et cum intrabant Caelum, recepti sunt ab Angelis civiliter, sed cum colloquebantur, occupavit illos tremor, postea

Digitized by Google

horror, et demum cruciatus sicut mortis, et tunc dejecerunt se praecipites, et in dejectione visi sunt sicut Equi mortui. Quod apparuerint sicut Vituli in ascensu, erat quia affectio naturalis videndi et sciendi exultans apparet ex correspondentia sicut Vitulus; et quod in dejectione apparuerint sicut Equi mortui, erat quia Intellectus veri apparet ex correspondentia sicut Equus, ac Intellectus nullus veri, quod Ecclesiae est, sicut Equus mortuus.

Erant Pueri infra, qui videbant illos descendentes, ac in descensu visos ut Equos mortuos, et tunc avertebant facies, et dicebant Magistro suo, qui cum illis erat, quid hoc portentum, vidimus homines, et nunc pro illis Equos mortuos; quos quia non potuimus aspicere, avertimus facies; Magister, ne moremur in hoc loco, sed abeamus, et abiverunt. Et tunc Magister in via illos instruxit, quid Equus mortuus, dicens, Equus significat Intellectum veri ex Verbo, omnes Equi quos vidistis, illum significaverunt; quando enim homo vadit meditans ex Verbo, tunc Meditatio ejus e longinquo apparet sicut Equus, generosus et vivus sicut spiritualiter meditatur, ac vicissim miser et mortuus, sicut materialiter: tunc pueri quaerebant, quid est spiritualiter et materialiter meditari ex Verbo; et respondit Magister, illustrabo hoc per exempla; quis dum sancte legit Verbum, non interius in se cogitat de Deo, de Proximo, et de Caelo; omnis qui cogitat de Deo solum ex Persona et non ex Essentia, is materialiter cogitat: tum qui cogitat de Proximo solum ex forma externa, et non ex qualitate, is materialiter cogitat; et qui cogitat de Caelo solum ex loco, et non ex amore et sapientia, ex quibus Caelum est Caelum, is quoque materialiter cogitat: sed dixerunt pueri, nos cogitavimus de Deo ex Persona, de Proximo ex Forma quod sit homo, et de Caelo ex Loco quod supra nos sit, num ideo cum legimus Verbum, apparuimus tunc alicui sicut Equi mortui; dixit Magister, non, estis adhuc pueri, ac non potestis aliter; at percepi affectionem sciendi et intelligendi apud vos, quae quia est spiritualis, cogitavistis etiam spiritualiter, latet enim spiritualis aliqua cogitatio intus in vestra materiali, quod adhuc nescitis. Sed redibo ad priora quae dixi, quod qui cogitat materialiter, dum legit Verbum, aut meditatur ex Verbo,

Digitized by Google

appareat e longinquo sicut Equus mortuus, at qui spiritualiter, sicut Equus vivus; et quod materialiter cogitet de Deo, qui solum ex Persona et non ex Essentia: sunt enim Attributa Divinae Essentiae plura, ut Omnipotentia, Omniscientia, Omnipraesentia, Aeternitas, Amor, Sapientia, Misericordia et Gratia, et alia; et sunt Attributa procedentia ex Divina Essentia, quae sunt Creatio et Conservatio, Redemptio et Salvatio, Illustratio et Instructio; omnis qui de Deo ex Persona cogitat, facit tres Deos, dicens, quod unus Deus sit Creator et Conservator, alter Redemptor et Salvator, ac tertius, Illustrator et Instructor, at omnis qui de Deo ex essentia cogitat, facit Unum Deum, dicens, Deus nos creavit, et idem nos redemit et salvat, et quoque illustrat et instruit; inde causa, quod qui de Trinitate Dei cogitant ex Persona, et sic materialiter, non possint aliter ex ideis cogitationis suae, quae materialis est, quam facere ex uno Deo Tres: sed usque contra cogitationem suam tenentur dicere, quod Trium illorum sit Unio per Essentiam, quia sicut per transennam etiam cogitaverunt de Deo ex Essentia; quare, mei Discipuli, cogitate ex Essentia, et ex hac de Persona; cogitare enim ex Persona de Essentia, est materialiter cogitare etiam de Essentia, at cogitare ex Essentia de Persona, est spiritualiter cogitare etiam de Persona: Gentiles Antiqui, quia materialiter cogitaverunt de Deo, et sic etiam de Attributis Dei, non modo fecerunt tres Deos, sed plures usque ad centum, ex unoquovis enim Attributo fecerunt unum Deum: sciatis quod materiale non intret in spirituale, sed spirituale in materiale. Simile est cum cogitatione de Proximo ex forma externa et non ex qualitate ejus; ut et cum cogitatione de Caelo ex loco, et non ex Amore et Sapientia, ex quibus est Caelum. Simile est cum omnibus et singulis, quae in Verbo sunt; quare qui materialem ideam de Deo fovet, et quoque de Proximo, et de Caelo, non potest quicquam ibi intelligere, est illi Verbum litera mortua, et ipse apparet e longinquo, dum legit illud, aut meditatur ex illo, sicut Equus mortuus: illi, quos vidistis descendentes e Caelo factos coram oculis vestris sicut Equos mortuos, fuerunt qui occluserunt visum rationalem quoad Theologica seu spiritualia Ecclesiae apud se et apud alios per peculiare dogma, Quod Intellectus

Digitized by Google

captandus sit sub obedientia fidei eorum; non cogitantes, quod Intellectus a Religione occlusus sit caecus sicut talpa, et in illo mera caligo, et talis caligo, quae rejicit a se omnem lucem spiritualem, obstipat influxum ejus a Domino et e Caelo, et ponit pro illo obicem in sensuali corporeo, longe infra rationale in rebus fidei, hoc est, ponit illum juxta nasum, et figit illum in Cartilagine ejus, ex quo postea ne quidem odorari potest spiritualia; unde quidam tales facti sunt, ut dum sentiunt odorem ex spiritualibus, cadant in deliquium; per odorem intelligo perceptionem: Hi sunt qui faciunt Deum Tres, dicunt quidem ex Essentia, quod Deus Unus sit, at usque dum ex Fide sua orant, quae est ut Deus Pater misereatur propter Filium, et mittat Spiritum Sanctum, manifeste faciunt tres Deos; non possunt aliter, orant enim ad Unum, ut misereatur propter Alterum, et mittat Tertium; et tunc Magister illorum docuit illos de Domino, quod Ille Deus Unus sit, in Quo Divina Trinitas.

624. Quartum Memorabile. In media nocte experrectus e somno, vidi in aliqua altitudine versus Orientem Angelum tenentem in manu dextra Chartam, quae ex Sole apparuit in illustri candore, in cujus medio erat Scriptura ex literis aureis, et vidi scriptum Conjugium Boni et Veri; ex Scriptura emicuit splendor, qui abivit in latum circulum circum Chartam, circulus ille seu ambitus apparuit inde sicut apparet aurora verno tempore. Post haec vidi Angelum cum Charta in manu desendentem, et sicut descendit, apparuit Charta minus et minus lucida, et Scriptura illa, quae erat Conjugium Boni et Veri, conversa a colore aureo in argenteum, et deinde in cupreum, postea in ferreum, et demum in ferruginosum et aeruginosum; ac ultimo visus est Angelus intrare in Nimbum obscurum, et trans Nimbum super Terram, et ibi Charta illa, tametsi in manu Angeli adhuc tenebatur, non visa est; fuit hoc in Mundo spirituum, in quem omnes homines post obitum primo conveniunt; et tunc Angelus loquutus est ad me, dicens, quaere illos, qui huc veniunt, num videant me, vel aliquid in manu mea; venit multitudo, caetus ab oriente, caetus a meridie, caetus ab occidente, caetus a septentrione, et quaesivi advenientes ex Oriente et Meridie, qui erant qui in Mundo

Digitized by Google

studuerunt eruditioni, num videant hic apud me aliquem, aut aliquid in manu ejus, dixerunt omnes, quod prorsus nihil; quaesivi dein illos qui advenerunt ex Occidente et Septentrione, qui erant qui in verba eruditorum in Mundo crediderant, hi dixerunt, quod nec aliquid: attamen ultimi ex his, qui in Mundo fuerant in simplici fide ex charitate, seu in aliquo vero ex bono, postquam abiverunt priores, dixerunt, quod videant Virum cum Charta, Virum in habitu decoro, et Chartam super qua literae exaratae, et cum admoverunt oculos, dicebant quod legerent CONJUGIUM BONI ET VERI; et hi alloquebantur Angelum, rogantes ut diceret, quid hoc; et dixit, quod omnia quae in Universo Caelo sunt, et omnia quae in Universo Mundo, a creatione non sint nisi quam Conjugium boni et veri; quoniam omnia et singula, tam quae vivunt et animant, quam quae non vivunt et animant, ex Conjugio boni et veri, et in illud creata sunt; non datur quicquam creatum in solum Verum, nec quicquam in solum Bonum, hoc et illud solitarium non est aliquid, sed existunt et fiunt per Conjugium tale aliquid, quale est conjugium: In Domino Deo Creatore est Divinum Bonum et Divinum Verum in ipsa sua Substantia, Substantiae Ipsius Esse est Divinum Bonum, et Substantiae Ipsius Existere est Divinum Verum, et quoque sunt in ipsa sua Unione, nam in Ipso infinite unum faciunt; quoniam duo illa in Ipso Deo Creatore unum sunt, ideo etiam in omnibus et singulis creatis ab Ipso unum sunt; per id quoque Creator cum omnibus a se creatis aeterno faedere sicut Conjugii conjunctus est. Porro dixit Angelus, quod Scriptura Sacra, quae a Domino dictata est, sit in communi et in parte Conjugium boni et veri, videatur supra n: 248 ad 253; et quia Ecclesia, quae formatur per Vera Doctrinae, et Religio, quae formatur per Bona vitae secundum Vera Doctrinae, apud Christianos unice est ex Scriptura Sacra, constare potest, quod etiam Ecclesia in communi et in parte sit Conjugium Boni et Veri. Idem hoc quod supra dictum est de Conjugio Boni et Veri, dictum etiam est de CONJUGIO CHARITATIS ET FIDEI, quoniam Bonum est Charitatis, et Verum est Fidei. Postquam haec dicta sunt, Angelus extulit se e terra, et vectus trans nimbum ascendit in Caelum, et tunc Charta secundum gradus ascensus, fulgebat sicut

Digitized by Google

prius; et ecce tunc Circulus, qui prius apparuit sicut aurora, se demisit, et dispulit Nimbum, qui tenebras induxit Terrae, et factum est apricum.

625. QUINTUM MEMORABILE. Quondam cum de Secundo Adventu Domini meditabar, subito apparuit jubar lucis fortiter stringens oculos meos, quare suspexi, et ecce totum Caelum super me apparuit luminosum, et ab Oriente in Occidentem ibi in longa serie audita est GLORIFICATIO, et adstitit Angelus, et dixit, Glorificatio illa est Glorificatio Domini propter Adventum Ipsius, quae fit ab Angelis Caeli Orientalis et Occidentalis: e Caelo Meridionali et Septentrionali non audiebatur nisi facetum murmur; et quia Angelus audivit omnia, dixit mihi primum, quod Glorificationes et Celebrationes illae Domini fiant ex Verbo; et mox dixit, nunc in specie glorificant et celebrant Dominum per haec, quae apud Danielem Prophetam dicta sunt, *Vidisti ferrum mixtum cum argilla luti, sed non cohaerebunt: verum in diebus illis surgere faciet Deus Caelorum Regnum, quod in saecula non peribit; conteret et consumet omnia illa Regna, ipsum autem stabit in saecula*, Dan. II: 43. 44. Post haec audivi sicut vocem cantus, et penitius in Oriente vidi coruscum lucis priori splendentius; et quaesivi Angelum, quid ibi glorificant, dixit quod per haec apud Danielem, *Videns fui in visionibus noctis, et ecce cum Nubibus Caeli* FILIUS HOMINIS *veniens fuit; et Huic datum est Dominium et Regnum, et omnes populi et gentes Ipsum colent; Dominium Ipsius Dominium saeculi, quod non transibit; et Regnum Ipsius quod non peribit*, Dan. VII: 13. 14. Praeter illa celebrant Dominum ex his in Apocalypsi, *Jesu Christo sit gloria et robur; ecce venit cum Nubibus; Ipse est Alpha et Omega, Principium et Finis, Primus et Ultimus, Qui Est, Qui Fuit, et Qui Venturus est, Omnipotens: Ego Johannes audivi hoc ex* FILIO HOMINIS *e medio septem Candelabrorum*, Apoc. I: 5. 6. 7. [8. 9.] 10. 11. 12. 13. Cap. XXII: [8.] 13: tum ex Matth. XXIV: 30. 32. Spectavi iterum in Caelum Orientale, et illuxit a latere dextro, et Luminosum intravit in Expansum Meridionale, et audivi sonum suavem; et quaesivi Angelum, quid Domini ibi glorificant, dixit quod per haec in Apocalypsi, *Vidi Caelum Novum et Terram Novam*,

Digitized by Google

et vidi Urbem Sanctam Hierosolymam Novam descendentem a Deo e Caelo, paratam sicut SPONSAM MARITO SUO; *et audivi vocem magnam e Caelo, dicentem, ecce Tabernaculum Dei cum* HOMINIBUS, *qui habitabit cum illis. Et loquutus est mecum Angelus, et dixit, veni ostendam tibi* SPONSAM AGNI UXOREM; *et abstulit me in spiritu super Montem magnum et altum, et ostendit mihi Urbem Sanctam Hierosolymam,* Apoc. XII: XXI: 1. 2. [3.] 9. 10. Etiam per haec verba, *Ego Jesus sum Stella splendida et matutina; ac Spiritus et* SPONSA *dicent,* VENI, *et dixit* VENIO CITO: *Amen etiam,* VENI DOMINE JESU, Apoc. XXII: 16. 17. 20. Post haec et plura, audita est communis Glorificatio ab Oriente in Occidentem Caeli, et quoque a Meridie in Septentrionem; et quaesivi Angelum, quid nunc, et dixit, sunt ex Prophetis haec. *Sciat omnis Caro, quod Ego* JEHOVAH SALVATOR TUUS ET REDEMPTOR TUUS, Esaj. XLIX: 26. *Sic dixit Jehovah Rex Israëlis, et* REDEMPTOR EJUS JEHOVAH ZEBAOTH, *Ego Primus et* ULTIMUS, ET PRAETER ME NON DEUS, Esaj. XLIV: 6. *Dicetur in die illo,* ECCE DEUS NOSTER HIC, *quem exspectavimus ut liberet nos,* HIC JEHOVAH QUEM EXSPECTAVIMUS, Esaj. XXV: 9. *Vox clamantis in deserto, parate viam Jehovae,* ECCE DOMINUS JEHOVIH IN FORTI VENIT, *sicut* PASTOR *gregem suum pascet,* Esaj. XL: 3. 5. 10. 11. *Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, cujus Nomen Mirabilis, Consiliarius, Deus, Heros,* PATER AETERNITATIS, *Princeps pacis,* Esaj. IX: 5. *Ecce dies venient, et suscitabo Davidi Germen justum, qui regnabit Rex, et hoc Nomen Ipsius,* JEHOVAH JUSTITIA NOSTRA, Jer. XXIII: 5. 6. Cap. XXXIII: 15. 16. *Jehovah Zebaoth Nomen Ipsius, et* REDEMPTOR TUUS SANCTUS ISRAELIS, DEUS TOTIUS TERRAE VOCABITUR, Esaj. LIV: 5. IN DIE ILLO ERIT JEHOVAH IN REGEM SUPER TOTAM TERRAM, IN DIE ILLO ERIT JEHOVAH UNUS, ET NOMEN IPSIUS UNUM; Sach. XIV: 9. Ex his auditis ac intellectis exultavit cor meum, et in gaudio ivi domum, et ibi e statu spiritus redii in statum corporis, in quo haec, quae visa et audita sunt, conscripsi.

Digitized by Google

CAPUT UNDECIMUM
DE
IMPUTATIONE.

Quod Fides hodiernae Ecclesiae, quae perhibetur sola justificare, et Imputatio, unum faciant.

626. Quod Fides hodiernae Ecclesiae, quae perhibetur sola justificare, sit Imputatio, seu quod fides et imputatio in hodierna Ecclesia unum faciant, est quia unum est alterius, seu unum ingreditur alterum mutuo et vicissim, et facit ut sit, si enim dicitur fides et non adjicitur imputatio, fides est mere sonus, et si dicitur imputatio, et non adjicitur fides, est quoque mere sonus, at si duo illa dicuntur conjunctim, fit articulatum quid, sed adhuc absque intellectu, quare ut intellectus percipiat aliquid, necessario adjicietur tertium, quod est meritum Christi, inde fit sententia, quam homo potest eloqui cum aliqua ratione: fides enim hodiernae Ecclesiae est, quod Deus Pater imputet justitiam Filii sui, et mittat spiritum Sanctum ad operandum effectus ejus.

627. Sunt itaque illa tria, Fides, Imputatio, et Meritum Christi, in hodierna Ecclesia unum, et vocari possunt triunum, nam si aufertur unum ex illis tribus, fieret Theologia hodierna non aliquid, nam haec a tribus illis ut unum perceptis pendet sicut longa catena ab Unco fixo; prout si auferretur vel fides, vel imputatio, vel meritum Christi, fierent omnia quae dicuntur de Justificatione, de remissione peccatorum, de vivificatione, innovatione, regeneratione, sanctificatione, deque evangelio, de libero arbitrio, de charitate et bonis operibus, imo de vita aeterna, sicut urbes desolatae, aut sicut rudera Templi, et ipsa fides antesignana non aliquid, et sic universa Ecclesia foret desertum et desolatio. Ex his patet, super qua columna Domus Dei hodie fundata est, quae si avelleretur, subrueret illa sicut Domus, in qua fuerunt Satrapae Philisthaeorum et populus ad tria millia ludentes, cujus binas columnas simul Schimson evulsit, qui tunc mortui et occisi sunt, Judic. XVI: 29. Hoc dicitur, quia in antecedentibus ostensum

Digitized by Google

est, et in Appendice ostendendum est, quod Fides illa non sit Christiana, quia dissidet a Verbo, et quod imputatio illius fidei sit vana, quia meritum Christi non est imputabile.

Quod Imputatio, quae est hodiernae fidei, sit duplex, una Meriti Christi, et altera Salutis inde.

628. In universa Ecclesia Christiana traditur, quod justificatio et inde salvatio fiat a Deo Patre per imputationem meriti Christi Filii sui, et quod imputatio fiat ex gratia QUANDO ET UBI VULT, ita ex arbitrio, et quod illi, quibus meritum Christi imputatur, adoptentur in numerum filiorum Dei; et quia duces Ecclesiae non ultra Imputationem illam promoverunt pedem, aut supra illam elevarunt mentem, ex statuta Electione Dei ex arbitrio lapsi sunt in enormes et fanaticos errores, et tandem in detestabilem de Praedestinatione, et quoque in abominabilem hanc, quod Deus non attendat ad facta vitae hominis, sed modo ad fidem interioribus mentis ejus inscriptam; quapropter nisi aboletur error de Imputatione, totum Christianismum invaderet Atheismus, et tunc regnaret super illos Rex abyssi, cujus *nomen hebraice Abaddon, et in Graeca nomen habet Apollyon*, Apoc. IX: 11; per Abaddon et Apollyon significatur perditor Ecclesiae per falsa, et per Abyssum ubi illa falsa sunt, videatur APOCALYPSIS REVEL: n: 421. 440. 442. ex quibus patet, quod illud falsum et inde sequentia falsa in extensa serie sint, super quae Perditor ille regnat, nam, ut supra dictum est, ex illa Imputatione hodie universum systema Theologicum pendet sicut longa catena ex unco fixo, et sicut homo cum omnibus suis membris a Capite; et quia Imputatio illa ubivis regnat, est sicut Esajas dicit „*Exscindet Dominus ex Israële caput et caudam, honoratus est caput, et doctor mendacii cauda*," Cap. IX: 13. 14.

629. Dicitur, quod Imputatio hodiernae fidei sit duplex, sed non ita duplex sicut Deus et Misericordia erga omnes, sed sicut Deus et Misericordia erga quosdam; aut non sicut parens et ejus amor erga omnes a se progenitos, sed sicut parens et ejus amor erga unum alterumve a se genitum; aut non sicut Lex Divina et ejus mandatum ad omnes, sed sicut Lex Divina

Digitized by Google

et ejus mandatum ad paucos, quare una duplicitas est extensa et inseparata, altera est restricta et separata, et haec est duplicitas, illa autem unitas; nam docetur, quod Imputatio meriti Christi sit ex arbitraria electione, et quod his sit imputatio salutis, ita quod quidam adoptentur, et reliqui rejiciantur; quod foret, sicut Deus quosdam in sinum Abrahami elevaret, et quosdam sicut offas diabolo traderet; cum tamen veritas est, quod Dominus neminem rejiciat et tradat, sed quod homo seipsum.

630. Accedit, quod Imputatio hodierna auferat homini omnem potentiam ex libero aliquo arbitrio in spiritualibus, et ne quidem relinquat tantillum, ut possit ignem ex vestibus excutere, et corpus suum indemnisare; aut domum suam incensam per aquas exstinguere, et familiam suam eripere, cum tamen Verbum a principio ad finem docet, ut quisque fugiat mala, quia sunt diaboli et a diabolo, et faciat bona quia sunt Dei et a Deo, et quod illa facturus sit a se, operante Domino. Sed Imputatio hodierna proscribit potentiam ad ita faciendum sicut internecinum fidei et inde saluti, propter causam, ne aliquid hominis intret imputationem, et sic meritum Christi, ex qua stabilita profluxit satanicum hoc, quod homini absoluta impotentia sit in spiritualibus, quod simile est, sicut diceretur, progredere, tametsi non tibi sunt pedes, ne quidem unus; lava te, et tamen ambae manus sunt amputatae; aut fac bonum sed dormi; aut nutri te sed absque lingua; et quoque simile est, sicut data sit voluntas quae non est voluntas, potestne dicere, non possum plus quam statua salis uxor Loti, nec plus quam Dagon Deus Philistaeorum, quum in fanum ejus introducta est arca Dei, timeo ne mihi sicut illi evellatur caput, et volae manuum projiciantur super limen, I Sam. V: 4. nec plus quam Beelschebub Deus Ekronis, qui ex significatione nominis sui solum potest abigere muscas. Quod talis impotentia in spiritualibus hodie credatur, ex Collectis supra de Libero Arbitrio n: 464. videatur.

631. Quod primam partem duplicitatis istius Imputationis de Salvatione hominis attinet, quae est Imputatio meriti Christi ex arbitrio, et Imputatio salutis inde, dogmatici in diversum eunt, quidam tradunt, quod Imputatio illa sit absoluta ex

Digitized by Google

libera potestate, et fiat illis, quorum forma externa aut interna beneplacet; aut quod Imputatio fiat ex praescientia illis, quibus gratia infusa est, et fides illa applicari potest: sed usque duae illae opiniones collimant ad unam metam, et sunt sicut bini oculi, qui pro objecto habent unum lapidem, aut sicut binae aures, quae pro objecto habent unum cantum: ad primum visum apparet sicut a se mutuo abeant, sed usque in fine se conjungunt, et colludunt; nam cum utrinque plenaria impotentia in spiritualibus traditur, et omne hominis excluditur a fide, sequitur quod gratia illa receptrix fidei, ex arbitrio aut ex praescientia, infusa, sit similis electio, nam si gratia illa, quae vocatur praeveniens, foret universalis, accederet applicatio hominis ex aliqua sua potentia, quae tamen ut lepra rejicitur. Inde est, quod nemo sciat, num fides illa sit ex gratia ei donata, plus quam truncus aut lapis, qualis fuit cum infusa est, non enim datur signum testificans illam, quando charitas, pietas, studium novae vitae, et libera facultas faciendi bonum sicut malum, homini denegatur: signa testificantia fidem illam in homine, quae traduntur, sunt omnia ludicra, et non alia quam auguria veterum ex volatu avium, aut diagnostica astrologorum ex astris, aut ludificatorum ex talis. Hujusmodi, et ludicriora adhuc sequuntur ex imputata justitia Domini, quae una cum fide, quae vocatur illa justitia, electo homini infertur.

Quod Fides, quae est imputativa meriti et justitiae Christi Redemptoris, primum exorta sit a decretis Synodi Nicaenae de Tribus Personis Divinis ab aeterno, quae Fides a tempore illo ad praesens a toto Christiano Orbe recepta est.

632. Quod Ipsam Synodum Nicaenam attinet, illam Imperator Constantinus magnus suasu Alexandri Episcopi Alexandrini ex omnibus Episcopis in Asia, Africa et Europa convocatis, in Regia sua Nicaeae urbis Bithyniae habuit, ut haeresin Arii presbyteri Alexandrini, qui Divinitatem Jesu Christi negabat, ex sacris literis convincerent et damnarent; hoc factum est Anno Christi 325. Quod convocati illi concluserint, quod tres Personae Divinae, Pater, Filius et Spiritus Sanctus, ab

Digitized by Google

aeterno fuerint, apprimis constare potest a duobus Symbolis, Nicaenum et Athanasianum, dictis; in Nicaeno legitur „*Credo in unum Deum Patrem, Omnipotentem, Factorem Caeli et terrae; et in unum Dominum, Jesum Christum, Filium Dei unigenitum a Patre, natum ante omnia saecula, Deum de Deo, consubstantialem Patri, qui descendit de Caelis, et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine; et in Spiritum Sanctum, Dominum et Vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre Filioque simul adoratur et glorificatur.*" In Symbolo Athanasiano sunt haec „*Fides Catholica est haec, ut unum Deum in Trinitate, et Trinitatem in Unitate veneremur, neque confundentes Personas, neque Substantiam separantes. Sed quia singulatim unamquamque Personam Deum et Dominum confiteri Christiana veritate compellimur, ita tres Deos aut tres Dominos dicere Catholica Religione prohibemur*" hoc est, quod confiteri tres Deos et Dominos, sed non dicere liceat, et quod hoc sit quia religio vetat, illud autem quia veritas dictat: Symbolum hoc Athanasianum statim post Concilium Nicaeae habitum, ab uno aut pluribus, qui Concilio interfuerant, conscriptum est, et quoque ut Oecumenicum seu Catholicum acceptatum. Ex his patet, quod tunc decretum fuerit, quod tres Personae Divinae ab aeterno agnoscendae sint, et quamvis unaquaevis Persona singulatim per se esset Deus, quod usque non dicendi sint tres Dii et Domini, sed Unus.

633. Quod fides trium Personarum Divinarum ab illo tempore recepta sit, et ab omnibus Episcopis, Hierarchis, Dynastis Ecclesiae, et Presbyteris usque ad praesens tempus confirmata et praedicata sit, in Christiano Orbe notum est; et quia inde emanavit persuasio mentalis de tribus Diis, non potuit alia Fides excludi, quam quae Tribus illis in suo ordine applicata esset, quae est, quod Deus Pater adeundus sit, et implorandus, ut imputet justitiam Filii sui, aut ut misereatur propter passionem crucis Filii, et mittat Spiritum Sanctum ut operetur salutis effectus medios et ultimos. Haec fides est faetus ex duobus illis Symbolis enatus; sed dum fasciae evolvuntur, in conspectum non venit unus sed tres, primum conjuncti sicut amplexu, at mox separati, statuunt enim, quod Essentia

Digitized by Google

conjungat illos, sed proprietates, quae sunt creatio, redemptio, operatio, seu imputatio, justitia imputata et effectuatio, separent illos: quae causa est, quod tametsi ex tribus unum Deum composuerunt, usque tamen ex tribus Personis non fecerint unum, propter causam, ne idea trium Deorum obliteraretur; nam quamdiu unaquaevis Persona singulatim creditur Deus, ut in Symbolo dicitur, si tunc consequenter tres Personae fierent una, tota Domus super tribus sicut columnis fundata in acervum decideret. Quod Synodus illa introduxerit tres Personas Divinas ab aeterno, fuit causa, quia non rite scrutati sunt Verbum, et inde non aliud azylum contra Arianós invenerunt. Quod postea tres illas Personas, quarum quaelibet est Deus per se, contulerint in unum Deum, fuit ex timore, ne ab omni rationali religioso in tribus Orbis Partibus inculparentur Fidei trium deorum, et blasphemarentur: Quod tradiderint fidem applicatam tribus in ordine, fuit causa, quia non alia ex illo principio profluit: huic accedit, si unus ex tribus praeteriretur, non mitteretur tertius, et sic omnis operatio Divinae gratiae incassum iret.

634. Sed propalabitur veritas; quando Fides in tres Deos in Christianas Ecclesias introducta est, quod factum est a tempore Synodi Nicaenae, omne bonum charitatis et omne verum fidei exulaverunt, illa duo enim nullatenus consistunt cum cultu mentali trium deorum, et simul cum cultu orali unius Dei, Mens enim negat quod os loquitur, et os negat quod mens cogitat, inde fit, quod nec sit fides trium Deorum, neque fides Unius. Ex hoc patet, quod Templum Christianum ab eo tempore non modo rimas duxerit, sed collapsum sit in rudera; et quod ab eo tempore apertus sit puteus abyssi, ex quo ascendit fumus sicut fornacis magnae, et obscuratus est Sol et aër, et e quo locustae exiverunt in terram, Apoc. Cap. IX: 2. 3; videatur Explicatio illorum in APOCALYPSI REVELATA; imo ab illo tempore incepta est et increvit Desolatio praedicta a Daniele, Matth. XXIV: 15, et ad fidem illam et ejus imputationem congregatae sunt aquilae, Vers. 28. ejusdem Capitis; per aquilas ibi intelliguntur Primores Ecclesiae sicut lyncei. Si dicitur, quod Concilium, in quo consederunt tot Episcopi ac viri laureati, unanimis suffragiis illud decreverint, sed quid

Digitized by Google

fidendum est Conciliis, cum Concilia Romano Catholica etiam unanimis suffragiis concluserunt Vicariatum Papalem, invocationem sanctorum, venerationem simulacrorum et ossium, divisionem Sanctae Eucharistiae, purgatorium, indulgentias, et plura. Et quid fidendum est Conciliis, cum Dordrectanum etiam unanimis suffragiis decrevit detestabilem Praedestinationem, et extulit illam ut Palladium religionis. Sed mi Lector! ne crede Conciliis, sed sancto Verbo, et adi Dominum, et illustraberis; Ille enim est Verbum, hoc est, Ipsum Divinum Verum ibi.

635. Ultimo detegetur hoc Arcanum: in Septem Capitibus in Apocalypsi describitur Consummatio hodiernae Ecclesiae, similiter sicut describitur devastatio Aegypti, ac utraque per similes plagas, quarum unaquaevis spiritualiter significat aliquod falsum, quod promovit devastationem ejus usque ad interitum, quare etiam haec Ecclesia, quae hodie deperdita est, vocatur Aegyptus spiritualiter intellecta, Apoc. XI: 8. Plagae in Aegypto fuerunt hae, quod aquae versae sint in sanguinem, unde mortuus est omnis piscis, et faetuit flumen, Exod. VII: similiter dicitur in Apocalypsi Cap. VIII: 8. Cap. XVI: 3; per sanguinem significatur Divinum Verum falsificatum, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 379. 404. 681. 687. 688; et per pisces, qui tunc mortui, vera in naturali homine similiter, n: 290. 405. In Aegypti terram productae sunt ranae, Exod. VIII: aliquid de ranis etiam dicitur in Apocalypsi Cap. XVI: 13. per ranas significantur ratiocinationes ex cupiditate falsificandi vera, videatur APOC: REVEL: n: 702. In Aegypto ulcera noxia facta sunt super homine et bestia, Exod. IX: similiter in Apocalypsi Cap. XVI: 2; per ulcera significantur interiora mala et falsa destructiva boni et veri in Ecclesia, videatur APOC: REVEL: n: 678. In Aegypto facta est grando mixta igne, Exod. IX: similiter in Apocalypsi, Cap. VIII: 7. Cap. XVI: 21; grando significat falsum infernale, videatur APOC. REVEL. n: 399. 714. In Aegyptum immissa est locusta, Exod. X: similiter in Apocalypsi Cap. IX: 1 ad 11., locustae significant falsa in extremis, videatur APOC. REVEL. n: 424. 430. In Aegyptum graves tenebrae inductae sunt, Exod. X: similiter in Apocalypsi, Cap. VIII: 12. tene-

Digitized by Google

brae significant falsa oriunda vel ex ignorantia, vel ex falsis religionis, vel ex malis vitae, videatur Apoc. revel. n: 110. 413. 695. Quod tandem Aegyptii perierint in Mari Suph, Exod. XIV: in Apocalypsi autem Draco et Pseudopropheta in stagno ignis et sulphuris, Cap. XIX: 20. Cap. XX: 10; utrumque, mare Suph et Stagnum illud, significat Infernum. Quod de Aegypto et de Ecclesia, cujus consummatio et finis describitur in Apocalypsi, similia dicantur, est quia per Aegyptum intelligitur Ecclesia, quae in principio suo fuit praestans, quare Aegyptus, antequam Ecclesia ejus devastata est, aequiparatur horto Edenis, et horto Jehovae, Genes. XIII: 10. Ezech. XXXI: 8. et quoque vocatur Lapis angularis tribuum, Filius sapientum, et regum antiquitatis, Esaj. XIX: 11. 13. plura de Aegypto in statu primaevo ejus, et in statu devastato, videatur Apocalypsis Revelata, n: 503.

Quod Fides imputativa meriti Christi non fuerit nota in Ecclesia Apostolica, quae praecessit; et nullibi intellecta in Verbo.

636. Ecclesia, quae Synodum Nicaenam praecessit, vocata est Ecclesia Apostolica, quae quod fuerit ampla, et in tres partes Orbis, Asiam, Africam et Europam propagata, constat non modo ex Imperatore Constantino magno, et ejus Monarchia super plura Regna Europae postea divisa, sed etiam super viciniora extra Europam, quod fuerit Christianus, ac Zelotes pro religione; quare, ut supra dictum est, convocavit Episcopos ex Asia, Africa et Europa in Regiam suam Nicaeae urbis Bithyniae, ut Arii scandala ex Imperio suo ejiceret. Hoc factum est ex Divina Domini Providentia, quoniam si negatur Divinitas Domini, Ecclesia Christiana emoritur, et fit sicut sepulchrum ornatum Epitaphio hoc, hic jacet. Ecclesia, quae fuit ante hoc tempus, vocata est Apostolica; et Scriptores insignes istius Ecclesiae dicti sunt Patres, ac veri Christiani a latere fratres. Quod haec Ecclesia non agnoverit tres Personas Divinas et inde nec Filium Dei ab aeterno, sed modo Filium Dei natum in tempore, constat ex Symbolo, quod ab Ecclesia illorum vocatum est Apostolicum, ubi haec legun-

Digitized by Google

tur „*Credo in Deum Patrem Omnipotentem, Creatorem Caeli et Terrae. Et in Jesum Christum Filium Ejus unicum, Dominum nostrum, qui conceptus de Spiritu Sancto, natus ex Virgine Maria. Credo in Spiritum sanctum; sanctam Ecclesiam Catholicam, sanctorum communionem.*" Ex quo patet, quod non alium Filium Dei agnoverint, quam conceptum de spiritu sancto, et natum ex Maria Virgine; et prorsus non aliquem Filium Dei natum ab aeterno. Hoc Symbolum, sicut duo altera, pro sincero Catholico ab universa Ecclesia Christiana ad hodienum diem, agnitum est.

637. Quod in primaevo illo tempore, omnes in Christiano isto Orbe agnoverunt, quod Dominus Jesus Christus esset Deus, Cui data est omnis potestas in Caelo et in Terra, et potestas omnis carnis, secundum ipsissima Ejus verba, Matth. XXVIII: 18. Joh. XVII: 2: et quod crediderint in Ipsum, secundum mandatum Ipsius ex Deo Patre, Joh. III: 15. 16. 36. Cap. VI: 40. Cap. XI: 25. 26. idem hoc etiam manifeste patet ex convocatione omnium Episcoporum ab Imperatore Constantino magno, propter causam, ut Arium et ejus asseclas, qui negabant Divinitatem Domini Salvatoris a Maria Virgine nati, ex sacris literis convincerent et damnarent; quod quidem factum, sed hi vitaturi lupum inciderunt in leonem, aut sicut dicitur in proverbio, cupiens vitare charybdin incidit in scyllam; fingendo Filium Dei ab aeterno, qui descendit et assumsit Humanum, credentes quod sic vindicaverint et restituerint Domino Divinitatem; non scientes quod Ipse Deus Creator universi descenderit, ut fieret Redemptor, et sic e novo Creator, secundum haec manifesta in Veteri Testamento, Esaj. XXV: 9. Cap. XL: 3. 5. 10. 11. Cap. XLIII: 14. Cap. XLIV: 6. 24. Cap. XLVII: 4. Cap. XLVIII: 17. Cap. XLIX: 7. 26. Cap. LX: 16. Cap. LXIII: 16. Jerem. L: 34. Hosch. XIII: 4. Psalm. XIX: 15. his adde Joh. I: 15.

638. Ecclesia illa Apostolica, quia coluit Dominum Deum Jesum Christum, et simul tunc in Ipso Deum Patrem, potest assimilari Horto Dei, et Arius, qui tunc surrexit, serpenti emisso ex Inferno, et Concilium Nicaenum Uxori Adami quae porrexit fructum marito suo et persuasit, post cujus esum apparuerunt sibi nudi, et texerunt nuditatem foliis ficus; per

Digitized by Google

nuditatem illorum intelligitur innocentia in qua prius fuerunt, et per folia ficus vera naturalis hominis, quae successive falsificata sunt. Primitiva illa Ecclesia etiam aequiparari potest diluculo et matutae, ex qua dies processit ad decimam horam, sed tunc densa nubes intervenit, sub qua dies processit ad vesperam, est post hanc in noctem, in qua pro quibusdam exorta est Luna, ex cujus lumine aliqui aliquid viderunt ex Verbo, et reliqui in caliginem nocturnam progressi sunt eo usque, ut nihil Divintatis in Humanitate Domini viderent, tametsi Paulus dicit, quod in *Jesu Christo omnis plenitudo Divinitatis habitet corporaliter*, Coloss. II: 9.; et Johannes, quod *Filius Dei missus in Mundum sit verus Deus et vita aeterna*, 1 Epist. V: 20. 21. Ecclesia primitiva seu Apostolica, nusquam potuit ominari, quod successura sit Ecclesia, quae plures Deos corde, et unum ore coleret; quae separaret charitatem a fide; remissionem peccatorum a paenitentia et studio novae vitae; quaeque induceret totalem impotentiam in spiritualibus; et minime, quod aliquis Arius elevaret caput, et quando est mortuus, resurgeret, et dominaretur clanculum usque ad finem.

639. Quod non aliqua Fides imputativa meriti Christi intellecta sit in Verbo, patet clare exinde, quod illa fides in Ecclesia prius non nota fuerit, quam postquam Nicaena Synodus tres Personas Divinas ab aeterno introduxit; et cum haec fides introducta est, et pervasit totum Orbem Christianum, rejecta est omnis alia fides in tenebras; quare quicunque tunc legit Verbum, et videt fidem, imputationem, et meritum Christi, ex se incidit in illud, quod credidit unicum; sicut qui scripturam unius paginae videt, et ibi subsistit, et non vertit illam, et videt aliud. Aut sicut qui persuadet sibi, quod hoc sit verum, tametsi falsum, et id solum confirmat, tunc videt falsum ut verum, et verum ut falsum, hic postea comprimeret dentes, et sibilaret ore ad omnem qui id impugnat, et diceret non intelligens es; mens ejus tota est in illo, circumducta callo, qui sicut heterodoxa rejicit omnia quae cum suis orthodoxis ita vocatis non consonant; est enim memoria ejus sicut tabula, cui unicum hoc Theologicum dominans inscriptum est; si intrat aliquod aliud, non locum habet ubi inseratur, quare id ejicit sicut os spumam. Pro exemplo, dic ad confirmatum Natura-

Digitized by Google

listam, qui vel credit, quod Natura seipsam creaverit, vel quod post naturam exstiterit Deus, vel quod Natura et Deus unum sint, quod prorsus contrarium sit, numne ille aspiceret te vel sicut a fabulis presbyterorum delusum, vel ut simplicem, vel ut hebetem, vel ut dementem; simile est cum omnibus, quae persuasio et confirmatio fixant, quae apparent demum sicut picti tapetes parieti ex lapillis obsoletis conglutinato multis clavis affixi.

Quod Imputatio meriti et justitiae Christi sit impossibilis.

640. Ut sciatur quod Imputatio Meriti et Justitiae Jesu Christi sit impossibilis, necessum est scire, quid Meritum et Justitia Ipsius sunt; Meritum Domini nostri Salvatoris est Redemptio, quae qualis fuit, in suo Capite supra n: 114 ad 133, videatur, quae quod fuerit subjugatio Infernorum et ordinatio Caelorum, et postea instauratio Ecclesiae, ibi describitur, et sic quod Redemptio fuerit Opus pure Divinum: ibi etiam ostensum est, quod Dominus per Redemptionem se miserit in potentiam regenerandi et salvandi homines, qui credunt in Ipsum, et faciunt praecepta Ipsius, et quod absque Redemptione illa nulla Caro salvari potuerit. Quoniam nunc Redemptio fuit Opus pure Divinum, et solius Domini, ac illa est Meritum Ipsius, sequitur quod hoc nulli homini applicabile, addicabile, et imputabile sit, non plus quam Creatio et Conservatio Universi, Redemptio etiam fuit quaedam Creatio Caeli Angelici e novo, et quoque Ecclesiae. Quod Ecclesia hodierna attribuat illud meritum Domini Redemptoris illis, qui ex gratia Fidem adipiscuntur, patet ex dogmatibus illorum, inter quae hoc principale est, nam dicitur ab Ecclesiae istius Hierarchis et ab illorum Clientibus, tam in Ecclesia Romano-Catholica, quam in Ecclesiis Reformatorum, quod per Imputationem Meriti Christi, illi qui Fidem adepti sunt, non modo justi et sancti reputentur, sed etiam quod sint, et quod peccata illorum non sint peccata coram Deo, quia remissa, et illi justificati, hoc est, reconciliati, innovati, regenerati, sanctificati, et Caelo adscripti. Quod universa Ecclesia Christiana eadem illa hodie doceat, manifeste constat ex Synodo Triden-

Digitized by Google

libera potestate, et fiat illis, quorum forma externa aut interna beneplacet; aut quod Imputatio fiat ex praescientia illis, quibus gratia infusa est, et fides illa applicari potest: sed usque duae illae opiniones collimant ad unam metam, et sunt sicut bini oculi, qui pro objecto habent unum lapidem, aut sicut binae aures, quae pro objecto habent unum cantum: ad primum visum apparet sicut a se mutuo abeant, sed usque in fine se conjungunt, et colludunt; nam cum utrinque plenaria impotentia in spiritualibus traditur, et omne hominis excluditur a fide, sequitur quod gratia illa receptrix fidei, ex arbitrio aut ex praescientia, infusa, sit similis electio, nam si gratia illa, quae vocatur praeveniens, foret universalis, accederet applicatio hominis ex aliqua sua potentia, quae tamen ut lepra rejicitur. Inde est, quod nemo sciat, num fides illa sit ex gratia ei donata, plus quam truncus aut lapis, qualis fuit cum infusa est, non enim datur signum testificans illam, quando charitas, pietas, studium novae vitae, et libera facultas faciendi bonum sicut malum, homini denegatur: signa testificantia fidem illam in homine, quae traduntur, sunt omnia ludicra, et non alia quam auguria veterum ex volatu avium, aut diagnostica astrologorum ex astris, aut ludificatorum ex talis. Hujusmodi, et ludicriora adhuc sequuntur ex imputata justitia Domini, quae una cum fide, quae vocatur illa justitia, electo homini infertur.

Quod Fides, quae est imputativa meriti et justitiae Christi Redemptoris, primum exorta sit a decretis Synodi Nicaenae de Tribus Personis Divinis ab aeterno, quae Fides a tempore illo ad praesens a toto Christiano Orbe recepta est.

632. Quod Ipsam Synodum Nicaenam attinet, illam Imperator Constantinus magnus suasu Alexandri Episcopi Alexandrini ex omnibus Episcopis in Asia, Africa et Europa convocatis, in Regia sua Nicaeae urbis Bithyniae habuit, ut haeresin Arii presbyteri Alexandrini, qui Divinitatem Jesu Christi negabat, ex sacris literis convincerent et damnarent; hoc factum est Anno Christi 325. Quod convocati illi concluserint, quod tres Personae Divinae, Pater, Filius et Spiritus Sanctus, ab

Digitized by Google

aeterno fuerint, apprimis constare potest a duobus Symbolis, Nicaenum et Athanasianum, dictis; in Nicaeno legitur „*Credo in unum Deum Patrem, Omnipotentem, Factorem Caeli et terrae; et in unum Dominum, Jesum Christum, Filium Dei unigenitum a Patre, natum ante omnia saecula, Deum de Deo, consubstantialem Patri, qui descendit de Caelis, et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine; et in Spiritum Sanctum, Dominum et Vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre Filioque simul adoratur et glorificatur.*" In Symbolo Athanasiano sunt haec „*Fides Catholica est haec, ut unum Deum in Trinitate, et Trinitatem in Unitate veneremur, neque confundentes Personas, neque Substantiam separantes. Sed quia singulatim unamquamque Personam Deum et Dominum confiteri Christiana veritate compellimur, ita tres Deos aut tres Dominos dicere Catholica Religione prohibemur*" hoc est, quod confiteri tres Deos et Dominos, sed non dicere liceat, et quod hoc sit quia religio vetat, illud autem quia veritas dictat: Symbolum hoc Athanasianum statim post Concilium Nicaeae habitum, ab uno aut pluribus, qui Concilio interfuerant, conscriptum est, et quoque ut Oecumenicum seu Catholicum acceptatum. Ex his patet, quod tunc decretum fuerit, quod tres Personae Divinae ab aeterno agnoscendae sint, et quamvis unaquaevis Persona singulatim per se esset Deus, quod usque non dicendi sint tres Dii et Domini, sed Unus.

633. Quod fides trium Personarum Divinarum ab illo tempore recepta sit, et ab omnibus Episcopis, Hierarchis, Dynastis Ecclesiae, et Presbyteris usque ad praesens tempus confirmata et praedicata sit, in Christiano Orbe notum est; et quia inde emanavit persuasio mentalis de tribus Diis, non potuit alia Fides excludi, quam quae Tribus illis in suo ordine applicata esset, quae est, quod Deus Pater adeundus sit, et implorandus, ut imputet justitiam Filii sui, aut ut misereatur propter passionem crucis Filii, et mittat Spiritum Sanctum ut operetur salutis effectus medios et ultimos. Haec fides est factus ex duobus illis Symbolis enatus; sed dum fasciae evolvuntur, in conspectum non venit unus sed tres, primum conjuncti sicut amplexu, at mox separati, statuunt enim, quod Essentia

Digitized by Google

conjungat illos, sed proprietates, quae sunt creatio, redemptio, operatio, seu imputatio, justitia imputata et effectuatio, separent illos: quae causa est, quod tametsi ex tribus unum Deum composuerunt, usque tamen ex tribus Personis non fecerint unum, propter causam, ne idea trium Deorum obliteraretur; nam quamdiu unaquaevis Persona singulatim creditur Deus, ut in Symbolo dicitur, si tunc consequenter tres Personae fierent una, tota Domus super tribus sicut columnis fundata in acervum decideret. Quod Synodus illa introduxerit tres Personas Divinas ab aeterno, fuit causa, quia non rite scrutati sunt Verbum, et inde non aliud azylum contra Arianós invenerunt. Quod postea tres illas Personas, quarum quaelibet est Deus per se, contulerint in unum Deum, fuit ex timore, ne ab omni rationali religioso in tribus Orbis Partibus inculparentur Fidei trium deorum, et blasphemarentur: Quod tradiderint fidem applicatam tribus in ordine, fuit causa, quia non alia ex illo principio profluit: huic accedit, si unus ex tribus praeteriretur, non mitteretur tertius, et sic omnis operatio Divinae gratiae incassum iret.

634. Sed propalabitur veritas; quando Fides in tres Deos in Christianas Ecclesias introducta est, quod factum est a tempore Synodi Nicaenae, omne bonum charitatis et omne verum fidei exulaverunt, illa duo enim nullatenus consistunt cum cultu mentali trium deorum, et simul cum cultu orali unius Dei, Mens enim negat quod os loquitur, et os negat quod mens cogitat, inde fit, quod nec sit fides trium Deorum, neque fides Unius. Ex hoc patet, quod Templum Christianum ab eo tempore non modo rimas duxerit, sed collapsum sit in rudera; et quod ab eo tempore apertus sit puteus abyssi, ex quo ascendit fumus sicut fornacis magnae, et obscuratus est Sol et aër, et e quo locustae exiverunt in terram, Apoc. Cap. IX: 2. 3; videatur Explicatio illorum in APOCALYPSI REVELATA; imo ab illo tempore incepta est et increvit Desolatio praedicta a Daniele, Matth. XXIV: 15, et ad fidem illam et ejus imputationem congregatae sunt aquilae, Vers. 28. ejusdem Capitis; per aquilas ibi intelliguntur Primores Ecclesiae sicut lyncei. Si dicitur, quod Concilium, in quo consederunt tot Episcopi ac viri laureati, unanimis suffragiis illud decreverint, sed quid

Digitized by Google

fidendum est Conciliis, cum Concilia Romano Catholica etiam unanimis suffragiis concluserunt Vicariatum Papalem, invocationem sanctorum, venerationem simulacrorum et ossium, divisionem Sanctae Eucharistiae, purgatorium, indulgentias, et plura. Et quid fidendum est Conciliis, cum Dordrectanum etiam unanimis suffragiis decrevit detestabilem Praedestinationem, et extulit illam ut Palladium religionis. Sed mi Lector! ne crede Conciliis, sed sancto Verbo, et adi Dominum, et illustraberis; Ille enim est Verbum, hoc est, Ipsum Divinum Verum ibi.

635. Ultimo detegetur hoc Arcanum: in Septem Capitibus in Apocalypsi describitur Consummatio hodiernae Ecclesiae, similiter sicut describitur devastatio Aegypti, ac utraque per similes plagas, quarum unaquaevis spiritualiter significat aliquod falsum, quod promovit devastationem ejus usque ad interitum, quare etiam haec Ecclesia, quae hodie deperdita est, vocatur Aegyptus spiritualiter intellecta, Apoc. XI: 8. Plagae in Aegypto fuerunt hae, quod aquae versae sint in sanguinem, unde mortuus est omnis piscis, et faetuit flumen, Exod. VII: similiter dicitur in Apocalypsi Cap. VIII: 8. Cap. XVI: 3; per sanguinem significatur Divinum Verum falsificatum, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 379. 404. 681. 687. 688; et per pisces, qui tunc mortui, vera in naturali homine similiter, n: 290. 405. In Aegypti terram productae sunt ranae, Exod. VIII: aliquid de ranis etiam dicitur in Apocalypsi Cap. XVI: 13. per ranas significantur ratiocinationes ex cupiditate falsificandi vera, videatur APOC: REVEL: n: 702. In Aegypto ulcera noxia facta sunt super homine et bestia, Exod. IX: similiter in Apocalypsi Cap. XVI: 2; per ulcera significantur interiora mala et falsa destructiva boni et veri in Ecclesia, videatur APOC: REVEL: n: 678. In Aegypto facta est grando mixta igne, Exod. IX: similiter in Apocalypsi, Cap. VIII: 7. Cap. XVI: 21; grando significat falsum infernale, videatur APOC. REVEL. n: 399. 714. In Aegyptum immissa est locusta, Exod. X: similiter in Apocalypsi Cap. IX: 1 ad 11., locustae significant falsa in extremis, videatur APOC. REVEL. n: 424. 430. In Aegyptum graves tenebrae inductae sunt, Exod. X: similiter in Apocalypsi, Cap. VIII: 12. tene-

Digitized by Google

brae significant falsa oriunda vel ex ignorantia, vel ex falsis religionis, vel ex malis vitae, videatur Apoc. revel. n: 110. 413. 695. Quod tandem Aegyptii perierint in Mari Suph, Exod. XIV: in Apocalypsi autem Draco et Pseudopropheta in stagno ignis et sulphuris, Cap. XIX: 20. Cap. XX: 10; utrumque, mare Suph et Stagnum illud, significat Infernum. Quod de Aegypto et de Ecclesia, cujus consummatio et finis describitur in Apocalypsi, similia dicantur, est quia per Aegyptum intelligitur Ecclesia, quae in principio suo fuit praestans, quare Aegyptus, antequam Ecclesia ejus devastata est, aequiparatur horto Edenis, et horto Jehovae, Genes. XIII: 10. Ezech. XXXI: 8. et quoque vocatur Lapis angularis tribuum, Filius sapientum, et regum antiquitatis, Esaj. XIX: 11. 13. plura de Aegypto in statu primaevo ejus, et in statu devastato, videatur Apocalypsis Revelata, n: 503.

Quod Fides imputativa meriti Christi non fuerit nota in Ecclesia Apostolica, quae praecessit; et nullibi intellecta in Verbo.

636. Ecclesia, quae Synodum Nicaenam praecessit, vocata est Ecclesia Apostolica, quae quod fuerit ampla, et in tres partes Orbis, Asiam, Africam et Europam propagata, constat non modo ex Imperatore Constantino magno, et ejus Monarchia super plura Regna Europae postea divisa, sed etiam super viciniora extra Europam, quod fuerit Christianus, ac Zelotes pro religione; quare, ut supra dictum est, convocavit Episcopos ex Asia, Africa et Europa in Regiam suam Nicaeae urbis Bithyniae, ut Arii scandala ex Imperio suo ejiceret. Hoc factum est ex Divina Domini Providentia, quoniam si negatur Divinitas Domini, Ecclesia Christiana emoritur, et fit sicut sepulchrum ornatum Epitaphio hoc, hic jacet. Ecclesia, quae fuit ante hoc tempus, vocata est Apostolica; et Scriptores insignes istius Ecclesiae dicti sunt Patres, ac veri Christiani a latere fratres. Quod haec Ecclesia non agnoverit tres Personas Divinas et inde nec Filium Dei ab aeterno, sed modo Filium Dei natum in tempore, constat ex Symbolo, quod ab Ecclesia illorum vocatum est Apostolicum, ubi haec legun-

Digitized by Google

tur „*Credo in Deum Patrem Omnipotentem, Creatorem Caeli et Terrae. Et in Jesum Christum Filium Ejus unicum, Dominum nostrum, qui conceptus de Spiritu Sancto, natus ex Virgine Maria. Credo in Spiritum sanctum; sanctam Ecclesiam Catholicam, sanctorum communionem.*" Ex quo patet, quod non alium Filium Dei agnoverint, quam conceptum de spiritu sancto, et natum ex Maria Virgine; et prorsus non aliquem Filium Dei natum ab aeterno. Hoc Symbolum, sicut duo altera, pro sincero Catholico ab universa Ecclesia Christiana ad hodienum diem, agnitum est.

637. Quod in primaevo illo tempore, omnes in Christiano isto Orbe agnoverunt, quod Dominus Jesus Christus esset Deus, Cui data est omnis potestas in Caelo et in Terra, et potestas omnis carnis, secundum ipsissima Ejus verba, Matth. XXVIII: 18. Joh. XVII: 2: et quod crediderint in Ipsum, secundum mandatum Ipsius ex Deo Patre, Joh. III: 15. 16. 36. Cap. VI: 40. Cap. XI: 25. 26. idem hoc etiam manifeste patet ex convocatione omnium Episcoporum ab Imperatore Constantino magno, propter causam, ut Arium et ejus asseclas, qui negabant Divinitatem Domini Salvatoris a Maria Virgine nati, ex sacris literis convincerent et damnarent; quod quidem factum, sed hi vitaturi lupum inciderunt in leonem, aut sicut dicitur in proverbio, cupiens vitare charybdin incidit in scyllam; fingendo Filium Dei ab aeterno, qui descendit et assumsit Humanum, credentes quod sic vindicaverint et restituerint Domino Divinitatem; non scientes quod Ipse Deus Creator universi descenderit, ut fieret Redemptor, et sic e novo Creator, secundum haec manifesta in Veteri Testamento, Esaj. XXV: 9. Cap. XL: 3. 5. 10. 11. Cap. XLIII: 14. Cap. XLIV: 6. 24. Cap. XLVII: 4. Cap. XLVIII: 17. Cap. XLIX: 7. 26. Cap. LX: 16. Cap. LXIII: 16. Jerem. L: 34. Hosch. XIII: 4. Psalm. XIX: 15. his adde Joh. I: 15.

638. Ecclesia illa Apostolica, quia coluit Dominum Deum Jesum Christum, et simul tunc in Ipso Deum Patrem, potest assimilari Horto Dei, et Arius, qui tunc surrexit, serpenti emisso ex Inferno, et Concilium Nicaenum Uxori Adami quae porrexit fructum marito suo et persuasit, post cujus esum apparuerunt sibi nudi, et texerunt nuditatem foliis ficus; per

Digitized by Google

nuditatem illorum intelligitur innocentia in qua prius fuerunt, et per folia ficus vera naturalis hominis, quae successive falsificata sunt. Primitiva illa Ecclesia etiam aequiparari potest diluculo et matutae, ex qua dies processit ad decimam horam, sed tunc densa nubes intervenit, sub qua dies processit ad vesperam, est post hanc in noctem, in qua pro quibusdam exorta est Luna, ex cujus lumine aliqui aliquid viderunt ex Verbo, et reliqui in caliginem nocturnam progressi sunt eo usque, ut nihil Divintatis in Humanitate Domini viderent, tametsi Paulus dicit, quod in *Jesu Christo omnis plenitudo Divinitatis habitet corporaliter*, Coloss. II: 9.; et Johannes, quod *Filius Dei missus in Mundum sit verus Deus et vita aeterna*, 1 Epist. V: 20. 21. Ecclesia primitiva seu Apostolica, nusquam potuit ominari, quod successura sit Ecclesia, quae plures Deos corde, et unum ore coleret; quae separaret charitatem a fide; remissionem peccatorum a paenitentia et studio novae vitae; quaeque induceret totalem impotentiam in spiritualibus; et minime, quod aliquis Arius elevaret caput, et quando est mortuus, resurgeret, et dominaretur clanculum usque ad finem.

639. Quod non aliqua Fides imputativa meriti Christi intellecta sit in Verbo, patet clare exinde, quod illa fides in Ecclesia prius non nota fuerit, quam postquam Nicaena Synodus tres Personas Divinas ab aeterno introduxit; et cum haec fides introducta est, et pervasit totum Orbem Christianum, rejecta est omnis alia fides in tenebras; quare quicunque tunc legit Verbum, et videt fidem, imputationem, et meritum Christi, ex se incidit in illud, quod credidit unicum; sicut qui scripturam unius paginae videt, et ibi subsistit, et non vertit illam, et videt aliud. Aut sicut qui persuadet sibi, quod hoc sit verum, tametsi falsum, et id solum confirmat, tunc videt falsum ut verum, et verum ut falsum, hic postea comprimeret dentes, et sibilaret ore ad omnem qui id impugnat, et diceret non intelligens es; mens ejus tota est in illo, circumducta callo, qui sicut heterodoxa rejicit omnia quae cum suis orthodoxis ita vocatis non consonant; est enim memoria ejus sicut tabula, cui unicum hoc Theologicum dominans inscriptum est; si intrat aliquod aliud, non locum habet ubi inseratur, quare id ejicit sicut os spumam. Pro exemplo, dic ad confirmatum Natura-

Digitized by Google

listam, qui vel credit, quod Natura seipsam creaverit, vel quod post naturam exstiterit Deus, vel quod Natura et Deus unum sint, quod prorsus contrarium sit, numne ille aspiceret te vel sicut a fabulis presbyterorum delusum, vel ut simplicem, vel ut hebetem, vel ut dementem; simile est cum omnibus, quae persuasio et confirmatio fixant, quae apparent demum sicut picti tapetes parieti ex lapillis obsoletis conglutinato multis clavis affixi.

Quod Imputatio meriti et justitiae Christi sit impossibilis.

640. Ut sciatur quod Imputatio Meriti et Justitiae Jesu Christi sit impossibilis, necessum est scire, quid Meritum et Justitia Ipsius sunt; Meritum Domini nostri Salvatoris est Redemptio, quae qualis fuit, in suo Capite supra n: 114 ad 133, videatur, quae quod fuerit subjugatio Infernorum et ordinatio Caelorum, et postea instauratio Ecclesiae, ibi describitur, et sic quod Redemptio fuerit Opus pure Divinum: ibi etiam ostensum est, quod Dominus per Redemptionem se miserit in potentiam regenerandi et salvandi homines, qui credunt in Ipsum, et faciunt praecepta Ipsius, et quod absque Redemptione illa nulla Caro salvari potuerit. Quoniam nunc Redemptio fuit Opus pure Divinum, et solius Domini, ac illa est Meritum Ipsius, sequitur quod hoc nulli homini applicabile, addicabile, et imputabile sit, non plus quam Creatio et Conservatio Universi, Redemptio etiam fuit quaedam Creatio Caeli Angelici e novo, et quoque Ecclesiae. Quod Ecclesia hodierna attribuat illud meritum Domini Redemptoris illis, qui ex gratia Fidem adipiscuntur, patet ex dogmatibus illorum, inter quae hoc principale est, nam dicitur ab Ecclesiae istius Hierarchis et ab illorum Clientibus, tam in Ecclesia Romano-Catholica, quam in Ecclesiis Reformatorum, quod per Imputationem Meriti Christi, illi qui Fidem adepti sunt, non modo justi et sancti reputentur, sed etiam quod sint, et quod peccata illorum non sint peccata coram Deo, quia remissa, et illi justificati, hoc est, reconciliati, innovati, regenerati, sanctificati, et Caelo adscripti. Quod universa Ecclesia Christiana eadem illa hodie doceat, manifeste constat ex Synodo Triden-

Digitized by Google

tina, Confessionibus, Augustana seu Augsburgensi, et a commentationibus allegatis et simul receptis. Quid aliud ex supradictis, et in fidem illam translatis, fluit, quam quod possessio istius fidei, sit illud meritum, et illa justitia Domini, consequenter quod possessor ejus sit Christus in alia persona, nam dicitur quod Ipse Christus sit Justitia, et quod fides illa sit justitia, et quod imputatio, per quam etiam intelligitur addicatio et applicatio, faciat ut non modo justi et sancti reputentur, sed quod sint. Adde modo imputationi, applicationi et addicationi TRANSCRIPTIONEM, et eris vicarius Papa.

641. Cum itaque Meritum et Justitia Domini sunt pure Divina, et pure Divina sunt talia, ut si applicarentur et addicarentur, homo in instanti emoreretur, et sicut stipes injectus nudo soli, consumeretur ita, ut vix remaneret favilla de illo; quare Dominus cum suo Divino accedit ad Angelos et ad homines per lucem temperatam et moderatam ad facultatem et qualitatem cujusvis, ita per adaequatum et accommodatum; similiter per calorem. In Mundo spirituali est Sol, in cujus medio est Dominus; ex illo Sole influit Ille per lucem et calorem in totum Mundum spiritualem, et in omnes qui ibi sunt, omnis lux et omnis calor ibi inde est; Dominus ab illo Sole cum eadem luce et eodem calore influit etiam in animas et mentes hominum; calor ille in sua essentia est Divinus Ipsius Amor, et Lux illa in sua essentia est Divina Ipsius Sapientia, hanc lucem et illum calorem adaptat Dominus ad facultatem et qualitatem angeli et hominis recipientis, quod fit per auras seu atmosphaeras spirituales, quae vehunt et transferunt illa: ipsum Divinum immediate ambiens Dominum facit illum Solem. Hic Sol distat ab Angelis, sicut Sol Mundi naturalis ab hominibus, propter causam, ne nude et sic immediate tangeret illos, nam sic consumerentur, sicut stipes injectus nudo soli, ut dictum est. Ex his constare potest, quod meritum et justitia Domini, quia sunt pure Divina, haudquaquam possint per imputationem in aliquem angelum aut hominem inferri, imo si aliqua stilla ejus non ita moderata, ut dictum est, tangeret illos, illico sicut laborantes cum morte torquerentur, luxando pedibus, divaricando oculos, et exanimarentur. Hoc in Ecclesia Israëlitica notum factum est per hoc, quod nemo possit videre Deum et

Digitized by Google

vivere. Describitur etiam Sol Mundi spiritualis, qualis est postquam Jehovah Deus assumsit Humanum, et Huic adjecit Redemptionem et Justitiam novam, his verbis apud Esajam „*Lux Solis erit septupla, sicut Lux septem dierum, in die quo Jehovah obligabit fracturam populi,*“ Cap. XXX: 26; in quo Capite a principio ad finem agitur de adventu Domini. Describitur etiam quid fieret, si Dominus descenderet, et appropinquaret ad aliquum impium, per haec in Apocalypsi „*Absconderunt se in speluncis et petris montium, et dicebant montibus et petris, abscondite nos a facie Sedentis super Throno, et ab ira Agni,*“ Cap. VI: 15. 16; ira Agni dicitur, quia illis ita apparet terror et cruciatus appropinquante Domino. Hoc adhuc evidenter concludi potest ex hoc, quod si aliquis impius intromittitur in Caelum, ubi charitas et fides in Dominum regnant, invadat oculos ejus caligo, mentem ejus vertigo et insania, corpus ejus dolor et cruciatus, et fiat sicut exanimis; quid tunc si Ipse Dominus cum Divino suo merito, quod est Redemptio, et cum Divina sua Justitia, hominem intraret. Ipse Johannes Apostolus nec sustinuit praesentiam Domini, nam legitur, quod *cum vidit Filium Hominis in medio septem Candelabrorum, ceciderit ad pedes Ipsius sicut mortuus*, Apoc. I: 17.

642. Dicitur in Decretis Conciliorum et in Articulis Confessionum, in quos Reformati jurant, quod Deus per meritum Christi infusum justificet impium, cum tamen impio ne quidem communicari, minus conjungi potest bonum alicujus Angeli, quin rejiciatur et resiliat sicut globus elasticus conjectus in parietem, aut absorbeatur sicut adamas immissa in paludem, imo si aliquod vere bonum intruderetur, foret sicut margarita alligaretur naribus porci; nam quis non scit, quod clementia non possit injici in immisericordiam, innocentia in vindictam, amor in odium, concordia in discordiam, quod foret sicut commiscere Caelum et Infernum: homo non renatus est quoad spiritum suum sicut panthera aut sicut bubo, et assimilari potest senti et urticae, at homo renatus est sicut ovis aut sicut columba, et assimilari potest oleae aut viti; cogitate, quaeso, si libet, quomodo potest homo panthera converti in hominem ovem, aut bubo in columbam, aut sentis in oleam, aut urtica

Digitized by Google

in vitem, per aliquam imputationem, addicationem, applicationem Divinae justitiae, quae potius illum damnaret, quam justificaret; annon ut conversio fiat, ferinum pantherae et bubonis, aut noxium sentis et urticae, prius auferendum est, et loco ejus vere humanum et innocuum implantandum est: quomodo hoc fit, etiam docet Dominus apud Johannem Cap. XV: 1 ad 7.

Quod sit Imputatio, sed boni et mali, et simul fidei.

643. Quod sit Imputatio boni et mali, quae in Verbo, ubi nominatur, intelligitur, constat ex innumeris locis ibi, quae quidem prius ad partem allata sunt, sed ut quisque certus fiat, quod non alia Imputatio detur, aliqua etiam hic ex Verbo afferentur, quae sunt, *Venturus est Filius hominis, et tunc reddet unicuique secundum facta ejus*, Matth. XVI: 27. *Exibunt qui bona fecerunt in resurrectionem vitae, qui vero mala fecerunt in resurrectionem judicii*, Joh. V: 29. *Liber apertus est qui est vitae, et judicati sunt omnes secundum Opera illorum*, Apoc. XX: 12. 13. *Ecce venio cito, et merces mea Mecum, ut dem unicuique secundum Opus ejus*, Apoc. XXII: 12. *Visitabo secundum vias ejus, Opera ejus retribuam illi*, Hosch. IV: 9. Sach. I: 6. Jerem. XXV: 14. Cap. XXXII: 19. *Deus in die irae et justi Judicii sui, reddet unicuique secundum Opera ejus*, Rom. II: 5. 6. *Omnes nos manifestari oportet coram Tribunali Christi, ut reportet [quilibet] illa, quae per corpus prout ea fecit, sive bonum sive malum*, II Cor. V: 10. Non alia Lex imputationis fuit in principio Ecclesiae, nec alia futura est in fine ejus; quod in principio Ecclesiae, patet ex Adamo et ejus Uxore, quod quia malum fecerunt, comedendo ex Arbore scientiae boni et mali, damnati sint, Gen. II. et III; et quod nec alia futura sit in fine Ecclesiae, patet ex his Domini verbis, *Quando venerit Filius hominis in gloria Patris sui, tunc sedebit super Throno gloriae suae, et dicet Ovibus a dextris, venite benedicti, et tanquam haereditatem possidete paratum vobis Regnum a fundatione Mundi; Nam esurivi, et dedistis Mihi edere, sitivi et potastis Me. Peregrinus fui et collegistis Me. Nudus*

Digitized by Google

fui et induistis Me. Aegrotus fui et visitastis Me. In Custodia fui et venistis ad Me. At vero Hircis a sinistris, quia non fecerunt bona, dixit, discedite a Me maledicti, in Ignem aeternum paratum diabolo et angelis ejus, Matth. XXV: 31. seqq. Ex his quisque apertis oculis videre potest, quod sit Imputatio boni et mali. Quod etiam sit Imputatio Fidei, est quia Charitas quae est boni, et Fides quae est veri, una sunt in bonis Operibus, et quod nisi una sunt, Opera non sint bona, videatur supra, n: 378 ad 377; quare dicit Jacobus, *Abraham Pater noster nonne ex Operibus justificatus est, cum obtulit Filium suum super altare, videsne quod Fides cooperata sit Operibus, et ex Operibus Fides pro perfecta cognita sit, ac impleta est Scriptura, quae dicit, credidit Abraham Deo, et imputatum est illi in justitiam*, Epist. II: 21. 22. 23.

644. Causa, quod Praesules Ecclesiarum Christianarum, et inde subalterni illorum per Imputationem in Verbo intellexerint imputationem Fidei, cui Justitia et Meritum Christi inscripta sunt, et sic homini adscripta, est quia non de alia fide per quatuordecim Saecula, hoc est, a tempore Synodi Nicaenae, voluerunt scire; quare illa sola insedit memoriae et inde menti illorum, sicut organizata, quae ab eo tempore faenerata est lucem, qualis est ex incendio tempore noctis, ex qua luce illa fides visa est tanquam ipsum verum Theologicum, ex qua pendent omnia reliqua in serie concatenata, quae dilaberentur, si illud caput, seu illa columna amoveretur: quare si aliam Fidem, quam imputativam illam cogitarent, cum legerunt Verbum, lux illa una cum omni Theologico illorum, exstingueretur, et oborirentur tenebrae, e quibus tota Ecclesia Christiana evanesceret, quare relicta est illa, *sicut stirps radicum in terra, excisa et deperdita arbore, usque dum septem tempora transirent*, Dan. IV: 20; quis inter confirmatos antistites Ecclesiae hodie, dum impugnatur illa fides, non obturat aurem sicut gossypio ad audiendum aliquid contra illam. Sed, mi Lector, aperi aures, et lege Verbum, et clare percipies aliam fidem et aliam imputationem, quam hactenus tibi persuaseras.

645. Mirabile est, quod tametsi Verbum a principio ad finem plenum est testimoniis et confirmationibus, quod cuivis

Digitized by Google

imputetur ejus bonum aut malum, usque dogmatici Religionis Christianae obturaverint sicut cera aures, ac inunxerint sicut collyrio oculos, ut non audiverint aut viderint, nec audiant aut videant aliam Imputationem quam suae Fidei supra memoratae; et tamen Fides illa rite comparari potest cum Morbo oculi, qui vocatur GUTTA SERENA, imo merito nominanda ita, quae est absoluta oculi caecitas, oriunda ex obstructione Nervi optici, et tamen Oculus apparet sicut plenarie videns; similiter illi qui in fide ista sunt, vadunt sicut apertis oculis, et apparent coram aliis sicut omnia videant, cum tamen nihil vident, quoniam homo nihil scit de illa dum intrat, est enim tunc sicut truncus, nec deinde scit num inest, neque scit num aliquid in illa est; ac postea illi quoque sicut claris oculis vident Fidem illam parturientem et gignentem nobiles faetus Justificationis, videlicet Remissionem peccatorum, Vivificationem, Innovationem, Regenerationem, Sanctificationem, cum tamen non ullius illarum signum viderunt, nec videre possunt.

646. Quod bonum quod est charitas, et malum quod est iniquitas, post mortem imputentur, ex omni experientia de sorte illorum, qui ex hoc Mundo in alterum transeunt, testatum mihi factum est, quisque postquam aliquot dies ibi moratus est, exploratur qualis est, ita qualis fuit in priori Mundo quoad religionem, quo facto, exploratores renuntiant hoc ad Caelum, et tunc transfertur ad similes, ita ad suos, ita fit Imputatio. Quod imputatio boni sit omnibus qui in Caelo sunt, et imputatio mali omnibus qui in inferno, patuit mihi ex ordinatione utriusque a Domino; Universum Caelum ordinatum est in Societates secundum omnes varietates amoris boni, et Universum Infernum secundum omnes varietates amoris mali. Similiter ordinatur Ecclesia in terris a Domino, haec enim correspondet Caelo; ejus religio est bonum. Praeterea quaere quemcumque libet religione et simul ratione praeditum, sit ex hac aut ex binis alteris partibus Orbis, quem credit venturum in Caelum, et quem in Infernum, et respondebunt consentienter, quod illi qui bonum faciunt in Caelum, et quod qui malum in infernum. Insuper quis non scit, quod omnis verus homo amet hominem, Caetum ex pluribus, Civitatem, et Regnum ex bono eorum, imo non modo homines, sed etiam

Digitized by Google

bestias, et quoque inanimata, ut domus, possessiones, agros, hortos, arbores, sylvas, terras, imo metalla et lapides, ex bonitáte et usu illorum, bonum et usus unum sunt; quid non Dominus amaret hominem et Ecclesiam ex bono.

Quod Fides et Imputatio Novae Ecclesiae nequaquam possint una esse cum fide et imputatione prioris Ecclesiae, et quod, si una sunt, fiat collisio et conflictio talis, ut pereat omne Ecclesiae apud hominem.

647. Quod Fides et Imputatio novae Ecclesiae non possit una esse cum fide et imputatione prioris seu adhuc perstantis Ecclesiae, est causa, quia non in uno tertio, ne quidem in uno decimo conveniunt: Nam fides prioris Ecclesiae docet, quod ab aeterno exstiterint tres Personae Divinae, quarum unaquaevis singulatim seu per se esset Deus, totidem etiam Creatores; fides autem novae Ecclesiae est, quod modo una Persona Divina, ita unus Deus ab aeterno fuerit, et quod praeter Ipsum non alius Deus sit: quare fides prioris Ecclesiae tradidit Divinam Trinitatem divisam in tres Personas; at fides novae Ecclesiae tradit Divinam Trinitatem unitam in una Persona. Fides prioris Ecclesiae fuit in Deum invisibilem, inaccessibilem et inconjungibilem, de quo idea fuit qualis est de Spiritu, quae est sicut est de aethere aut vento; at fides novae Ecclesiae est in Deum visibilem, accessibilem, et conjungibilem, in quo ut anima in corpore est Deus invisibilis, inaccessibilis et inconjungibilis, de quo est idea hominis, quia Deus unus, qui fuit ab aeterno, factus est homo in tempore. Fides prioris Ecclesiae tribuit Deo invisibili omnem potentiam, et hanc Deo visibili derogat, nam tradit quod Deus Pater imputet fidem, et per illam donet vitam aeternam, et quod visibilis modo intercedat, et quod uterque, aut secundum Graecam Ecclesiam, Deus Pater Spiritui Sancto, qui est tertius in ordine Deus per se, det omnem potentiam operandi istius fidei effectus; at fides novae Ecclesiae tribuit Deo visibili, in quo invisibilis, omnipotentiam imputandi, et quoque operandi effectus salutis. Fides Prioris Ecclesiae est primario in Deum Creatorem, et non simul in Illum ut Redemptorem et Salva-

Digitized by Google

torem; at fides novae Ecclesiae est in unum Deum, qui simul est Creator, Redemptor et Salvator. Fides prioris Ecclesiae est, quod fidem donatam et imputatam sequantur ex se Paenitentia, Remissio peccatorum, Renovatio, Regeneratio, Sanctificatio, et Salus, praeter quod aliquid hominis illis commisceatur aut conjungatur; at fides novae Ecclesiae docet paenitentiam, reformationem, regenerationem, et sic remissionem peccatorum, cooperante homine. Fides prioris Ecclesiae tradit imputationem meriti Christi, quam donata fides amplectitur; at fides novae Ecclesiae docet imputationem boni et mali, et simul fidei, et quod haec imputatio sit secundum Scripturam sacram, illa autem contra eam. Prior Ecclesia tradit donationem fidei in qua meritum Christi, quando homo est sicut truncus et lapis, et quoque tradit totalem impotentiam in spiritualibus; Nova autem Ecclesia docet prorsus aliam fidem, quae non est in meritum Christi, sed in Ipsum Jesum Christum Deum Redemptorem et Salvatorem, et liberum arbitrium tam ad applicandum se ad receptionem, quam ad cooperandum. Prior Ecclesia fidei suae adjungit charitatem ut appendicem, sed non ut salvificam, et sic facit Religionem; Nova autem Ecclesia conjungit fidem in Dominum et charitatem erga proximum, ut duo inseparabilia, et sic facit Religionem; praeter plures alias discordantias.

648. Ex brevi illa recensione discordantiarum seu dissensuum, patet quod fides et imputatio Novae Ecclesiae nequaquam possit una esse cum fide et imputatione prioris seu adhuc perstantis Ecclesiae, et quia talis discordia et dissensus est inter utriusque Ecclesiae fidem et ejus imputationem, est plena heterogeneitas, quare si una essent in mente hominis, fieret collisio et conflictio talis, ut periret omne Ecclesiae, et homo in spiritualibus caderet vel in delirium vel in deliquium, unde non sciret quid Ecclesia, et num Ecclesia; num tunc sciret aliquid de Deo, aliquid de fide, et aliquid de charitate. Fides prioris Ecclesiae, quia excludit omne lucis ex ratione, assimilari potest noctuae; at fides novae Ecclesiae assimilari potest columbae, quae diu volat, et videt ex luce caeli; quare conjunctio illarum in una mente foret sicut conjunctio noctuae et columbae in uno nido, ubi noctua poneret sua ova, et columba

Digitized by Google

sua, et post incubatum excluderentur pulli, et tunc noctua pullos columbae discerperet, et suis pullis daret in escam; est enim noctua avis vorax. Quia fides prioris Ecclesiae describitur in Apocalypsi Cap. XII, per draconem, et fides novae Ecclesiae per mulierem circumdatam sole, super cujus Capite corona duodecim stellarum, potest ex comparatione concludi, qualis status mentis hominis foret, si simul essent in una domo, scilicet quod draco adstaret mulieri pariturae animo devorandi faetum ejus, et quod postquam illa avolavit in desertum, persequeretur illam, et conjiceret aquam ut flumen in illam, ut absorberetur.

649. Simile eveniret, si quis amplecteretur fidem novae Ecclesiae, et fidem prioris Ecclesiae de Imputatione meriti et justitiae Domini retineret, ex hac enim ut radice omnia prioris Ecclesiae dogmata, ut propagines, exsurrexerunt: si hoc fieret, comparatio foret, sicut quis se eriperet ex quinque cornibus draconis, et se intricaret in quinque reliquis ejus; aut si quis fugeret lupum, et incideret in tigridem; aut sicut exiens e fovea ubi non aqua, caderet in foveam ubi aqua, qua submergeretur; nam sic facile rediret in omnia prioris fidei, quae qualia sunt, supra expositum est, et tunc in hoc damnabile, quod imputaret et applicaret sibi ipsa Divina Domini, quae sunt Redemptio et Justitia, quae adorari et non applicari possunt; nam si homo sibi illa imputaret et applicaret, consumeretur sicut conjectus in nudum solem; a cujus tamen luce et calore videt et corpore vivit: quod Meritum Domini sit Redemptio, et quod Redemptio Ipsius et Justitia Ipsius, sint duo Divina, quae homini non conjungi possunt, supra ostensum est. Caveat itaque sibi quisque a transcriptione imputationis prioris Ecclesiae in imputationem novae, quoniam inde oritura sunt tragica, quae obstarent saluti ejus.

Quod Dominus omni homini imputet bonum, et quod Infernum omni homini imputet malum.

650. Quod Dominus imputet homini bonum, et non aliquod malum, et quod diabolus, per quem intelligitur Infernum, imputet homini malum, et non aliquod bonum, est

Digitized by Google

novum in Ecclesia; quod sit novum, est quia in Verbo pluries legitur, quod Deus irascatur, ulciscatur, odio habeat, damnet, puniat, conjiciat in infernum, tentet, quae omnia sunt mali, et inde mala: sed quod sensus literae Verbi ex talibus, quae vocantur apparentiae et correspondentiae, conscriptum sit, propter causam, ut sit conjunctio Externae Ecclesiae cum Interna ejus, ita Mundi cum Caelo, in Capite de SCRIPTURA SACRA ostensum est; et ibi etiam, quod cum talia in Verbo leguntur, ipsae apparentiae veri, dum transeunt ab homine ad Caelum, vertantur in genuina vera, quae sunt, quod Dominus nusquam irascatur, ulciscatur, odio habeat, damnet, puniat, conjiciat in infernum, tentet, proinde quod nulli homini faciat malum; hanc transmutationem et versuram in Mundo Spirituali saepius animadverti.

651. Ipsa ratio adstipulatur, quod Dominus non possit alicui homini malum facere, proinde nec ei imputare, est enim Ipse Amor, Ipsa Misericordia, ita Ipsum Bonum, et haec sunt Divinae Essentiae Ipsius, quare malum, aut aliquid mali tribuere Domino, forent contraria Divinae Ipsius Essentiae, et sic contradictoria, et hoc foret ita nefandum, sicut est conjungere Dominum et diabolum, ac Caelum et Infernum, cum tamen *inter haec hiatus ingens firmatus est, ut qui volunt transcendere abhinc ad illud, non possint, neque abinde huc transire*, Luc. XVI: 26. Ne quidem Angelus Caeli potest alicui malum facere, quia essentia boni a Domino illi inest; et vice versa, spiritus inferni non potest nisi quam malum alteri facere, quia natura mali a diabolo illi inest, essentia seu natura, quam aliquis in Mundo sibi appropriavit, post mortem non potest mutari. Cogita quaeso, qualis Dominus foret, si malos ex ira, et bonos ex clementia aspiceret, sunt mali myriades myriadum, ac boni myriades myriadum numero, et hos ex gratia salvaret, et illos ex vindicta damnaret, ac hos et illos tam dissimili oculo, leni et duro, ac miti et immiti, intueretur; quid tunc Dominus Deus. Quis non a praedicationibus in Templis instructus scit, quod omne bonum quod in se bonum est, sit a Deo, et vicissim quod omne malum quod in se malum est, sit a diabolo, si itaque aliquis homo reciperet et bonum et malum, bonum a Domino, et malum a diabolo,

Digitized by Google

utrumque voluntate, nonne ille fieret nec frigidus nec calidus, sed tepidus qui exspueretur, secundum Domini verba in Apocalypsi Cap. III: 15. 16.

652. Quod Dominus omni homini imputet bonum, et non alicui malum, consequenter quod non judicet aliquem ad Infernum, sed omnes, quantum homo sequitur, elevet ad Caelum, constat ex his Ipsius verbis, *Jesus dixit, dum exaltatus sum e terra, omnes traham ad Meipsum*, Joh. XII: 32. *Non misit Deus Filium suum in Mundum ut judicet Mundum, sed ut salvetur Mundus per Ipsum; qui credit in Ipsum non judicatur, qui autem non credit jam judicatus est*, Joh. III: [17.] 18. *Si quis mea verba audiverit, et tamen non crediderit, Ego non judico illum, non enim veni ut judicem Mundum, sed ut salvem Mundum; qui spernit Me, et non accipit mea verba, habet quod judicet illum, Verbum quod loquutus sum, judicabit illum in extremo die*, Joh. XII: 47. 48. *Jesus dixit, Ego judico neminem*, Joh. VIII: 15. per Judicium hic et alibi in Verbo, intelligitur judicium ad Infernum, quod est damnatio, at de Salvatione non praedicatur judicium, sed resurrectio ad vitam, Joh. V: 24. 29. Cap. III: 18. per Verbum quod judicabit, intelligitur Veritas, ac veritas est, quod omne malum sit ab Inferno, et sic quod unum sint, quare dum malus elevatur a Domino versus Caelum, tunc malum ejus detrahit illum, et quia amat malum, sequitur ipse sua sponte: est quoque veritas in Verbo, quod Bonum sit Caelum, quare dum Bonus a Domino elevatur versus Caelum, ascendit ille sicut sponte sua, ac introducitur; hi dicuntur scripti in Libro vitae, Dan. XII: 1. Apoc. XIII: 8. [Cap. XX:] 12. 15. Cap. XVII: 8. Cap. XXI: 6. Est actualiter Sphaera elevans omnes ad Caelum, quae continue procedit a Domino, ac implet universum Mundum Spiritualem et universum Mundum naturalem, et illa est sicut fortis vena in Oceano, quae occulte trahit navem, omnes illi qui credunt in Dominum et vivunt secundum praecepta Ipsius, intrant illam sphaeram seu venam, ac elevantur, at illi qui non credunt, non volunt illam intrare, sed removent se ad latera, et ibi abripiuntur a flumine quod tendit in Infernum.

653. Quis non scit quod Agnus non possit aliter agere

Digitized by Google

quam sicut agnus, ac ovis non aliter quam sicut ovis, et vicissim lupus non aliter quam sicut lupus, ac tigris sicut tigris, si illae bestiae commiscerentur, nonne lupus devoraret agnum, et tigris ovem, quare custodiae pastorum sunt. Quis non scit quod fons dulcis aquae non possit ex vena sua expromere aquas amaras; et quod arbor bona non possit producere fructus malos; quodque vitis non possit pungere sicut spina, flos lilii urere sicut sentis, et hyacinthus vellicare sicut carduus, et vice versa, quare mala illa virgulta exstirpantur ex agris, vineis et hortis, et collecta in cumulos conjiciuntur in ignem; simile fit cum malis in Mundum Spiritualem alluentibus, secundum Domini verba, Matth. XIII: 30. Joh. XV: 6. Dominus etiam dixit ad Judaeos, *Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum mali sitis; bonus homo ex bono thesauro cordis sui emittit bona, et malus homo ex malo thesauro emittit mala*, Matth. XII: 34. 35.

Quod Fides cum quo se conjungit, faciat sententiam, si fides vera se conjungit cum bono, fit sententia pro vita aeterna, at si fides se conjungit cum malo, fit sententia pro morte aeterna.

654. Opera charitatis, quae fiunt a Christiano et quae ab Ethnico, in externa forma apparent similia, nam unus sicut alter facit bona civilitatis et moralitatis consocio, quae quoad partem similaria sunt bonis amoris erga proximum, imo potest dare pauperibus, opitulari egenis, in templis auscultare conciones; sed quis potest inde judicare, num bona illa externa sint similia in interna forma, seu naturalia sint etiam spiritualia; de hoc non potest concludi nisi ex fide, nam fides qualificat illa, fides enim facit ut Deus sit in illis, et conjungit illa secum in interno homine, inde fiunt bona naturalia interius spiritualia. Quod ita sit, plenius videri potest ex transactionibus in Capite de Fide, ubi demonstrantur sequentia haec, *Quod fides non vivat antequam charitati conjuncta est. Quod Charitas ex fide, et fides ex charitate spiritualis fiat. Quod fides absque charitate, quia non est spiritualis, non sit fides, et quod charitas absque fide, quia non vivit, non*

Digitized by Google

sit charitas. Quod fides et charitas se applicent et conjungant mutuo et vicissim. Quod Dominus, Charitas et Fides unum faciant, sicut vita, voluntas et intellectus, at si dividuntur, unumquodvis pereat, sicut unio dilapsa in pollinem.

655. Ex allatis videri potest, quod fides in unum et verum Deum faciat ut bonum sit bonum etiam in interna forma, et vicissim, quod fides in falsum Deum faciat ut bonum sit bonum duntaxat in externa forma, quod non est bonum in se, sicut fides gentilium olim in Jovem, Junonem et Apollinem, Philistaeorum in Dagonem, ac aliorum in Baalem et Baalpeorem, ac Bileami Magi in suum Deum, ac Aegyptiorum in plures. Prorsus aliter fides in Dominum, qui est verus Deus et Vita aeterna, secundum Johannem in [I.] Epist. V: 20, et in quo omnis plenitudo Divinitatis habitat corporaliter, secundum Paulum in Epist. ad Coloss. II: 9. Quid fides in Deum nisi aspectus ejus, et inde praesentia, et simul fiducia quod juvet, et quid vera fides, nisi illa et simul fiducia quod omne bonum sit ab Ipso, et faciat quod suum bonum fiat salvificum; quare si haec fides se conjungit cum bono, fit sententia pro vita aeterna, aliter prorsus si illa se non conjungit cum bono, et plus si cum malo.

656. Qualis conjunctio charitatis et fidei est apud illos qui credunt in tres Deos, et tamen dicunt se credere in unum, supra ostensum est, scilicet quod Charitas se conjungat cum fide solum in externo naturali homine, causa est, quia mens ejus in idea trium deorum est, et os ejus in confessione unius Dei, quare si mens illo momento infunderet se in confessionem oris, expungeret enuntiationem unius Dei, et aperiret labra et excuteret suos tres Deos.

657. Quod malum et fides in unum et verum Deum non possint simul esse, quisque potest ex ratione videre, nam malum est contra Deum, et fides est pro Deo, ac malum est voluntatis et fides est cogitationis, ac voluntas influit in intellectum et facit eum cogitare, non autem vicissim, intellectus modo docet quid volendum et faciendum est; quare Bonum, quod talis homo facit, in se est malum; est sicut os nitidum cujus medulla est putris; est sicut histrio super theatro, qui

Digitized by Google

personat magnatem; estque sicut venusta facies meretricis obsoletae; et est sicut papilio volans argenteis alis ponit ovula super foliis arboris bonae, ex quibus omnis fructus ejus perit; est sicut fragrans fumus ex herba toxicata; imo est sicut moralis latro, et pius sycophanta; quare ejus bonum, quod in se est malum, est intus in camera, at ejus fides in vestibulo ambulans et ratiocinans, est mera chimaera, larva et bulla. Ex his patet veritas propositionis quod fides faciat sententiam de bono et malo, quod ei conjungitur.

Quod nulli imputetur Cogitatio, sed Voluntas.

658. Omnis Eruditus scit, quod duae facultates seu partes Mentis sint, Voluntas et Intellectus, sed pauci sciunt juste discernere illas, et proprietates illarum singulatim lustrare, et has deinde conjungere; qui hoc non possunt, nec possunt aliquam notionem nisi obscurissimam de Mente sibi comparare; quare nisi prius proprietates cujusvis per se describuntur, non comprehenditur hoc, quod nulli imputetur cogitatio, sed voluntas. Proprietates utriusque in compendio, sunt hae. 1. Quod ipse amor, et quae amoris sunt, resideant in voluntate, et quod scientia, intelligentia, et sapientia in intellectu, et quod his voluntas inspiret suum amorem, ac operetur favorem et assensum; inde est, quod qualis amor et inde intelligentia, talis homo 2. Ex hoc etiam sequitur, quod omne bonum et quoque omne malum sit voluntatis, nam quicquid ex amore procedit, vocatur bonum, tametsi foret malum, nam jucundum quod facit vitam amoris, producit hoc: Voluntas per hoc jucundum intrat intellectum, et producit consensum. 3. Est itaque Voluntas esse seu essentia vitae hominis, Intellectus autem est existere seu existentia inde: et quia essentia non est aliquid nisi in quadam forma, ita voluntas nisi in intellectu; quare voluntas se format in intellectu, et sic in lucem prodit. 4. Amor in Voluntate est finis, et in intellectu conquirit et invenit causas, per quas se promoveat ad effectum; et quia finis est propositum, et hoc intendit, est quoque propositum voluntatis, et per intentionem intrat intellectum, et hunc agit ad versandum et volvendum media, et ad concludendum talia

Digitized by Google

quae tendunt ad effectus. 5. Omne proprium hominis inest voluntati, et hoc est malum a prima nativitate, et fit bonum ex altera; prima nativitas est ex parentibus, altera autem ex Domino. Ex his paucis videri potest, quod alia proprietas sit Voluntatis, et alia Intellectus, et quod ex creatione conjunctae sint sicut esse et existere; consequenter, quod homo sit homo primario ex voluntate, et secundario ex intellectu; inde est quod homini imputetur voluntas, non autem cogitatio, proinde malum et bonum, quia haec, ut dictum est, in voluntate, et inde in intellectus cogitatione resident.

659. Quod non aliquod malum imputetur homini quod cogitat, est quia homo ita creatus est, ut possit intelligere et inde cogitare bonum aut malum, bonum ex Domino, et malum ex Inferno, est enim in medio, et in facultate eligendi unum aut alterum ex libero arbitrio in spiritualibus, de quo in suo Capite actum est; et quia in facultate eligendi ex libero est, potest velle et non velle, et quod vult, hoc recipitur a voluntate et appropriatur, at quod non vult, non recipitur, et sic non appropriatur. Omnia mala, ad quae homo inclinat a nativitate, inscripta sunt voluntati naturalis ejus hominis, illa, quantum desumit ex illis, influunt in cogitationes, similiter bona cum veris desuper in illas a Domino, et ibi librantur sicut pondera in scalis bilancis, si tunc homo adoptat mala, recipiuntur illa a voluntate veteri, et addunt se illis; at si adoptat bona cum veris, formatur a Domino nova voluntas et novus intellectus supra veterem, et ibi Dominus nova bona per vera successive implantat, et per haec subjugat mala quae infra sunt, et removet illa, ac disponit omnia in ordinem. Ex his etiam patet, quod Cogitatio sit purificatorium et excretorium malorum a parentibus insidentium; quare si mala, quae homo cogitat, imputarentur, non fieri posset reformatio et regeneratio.

660. Quoniam bonum est voluntatis et verum est intellectus, et multa in Mundo correspondent bono, sicut fructus et usus, ac ipsa imputatio aestimationi et pretio, sequitur quod illa quae de imputatione hic dicta sunt, possint cum omnibus creatis comparari, nam sicut prius hic et ibi ostensum est, omnia in universo se referunt ad bonum et verum, et e

Digitized by Google

contra ad malum et falsum. Comparatio itaque fieri potest cum Ecclesia, quod illa reputetur ex charitate et fide, et non ex ritualibus, quae adjunguntur. Comparatio etiam fieri potest cum ministro Ecclesiae, quod aestimetur ex ejus voluntate et amore, et simul ex ejus intellectu in spiritualibus, et non ex affabilitate et amictu. Comparatio etiam datur cum cultu et cum templo in quo ille fit, ipse cultus fit in voluntate, ac in intellectu sicut in suo templo, et hoc sanctum vocatur non ex se, sed ex Divino quod ibi docetur; et quoque comparatio datur cum Imperio, ubi bonum regnat et simul verum, quod adamatur, non autem ubi verum et non bonum. Quis de Rege judicat ex satellitiis, equis et curribus, et non ex Regio, quod sciunt apud illum, Regium est amoris et prudentiae gubernandi. Quis in triumpho non aspicit Victorem, et ab illo pompam, et non ex hac illum; consequenter ab essentiali formale, et non vicissim; voluntas est essentiale, et cogitatio est formale, et nemo potest imputare formali, nisi id quod trahit ex essentiali, ita huic et non illi.

* * * * *

661. His adjiciam haec Memorabilia: Primum hoc. In Plaga septentrionali superiore prope ad Orientem in Mundo Spirituali, sunt loca instructionis pro pueris, suntque pro adolescentibus, et sunt pro viris, et quoque pro senibus; in haec loca mittuntur omnes qui Infantes mortui sunt, et educantur in Caelo; similiter in illa omnes qui e Mundo noviter adveniunt, et cognitiones de Caelo et Inferno desiderant: Tractus ille est prope Orientem, ut omnes instruantur per influxum a Domino, Dominus enim est Oriens, quia est in Sole ibi, qui ab Ipso est purus Amor; inde Calor ex illo Sole in sua essentia est Amor, et Lux ex illo in sua essentia est Sapientia; haec inspirantur illis a Domino e Sole illo, ac inspirantur secundum receptionem, et receptio est secundum amorem sapiendi. Post tempora instructionis emittuntur inde illi, qui Intelligentes facti sunt, et hi vocantur discipuli Domini: emittuntur inde primum in Occidentem, et illi qui ibi non manent, in Meridiem, et quidam per Meridiem in Orientem, et introducuntur in Societates, ubi mansiones illorum erunt. Quondam, cum

Digitized by Google

meditatus sum de Caelo et Inferno, caepi desiderare cognitionem universalem de statu utriusque; sciens quod qui universalia scit, postea possit comprehendere singularia, quia haec sunt in illis, sicut partes sunt in communi. In hoc desiderio spectavi ad Tractum illum in plaga septentrionali prope ad Orientem, ubi Loca instructionis erant, et per viam mihi tunc apertam illuc vadi, ac intravi in unum Collegium, ubi erant viri juvenes; et adivi ibi Archididascalos qui instruebant, et quaesivi illos, num sciant universalia de Caelo et Inferno; et responderunt, quod sciant aliquid parum; sed si spectamus versus Orientem ad Dominum, illustrabimur et sciemus; et fecerunt ita, et dixerunt, Universalia Inferni sunt tria, sed Universalia Inferni sunt e diametro opposita Universalibus Caeli; Universalia Inferni sunt hi tres Amores, Amor dominandi ex amore sui; Amor possidendi aliorum bona ex amore mundi; et Amor scortatorius: Universalia Caeli illis opposita sunt hi tres amores, Amor dominandi ex amore usus; Amor possidendi bona mundi ex amore faciendi usus per illa; et Amor vere Conjugialis. His dictis post votivum pacis abii et redii domum. Quum domi eram, dictum mihi est e Caelo, lustra illa tria Universalia supra et infra, et postea videbimus illa in manu tua; dicebatur in manu, quia omnia quae homo intellectu lustrat, apparent Angelis sicut inscripta manibus. Quare dicitur in Apocalypsi, quod Characterem acceperint super fronte et super manu, Cap. XIII: 16. Cap. XIV: 9. Cap. XX: 4.

Post haec lustravi Primum Amorem universalem Inferni, qui erat Amor dominandi ex amore sui, et postea illi correspondentem amorem universalem Caeli, qui erat Amor dominandi ex Amore usuum; non enim mihi licuit unum Amorem absque altero lustrare, quia Intellectus non percipit amorem unum absque altero, sunt enim oppositi; quare ut uterque percipiatur, sistentur in opposito, unus contra alterum; facies enim pulchra et formosa elucet ex opposita illi facie impulchra et deformi. Cum ventilavi Amorem dominandi ex amore sui, datum est percipere, quod hic Amor esset summe infernalis, et inde apud illos qui in profundissimo Inferno sunt; et quod Amor dominandi ex amore usuum, esset summe caelestis, et inde apud illos qui in supremo Caelo sunt. Quod Amor domi-

Digitized by Google

nandi ex amore sui summe infernalis sit, est quia dominari ex amore sui, est ex proprio, ac proprium hominis a nativitate est ipsum malum, et ipsum malum est e diametro contra Dominum; quapropter illi, quo plus in illud malum progrediuntur, eo plus negant Deum et Sancta Ecclesiae, et adorant se et naturam; illi, qui in illo malo sunt, explorent quaeso id in se, et videbunt: Amor etiam hic talis est, ut quantum ei relaxantur fraena, quod fit dum impossibile non obstat, tantum ruat e gradu in gradum, et usque ad summum; et ibi nec terminatur, sed si non datur gradus superior, dolet et gemit. Hic Amor apud Politicos ascendit usque ut velint esse Reges et Imperatores, et si possibile, ut dominentur super omnia mundi, et vocari reges regum et imperatores imperatorum; at idem Amor apud Canonicos ascendit, usque ut velint esse dii, et quantum possibile, ut dominentur super omnia Caeli, et vocari dii. Quod hi et illi corde non agnoscant aliquem Deum, videbitur in sequentibus. At vicissim illi, qui volunt dominari ex amore usuum, hi non volunt dominari ex se, sed ex Domino, quoniam Amor usuum est ex Domino, et est Ipse Dominus; hi dignitates non aliter spectant, quam media ad faciendum usus, hos ponunt longe supra dignitates, at priores ponunt dignitates longe supra usus.

Cum haec meditatus sum, dictum mihi est per Angelum a Domino, jam jam videbis et confirmaberis ex visu qualis infernalis ille Amor est: et tunc subito aperuit se terra ad sinistrum, et vidi ascendentem ex Inferno diabolum, cui super capite erat pileus quadratus depressus super frontem usque ad oculos, facies plena pustulis sicut ardentis febris, oculi truces, pectus tumens in rhombum; ex ore eructabat fumum sicut furnus, lumbi ei erant plane igniti, loco pedum erant tali ossei absque carne; et ex corpore ejus exhalabatur calor putidus et immundus. Illo viso territus sum, et clamavi ad illum, ne accede, dic unde es; et respondit rauce, sum ex inferis, et ibi in Societate cum ducentis, quae omnium societatum superementissima est; ibi omnes sumus imperatores imperatorum, reges regum, duces ducum, et principes principum; non aliquis ibi est nude imperator, neque nude rex, dux et princeps; sedemus ibi super thronis thronorum, et inde mandata in univer-

Digitized by Google

sum orbem, et ultra, emittimus: tunc dixi illi, videsne quod ex phantasia supereminentiae insanias; et respondit, quomodo potes ita loqui, quia nobis prorsus videmur, et quoque agnoscimur a consociis, tales; hoc audito, non volui adhuc dicere, insanis, quia ex phantasia insanivit: et datum est mihi cognoscere, quod ille diabolus, cum in mundo vixit, fuerit modo curator alicujus domus; et quod tunc in tantum elatus spiritu fuerit, ut prae se omne Genus humanum spreverit, ac indulserit phantasiae, quod dignior esset rege, et quoque imperatore; ex quo fastu negaverat Deum, ac reputaverat omnia sancta Ecclesiae sicuti nihili pro se, sed aliquid pro stupida plebe. Tandem quaesivi illum, vos ducenti ibi, quamdiu gloriamini ita inter vos; dixit in aeternum, sed quod illi e nobis, qui cruciant alios propter negatam supereminentiam, subsidant; licet enim nobis gloriari, sed non alicui malum inferre; quaesivi iterum, scisne qualis sors est subsidentibus, dixit, quod subsidant in quendam carcerem, ubi vocantur viliores vilibus seu vilissimi, et laborant; tunc dixi ad diabolum illum, cave itaque tu, ne etiam subsidas.

Post haec iterum aperuit se terra, sed ad dextrum, et vidi exsurgentem alium Diabolum, super cujus capite erat sicut Cidaris, circumvoluta spiris tanquam colubri, cujus caput e vertice eminuit, facies ei erat leprosa a fronte ad mentem, et quoque utraque manus, lumbi erant nudi et atri sicut fuligo, per quam ignis sicut foci furve transparuit, et tali pedum sicut duae viperae: prior Diabolus hoc viso conjecit se super genua, et adoravit illum; quaesivi, cur ita, dixit, est ille deus caeli et terrae, estque omnipotens; et tunc quaesivi hunc, quid tu dicis ad hoc, respondit, quid dicam, est mihi omnis potestas super Caelum et Infernum, sors omnium animarum est in mea manu; et quaesivi iterum, quomodo potest ille, qui est imperator imperatorum, ita se submittere, et tu adorationem recipere; respondit, est usque meus servus, quid imperator coram Deo, est in dextra mea fulmen excommunicandi: et tunc dixi illi, quomodo potes ita insanire, fueras in Mundo solum Canonicus, et quia phantasia laborasti, quod tibi fuerint claves, et inde potestas ligandi, et solvendi, spiritum tuum in hunc gradum vesaniae evexeras, ut nunc credas, quod

Digitized by Google

sis ipse Deus: ad haec indignatus juravit quod sit, et quod Domino non sit aliqua potestas in Caelo, quia omnem transtulerat in nos; non opus habemus, quam ut mandemus, ac Caelum et Infernum reverenter obediunt; si mittimus aliquem in infernum, diaboli statim recipiunt illum, similiter Angeli illum, quem mittimus in Caelum. Quaesivi porro, quot estis in Societate vestra, dixit, trecenti, et omnes ibi sumus dii, ego autem deus deorum. Post haec aperuit se terra sub pedidus utriusque, et subsederunt profunde in sua inferna; et datum est videre, quod sub Infernis illorum essent ergastula, in quae deciderent illi, qui damna aliis inferunt; cuivis enim in Inferno relinquitur sua phantasia, et quoque gloriatio in illa, sed non licet malum facere alteri: quod tales sint ibi, est quia homo tunc est in suo spiritu, ac spiritus, postquam separatus est a corpore, venit in plenam libertatem agendi secundum ejus affectiones et inde cogitationes. Postea datum est inspicere in illorum inferna, ac Infernum, ubi erant imperatores imperatorum ac reges regum, erat plenum omni immunditie, ac illi visi sunt sicut variae ferae truculentis oculis: similiter in altero inferno, ubi erant dii et deus deorum, et in hoc apparuerunt dirae aves noctis, quae vocantur ochim et ijim, volantes circum illos; imagines phantasiae illorum ita mihi visae sunt. Ex his patuit, qualis est Amor sui Politicus, et qualis est Amor sui Ecclesiasticus, quod hic sit ut velint esse dii, ille autem ut velint esse imperatores; et quod ita velint, et quoque affectent, quantum fraena amoribus istis relaxantur.

Postquam haec tristia et atrocia mihi visa sunt, circumspexi, et vidi duos Angelos non procul a me stantes et colloquentes, unus amictus erat toga lanea fulgente ex flammea purpura, et tunica ex splendente bysso sub illa; alter similibus ex coccino cum cidari, cui aliqui pyropi a dextro latere inserti erant; ad hos accessi, et ex pace salutavi; et reverenter quaesivi, cur vos hic infra estis; et respondebant, demisimus nos huc e Caelo ex mandato Domini ad loquendum tecum de beata sorte illorum, qui volunt dominari ex amore usuum; nos sumus cultores Domini, ego Princeps societatis, alter summus Sacerdos ibi; et dixit Princeps, quod esset servus suae societatis, quia inserviret illi faciendo usus; et alter dixit,

Digitized by Google

quod esset minister Ecclesiae ibi, quia inserviendo illis ministraret sancta ad usus animarum illorum; et quod ambo in perpetuis gaudiis sint ex felicitate aeterna, quae a Domino in illis est; et quod omnia in Societate illa sint splendida et magnifica, splendida ex auro et lapidibus pretiosis, et magnifica ex palatiis et paradisis; causa est, quia amor noster dominandi non est ex amore sui, sed ex amore usuum, et quia amor usuum est a Domino, ideo omnes usus boni in Caelis splendent et fulgent; et quia omnes in nostra Societate in hoc amore sumus, ideo atmosphaera ibi apparet aurea, ex luce ibi quae trahit ex flammeo Solis, ac flammeum Solis correspondet isti amori: his dictis apparuit etiam mihi similis sphaera circum illos, et sensum est aromaticum ex illa, quod etiam dixi illis, et petii, ut aliquid plus adjiciant dictis de amore usus; et continuabant dicendo; dignitates, in quibus sumus, quidem ambivimus, sed propter nullum alium finem, quam ut possemus plenius facere usus, et latius extendere illos; et quoque circumfundimur honore, et acceptamus illum, non propter nos, sed propter bonum societatis; confratres enim et consocii, qui ex vulgo ibi sunt, vix sciunt aliter quam quod honores dignitatum nostrarum sint in nobis, et inde quod usus quos facimus, sint e nobis; sed nos aliter sentimus, sentimus quod honores dignitatum sint extra nos, et quod sint sicut amictus quibus investimur, sed quod usus, quos praestamus, sint ex amore illorum intra nos a Domino, et hic amor beatitudinem suam accipit ex communicatione per usus cum aliis; et ab experientia scimus, quod quantum facimus usus ex amore illorum, tantum increscat amor ille, et cum amore sapientia, ex qua fit communicatio; at quod quantum retinemus usus in nobis, et non communicamus, tantum pereat beatitudo; et tunc usus fit sicut cibus reconditus in ventriculo, et non circumsparsus nutrit corpus et ejus partes, sed manet indigestus, ex quo fit nausea: verbo, totum Caelum non est nisi quam continens usus a primis ad ultima: quid usus nisi actualis amor proximi, et quid continet caelos nisi hic amor. His auditis interrogavi, quomodo potest aliquis scire, num usus faciat ex amore sui, vel num ex amore usuum; omnis homo tam bonus quam malus facit usus, et facit usus ex quodam amore; ponatur quod in

Digitized by Google

Mundo sit Societas composita ex meris diabolis, et societas composita ex meris Angelis; et opinor quod diaboli in sua societate ex igne amoris sui, et ex splendore gloriae suae, facturi sint tot usus, quot Angeli in sua; quis ergo potest scire ex quo Amore, et ex qua origine sunt usus: duo angeli ad haec responderunt, diaboli faciunt usus propter se et propter famam, ut evehantur ad honores, aut lucrentur opes; at Angeli non faciunt usus propterea, sed propter usus ex amore illorum; homo non potest discernere illos usus, sed Dominus discernit illos; omnis qui credit in Dominum, et fugit mala ut peccata, ille facit usus ex Domino; at omnis qui non credit in Dominum, nec fugit mala ut peccata, facit usus ex se et propter se: hoc discrimen est inter usus a diabolis, et inter usus ab Angelis. Duo Angeli his dictis abiverunt, et e longinquo visi sunt vecti in curru igneo sicut Elias, et in Caelum suum sublati.

662. Alterum Memorabile. Post aliquod temporis spatium intravi quendam Lucum, et ibi ambulavi in meditatione de illis, qui in concupiscentia et inde phantasia possidendi illa quae Mundi sunt; et tunc ad aliquam distantiam a me vidi binos Angelos inter se colloquentes, et per vices me aspicientes; quare accessi propius, et me appropinquantem alloquuti dicebant, percipimus in nobis, quod mediteris quod nos loquimur, seu quod nos loquamur quod tu meditaris, quod est ex communicatione affectionum reciproca; quaesivi itaque quid loquerentur, dicebant de Phantasia, de Concupiscentia, et de Intelligentia; et nunc de illis, qui delectant se ex visione et imaginatione possessionis omnium Mundi; et tunc rogavi, ut mentem suam expromerent de tribus illis, de Concupiscentia, Phantasia et Intelligentia; et exorsi sermonem dicebant, quod unusquisque in Concupiscentia sit interius ex nativitate, sed in Intelligentia exterius ex educatione; et quod nemo in Intelligentia, minus in sapientia sit interius, ita quoad spiritum, nisi a Domino; omnis enim detinetur a concupiscentia mali, ac tenetur in intelligentia secundum aspectum ad Dominum, et simul conjunctionem cum Ipso; absque eo homo non est nisi quam concupiscentia; at usque hic in externis seu quoad corpus est in intelligentia ex educatione; homo enim concupiscit

Digitized by Google

honores et opes, seu eminentiam et opulentiam; et haec duo non assequitur nisi appareat moralis et spiritualis, ita intelligens et sapiens; ac ita apparere discit ab infantia; quae causa est, quod ut primum inter homines seu in caetus venit, invertat spiritum suum, ac removeat illum a concupiscentia, et ex decoris et honestis, quae ex infantia didicit, et in memoria corporis retinet, loquatur et agat; et quam maxime caveat, ne aliquid ex concupiscentiae vesania, in qua est ejus spiritus, emanet: inde est omnis homo, qui non interius a Domino ducitur, simulator, sycophanta, hypocrita, et sic apparens homo, et tamen non homo; de quo potest dici, quod ejus crusta seu corpus sapiat, ac ejus nucleus seu spiritus insaniat; tum quod externum ejus sit humanum ac internum ferinum; tales occipitio spectant sursum, et frontispicio deorsum, ita ambulant sicut gravedine obsessi capite pendente cum vultu prono ad terram; illi dum exuunt corpus, et fiunt spiritus, et tunc manumittuntur, fiunt suae concupiscentiae vesaniae; nam illi qui in amore sui sunt, cupiunt dominari super universum, imo extendere ejus limites illuc ad amplificandum dominium, nusquam vident finem; illi qui in amore mundi sunt, cupiunt possidere omnia ejus, ac dolent et invident, si aliqui thesauri apud aliquos latent reconditi; quare tales ne mere concupiscentiae fiant, et sic non homines, datur illis in Mundo spirituali cogitare ex timore jacturae famae, et sic honoris et lucri, ut et ex timore legis et ejus paenae, et quoque datur impendere mentem in aliquod studium seu opus, per quae tenentur in externis et sic in statu intelligentiae, utcunque interius delirant et insaniunt. Post haec quaesivi, num omnes illi qui in concupiscentia sunt, etiam in ejus phantasia sint; respondebant quod illi in phantasia suae concupiscentiae sint, qui interius in se cogitant, et nimium indulgent suae imaginationi, loquendo secum; hi enim separant spiritum suum paene a nexu cum corpore, et ex visione inundant intellectum, et fatue oblectant se sicut ex possessione universali: in hoc delirium immittitur homo post mortem, qui spiritum suum a corpore abstraxit, et non ex delitio delirii voluit recedere; cogitando aliquid ex religione de malis et falsis, et minime aliquid de effraeno amore sui, quod sit

Digitized by Google

destructivus amoris in Dominum, ac de effraeno amore mundi, quod sit destructivus amoris erga proximum.

Post haec supervenit binos Angelos et quoque me desiderium videndi illos, qui in concupiscentia visionaria seu phantasia possessionis omnium opum ex amore mundi sunt; et percepimus quod desiderium illud inspiraretur ob finem ut cognoscerentur: Domicilia illorum erant sub terra pedum nostrorum, at supra infernum; quare aspeximus nos mutuo, et diximus, eamus; ac visa est apertura, et ibi scala, per hanc descendimus, et dictum est, quod adeundi sint ab oriente, ne intremus in nimbum phantasiae illorum, ac inumbremur quoad intellectum, et tunc simul quoad visum; et ecce visa est Domus structa ex calamis, sic rimosa, stans in nimbo, qui sicut fumus continue effluxit per rimas trium parietum; intravimus, et visi sunt quinquaginta hic et quinquaginta ibi sedentes super scamnis, et aversi ab Oriente et Meridie prospiciebant ad occidentem et septentrionem; ante quemlibet erat mensa, et super mensa crumenae distentae, et circum crumenas copia nummorum aureorum; et quaerebamus, sunt illa opes omnium Mundi, dicebant, non omnium Mundi, sed omnium Regni; sonus loquelae illorum erat sibilaris, et ipsi apparebant facie rotunda, quae rutilabat sicut squama cochleae, ac pupilla oculi in plano viridi quasi fulgurabat, quod erat ex luce phantasiae: stetimus in medio illorum, et diximus, creditis quod omnes opes Regni possideatis, et responderunt, possidemus; dein quaesivimus, quis vestrum; dicebant, quisque, et quaesivimus, quomodo quisque, estis multi, dicebant, quisque ex nobis scit, quod omnia ejus mea sint, non licet alicui cogitare, minus dicere, mea non sunt tua, sed licet cogitare et dicere, tua sunt mea: nummi super Mensis apparebant sicut ex auro puro, etiam coram nobis; sed cum immisimus lucem ab oriente, erant granula auri, quae per communem unitam phantasiam ita magnifecerunt; dicebant quod oporteat quemcunque qui intrat, secum ferre aliquid auri, quod in frustula, et haec in granula secant, et per vim phantasiae unanimam in nummos grandioris formae amplificant: et tunc diximus, fuistisne nati homines rationis, unde ista fatuitas visionaria vobis est; dixerunt, scimus quod vanitas imaginaria sit, sed quia jucundat

Digitized by Google

interiora mentis nostrae, intramus huc, et delitiamur sicut ex possessione omnium; at hic non moramur nisi per aliquot horas, quibus exactis egredimur, et toties mens sana nobis redit; sed usque oblectamentum visionarium nostrum alternis supervenit, ac facit ut per vices reintremus, et per vices egrediamur; sic alternis sapimus et insanimus. Scimus etiam quod dura sors maneat illos, qui astu surripiunt aliis sua bona; quaesivimus quae sors, dicebant, absorbentur, ac nudi intruduntur in aliquem infernalem carcerem, ubi tenentur laborare pro veste et pro cibo, ac postea pro aliquibus obolis, quos colligunt, in quibus ponunt gaudium cordis sui; sed si malum faciunt sodalibus, dabunt partem obolorum suorum in mulctam.

663. Tertium Memorabile. Quondam fui in medio Angelorum, et audivi sermonem illorum; sermo illorum erat de Intelligentia et Sapientia, quod homo non sentiat et percipiat aliter, quam quod utraque sit in se, et sic quod quicquid vult et cogitat, sit ex se, cum tamen ne hilum illarum ex homine est, praeter quam facultas recipiendi illas; inter plura, quae loquebantur, erat etiam hoc, quod Arbor scientiae boni et mali in Horto Edenis significaverit fidem quod Intelligentia et Sapientia essent ab homine, et quod Arbor vitae significaverit quod Intelligentia et Sapientia essent a Deo, et quia Adamus ex suasu serpentis comedit ex priore Arbore, sic credens quod esset aut fieret sicut Deus, ideo expulsus est ex Horto et damnatus. Angeli dum in hoc sermone erant, venerunt duo Sacerdotes, una cum Viro, qui in Mundo fuerat Legatus Regni, et illis retuli quae ab Angelis audiveram de Intelligentia et Sapientia, quibus auditis caeperunt tres illi disceptare de utraque illa, et quoque de Prudentia, num sint a Deo, vel num ab homine, ardens erat disceptatio; tres illi crediderunt similiter, quod sint ab homine, quia ipsa sensatio et inde perceptio id confirmant, sed Sacerdotes, qui tunc erant in zelo Theologico, instabant, quod nihil Intelligentiae et Sapientiae, et sic nihil prudentiae sint ab homine, et hoc confirmabant ex his in Verbo, *Non potest homo sumere quicquam, nisi sit datum illi e Caelo*, Joh. III: 27. Et ex his, Jesus dixit ad Discipulos, *sine Me non potestis facere quicquam*, Joh. XV: 5; sed tunc

Digitized by Google

quia perceptum erat ex Angelis, quod utcunque Sacerdotes ita loquebantur, usque corde crederent simile quod Legatus Regni, quare Angeli dicebant ad illos, exuite vestes vestras, ac induite vestes Ministrorum Politicorum, et credite quod illi sitis, ac fecerunt ita, et tunc cogitaverunt ex interiori se, ac loquuti ex argumentis quae intus foverunt, quae erant, quod omnis intelligentia et sapientia habitent in homine, et quod sint ejus, dicentes, quis adhuc sensit, quod illae influxerint a Deo, ac inspectabant se mutuo, et se confirmabant; peculiare est in Mundo spirituali, quod Spiritus cogitet se talem esse, qualis super illum est vestis, causa est, quia Intellectus vestit unumquemvis ibi. Eo momento apparuit Arbor juxta illos, et dicebatur illis, est Arbor scientiae boni et mali, cavete vobis ne edatis ab illa, at usque illi infatuati propria Intelligentia arserunt cupiditate edendi ex illa, et dicebant inter se, cur non, estne bonus fructus, et accesserunt et comederunt; cum Legatus Regni hoc animadvertit, coiverunt, et amici cordis facti sunt, et viam propriae intelligentiae, quae in Infernum tetendit, tenentes se manibus, simul iverunt; sed usque illos vidi reduces inde, quia nondum erant praeparati.

664. Quartum Memorabile. Quondam prospexi in Mundum spiritualem ad dextrum, et animadverti aliquos ex Electis inter se loquentes, et accessi ad illos, et dixi, vidi vos e longinquo, et circum vos sphaeram lucis caelestis, ex qua cognovi, quod vos sitis ex illis, qui in Verbo vocantur Electi, quare accessi audiendi causa, quid Caeleste inter vos loquimini; et respondebant, cur vocas nos Electos, ac retuli, quia in Mundo, ubi sum corpore, non sciunt aliter, quam quod per Electos in Verbo intelligantur illi, qui a Deo antequam nati sunt, aut postquam nati, eliguntur et praedestinantur ad Caelum, et quod illis solis donetur Fides ut tessera Electionis, et quod reliqui reprobentur, ac sibi relinquantur, ut vadant quamcunque viam velint ad Infernum; cum tamen ego scio, quod nulla Electio fiat ante nativitatem, nec post illam, sed quod omnes sint electi et praedestinati, quia omnes vocati sunt, ad Caelum, et quod Dominus post mortem eligat illos, qui bene vixerunt ac rite crediderunt, et hos postquam explorati sunt: quod ita sit, ex multa experientia mihi scire

Digitized by Google

datum est, et quia vos vidi quoad capita sphaera lucis caelestis incinctos, percepi quod vos sitis ex Electis, qui praeparantur ad Caelum; ad haec responderunt, refers non prius audita, quis non scit, quod non nascatur aliquis homo, qui non vocatus est ad Caelum, et quod ex illis post mortem eligantur illi, qui crediderant in Dominum, et vixerant secundum praecepta Ipsius, et quod aliam Electionem agnoscere sit Ipsum Dominum non modo impotentiae salvandi sed etiam injustitiae arguere.

665. Post haec audita est vox e Caelo ex Angelis qui immediate supra nos erant, dicens, ascendite huc, ac interrogabimus unum ex vobis, qui adhuc in Mundo naturali est quoad corpus, quid ibi sciunt de CONSCIENTIA; et ascendimus, et post introitum, aliqui sapientes in occursum venerunt, et quaesiverunt [ex] me, quid sciunt in tuo Mundo, de Conscientia, et respondi, si placet descendamus et convocabimus et e Laicis et e Clericis numerum ex illis, qui creduntur sapientes, et stabimus in perpendiculo sub vobis, ac interrogabimus, et vos ita vestris auribus audituri estis quid responsuri sunt; et factum est ita, et unus ex Electis sumsit tubam, et sonuit illa ad Meridiem, Septentrionem, Orientem et Occidentem, et tunc post horulae tempus aderant tam multi, ut paene implerent spatium stadii; at Angeli desuper omnes ordinabant in quatuor Caetus, ex quibus unus constabat ex Politicis, alter ex Eruditis, Tertius ex Medicis, et Quartus ex Clericis; ad quos ita ordinatos diximus, ignoscite quod convocati sitis, causa est, quia Angeli qui e diametro supra nos sunt, ardent scire, quid in Mundo, in quo prius fuistis, cogitavistis de Conscientia, et inde quid adhuc de illa cogitatis, quoniam ideas priores de talibus adhuc retinetis; relatum enim est Angelis, quod Cognitio de Conscientia in Mundo inter cognitiones deperditas sit. Post haec, exorsi sumus, et primum convertimus nos ad Caetum, qui constabat ex Politicis, et rogavimus ut ex corde dicerent, si placet, quid cogitaverant, et quid inde adhuc cogitant de CONSCIENTIA; ad haec responderunt, unus post alterum, quorum responsa in unum collecta erant, quod non sciant aliud quam quod Conscientia sit secum scire, ita conscire quid intendit, cogitavit, egit, et loquutus est; sed diximus illis, non

Digitized by Google

quaesivimus de etymologia vocis Conscientiae, sed de Conscientia, et respondebatur, quid Conscientia aliud quam dolor ex praeconcepto timore discriminum honoris aut opum, et quoque famae propter illa duo, at ille dolor discutitur per epulas et per cyathos nobilis vini, et per sermocinationes de ludis Veneris et ejus pueri; ad haec diximus, joculamini, dicite si lubet, num aliquis e vobis senserit aliquod anxium aliunde, respondebant, quid aliunde, estne totus Mundus sicut Theatrum, super quo quisque agit suam scenam, quemadmodum comoedi super suo; eludimus et circumvenimus quoscunque ex sua concupiscentia, hos ludibriis, hos assentationibus, hos astutiis, hos simulata amicitia, hos ficta sinceritate, et hos alia politica arte et pellacia, inde nobis nullus dolor mentis est, sed e contra, hilaritas et laetitia, quas expanso pectore tacite et usque plene exspiramus; audivimus quidem ex aliquibus e nostro sodalitio, quod illos alternis supervenerit anxietas et angustia sicut cordis et pectoris, et inde sicut contractio mentis, sed de his dum quaesiverunt pharmacopolas, instructi sunt, quod sint ex humore melancholico oriundo ex indigestis in Ventriculo, aut ex aegro statu lienis, sed de quibusdam ex his audivimus hilaritatibus suis prioribus per pharmaca restitutos. Postquam haec audivimus, convertimus nos ad Caetum, qui constabat ex Eruditis, inter quos etiam erant plures physicae artis gnari, et alloquuti illos diximus, vos qui Scientiis studuistis, et inde crediti estis sapientiae Oracula, dicite, si placet, quid Conscientia, et responderunt, quae qualis haec propositio, audivimus quidem, quod apud quosdam sit tristitia, maeror et anxietas, infestans non modo gastricas regiones corporis, sed etiam habitacula mentis, nos enim credimus quod duo Cerebra sint illa habitacula, et quia haec ex continentibus fibris consistunt, quod sit aliquis humor acris, qui fibras ibi vellicat, mordet et rodit, et sic sphaeram cogitationum mentis ita comprimit, ut non possit in aliqua oblectamenta ex varietatibus effundi, inde fit, quod homo solum uni rei intendat, ex qua perit fibrarum illarum tensibilitas et elasticitas, unde illarum obnixitas et rigiditas, ex quibus oboritur motus irregularis spirituum animalium, qui a Medicis vocatur Ataxia, et quoque defectus in functionibus suis qui vocatur

Digitized by Google

Lipothymia; verbo Mens tunc sedet sicut turmis infestis obsessa, nec se plus potest huc illuc vertere, quam potest rota clavis affixa, et quam potest navis haerens super Syrtibus: Tales Mentis et inde Pectoris angustiae oboriuntur illis, apud quos regnans Amor patitur jacturam, qui si impugnatur, contrahunt se fibrae Cerebri, et contractio illa inhibet, ne Mens libere excurrat, ac delitias captet in variis formis; hos, quemque secundum suum temperamentum, cum in hac crisi sunt, invadunt diversi generis phantasiae, dementiae et deliria, et quosdam cerebrositates in religiosis, quas hi vocant Conscientiae morsus. Post haec convertimus nos ad Tertium Caetum, qui constabat ex Medicis, inter quos etiam erant Chirurgi et Pharmacopolae, et diximus, vos fortassis scitis quid Conscientia, num est infestus dolor qui corripit et Caput et parenchyma Cordis, et inde Regiones substratas, Epigastricam et Hypogastricam; aut aliquid aliud; et hi responderunt, Conscientia non est nisi talis dolor, nos prae aliis scimus ejus origines, sunt enim contingentes Morbi, qui infestant organica corporis et quoque organica Capitis, consequenter etiam Mentem, quoniam haec in organis Cerebri sedet sicut aranea in centro filorum suae telae, per quae excurrit et currit similiter, hos morbos vocamus Morbos organicos, et qui illorum per vices redeunt, Morbos Chronicos; at talis dolor, qualis ab aegrotis coram nobis describitur per dolorem Conscientiae, non aliud est quam Morbus hypochondriacus, qui primario Lienem, et secundario Pancreatem et Mesenterium germanis suis functionibus deprivat, inde derivantur Morbi Stomachales, ex quibus Cacochymiae; fit enim compressio circa orificium stomachi, quae Cardialgia nuncupatur, ex his derivantur humores bile atra, flava aut viridi impraegnati, ex quibus vascula minima sanguinis, quae vocantur capillaria, obstipantur, unde cachexia, atrophia, et symphysis, et quoque Peripneumonia notha ex pituita lenta, ac lympha ichorosa et rodente in tota massa sanguinis: Similia etiam profluunt ex elapsu puris in sanguinem et ejus serum ex solutis empyematibus, abscessibus et apostematibus in corpore, qui sanguis cum per carotides in caput assurgit, medullaria, corticalia et meningea Cerebri terit, rodit et mordet, et sic excitat dolores, qui vocantur Conscientiae:

Digitized by Google

his auditis diximus ad illos, loquimini lingua Hippocratica et Galeniana, illa nobis sunt graeca, non intelligimus, nos non qaesivimus de his Morbis, sed de Conscientia quae est solius Mentis; et dixerunt, Morbi mentis et morbi capitis sunt iidem, et hi ascendunt ex corpore, cohaerent enim sicut duae mansiones unius domus, inter quas est scala, per quam fit ascensus et descensus; quare novimus, quod status mentis indivulse pendeat a statu corporis; sed nos gravedines seu Cephalalgias illas, quas captavimus vos intelligere per conscientias, sanavimus, quasdam per emplastra et vesicatoria, quasdam per infusa et emulsa, et quasdam per condimenta, et per anodyna. Cum ergo similia adhuc audivimus ab illis, avertimus nos, et convertimus ad Clericos, et diximus, vos scitis quid Conscientia, dicite ergo, et instruite praesentes; et responderunt, quid Conscientia, novimus et non novimus, credidimus quod sit Contritio, quae praecedit Electionem, hoc est, momentum quo homo donatur fide, per quam ei novum cor et novus spiritus fit, ac regeneratur; sed appercepimus, quod Contritio illa paucis obvenerit, solum quibusdam pavor et inde anxietas pro igne infernali, et vix alicui pro peccatis et inde justa ira Dei; sed illos nos confessionarii sanavimus per Evangelium quod Christus per Passionem crucis sustulerit damnationem, et sic ignem infernalem exstinxerit, et aperuerit Caelum illis, qui fide, cui imputatio meriti Filii Dei inscripta est, beantur. Praeterea dantur Conscientiosi ex varia Religione, tam vera quam fanatica, qui sibi scrupulos faciunt in rebus salutis, non modo essentialibus, sed etiam formalibus, et quoque in adiaphoris; quare, ut supra diximus, novimus quod sit Conscientia, sed quid et qualis vera, quae omnino spiritualis erit, non novimus.

666. Haec omnia, quae a quatuor Caetibus edicta sunt, Angeli, qui supra illos erant, exaudiverunt, et dixerunt inter se, percipimus quod non aliquis in Christianismo sciat, quid Conscientia, quare demittemus ex nobis unum, qui instruet, et actutum tunc in medio illorum adstitit Angelus in veste alba, circum cujus Caput apparuit cinctura lucida, in qua minutae stellae erant, et hic alloquutus quatuor Caetus dixit; audivimus in Caelo, quod in ordine protuleritis sententias de Con-

Digitized by Google

SCIENTIA, ac autumaveritis omnes, quod sit aliquis dolor mentis, qui gravedine infestat Caput et inde Corpus, aut Corpus et inde Caput; sed Conscientia in se spectata non est aliquis dolor, sed est spiritualis Volentia faciendi secundum illa quae Religionis et Fidei sunt; inde est, quod illi qui Conscientia gaudent, in tranquillitate pacis et in beatitudine interna sint, cum faciunt secundum conscientiam, et in quadam intranquillitate dum faciunt contra illam; dolor autem mentis, quem vos credidistis esse Conscientiam, non est Conscientia, sed est Tentatio, quae est pugna spiritus et carnis, et haec dum spiritualis est, venam trahit ex conscientia; at si modo est naturalis, originem trahit ex morbis, quos Medici nuper recensuerunt. Quid autem Conscientia, illustrari potest per exempla; Sacerdos, cui est spiritualis volentia docendi vera propter finem ut Grex ejus salvetur, ille conscientiam habet, at qui propter quamcunque aliam causam ut finem, ille conscientiam non habet: Judex, qui unice spectat Justitiam, et hanc cum judicio facit, ille conscientiam habet; at qui primario spectat munus, amicitiam et favorem, ille conscientiam non habet: adhuc, omnis homo qui alterius bona apud se habet, nesciente altero, et sic absque timore legis, ac jacturae honoris et famae, potest lucrari illa, si usque alteri reddit, quia sua non sunt, ille conscientiam habet, nam facit justum propter justum. Sic quoque, qui potest venire ad functionem, sed scit, quod alter, qui etiam ambit, Societati utilior sit, ille si cedit alteri locum propter bonum societatis, is bonam conscientiam habet; similiter in reliquis. Omnes illi qui conscientiam habent, ex corde loquuntur quae loquuntur, et ex corde faciunt quae faciunt, habent enim illi Mentem non divisam, nam secundum id quod intelligunt et credunt verum et bonum esse, loquuntur et faciunt. Exinde sequitur quod Conscientia perfectior possit dari apud illos, qui in veris fidei sunt prae aliis, et qui in clara perceptione prae aliis, quam apud illos qui minus illustrati sunt, et in obscura perceptione. In vera Conscientia est ipsa Vita spiritualis hominis, est enim ibi ejus Fides conjuncta Charitati, quapropter facere ex Conscientia est illis facere ex Vita sua spirituali, et facere contra Conscientiam, est illis facere contra illam suam Vitam. Praeterea, quis non

LIBRARY OF THE UNIVERSITY
Digitized by Google

ex communi sermone scit, quid Conscientia, ut cum dicitur de aliquo, hic Conscientiam habet, nonne etiam tunc intelligitur, hic justus homo est; ac vicissim cum dicitur de aliquo, hic non conscientiam habet, nonne tunc etiam intelligitur, hic injustus est. Angelus dum haec edixerat, subito sublatus est in suum Caelum, et quatuor Caetus coiverunt in unum, et postquam aliquantum inter se colloquuti sunt de effatis Angeli, ecce iterum divisi sunt in quatuor Caetus, sed in alios quam prius, in unum ubi illi qui comprehenderunt verba Angeli, et assenserunt; in alterum ubi illi, qui non comprehenderunt, sed usque faverunt; in tertium ubi illi, qui non voluerunt comprehendere, dicentes quid nobis cum Conscientia, et in quartum ubi illi qui irridebant, dicentes quid Conscientia nisi Flatus; et vidi illos secedentes a se invicem, et tunc duos Caetus priores abeuntes ad dextrum, et duos Caetus posteriores ad sinistrum, et hos descendentes, illos autem ascendentes.

CAPUT DUODECIMUM

DE

BAPTISMO.

Quod absque cognitione de Sensu spirituali Verbi nemo possit scire, quid Duo Sacramenta, Baptismus et Sancta Caena, involvunt et efficiunt.

667. Quod in omnibus et singulis Verbi sit Sensus spiritualis, et quod ille Sensus hactenus ignotus fuerit, et quod hodie apertus sit propter Novam Ecclesiam quae a Domino instauranda est, in Capite de SCRIPTURA SACRA, ostensum est: qualis ille Sensus est, non modo ibi, sed etiam in Capite de DECALOGO, qui secundum illum Sensum etiam explicatus est, videri potest. Nisi ille Sensus apertus foret, quis de duobus illis Sacramentis, Baptismo et Sancta Caena, cogitaret aliud, quam secundum sensum naturalem, qui est sensus literae, ac inde diceret aut mussitaret secum, quid Baptismus nisi superinfusio aquae super Caput infantis, et quid haec ad salutem; tum quid Sancta Caena, nisi assumtio panis et vini, et quid

Digitized by Google

haec ad salutem; et praeterea, ubi est Sanctum in illis, nisi ex eo, quod ex Ordine Ecclesiastico ut Sancta Divina recepta et mandata sint, et quod in se non sint aliud quam Ceremoniae, de quibus Ecclesiae dicunt, quod dum accedit Verbum Dei ad illa Elementa, fiant Sacramenta: provoco ad Laicos, et quoque ad Clericos, num aliud de duobus illis Sacramentis spiritu et corde perceperunt, et quod illa ut Divina coluerint propter varias causas et rationes: cum tamen duo illa Sacramenta in Sensu Spirituali spectata, sunt Sanctissima cultus: quod talia sint, constabit ex sequentibus, ubi Usus illorum tradentur. Sed quia horum Sacramentorum usus in alicujus mentem nequaquam venire possunt, nisi illos Sensus spiritualis detegat et evolvat, sequitur, quod absque illo Sensu nemo possit scire aliud quam quod essent Ceremoniae, quae Sanctae quia ex Mandato institutae sunt.

668. Quod Baptismus mandatus sit, constat manifeste ex Baptismate Johannis in Jordane, ad quod universa Judaea et Hierosolyma accessit, Matth. III: 5. 6. Marc. I: 4. 5. Tum quod Ipse Dominus Salvator noster a Johanne baptizatus sit, Matth. III: 13 ad 17. et insuper quod mandaverit discipulis, ut baptizarent omnes Gentes, Matth. XXVIII: 19. Quis non videt, qui vult videre, quod in illa Institutione sit Divinum quod hactenus latuit, quia Sensus spiritualis Verbi non prius revelatus est; et hic revelatus est hodie, quia Ecclesia Christiana, qualis in se est, nunc primum inchoat, prior Ecclesia modo nomine tenus fuit Christiana, sed non re et essentia.

669. Duo Sacramenta, Baptismus et Sancta Caena, sunt in Ecclesia Christiana sicut duo Clenodia in Sceptro Regis, quorum usus si nesciuntur, sunt modo sicut duae formae ex ebeno in scipione. Duo illa Sacramenta in Ecclesia Christiana comparari etiam possunt cum duobus Rubinis seu Carbunculis in Chlamyde Imperatoris, quorum usus si nesciuntur, sunt sicut duo carneoli aut crystalli in aliqua toga. Absque Usibus duorum illorum Sacramentorum per Sensum spiritualem revelatis, spargerentur modo de illis conjecturae, quales sunt apud illos qui ex Astris divinant, imo quales fuerunt apud illos olim qui ex avium volatu aut ab extis augurati sunt. Usus duorum illorum Sacramentorum comparari possunt Templo, quod ex

Digitized by Google

vetustate in terram subsederat, et usque ad tectum ruinis circum obsitum jacet, super quo juvenes et senes gradiuntur, curribus vehuntur, et equitant, nescientes quod tale Templum sit sub pedibus et absconditum, in quo sunt Altaria ex auro, parietes intus ex argento, et decoramenta ex lapide pretioso, quae non effodi et in lucem expromi possunt, nisi per sensum spiritualem, qui detectus est hodie pro Nova Ecclesia, propter usum in Cultu Domini. Sacramenta illa etiam comparari possunt duplicato Templo, quorum unum est infra, alterum supra, et in quorum inferiori praedicatur Evangelium de Novo Adventu Domini, et quoque de Regeneratione et inde salvatione ab Ipso; ex hoc Templo circa Altare est ascensus in Templum superius, in quo Sancta Caena celebratur, et inde est transitus in Caelum, ubi Dominus illos excipit. Comparari etiam possunt Tabernaculo, in quo post introitum apparet Mensa, super qua in suo ordine dispositi sunt panes facierum, et quoque Altare aureum pro suffitu, et in medio Candelabrum cum lucernis accensis, ex quibus omnia illa in conspectum veniunt; et tandem pro illis qui illuminari se patiuntur, aperitur Velum ad Sanctum sanctorum, ubi loco Arcae, in qua fuerat Decalogus, repositum est Verbum, supra quod datum est Propitiatorium cum Cherubis ex Auro. Haec sunt Repraesentationes duorum illorum Sacramentorum cum Usibus illorum.

Quod per Lavationem, quae vocatur Baptismus, intelligatur Lavatio spiritualis, quae est Purificatio a malis et falsis, et sic Regeneratio.

670. Quod filiis Israëlis mandatae sint Lavationes, notum est ex Statutis per Mosen latis, ut quod Aharon se lavaret, antequam indueret vestes ministerii, Levit. XVI: 4. 24. et antequam accederet ad Altare ad ministrandum, Exod. XXX: 18 ad 21, Cap. XL: 30. 31. pariter Levitae, Num. VIII: 6. 7. et quoque alii, qui per peccata immundi facti sunt; et quod dicantur sanctificati per Lavationes, Exod. XXIX: 1. 4. Cap. XL: 12. Levit. VIII: 6. Quare ut se lavarent, Mare aeneum et plura Lavacra posita fuerunt juxta Templum,

Digitized by Google

1 Reg. VII: 23 ad 39. imo quod laverint vasa et utensilia, sicut mensas, scamna, lectos, patinas, et pocula, Lev. XI: 32. Cap. XIV: 8. 9. Cap. XV: 5 ad 12. Cap. XVII: 15. 16. Matth. XXIII: 25. 26. 27. Sed Lavationes et plura similia, injuncta et mandata fuerunt filiis Israëlis, ex causa, quia Ecclesia apud illos instituta fuit Ecclesia repraesentativa, et haec talis fuit ut figuraret Ecclesiam venturam Christianam; quapropter cum Dominus in Mundum venit, abrogavit Repraesentativa, quae omnia erant externa, et instituit Ecclesiam, cujus omnia essent interna, ita Dominus figuras discussit, et ipsas effigies revelavit, sicut quis velum aufert aut januam aperit, et facit ut interiora non modo videantur, sed etiam adeantur: Dominus ex cunctis illis retinuit solum duo, quae omnia Ecclesiae internae in uno complexu continerent, quae sunt Baptismus loco Lavationum, et Sancta Caena loco Agni, qui quovis die sacrificabatur, et plene in Festo Paschatis.

671. Quod Lavationes supra memoratae figuraverint et adumbraverint, hoc est, repraesentaverint Lavationes spirituales, quae sunt purificationes a malis et falsis, constat manifeste ex his; *Cum laverit Dominus excrementum filiarum Sionis, et sanguines abluerit, in spiritu judicii, et in spiritu expurgationis*, Esaj. IV: 4. *Si laveris te nitro, et multiplicaveris tibi smegma, usque maculas retinebit iniquitas tua*, Jerem. II: 22. Hiob IX: 30. 31. *Lava me ab iniquitate mea, et prae nive albus ero*, Psalm. LI: 4. 9. *Lava a malitia cor tuum, Hierosolyma, ut salveris*, Jerem. IV: 14. *Lavate vos, mundate vos, removete malitiam operum vestrorum ab oculis meis, cessate malum facere*, Esaj. I: 16. Quod lavatio spiritus hominis intellecta sit per lavationem corporis ejus, et quod Interna Ecclesiae repraesentata sint per Externa, qualia fuerunt in Ecclesia Israëlitica, patet manifeste ex his Domini verbis, *Pharisaei et Scribae videntes quod Discipuli Ipsius illotis manibus comederent panes, sugillarunt; nam Pharisaei et omnes Judaei, nisi pugno tenus laverint manus, non comedunt; praeter alia multa, quae acceperunt tenere, ut lavationes poculorum et testaceorum, et aeneorum, et lectorum, ad quos et ad turbam Dominus dixit, audite Me omnes, et intelligite, nihil est extra hominem in-*

Digitized by Google

trans in illum, quod potest illum immundum reddere, sed exeuntia ex illo immundum reddunt illum, Marc. VII: 1. 2. 3. 4. 14. 15. Matth. XV: 2. 11. 17. 18. 19. 20, et alibi, ut, *Vae vobis Scribae et Pharisaei, quia purgatis externum poculi et patinae, interna vero sunt plena rapina et intemperantia; Pharisaee caece, purga prius Internum poculi et patinae, ut fiat etiam Externum mundum*, Matth. XXIII: 25. 26. Ex his evidens est, quod per Lavationem, quae vocatur Baptismus, intelligatur Lavatio spiritualis, quae est Purificatio a malis et falsis.

672. Quis homo sanae rationis non videre potest, quod lavatio faciei, manuum et pedum, omniumque artuum, imo totius corporis in balneo, non efficiat aliud, quam quod abluantur sordes, ut coram hominibus in forma humana mundi appareant; et quis non potest intelligere, quod aliqua lavatio non intret in spiritum hominis, et hunc aeque mundum reddat; potest enim omnis furcifer, praedo et latro, se lavare usque ad nitorem, num sic furciferum, praedonicum et latronicum abstergitur; nonne internum influit in externum, et operatur suae voluntatis et intellectus effectus, non autem externum in internum, hoc enim est contra naturam, quia est contra ordinem, illud autem secundum naturam, quia est secundum ordinem.

673. Ex his sequitur, quod Lavationes, et quoque Baptismata, nisi Internum hominis purificetur a malis et falsis, nihil plus efficiant, quam paropsides et patinae mundatae a Judaeis, ac ut ibi quoque sequitur, quam ut sepulchra quae foris apparent pulchra, intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni immunditie, Matth. XXIII: 25 ad 28. Quod adhuc patet ex eo, quod Inferna sint plena Satanis ex hominibus tam baptizatis quam non baptizatis. Quid autem praestat Baptismus, videbitur in sequentibus; quare absque usibus et fructibus ejus, non plus ad salutem conducit, quam Cidaris triplicata supra caput Papae, et Signum crucis super calceis ejus, ad Pontificiam ejus supereminentiam; nec plus quam purpurea vestis, circum Cardinalem ad ejus dignitatem; aut pallium circum Episcopum ad veram ministerii ejus functionem; neque plus quam Thronus, Corona, Sceptrum et Chlamys apud

Digitized by Google

Regem, ad Regiam ejus potestatem; nec plus quam Pileus sericatus super capite Doctoris laurea insigniti ad ejus intelligentiam; neque plus quam vexilla ante turmas equitum, ad fortitudinem illorum in bello: imo adhuc potest dici, quod non plus purificet hominem, quam lavatio apud ovem et agnum ante tonsionem, nam naturalis homo separatus a spirituali homine, est mere animalis, imo, ut prius ostensum est, est plus fera, quam fera sylvae, quapropter si lavaris aqua pluviae, aqua roris, aquis fontium excellentissimorum, seu, ut prophetae dicunt, si mundaris nitro, hyssopo, smegmate, seu sapone quotidie, usque non purificaris ab iniquitatibus nisi per media regenerationis, de quibus in Capitibus de Paenitentia, ac de Reformatione et Regeneratione, actum est.

Quod loco Circumcisionis institutus sit Baptismus, quia per Circumcisionem praeputii repraesentata est circumcisio cordis, propter finem, ut Ecclesia interna succederet Ecclesiae externae, quae in omnibus et singulis figurabat Ecclesiam Internam.

674. In Orbe Christiano notum est, quod sit Internus et Externus homo, et quod Externus sit idem cum Naturali homine, et Internus idem cum Spirituali homine, quia in hoc est spiritus ejus; et quia Ecclesia consistit ex hominibus, quod detur Ecclesia Interna et Externa; et si indagantur successiones Ecclesiarum in suo ordine ab antiquis temporibus ad hodienum, videbitur, quod Ecclesiae priores fuerint Ecclesiae externae, hoc est, quod Cultus illarum constiterit in Externis, quae repraesentabant interna Ecclesiae Christianae, quae a Domino, cum fuit in Mundo, fundata est, et nunc primum ab Ipso aedificatur. Primarium, quod distinxit Ecclesiam Israëliticam a reliquis in Asiatico Orbe, et postea a Christiana, fuit Circumcisio; et quia, ut dictum est, omnia Ecclesiae Israëliticae, quae fuerunt Externa, figurabant omnia Ecclesiae Christianae, quae sunt Interna, ideo primarium signum illius Ecclesiae fuit interius simile cum signo Ecclesiae Christianae, Circumcisio enim significabat rejectionem concupiscentiarum carnis, et sic purificationem a malis; simile etiam significat

Digitized by Google

Baptismus: ex quo patet, quod Baptismus loco Circumcisionis mandatus sit, propter finem, tam ut Ecclesia Christiana distingueretur ab Ecclesia Judaica, quam ut Ecclesia interna sic propius cognosceretur, et hoc cognoscitur ex Usibus Baptismi, de quibus sequitur.

675. Quod Circumcisio fuerit instituta, in signum, quod homines Ecclesiae Israëliticae essent ex posteritate Abrahami, Isaci et Jacobi, constat ex his „*Dixit Deus ad Abrahamum, hoc faedus Mecum, quod observabitis inter Me et inter vos, et inter semen tuum post te; circumcidi vobis omnem masculum, et circumcidetis carnem praeputii vestri, ut sit in signum faederis inter Me et vos,*“ Genes. XVII, 10. 11. Quod faedus seu ejus signum postea confirmatum est per Mosen, Levit. XII: 1. 2. 3. Et quia Ecclesia illa per illud signum a reliquis distinguebatur, ideo antequam filii Israëlis transgressi sunt Jordanem, mandatum erat, ut iterum circumciderentur, Jos. V: causa fuit, quia Terra Canaan repraesentabat Ecclesiam, et Jordanes fluvius introductionem in illam: et insuper ut in ipsa terra Canaane illius signi recordarentur, mandatum est hoc „*Quando veneritis in Terram, et plantaveritis quamcunque Arborem cibi, praeputiabitis praeputium fructus ejus; tribus annis erit vobis praeputiatus, non comedetur,*“ Levit. XIX: 23. Quod Circumcisio repraesentaverit et inde significaverit rejectionem concupiscentiarum carnis, et sic purificationem a malis, simile quod Baptismus, constat ex locis in Verbo, ubi dicitur, quod circumciderent Cor, ut in his „*Moses dixit, circumcidite praeputium cordis vestri, cervicem vestram ne indurate*, Deutr. X: 16. *Circumcidet Jehovah Deus cor tuum, et cor seminis tui, ut diligas Jehovam Deum tuum, ex toto corde tuo, ex tota anima tua, quo vivas,*“ Deutr. XXX: 6. Et apud Jeremiam „*Circumcidite vos Jehovae, ut removeat praeputia cordis vestri, vir Jehudae et habitatores Hierosolymae, ne exeat sicut ignis ira mea propter malitiam operum vestrorum,*“ Cap. IV: 4. et apud Paulum „*In Jesu Christo neque Circumcisio aliquid valet, neque Praeputium, sed Fides per Charitatem operans, et nova Creatura,*“ Gal. V: 6. Cap. VI: 15. Ex his nunc patet, quod loco circumcisionis institutus sit Baptismus, quia per cir-

Digitized by Google

cumcisionem carnis repraesentata est circumcisio cordis, quae etiam significat purificationem a malis, nam mala omnis generis assurgunt ex carne, ac praeputium significat spurcos amores ejus; quoniam circumcisio et baptismi lavatio simile significant, ideo dicitur apud Jeremiam „*Circumcidite vos Jehovae, ut removeat praeputia cordis vestri*, Cap. IV: 4; et paulo post, *Lava a malitia cor tuum, Hierosolyma, ut serveris*, Vers. 14. Quid Circumcisio et Lavatio cordis, docet Dominus apud Matthaeum, Cap. XV: 18. 19.

676. Fuerunt plures apud filios Israëlis, et hodie sunt apud Judaeos, qui credunt, quod prae omnibus electi sint, quia circumcisi, et inter Christianos, quia baptizati sunt; cum tamen ambae, Circumcisio et Baptizatio, sunt modo datae in Signum et in Memoriale, ut purificentur a malis, et sic fiant electi: quid Externum absque Interno apud hominem, nisi sicut Templum absque Cultu, quod non alicui usui est, nisi inserviat pro stabulo: et porro, quid Externum absque Interno, nisi sicut Ager ex meris cannis et calamis absque segete; nisi sicut vinea ex meris palmitibus et foliis absque uvis: nisi sicut ficus absque suo fructu, cui Dominus maledixit, Matth. XXI: 19. nisi sicut lampades in manibus virginum stultarum absque oleo, Matth. XXV: 3. imo, nisi sicut habitatio in Mausoleo, ubi cadavera sub pedibus, ossa circum parietes, et nocturnae larvae volantes sub tecto: aut sicut currus tractus a pardis, super quo lupus auriga, et vectus in illo fatuus: Homo enim externus non est homo, sed modo figura hominis, Internum enim, quod est sapere a Deo, facit hominem; similiter circumcisus et baptizatus, nisi circumcidat aut lavet cor suum.

Quod primus Usus Baptismi sit Introductio in Ecclesiam Christianam, et simul tunc insertio inter Christianos in Mundo spirituali.

677. Quod Baptismus sit Introductio in Ecclesiam Christianam, constat ex multis, ut ex his. I. Quod Baptismus loco Circumcisionis institutus sit, et quod sicut Circumcisio fuit signum quod essent ab Ecclesia Israëlitica, ita Baptismus signum quod sint ab Ecclesia Christiana, ut in superiori Arti-

Digitized by Google

culo ostensum est; et signum non facit aliud quam ut cognoscantur, tanquam fasciae diversi coloris adpositae infantibus duarum matrum, ut dignoscantur et ne mutentur. II. Quod modo sit signum introductionis in Ecclesiam, constat manifeste ex Baptizatione infantum, qui prorsus nullius rationis participes sunt, et ad aliquid fidei recipiendum nondum plus habiles sunt, quam palmites novi in aliqua Arbore. III. Quod non modo baptizentur Infantes, sed etiam omnes alienigenae proselytae, qui ad religionem Christianam convertuntur, tam parvi quam magni, et hoc antequam instructi sunt, modo ex confessione quod velint Christianismum amplecti, ad quem per Baptismum inaugurantur; quod etiam Apostoli fecerunt, secundum Domini verba, *ut discipulos facerent omnes gentes, et baptizarent illos*, Matth. XXVIII: 19. IV. Quod *Johannes baptizaverit omnes ad se venientes ex Judaea et Hierosolyma in Jordane*, Matth. III: 6. Marc. I: 5.; quod in Jordane, fuit causa, quia per illum fluvium fuit ingressus in terram Canaanem, et per terram Canaanem significabatur Ecclesia, quia ibi erat, et inde per Jordanem Introductio in illam; quod Terra illa significaverit Ecclesiam, et Jordanes Introductionem in illam, videatur in Apocalypsi Revelata, n: 285. Sed hoc fit in terris. In Caelis autem Infantes per Baptismum introducuntur in Caelum Christianum, et a Domino assignantur illis Angeli ibi, qui curam illorum gerant; quare ut primum Infantes baptizati sunt, praeficiuntur illis Angeli, a quibus tenentur in statu recipiendi fidem in Dominum; at sicut adolescunt, ac sui juris et suae rationis fiunt, relinquunt illos Angeli tutores, et ipsi adsciscunt sibi tales spiritus, qui unum faciunt cum vita et fide illorum; ex quibus patet quod Baptismus sit insertio inter Christianos etiam in Mundo spirituali.

678. Quod non modo infantes, sed et cuncti per Baptismum inserantur Christianis in Mundo spirituali, est quia Populi et Gentes in illo Mundo secundum Religiosa sua distincti sunt; Christiani in medio sunt, Mahumedani circum illos, Idololatrae varii generis post illos, et Judaei ad latera. Insuper omnes ex eadem Religione dispositi sunt in Societates, in Caelo secundum affectiones amoris in Deum et erga proximum, in Inferno in congregationes secundum affectiones binis illis

Digitized by Google

Amoribus oppositas, ita secundum concupiscentias mali. In Mundo spirituali, per quem intelligimus et Caelum et Infernum, omnia distinctissime ordinata sunt in communi et in omni parte, seu in genere et in omni specie; a distincta ordinatione ibi pendet conservatio totius universi; et distinctio illa non dabilis est, nisi unusquisque, postquam natus est, ex aliquo signo noscatur, ad cujus religionis caetus pertineat: nam absque signo Christiano, quod est Baptismus, potuisset aliquis Spiritus Mahumedanus, aut aliquis ex Idololatris, se ad infantes Christianos recens natos, et quoque ad pueros applicare, et illis insufflare inclinationem pro sua religione, et sic distrahere animum illorum et abalienare illos a Christianismo, quod foret ordinem spiritualem distorquere et destruere.

679. Quisque qui indagat effectus usque ad causas, scire potest, quod omnium consistentia pendeat ab ordine, et quod Ordines sint multiplices, communes et particulares, et quod sit unus qui est Universalissimus omnium, ex quo pendent communes et particulares in continua serie, et quod Universalissimus intret in omnes sicut ipsa essentia in formas, et quod sic non aliter unum faciant; haec unitas est, quae facit conservationem totius, quod alioquin dilaberetur, et non modo recideret in primum chaos, sed in nihilum. Quid foret cum homine, nisi in ejus corpore omnia et singula distinctissime ordinata essent, et non penderet communitas eorum ab uno Corde et Pulmone, quid alioquin nisi confusum quid; num tunc Ventriculus ageret suas functiones, Hepar et Pancreas suas, Mesenterium et Mesocolon suas, Renes et Intestina suas; ex ordine in illis et inter illa est, quod omnia et singula illa coram homine appareant ut unum. Quid absque distincto ordine in Mente seu Spiritu hominis foret, nisi communitas ejus penderet a Voluntate et Intellectu, quam confusum et indigestum quid, num absque illo ordine homo potuisset plus cogitare et velle, quam pictura ejus super tabula, aut sculptura ejus in domo. Quid homo absque ordinatissimo influxu e Caelo, et ejus receptione: et quid hic influxus absque Universalissimo, a quo totius et omnium ejus partium regimen pendet, ita nisi a Deo, et nisi in Ipso et ab Ipso omnia sint, vivant et moveantur. Haec coram homine naturali illustrari possunt per innumera,

Digitized by Google

ut per haec, quid Imperium aut Regnum absque Ordine, nisi Caterva praedonum, quorum plures congregati interficerent millia, et tandem pauci hos plures: quid Civitas absque ordine, imo quid Domus absque ordine; et quid regnum, civitas, domus, nisi in unoquovis aliquis supremum agat.

680. Praeterea, quid Ordo absque distinctione, et quid distinctio absque indiciis, et quid indicia absque signis, per quae cognoscantur qualitates, nam absque notitia qualitatum ordo non cognoscitur ut ordo: signa seu signaturae in Imperiis et in Regnis, sunt Tituli dignitatum, et Jura administrationis illis addicata, inde subordinationes, per quas coordinantur omnes sicut in unum, hoc modo Rex regiam suam potestatem secundum ordinem inter plures distributam exercet, ex quo Regnum fit Regnum. Simile in perplurimis rebus aliis, ut in Exercitibus, quid valoris foret illis, nisi illi ordinate distincti essent in phalanges, hae in cohortes, et hae in turmas, et singulis praefecti sint minores duces, et omnibus unus qui supremus; et quid Ordinationes illae absque signis, quae vocantur Vexilla, quae indicent in qua statione quisque erit; per talia omnes in praeliis sicut unum agunt, et absque illis ruerent contra hostem non aliter quam sicut catervae canum cum rictibus apertis, ululatu et furore inani, et tunc omnes absque fortitudine ab hoste in justas acies composito, trucidarentur, nam quid divisi contra unitos. Per haec illustratur primus hic usus baptismi, qui est signum in Mundo spirituali, quod sit ex Christianis, ubi quisque inseritur societatibus et congregationibus ibi secundum qualitatem Christianismi in illo aut extra illum.

Quod secundus Usus Baptismi sit, ut Christianus cognoscat et agnoscat Dominum Jesum Christum Redemptorem et Salvatorem, et sequatur Ipsum.

681. Alter hic usus Baptismi, qui est ut cognoscat Dominum Redemptorem et Salvatorem Jesum Christum, inseparabiliter sequitur Primum, qui est quod sit introductio in Ecclesiam Christianam, ac insertio inter Christianos in Mundo spirituali, et quid primus ille usus absque sequenti hoc altero, quam solum nomen, et tamen non est nisi sicut subditus, qui

Digitized by Google

addicit se Regi, et tamen leges ejus seu patriae repudiat, ac addicit se Regi barbaro et ei servit; aut nisi sicut famulus, qui emancipat se alicui Domino, ac vestes ut insignia ejus accipit, et aufugit, et in vestibus ejus servit alteri: aut nisi sicut signifer, qui cum vexillo abit, et id dissecat, ac frusta ejus vel projicit in aërem, vel sub pedes militum ut proculcetur. Verbo nomen quod Christianus sit, hoc est, quod Christi sit, et non agnoscere Ipsum et sequi Ipsum, hoc est, vivere secundum mandata Ipsius, est tam inane, sicut umbra, sicut fumus, ac sicut pictura atrata, nam dicit Dominus, *Quid Me vocatis Domine, et non facitis quae dico*, Luc. VI: 46 seq. *Multi dicent Mihi in die illo, Domine, Domine, sed tunc confitebor illis, non novi vos*, Matth. VII: 22. 23.

682. Per Nomen Domini Jesu Christi, non aliud in Verbo intelligitur, quam agnitio Ipsius et vita secundum praecepta Ipsius; quod nomen Ipsius illa significet, videas causam in Explicatione Secundi praecepti in Decalogo, *Non feres Nomen Dei in vanum*. Non aliud per Nomen Domini intelligitur in his locis „*Jesus dixit, eritis exosi omnibus gentibus propter Nomen meum*, Matth. X: 22. Cap. XXIV: 9. 10. *Ubi sunt duo aut tres congregati in Nomine meo, ibi sum in medio eorum*, Matth. XVIII: 20. *Quotquot Ipsum receperunt, dedit illis potestatem, ut filii Dei essent, credentibus in Nomen Ipsius*, Joh. I: 12. *Multi crediderunt in Nomen Ipsius*, Joh. II: 23. *Qui non credit, jam judicatus est, quia non credidit in Nomen Unigeniti Filii Dei*, Joh. III: 17. 18. *Credentes vitam habebunt in Nomine Ipsius*, Joh. XX: 31. *Propter Nomen meum laborasti, et non defecisti*," Apoc. II: 3, et alibi: quis non videre potest, quod per Nomen Domini in illis locis non intelligatur solum Nomen, sed agnitio Ipsius, quod sit Redemptor et Salvator, et simul obedientia, et tandem fides in Ipsum; in Baptismo enim Infans accipit signum crucis super fronte et pectore, quod est signum inaugurationis in agnitionem et cultum Domini. Per Nomen etiam intelligitur qualitas alicujus, causa est, quia in spirituali Mundo omnis secundum qualitatem ejus nominatur, quare per Nomen quod Christianus sit, intelligitur qualitas ejus quod fidem in Christum, et quod charitatem erga proximum, a Christo

Digitized by Google

habeat; hoc intelligitur per Nomen in Apocalypsi „*Inquit Filius hominis, habes pauca Nomina in Sardibus, qui non inquinaverunt vestimenta sua, et ambulabunt Mecum in albis, quia digni sunt,*“ Cap. III: 4; per ambulare cum Filio hominis in albis, significatur sequi Dominum, et vivere secundum vera Verbi Ipsius. Simile per Nomen intelligitur apud Johannem „*Jesus dixit, Oves vocem meam audiunt, et proprias oves voco Nomine tenus, et educo illas, coram illis incedo, et oves Me sequuntur, quia sciunt vocem meam; alienum autem non sequuntur, quia non sciunt alienorum vocem,*“ Cap. X: 3. 4. 5; nomine tenus, est qualitate tenus, qua Christiani sunt, et sequi Ipsum est audire vocem Ipsius, hoc est, obedire mandatis Ipsius; hoc Nomen accipiunt omnes in Baptismo, est enim in signo.

683. Quid nomen absque re, nisi vanum quid, et nisi sonus, qualis resilit ex arboribus sylvae seu laquearibus, et vocatur echo; aut sicut sonus fere inanimis ex somniantibus, aut sicut sonus venti, maris aut machinae, cui nihil usus inest; imo quid nomen quod Rex, quod Dux, quod Consul, quod Episcopus, quod Abbas, quod Monachus, absque functione quae Nomini adhaeret, nisi vanitas; ita quid Nomen quod Christianus sit, et tamen barbare vivit, et contra praecepta Christi, nisi sicut intuitio signi Satanae loco signi Christi, cujus nomen tamen aureis staminibus in baptismo intextum est. Quid illi qui postquam receperunt signaturam Christi, postea rident ad cultum Ipsius, ogganniunt ad Nomen Ipsius, et profitentur Illum non ut Filium Dei, sed ut Filium Josephi, nisi rebelles et regicidae, et voces illorum nisi blasphemiae contra Spiritum sanctum, quae non remitti possunt in hoc saeculo, nec in futuro; hi quasi canes rictibus mordent Verbum, ac dentibus dilaniant illud; apud hos contra Christum et Ipsius Cultum, sunt *omnes mensae plenae vomitu egestionis*, Esaj. XXVIII: 8. Jerem. XLVIII: 26; cum tamen Dominus Jesus Christus est Filius Dei Altissimi, Luc. I: 32. 35, Unigenitus, Joh. I: 18. Cap. III: 16. Verus Deus, et Vita aeterna, 1 Joh. V: 20. 21.; in Quo omnis plenitudo Divinitatis habitat corporaliter, Coloss. II: 9. Et quod non sit filius Josephi, Matth. I: 25; praeter millia alibi.

Digitized by Google

Quod Tertius usus Baptismi, qui est finalis, sit ut homo regeneretur.

684. Hic usus est ipse Usus propter quem Baptismus, ita finalis, causa est, quia vere Christianus cognoscit et agnoscit Dominum Redemptorem, Jesum Christum, Qui quia est Redemptor, etiam est Regenerator; quod Redemptio et Regeneratio unum faciant, videatur in Capite de Reformatione et Regeneratione, Art. III: tum quia Christianus possidet Verbum, in quo media Regenerationis exstant descripta, et media ibi sunt Fides in Dominum, et Charitas erga proximum: hoc idem est cum hoc quod dicitur de Domino, quod *Ipse baptizet Spiritu sancto et Igne*, Matth. III: 11. Marc. I: 8 ad 11. Luc. III: 16. Joh: I: 33; per Spiritum sanctum intelligitur Divinum Verum fidei, et per Ignem Divinum Bonum amoris seu Charitatis, utrumque procedens a Domino; quod per Spiritum sanctum intelligatur Divinum Verum fidei, videatur in Capite de Spiritu Sancto; et quod per Ignem intelligatur Divinum Bonum amoris, in Apocalypsi Revelata, n: 468. 395; et per haec duo fit omnis Regeneratio a Domino. Quod Ipse Dominus a Johanne baptizatus sit, Matth. III: 13 ad 17. Marc. I: 9. Luc. III: 21. 22, fuit causa, ut non modo in futurum institueret Baptismum, et praeiret exemplo; sed etiam quia glorificavit Humanum suum et Hoc Divinum fecit, sicut regenerat hominem, et hunc spiritualem facit.

685. Ex ante et nunc dictis, videri potest, quod tres Usus baptismi cohaereant ut unum, quemadmodum causa prima, causa media quae efficiens, et causa ultima quae est effectus, et ipse finis propter quem priores; primus enim usus est ut nominetur Christianus, secundus ex hoc sequens est, ut cognoscat et agnoscat Dominum Redemptorem, Regeneratorem et Salvatorem, et tertius est ut regeneretur ab Ipso, quod dum fit, est redemptus et salvatus. Quoniam hi tres usus sequuntur ordine, et in ultimo se conjungunt, et inde in idea Angelorum cohaerent ut unum, ideo cum Baptismus peragitur, legitur in Verbo, et nominatur, Angeli qui adsunt, non intelligunt baptismum, sed Regenerationem; quare per haec

Digitized by Google

verba Domini, *Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvabitur, at qui non crediderit, condemnabitur*, Marc. XVI: 16, hoc in Caelo ab Angelis intelligitur, quod qui agnoscit Dominum et regeneratur, ille salvetur. Inde quoque est, quod Baptismus ab Ecclesiis Christianis in terra, vocetur LAVACRUM REGENERATIONIS; sciat itaque Christianus, quod qui non credit in Dominum, non possit regenerari, tametsi baptizatus est, et quod baptizatio absque fide in Dominum, prorsus nihil faciat, videatur supra in hoc Capite Art. II: n: 4. [673.] Quod Baptismus involvat purificationem a malis, et sic regenerationem, notissimum potest esse omni Christiano, nam dum ut Infans baptizatur, sacerdos Crucem, ut memoriale Domini, digito signat in fronte et super pectore, et postea convertit se ad patrinos, et quaerit, num abdicet diabolum, et omnia ejus opera; et num fidem recipiat, ad quae loco infantis respondetur a patrinis, imo etiam; abdicatio Diaboli, hoc est, malorum quae ex inferno sunt, et fides in Dominum perficiunt regenerationem.

686. In Verbo dicitur, quod Dominus Deus noster Redemptor baptizet spiritu sancto et igne, quod per id intelligatur, quod Dominus regeneret hominem per Divinum Verum fidei, et per Divinum Bonum amoris seu charitatis, videatur supra in hoc Art. n: 1. [684.] Illi qui regenerati sunt per Spiritum sanctum, hoc est, per Divinum Verum fidei, in Caelis distincti sunt ab illis qui regenerati sunt per Ignem, hoc est, per Divinum Bonum amoris. Illi qui per Divinum Verum fidei regenerati sunt, in Caelo incedunt in vestibus albis byssinis, et vocantur Angeli spirituales; at qui regenerati sunt per Divinum Bonum amoris, incedunt in vestibus purpureis, et vocantur Angeli caelestes: illi qui incedunt induti vestibus albis, intelliguntur per hos „*Sequuntur Agnum vestiti byssino albo et mundo*, Apoc. XIX: 14. *Ambulabunt Mecum in albis*, Apoc. III: 4. tum Cap. VII: 14. *Angeli in sepulchro Domini visi in vestibus albis et splendentibus*," Matth. XXVIII: 3. Luc. XXIV: 4; fuerunt ab hoc genere; nam Byssinum significat justitias sanctorum, Apoc. XIX: 8, ubi hoc aperte dicitur: quod Vestes in Verbo significent vera, ac Vestes albae et byssinae Divina vera, videatur Apoc. Revel. n: 379, ubi id

Digitized by Google

ostensum. Quod illi, qui etiam regenerati sunt per Divinum Bonum amoris, sint in vestibus purpureis, est quia purpura est color amoris, quem trahit ex igne Solis et ejus rubedine, per quem significatur amor, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 468. 725. Quoniam vestes significant vera, ideo ille, qui inter vocatos inventus est non indutus vestibus nuptiarum, ejectus est et conjectus est in tenebras exteriores, Matth. XXII: 11. 12. 13.

687. Praeterea Baptismus ut Regeneratio repraesentatur tam in Caelo quam in Mundo per multa; in CAELO, ut nunc dictum est, per Vestes albas et purpureas: et praeterea per nuptias Ecclesiae cum Domino; tum per Novum Caelum et Novam Terram, et inde descendentem Novam Hierosolymam, de qua dixit Sedens super Throno, *ecce omnia nova faciam*, Apoc. XXI: 1 ad 4. 5. et per *Fluvium aquae vivae exeuntem e Throno Dei et Agni*, Apoc. XXII: 1. 2. Et quoque per quinque Virgines prudentes, quae habebant lampades et oleum, et ingressae sunt cum Sponso ad nuptias, Matth. XXV: 1. 2. 10. Baptizatus, hoc est, regeneratus, intelligitur per Creaturam, Marc. XVI: 15. Rom. VIII: 19. 20. 21; et per novam Creaturam, II. Cor. V: 17. Galat. VI: 15; nam Creatura dicitur a Creari, per quod etiam significatur regenerari, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 254. In MUNDO repraesentatur Regeneratio per varia, ut per efflorescentias omnium telluris tempore veris, et per successiva illarum incrementa usque ad fructificationes; similiter per cujusvis arboris, fruticis et floris a primo mense caloris usque ad ultimum ejus; repraesentatur etiam per omnium fructuum progressivas maturationes a primo stamine ad plenum; repraesentatur tunc per pluvias matutinas et serotinas, perque rores, ad quorum adventus aperiunt se flores, et ad noctis tenebras se contrahunt; tum per fragrantias ex hortis et agris: et quoque per arcum Iridéum in nube, Gen. IX: 14 ad 17: ut et per splendidos colores Aurorae: et in genere per continuam renovationem omnium in Corporibus per chylum et per spiritum animalem, et inde sanguinem, cujus purificatio ab obsoletis, et renovatio et quasi regeneratio est perpetua. Si ad vilissima in terris attenditur, imago regenerationis sistitur in mirabili transforma-

Digitized by Google

tione bombycum et plurium vermium in nymphas et papiliones, et aliorum qui tempore insigniuntur alis; quibus adhuc leviora licet addere, per cupidinem quarundam avium se immergendi aquis lavandi et mundandi causa, post quam ut oscines ad suos cantus redeunt: Verbo, totus Mundus a primis ad ultima ejus, est plenus regenerationis repraesentationibus et typis.

Quod per Baptisma Johannis praeparata sit via, ut Jehovah Dominus in Mundum posset descendere, et Redemptionem peragere.

688. Apud Malachiam legitur, *Ecce Ego mitto Angelum meum, qui parabit viam ante Me, et subito veniet ad Templum suum Dominus, Quem vos quaeritis, et Angelus faederis, quem vos desideratis, quis sustinebit diem adventus Ipsius, et quis consistet cum apparuerit*, Cap. III: 1. ac iterum, *Ecce Ego mittam vobis Eliam Prophetam, antequam venit dies Jehovae magnus et terribilis, ne veniam et percutiam terram anathemate*, Cap. III: 23. 24. Et Zacharias pater prophetans de filio suo Johanne, *Tu puer propheta Altissimi vocaberis, praeibis ante faciem Domini, ad parandum vias Ipsius*, Luc. I: 76. Et Ipse Dominus de illo Johanne „*Hic est, de quo scriptum est, ecce Ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui praeparabit viam tuam coram Te*," Luc. VII: 27. Ex his evidens est, quod Johannes ille fuerit propheta, qui missus est ad parandum viam Jehovae Deo, qui descenderet in Mundum, et Redemptionem perageret, et quod paraverit illam viam per Baptisma, et tunc annuntiationem Adventus Domini, et quod absque illa praeparatione omnes ibi anathemate percussi fuissent, et periissent.

689. Quod praeparata sit via per Baptisma Johannis, erat causa, quia per illud, ut supra ostensum est, introducti sunt in Ecclesiam futuram Domini, et in Caelo inserti sunt illis ibi, qui exspectaverunt et desideraverunt Messiam, et sic custoditi ab Angelis, ne Diaboli ab Inferno erumperent, et perderent illos; quare dicitur apud Malachiam, *Quis sustinebit diem adventus Ipsius, et ne Jehovah veniat, et percutiat terram anathemate*, III: 24. Similiter apud Esajam „*Ecce dies*

Digitized by Google

Jehovae venit crudelis, et indignationis et excandescentiae irae: commovebo Caelum, et trepidabit terra e loco suo, in die excandescentiae irae Ipsius, XIII: 6. 9. 13. 22. Cap. XXII: 5. 12. Item apud Jeremiam, *Ille dies vocatur dies vastationis, ultionis et exitii*, Cap. IV: 9. Cap. VII: 32. Cap. XLVI: 10. 21. Cap. XLVII: 4. Cap. XLIX: 8. 26. Apud Ezechielem, *Dies irae, nubis et caliginis*, Cap. XIII: 5. Cap. XXX: 2. 3. 9. Cap. XXXIV: 11. 12. Cap. XXXVIII: 14. 16. 18. 19. Pariter apud Amosum, Cap. V: 13. 18. 20. Cap. VIII: 3. 9. 13. Apud Joëlem, *Magnus dies Jehovae, et terribilis, et quis sustinebit illum*," Cap. II: 1. 2. 11. Cap. III: 2. 4. Et apud Zephaniam „*In die illo erit vox clamoris, propinquus dies Jehovae magnus, dies excandescentiae dies hic, dies angustiae et coarctationis, dies vastationis et devastationis; in die excandescentiae Jehovae comedetur tota terra, et consummationem faciet cum omnibus habitatoribus terrae*," Cap. I: 7 ad 18; praeter aliis in locis: ex quibus patet, quod nisi praeparata esset via Jehovae descendenti in Mundum per Baptisma, cujus effectus in Caelo fuit, ut occluderentur Inferna, et custodirentur Judaei a totali interitu: dicit etiam Jehovah ad Mosen „*Momento uno, si ascenderem in medio tui, consumerem Populum*," Exod. XXXIII: 5. Quod ita sit, patet clare a verbis Johannis ad turbas exeuntes ut baptizarentur ab illo „*Progenies viperarum, quisnam monstravit vobis effugere a futura ira*," Matth. III: 7. Luc. III: 7. Quod Johannes etiam docuerit Christum et Ipsius adventum, cum baptizabat, videatur Luc. III: 16. Joh. I: 25. 26. 31. 32. 33. Cap. III: 26. Ex his patet, quomodo Johannes praeparavit viam.

690. Quod Baptisma Johannis attinet, repraesentabat illud mundationem Externi hominis, at Baptismus, qui hodie apud Christianos est, repraesentat mundationem Interni hominis, quae est Regeneratio; quare legitur quod Johannes baptizaverit aqua, at quod Dominus baptizet spiritu sancto et igne, et ideo baptisma Johannis vocatur Baptisma paenitentiae, Matth. III: 11. Marc. I: 4 seq. Luc. III: 3. 16. Joh. I: 25. 26. 33. Actor. I: 22. Cap. X: 37. Cap. XVIII: 25. Judaei, qui baptizabantur, erant mere Externi homines, et

Digitized by Google

externus homo absque fide in Christum, non potest fieri internus; quod illi qui baptizati sunt baptismate Johannis facti sint interni homines, dum receperunt fidem in Christum, et tunc baptizati in Nomine Jesu, videatur in Actis Apost: Cap. XIX: 3 ad 6.

691. Dixit Moses ad Jehovam, *Ostende mihi gloriam tuam, cui dixit Jehovah, non potes videre facies meas, quia non videbit Me homo et vivet; et dixit, ecce locum ubi stabis in petra, et ponam te in foramine petrae, et obtegam manum meam super te, usque dum praeteriwero, et dum removero manum meam, videbis posteriora mea, at facies meae non videbuntur*, Exod. XXXIII: 18 ad 23. Causa, quod homo non possit videre Deum et vivere, est, quia Deus est Ipse Amor, et ipse Amor seu Divinus Amor in Mundo spirituali coram Angelis apparet ut Sol, distans ab illis sicut Sol nostri mundi distat ab hominibus, quare si Deus, qui in medio illius Solis est, prope appropinquaret ad Angelos, hi perirent sicut homines si Sol mundi appropinquaret ad illos, est enim aeque ardens; quapropter perpetuae temperaturae sunt, quae modificant et moderantur ardorem amoris istius, ne influat sicut in se est in Caelum, inde enim consumerentur Angeli; quapropter cum Dominus se sistit praesentiorem in Caelo, impii qui sub caelo sunt, incipiunt lamentari, cruciari et exanimari, quare aufugiunt in speluncas et in fissuras montium, clamantes cadite super nos, et abscondite nos a faciebus Sedentis super Throno, Apoc. VI: 16. Esaj. II: 19. 21: Ipse Dominus non descendit, sed Angelus cum sphaera amoris a Domino circum se: aliquoties vidi impios ex descensu illo terrefieri, sicut ipsam mortem viderent ante oculos suos, quosdam qui se praecipitarent in infernum profundius et profundius, et quosdam actos in furias. Inde erat, quod filii Israëlis per Tres dies se praepararent ante descensum Jehovae Domini super montem Sinai, et quod Mons circumsepiretur, ne quis accederet et moreretur, Exod. XIX. Simile erat cum Sanctitate Jehovae Domini in Decalogo tunc promulgato, et binis Tabulis digito Dei inscripto, et deinde in Arca reposito; super qua in Tabernaculo Propitiatorium locatum est, et super hoc Cherubi, ne quis immediate Sanctitatem illam manu aut oculo tangeret; ad quam

Digitized by Google

nec Aharon potuit accedere, nisi semel in Anno, postquam expiaverat se per Sacrificia et Suffitus. Inde erat, quod Ekronitae et Bethschemitae ad plura millia mortui sint, solum quia oculis suis viderunt Arcam, I Sam. V: 11. 12. Cap. VI: 19; et quoque Usa, quia tetigit illam, II Sam. VI: 6. 7. Ex his paucis illustratum est, quali anathemate et strage percussi fuissent Judaei, nisi praeparati per Baptisma Johannis ad recipiendum Messiam, qui fuit Jehovah Deus in Humana forma; et nisi Humanum assumserit, et sic se revelaverit; et quod praeparati sint per id, quod in Caelo adscripti et adnumerati sint illis, qui corde exspectaverunt et desideraverunt Messiam, ex quo tunc Angeli missi sunt et facti illorum custodes.

* * * * *

692. His adjiciam haec Memorabilia; Primum. Dum ex Ludo sapientiae, abirem domum, in via vidi Angelum in veste hyacinthina; hic adjunxit se lateri meo, et dixit, video quod e Ludo sapientiae exiveris, et quod ex auditis ibi laetificatus sis; et quia percipio, quod non plenus sis in hoc Mundo, quia simul in Mundo naturali es, et ideo nescis nostra Gymnasia Olympiaca, ubi veteres Sophi conveniunt, et ex advenis e tuo Mundo hauriunt, quas status mutationes et successiones subiverat et adhuc subit Sapientia: si vis deducam te ad locum, ubi plures ex vetustis Sophis, et illorum filiis, hoc est, discipulis, habitant; et deduxit me in confinium inter Septentrionem et Orientem, et dum e loco edito illuc prospexi, ecce visa est Urbs, et ad unum ejus latus duo Clivi, et propior urbi humilior altero; et dixit mihi, Urbs illa vocatur Athenaeum, Clivus humilior Parnassium, et altior Heliconeum; ita vocantur, quia in Urbe et circum illam commorantur Veteres sapientes in Graecia, ut Pythagoras, Socrates, Aristippus, Xenophon, cum discipulis et tironibus; et quaesivi de Platone et Aristotele, dixit, quod illi et illorum asseclae in alia regione habitent, quia hi docuerunt rationalia quae intellectus sunt, illi autem moralia quae vitae sunt. Dixit, quod ex Urbe Athenaeo frequenter ablegentur studiosi ad literatos ex Christianis, ut narrent quid hodie cogitant de Deo, de Creatione Universi, de Immortalitate animae, de Statu hominis relativo ad statum

Digitized by Google

bestiarum, ac de rebus aliis quae interioris sapientiae sunt; et dixit, quod praeco hodie annuntiaverit conventum, indicium, quod emissarii novos Advenas e Terris offenderint, a quibus audiverunt curiosa; et vidimus multos exeuntes ex urbe et a viciniis, quosdam habentes laureas super capitibus, quosdam tenentes palmas in manibus, quosdam cum libris sub ulnis, et quosdam cum calamis sub sinistri temporis crinibus. Nos inseruimus nos illis, et una ascendimus, et ecce super Clivo Palatium octogonum, quod vocaverunt Palladium, ac intravimus; et ecce ibi octo insinuationes sexangulares, in quarum unaquavis erat Librarium, et quoque Mensa, ad quas consederunt laureati, et in ipso Palladio visa sunt Sedilia ex saxo exsculpta, super quae reliqui se demiserunt; et tunc aperta est janua ad sinistrum, per quam duo Advenae e terra introducti sunt, et postquam salutati, unus ex laureatis quaesivit illos, QUID NOVI E TERRA; et dixerunt, novum est, quod in sylvis invenerint homines sicut bestias, aut bestias sicut homines, at quod ex facie et corpore cognoverint natos esse homines, ac secundo aut tertio aetatis anno amissos aut omissos in Sylvis; dixerunt quod non possint sonare aliquid cogitationis, nec discere articulare sonum in aliquam vocem; quod nec scirent cibum sibi convenientem sicut bestiae, sed quod sylvestria tam munda quam immunda injicerent in buccam; praeter similia plura; ex quibus aliqui Eruditi apud nos divinarunt, et aliqui concluserunt plura de Statu hominum relativo ad statum bestiarum; his auditis, quaesiverunt aliqui ex vetustis Sophis, quid ex illis divinant et concludunt; et duo Advenae responderunt, quod plura, quae tamen ad haec possunt referri. 1. Quod homo ex sua natura, et quoque ex nativitate, omni bestia stupidior et inde vilior sit; et quod similiter fiat si non instruitur. 2. Quod instrui possit quia didicit articulate sonare, et inde loqui, et quod per id inceperit expromere cogitationes, et hoc successive plus et plus, usque ut posset exprimere leges Societatis, quarum plures tamen bestiis a nativitate impressae sunt. 3. Quod Rationalitas sit bestiis aeque ac hominibus. 4. Quare si bestiae potuissent loqui, tam solerter ratiocinarentur de omni re sicut homines; cujus rei indicium est, quod cogitent ex ratione et

Digitized by Google

prudentia aeque ac homines. 5. Quod Intellectus sit solum modificatio lucis e Sole, cooperante calore, medio aethere, ita ut modo sit activitas interioris naturae, et quod haec possit exaltari, eo usque ut appareat sicut sapientia. 6. Quod ideo vanum sit credere, quod homo post mortem plus vivat quam bestia, nisi quod forte possit per aliquot dies post obitum ex exhalatione vitae corporis apparere sicut nimbus sub specie larvae, antequam dissipatur in naturam; vix aliter quam sicut virgultum ex cinere exsuscitatum apparet in similitudine suae formae. 7. Consequenter quod Religio, quae docet vitam post mortem, sit inventum, ut simplices teneantur intrinsecus in vinculo per ejus leges, sicut tenentur extrinsecus per Civitatis leges. His addiderunt, quod mere ingeniosi ita ratiocinentur, non autem Intelligentes; et quaesiverunt quid Intelligentes, dixerunt quod non audiverint, sed quod sic opinentur.

His auditis dixerunt omnes qui ad Mensas sedebant, oh qualia nunc in Terris tempora; heu Sapientia quas vices subiit, versane est in ingeniositatem fatuam, Sol occidit, et sub terra est a diametro oppositus suae meridiei; quis non ex documento ex relictis et inventis in sylvis scire potest, quod homo non instructus talis sit, estne sicut instruitur, nasciturne in ignorantia prae bestiis, discetne gradi et loqui, si non disceret gradi, num se super pedes erigeret, et si non disceret loqui, num mutiret aliquid cogitationis; estne omnis homo sicut instruitur, insaniens ex falsis, ac sapiens ex veris, et insaniens ex falsis in omni phantasia quod sit sapientior sapiente ex veris; danturne homines fatui et vesani, qui non plus homines sunt, quam inventi in sylvis; nonne cassi memoria his similes sunt. Nos ex his et illis conclusimus, quod homo absque instructione non sit homo, nec bestia, sed quod sit forma, quae recipere potest in se id quod facit hominem, et sic quod non nascatur homo, sed quod fiat homo; et quod homo talis forma nascatur, ut sit organum recipiens vitae a Deo, propter finem ut sit subjectum, in quod Deus omne bonum posset inferre, et per unionem secum beatificare in aeternum. Percipimus ex sermone vestro, quod sapientia hodie in tantum exstincta aut infatuata sit, ut de statu vitae hominum relativo ad statum vitae bestiarum, prorsus nihil sciant; inde est, quod nec

Digitized by Google

sciant statum vitae hominis post mortem; at illi qui hunc scire possunt, sed non volunt scire, et inde illum negant, ut faciunt multi ex vestris Christianis, assimilare possumus Inventis in sylvis; non quod ex privatione instructionis ita stupidi facti sint, sed quod per fallacias sensuum, quae sunt tenebrae veritatum, semetipsos ita stupidos fecerint.

Sed tunc quidam in medio Palladii stans, in manu tenens palmam, dixit, evolvite quaeso hoc arcanum, quomodo homo forma Dei creatus, mutari potuit in formam diaboli; scio quod Angeli Caeli sint formae Dei, et quod angeli inferni sint formae diaboli, et duae formae sunt sibi oppositae, hae Insaniae, illae Sapientiae; dicite itaque, quomodo homo forma Dei creatus a die in talem noctem potuit transire, ut potuerit negare Deum, et vitam aeternam: ad haec responderunt Didascali in ordine, primum Pythagoraei, dein Socratici, et postea reliqui; sed inter illos erat quidam Platonicus, hic ultimo loquutus est, et hujus sententia praevaluit, quae erat; quod homines Aevi Saturnini seu Saeculi aurei, sciverint et agnoverint quod essent Formae recipientes vitae a Deo, et quod ideo sapientia animabus et cordibus illorum inscripta fuerit, et inde, quod ex luce veri viderint verum, et per vera perceperint bonum ex jucundo amoris ejus: at sicut Humanum Genus in sequentibus Saeculis recesserat ab agnitione, quod omne verum sapientiae et inde bonum amoris apud illos, continue influeret a Deo, cessaverunt esse habitacula Dei, et quoque tunc cessavit loquela cum Deo, et consociatio cum Angelis; interiora enim mentis illorum a directione sua, quae fuerat sursum elevata ad Deum a Deo, inflexa est in directionem obliquam plus et plus, extrorsum in Mundum, et sic ad Deum a Deo per Mundum, et tandem inversa in directionem oppositam, quae est deorsum ad Semet; et quia Deus non potest spectari ab homine interius inverso et sic averso, homines se separaverunt a Deo, et facti sunt formae Inferni, et sic diaboli. Ex his sequitur, quod Primis Aevis agnoverint corde et anima, quod omne bonum amoris, et inde verum sapientiae illis essent a Deo, et quoque quod illa essent Dei in illis, et sic quod illi essent mera receptacula vitae a Deo, et inde vocati Imagines Dei, Filii Dei, et Nati a Deo: sed quod in succe-

Digitized by Google

dentibus Aevis illud non corde et anima, sed quadam fide persuasiva, et dein fide historica, et demum solum ore, agnoverint; et agnoscere tale solum ore, est non agnoscere, imo est id negare corde. Ex his videri potest, qualis hodie est sapientia in terra apud Christianos, tametsi illi ex Revelatione scripta inspirari possunt a Deo, dum non sciunt discrimen inter hominem et bestiam; et inde multi credunt, quod si homo vivit post mortem, etiam bestia victura sit, aut quia bestia non vivit post mortem, nec homo victurus sit: annon lux nostra spiritualis, quae illuminat visum mentis, apud illos facta est caligo, et lux illorum naturalis, quae solum illuminat visum corporis, facta est illis splendor.

Post haec converterunt se omnes ad duos Advenas, et illis gratias propter adventum et narrationem agebant, et orabant, ut haec, quae audiverant, suis fratribus renuntiarent: et responderunt advenae, quod confirmaturi sint suos in hac veritate, quod quantum attribuunt omne bonum charitatis et verum fidei Domino, et non sibi, tantum sint homines, ac tantum fiant Angeli Caeli.

693. Secundum Memorabile. Post aliquot Septimanas audivi vocem e Caelo dicentem, en iterum Conventus in Parnassio, accede, monstrabimus viam; accessi, et cum prope eram, vidi quendam super Heliconeo cum tuba, qua annuntiavit et indixit Conventum. Et vidi ex Urbe Athenaeo et confiniis ejus ascendentes ut prius, et in medio illorum tres Novitios e Mundo; erant illi tres ex Christianis, unus Sacerdos, alter Politicus, et tertius Philosophus: hos in via vario sermone oblectabant, imprimis de Sapientibus Antiquis, quos nominabant; quaesiverunt num illos visuri sint, dixerunt quod visuri, et si vellent, salutaturi, quoniam sunt affabiles; quaesiverunt de Demosthene, Diogene et Epicuro, dixerunt, Demosthenes non hic est, sed apud Platonem, Diogenes cum suis scholaribus sub Heliconeo commoratur, ex causa quia mundana sicut nihili reputat, et modo caelestia animo volvit; Epicurus ad occidentem in termino habitat, nec intrat ad nos, quia nos distinguimus inter affectiones bonas et affectiones malas, et dicimus affectiones bonas una esse cum sapientia, et affectiones malas esse contra sapientiam. Quando ascenderunt

Digitized by Google

collem Parnassium, aliqui custodes ibi apportabant aquam ex fonte ibi in scyphis crystallinis, et dicebant, est aqua ex fonte, de quo vetusti confabulati sunt, quod perruptus sit ab ungula Equi Pegasi, et postea consecratus novem Virginibus; at per Equum alatum Pegasum, intellexerunt Intellectum veri per quem sapientia; per ungulas pedis ejus, intellexerunt experientias per quas intelligentia naturalis; et per novem Virgines, intellexerunt cognitiones et scientias omnis generis; haec vocantur hodie Fabulae, sed fuerunt Correspondentiae, ex quibus Primaevi loquuti sunt: comites dixerunt ad tres Advenas, ne miremini, custodes ita loqui instructi sunt, et nos per bibere aquam ex fonte intelligimus instrui de veris, et per vera de bonis, et sic sapere. Post haec intraverunt Palladium, et cum illis tres Novitii e Mundo, Sacerdos, Politicus, et Philosophus; et tunc Laureati, qui sedebant ad mensas, quaesiverunt, QUID NOVI E TERRA; et responderunt, hoc novum est, quod quidam perhibeat se loqui cum Angelis, ac visum habere apertum in Mundum spiritualem, aeque sicut apertum habet in Mundum naturalem, et ille nova inde affert plura, inter quae sunt haec; quod homo vivat homo post mortem, sicut vixit prius in Mundo; quod videat, audiat, loquatur sicut prius in Mundo; quod vestiatur et ornetur sicut prius in Mundo; quod esuriat et sitiat, edat et bibat, sicut prius in Mundo; quod delitio conjugiali fruatur sicut prius in Mundo; quod dormiat et evigilet sicut prius in Mundo; quod ibi sint terrae et lacus, montes et colles, planities et valles, fontes et fluvii, paradisi et luci; tum quod ibi sint palatia et domus, ac urbes et villae, sicut in Mundo naturali; ut et quod sint scripturae et libri, et quod sint functiones et negotiationes, tum lapides pretiosi, aurum et argentum; verbo quod ibi sint omnia et singula quae in terris, et illa in Caelis infinite perfectiora, cum sola differentia, quod omnia quae in Mundo spirituali sunt, ex origine spirituali sint, et inde spiritualia, quia sunt ex Sole ibi qui est purus Amor; et quod omnia quae in Mundo naturali sunt, ex origine naturali sint, et inde naturalia et materialia, quia sunt ex Sole ibi qui est purus ignis; verbo, quod homo post mortem sit perfecte homo, imo perfectius homo quam prius in Mundo; prius enim in Mundo fuit

Digitized by Google

in corpore materiali, in hoc autem est in corpore spirituali. His dictis, quaesiverunt Sapientes antiqui, quid de illis cogitant in terra; dixerunt illi tres, nos scimus quod vera sint, quia hic sumus, ac lustravimus et exploravimus omnia, quare dicemus quid de illis loquuti et ratiocinati sunt in terra: et tunc Sacerdos dixit, quod illi qui ex nostro ordine sunt, primum dum audiverunt illa, vocaverint visiones, dein commenta, postea quod viderit larvas, et demum haeserint, et dixerint, crede si vis: nos hactenus docuimus, quod homo non futurus sit in corpore post mortem, prius quam die ultimi judicii: et quaesiverunt, annon aliqui Intelligentes inter illos sint, qui possunt demonstrare et convincere illos de veritate, quod homo vivat homo post mortem; dixit Sacerdos, quod sint qui demonstrant, sed non convincunt; illi qui demonstrant, dicunt, quod contra sanam rationem sit credere, quod homo non vivat homo nisi quam die ultimi Judicii, et quod interea sit Anima absque corpore; quid Anima, et ubi illa interea, num halitus, aut aliquid venti volitans in aëre, vel ens reconditum in medio terrae, ubi est Pu ejus: num animae Adami et Evae, et omnium post illos, nunc per sex millia annorum seu sexaginta saecula adhuc volitent in universo, aut teneantur inclusae in meditullio terrae, et exspectent ultimum judicium; quid anxius et miserabilius tali exspectatione, nonne sors illorum potest comparari sorti vinctorum catenis et pedicis in carceribus; annon si talis sors homini post mortem foret, satius foret nasci asinus quam homo: numne etiam contra rationem est credere, quod anima possit reindui suo corpore, estne corpus exesum a vermibus, muribus, et piscibus; ac isti novo corpori induci sceleton ossium exustum sole, vel dilapsum in pulverem; quomodo cadaverosa et putida illa colligentur, et animabus unientur. Sed ad talia, cum audiunt, non quicquam ex ratione respondent, sed inhaerent fidei suae, inquientes, captamus rationem sub obedientia fidei; ad collectionem omnium ex sepulchris die ultimi Judicii, dicunt, hoc Omnipotentiae opus est, et cum nominant Omnipotentiam et Fidem, exulat ratio, et possum dicere, quod tunc sana ratio sit sicut nihil, et quibusdam sicut spectrum; imo possunt dicere ad sanam rationem, insanis. His auditis dixerunt Sapientes Graeciae, nonne illa

Digitized by Google

paradoxa sicut contradictoria dissipantur a seipsis, et tamen hodie in Mundo non dissipari possunt a sana ratione; quid paradoxius credi potest quam id quod narratur de Ultimo Judicio, quod tunc Universum periturum sit, et quod tunc Stellae caeli delapsurae sint super terram, quae minor stellis est; et quod corpora hominum tunc vel cadavera, vel mumiae ab hominibus exesae, vel flocci, coalitura sint cum suis animabus; nos dum fuimus in mundo, credidimus immortalitatem animarum hominum, ex inductionibus quas ratio nobis subministravit, et quoque designavimus pro beatis loca, quae vocavimus Campos Elysios, et credidimus illas esse effigies seu species humanas, sed tenues quia spirituales. Postquam haec dicta sunt, converterunt se ad alterum Advenam, qui in Mundo fuerat Politicus; hic confessus est, quod non crediderit vitam post mortem; et quod cogitaverit de novis quae audiverat de illa, quod essent figmenta et inventa; meditans de illa dixi, quomodo possunt animae corpora esse, annon omne hominis jacet mortuum in sepulchro, estne oculus ibi, quomodo potest videre, estne auris ibi, quomodo potest audire; unde illi os quo loquatur; si aliquid hominis viveret post mortem, num foret id aliud quam simile larvae, quomodo potest larva edere et bibere, et quomodo potest delitio conjugiali frui, unde ei vestes, domus, cibi, et sic porro; et larvae, quae sunt effigies aëreae, apparent sicut sint, et tamen non sunt: haec et similia de vita hominum post mortem cogitavi in Mundo; at nunc cum vidi omnia, ac tetigi manibus meis omnia, convictus sum per ipsos sensus, quod sim homo sicut in Mundo, adeo ut non sciam aliud, quam quod vivam sicut vixi, cum differentia, quod ratio nunc mihi sanior sit; aliquoties puduit me cogitationum priorum. Similia de se narravit Philosophus; attamen cum hac differentia, quod retulerit nova illa, quae audiverat de vita post mortem, inter opiniones et hypotheses, quas ex Antiquis et Hodiernis collegerat. His auditis obstupuerunt Sophi; et illi qui e Schola Socratica erant, dixerunt, quod ex Novis his e terris percipiant, quod interiora mentium humanarum successive occlusa sint, et quod nunc in Mundo fides falsi luceat sicut veritas, ac ingeniositas fatua sicut sapientia, et quod lux sapientiae a nostris temporibus se demiserit ab interioribus

Digitized by Google

Cerebri in os sub nasum, ubi illa coram oculis apparet sicut splendor labri, ac loquela oris inde sicut sapientia. His auditis quidam ex tironibus ibi dixit, ob quam stupidae mentes terricolarum hodie; utinam adessent discipuli Heracliti et Democriti, qui rident ad omnia, et qui flent ad omnia, et audiremus magnum risum et magnum fletum. Postquam peractus est hic conventus, dederunt tribus Novitiis e terra suae ditionis insignia, quae erant lamellae cupreae, super quibus aliqua Hieroglyphica exarata sunt, cum quibus abiverunt.

694. Tertium Memorabile. Post aliquod tempus spectavi ad urbem Athenaeum, de qua in priori Memorabili aliquid dictum est, et audivi inde clamorem insolitum, erat in illo aliquid risus, in hoc aliquid indignationis, et in hac aliquid maestitiae; at usque clamor ille non inde erat dissonus, sed consonus, quia unum non erat simul cum altero, sed unum intra alterum; in Mundo spirituali percipitur in sono distincte varietas et commixtura affectionum. Quaesivi e longinquo, quid rei; et dixerunt, venit nuntius e loco, ubi advenae e Christiano Orbe primum apparent, dicens, quod a Tribus ibi audiverit, quod in Mundo, unde venerunt, cum reliquis ibi crediderint, quod beatis et felicibus post mortem futura sit omnimoda requies a laboribus; et quia administrationes, officia et operae sunt labores, quod requies ab illis futura sit: et quia tres illi ab Emissario nostro nunc adducti sunt, et stant ante portam et exspectant, factus est Clamor, et ex consulto statuerunt, quod non in Palladium in Parnassio, ut priores, sed in magnum Auditorium ibi introducerentur, ut aperiant Nova sua e Christiano Orbe; et ablegati sunt aliqui, qui solenniter illos introducerent. Quia eram in spiritu, et spiritibus distantiae sunt secundum status affectionum illorum; et quia tunc mihi affectio videndi et audiendi illos erat, visus mihi sum praesens ibi, et vidi introductos, et audivi loquentes. Sederunt in Auditorio Seniores seu Sapientiores ad latera, ac reliqui in medio; et ante hos erat elevatum solum; huc tres Advenae cum nuntio in solenni comitatu a minorennibus per medium Auditorii deducti sunt; et post silentium factum, salutati sunt a quodam Majorenni ibi, et quaesiti, quid Novi e terra; et dixerunt, sunt multa Nova, sed

Digitized by Google

dic quaeso de qua re, et respondit Majorennis, QUID NOVI E TERRA DE NOSTRO MUNDO ET DE CAELO; et responderunt, quod cum recentes in hunc Mundum venimus, audiverimus, quod ibi et in Caelo sint Administrationes, Ministeria, Functiones, Negotiationes, Studia omnium disciplinarum, et mirabiles Operae; et tamen credidimus quod post migrationem seu translationem e Mundo naturali in hunc Spiritualem, in aeternam requiem a laboribus venturi simus; et quid functiones nisi labores: ad haec Majorennis dixit, num per aeternam requiem a laboribus intellexistis aeternum otium, in quo continue sederetis et cubaretis, attrahentes delitias pectore, et sorbentes gaudia ore; ad haec tres Advenae blande ridentes dixerunt, quod aliquid tale autumaverint; et tunc responsum est illis, quid gaudia, et delitiae, et inde felicitas, commune habent cum otio; ex otio collabitur mens et non expanditur, seu mortificatur homo et non vivificatur; pone aliquem sedentem in pleno otio, remissis manibus, dejectis aut subductis oculis, et pone ut ille simul circumfundatur aura laetitiae, numne Veternus occuparet et caput et corpus ejus, ac vitalis expansio faciei concideret, et tandem ille relaxatis fibris nutaret et nutaret, usque dum caderet in terram; quid in expansione et tensione tenet totius corporis systema, quam intensio animi; et unde intensio animi, nisi ex administraturis et operis, dum fiunt ex jucundo; quare dicam vobis Novum e Caelo, quod ibi sint administrationes, ministeria, judicia majora et minora, tum artificia et operae. Tres advenae, cum audiverunt, quod in Caelo essent Judicia majora et minora, dicebant, cur illa, annon omnes in Caelo inspirantur et ducuntur a Deo, et inde sciunt quid justum et rectum; quid tunc opus judicibus; et respondit Vir majorennis, in hoc Mundo instruimur et discimus quid bonum et verum, tum quid justum et aequum, similiter ut in Mundo naturali, et haec discimus non immediate a Deo, sed mediate per alios; et omnis Angelus, sicut omnis homo, cogitat verum, et facit bonum sicut a se, et hoc secundum statum Angeli est mixtum, et non purum; et quoque inter Angelos dantur simplices et sapientes, et sapientes judicabunt, dum simplices ex simplicitate et ex ignorantia ambigunt de justo, aut abeunt ab illo. Sed vos, quia recentes adhuc

Digitized by Google

in hoc Mundo estis, si sit beneplaciti vestri, sequimini me in Urbem nostram, et monstrabimus omnia; et exiverunt Auditorio, et aliqui ex Senioribus etiam illos comitati sunt; et primum in Bibliothecam magnam, quae secundum scientias distincta erat in Libraria minora: tres illi Advenae, visis tot libris, obstupefacti sunt, et dixerunt, sunt etiam in hoc Mundo Libri, unde membranae et chartae, unde calami et atramentum; ad haec dixerunt Seniores, percipimus quod credideritis in Mundo priori, quod hic Mundus vacuus sit, quia spiritualis; et quod hoc credideritis, est quia ideam de spirituali fovistis abstractam a materiali; et abstractum a materiali apparuit vobis sicut nihilum, ita sicut vacuum; cum tamen hic est plenitudo omnium; sunt hic omnia SUBSTANTIALIA et non materialia, et materialia suam originem ducunt ex substantialibus; nos qui hic sumus, homines spirituales sumus quia substantiales, et non materiales; inde est, quod hic dentur omnia quae in Mundo naturali in sua perfectione, etiam libri et scripturae, et multo plura; tres Advenae cum audiverunt nominari SUBSTANTIALIA, cogitaverunt quod ita sit, tam quia viderunt Libros scriptos, quam quia audiverunt dictum, quod materiae originitus sint ex substantiis. Ut adhuc de his confirmarentur, delati sunt ad Domicilia scribarum, qui exscribebant exemplaria a sapientibus urbis conscripta, et inspiciebant scripturas, et mirati sunt, quod tam nitidae et politae essent. Post haec deducti sunt ad Musaea, Gymnasia et Collegia, et ubi erant Ludi illorum literarii, quorum aliquos vocabant Heliconidum, aliquos ludos Parnassidum, aliquos ludos Atheneidum, et aliquos ludos Virginum fontis; dicebant quod hi ita appellentur, quia Virgines significant affectiones scientiarum, et secundum affectionem scientiarum est cuivis intelligentia; Ludi ita vocati, erant exercitationes et palaestrae spirituales. Postea circumducti sunt in urbe ad Moderatores, Administratores, et horum Officiarios, et per hos ad mirabiles Operas, quae ab artificibus spirituali modo fiunt. Postquam haec visa sunt, iterum cum illis loquutus est Vir majorennis de Requie aeterna a laboribus, in quam veniunt beati et felices post mortem, et dixit, Requies aeterna non est otium, quoniam ex otio est mentis et inde totius corporis, languor, torpor, stu-

Digitized by Google

por et sopor, et haec sunt mors et non vita, et minus vita aeterna, in qua sunt Angeli Caeli; quare Requies aeterna est requies quae discutit illa, et facit ut homo vivat; et hoc non aliud est, quam tale quod elevat mentem; est itaque aliquod studium et opus, ex quo excitatur, vivificatur, et delitiatur mens; et hoc fit secundum usum, ex quo, in quo, et ad quem operatur; inde est, quod Universum Caelum spectetur a Domino ut continens usus, et quisque Angelus est Angelus secundum usum; jucundum usus fert illum sicut secunda vena navem, et facit ut in aeterna pace, et pacis requie sit; ita intelligitur Aeterna requies a laboribus. Quod Angelus sit vivus secundum studium mentis ex usu, patet manifeste ex eo, quod cuivis sit Amor conjugialis cum ejus virtute, potentia et delitiis, secundum studium genuini usus in quo est. Postquam tres illi Advenae confirmati sunt, quod Aeterna requies non sit otium, sed jucundum alicujus operis quod usui est, venerunt aliquae Virgines cum acupictis et netis, operibus manuum suarum, et donaverunt illis; et Virgines, cum abibant novitii illi spiritus, cecinerunt oden, qua affectionem operum usus cum amaenis ejus, melo angelico exprimebant.

695. Quartum Memorabile. Plerique hodie qui credunt vitam post mortem, etiam credunt, quod in Caelo Cogitationes illorum non aliae futurae sint quam Devotiones, Loquelae quam Orationes, ac hae et illae una cum vultibus facierum et actibus corporis quam Glorificationes Dei, et sic Domus illorum quam totidem Domus cultus seu Aedes sacrae, et sic quod omnes futuri sint Sacerdotes Dei. Sed possum asseverare quod ibi Sancta Ecclesiae non plus occupent Mentes et Domos quam in Mundo, ubi Deus cultu celebratur, tametsi purius et interius, sed quod ibi varia quae sunt Prudentiae civilis, et varia quae sunt Eruditionis rationalis, in sua excellentia sint. Quodam die evectus sum in Caelum, et perductus in unam Societatem, ubi erant Sophi, qui in Saeculis antiquis excelluerunt eruditione ex lucubratione et meditatione in talibus, quae rationis et simul usus fuerunt, et jam in Caelo, quia crediderunt in Deum, et nunc in Dominum, et amaverunt proximum ut seipsos; et deinde introductus sum in Conventum eorum, et ibi interrogatus, unde sum, et aperui, quod Cor-

Digitized by Google

pore in Mundo naturali sim, at Spiritu in Mundo vestro Spirituali; his auditis laetificati sunt Angeli illi, et sciscitabant, quid in Mundo, ubi es corpore, sciunt et intelligunt de Influxu, et tunc postquam recollegi quid de illo ex sermonibus et ex scriptis famigeratorum hauseram, respondi, quod non sciant adhuc aliquem Influxum e Mundo spirituali in Mundum naturalem, sed de Influxu Naturae in naturata, ut de Influxu Caloris et Lucis e Sole in Corpora animata, ut et in Arbores et frutices, unde horum et illorum vivificatio, et vicissim frigoris in eadem, unde illorum mortificatio; et praeterea de Influxu lucis in Oculos unde visus, de Influxu soni in aures unde auditus, deque Influxu odoris in nares unde olfactus, et sic porro. Praeter haec Eruditi hujus saeculi ratiocinantur diversimode de Influxu Animae in Corpus et hujus in Animam; et de hoc in tres partes abeunt, scilicet num Influxus sit Animae in Corpus, quem vocant Occasionalem, ex occasione incidentium in sensus corporis; vel num sit Influxus corporis in Animam, quem Physicum appellant, quia objecta incidunt in Sensus, et ab his in Animam; vel num sit Influxus simultaneus et instantaneus in Corpus et simul in Animam, quem Harmoniam praestabilitam nuncupant; attamen quisque de suo Influxu cogitat dari intra Naturam; quidam credunt Animam esse Aetheris particulam aut stillam, quidam illam esse Caloris et Lucis glomulum aut micam, quidam esse aliquod ens se recondens in Cerebro; sed hoc et illud, quod illis est Anima, quidem vocant spirituale, sed per spirituale intelligunt purius naturale, non enim sciunt quicquam de Mundo spirituali, et de hujus Influxu in Mundum naturalem, quare manent intra sphaeram Naturae; et in illa ascendunt et descendunt, et in illam se extollunt sicut aquilae in aërem; et illi qui morantur in Natura, sunt sicut indigenae alicujus Insulae in mari, qui non sciunt aliquam Terram dari extra illos, et quod sint sicut pisces in fluvio, qui non sciunt dari aërem supra aquas illorum; quam ob rem ad mentionem, quod detur Mundus distinctus ab illorum, ubi habitant Angeli et Spiritus, et quod inde sit omnis Influxus in homines, et quoque interior in arbores, stant mirabundi sicut audirent visionaria de spectris, aut nugas ex Astrologis. Praeter Philosophos nostrates in Orbe, ubi

Digitized by Google

sum corpore, non de alio Influxu cogitant et loquuntur, quam de Influxu vini in cyathos, de Influxu cibi et potus in ventrem, et gustus in linguam, et quoque forsan de Influxu aëris in pulmonem, et sic porro; at hi si aliquid audiunt de Influxu Mundi spiritualis in Naturalem, dicunt, influat si influit, quid juvat et cui usui est hoc scire, ac abeunt, et postea dum loquuntur de auditis de Influxu illo, ludunt cum illo, sicut quidam ludunt cum cochlacis inter digitos.

Postea loquutus sum cum Angelis illis de Mirabilibus, quae ex Influxu Mundi Spiritualis in Naturalem existunt; ut de Vermibus dum fiunt papiliones, tum de apibus et fucis, et mirabilia de bombycibus, et quoque de Araneis, et quod incolae telluris addicant illa luci et calori Solis, et sic Naturae; et quod saepius miratus sum, per illa confirmant se pro Natura, et per confirmationes pro Natura somnum et lethum inducunt mentibus, et fiunt Athei. Post haec narravi mirabilia de Vegetabilibus, quod omnia illa a semine usque ad nova semina in justo ordine succedant, prorsus sicut terra sciret commodare et accomodare sua elementa prolifico seminis, et ex hoc educere germen, et hoc dilatare in caudicem, et ex hoc emittere ramos, et hos investire foliis, et postea insignire floribus, et ab interioribus horum initiare et producere fructus, et per hos, ut renascatur, semina ut proles: sed haec quia per continuum aspectum, et perennem recursum solita, sueta et communia facta sunt, non ut mirabilia aspectant, sed ut meros effectus naturae; et hoc opinantur unice ex causa, quia ignorant quod Mundus aliquis spiritualis sit, et quod hic ab interiori operetur et actuet omnia et singula, quae in Mundo naturae, et super Tellure ejus, existunt et formantur, et operatur sicut Mens humana in Corporis Sensus et Motus, et quod singula naturae sint sicut tunicae, vaginae et indusia, quae incingunt spiritualia, et proxime producunt effectus fini Dei Creatoris correspondentes.

696. Quintum Memorabile. Quondam precatus sum ad Dominum, ut daretur loqui cum Discipulis Aristotelis, et simul cum Discipulis Cartesii, et cum Discipulis Leibnitzii, propter finem, ut opiniones mentis eorum de Commercio Animae et Corporis haurirem: post precationem aderant novem Viri, tres Aristotelici, tres Cartesiani, et tres Leibnitziani,

Digitized by Google

et steterunt circum me, a latere sinistro adoratores Aristotelis, ad dextrum sectatores Cartesii, et a tergo fautores Leibnitzii: e longinquo ad distantiam, et per intervalla inter se, visi sunt sicut tres laureati, et ex perceptione, quae e Caelo influxit, cognovi quod essent ipsi Antesignani seu Archididascali; post Leibnitzium stabat unus manu tenens alam vestis ejus, et dicebatur quod esset Wolfius. Novem illi Viri, cum intuerentur se mutuo, faceta voce se primum salutabant et affabantur. Sed mox tunc ex Inferis exsurgebat Spiritus cum facula in manu dextra, et vibrabat illam ante facies illorum, inde facti sunt inimici tres contra tres, et torvo vultu se aspiciebant; invasit enim libido altercandi et litigandi; et tunc exorsi sunt Aristotelici, qui quoque erant Scholastici, dicentes, quis non videt quod objecta per Sensus influant in animam, sicut quis per fores intrat in conclave, et quod Anima cogitet secundum Influxum; nonne dum Amator videt pulchram Virginem aut Sponsam, oculus ejus scintillat, et fert amorem ejus ad animam; nonne Avarus cum videt crumenas in quibus nummi, ad illas ardet omni Sensu, et inde hoc infert in animam, et excitat cupidinem possidendi illas; nonne cum aliquis Superbus audit laudes de se ab altero, arrigit aures, et hae perferunt illas ad animam; suntne Sensus corporis sicut atria, per quae ad Animam unice fit ingressus; quis ex his et innumeris similibus aliter potest concludere, quam quod Influxus e natura seu physicus sit. Ad haec dicta Sectatores Cartesii tenentes digitos sub fronte, et nunc retrahentes illos respondebant, dicendo, heu, loquimini ex apparentiis; nonne scitis, quod non oculus amet Virginem aut Sponsam sed Anima; pariter quod nec Sensus corporis cupiat nummos in crumena ex se, sed ex Anima; pariter quod nec aures arripiant laudes assentantium aliter; nonne perceptio est quae facit sentire, et perceptio est animae, et non organi; dicite, si potestis, quid aliud facit linguam et labia loqui quam cogitatio, et quid aliud facit manus operari quam voluntas, ac cogitatio et voluntas sunt Animae; ita quid facit oculum videre, et aures audire, ac reliqua organa sentire, attendere et advertere ad objecta, quam Anima; ex his et ex innumeris similibus aliis, unusquisque, qui supra sensualia corporis sapit, concludit, quod non sit Influxus corporis in

Digitized by Google

animam, sed animae in corpus, quem nos vocamus Influxum occasionalem, et quoque spiritualem. His auditis, tres Viri, qui post triades priores steterunt, qui erant fautores Leibnitzii, extulerunt vocem, dicentes, audivimus argumenta ab utraque parte, et contulimus illa, et percepimus, quod in multis praevaleant haec illis, et in multis his illa, quare, si licet, componemus lites; et ad interrogationem quomodo, dixerunt; Non est aliquis Influxus Animae in Corpus, nec Corporis in Animam, sed est unanima et instantenea operatio utriusque simul, quam celebris Auctor pulchro nomine insignivit, vocando Harmoniam praestabilitam. His peractis, rursus apparuit Spiritus cum facula in manu, sed nunc sinistra, et vibravit illam ad occipitia illorum, inde confusae factae sunt ideae omnium, et conclamabant, non scit anima nostra nec corpus, in quam partem transeamus, quare dirimamus has lites per Sortem, et Sorti, quae primum exit, favebimus; et sumserunt tres schedulas, et uni illarum inscripserunt Influxus Physicus, alteri Influxus spiritualis, et tertiae Harmonia Praestabilita, et miserunt tres illas in cavum pilei, et elegerunt unum qui expromeret, et hic immissa manu apprehendit illam, super qua scriptum fuit, Influxus Spiritualis: qua visa et lecta, dixerunt omnes, quidam tamen claro et fluente sono, quidam obscuro et intracto, faveamus huic, quia primum exivit. At subito tunc adstitit Angelus, et dixit, ne credatis, quod Chartula pro Influxu Spirituali exiverit fortuito, sed ex proviso: vos enim, quia in confusis ideis estis, non videtis veritatem ejus, sed ipsa veritas obtulit se illam manui ut ei faveatis.

697. Sextum Memorabile. Quondam non procul a me vidi Meteoron; vidi Nubem divisam in nubeculas, quarum aliquae caeruleae, et aliquae opacae; et vidi illas inter se quasi collidentes; radii striatim transmicabant illas, qui nunc visi sunt acuti sicut mucrones, nunc obtusi sicut enses fracti; striae illae nunc excurrebant obviam, nunc retrahebant se in se, plane sicut pugiles; ita diversicolores illae nubeculae apparebant quasi inter se dimicarent, sed ludebant. Et quia hoc Meteoron non procul a me visum est, sustuli oculos, ac intendi aciem, et vidi pueros, juvenes et senes intrantes in

Digitized by Google

Domum, quae erat exstructa ex marmore, et substructa ex porphyrite; super hac Domo erat illud phaenomenon; et tunc unum ex intrantibus alloquutus quaesivi, quid ibi; et respondit, est Gymnasium, ubi juvenes initiantur in varia quae sapientiae sunt: hoc audito, intravi cum illis, eram in spiritu, hoc est, in simili statu in quo sunt homines Mundi Spiritualis, qui vocantur Spiritus et Angeli; et ecce in Gymnasio illo anterius visa est Cathedra, in medio scamna, ad latera circum circa sedilia, et supra introitum Orchestra; Cathedra erat pro juvenibus qui ad Problema illa vice proponendum responderent, scamna pro auditoribus, sedilia ad latera pro illis qui prius sapienter responderunt, et Orchestra pro Senioribus, qui essent arbitri et judices; in medio Orchestrae erat Suggestum, ubi sedit vir sapiens, quem vocabant Archididascalum, qui proposuit problemata, ad quae juvenes e Cathedra responderent; et postquam congregati sunt, surrexit Vir ex suggesto, et dixit, respondete nunc quaeso ad hoc Problema, et solvite illud si potestis, QUID ANIMA, ET QUALIS ILLA. His auditis obstupescebant omnes, et murmurabant, et aliqui e Caetu super scamnis, exclamabant, quis hominum usque a Saturnino aevo ad hoc nostrum ulla rationis cogitatione videre et assequi potuit, quid Anima, et adhuc minus qualis illa; estne hoc supra omnium intellectus sphaeram; sed ad haec retulerunt ex Orchestra, hoc non est supra Intellectum, sed in illo et coram illo, respondete modo; et surrexerunt Juvenes illo die electi, qui ascenderent Cathedram, et ad Problema responderent; erant quinque, qui a Senioribus explorati ac inventi sagacitate pollentes, et tunc ad latera cathedrae super toris sedentes; et hi postea in ordine, in quo sedebant, ascenderunt; et quisque cum ascenderet induebat tunicam ex serico opalini coloris, et super illa togam ex molli lana, cui flores erant intexti, et insuper pileum, super cujus vertice erat rosarium incinctum parvis sapphiris. Et vidi Primum ita indutum ascendentem, qui dixit „Quid anima et qualis illa, a die Creationis non revelatum est ulli, est arcanum in thesauris solius Dei; sed hoc detectum est, quod Anima in homine sicut Regina resideat; verum ubinam ejus aula est, eruditi Vates divinarunt; quidam quod sit in parvo tuberculo inter Cerebrum

Digitized by Google

et Cerebellum, quod vocatur Glandula pinealis; in hac fixerunt sedem Animae, ex causa, quia totus homo regitur ex binis illis Cerebris, et illud tuberculum disponit illa; quare quod disponit cerebra ad nutum, hoc etiam disponit totum hominem a capite ad calcem: et dixit, hoc inde sicut verum aut verosimile apparuit multis in Mundo, sed post saeculum hoc ut figmentum est rejectum." Postquam haec dixerat, exuit togam, tunicam et pileum, quae Secundus ex electis assumsit, ac intravit cathedram; hujus enuntiatum de Anima erat; quod in universo Caelo et in universo Mundo nesciatur quid Anima et qualis illa; hoc scitur quod sit, et quod in homine sit, sed ubi, divinatur; hoc certum est quod sit in Capite, quoniam Intellectus ibi cogitat, et Voluntas ibi intendit, et antrorsum in Capitis facie sunt quinque hominis Sensoria; his et illis non aliud dat vitam quam Anima quae intus in Capite residet; at ubinam ejus Curia est ibi, non ausim effari, sed consensi cum illis, qui ei assignarunt sedem in tribus Ventriculis Cerebri, nunc cum illis qui in Corporibus striatis ibi, nunc cum illis qui in Substantia medullari utriusque Cerebri, nunc cum illis qui in Substantia corticali, nunc cum illis qui in Dura matre; non enim defuerunt calculi sicut albi ex confirmationibus pro unaquavis sede. Calculi pro tribus Ventriculis in Cerebro, fuerunt, quod illi sint receptacula spirituum animalium et lympharum omnium Cerebri: calculi pro corporibus striatis fuerunt, quod haec faciant Medullam per quam exeunt nervi, et per quam utrumque Cerebrum continuatur in Spinam, et ex hac et ex illa emanant fibrae ex quibus totum Corpus contextum est: calculi pro Substantia medullari utriusque Cerebri fuerunt, quod illa sit collectio et congeries omnium fibrarum, quae sunt initiamenta totius hominis: calculi pro substantia corticali fuerunt, quod ibi sint fines primi et ultimi, et inde principia omnium fibrarum, et sic sensuum et motuum: calculi pro dura Matre fuerunt, quod illa sit tegumentum commune utriusque Cerebri, et inde per quoddam continuum extendat se super cor et super viscera corporis. Quod me attinet, non arbitror plus de uno quam de altero, vos, quaeso, arbitramini et eligite quid potius. His dictis e Cathedra descendit, et tradidit Tertio tunicam, togam, et pileum, qui scan-

Digitized by Google

dens Cathedram loquutus est haec; Quid mihi Juveni cum tam sublimi theoremate; provoco ad Eruditos sedentes hic ad latera, provoco ad Sapientes vos in Orchestra, imo provoco ad supremi Caeli Angelos, num quisquam ex sua rationali luce potest aliquam de Anima ideam sibi sumere; at de Sede ejus in homine possum ego sicut alii vaticinari; et vaticinor quod sit in Corde et inde in Sanguine; et hoc meum vaticinium est, quia Cor sanguine suo regit et Corpus et Caput; emittit enim magnum vas Aorta vocatum in Universum Corpus, ac emittit vasa Carotides vocata in universum Caput; inde universalis consensus est, quod Anima ex Corde per sanguinem sustentet, nutriat, vivificet universum systema organicum et Corporis et Capitis: ad fidem hujus assertionis accedit, quod in Scriptura Sacra toties dicatur Anima et Cor, ut quod amaturus sis Deum ex tota Anima et ex toto Corde; et quod Deus creet in homine novam Animam et novum Cor, Deutr. VI: 5. Cap. X: 12. Cap. XI: 13. Cap. XXVI: 16. Jerem. XXXII: 41. Matth. XXII: 37. Marc. XII: 30. 33. Luc. X: 27. et alibi, ac aperte quod Sanguis sit Anima carnis, Levit. XVII: 11. 14. His auditis aliqui extulerunt vocem, dicentes, docte, docte, erant ex Canonicis. Post haec Quartus hujus vestibus indutus, et ingressus Cathedram, dixit; suspicor etiam ego, quod non aliquis tam subtili et limato ingenio sit, ut dispicere possit, quid Anima, et qualis illa; quare arbitror, quod apud illum, qui vult rimari illam, subtilitas supervacuis teratur; sed usque a pueritia permansi in fide sententiae, in qua fuerunt Antiqui, quod Anima hominis sit in ejus toto, et in hujus omni parte, et sic quod tam in Capite et in singulis ejus, quam in Corpore et in singulis ejus, et quod vanum a Neotericis inventum fuerit, designare ei sedem alicubi, et non ubivis; est quoque Anima substantia spiritualis, de qua non praedicatur extensio nec locus, sed habitatio et impletio: quis etiam non intelligit vitam, dum nominat animam, estne vita in toto et in qualibet parte; his dictis favebant multi in Auditorio. Post hunc surrexit Quintus, ac iisdem insignibus ornatus, e Cathedra edidit hoc: Non moror dicere, ubi est Anima, num in aliqua parte, vel num ubivis in toto; sed ex meo promo et condo aperiam mentem de hoc, quid Anima et qualis illa; Anima non cogi-

Digitized by Google

tatur ab aliquo, nisi sicut purum quid, quod assimilari potest aetheri aut aëri aut vento, in quo vitale est ex rationalitate, quae homini est prae bestiis: opinionem hanc fundavi super hoc, quod homo dum exspirat, dicatur efflare seu emittere Animam seu spiritum; inde etiam Anima post mortem vivens creditur esse talis halitus, in quo est vita cogitativa, quae vocatur Anima; quid aliud potest anima esse. Sed quia audivi ex Orchestra dicentes, quod problema de Anima, quid illa et qualis illa est, non sit supra intellectum, sed in illo et coram illo, rogo et precor, ut aeternum hoc Arcanum vos ipsi aperiatis: et Seniores in Orchestra inspexerunt Archididascalum, qui illud problema proposuerat, qui ex nutibus intellexit, quod vellent ut descenderet et doceret; et actutum ille ex Suggestu descendit, pertransivit Auditorium, et ingressus est Cathedram, et ibi exporrigens manum dixit; auscultate quaeso, quis non credit Animam esse intimam et subtilissimam Essentiam hominis, at quid Essentia absque Forma aliud quam ens rationis, quare Anima est Forma, sed qualis forma dicetur; est forma omnium amoris et omnium sapientiae; omnia amoris vocantur affectiones, et omnia sapientiae vocantur perceptiones; hae ex illis et sic cum illis faciunt unam formam, in qua innumerabilia in tali ordine, serie et cohaerentia sunt, ut vocari possint unum; et vocari possunt unum, quia non potest inde aliquid auferri, nec ad illud aliquid addi, ut sit talis; quid Anima humana nisi talis forma; suntne omnia Amoris et omnia Sapientiae essentialia illius formae, et haec apud hominem sunt in Anima et ex Anima in Capite et corpore: vos vocamini Spiritus et Angeli, et credidistis in Mundo, quod Spiritus et Angeli sint sicut venti aut aetheres, et sic Mentes et Animi; et nunc clare videtis, quod vere, realiter et actualiter sitis homines, qui in Mundo vixistis et cogitavistis in materiali corpore, et scivistis quod Corpus materiale non vivat et cogitet, sed Substantia spiritualis in illo corpore, et hanc vocavistis Animam, cujus formam nescivistis, et tamen nunc vidistis et videtis illam; vos omnes estis Animae, de quarum immortalitate tam multa audivistis, cogitavistis, dixistis et scripsistis; et quia estis Formae amoris et sapientiae a Deo, non potestis mori in aeternum: Anima itaque est forma humana, de qua

Digitized by Google

ne hilum potest auferri, et ad quam ne hilum potest addi, ac est intima forma omnium formarum universi corporis; et quia formae quae extra sunt ab intima accipiunt et essentiam et formam, ideo estis, sicut apparetis coram vobis et nobis, Animae; verbo Anima est ipse homo, quia est intimus homo, quare ejus forma est plene et perfecte forma humana; verum non est vita, sed est proximum receptaculum vitae a Deo, et sic habitaculum Dei. His dictis adplaudebant multi, sed aliqui dicebant, expendemus. Ego tunc abivi domum; et ecce super Gymnasio illo, loco prioris Meteori apparuit Nubes candida absque striis seu radiis inter se dimicantibus; quae Nubes penetrans tectum intravit, ac illustravit parietes; et audivi, quod viderint Scripturas, ac inter alias etiam hanc „*Jehovah Deus inspiravit in nares hominis* ANIMAM VITARUM, *et factus est Homo in* ANIMAM VIVENTEM," Gen. II: 7.

CAPUT DECIMUM TERTIUM
DE
SANCTA CAENA.

Quod absque notitia de Correspondentiis naturalium cum spiritualibus nemo scire possit usus fructus Sanctae Caenae.

698. Haec quoad partem explicata sunt in Capite de BAPTISMO, ubi ostensum est, Quod absque cognitione de Sensu spirituali Verbi, non possit sciri, quid duo Sacramenta, Baptismus et Sancta Caena, involvunt et efficiunt, quae videantur n: 667 ad 669. Hic dicitur, quod absque notitia de Correspondentiis naturalium cum spiritualibus, quod idem est, quia Sensus naturalis Verbi vertitur in spiritualem per Correspondentias in Caelo; inde est, quod duo illi Sensus sibi mutuo correspondeant, quare qui novit Correspondentias, nosse potest Sensum spiritualem. Quid vero et quales Correspondentiae sunt, videri potest in Capite de SCRIPTURA SACRA a principio ad finem, et quoque in EXPLICATIONE DECALOGI a primo Praecepto ad ultimum, et singulariter in APOCALYPSI REVELATA.

Digitized by Google

699. Quis vere Christianus non agnoscit, quod duo illa Sacramenta sint sancta, imo quod sint sanctissima cultus in Christianismo, sed quis novit ubi illorum sanctitas residet, aut unde illa est: in Institutione Sanctae Caenae ex sensu naturali, non plus scitur, quam quod Christi Caro ad manducandum, et Ipsius Sanguis ad bibendum dentur, et quod pro illis sint Panis et Vinum; quis inde aliter potest cogitare, quam quod Sancta sit solum propter mandatum e Domino, quare sagacissimi ab Ecclesia tradiderunt, quod dum accedit Verbum ad Elementum fiat Sacramentum: sed quia haec origo sanctitatis ejus, non cadit in intellectum, nec apparet in elementis seu symbolis ejus, sed modo in memoriam, quapropter quidam ex fiducia, quod peccata per illam remittantur, obeunt illam, quidam quia credunt quod sanctificet, quidam quia fidem corroborat, et sic etiam promovet salutem; illi autem qui leve de illa cogitant, ex sola consuetudine a pueritia frequentant illam, et quidam quia nihil rationis de illa vident, omittunt illam; impii vero avertunt se ab illa, et secum dicunt, quid illa, nisi quaedam Ceremonia, pro qua Sanctitas impressa est a Clero, nam quid ibi nisi Panis et Vinum, et quid nisi quam figmentum, quod Corpus Christi, quod pependit super cruce, et quod Sanguis Ipsius qui tunc effusus est, una cum Pane et Vino Communicantibus distribuantur; praeter alia.

700. Tales ideae de Sanctissimo hoc Sacramento in toto Christianismo hodie foventur, unice, quia coincidunt cum sensu literae Verbi, et sensus spiritualis hactenus latuit, et non prius quam hodie detectus est, in quo solo usus fructus Sanctae Caenae conspicitur in sua veritate. Quod hic Sensus nunc primum detectus sit, est causa, quia non prius fuit Christianismus nisi nomine tenus, et apud quosdam aliqua umbra ejus; non enim hactenus immediate Ipsum Salvatorem, ut unicum Deum, in Quo Divina Trinitas est, adiverunt et coluerunt, sed solum mediate, quod non est adire et colere, sed modo venerari, ut causam propter quam homini est salus, quae non est causa essentialis sed media, quae est infra et extra illam. At vero quia nunc primum ipse Christianismus exoritur, Nova Ecclesia, quae per Novam Hierosolymam in Apocalypsi intelligitur, a Domino nunc instauratur, in qua Deus Pater,

Digitized by Google

Filius et Spiritus Sanctus ut unum, quia in una Persona, agnoscuntur, placuit Domino revelare Sensum spiritualem Verbi, ut haec Ecclesia in ipsum usum fructum Sacramentorum, Baptismi et Sanctae Caenae, veniat, quod fit, cum vident oculis spiritus sui, hoc est, intellectu, Sanctitatem, quae inibi latet, et hanc sibi applicant per media, quae Dominus in Verbo suo docuit.

701. Sanctitas Sacramenti, de quo hic agitur, absque Sensu spirituali Verbi aperto, seu quod idem, absque Correspondentiis naturalium cum spiritualibus revelatis, non plus interius agnosci potest, quam thesaurus reconditus in agro, qui non plus aestimatur quam ager vulgaris, at cum detegitur quod in agro illo sit thesaurus, aestimatur ager ille magno pretio, et emtor tunc opulentiam sibi inde appropriat; et plus adhuc, quando cognoscitur, quod in illo sit thesaurus omni auro pretiosior. Absque Sensu spirituali est illud Sacramentum, sicut Domus occlusa, plena cimeliis et gazophylaciis, quae praeteritur sicut domus alia in platea; at quia a Clero quoad parietes aedificata est ex marmore, et quoad tectum obducta est laminis auri, attrahitur visus praetereuntium ad spectandum, laudandum et aestimandum; aliter, cum Domus illa aperta est, et cuivis datur copia intrandi, et custos suppeditat aliquibus mutuum inde, aliquibus donum inde, singulis secundum dignitatem; dicitur donum inde, quia pretiosa ibi sunt inexhausta, et supplentur continue; ita est cum Verbo quoad spiritualia ejus, et cum Sacramentis quoad caelestia illorum. Sacramentum, de quo hic agitur, absque revelata sanctitate ejus, quae intus latet, apparet sicut arena fluvii, in qua granula auri inconspicua in multa copia sunt, at cum revelata est, est sicut aurum inde collectum, et fusum in massam, et haec fabricata in pulchras formas. Sacramentum hoc absque Sanctitate ejus detecta et visa, est sicut arca et theca ex fago aut populo, in qua adamantes, rubini, et plures alii lapides pretiosi in loculis ordine dispositi jacent, quis non arcam et thecam illam aestimat, qui novit quod talia intus lateant, et plus cum videt illa, et quoque cum distribuuntur gratis. Sacramentum illud absque revelatis correspondentiis ejus cum Caelo, et sic non visis caelestibus, quibus correspondet, est sicut Angelus visus

Digitized by Google

in Mundo in veste vulgari, qui modo secundum vestem honoratur; aliter prorsus cum noscitur, quod sit Angelus et auditur angelicum ex ore ejus, ac videntur mirabilia ex factis ejus. Qualis est Sanctitas solum praedicata, et qualis est Sanctitas visa, illustrare licet per exemplum hoc visum et auditum in Mundo spirituali: lecta fuit Epistola a Paulo scripta tempore quo peregrinatus est in Mundo, sed non evulgata, praeter quod ullus sciret, quod a Paulo; haec primum ab auditoribus vilipensa est, at cum detectum est, quod una ex Epistolis Paulinis esset, recepta est cum gaudio, ac omnia et singula ibi adorata sunt. Ex quibus patuit, quod sola praedicatio sanctitatis de Verbo et de Sacramentis, dum fit a Primatibus e Clero, quidem imprimat sanctitatem, sed aliter, quando ipsa sanctitas detegitur, et coram oculis sistitur videnda, quod fit per revelationem Sensus spiritualis; ex hoc Sanctitas externa fit interna, ac praedicatio ejus fit agnitio ejus. Simile est cum sanctitate Sacramenti Caenae.

Quod ex notis Correspondentiis sciatur, quid per Carnem et Sanguinem Domini intelligitur, et quod simile per Panem et Vinum, videlicet, quod per Carnem Domini et per Panem intelligatur Divinum Bonum Amoris Ipsius et quoque omne Bonum charitatis, et quod per Sanguinem Domini et per Vinum, Divinum Verum Sapientiae Ipsius, et quoque omne verum Fidei, et per Manducationem appropriatio.

702. Quoniam hodie Sensus spiritualis Verbi detectus est, et simul cum illo Correspondentiae, quia hae mediant; ideo solum adducentur loca e Verbo, ex quibus clare videri potest, quid per Carnem et Sanguinem, et per Panem et Vinum, in Sancta Caena intelligitur; sed illis praemittetur ipsa Institutio Sacramenti istius a Domino; et quoque Doctrina Ipsius de sua Carne et suo Sanguine, deque Pane et Vino.

703. Institutio Sanctae Caenae a Domino. Jesus fecit Pascha cum Discipulis, et cum vespera facta discubuit cum illis; et Jesus edentibus illis, accipiens Panem, et benedicens, fregit et dedit Discipulis, et dixit, accipite, comedite,

Digitized by Google

hoc est CORPUS MEUM. Et accipiens POCULUM, et gratias agens dedit illis, dicens, bibite ex eo omnes, hoc est SANGUIS MEUS, ille Novi Testamenti, qui pro multis effunditur. Matth. XXVI: 26. 27. 28. Marc. XIV: 22. 23. 24. Luc. XXII: 19. 20.

DOCTRINA DOMINI DE SUA CARNE ET SUO SANGUINE, DEQUE PANE ET VINO. Operamini cibum, non qui perit, sed cibum, qui manet in vitam aeternam, quem Filius hominis vobis dabit. Amen, amen, dico vobis, non Moses dedit vobis panem e Caelo, sed Pater meus dat vobis panem e Caelo verum: Panis namque Dei est, Qui descendit de Caelo, et vitam dat Mundo. Ego sum Panis vitae, qui venit ad Me, non esuriet, et qui credit in Me, non sitiet unquam. Ego sum Panis, qui descendit de Caelo. Amen, amen, dico vobis, qui credit in Me, habet vitam aeternam: Ego sum Panis vitae. Patres vestri comederunt Manna in deserto, et mortui sunt: Hic est Panis, qui e Caelo descendit, ut quis ex eo comedit vivat et non moriatur. Ego sum Panis vivens, qui e Caelo descendit; si quis comederit ex hoc Pane, vivet in saeculum; Panis, quem Ego dabo, Caro mea est, quam Ego dabo pro Mundi vita. Amen, amen, dico vobis, nisi comederitis Carnem Filii hominis, et biberitis Ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam Carnem, et bibit meum Sanguinem, habet vitam aeternam, et Ego resuscitabo illum in extrema die: nam Caro mea est vere Cibus, et Sanguis meus est vere Potus. Qui manducat meam Carnem, et bibit meum Sanguinem, in Me manet, et Ego in illo. Joh. VI: 27. 32. 33. 35. 41. 47. 48. 49. 50. 51. 53. 54. 55. 56.

704. Quod per Carnem ibi non intelligatur caro, nec per Sanguinem sanguis, quisque e Caelo illustratus in se percipere potest: sed quod per utrumque in SENSU NATURALI intelligatur Passio crucis, cujus recordarentur; quare dixit, cum hanc Ultimi Paschatis Judaici, et Primi Paschatis Christiani Caenam instituit, *hoc facite in Mei recordationem*, Luc. XXII: 19. 1 Corinth. XI: 24. 25. Similiter, quod per Panem non intelligatur panis, nec per Vinum vinum, sed in NATURALI SENSU simile quod per Carnem et Sanguinem, videlicet Passio crucis Ipsius, nam legitur, *Jesus Panem fregit, et dedit disci-*

Digitized by Google

pulis, et dixit, hoc est Corpus meum; et accipiens Poculum, et dedit illis, dicens, hoc est Sanguis meus, Matth. XXVI. Marc. XIV: Luc. XXII: quare etiam Passionem crucis vocavit Poculum, Matth. [XXVI: 39. 42. 44. Marc.] XIV: 36. Joh. XVIII: 11.

705. Quod per quatuor illa, Carnem, Sanguinem, Panem et Vinum, intelligantur Spiritualia et Caelestia, quae illis correspondent, constare potest ex locis in Verbo, ubi nominantur. Quod per CARNEM in Verbo intelligatur Spirituale et caeleste, constare potest ex his locis ibi „*Venite et congregamini ad* CAENAM MAGNI DEI, *ut comedatis Carnes regum, et Carnes chiliarchorum, et Carnes fortium, et Carnes equorum, et sedentium super illis, et Carnes omnium liberorum et servorum, et parvorum et magnorum,*" Apoc. XIX: 17. 18. Et apud Ezechielem „*Congregate vos a circuitu super* SACRIFICIUM MEUM, *quod sacrifico vobis,* SACRIFICIUM MAGNUM *super montibus Israëlis, ut comedatis Carnem, et bibatis Sanguinem: Carnem fortium comedetis, et Sanguinem principum terrae bibetis; et comedetis adipem ad satietatem, et bibetis Sanguinem usque ad ebrietatem de Sacrificio meo; et satiabimini super mensa mea, equo et curru, forti et omni viro belli. Sic dabo gloriam meam inter gentes,*" Cap. XXXIX: 17 ad 21. Quis non videt, quod in illis locis per Carnem non intelligatur Caro, nec per Sanguinem Sanguis, sed spiritualia et caelestia, quae correspondent; quid alioquin, nisi vanae et mirabiles expressiones forent, quod comederent carnes regum, chiliarchorum, fortium, equorum, et sedentium super illis, et quod satiarentur super mensa, equo, curru, forti et omni viro belli; et quod biberent sanguinem principum terrae, et sanguinem usque ad ebrietatem. Quod haec dicta sint de Sancta Caena Domini, clare patet, nam nominatur Caena Magni Dei, et quoque Sacrificium magnum. Quoniam omnia spiritualia et caelestia unice se referunt ad bonum et verum, sequitur quod per Carnem intelligatur Bonum charitatis, et per Sanguinem verum fidei, et in supremo sensu Dominus quoad Divinum Bonum amoris et quoad Divinum Verum sapientiae. Bonum spirituale per Carnem etiam intelligitur per haec apud Ezechielem „*Dabo illis Cor unum, et spiritum no-*

Digitized by Google

vum dabo in medio vestri, et removebo Cor lapidis, et dabo illis Cor carnis," Ezech. XI: 19. Cap. XXXVI: 26; per Cor in Verbo significatur amor, inde per Cor carnis, amor boni. Praeterea, quod per Carnem et Sanguinem, intelligatur bonum et verum, utrumque spirituale, amplius constat ex significatione Panis et Vini in nunc sequentibus, quoniam Dominus dicit, quod Caro Ipsius sit Panis, et quod Sanguis Ipsius sit Vinum, quod e Poculo bibebatur.

706. Quod per Sanguinem Domini intelligatur Divinum Verum Ipsius et Verbi, est quia per Carnem Ipsius spiritualiter intelligitur Divinum Bonum amoris; et haec duo in Domino unita sunt. Notum est, quod Dominus sit Verbum, ac duo sunt, ad quae omnia Verbi se referunt, Divinum Bonum et Divinum Verum, quare si Verbum pro Domino assumitur, patet, quod illa duo per Carnem et Sanguinem Ipsius intelligantur. Quod per Sanguinem intelligatur Divinum Verum Domini seu Verbi, constat ex pluribus locis, ut quod Sanguis dictus fuerit Sanguis faederis, et faedus est conjunctio, et haec fit a Domino per Divinum Verum Ipsius, ut apud Sachariam, *Per* SANGUINEM FAEDERIS *tui emittam vinctos e fovea,* IX: 11. et apud Mosen „*Moses postquam legerat Librum legis in auribus populi, sparsit dimidium Sanguinis super populum, et dixit,* ECCE SANGUIS FAEDERIS, *quod pepigit Jehovah cum vobis super omnia verba haec,* Exod. XXIV: 3 ad 8. *Et Jesus accipiens poculum, et dedit illis, dicens, hoc est Sanguis meus, ille Novi Faederis,*" Matth. XXVI: 27. 28. Marc. XIV: 24. Luc. XXII: 20: per Sanguinem Novi Faederis seu Testamenti, non aliud significatur, quam Verbum, quod vocatur Faedus et Testamentum, Vetus et Novum, ita Divinum Verum ibi: Quoniam per Sanguinem id significatur, ideo Dominus dedit illis Vinum, dicens, hoc est Sanguis meus, et Vinum significat Divinum Verum; quare id etiam vocatur *Sanguis uvarum,* Genes. XLIX: 11. Deutr. XXXII: 14. Hoc patet adhuc ex Domini verbis „*Amen, amen dico vobis, nisi comederitis Carnem Filii hominis, et biberitis Ipsius Sanguinem, non habebitis vitam in vobis, nam Caro mea est vere Cibus, et Sanguis meus est vere Potus: qui comedit meam Carnem, et bibit meum Sanguinem, ille in Me manet,*

Digitized by Google

et Ego in illo," Joh. VI: 50 ad 58: quod per Sanguinem hic intelligatur Divinum Verum Verbi, patet manifeste, quia dicitur, quod ille qui bibit habeat Vitam in se, ac maneat in Domino et Dominus in illo; quod hoc faciat Divinum Verum, et Vita secundum illud, et quod Sancta Caena confirmet illud, notum potest esse in Ecclesia. Quoniam Sanguis significabat Divinum Verum Domini, quod etiam est Divinum Verum Verbi, et hoc est ipsum Faedus et Testamentum Vetus et Novum, ideo fuit Sanguis Sanctissimum Repraesentativum Ecclesiae apud Filios Israëlis, in qua omnia et singula fuerunt Correspondentiae naturalium cum spiritualibus „*Ut quod sumerent de Sanguine Paschali, et darent super postes et superliminaria Domuum, ne veniret super illos plaga*, Exod. XII: 7. 13. 22. *Quod Sanguis holocausti spargeretur super Altare, ad fundamenta ejus, et super Aharonem, Filios ejus, et Vestes eorum*, Exod. XXIX: 12. 16. 20. 21. Levit. I: 5. 11. 15. Cap. III: 2. 8. 13. Cap. IV: 25. 30. 34. Cap. VIII: 15. 24. Cap. XVII: 6. Num. XVIII: 17. Deutr. XII: 27. Tum *super Velum quod super Arca, super Propitiatorium ibi, et super cornua Altaris suffitus*, Lev. IV: 6. 7. 17. 18. Cap. XVI: 12. 13. 14. 15. Per Sanguinem Agni simile significatur in Apocalypsi, *Hi laverunt stolas suas, et dealbaverunt illas in Sanguine Agni*," Cap. VII: 14. et per haec ibi, „*Factum est bellum in Caelo, Michael et Angeli ejus pugnarunt contra Draconem, et vicerunt illum per Sanguinem Agni, et per Verbum testimonii sui*," Cap. XII: 7. 11. Non enim cogitari potest, quod Michael et Angeli ejus per aliud vicerint Draconem, quam per Divinum Verum Domini in Verbo; nam Angeli in Caelo non cogitare possunt de aliquo Sanguine, nec cogitant de Passione Domini, sed de Divino Vero, et de Resurrectione Ipsius; quare cum homo cogitat de Sanguine Domini, Angeli percipiunt Divinum Verum Verbi Ipsius, et cum de Passione Domini, percipiunt glorificationem Ipsius, et tunc solum Resurrectionem; quod ita sit, datum est per multam experientiam nosse. Quod Sanguis significet Divinum Verum, patet etiam ex his apud Davidem, *Deus animas egenorum servabit, pretiosus erit Sanguis illorum in oculis Ipsius, et vivet, et dabit illis ex auro Schebae*, Psalm.

Digitized by Google

LXXII: 13. 14. 15. 16; Sanguis pretiosus in oculis Dei pro Divino Vero apud illos; Aurum Schebae est sapientia inde; et apud Ezechielem „*Congregate vos ad Sacrificium magnum super montibus Israëlis, ut comedatis Carnem et bibatis Sanguinem, Sanguinem principum terrae bibetis, et bibetis Sanguinem usque ad ebrietatem; sic dabo gloriam meam inter gentes*," XXXIX: 17 ad 21. agitur ibi de Ecclesia quam Dominus apud Gentes instauraturus est; quod per Sanguinem hic non possit intelligi Sanguis, sed Verum ex Verbo apud illos, videatur mox supra.

707. Quod per PANEM simile intelligatur quod per Carnem, constat clare ex Domini verbis „*Jesus accipiens* PANEM, *fregit et dedit, dicens, hic est Corpus meum*, Matth. XXVI: Marc. XIV: Luc. XXII. tum, PANIS, *quem Ego dabo, Caro mea est, quam Ego dabo pro Mundi vita*, Joh. VI: 51. et quoque dicit, *quod Ipse sit* PANIS VITAE, *qui manducat ex hoc* PANE, VIVET IN AETERNUM, Joh. VI: 48. 51. 58. Hic Panis etiam est, qui intelligitur per Sacrificia, quae vocantur Panis in sequentibus locis: *Illa adolebit Sacerdos super Altari*, PANIS IGNITI JEHOVAE, Levit. III: 11. 16. *Filii Aharonis sancti erunt Deo suo, neque prophanabunt Nomen Dei sui, quia* IGNITA JEHOVAE, PANEM DEI SUI illi offerentes. *Sanctificabis illum, quia* PANEM DEI TUI *ille offerens. Vir de Semine Aharonis, in quo fuerit macula, non accedet ad offerendum* PANEM DEI SUI, Levit. XXI: 6. 8. 17. 21. *Praecipe filiis Israëlis, et dicas ad eos, Oblationem meam*, PANEM MEUM, IN IGNITA ODORIS QUIETIS, *observabitis, ut offeratis Mihi in stato tempore*, Num. XXVIII: 2. *Qui tetigerit immundum, non comedet de sanctificatis, sed lavabit carnem suam in aqua, et postea comedet de sanctificatis*, QUIA PANIS EJUS HOC, Levit. XXII: 6. 7, comedere ex sanctificatis erat Carnem ex sacrificiis, quae hic quoque vocatur Panis; praeter apud Malachiam, Cap. I: 7. Per MINCHAS in sacrificiis, quae erant ex simila tritici, ita Panis, nec aliud significabatur, Levit. II: 1 ad 11. Cap. VI: 6 ad 14. Cap. VII: 9 ad 13, et alibi. Nec aliud per PANES super Mensa in Tabernaculo, qui vocabantur Panes facierum ac propositionis, de quibus Exod. XXV: 30. Cap. XL: 23. Levit. XXIV: 5 ad 10.

Digitized by Google

siae, quae homo ex am
maneant apud homine
ca, quia spiritualia in
, et ibi se formant; ca
cum Divinis veris et bon
in quo est; at civilia
a mentis occupant, et
templum, et quaedam
quod spiritualia Ecclesiae
t, est quoque causa, q
ant ejus vitam aeternam
tio ejus non ex aliis cibis
inus se vocat Panem, di
Caelo descendit, si quis
ternum, Joh. VI: 51; in
nis, qui facit ejus beatitu
ipaliter residet ejus Libe
hoc omne Liberum, quod
t, et quia origo ejus ibi e
s Arbitriis in naturalibus,
is regnans omne quod e
venae fontis cum aquis
seminis cum omnibus et
bus, in quibus se renov
rium in spiritualibus, et
ntem, et illuc aperit ven
e in Liberum mere natura
um etiam fit sicut prolifi
it caudicem et ramos in
sunt putres.

195. Omne Liberum, q
n, at quod ab inferno
m; at usque non potest a
illi qui in Libero infernali
opposita; attamen omne
nodo sciunt, sed etiam
servum sit, quare Angeli
erosum, at Infernales illi

Digitized by Google

ipus moritur, et Anima post mortem vivit, sequitur, tritio spiritualis sit pro salute aeterna: quis deinde quod binae illae Nutritiones minime confundendae quod si quis confundit illas, non possit aliter de Do- et Sanguine, deque Pane et Vino, quam ideas na- sensuales, quae sunt materiales, corporeae et car- assumere, quae ideas spirituales de Sanctissimo hoc suffocant. Si autem quis ita simplex est, ut non possit aliud ex intellectu, quam videt oculo, suadeo cta Caena, dum sumit Panem et Vinum, ac audit nam Carnem et Sanguinem Domini, cogitet secum, anctissimum Cultus, ac recordetur Passionis Christi, moris pro salute hominis, nam dicit, *Hoc facite in Cationem*, Luc. XXII: 19. tum, *Filius hominis et Animam redemtionem pro multis*, Matth. XX: X: 15. *Ego Animam meam pono pro ovibus*, Joh. Cap. XV: 13.

Hoc quoque illustrari potest per Comparationes: recordatur ejus et amat illum, qui ex zelo amoris pro nat cum hoste usque ad mortem, ut per id liberet go servitutis. Et quis non recordatur ejus et amat dum videt concives in extrema egestate, ac mortem graves ente fame ante oculos, et tunc ex misera- num Argentum et Aurum e domo sua educit, et vit: et quis non recordatur ejus et amat illum, qui amoris sumit unicum agnum quem possidet, et et apponit convivis: et sic porro.

his intellectis comprehendi possit, quod Sancta ralitur et singulariter contineat omnia Ecclesiae et omnia Caeli.

Articulo praecedente ostensum est, quod in vit Ipse Dominus, et quod Caro et Panis sint Bonum Amoris, et quod Sanguis et Vi- Divinum Verum Sapientiae, quare Tria involvit, nempe Dominum, Divinum Ipsius Verum. Cum itaque Sancta

Digitized by Google

Quod non panis naturalis per Panem intelligatur, sed Panis caelestis, patet ex his „*Non per Panem solum vivit homo, sed per omne quod exit ex ore Jehovae vivit homo*, Deutr. VIII: 2. 3. *Immittam famem in terram, non famem ad panem, neque sitim ad aquas, sed ad audiendum verba Jehovae*," Amos VIII: 11. Praeterea per Panem intelligitur omnis Cibus, Levit. XXIV: 5 ad 9. Exod. XXV: 30. Cap. XL: 23. Num. IV: 7. 1 Reg. VII: 48. Quod etiam Cibus spiritualis, patet ab his Domini verbis „*Operamini Cibum, non qui perit, sed Cibum, qui manet in vitam aeternam, quem Filius hominis vobis dabit*," Joh. VI: 27.

708. Quod per VINUM simile intelligatur quod per Sanguinem, patet clare a Domini Verbis „*Jesus sumens* POCULUM *dicens, hoc est Sanguis meus*," Matth. XXVI: Marc. XIV. Luc. XXII. tum ex his „*Lavat in* VINO *vestimentum suum, et in* SANGUINE UVARUM *velamen suum*," Genes. XLIX: 11, haec de Domino. *Faciet Jehovah Zebaoth omnibus populis convivium pinguedinum, convivium fecum seu* VINI SUAVIS, Esaj. XXV: 6; haec de Sacramento Sanctae Caenae a Domino instituendae. Apud Eundem „*Omnis sitiens ite ad aquas, et cui non argentum, ite, emite, et comedite, et emite sine argento* VINUM," Cap. LV: 1. Per GENIMEN VITIS, quod novum bibituri sunt in Regno Caelesti, Matth. XXVI: 29. Marc. XIV: 25. Luc. XXII: 17. 18, non aliud intelligitur quam Novae Ecclesiae et Caeli Verum; quare etiam Ecclesia multis locis in Verbo vocatur VINEA, ut Esaj. V: 1. 2. 4. Matth. XX: 1 ad 13. et Dominus se VOCAT VITEM VERAM, et homines qui inseruntur illi, PALMITES, Joh. XV: 1. 6. praeter plura alibi.

709. Ex his nunc constare potest, quid per Domini Carnem et Sanguinem, perque Panem et Vinum, in triplici Sensu, Naturali, Spirituali et Caelesti intelligitur. Omnis homo imbutus religione in Christianismo, potest scire, et si non scit, potest discere, quod detur Nutritio naturalis et Nutritio spiritualis, et quod Nutritio naturalis sit pro Corpore, at Nutritio spiritualis pro Anima, nam dicit Jehovah Dominus apud Mosen „*Non per panem solum vivit homo, sed per omne quod exit ex ore Jehovae vivit homo*," Deutr. VIII: 2. 3. Nunc

Digitized by Google

quia Corpus moritur, et Anima post mortem vivit, sequitur, quod Nutritio spiritualis sit pro salute aeterna: quis deinde non videt, quod binae illae Nutritiones minime confundendae sint, et quod si quis confundit illas, non possit aliter de Domini Carne et Sanguine, deque Pane et Vino, quam ideas naturales et sensuales, quae sunt materiales, corporeae et carnales, sibi assumere, quae ideas spirituales de Sanctissimo hoc Sacramento suffocant. Si autem quis ita simplex est, ut non cogitare possit aliud ex intellectu, quam videt oculo, suadeo ut de Sancta Caena, dum sumit Panem et Vinum, ac audit tunc nominari Carnem et Sanguinem Domini, cogitet secum, quod sit Sanctissimum Cultus, ac recordetur Passionis Christi, et Ipsius Amoris pro salute hominis, nam dicit, *Hoc facite in Mei recordationem*, Luc. XXII: 19. tum, *Filius hominis venit ut det Animam redemtionem pro multis*, Matth. XX: 28. Marc. X: 45. *Ego Animam meam pono pro ovibus*, Joh. X: 15. 17. Cap. XV: 13.

710. Hoc quoque illustrari potest per Comparationes: Quis non recordatur ejus et amat illum, qui ex zelo amoris pro Patria pugnat cum hoste usque ad mortem, ut per id liberet illam a jugo servitutis. Et quis non recordatur ejus et amat illum, qui dum videt concives in extrema egestate, ac mortem illorum ex ingravescente fame ante oculos, et tunc ex miseratione omne suum Argentum et Aurum e domo sua educit, et gratis distribuit: et quis non recordatur ejus et amat illum, qui ex amore et amicitia sumit unicum agnum quem possidet, et hunc mactat et apponit convivis: et sic porro.

Quod ex his intellectis comprehendi possit, quod Sancta Caena universaliter et singulariter contineat omnia Ecclesiae et omnia Caeli.

711. In Articulo praecedente ostensum est, quod in Sancta Caena sit Ipse Dominus, et quod Caro et Panis sint Ipse quoad Divinum Bonum Amoris, et quod Sanguis et Vinum sint Ipse quoad Divinum Verum Sapientiae, quare Tria sunt quae Sancta Caena involvit, nempe Dominum, Divinum Ipsius Bonum et Divinum Ipsius Verum. Cum itaque Sancta

Digitized by Google

Caena haec Tria includit et continet, sequitur quod etiam includat et contineat Universalia Caeli et Ecclesiae: et quia omnia singularia ab Universalibus dependent, sicut contenta a suis continentibus, sequitur etiam, quod Sancta Caena includat et contineat omnia singularia Caeli et Ecclesiae. Ex his primum constat, quod quia per Domini Carnem et Sanguinem, et similiter per Panem et Vinum, intelligitur Divinum Bonum et Divinum Verum, utrumque a Domino et Dominus, Sancta Caena contineat universaliter et singulariter omnia Caeli et Ecclesiae.

712. Notum etiam est, quod Essentalia Ecclesiae sint Tria, nempe Deus, Charitas et Fides, et quod omnia ibi se referant ad Tria illa, ut ad sua Universalia: haec eadem sunt cum supra dictis, nam Deus in Sancta Caena est Dominus, Charitas est Divinum Bonum, et Fides est Divinum Verum; quid Charitas aliud quam bonum quod homo facit a Domino, et quid Fides nisi verum quod homo credit a Domino. Inde est, quod Tria sint in homine quoad Internum ejus, nempe Anima seu Mens, Voluntas et Intellectus, haec Tria sunt Receptacula trium illorum universalium, ipsa Anima seu Mens est Receptaculum Domini, inde enim vivit, Voluntas est receptaculum amoris seu boni, ac Intellectus est receptaculum sapientiae seu veri, quare omnia et singula in Anima seu Mente, non modo se referunt ad tria illa universalia Caeli et Ecclesiae, sed etiam procedunt ex illis; dic quicquam quod procedit ex homine, in quo non Mens, Voluntas et Intellectus sunt, si auferretur unum ex illis, num homo plus esset, quam quoddam inanime. Similiter sunt tria in homine quoad externum ejus, ad quae etiam omnia et singula se referunt et a quibus dependent, videlicet Corpus, Cor, et Pulmo: haec tria Corporis etiam correspondent tribus Mentis, Cor Voluntati, et Pulmo seu Respiratio Intellectui: quod talis Correspondentia sit, in anteactis plene ostensum est. Ita nunc omnia et singula in homine tam universaliter quam singulariter formata sunt ut receptacula trium illorum universalium Caeli et Ecclesiae. Causa est, quia homo creatus est imago et similitudo Dei, proinde ut sit in Domino et Dominus in illo.

713. E contra sunt tria Universalibus illis opposita, quae

Digitized by Google

sunt Diabolus, Malum et Falsum; Diabolus per quem intelligitur Infernum, est in opposito contra Dominum, Malum est in opposito contra Bonum, et Falsum contra Verum, haec tria unum faciunt, nam ubi diabolus est, ibi etiam malum et inde falsum est. Haec tria etiam universaliter et singulariter continent omnia Inferni, et quoque omnia Mundi, quae contra Caelum et Ecclesiam sunt. Sed quia opposita sunt, ideo prorsus separata sunt, sed usque continentur in nexu per mirabilem subjectionem totius inferni sub Caelo, mali sub bono, et falsi sub vero, de qua subjectione in Opere de CAELO ET INFERNO actum est.

714. Ut Singularia contineantur in suo ordine et nexu, necessum est, ut sint Universalia a quibus existunt, et in quibus subsistunt; et quoque necessum est, ut Singularia in quadam imagine referant sua Universalia, alioquin periret totum cum partibus; haec Relatio facit, ut omnia universi conservata sint in sua integritate a primo Creationis die huc usque et ulterius; quod omnia in Universo se referant ad bonum et verum, notum est; causa est quia omnia a Deo ex Divino Bono amoris per Divinum Verum Sapientiae creata sunt. Sume quodcunque libet sive animal, sive fruticem, sive lapidem, sunt illa tria universalissima in quadam relatione illis inscripta.

715. Quoniam Divinum Bonum et Divinum Verum sunt universalissima omnium Caeli et Ecclesiae, ideo etiam Malkizedeck, qui repraesentavit Dominum, eduxit ad Abramum Panem et Vinum, et benedixit illi; de Malkizedeck ita legitur „*Malkizedeck Rex Schalemi eduxit ad Abramum Panem et Vinum, et hic Sacerdos Deo Altissimo, et benedixit illi,*“ Genes. XIV: 18. 19. Quod Malkizedeck repraesentaverit Dominum, constat ex his apud Davidem, *Tu Sacerdos in aeternum juxta modum Malkizedeki*, Psalm. CX: 4. quod haec de Domino, videatur Hebr. [V:] 5. 6. 8. 10. Cap. VI: 20. Cap. VII: 1. 10. 11. 15. 17. 21. Quod eduxerit Panem et Vinum fuit causa, quia illa duo omnia Caeli et Ecclesiae, ita omnia Benedictionis includunt, similiter ut Panis et Vinum in Sancta Caena.

Digitized by Google

Quod in Sancta Caena sit totus Dominus, et tota Ipsius Redemptio.

716. Quod in Sancta Caena sit totus Dominus tam quoad Humanum glorificatum, quam quoad Divinum ex Quo Humanum, evidens est ex ipsissimis Ipsius verbis. Quod Humanum Ipsius in Sancta Caena praesens sit, ex his „*Jesus accipiens Panem, ac fregit et dedit discipulis, et dixit, Hic est Corpus meum: et accipiens Poculum dedit illis, dicens, Hoc est Sanguis meus,*“ Matth. XXVI: Marc. XIV: Luc. XXII. Tum apud Johannem „*Ego sum Panis vitae, si quis comederit ex hoc Pane, vivet in aeternum; Panis quem Ego dabo, Caro mea est; amen, amen dico vobis, qui manducat meam Carnem, et bibit meum Sanguinem, in Me manet, et Ego in illo, et vivit in aeternum,*“ Joh. VI: ex his evidenter constat, quod Dominus quoad Humanum suum glorificatum, in Sancta Caena sit. Quod etiam totus Dominus quoad Divinum suum, a Quo Humanum, praesens in Sancta Caena sit, evidens est ex his, Quod Ipse sit Panis, qui e Caelo descendit, Joh. VI: e Caelo descendit cum Divino, nam dicitur, *Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum, omnia per Ipsum facta sunt; et Verbum Caro factum est*, Joh. I: 1. 3. 14. et porro ex his, quod *Pater et Ipse unum sint*, Joh. X: 30. *Quod omnia Patris sint Ipsius*, Joh. III: 35. Cap. XVI: 15. *Quod Ipse in Patre et Pater in Ipso sit*, Joh. XIV: 10. 11. etc. et porro, quod Divinum Ipsius non plus separari possit ab Humano Ipsius, quam Anima a Corpore; quare cum dicitur, quod totus Dominus quoad Humanum Ipsius in Sancta Caena sit, sequitur quod Divinum Ipsius a Quo, simul etiam ibi sit. Nunc quoniam Caro Ipsius significat Divinum Bonum amoris Ipsius, et Sanguis Divinum Verum sapientiae Ipsius, patet quod totus Dominus tam quoad Divinum, quam quoad Humanum glorificatum, Omnipraesens in Sancta Caena sit; consequenter quod sit Manducatio spiritualis.

717. Quod in Sancta Caena tota Domini Redemptio sit, consequitur ex nunc dictis, nam ubi totus Dominus est, ibi quoque tota Ipsius Redemptio est; Ipse enim quoad Humanum est Redemptor, proinde etiam ipsa Redemptio; non potest

Digitized by Google

quicquam Redemptionis abesse, ubi Ille totus est; quapropter omnes illi, qui digne Sanctam Communionem obeunt, fiunt Redempti Ipsius: et quia per Redemptionem intelliguntur Liberatio ab Inferno, Conjunctio cum Ipso, et Salvatio, de quibus infra in hoc Capite, et plenius in Capite de Redemptione, ideo illi fructus addicantur homini; non vero quantum Dominus vult, quia ex Divino suo Amore vult addicare omnia, sed quantum homo recipit, et qui recipit, ille est redemptus in eo gradu, quo recipit. Ex quibus constat, quod effectus et fructus Redemptionis Domini ad illos, qui digne accedunt, redeant.

718. Apud unumquemque hominem sanum, est facultas recipiendi sapientiam a Domino, hoc est, multiplicandi Vera, a quibus sit illa, in aeternum; et quoque recipiendi amorem, hoc est, fructificandi bona, ex quibus est ille, similiter in aeternum: perpetua haec fructificatio boni et inde amoris, et perpetua illa multiplicatio veri et inde sapientiae, datur apud Angelos, et quoque datur apud homines, qui fiunt Angeli: et quia Dominus est ipse Amor et ipsa Sapientia, consequitur quod homini sit facultas conjungendi se Domino, et Dominum sibi in perpetuum; sed usque quia homo finitus est, non potest ei conjungi Ipsum Divinum Ejus, sed solum adjungi; sicut, pro illustratione, non potest Lux solis conjungi Oculo, nec Sonus aëris conjungi Auri, sed modo eis adjungi, et sic dare facultatem videndi et audiendi; homo enim non est Vita in se, sicut Dominus etiam quoad Humanum, Joh. V: 26., sed est receptaculum vitae, et ipsa Vita est, quae homini adjungitur, sed non conjungitur. Haec addita sunt, propter finem, ut intelligatur qua ratione totus Dominus et tota Ipsius Redemptio in Sancta Caena adest.

Quod Dominus praesens sit, et aperiat Caelum illis, qui ad Sanctam Caenam digne accedunt, et quod etiam praesens sit apud illos qui indigne, sed quod his non aperiat Caelum: consequenter quod sicut Baptismus est introductio in Ecclesiam, ita Sancta Coena sit introductio in Caelum.

719. Quinam sunt, qui ad Sanctam Caenam digne accedunt, agitur in duobus subsequentibus Articulis, et simul

Digitized by Google

tunc de illis qui indigne; nam ex uno quod affirmatur cognoscitur alterum ex oppositione. Quod Dominus tam apud dignos, quam apud indignos praesens sit, est quia est Omnipraesens, tam in Caelo quam in Inferno, et quoque in Mundo, proinde apud malos aeque ac apud bonos; sed apud bonos, hoc est, regeneratos, est universaliter et singulariter praesens, est enim Dominus in illis et illi in Domino, et ubi Dominus ibi Caelum; Caelum etiam facit Corpus Domini, quare in Corpore Ipsius esse, est simul in Caelo. Sed praesentia Domini apud illos qui indigne accedunt, est praesentia Ipsius universalis, non autem singularis, seu quod idem, est praesentia externa, non simul interna; et praesentia Ipsius universalis seu externa facit, ut homo vivat homo, et gaudeat facultate sciendi, intelligendi, et ex intellectu rationaliter loquendi, est enim homo natus ad Caelum, et ideo etiam spiritualis, non autem, sicut bestia, solum naturalis; gaudet etiam facultate volendi et faciendi illa, quae intellectus potest scire, intelligere, et inde rationaliter loqui; sed si Voluntas renuit ad Intellectus vere rationalia, quae etiam intrinsecus spiritualia sunt, tunc homo fit Externus, quare apud illos, qui solum intelligunt quid verum et bonum, est praesentia Domini universalis seu externa; at apud illos qui etiam volunt et faciunt verum et bonum, est praesentia Domini et universalis et singularis, seu et interna et externa. Illi qui solum intelligunt et loquuntur vera et bona, comparative sunt Virgines stultae, quae habebant lampades sed non oleum; at qui non modo intelligunt et loquuntur vera et bona, sed etiam volunt et faciunt illa, sunt Virgines prudentes, quae intromissae sunt in nuptias, at priores foris steterunt et pulsarunt, sed non intromissae, Matth. XXV: 1 ad 12. Ex his constat, quod Dominus praesens sit, et aperiat Caelum illis, qui ad Sanctam Caenam digne accedunt, et quod etiam praesens sit apud illos, qui indigne, sed quod apud hos non aperiat Caelum.

720. Sed usque non credendum est, quod Dominus illis qui indigne accedunt, claudat Caelum, hoc non facit ulli homini usque ad extremum vitae ejus in Mundo, sed quod homo sibi ipsi illud claudat; quod facit per rejectionem fidei et per malum vitae; sed usque homo jugiter tenetur in statu possibili

Digitized by Google

poenitentiae et conversionis; nam Dominus perpetuo adest et urget ut recipiatur, dicit enim, *consisto ad januam et pulso, si quis audiverit vocem meam, et aperuerit, ingrediar, et* CAENABO CUM ILLO ET ILLE MECUM, Apoc. III: 20: quare in culpa est ipse homo, qui non aperit januam. Aliter fit post mortem; tunc Caelum clausum est et non apertibile illis, qui usque ad finem vitae indigne ad Sanctam Mensam accesserunt, nam tunc interiora mentis illorum fixata et constabilita sunt.

721. Quod Baptismus sit introductio in Ecclesiam, in Capite de Baptismo ostensum est; quod autem Sancta Caena sit introductio in Caelum, ex supradictis et perceptis constat. Duo illa Sacramenta, Baptismus et Sancta Caena, sunt sicut duae Portae ad vitam aeternam, omnis homo Christianus per Baptismum, qui est Prima porta, intromittitur et introducitur in illa, quae Ecclesia ex Verbo de Vita altera docet, quae omnia sunt media, per quae homo praeparari et duci potest ad Caelum. Altera porta est Sancta Caena, per illam intromittitur et introducitur omnis homo, qui praeparari et duci se passus est a Domino, in Caelum: universales Portae plures non dantur. Haec duo comparari possunt cum Principe nato ad regnum, quod primum introducatur in cognitiones quae gubernationis sunt, alterum est Coronatio ejus et regimen. Comparari etiam possunt cum Filio nato ad magnam haereditatem, qui primum discet et imbuet talia, quae ad justam dispositionem possessionum et opum pertinent, alterum est possessio et administratio. Comparari etiam possunt cum aedificatione domus, et cum ejus habitatione: et quoque cum instructione hominis ab infantia, usque ad aetatem dum fit sui juris et judicii, et cum ejus rationali et spirituali vita postea; una Periodus necessario praecedet, ut altera obtineatur, nam haec absque illa non dabilis est. Per haec illustratum est, quod Baptismus et Sancta Caena sint sicut duae Portae, per quas homo ad vitam aeternam introducitur, et quod post primam Portam sit campus, quem percurret, et quod altera sit meta, ubi adorea ad quam cursum direxit; non enim datur palma, nisi quam post velitationem, nec praemium nisi quam post decertationem.

Digitized by Google

Quod illi ad Sanctam Caenam digne accedant, qui in fide in Dominum et in charitate erga proximum sunt, ita qui regenerati sunt.

722. Quod Deus, Charitas et Fides, sint tria universalia Ecclesiae, quia sunt universalia media salutis, scitur, agnoscitur et percipitur a quovis Christiano, qui studet Verbo. Quod *Deus agnoscendus sit*, ut alicui sit Religio, et in illo aliquid Ecclesiae, ipsa Ratio in qua aliquid spirituale est, dictat; quare qui ad Sanctam Caenam accedit, et Deum non agnoscit, illam prophanat, oculo enim videt Panem et Vinum, et lingua gustat illa, at mens cogitat, quid hoc nisi adiaphoron, et quid differunt a similibus super mea mensa, quod tamen facio, ne a Sacerdotio, et inde a vulgo infamiae, quod atheus sim, inculper. Quod post agnitionem Dei, Charitas sit alterum medium, quod facit ut quis digne accedat, constat tam ex Verbo, quam ex orationibus praelectis ante accessionem in toto Christiano Orbe; ex VERBO, *Quod primarium mandatum et praeceptum sit, ut Deum super omnia ament, et proximum sicut seipsum*, Matth. XXII: 34 ad 39. Luc. X: 25 ad 28. Tum apud Paulum, quod *sint tria, quae conferunt ad salutem, et quod illorum maxima sit Charitas*, 1 Cor. XIII: 13. ut et ex his, *Scimus quod peccatores Deus non audiat, sed si quis Deum colit, et voluntatem ejus facit, hunc audiat*, Joh, IX: 31. *Omnis qui non facit fructum bonum, exscinditur et in ignem conjicitur*, Matth. VII: 19. 20. Luc. III: 8. 9: ex ORATIONIBUS PRAELECTIS ANTE ACCESSIONEM AD SANCTAM CAENAM IN TOTO CHRISTIANO ORBE; in illis ubivis serio admonentur ut sint in charitate per reconciliationem et paenitentiam, ex quibus hic solum transcribam haec ex Oratione ad communicantes in Anglia. „Haec est via, et hoc est medium, ut quis „fiat dignus particeps Sanctae Caenae: primarium est, ut ex„ploret suae vitae facta et commercia secundum normam prae„ceptorum Dei; et in quibuscunque animadvertit se offendisse „voluntate et loquela, aut factis, tunc deploret vitiosam suam „naturam, et confessionem faciat coram Omnipotente Deo, „cum pleno proposito emendandi vitam; et si animadvertit „offensas ejus esse tales, ut non modo sint contra Deum, sed

Digitized by Google

„etiam contra proximum, tunc reconciliabit se illi, et promptus „erit ad restitutionem et satisfactionem ex omni potentia sua, „propter injurias et mala alicui facta, et similiter promptus „erit ad remittendum aliis offensas, quemadmodum vult ut offen„sae suae remittantur a Deo; alioquin receptio Sanctae Caenae „non facit nisi quam aggravet damnationem. Quapropter si „quis vestrum est blasphemator Dei, obtrectator et sugillator „Verbi Ipsius, aut in malitia vel in malevolentia, aut in alio „enormi crimine, paenitentiam a peccatis age; si non, ad San„ctam Caenam ne accedas: alioquin post receptionem Sanctae „Caenae diabolus intraturus est in te, sicut intravit in Judam, „et impleturus te omni iniquitate, et destructurus et corpus et „animam.“ *Quod Fides in Dominum sit tertium Medium* dignae fruitionis Sanctae Caenae, est quia charitas et fides unum faciunt, sicut calor et lux tempore veris, ex quibus duobus conjunctis renascitur omnis arbor; similiter ex calore spirituali, qui est charitas, et ex luce spirituali, quae est veritas fidei, vivit omnis homo. Quod fides in Dominum hoc faciat, constat ex his locis, *Qui credit in Me, non morietur in aeternum, sed vivet*, Joh. XI: 25. 26. *Haec est voluntas Patris, ut omnis qui credit in Filium, habeat vitam aeternam*, Joh. VI: 40. *Adeo dilexit Deus Mundum, ut Filium suum unigenitum dederit, ut omnis qui credit in Ipsum habeat vitam aeternam*, Joh. III: 15. 16. *Qui credit in Filium, habet vitam aeternam, qui vero non credit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super illo*, Joh. III: 36. *Sumus in veritate, in Filio Dei Jesu Christo, Hic est verus Deus et vita aeterna*. 1 Joh. V: 20. 21.

723. Quod per tria haec, Dominum, Charitatem et Fidem, ut unum, regeneretur homo, et quod nisi quis regeneratur, non venire possit in Caelum, in Capite de Reformatione et Regeneratione ostensum est, quare Dominus non aliis quam regeneratis potest aperire Caelum, et post mortem naturalem non aliis in illud datur introductio. Per Regeneratos, qui digne accedunt, intelliguntur qui interius in tribus illis Essentialibus Ecclesiae et Caeli sunt, non autem illi qui duntaxat exterius, hi enim non anima sed solum lingua confitentur Dominum, et non corde sed solum corpore exercent charitatem

Digitized by Google

erga proximum; tales sunt omnes, qui operantur iniquitatem, secundum haec Domini verba, *Tunc incipietis dicere, Domine, edimus coram Te et bibimus, sed dicam vobis, non novi vos unde estis, discedite a me omnes operarii iniquitatis*, Luc. XIII: 26. 27.

724. Haec sicut priora illustrari possunt per varia quae concordant, et quoque quae correspondent; sicut per haec. Quod ad Mensam Imperatoris et Regis non admittantur alii, quam qui in honorifica functione et dignitate sunt, et quod hi quoque, antequam accedunt, amiciant se decoris vestibus, et exornent insignibus, ut accepti accedant et faveantur; quid non ad Mensam Domini, qui est Dominus dominorum, et Rex regum, Apoc. XVII: 14, ad quam omnes vocati et invitati sunt; at solum illi qui spiritualiter digni sunt, et in honorifico vestitu, postquam resurgunt e mensa, intromittuntur in palatia caeli, et in gaudia ibi, et honorantur ut principes, quia sunt Maximi Regis filii, et postea quotidie discumbunt cum Abrahamo, Isaco et Jacobo, Matth. VIII: 11, per quos intelligitur Dominus quoad Divinum Caeleste, Divinum Spirituale, et Divinum Naturale. Eadem illa etiam comparari possunt cum Nuptiis in terra, ad quas invitantur solum consanguinei, propinqui et amici sponsi et sponsae, si alius intrat, quidem admittitur, sed quia non habet locum ad mensam, recedit; simile est cum illis qui ad nuptias Domini ut Sponsi cum Ecclesia ut Sponsa, vocati sunt, inter quos sunt propinqui, cognati et amici illi, qui trahunt stemma per regenerationem a Domino. Praeterea quis in Mundo initiatur in amicitiam alterius, nisi qui sincero corde ei fidit, et ejus voluntatem facit, hunc et non alios inter suos numerat, et ei sua bona concredit.

Quod illi, qui ad Sanctam Caenam digne accedunt, sint in Domino, et Dominus in illis, proinde quod per Sanctam Caenam fiat conjunctio cum Domino.

725. Quod illi ad Sanctam Caenam digne accedant, qui in fide in Dominum et in charitate erga proximum sunt; et quod veritates fidei sistant praesentiam Domini, et bona chari-

Digitized by Google

tatis una cum fide conjunctionem, in pluribus Capitibus supra demonstratum est: ex quibus sequitur, quod illi qui digne ad Sanctam Caenam accedunt, conjungantur Domino, et qui conjuncti sunt Domino, sint in Ipso et Ipse in illis; quod hoc fiat illis qui digne accedunt, declarat Ipse Dominus apud Johannem, his verbis, *Qui manducat meam Carnem, et bibit meum Sanguinem, in Me manet et Ego in illo*, VI: 56; quod hoc sit conjunctio cum Domino, docet etiam alibi apud Eundem „*Manete in Me, etiam Ego in vobis, qui manet in Me et Ego in illo, hic fert fructum multum,*“ XV: 4. 5. et Apoc. III: 20. Quid Conjunctio cum Domino aliud, quam esse inter illos, qui in Corpore Ipsius sunt, et Corpus Ipsius faciunt illi, qui credunt in Ipsum, et faciunt voluntatem Ipsius; Voluntas Ipsius est exercitium Charitatis secundum vera fidei.

726. Quod absque conjunctione cum Domino, non dari possit Vita aeterna et Salus, est, quia Ipse est utraque; quod sit VITA AETERNA, constat clare ex locis e Verbo; et ex hoc apud Johannem „*Jesus Christus est Verus Deus et Vita aeterna*,“ 1 Joh. V: 20. Quod sit SALUS, est quia haec et vita aeterna unum sunt; Nomen Ipsius JESUS etiam significat Salutem, et inde in toto Christiano Orbe nominatur SALVATOR. Sed usque non alii digne accedunt ad Sanctam Caenam, quam qui interius conjuncti sunt Domino, ac interius conjuncti sunt, qui regenerati sunt; at quinam regenerati sunt, in Capite de REFORMATIONE ET REGENERATIONE, ostensum est. Praeterea sunt multi, qui confitentur Dominum, et qui bonum faciunt proximo, sed si hoc non faciunt ex amore erga proximum, et ex fide in Dominum, non sunt regenerati, nam bonum faciunt proximo solum propter causas, quae spectant mundum et semet, non autem proximum ut proximum; horum opera sunt mere naturalia, quae intus in se non aliquid spirituale recondunt, nam iidem confitentur Dominum solum ore et labiis, a quibus Cor longe abest: ipse amor erga proximum, et ipsa fides, sunt ex Solo Domino, et utraque datur homini, dum hic ex libero suo arbitrio naturaliter facit proximo bonum, et rationaliter veritates credit, et ad Dominum spectat, et tria illa propter mandata in Verbo, tunc Dominus in medio ejus implantat charitatem et fidem, et utramque facit spiritualem:

Digitized by Google

sic Dominus sibi conjungit hominem, et homo se Domino, nam Conjunctio, nisi fiat reciproce, non datur. Sed haec in Capitibus de CHARITATE et FIDE, de LIBERO ARBITRIO, et de REGENERATIONE, plene ostensa sunt.

727. Quod per invitationes ad mensas, et per epulationes, fiant conjunctiones et consociationes in Mundo, notum est, nam per id invitator aliquid intendit, quod confert ad aliquem finem, qui spectat consensum aut amicitiam; multo magis invitationes, quae pro fine habent spirituali: Convivia in Antiquis Ecclesiis fuerunt convivia charitatis, similiter in primitiva Ecclesia Christiana, in quibus confirmabat unus alterum, ut in Cultu Domini ex sincero corde manerent. Comessationes filiorum Israëlis ex sacrificiis juxta Tabernaculum, non aliud quam unanimitatem in cultu Jehovae significabant; quare Caro, quae comedebatur, vocabatur Sancta, Jerem. XI: 15. Hagg. II: 12, et multoties alibi, quia ex sacrificio; quid non Panis et Vinum, et Caro Paschalis super Caena Domini, qui se sacrificium obtulit pro totius Mundi peccatis. Praeterea Conjunctio cum Domino per Sanctam Caenam, illustrari potest, per Conjunctionem familiarum ex uno Patrefamilias; ex hoc descendunt consanguinei, et in ordine affines et cognati, et omnes illi trahunt aliquid ex prima stirpe; at vero non trahunt ita Carnem et Sanguinem, sed ex carne et sanguine, ita animam et inde inclinationem ad similia, per quae conjuncti sunt; ipsa conjunctio etiam apparet communiter in faciebus et quoque in moribus, et inde vocantur una Caro, et Genes. XXIX: 14. Cap. XXXVII: 27. II Sam. V: 1. Cap. XIX: 12. 13, et alibi. Simile est cum conjunctione cum Domino, qui est omnium fidelium et beatorum Pater; Conjunctio cum Illo fit per amorem et fidem, per quae duo vocantur una Caro; inde est, quod dixerit, *Quod qui manducat Carnem meam et bibit Sanguinem meum, in Me maneat et Ego in illo.* Quis non videt, quod Panis et Vinum, hoc non faciant, sed quod bonum amoris, quod per Panem intelligitur, ac verum fidei quod per Vinum, quae sunt propria Domini, et ex Ipso Solo procedunt et communicantur; omnis etiam conjunctio fit per amorem, et amor non est amor absque fiducia. Illi, qui credunt, quod Panis sit Caro, et Vinum Sanguis, et non ultra possunt

Digitized by Google

elevare cogitationem, maneant in illo, sed non aliter, quam quod sanctissimum, quod conjunctivum est cum Domino, sit quod attribuitur et appropriatur homini sicut ejus, tametsi jugiter manet Domini.

Quod Sancta Caena sit illis, qui digne accedunt, sicut obsignatio et sigillum quod filii Dei sint.

728. Quod Sancta Caena sit illis, qui digne accedunt, sicut obsignatio et sigillum quod filii Dei sint, est, quia ut supra dictum est, tunc Dominus praesens est, intromittit in Caelum illos, qui ab Ipso nati sunt, hoc est, regenerati: quod Sancta Caena hoc faciat, est quia Dominus tunc etiam quoad Humanum suum adest, nam supra ostensum est, quod in Sancta Caena totus Dominus praesens sit, et tota Ipsius Redemptio; dicit enim de Pane, hic est Corpus meum, et de Vino, hoc est Sanguis meus; proinde admittit illos tunc in suum Corpus, et Ecclesia et Caelum faciunt Corpus Ipsius. Quando homo regeneratur, quidem Dominus praesens est, et per Divinam suam operationem praeparat hominem ad Caelum, verum ut actualiter intret, homo actualiter se sistet Domino, et quia Dominus actualiter se sistit homini, homo actualiter recipiet Ipsum, ast non sicut pependit in cruce, sed sicut est in suo Humano glorificato, in Quo est praesens, et Hujus Corpus est Divinum Bonum, et Sanguis est Divinum Verum, haec dantur homini, et per haec homo regeneratur, et est in Domino et Dominus in illo; nam, ut supra ostensum est, manducatio, quae exhibetur in Sancta Caena, est manducatio spiritualis. Ex his rite perceptis, constat, quod Sancta Caena sit sicut obsignatio et sigillum, quod illi, qui digne accedunt, sint filii Dei.

729. Illi autem qui in infantia aut pueritia decedunt, et sic non attingunt aetatem, ut digne possint ad Sanctam Caenam accedere, a Domino introducuntur per Baptismum, nam, ut in Capite de Baptismo ostensum est, *Baptismus est introductio in Ecclesiam Christianam, et simul tunc insertio inter Christianos in Mundo spirituali;* ac Ecclesia et Caelum ibi unum sunt, quare pro illis ibi introductio in Ecclesiam, est

Digitized by Google

quoque in Caelum, et hi, quia sub auspicio Domini educantur, plus et plus regenerantur, et fiunt filii Ipsius; non enim alium Patrem norunt. Infantes autem et pueri, nati extra Ecclesiam Christianam, per aliud medium, quam per Baptismum, in Caelum Religioni illorum designatum, post receptionem fidei in Dominum, introducuntur, sed non commiscentur illis, qui in Caelo Christiano sunt. Non enim datur ulla gens in universo terrarum orbe, quae non salvari potest, si agnoscit Deum, et bene vivit; Dominus enim redemit omnes hos, et homo natus est spiritualis, per quod illi est facultas recipiendi donum redemptionis. Illi qui Dominum recipiunt, hoc est, fidem in Ipsum habent, et non in malis vitae sunt, vocantur FILII DEI, et NATI a Deo, Joh. I: 12. 13. Cap. XI: 52; tum FILII REGNI, Matth. XIII: 38: et quoque HAEREDES, Matth. XIX: 29. Cap. XXV: 34. DISCIPULI DOMINI etiam vocantur FILII, Joh. XIII: 33; [Cap. XXI: 5.] et praeterea OMNES ANGELI, Hiob I: 6. Cap. II: 1.

730. Cum Sancta Caena simile est ut cum Faedere, quod post pacta conventa pangitur, et demum sigillo obsignatur. Quod Sanguis Domini sit faedus, docet Ipse; dixit enim, cum sumsit poculum, et dedit, *Bibite ex eo omnes, hoc est Sanguis meus, ille Novi Testamenti*, Matth. XXVI: 28. Marc. XIV: 24. Luc. XXII: 20. Novum Testamentum est Novum Faedus; quare Verbum ante Domini adventum per Prophetas conscriptum vocatur Vetus Testamentum ac Faedus, et Verbum post Ipsius adventum per Evangelistas et Apostolos, Novum Testamentum seu Faedus: quod Divinum Verum Verbi intelligatur per Sanguinem et similiter per Vinum in Sancta Caena, videatur supra in Artic. II: n: 7. 10: [n. 706. 708.] et Verbum est ipsum Faedus, quod Dominus pepigit cum homine, et homo cum Domino, nam Dominus descendit ut Verbum, hoc est, ut Divinum Verum; et quia hoc est Sanguis Ipsius, ideo Sanguis in Ecclesia Israëlitica, quae fuit repraesentativa Ecclesiae Christianae, dictus est SANGUIS FAEDERIS, Exod. XXIV: 7. 8. Sach. IX: 11; ac DOMINUS FAEDUS POPULI, Esaj. XLII: 6. Cap. XLIX: 8. Jerem. XXXI: 31 ad 34. Psalm. CXI: 9. Quod omnino obsignatio debeat esse, ut sit aliqua certitudo, et quod illa sequatur post acta deliberata, est quoque secun-

Digitized by Google

dum ordinem in Mundo: quid Legatio et Testamentum absque obsignatione: quid Judicatio absque Sententia subscripta, ut judicium ratum sit: quid eminens administratio in Regno absque diplomate: quid promotio ad aliquod officium absque confirmatione: quid possessio Domus absque emtione, aut conventione cum possessore: quid progressio ad aliquem finem, aut cursitatio ad aliquam metam, et sic ad praemium, si non aliquis finis aut meta est, ubi praemium reportabit, et nisi Praetor sponsionem suam aliquo modo stabilivit. Sed ultima haec solum illustrationis causa adjecta sunt, ut a simplici etiam percipiatur, quod Sancta Caena sit sicut obsignatio, sigillum, tessera, ac legationis testificatio etiam coram Angelis, quod filii Dei sint, et insuper sicut clavis ad domum in Caelo, ubi in aeternum habitabunt.

* * * * *

731. Quondam mihi visus est Angelus sub Caelo Orientali volans, cui tuba erat in manu et ad os, qui clamxit versus Septentrionem, versus Occidentem, et versus Meridiem: indutus erat chlamyde, quae ex volatu fluebat retrorsum, et cinctus erat fascia ex pyropis et sapphiris sicut flammante et lucente; pronus volabat, et demisit se lente in terram, quae mihi continens erat: ut tetigit terram, erectus super pede vadit huc illuc, et tunc me viso direxit gressum ad me, eram in spiritu, et in hoc stabam super colle in Plaga meridionali; ac cum prope erat, alloquutus illum quaesivi, quid rei nunc, audivi clangorem tubae tuae, et vidi descensum tuum per aërem; Angelus respondit, missus sum ad convocandum celebratissimos eruditione, perspicacissimos ingenio, ac eminentissimos nomine sapientiae, qui e Regnis Christiani Orbis super continente hac terra sunt, ut in hunc Collem, ubi tu commoraris, conveniant, et ex pectore expromant mentes, quid in Mundo cogitaverant, intellexerant, et sapuerant de Gaudio Caelesti, et de Felicitate Aeterna. Causa legationis meae fuit haec, quod aliqui novi advenae e Mundo, in Caelestem nostram Societatem, quae in Oriente est, admissi retulerint, quod ne quidem unus in Universo Christiano Orbe sciat, quid Gaudium Caeleste, et Felicitas aeterna, ita quid Caelum: hoc fratres et consocii mei valde mirati sunt,

Digitized by Google

et mihi dixerunt, descende, conclama et convoca sapientissimos in Mundo spirituum, in quem primum colliguntur omnes Mortales post excessum e Mundo naturali, ob finem, ut ex plurium ore certi reddamur, num veritas sit, quod talis caligo seu tenebrosa ignorantia sit Christianis de futura vita: et dixit, exspecta paulum, et videbis cohortes Sapientum huc alluentes, Dominus praeparabit pro illis Aedem conventus. Exspectavi, et ecce post semihorium vidi duas Turmas a Septentrione, duas ab Occidente, et duas a Meridie, et sicut venerunt, ab Angelo tubae introducti sunt in Aedem praeparatam, et ibi occupabant loca illis designata secundum plagas. Erant sex Turmae seu Cohortes, septima erat ab Oriente, quae prae luce reliquis non visa est. Post congregationem aperuit Angelus causam convocationis, et rogavit, ut Cohortes in ordine expromerent suam sapientiam, de Gaudio Caelesti, et de Felicitate Aeterna: et tunc unaquaevis Cohors se glomeravit in orbem, faciebus ad facies conversis, ut illam rem ex ideis in priori Mundo captis revocarent, et nunc lustrarent, ac lustratam post consultationem expromerent.

732. Post Consultationem Prima Cohors, quae in Septentrione erat, dixit, quod Gaudium Caeleste, et Felicitas aeterna, sint unum cum ipsa vita Caeli; quare unusquisque, qui intrat Caelum, quoad vitam intrat in festivitates ejus, non aliter quam qui intrat in nuptias, intrat in harum festivitates; estne Caelum coram visu nostro supra nos, ita in loco, ac ibi et non alibi sunt faustitates supra faustitates, ac voluptates supra voluptates; in has infertur homo quoad omnem perceptionem mentis, et quoad omnem sensationem corporis, ex plenitudine gaudiorum loci istius, cum in Caelum: quare felicitas caelestis, quae etiam est aeterna, non aliud est quam intromissio in Caelum, ac intromissio ex Divina Gratia. His dictis, Altera Cohors ex Septentrione ex sua sapientia expromsit hoc augurium; Gaudium Caeleste et Felicitas aeterna non aliud sunt, quam laetissima Consortia cum Angelis, et suavissimae Confabulationes cum illis, ex quibus Facies continue expansae tenentur in laetitiis, et ora totius consortii in risibus amaenitatis ex blandiloquiis et facetiis; et quid gaudia caelestia quam talium variationes in aeternum. Tertia Co-

Digitized by Google

HORS, quae erat Prima ex sapientibus e Plaga occidentali, ex suarum affectionum cogitationibus edidit hoc: quid Gaudium Caeleste et Felicitas aeterna aliud, quam Epulationes cum Abrahamo, Isaco, et Jacobo, super quorum Mensis erunt Edulia delicata et opipara, ac Vina generosa et nobilia, et post epulas Ludi ac Choreae virginum et juvenum saltantium ad modos symphoniarum et tibiarum, interjectis cantibus odarum suavissimis: et demum ad vesperam erunt Spectacula ex personatis; et post haec iterum Epulae, et sic quovis die in aeternum. His edictis, QUARTA COHORS, quae erat Secunda e plaga occidentali, enuntiavit suam sententiam, dicens, nos fovimus plures ideas de Gaudio Caelesti, et de Felicitate aeterna, et exploravimus varia Gaudia et contulimus illa inter se, et conclusimus quod Gaudia Caelestia sint Gaudia Paradisiaca, quid aliud Caelum quam Paradisus, Cujus extensio est ab Oriente in Occidentem, et a Meridie in Septentrionem, et in illo arbores fructuum et flores delitiarum, in quarum medio est magnifica Arbor vitae, circum quam sedebunt beati, vescentes fructibus saporis delicati, ac ornati sertis florum odoris suavissimi; et quod haec aspirante perpetuo vere indies cum infinita varietate enascantur et renascantur; et quod ex horum ortu et flore perpetuo, et simul ex temperie jugiter verna, animi continue renovati non possint aliter quam Gaudia indies nova attrahere et respirare, et inde in florentem aetatem, et per hanc in primitivum statum, in quem Adamus et ejus uxor creati suni, reduci, et sic in Paradisum illorum, e terra translatum in Caelum, remitti. QUINTA COHORS, quae erat Prima ex ingeniosis e Plaga meridionali, effata est hoc; Gaudia caelestia et Felicitas aeterna non aliud sunt, quam supereminentia Dominia, et opulentissimae Gazae, et inde superregia Magnificentia ac superillustris splendor: quod Gaudia Caeli, et horum fruitio continua, quae est aeterna felicitas, illa sint, perspeximus ex illis in Mundo priori, qui potiti sunt illis; et insuper ex eo, quod felices in Caelo regnaturi sint cum Domino, ac futuri reges et principes, quia sunt filii Ipsius, Qui est Rex regum et Dominus dominorum, et quod sessuri sint super thronis, et quod Angeli illis ministraturi sint: magnificentiam Caeli perspeximus ex hoc, quod Nova Hierosolyma, per quam

Digitized by Google

describitur gloria Caeli, habitura sit Portas, quarum unaquaevis erit una Margarita, et Plateas ex puro auro, et Murum fundatum super lapidibus pretiosis; consequenter quod cuivis in Caelum recepto sit sua Aula ex auro et pretiositatibus splendens, ac Dominium ordine ab uno in alterum successurum: et quia novimus, quod talibus innata sint gaudia, ac insita felicitas, et quod sint sponsiones Dei irrefragabiles, non potuimus aliunde statum felicissimum vitae caelestis deducere. Post hanc, Sexta Cohors, quae erat Secunda e Plaga meridionali, extulit vocem, et dixit, Gaudium Caeli et ejus Aeterna felicitas, non aliud est, quam perpetua Glorificatio Dei, Festum perennans in aeternum, ac beatissimus Cultus cum cantibus et jubilis; et sic constans elevatio cordis ad Deum, cum plena fiducia acceptationis precum et laudum propter Divinam munificentiam beatitudinis illorum. Aliqui ex Cohorte adjecerunt, quod Glorificatio illa futura sit cum magnificis luminaribus, cumque suffitibus fragrantissimis, et cum processionibus pompae, Pontifice maximo praeeunte cum Buccina magna, sequentibus illum Primatibus et Clavigeris, magnis et parvis, et post hos Viris cum palmis, et Mulieribus cum aureis simulacris in manibus.

733. Septima Cohors prae luce non reliquis visa, erat ex Oriente Caeli; erant Angeli ex eadem Societate, e qua fuit Angelus tubae; illi cum in Caelo audiverunt, quod ne quidem unus in Christiano Orbe sciat, quid Gaudium Caeli, et Felicitas aeterna, inter se dixerunt, nequaquam hoc veritas est, non potest tanta caligo, et talis stupor mentium Christianis esse, descendamus etiam nos, et audiamus num veritas sit, et si veritas est, sane est prodigium. Tunc Angeli illi dixerunt ad Angelum tubae, nosti quod unusquisque homo, qui desideraverat Caelum, et aliquid certi cogitaverat de gaudiis ibi, post mortem introducatur in imaginationis suae gaudia; et quod postquam experti sunt, qualia illa gaudia sunt, quod sint secundum vanas ideas mentis, et secundum deliria phantasiae illorum, educantur ab illis et instruantur; hoc fit plerisque in Mundo Spirituum, qui in priore vita meditati sunt de Caelo, et concluserunt aliquid de gaudiis ibi usque ad horum desiderium. His auditis, Angelus tubae dixit ad sex Cohortes ex Sa-

Digitized by Google

pientibus Orbis Christiani convocatas, sequimini me, et introducam vos in Gaudia vestra, ita in Caelum.

734. His dictis, Angelus praeivit, et primum comitata est illum Cohors ex illis, qui sibi persuaserant, quod Gaudia Caelestia essent solum laetissima consortia, et suavissimae confabulationes: hos Angelus introduxit ad Caetus in Plaga Septentrionali, quibus Gaudia Caeli in Mundo priori non alia fuerant. Erat ibi spatiosa Domus, in quam tales congregati sunt; in Domo erant plus puam quinquaginta Camerae, distinctae secundum varia genera Confabulationum; in his Cameris loquebantur de talibus quae viderant et audiverant in foro et in plateis: in illis loquebantur varia amabilia de sexu pulchro, interspersis facetiis, adauctis usque ad expansionem facierum omnium in consortio in risus hilaritatis: in aliis Cameris loquebantur Novellas de Aulis, de Ministeriis, de Statu politico, de variis quae e secretis Consiliis emanaverunt, una cum ratiociniis et conjecturis de eventibus; in aliis de Negotiatione; in aliis de Rebus literatis; in aliis de talibus quae sunt Prudentiae civilis, et Vitae moralis; in aliis de Ecclesiasticis et de Sectis, et sic porro: datum mihi est inspicere in illam Domum, et vidi discurrentes a Cameris in Cameras, inquirentes consortia suae affectionis et inde gaudii; et in consortiis vidi tria genera, quosdam sicut anhelos ad loquendum, quosdam cupidos ad sciscitandum, et quosdam avidos ad audiendum. Erant quatuor portae Domus, una ad quamlibet plagam, et observavi quod plures solverent consortia, et properarent ad exeundum; sequutus sum quosdam ad portam Orientalem, et vidi aliquos juxta illam sedentes facie tristi, et accessi et quaesivi, cur ita tristes sederent; et responderunt, portae hujus Domus tenentur clausae pro exituris, et nunc tertius dies est, a quo intravimus, et exegimus vitam desiderii nostri in consortiis et colloquiis, et a continuis sermocinationibus defatigati sumus in tantum, ut vix sustineamus audire sonorum murmur ex illis; quare ex taedio contulimus nos ad hanc portam, et pulsavimus, sed responsum nobis est, quod portae hujus Domus non aperiantur exituris, sed intraturis, manete et fruimini gaudiis Caeli; ex quibus responsis conclusimus, quod hic in aeternum permansuri simus; inde tristitia

Digitized by Google

invasit mentes nostras, et nunc incipit pectus contrahi, et oboriri anxietas. Tunc alloquutus est illos Angelus, et dixit, hic status est letum gaudiorum vestrorum, quae credidistis unice caelestia esse, cum tamen non sunt nisi quam accessoria Caelestium: et quaesiverunt Angelum, quid ergo est Gaudium Caeleste; et Angelus respondit haec pauca; est jucundum faciendi aliquid quod est sibi et aliis usui; et jucundum usus trahit suam essentiam ex Amore et existentiam ex Sapientia; jucundum usus oriundum ex Amore per Sapientiam est anima et vita omnium gaudiorum Caelestium. Sunt in Caelis laetissima Consortia, quae Angelorum mentes exhilarant, animos oblectant, pectora jucundant, et corpora recreant; sed haec illis sunt, postquam usus in functionibus suis et in operibus suis fecerunt; ex his est anima et vita in omnibus laetitiis et oblectamentis illorum; at si illam animam seu vitam aufers, accessoria gaudia successive non fiunt gaudia, sed primum fiunt adiaphora, deinde sicut nauci, et demum tristia et anxia. His dictis aperiebatur porta, et assidentes exsiluerunt; et aufugerunt domum, quisque ad suam functionem, et ad suum opus, et refocillati sunt.

735. Post haec Angelus alloquutus est illos, qui induxerant sibi ideam de Gaudiis Caeli, et de Felicitate aeterna, quod forent Epulationes cum Abramo, Isaco et Jacobo; et post epulas Ludi et Spectacula, ac iterum Epulae, et sic in aeternum: et dixit illis, sequimini me, et introducam vos in gaudiorum vestrorum felicitates; et introduxit illos per nemus in planitiem stratam asseribus, super qua positae erant Mensae, quindecim ab uno latere, et quindecim ab altero; et quaesiverunt, cur tot mensae, et respondit Angelus, quod prima mensa sit Abrami, secunda Isaci, tertia Jacobi, et juxta has in serie mensae duodecim Apostolorum; ab altero latere totidem mensae Uxorum illorum, et tres primae mensae sunt Sarae uxoris Abrami, Rebeccae uxoris Isaci, ac Leae et Rachelis uxorum Jacobi; ac duodecim reliquae sunt uxorum duodecim Apostolorum. Post aliquam moram, apparebant omnes Mensae plenae ferculis, et spatiola inter haec ornata parvis pyramidibus cum condituris. Epulaturi stabant circum illas in exspectatione videndi Praesules mensarum; qui pauculum exspectati visi sunt in ordine processionis ab Abramo

Digitized by Google

ad ultimum Apostolorum intrantes; et mox quisque ad suam mensam accedens se reposuit super toro ad caput ejus; et inde dixerunt ad circumstantes, discumbite etiam vos nobiscum; et discubuerunt viri cum Patribus illis, et faeminae cum Uxoribus illorum, et comederunt et biberunt in laetitia, et cum veneratione. Post prandium exiverunt illi Patres; et tunc instituti sunt ludi, choreae virginum et juvenum, et post has spectacula: quibus finitis invitabantur iterum ad Epulas, sed cum statuto, quod primo die comederent cum Abramo, altero cum Isaco, tertio cum Jacobo, quarto cum Petro, quinto cum Jacobo, sexto cum Johanne, septimo cum Paulo, et cum reliquis in ordine usque ad quindecimum diem, a quo iterum in simili ordine comessationes renovarent variando sedes, et sic in aeternum. Post haec Angelus convocavit viros cohortis, et dixit illis, hi omnes, quos vidistis ad mensas, in simili cogitatione imaginaria de Gaudiis Caeli, et inde Felicitate aeterna cum vobis fuerant; et propter finem, ut ipsi videant vanitates idearum suarum, et ab illis abducantur, institutae sunt, et a Domino permissae tales epulares Scenae. Primores illi, quos vidistis ad capita mensarum, erant personati Senes, plerique ex rustica gente, qui barbati, et ex quadam opulentia prae caeteris fastuosi, quibus inducta est phantasia, quod vetusti illi Patres essent. Sed sequimini me in vias exitus e palaestra hac, et sequuti sunt, et videbant quinquaginta hic et quinquaginta ibi; qui farciverant ventres cibariis usque ad nauseas, et concupiverunt redire ad familiaria domuum suarum, quidam ad sua munia, quidam ad sua negotia, et quidam ad suas operas: at multi a custodibus nemoris retenti et interrogati de diebus epulationis illorum, et num adhuc ad mensas cum Petro et cum Paulo comederint, et si prius exirent, hoc, quia, indecens est, futurum illis pudori: sed plerique respondebant, explevimus gaudia nostra, cibi facti sunt nobis insipidi, ac gustus torridus, fastidit illos stomachus, non sustinemus libare illos, protraximus aliquot dies et noctes in luxurie illa, impense rogamus ut emittamur; ac dimissi, anhelo spiritu et festino cursu aufugerunt domum. Post haec Angelus vocavit viros cohortis, et in via docuit illos haec de Caelo: in Caelo aeque sicut in Mundo sunt Cibi et Potus, sunt Comissationes et

Digitized by Google

Convivia; et apud Primores ibi sunt Mensae super quibus sunt opimae dapes, cupediae et lautitiae, quibus exhilarantur et recreantur animi; et sunt quoque Ludi et Spectacula; et sunt Musicalia et Cantica; et omnia illa in summa perfectione; talia sunt illis etiam in gaudia, sed non in felicitatem, haec erit in gaudiis, et inde ex gaudiis; felicitas in gaudiis facit ut sint gaudia, opimat illa, et sustentat ne vilescant et fastidiantur; et haec felicitas est cuivis ex usu in sua functione. Est aliqua vena in affectione voluntatis cujusvis Angeli latens, quae attrahit mentem ad aliquid faciendum, mens per hoc tranquillat se, et satisfacit sibi; haec satisfactio et illa tranquillitas faciunt statum mentis receptibilem amoris usus a Domino; ex receptione hujus est Felicitas caelestis, quae est vita illorum gaudiorum, quae prius memorata sunt. Cibus caelestis in sua essentia nec aliud est quam amor, sapientia et usus simul, hoc est, usus per sapientiam ex amore; quamobrem unicuivis in Caelo datur cibus pro corpore secundum usum, quem praestat, magnificus illis qui in eminente usu sunt, modicus sed exquisiti saporis illis qui in medii gradus usu sunt, et vilis illis qui in vili usu sunt, at nullus socordibus.

736. Post haec ad se vocavit Cohortem Sapientum ita dictorum, qui Gaudia caelestia, et ex his Felicitatem aeternam, in supereminentibus Dominiis, ac opulentissimis Gazis, inque superregia magnificentia, et superillustri splendore, posuerant, ex causa, quia in Verbo dicitur, quod futuri sint reges et principes, et quod regnaturi sint cum Christo in aeternum, et quod ministrandi sint ab Angelis, praeter plura: Angelus ad hos dixit, sequimini, et introducam vos in vestra gaudia; et introduxit in Porticum constructum ex Columnis et Pyramidibus: antrorsum erat humile Palatium, per quod patuit ingressus in Porticum; per hoc introduxit illos; et ecce visi sunt viginti ibi, et exspectabant: et subito tunc aderat quidam personatus Angelus, et dixit illis, per hunc Porticum est via ad Caelum, manete aliquantisper, et praeparate vos, quia majorennes ex vobis futuri sunt Reges, ac minorennes futuri Principes. His dictis, juxta quamlibet Columnam apparuit Thronus, et super throno chlamys ex serico, et super chlamyde sceptrum et corona; et juxta quamlibet Pyramidem

Digitized by Google

apparuit Solium tres cubitos a terra elevatum, et super solio catena ex unculis auri, et equestris ordinis fasciae, colligatae ad fines adamantinis orbiculis. Et tunc clamatum est, ite nunc, amicite vos, sedete et exspectate: et actutum Majorennes accurrebant ad thronos, et Minorennes ad solia, et amiciverunt se, et reposuerunt se: at tunc apparuit sicut nimbus ex inferis ascendens, ex quo attracto sedentes super thronis et soliis caeperunt tumescere facie, et elevari pectore, et impleri fiducia, quod nunc reges et principes sint; nimbus ille erat aura phantasiae, qua inspirati sunt: et subito advolarunt juvenes sicut ex Caelo, et constiterunt duo post quemlibet thronum, et unus post quodlibet solium, ministraturi; et tunc per vices a quodam praecone acclamatum est, vos reges et principes, exspectate adhuc parum, apparantur nunc in Caelo aulae vestrae, jamjam venturi sunt aulici cum satellitiis, et vos introducturi; exspectabant et exspectabant, usque ut spiritus illorum anhelarent, et defatigarentur desiderio. Post triborium aperiebatur Caelum supra caput illorum, et despexerunt Angeli, et miserti illorum, dixerunt, quare sedetis ita fatui, et agitis histriones, luserunt ludibria vobiscum, et ab hominibus mutaverunt vos in idola, ex causa quia induxistis in corda vestra, quod regnaturi sitis cum Christo sicut reges et principes, et quod vobis tunc Angeli ministraturi sint: num obliti estis verborum Domini, quod in Caelo qui vult magnus esse, fiat servus: discite ergo, quid per reges et principes, et quid per regnare cum Christo, intelligitur, quod sit sapere et facere usus; Regnum enim Christi, quod est Caelum, est Regnum usuum; nam Dominus amat omnes, ac inde vult omnibus bonum, ac bonum est usus, et quia Dominus bona seu usus facit mediate per angelos, et in Mundo per homines, ideo illis, qui fideliter usus faciunt, dat amorem usus, et ejus mercedem, quae est beatitudo interna, et haec est felicitas aeterna. Sunt in Caelis, sicut in terris, supereminentia Dominia, et opulentissimae Gazae; sunt enim regimina et regiminum formae, et ideo sunt majores et minores potestates et dignitates; et illis qui in supremis sunt, sunt Palatia et Curiae, quae magnificentia et splendore excedunt palatia et curias Imperatorum et Regum in terris, et ex numero aulicorum, ministrorum, et satellitum, et

Digitized by Google

ex horum magnificis investimentis, circumfluit illos honor et gloria: sed Supremi illi sunt electi ex illis, quorum cor est in salute publica, et solum sensus corporis in amplitudine magnificentiae propter obedientiam: et quia salutis publicae est, ut quisque sit aliquis usus in societate, ut in communi corpore, et quia omnis usus est a Domino, et fit per angelos et per homines sicut ab illis, patet quod hoc sit regnare cum Domino. His auditis e Caelo, personati illi reges et principes descenderunt e thronis et soliis, et abjecerunt sceptra, coronas, et chlamydes; et recessit ab illis nimbus, in quo fuit aura phantasiae, et obvelavit illos nubes candida, in qua erat aura sapientiae, ex qua rediit sanitas mentibus illorum.

737. Post haec Angelus rediit ad Domum conventus sapientum ex Christiano Orbe, et ad se vocavit illos, qui sibi induxerant fidem, quod gaudia Caeli et Felicitas aeterna essent delitiae Paradisiacae: his dixit, sequimini me, et introducam vos in Paradisum, Caelum vestrum, ut exordiamini beatitudines felicitatis aeternae vestrae; et introduxit illos per excelsam Portam, ex ramis et propaginibus nobilium arborum compaginatis exstructam: post introitum circumduxit illos per ambages a plaga in plagam; erat actualiter Paradisus in primo ingressu ad Caelum, in quem immittuntur illi, qui in Mundo crediderant quod universum Caelum sit unus Paradisus, quia vocatur Paradisus; ac qui impresserant sibi ideam, quod post mortem sit plenaria requies a laboribus, et quod requies haec non aliud esset, quam animas delitiarum trahere, super rosis ambulare, ex mustis delicatissimis uvarum laetificari, ac festiva repotia celebrare; et quod haec vita non detur nisi in Caelesti Paradiso. Ducti ab Angelo videbant ingentem multitudinem tam senum quam juvenum, et puerorum, et quoque mulierum et puellarum; triades et triades, ac decades et decades, sedentes super Rosetis flectentes serta, quibus ornarent capita senum, brachia juvenum, ac fasciatim pectora puerorum; alias exprimentes mustum ex uvis, cerasis ex acinis in cyathos, et genialiter bibentes; alias attrahentes naribus fragrantias ex floribus, fructibus ac odoriferis foliis exhalatas et circumsparsas; alias canentes dulces odas quibus mulciebant praesentium auditus; alias sedentes ad fontes, et aquas salien-

Digitized by Google

tis venae derivantes in varias formas; alias ambulantes, confabulantes, et spargentes facetias; alias ingredientes domunculas hortulanas, ut super spondis cubarent; praeter plures alias laetitias paradisiacas. Postquam haec visa sunt, duxit Angelus comites suos per circuitus huc illuc, ac ultimo ad sedentes in pulcherrimo Roseto circumcincto arboribus olivae, aurantii, et citri, qui nutantes tenebant manus sub genis, lugentes, et lacrymantes; hos alloquuti sunt comites Angeli, et dixerunt, cur ita sedetis; et responderunt, est nunc septimus dies a quo in hunc Paradisum venimus; cum intravimus, visa est mens nostra sicut elevata in Caelum, ac immissa in intimas ejus gaudiorum faustitates; sed post triduum caeperunt faustitates illae hebescere, et in mentibus nostris aboleri, ac fieri insensibiles, et sic nullae; et cum ita exspirata sunt imaginaria nostra gaudia, timebamus jacturam omnis jucunditatis vitae nostrae; et facti sumus ambigui de felicitate aeterna, num sit aliqua; et postea vagati sumus per vias et areas, quaesituri portam per quam intravimus; sed vagati sumus per gyros et gyros, ac interrogavimus obvios, ex quibus aliqui dixerunt, quod porta non inveniatur, quia Paradisiacus hic hortus est spatiosus Labyrinthus, qui talis est, ut qui vult exire, penitius intret; quare non potestis aliter quam hic manere in aeternum; vos estis in medio ejus, ubi omnes delitiae sunt in suo centro: et porro dixerunt ad comites Angeli, hic nunc per unum diem et dimidium sedimus, et quia absque spe inveniendi exitum sumus, reposuimus nos super Roseto hoc, et spectamus circum nos in copia olivas, uvas, aurantia et citros; sed quo plus illa spectamus, eo plus delassatur visus videndo, odoratus odorando, et gustus gustando; haec causa est maestitiae, luctus, et lacrymationis, in quibus vos videtis nos. His auditis, Angelus cohortis dixit illis, est hic Labyrinthus Paradisiacus vere introitus in Caelum, novi exitum, et educam vos; his dictis, sedentes surrexerunt, et amplexi Angelum, et una cum cohorte ejus comitati sunt illum; et Angelus in via docuit illos, quid Gaudium caeleste et inde Felicitas aeterna, quod non sint Delitiae paradisiacae externae, nisi simul cum illis sint Delitiae paradisiacae internae; delitiae paradisiacae externae sunt modo delitiae sensuum corporis, at delitiae paradisiacae internae

Digitized by Google

sunt delitiae affectionum animae, hae nisi in illis sint, non est vita caelestis, quia non est anima in illis: et omne delitium absque sua correspondente anima, ex continuo elanguescit et torpescit, et plus delassat animum quam labor. Sunt ubivis in Caelis Horti paradisiaci, et ex his etiam sunt gaudia Angelis, et quantum in illis est delitium animae, tantum sunt illa gaudia illis gaudia. His auditis, quaesiverunt omnes, quid est delitium animae, et unde hoc, respondit Angelus, delitium animae est ex amore et sapientia a Domino, et quia amor est efficiens, et est efficiens per sapientiam, ideo est utriusque sedes in effectu, et effectus est usus: hoc delitium a Domino influit in animam, et descendit per superiora et inferiora mentis in omnes sensus corporis, et implet se in illis, inde gaudium fit gaudium, et fit aeternum ab Aeterno a Quo. Vidistis Paradisiaca, et assevero vobis, quod non aliquid ibi sit, ne quidem foliolum, quod non est ex conjugio amoris et sapientiae in usu, quare si homo in hoc est, est in Paradiso Caelesti, ita in Caelo.

738. Post haec Angelus ductor rediit in Aedem, ad illos, qui firmiter sibi persuaserant, quod Gaudium caeleste et Felicitas aeterna sit perpetua Glorificatio Dei, ac in aeternum perennans Festum; ex causa, quia in Mundo crediderant, quod tunc visuri sint Deum, et quia vita Caeli ex cultu Dei vocatur perpetuum Sabbathum. His Angelus dixit, sequimini me, et introducam vos in gaudium vestrum, et introduxit illos in parvam urbem, in cujus medio erat Templum, et omnes domus vocabantur aedes sacrae. In illa urbe viderunt affluentiam ex omni angulo terrae circumjacentis, et inter illos numerum Sacerdotum, qui venientes suscipiebant, salutabant, et prehensos manibus ducebant ad portas Templi, et inde in aliquas aedes circum Templum, et initiabant illos in perennem cultum Dei, dicentes, quod haec urbs sit atrium ad Caelum, et quod hujus urbis Templum sit introitus ad magnificum et amplissimum Templum quod in Caelo est, ubi Deus precibus et laudibus ab Angelis glorificatur in aeternum: statuta hic et ibi sunt, quod primum intraturi sint Templum, et commoraturi ibi tres dies et tres noctes, et quod post hoc initiamentum ingressuri sint in hujus urbis domus, quae sunt totidem a nobis sanctificatae

Digitized by Google

aedes, et ab aede in aedem, et in communione cum congregatis ibi, oraturi, clamaturi, et recitaturi concionata: omnino cavete vobis, ne aliud in vobis cogitetis, et cum consociis loquamini, quam sancta, pia et religiosa. Post haec introduxit Angelus comitatum suum in Templum, quod erat plenum et constipatum multis, qui in magna dignitate in Mundo fuerant, et quoque multis ex plebe, et praesidia ad portas collocata erant, ne cuiquam ante commorationem trium dierum liceret exire; et dixit Angelus, est hodie secundus dies, a quo hi ingressi sunt, lustrate illos, et glorificationem Dei illorum videbitis; et lustrabant, et viderunt plerosque dormientes, et qui evigilati sunt, oscitantes et oscitantes, et quosdam ex continua elevatione cogitationum ad Deum, et ex nullo relapsu illarum in corpus, sicut facies reclusas a corpore, ita enim sibi apparebant, et inde etiam aliis; quosdam deliros oculis ex perpetua subtractione illorum; verbo, omnes compressos pectore, et lassos spiritu ex taedio, et aversos a pulpito, et clamantes, stupescunt aures nostrae, finite conciones, non auditur amplius vox, et incipit fastidiri sonus: et tunc surrexerunt, et in globo concurrerunt ad portas, effregerunt illas, et urgebant in praesidia, et abigebant illa. His visis, Sacerdotes sequuti sunt illos, et adjunxerunt se lateribus illorum, docentes et docentes, orantes, suspirantes, dicentes, celebrate Festum, glorificate Deum, sanctificate vos, in atrio hoc Caeli inaugurabimus vos in aeternam Glorificationem Dei in magnifico et amplissimo Templo, quod in Caelo est, et sic ad fruitionem aeternae felicitatis. Sed haec ab illis non intellecta, et vix audita sunt, propter hebetudinem ex duorum dierum suspensione mentis, et retentione a domesticis et forensibus. Sed cum se a Sacerdotibus avellere conati sunt, sacerdotes apprehendebant brachia illorum, et quoque vestes, urgentes ad aedes, ubi concionata recitarentur, sed frustra, et clamabant, relinquite nos, sentimus in corpore sicut deliquium. His dictis, ecce visi sunt quatuor Viri in candidis vestibus, et in tiaris; unus ex illis fuerat in Mundo Archi-Episcopus, et tres reliqui fuerant Episcopi, nunc facti Angeli: hi convocabant Sacerdotes, et alloquuti illos dixerunt, vidimus vos e Caelo cum ovibus his, quomodo vos pascitis illos, pascitis illos usque ad insanias; nescitis quid per

Digitized by Google

Glorificationem Dei intelligitur, intelligitur fructus amoris ferre, hoc est, fideliter, sincere, et sedule suae functionis opus facere, hoc enim est amoris Dei, et amoris proximi, et hoc est vinculum Societatis, et bonum ejus; per hoc glorificatur Deus, et tunc per cultum statis temporibus; annon legistis haec Domini verba, *In hoc* GLORIFICATUR PATER MEUS, *ut fructum multum feratis, et reddamini discipuli mei*, Joh. XV: 8. Vos Sacerdotes potestis in cultus glorificatione esse, quia hoc est vestrum munus, et inde est vobis honor, gloria et remuneratio, sed usque vos non potestis plus quam illi in ea glorificatione esse, nisi honor, gloria, et remuneratio una cum vestro munere sint. His dictis Episcopi mandabant custodibus portae, ut intromitterent omnes, et emitterent omnes, est enim multitudo, qui non aliud gaudium Caeleste, quam perpetuum cultum Dei, potuerunt cogitare, quia non sciverunt aliquid de statu Caeli.

789. Post haec Angelus cum suis comitibus rediit ad locum conventus, a quo cohortes Sapientum nondum recesserunt, et ibi ad se vocavit illos, qui crediderunt, quod gaudium caeleste et felicitas aeterna, sit modo intromissio in Caelum, ac intromissio ex Divina gratia; et quod tunc gaudium sit illis, similiter ut in Mundo est illis, qui in aulas Regum diebus festivitatis, aut in nuptias invitati, ingrediuntur: his dixit Angelus, manete hic aliquantisper, et sonabo tuba, et huc veniunt incluti fama sapientiae in spiritualibus Ecclesiae: post aliquot horas aderant novem viri, quisque insignitus lauru, adorea famae suae; hos Angelus introduxit in Aedem conventus, in qua omnes prius convocati aderant; in horum praesentia Angelus alloquutus novem laureatos, dixit, scio quod vobis ex voto vestro secundum ideam vestram, datum sit ascendere in Caelum, et quod redieritis in inferiorem hanc seu subcaelestem terram, cum plena scientia de statu Caeli; commemorate itaque, quale vobis visum est Caelum: et responderunt in ordine, et dixit PRIMUS; idea mea de Caelo a prima pueritia usque ad finem vitae in Mundo, fuerat, quod esset locus omnium beatitudinum, faustitatum, jucunditatum, amaenitatum, et voluptatum, et quod si intromitterer, talium felicitatum aura circumfunderer, et pleno pectore haurirem

Digitized by Google

illa, sicut sponsus cum celebrat nuptias, ac cum intrat thalamum cum sponsa; in hac idea ascendi in Caelum, et transivi primas custodias, et quoque secundas, at cum ad tertias veni, alloquebatur me custodiarum praefectus, et dixit, quis es amice, et respondi, estne hic Caelum, huc ex voto desiderii mei ascendi, intromitte quaeso, ac intromisit; et vidi Angelos in vestibus albis, et hi me circumibant, et lustrabant, et murmurabant hoc, en novum hospitem non indutum veste Caeli, et ego haec audivi, et cogitavi, hoc apparet mihi simile cum illo, de quo Dominus dicit, quod absque veste nuptiali intraverit in nuptias, et dixi, date mihi tales vestes; at riserunt; et tunc accurrit unus ex Curia cum mandato, exuite illum nudum, ejicite illum, et projicite vestes ejus post illum; et sic ejectus sum. Secundus in ordine dixit, ego credidi sicut ille, quod si modo intromitterer in Caelum, quod supra caput meum est, circumfluerent me gaudia, et animarem illa in aeternum; optato etiam potitus sum; at Angeli, me viso aufugerunt, et inter se dixerunt, quid hoc portentum, quomodo huc venit Avis noctis; et actualiter sensi mutationem ab homine, tametsi non mutatus sum, hoc mihi erat ex attractione caelestis atmosphaerae: at mox accurrit unus ex Curia cum mandato, ut duo famuli educerent me, et reducerent per viam ascensus, usque ad domum meam; et cum domi eram, apparui aliis et mihi sicut homo. Tertius dixit, idea Caeli constans mihi fuit ex loco, et non ex amore, quare cum in hunc mundum veni, cupivi cupiditate magna Caelum, et vidi ascendentes, et sequutus sum illos, et admissus, sed non ultra aliquot passus; at cum volui laetificare animum meum ex idea gaudiorum et beatitudinum ibi, ex luce Caeli, quae erat candida sicut nix, cujus essentia dicitur esse sapientia, invasit mentem meam stupor, et inde oculos meos caligo, et caepi insanire; et mox ex calore Caeli, qui correspondebat candori lucis istius, cujus essentia dicitur esse amor, palpavit mihi cor, occupavit me anxietas, et cruciabar dolore interiori, et projeci me supinum super humum ibi; et cum jacui, venit satelles e Curia cum mandato, ut me cum lentore deportarent in meam lucem et in meum calorem, in quae cum veni, rediit mihi spiritus meus et cor meum. Quartus dixit, quod etiam

Digitized by Google

ipse in idea loci, et non in idea amoris de Caelo fuerit, et quod ut primum in Mundum spiritualem veni, quaesiverim sapientes, num in Caelum liceat ascendere, qui mihi dixerunt, quod cuivis liceat, sed ut sibi caveant, ne dejiciantur: ad haec risi, et ascendi, credens ego sicut alii, quod omnes in universo Mundo receptibiles essent gaudiorum ibi in sua plenitudine: sed sane cum intus eram, paene exanimatus sum, et ex dolore et inde cruciatu in capite et in corpore, prostravi me humi, et convolvi me sicut serpens admotus igni, et repsi usque ad praecipitium, et per id me dejeci; et postea sublatus sum ab adstantibus infra, et delatus in diversorium, ubi rediit sanitas mihi. Reliqui quinque etiam narraverunt mirabilia de suis ascensibus in Caelum; et comparabant mutationes statuum suae vitae, cum statu piscium dum elevantur ab aquis in aërem, et cum statu avium in aethere; et dixerunt, quod post duras illas sortes, non concupiverint amplius caelum, sed modo consortem vitam cum sui similibus ubicunque sunt; et quod sciant, quod in Mundo spirituum, ubi nos sumus, omnes prius praeparentur, boni ad Caelum, et mali ad Infernum, et quod cum praeparati sunt, videant vias sibi apertas ad Societates sui similium, cum quibus in aeternum mansuri sunt, et quod has vias tunc intrent cum jucundo, quia sunt viae amoris illorum. Omnes ex prima Convocatione audientes haec, etiam fassi sunt, quod nec illis alia idea de Caelo fuerit, quam sicut de loco, ubi pleno ore circumflua gaudia in aeternum sorberent. Post haec Angelus tubae dixit illis, videtis nunc quod gaudia Caeli et felicitas aeterna non sint loci, sed quod sint status vitae hominis; ac status vitae caelestis est ex amore et sapientia; et quia usus est duorum illorum continens, est status vitae caelestis ex conjunctione illorum in usu: idem est, si dicatur Charitas, Fides et Bonum Opus, quoniam Charitas est Amor, Fides est Veritas ex qua Sapientia, et Bonum Opus est Usus: praeterea in Mundo nostro Spirituali sunt loca sicut in Mundo naturali, alioquin non forent habitationes et distinctae mansiones, at usque locus ibi non est locus, sed est apparentia loci secundum statum amoris et sapientiae, seu charitatis et fidei. Omnis, qui fit angelus, intus in se portat suum caelum, quia sui Caeli amorem; nam homo a creatione est minima

Digitized by Google

effigies, imago et typus Caeli magni; forma humana non aliud est; quare quisque venit in societatem Caeli, cujus forma in singulari effigie est; idcirco cum intrat in illam societatem, intrat in correspondentem sibi formam, ita sicut a se in se illam, et sicut ab illa in illam in se, ac trahit vitam ejus ut suam, ac suam ut ejus; est unaquaevis societas sicut Commune, ac Angeli ibi sunt sicut partes similares, ex quibus Commune coëxistit. Ex his nunc sequitur, quod qui in malis et inde falsis sunt, in se formaverint effigiem Inferni, et haec cruciatur in Caelo ex influxu et violentia activitatis oppositi in oppositum; amor enim infernalis est oppositus amori Caelesti, et inde jucunda duorum amorum illorum collidunt inter se sicut hostes, et necant se cum congrediuntur.

740. His peractis audita est vox e Caelo ad Angelum tubae, elige decem ex omnibus convocatis, et introduc illos ad nos; audivimus a Domino, quod praeparaturus sit illos, ne calor et lux, seu amor et sapientia nostri Caeli, per tres dies inferant illis aliquam noxam; et electi sunt decem, et sequuti Angelum; et ascenderunt per tramitem clivosum in quendam collem, et ab hoc in Montem, super quo erat illorum Angelorum Caelum, quod prius ad distantiam apparuerat illis sicut Expansum in nubibus: et aperiebantur pro illis portae, et postquam transiverunt tertiam, Angelus introductor cucurrit ad Principem Societatis seu Caeli illius, et annuntiavit adventum illorum; et Princeps respondit, assume aliquos ex satellitio meo, et renuntia illis, quod adventus illorum mihi sit acceptus, et introduc illos in Anticuriam meam, et distribue cuivis suum conclave cum suo cubiculo; et ex aulicis meis desume aliquos, et ex famulis qui ministrent illis, et qui serviant illis ad nutus; et factum est ita. At cum introducti sunt ab Angelo, quaesiverunt num liceat adire et videre Principem; et respondit Angelus, est nunc mane, et non licet ante tempus meridiei; sunt omnes eousque in suis officiis et in suis operis; sed invitati estis ad prandium; et tunc ad mensam cum Principe nostro sedebitis: interea introducam vos in illius Palatium, ubi videbitis magnifica et splendida.

Cum adducti sunt ad Palatium, primum viderunt illud ab extra, erat amplum, structum ex porphyrite, et substructum

Digitized by Google

ex jaspide, et ante portam sex columnae altae ex lapide lazuli, tectum ex laminis auri, fenestrae altae ex pellucidissimo crystallo, harum postes etiam ex auro. Post hoc, introducti sunt intus in Palatium, et circumducti a conclavi in conclave, et viderunt ornamenta ineffabilis decoris, sub tectis decoramenta caelaturae inimitabilis; juxta parietes positas mensas ex argento conflato cum auro, super quibus erant varia utensilia ex lapidibus pretiosis, et ex integris gemmis in formis caelestibus; et plura, quae non aliquis oculus in terris viderat, et inde nec aliquis sibi fidem inducere potuerat, quod talia in Caelo sint. Cum in stupore ex visis magnificis illis erant, dixit Angelus, ne miremini, haec quae videtis, non sunt aliqua manu angelica facta et fabricata, sed sunt condita ab Opifice Universi, et muneri data Principi nostro; quare hic est Ars architectonica in ipsa sua arte, et ex hac sunt omnes hujus artis regulae in Mundo. Porro dixit Angelus, vos potestis autumare, quod talia fascinent oculos nostros, ac infatuent illos, usque ut credamus illa nostri Caeli gaudia esse; sed quia corda nostra non in illis sunt, sunt modo accessoria gaudiis cordium nostrorum, ideo quantum contemplamur illa ut accessoria, ac ut opificia Dei, tantum contemplamur Divinam Omnipotentiam et Clementiam in illis.

741. Post haec Angelus dixit illis, nondum est Meridies diei, venite mecum in Principis nostri Hortum, Palatio huic contiguum, et iverunt, ac in introitu dixit, en Hortus magnificus prae hortis in Caelesti hac Societate; at responderunt, quid dicis, non hic est Hortus, videmus modo unam Arborem, ac in ramis et in vertice ejus sicut fructus ex auro, et sicut folia ex argento, et horum oras exornatas smaragdis; et sub illa Arbore infantes cum alumnis illorum. Ad haec Angelus voce inspirata dixit; haec Arbor est in medio Horti, et a nobis vocatur Arbor nostri Caeli, et a quibusdam Arbor vitae. Sed pergite, et appropinquate, et aperientur oculi vestri, et videbitis Hortum; ac fecerunt ita, et aperti sunt oculi, et videbant Arbores uberrimas fructibus saporis, circumligatas vitibus pampineis, quarum vertices cum fructibus nutabant versus Arborem vitae in medio. Arbores hae in continua serie consitae erant, quae exibat et pergebat in perennes orbes seu

Digitized by Google

gyros sicut perpetuae helicis, erat perfecta Helix arborea, in qua species post species continue secundum nobilitates fructuum sequebantur: principium circumgyrationis distabat ab Arbore in medio insigni intervallo, ac intervallum coruscabat jubare lucis, ex quo arbores gyri splendebant splendore successivo et continuato a primis ad ultimas: primae arbores erant omnium praestantissimae, fructibus opimis luxuriantes, vocatae Paradisiacae, nusquam visae quia non datae nec dabiles in terris Mundi naturalis; post has excipiebant arbores olei; post has arbores vini; post has arbores fragrantiae; ac ultimo arbores ligni utiles ad fabricas. Hic et ibi in hac Helice arborea seu in hoc gyro erant Sedilia formata ex adductis et complicatis propaginibus arborum a tergo, ac opimata et exornata fructibus illarum. In perpetuo illo Orbe arboreo erant ostia, quae patebant in floreta, et ab his in vireta, distincta in areas et toros. Comites Angeli his visis exclamabant, en Caelum in forma; quocunque vertimus acies oculorum nostrorum, influit aliquid Caeleste Paradisiacum, quod est ineffabile. His auditis Angelus gavisus est, et dixit, omnes Horti nostri Caeli sunt Formae repraesentativae seu Typi beatitudinum caelestium in suis originibus, et quia influxus harum beatitudinum elevavit mentes vestras, clamavistis, en Caelum in forma; at illi, qui non recipiunt illum influxum, spectant Paradisiaca haec non aliter quam sylvestria; et omnes illi recipiunt influxum, qui in amore usus sunt, at illum non recipiunt, qui in amore gloriae sunt, et non ex usu. Postea exposuit et docuit, quid singula Horti istius repraesentabant et significabant.

742. Cum in his erant, venit nuntius a Principe, qui invitavit illos ad comedendum panem secum; et simul tunc duo satellites aulae apportabant vestes byssi, et dixerunt, induite has, quia nemo ad mensam Principis admittitur nisi indutus vestibus Caeli; et accinxerunt se, et comitati sunt Angelum suum, et introducebantur in Hypethrum, ambulatorium Palatii, et exspectabant Principem; et ibi Angelus insertabat illos consortiis cum Magnatibus et Moderatoribus, qui etiam praestolabantur Principem: et ecce post horulam apertae sunt fores, et per unam latiorem ab Occidente viderunt Ejus introitum in ordine et pompa processionis: praeibant illum Consi-

Digitized by Google

liarii a latere, post hos Consiliarii a cameris, et post hos Primarii ex aula: in horum medio fuit Princeps, et post illum aulici variae distinctionis, et ultimo satellites; omnes connumerati ad centum et viginti. Angelus stans ante decem novos advenas, ex vestitu tunc apparentes ut inquilini; accessit cum illis ad Principem, et reverenter adduxit illos; et Princeps in procedendo non moratus, dixit illis, venite mecum ad panem, et sequuti sunt in Triclinium, et viderunt Mensam magnifice apparatam, in medio ejus excelsam Pyramidem ex auro cum centum scutellis in triplici ordine super formis suis, super quibus erant panes saccharini, et musta vinorum concreta, cum aliis lautitiis ex pane et vino confectis; ac per mediam Pyramidem scaturivit sicut fons saliens cum vino nectareo, cujus vena ex summitate Pyramidis dispersit se, et cyathos implevit. Ad latera hujus excelsae Pyramidis erant variae formae caelestes ex auro, super quibus erant patinae et patellae cibis omnis generis refertae: formae caelestes, super quibus patinae et patellae, erant formae artis ex sapientia, quae in Mundo non aliqua arte exarari, nec voce describi possunt: patinae et patellae erant ex argento, circumcaelatae similibus formis in plano cum sustentaculis suis; cyathi erant ex gemmis pellucentibus: talis erat apparatus Mensae.

743. Amictus autem Principis et ejus Ministrorum erat hic: Princeps indutus erat Talari coloris purpurei, insignito stellis acupictis coloris argentei; sub talari cinctus erat tunica ex serico lucente coloris hyacinthini; haec erat circa pectus aperta, ubi anterior pars cujusdam zonae cum Insigni suae Societatis visa est; Insigne erat Aquila super pullis in vertice arboris cubans; hoc erat ex fulgente auro circumcincto adamantibus. Consiliarii a latere erant non dissimiliter amicti, sed absque illo Insigni, loco ejus erant sculpti sapphiri e collo ex aureo torque pendentes. Aulici erant in togis coloris badii, quibus intertexti erant flores circum aquilinos pullos; tunicae sub illis ex serico coloris opalini; similiter femoralia et tibialia. Talis erat Vestitus illorum.

744. Circumstabant mensam Consiliarii a latere, et Consiliarii a cameris, et Moderatores, et ex jussu Principis complicabant manus, et simul susurrabant laudem votivam ad

Digitized by Google

Dominum, et post hanc ex nutu Principis se super toris ad mensam reposuerunt; et dixit Princeps ad decem advenas, discumbite etiam vos mecum, ecce ibi sedes vestrae; et discubuerunt; et aulici prius a Principe missi ad ministrandum illis, adstabant illis a tergo; et tunc dixit illis Princeps, sumite quisque patellam ex orbibus suis, et postea quisque scutellam ex Pyramide; et desumserunt, et ecce illico novae patellae et scutellae loco illarum superimpositae apparebant; ac cyathi illorum ex fonte saliente e magna Pyramide vino implebantur; et comedebant. Post mediam satietatem alloquebatur Princeps decem invitatos, et dixit, audivi quod in terra, quae sub hoc Caelo est, convocati fueritis ad aperiendum cogitationes vestras de Gaudiis caeli et inde Felicitate aeterna, et quod protuleritis illas diversimode, quisque secundum jucunda sensuum corporis sui; sed quid jucunda sensuum corporis absque jucundis animae, est anima quae jucundat illa, jucunda animae in se sunt beatitudines imperceptibiles, sed fiunt plus et plus perceptibiles, sicut descendunt in cogitationes mentis, et ab his in sensationes corporis; in cogitationibus mentis percipiuntur sicut faustitates, in sensationibus corporis sicut jucunditates, et in ipso corpore sicut voluptates; ex his et illis simul est Felicitas aeterna; at ex solis posterioribus illa Felicitas non est aeterna, sed temporaria, quae finitur et transit, et quandoque fit infelicitas. Vidistis nunc quod omnia gaudia vestra etiam sint gaudia caeli, et excellentiora quam usquam cogitare potuistis, sed usque haec non interius afficiunt animos nostros. Sunt tria, quae ut unum influunt a Domino in animas nostras; haec tria ut unum, seu hoc trinum, sunt amor, sapientia, et usus, at amor et sapientia non existunt nisi idealiter, quia solum in affectione et cogitatione mentis, sed in usu realiter, quia simul in actu et opere corporis; et ubi realiter existunt, ibi etiam subsistunt; et quia amor et sapientia existunt et subsistunt in usu, est usus qui nos afficit, ac usus est fideliter, sincere et sedule obire suae functionis opera; amor usus, et inde studium in usu, continet mentem ne diffluat, et ne circumvagetur, et hauriat omnes cupiditates, quae e corpore et e mundo per sensus cum illecebris influunt, ex quibus vera Religionis et vera Moralitatis cum suis bonis dissipantur in omnes

Digitized by Google

ventos; at studium mentis in usu continet et colligat illa, et disponit mentem in formam receptibilem sapientiae ex veris illis; et tunc a lateribus exterminat et falsitatum et vanitatum ludibria et ludicra. Sed plura de his audietis ex sapientibus nostrae Societatis, quos post meridiem hanc mittam ad vos. His dictis surrexit Princeps, et una cum illo convivae, ac pacem dixit, et mandavit Angelo illorum ductori, ut reduceret illos in sua conclavia, et illis omnes honores civilitatis exhiberet; et quoque ut vocaret viros urbanitatis et affabilitatis, qui illos sermone de variis gaudiis hujus Societatis oblectarent.

745. Cum redierunt, factum est ita, et vocati ex urbe, qui sermone de variis gaudiis Societatis oblectarent illos, venerunt, et hi post salutationes ambulando loquebantur elegantias cum illis: sed Angelus ductor illorum dixit, quod decem hi viri invitati sint in hoc Caelum, ut videant Gaudia ejus, et inde novam ideam de Felicitate aeterna recipiant; commemorate ergo aliqua de gaudiis ejus, quae afficiunt sensus corporis; postea venturi sunt Sapientes, qui memorabunt aliqua, quae illa gaudia reddunt fausta et felicia; his auditis vocati ex urbe commemorabant haec. Sunt hic dies festivitatis indicti a Principe, ut animi relaxentur a defatigatione, quam cupiditas aemulationis aliquibus induxerat; his diebus sunt Harmoniae musicae et Cantus in foris, et extra urbem Ludi et Spectacula; in Foris tunc sunt elevatae Orchestrae circumductae cancellis consertis ex vitibus, e quibus pendent botri, intra quos in tribus elevationibus sedent Musici cum instrumentis chordae, et cum instrumentis soni, vocis altae et vocis humilis, ac vocis strenuae et vocis blandae, et ad latera sunt Cantores et Cantrices, et cum amaenissimis jubilis et cantibus, mixtis et solis, per intervalla quoad species variatis, cives oblectant; haec ibi diebus illis festivitatis a mane ad meridiem, et post hanc ad vesperam, persistunt. 2. Praeterea unoquovis mane e domibus circum Fora audiuntur suavissimi Cantus virginum et puellarum, ex quibus tota urbs personat; est una affectio amoris spiritualis, quae quovis mane cantatur, hoc est, per modificationes vocis canorae seu modulationes sonatur, et affectio illa in cantu percipitur sicut ipsa foret; influit in audientium animas, et excitat illas ad correspondentiam; talis est cantus

Digitized by Google

caelestis; dicunt cantrices, quod sonus cantus illarum se sicut inspiret et animet ex interiori, et jucunde exaltet, secundum receptionem ab audientibus: hoc finito, clauduntur fenestrae domuum Fori, et simul domuum platearum, et quoque januae, et tunc silet tota urbs, nec ullibi auditur clamor, nec apparent vagabundi, omnes tunc accincti obeunt munia suorum officiorum. 3. At tempore meridiei aperiuntur januae, et post meridiem etiam alicubi fenestrae, et spectantur ludi puerorum et puellarum in plateis, moderantibus illos alumnis et magistris illorum, sedentibus in porticibus domuum. 4. Ad latera urbis in ejus extremis, sunt varii ludi puerorum et adolescentum; sunt ludi cursorii, sunt ludi cum pilis; sunt ludi cum pilaminibus repercussis, rachets, vocatis; sunt certamina palaestrica inter pueros, quis impigrior et quis pigrior loquendo, agendo et percipiendo; et pro impigrioribus aliqua folia laurus in praemium; praeter plura alia, quae sunt excitatoria habilitatum in pueris latentium. 5. Insuper extra urbem sunt Spectacula comoedorum super theatris, repraesentantium varias vitae moralis honestates et virtutes, inter quos etiam sunt histriones propter relationes; et quaesivit unus ex decem, quid propter relationes, et responderunt, non potest aliqua virtus cum ejus honestis et decoris sisti ad vivum, nisi per relativa ab illorum maximis ad minima, histriones repraesentant minima illorum usque dum fiunt nulla; sed lege sancitum est, ne aliquid oppositi, quod vocatur inhonestum et indecorum, nisi figurate et sicut e longinquo exhibeant: quod ita sancitum sit, est causa, quia non aliquod honestum et bonum alicujus virtutis per successivas progressiones transit ad inhonestum et malum, sed ad minima ejus usque dum perit, et cum perit inchoat oppositum; quare Caelum, ubi omnia honesta et bona sunt, nihil commune habet cum inferno, ubi omnia inhonesta et mala sunt.

746. Inter loquendum famulus accurrit et nuntiavit, quod octo Sapientes ex jussu Principis adsint, et velint intrare, quo audito Angelus exivit, et excepit illos, et introduxit; et mox Sapientes post consociationis solennia et decora, primum loquebantur cum illis de sapientiae initiis et incrementis, quibus immiscuerunt varia de ejus successu, et quod sapientia apud angelos nusquam finem habeat et desinat, sed quod crescat et

Digitized by Google

augeatur in aeternum. His auditis Angelus cohortis dixit illis, Princeps noster ad mensam loquutus est cum illis de sapientiae sede, quod sit in usu, loquamini, si placet, cum illis etiam de eo: et dixerunt, homo primum creatus, imbutus est sapientia et ejus amore, non propter se, sed propter communicationem ejus cum aliis a se: inde sapientiae sapientum inscriptum est, ut non quisquam sibi soli sapiat et vivat nisi simul aliis; inde Societas, quae alioquin non foret; vivere aliis est usus facere; usus sunt vincula ejus, quae totidem sunt quot usus boni, ac usus sunt numero infiniti; sunt usus spirituales qui sunt amoris in Deum, et amoris erga proximum; sunt usus morales et civiles, qui sunt amoris societatis et civitatis in qua homo est, ac sociorum et civium cum quibus est; sunt usus naturales, qui sunt amoris mundi et ejus necessitatum; et sunt usus corporei, qui sunt amoris conservationis sui propter superiores usus. Omnes hi usus inscripti sunt homini, et sequuntur in ordine, unus post alterum, et cum simul sunt, unus est in altero: illi qui in primis usibus sunt, qui sunt spirituales, etiam in sequentibus sunt, et hi sunt sapientes; illi autem qui non in primis, et usque in secundis et inde sequentibus sunt, non ita sapientes sunt, sed solum ex moralitate et civilitate externa apparent sicut sint; illi qui non in primis et secundis sunt, sed in tertiis et quartis, nihil minus quam sapientes sunt, nam sunt satanae, amant enim solum mundum, et se ex mundo; at illi qui modo in quartis sunt, omnium minime sapientes sunt, sunt enim diaboli, quia sibi solis vivunt, et si aliis, est unice propter se. Praeterea cuivis amori est suum jucundum, vivit enim amor per hoc, ac jucundum amoris usuum est jucundum caeleste, quod sequentia jucunda ordine intrat, et secundum ordinem successionis exaltat illa, ac aeternat illa: post haec enumeraverunt Delitias caelestes procedentes ex amore usus, et dixerunt quod sint myriades myriadum, et quod in illas intrent qui in Caelum: et porro de amore usus per sermones sapientiae protraxerunt diem cum illis usque ad vesperam.

Sed circa vesperam venit cursor amictus linteo ad decem advenas comites Angeli, ac invitavit illos ad Nuptias sequente die celebrandas; et advenae valde laetati sunt, quod etiam

Digitized by Google

visuri sint nuptias in Caelo. Post hoc, ducti sunt ad quendam Consiliarium a latere, et caenaverunt cum illo, et post caenam redierunt, et secesserunt ab invicem, quisque in suum cubiculum, et dormiverunt usque ad mane; et tunc evigilati audiebant Cantum virginum et puellarum e domibus circum Forum, de quo supra; canebatur tunc affectio amoris conjugialis; ex cujus suavitate penitus affecti et perciti, percipiebant beatam amaenitatem insitam gaudiis suis, quae elevabat illa, et innovabat illa. Cum tempus erat, dixit Angelus, accingite vos, et induite vestes Caeli, quas Princeps noster ad vos miserat; ac induerunt, et ecce vestes splendebant sicut ex luce flammea; et quaesiverunt Angelum, unde hoc, respondit, quia ad nuptias ituri estis, apud nos tunc splendent vestes, et fiunt nuptiales.

747. Post haec duxit Angelus illos ad Domum nuptiarum, et janitor aperuit fores; et mox intra limen recepti et salutati ab Angelo misso a Sponso, ac introducti sunt, et adducti ad sedes pro illis designatas; et mox invitati in Antithalamum, ubi viderunt in Medio Mensam, super qua positum erat magnificum Candelabrum instructum septem calamis et scyphis ex auro; et ad parietes pendebant Lychnaria ex argento; ex quibus accensis apparuit atmosphaera sicut aurea: et viderunt ad latera candelabri binas Mensas, super quibus in triplici ordine repositi erant Panes; et in quatuor angulis Mensas, super quibus erant Cyathi crystallini. Dum illa lustrabant, ecce aperiebatur janua e conclavi juxta thalamum, et viderunt sex Virgines exeuntes, et post illas Sponsum et Sponsam, tenentes se manibus, et ducentes se ad Solium, quod e regione Candelabri positum erat, super quo se reposuerunt, Sponsus ad sinistram, et Sponsa ad dextram ejus, et sex virgines constiterunt ad latus solii juxta Sponsam. Sponsus indutus erat Pallio ex purpura lucente, et Tunica ex bysso splendente, cum Ephodo, super quo erat bractea aurea adamantibus circumobsita; et bracteae insculptus erat Pullus aquilae, insigne nuptiale hujus societatis caeli: et Sponsi caput tegebat cidaris: Sponsa autem amicta erat chlamyde coccinea, et sub illa toga acupicta, continua a collo ad pedes, et sub pectore zona aurea, et super capite corona ex auro cum insitis rubinis. Cum ita consederunt, con-

Digitized by Google

vertit se Sponsus ad Sponsam, ac imposuit digito ejus annulum aureum, et deprompsit armillas et collarium ex unionibus, et alligabat armillas super poplites manuum ejus, et collarium circum collum ejus, et dixit, accipe haec pignora; et dum illa accepit, osculatus est illam, et dixit, nunc mea es, et vocavit illam suam uxorem. Hoc facto clamaverunt invitati, sit Benedictio; hoc clamavit quisque per se, et dein omnes simul; unus a Principe missus vice ejus etiam acclamavit; et eo momento implebatur Antithalamus illo fumo aromatico, quod erat signum benedictionis e caelo: et tunc ministri ex duabus mensis juxta Candelabrum sumserunt Panes, et ex mensis in angulis Cyathos nunc vino impletos, et dederunt cuivis invitato suum panem et suum cyathum, ac ederunt et biberunt. Post haec surrexerunt Maritus et ejus Uxor, sequentibus sex virginibus cum argenteis nunc accensis lampadibus in manibus usque ad limen; ac Conjuges intraverunt Thalamum; et clausa est janua.

748. Postea loquutus est Angelus ductor cum invitatis de decem comitibus suis, quod ex mandato introduxerit illos, et monstaverit illis magnifica Palatii Principis, et mirifica ibi, et quod epulati sint ad mensam cum illo; et quod postea loquuti sint cum Sapientibus nostris; ac petiit, ut liceat illis etiam vobiscum sociare aliquem sermonem; et accesserunt, et colloquuti sunt; et unus sapiens ex viris nuptiarum dixit, intelligitis quid significant illa quae vidistis, dixerunt quod parum; et tunc quaesiverunt illum, cur Sponsus nunc Maritus in tali vestitu fuit; respondit, quod Sponsus nunc Maritus repraesentaverit Dominum, ac Sponsa nunc Uxor repraesentaverit Ecclesiam, quia Nuptiae in Caelo repraesentant Conjugium Domini cum Ecclesia; inde est quod super Illius capite esset Cidaris, et ille indutus pallio, tunica, et ephodo, sicut Aharon; et quod super Sponsae nunc Uxoris capite esset Corona, et illa induta Chlamyde sicut Regina; sed cras erunt aliter amicti, quia Repraesentatio haec modo perstat hodie. Quaesiverunt iterum, quia Ille repraesentavit Dominum, et Illa Ecclesiam, cur Illa ad dextram Ejus sedit; respondit sapiens, quia duo sunt, quae faciunt Conjugium Domini et Ecclesiae, Amor et Sapientia, ac Dominus est Amor, et

Digitized by Google

Ecclesia est Sapientia, et Sapientia ad dextram amoris est, sapit enim homo Ecclesiae sicut a se, et sicut sapit, recipit amorem a Domino; dextra etiam significat potentiam, et potentia amori est per sapientiam: sed ut dictum est, post nuptias mutatur repraesentatio, nam tunc Maritus repraesentat Sapientiam, et uxor sapientiae ejus Amorem, verum hic Amor non est amor prior, sed est amor secundarius, qui est a Domino uxori per sapientiam mariti; amor Domini, qui est amor prior, est amor sapiendi apud maritum, quare post nuptias, ambo simul, maritus et ejus uxor, repraesentant Ecclesiam. Quaesiverunt denuo, cur non vos Viri stetistis ad latus Sponsi nunc Mariti, sicut sex Virgines steterunt ad latus Sponsae nunc Uxoris; respondit sapiens, causa est, quia nos hodie numeramur inter virgines, ac numerus sex significat omnes et completum; at dixerunt, quid hoc, respondit, Virgines significant Ecclesiam, et Ecclesia est ex utroque sexu, quare etiam nos quoad Ecclesiam sumus Virgines; quod ita sit, constat ex his in Apocalypsi „*Hi sunt, qui cum mulieribus non inquinati sunt*, VIRGINES *enim sunt, et sequuntur Agnum quocunque vadit*" Cap. XIV: 4. Et quia Virgines significant Ecclesiam, ideo Dominus *assimilavit illam decem* VIRGINIBUS *invitatis ad nuptias*, Matth. Cap. XXV: 1 seq. et quia per Israëlem, Zionem et Hierosolymam, significatur Ecclesia, ideo toties in Verbo dicitur VIRGO ET FILIA ISRAELIS, ZIONIS ET HIEROSOLYMAE: Dominus etiam describit Conjugium suum cum Ecclesia his verbis apud Davidem „REGINA AD DEXTRAM TUAM *in auro optimo ophiris, de implexis auri vestis ejus, in* ACUPICTIS *adducetur Regi*, VIRGINES POST ILLAM *amicae ejus venient in palatium Regis*" Psalm. XLV: 10 ad 16. Postea dixerunt, numne conveniens est, ut aliquis Sacerdos adsit et ministret in his, respondit sapiens, hoc in terris est conveniens, non autem in caelis, propter repraesentationem Ipsius Domini et Ecclesiae; hoc in terris non sciunt; at usque apud nos administrat Sacerdos Desponsationes, et Consensum audit, recipit, confirmat et consecrat, Consensus est essentiale conjugii, et reliqua, quae sequuntur, sunt ejus formalia.

749. Post haec Angelus ductor accessit ad sex Virgines, et quoque narravit illis de comitibus suis, et petiit, ut digna-

Digitized by Google

rentur illos suo consortio; et accesserunt, sed cum prope erant, subito recesserunt, et ingressae sunt gynaeceum, ubi etiam virgines amicae illarum erant: hoc viso, Angelus ductor sequutus est illas, et quaesivit, cur absque loquendo cum illis tam subito recesserint; et responderunt, non potuimus appropinquare, et dixit cur hoc, et responderunt, non scimus, sed percepimus aliquid quod repulit et retroduxit nos, ignoscant: et Angelus rediit ad suos comites, et dixit responsum, et addidit, auguror quod vobis non sit amor sexus castus; in Caelo amamus virgines ex illarum pulchritudine et elegantia morum, et impense amamus illas, sed caste; ad hoc riserunt ejus comites, et dixerunt, recte auguraris, quis potis est videre tales pulchritudines prope, et non aliquid cupere.

750. Post hoc festivum Sodalitium omnes invitati ad nuptias abiverunt, et quoque decem illi Viri cum suo Angelo, erat sera Vespera, et cubitum ibant. In diluculo audiverunt Proclamationem, Hodie Sabbathum, et surrexerunt, et interrogaverunt Angelum, quid illud, respondit, quod sit ad Cultum Dei, qui statis temporibus redit, et a Sacerdotibus proclamatur; peragitur ille in Templis nostris, et perstat circiter binas horas; quare, si lubet, ite mecum, et introducam; et accinxerunt se, et comitati sunt Angelum, et intraverunt: et ecce Templum erat amplum, capax circiter trium millium, semirotundum, scamna seu sedilia continua secundum figuram Templi in rotundum circumducta. Pulpitum ante illa paulo retractum a centro; janua post pulpitum a sinistro. Intraverunt decem Viri advenae cum Angelo ductore suo, et Angelus addixit illis loca ubi sederent, dicens illis, quisque qui intrat in Templum, scit suum locum, hoc scit ex insito, nec potest sedere alibi; si alibi, nihil audit et nihil percipit, et quoque turbat ordinem, a quo turbato Sacerdos non inspiratur.

751. Postquam congregati sunt, ascendit Sacerdos pulpitum, et concionabatur sermonem plenum spiritu sapientiae: Concio erat de sanctitate Scripturae sacrae, et de conjunctione Domini cum utroque Mundo, Spirituali et Naturali, per illam; in illustratione, in qua erat, plene convicit, quod Sanctus ille Liber dictatus sit a Jehovah Domino, et quod inde Ipse sit in illo, adeo ut Ipse sit Sapientia ibi; sed quod Sapientia, quae

Digitized by Google

est Ipse inibi, sub sensu literae jaceat recondita, et non aperiatur nisi illis, qui in veris doctrinae, et simul in bonis vitae sunt, et sic in Domino et Dominus in illis: Concioni subjunxit votivam orationem, et descendit. Exeuntibus auditoribus Angelus rogavit Sacerdotem, ut aliqua verba pacis cum decem suis comitibus loqueretur; et accessit ad illos, et colloquebantur per semissem horae, et loquebatur de Divina Trinitate, quod illa in Jesu Christo sit, in Quo Plenitudo omnis Divinitatis corporaliter habitat, secundum edictum Apostoli Pauli; et postea de Unione Charitatis et Fidei, sed dixit, de Unione Charitatis et Veritatis, quia Fides est Veritas.

752. Post gratiarum dictionem, abiverunt domum; et ibi dixit illis Angelus, est hodie Tertius dies ab ascensu vestro in hujus Caeli Societatem, et in tres dies praeparati estis a Domino ad manendum hic, quare tempus est ut separemur: exuite itaque vestes missas a Principe, ac induite vestras; et cum in his erant, inspirabantur desiderio secedendi, et secesserunt, et descenderunt, Angelo comitante illos usque ad locum conventus; et ibi Domino gratias egerunt, quod dignatus sit illos beare scientia et inde intelligentia de Gaudiis Caelestibus et de Felicitate aeterna.

CAPUT DECIMUM QUARTUM

DE

CONSUMMATIONE SAECULI: DE ADVENTU DOMINI: ET DE NOVO CAELO ET NOVA ECCLESIA.

Quod Consummatio saeculi sit ultimum tempus seu finis Ecclesiae.

753. In hac Tellure fuerunt plures Ecclesiae: et omnes successu temporis consummatae sunt, et post consummationem earum novae exstiterunt, et sic usque ad hodiernum tempus; consummatio Ecclesiae fit quando non aliquod Divinum verum superest, nisi falsificatum aut rejectum, et dum non aliquod

Digitized by Google

genuinum verum est, non potest aliquod genuinum bonum dari, quoniam omne quale boni formatur per vera, est enim bonum essentia veri, et verum est forma boni, et absque forma non datur quale; bonum et verum non possunt plus separari, quam voluntas et intellectus, seu quod idem, quam affectio amoris et cogitatio inde; quapropter dum consummatur verum in Ecclesia, etiam consummatur bonum ibi, et cum hoc fit, tunc Ecclesia finem habet, hoc est, consummatio ejus est.

754. Ecclesia consummatur per varia, imprimis per talia, quae faciunt ut falsum appareat ut verum, et cum illud apparet Verum, tunc Bonum quod in se bonum est, et vocatur bonum spirituale, non amplius datur; bonum, quod tunc creditur bonum, est modo bonum naturale, quod moralis vita producit. Causa, quod verum et una cum illo bonum consummentur, sunt imprimis duo Amores naturales, qui e diametro oppositi sunt binis amoribus spiritualibus, qui vocantur Amor sui et Amor mundi, amor sui dum regnans est, oppositus est amori in Deum, et amor mundi, dum regnans est, oppositus est amori erga proximum; amor sui est sibi Soli bene velle, et non alteri nisi propter se, similiter amor mundi; et illi amores, ubi inescati sunt, se dilatant sicut caro morticina per corpus, et successive consumunt omnia ejus: quod talis amor invaserit Ecclesias, manifeste constat ex Babylonia et ejus descriptione, Gen. XI: 1 ad 9. Esaj. XIII: XIV: XLVII: Jerem. L: et apud Danielem, Cap. II: 31 ad 47. Cap. III: 1 ad 7. seq. Cap. V; Cap. VI: 8 ad fin. Cap. VII: 1 ad 14. Et in Apocalypsi Cap. XVII: et XVIII, utrumque a principio ad finem; quae se tandem extulit in tantum, ut non modo Divinam Potestatem Domini in se transtulerit, sed etiam summo studio omnes gazas Mundi in se conferre allaboret. Quod similes amores e multis Primoribus Ecclesiarum extra Babyloniam erumperent, nisi potestas illorum limitata et sic refraenata foret, ex auguriis et apparentiis non ita vanis concludi potest; quid tunc aliud, quam quod homo talis se spectet ut Deum, et Mundum ut Caelum, et quod omne verum Ecclesiae pervertat; nam ipsum verum quod in se verum est, non cognosci et agnosci potest ab homine mere naturali, nec potest

Digitized by Google

dari illi a Deo, quia cadit in inversum, et fit falsum. Praeter hos binos amores sunt adhuc plures causae consummationis veri et boni, et inde consummationis Ecclesiae, sed hae causae sunt secundariae, et binis illis subordinatae.

755. Quod Consummatio Saeculi sit ultimum tempus Ecclesiae, constat ex locis in Verbo, ubi nominatur, ut ex his, CONSUMMATIONEM ET DECISIONEM *audivi a cum Jehovah super universam terram*, Esaj. XXVIII: 22. CONSUMMATIO *definita, inundata justitia, nam* CONSUMMATIONEM ET DECISIONEM *Dominus Jehovih Zebaoth faciens in tota terra*, Esaj. X: 22. 23. In *igne Zeli Jehovae comedetur tota terra, quia* CONSUMMATIONEM *festinatam faciet cum omnibus habitatoribus terrae*, Zephan. I: 18. per Terram in his locis significatur Ecclesia, quia intelligitur terra Canaan, ubi Ecclesia fuit; quod Ecclesia per Terram significetur, ex plurimis locis e Verbo confirmatum videatur in APOCALYPSI REVELATA, n: 285. 902. *Tandem super avem abominationum* DESOLATIO, *et usque ad* CONSUMMATIONEM ET DECISIONEM *stillabit super* DEVASTATIONEM, Dan. IX: 27. quod haec a Daniele de fine hodiernae Ecclesiae Christianae dicta sint, videatur Matth. XXIV: 15. VASTITAS *erit tota Terra*, CONSUMMATIONEM *tamen non faciam*, Jerem. IV: 27. *Nondum* CONSUMMATA *est iniquitas Emorraeorum*, Gen. XV: 16. *Dixit Jehovah, descendam et videbo, num juxta clamorem, qui venit ad Me, fecerint* CONSUMMATIONEM, Genes. XVIII: 21, de Sodoma. Ultimum tempus Ecclesiae hodiernae Christianae etiam per Consummationem saeculi a Domino intelligitur in his locis, *Discipuli interrogarunt Jesum, quodnam signum tui Adventus et* CONSUMMATIONIS SAECULI, Matth. XXIV: 3. *Tempore messis dicam Messoribus, colligite primum Zizania ad comburendum; Triticum colligite in horrea, sic erit in* CONSUMMATIONE SAECULI, Matth. XIII: [30. 39.] 40. *In* CONSUMMATIONE SAECULI *exibunt Angeli, et separabunt malos e medio justorum*, Matth. XIII: 49. *Jesus dixit Discipulis, ecce Ego vobiscum sum usque ad* CONSUMMATIONEM SAECULI, Matth. XXVIII: 20. Sciendum est, quod Vastatio, Desolatio, Decisio simile significent quod Consummatio; sed Desolatio consummationem veri, Vastatio consummationem boni, et

Digitized by Google

Decisio consummationem utriusque plenariam; et quod Plenitudo temporis, in qua Dominus in Mundum venit, et in qua venturus est, etiam sit Consummatio.

756. Consummatio Saeculi illustrari potest per varia in Mundo naturali, in hoc enim omnia et singula, quae super Tellure sunt, antiquantur et consumuntur, sed per vices alternas, quae vocantur Circuli rerum, hos percurrunt tempora in communi et in parte; in Communi, transit Annus a vere in aestatem, et per hanc in autumnum, et desinit in hyemem, et ab hac redit in ver, sed hic circulus est caloris; in Parte, transit Dies a mane in meridiem, et per hanc in vesperam, et desinit in noctem, et ex hac redit in mane, at hic circulus est lucis. Omnis etiam homo percurrit naturae circulum, inchoat vitam ab infantia, e qua progreditur in adolescentiam et juventutem, et ab hac in senectam, et moritur: consimiliter omnis avis caeli, et omnis bestia terrae. Omnis etiam arbor incipit a germine, procedit ad staturam plenam, et successive denascitur, usque dum cadit. Simile fit cum omni arbusto et cum omni virgulto, imo cum omni folio et flore, et quoque cum ipsa humo, quae tempore sterilis fit; ut et cum omni aqua quiescente, quae successive putrescit. Omnia haec sunt Consummationes alternae, quae naturales et temporariae, sed usque periodicae, nam dum unum a sua origine ad finem transivit, simile alterum exoritur, ita unumquodvis nascitur et denascitur, ac iterum nascitur; propter finem ut continuetur creatio. Quod simile fiat cum Ecclesia, est quia homo est illa, et in communi facit illam, ac una generatio sequitur alteram, et omnium animorum varietas est, et iniquitas semel irradicata quoad inclinationem ad illam traducitur in posteritatem, et illa non exstirpatur nisi quam per regenerationem, quae a solo Domino fit.

Quod hodie sit ultimum tempus Ecclesiae Christianae, quod a Domino apud Evangelistas et in Apocalypsi praedictum et descriptum est.

757. Quod Consummatio saeculi significet ultimum tempus Ecclesiae, in Articulo praecedente ostensum est, inde

Digitized by Google

patet, quid per Consummationem saeculi, de qua Dominus apud Evangelistas, Matth. XXIV: Marc. XIII: Luc. XXI:, loquutus est, intelligitur; nam legitur, *Considente Jesu super Monte olivarum accesserunt ad Ipsum Discipuli seorsim, dicentes, quodnam signum tui Adventus et Consummationis saeculi*, Matth. XXIV: 3; et tunc exorsus Dominus praedixit et descripsit Consummationem, qualis successive futura est usque ad suum Adventum, et quod tunc venturus in nubibus Caeli cum virtute et gloria, et congregaturus electos suos, praeter plura, Vers. 30. 31., quae nullatenus contigerunt in destructione Hierosolymae. Haec ibi Dominus sermone prophetico descripsit, in quo singula verba sunt totidem pondera; quid singula ibi involvunt, explicatum est in ARCANIS CAELESTIBUS, n: 3353 ad 3356. 3486 ad 3489. 3650 ad 3655. 3751 ad 3757. 3897 ad 3901. 4056 ad 4060. 4229 ad 4231. 4332 ad 4335. 4422 ad 4424.

758. Quod omnia illa, quae Dominus cum Discipulis loquutus est, de ultimo tempore Ecclesiae Christianae dicta sint, manifeste patet ex Apocalypsi, ubi similia de Consummatione saeculi et de Adventu Ipsius, praedicuntur, quae omnia in APOCALYPSI REVELATA Anno 1766 edita, singulatim explicata sunt: nunc quia illa, quae Dominus de Consummatione saeculi et de Adventu suo coram Discipulis dixit, coincidunt cum illis, quae postea in Apocalypsi per Johannem de iisdem revelavit, patet clare, quod non aliam Consummationem, quam Ecclesiae hodiernae Christianae, intellexerit. Praeterea de hujus Ecclesiae fine etiam apud Danielem prophetatum est, quare dicit Dominus, *Cum videritis abominationem desolationis, praedictam a Daniele Propheta, stantem in loco sancto, qui legit probe notet*, Matth. XXIV: 15. Dan. IX: 27. similiter etiam apud reliquos Prophetas. Quod talis Abominatio desolationis hodie sit in Ecclesia Christiana, adhuc patebit ex Appendice, in qua videbitur, quod non unicum genuinum verum in Ecclesia residuum sit, et quoque quod nisi Nova Ecclesia loco hodiernae exsuscitetur, *Nulla caro salvari possit*, secundum Verba Domini apud Matthaeum Cap. XXIV: 22. Quod Ecclesia Christiana, qualis est hodie, in tantum consummata et vastata sit, non videri potest ab illis in terra, qui

Digitized by Google

se in falsis ejus confirmaverunt, causa est, quia confirmatio falsi est negatio veri, quare ponit sicut velum sub intellectu, et per id custodit, ne quid aliud subintret, quod convellit ejus funes et palos, per quos systematicum suum sicut tentorium firmum aedificavit et conformavit. Accedit, quod Rationale naturale confirmare possit quicquid lubet, ita aeque falsum ac verum, et quando confirmatum est, apparet utrumque in simili luce, et non cognoscitur num lux fatua sit, qualis datur in somnio, vel num sit lux vera, qualis datur in die: sed aliter prorsus Rationale spirituale, in quo sunt illi qui spectant ad Dominum, et ab Ipso in Amore veri sunt.

759. Ex hoc est, quod omnis Ecclesia ex Videntibus per confirmationes constabilita, appareat sicut unica sit in luce, et quod omnes reliquae, quae dissentiunt, sint in tenebris; nam videntes per confirmationes, sunt non absimiles noctuis, quae vident lucem in umbra noctis, ac interdiu solem et ejus radios sicut caliginem; talis fuit et quoque est omnis Ecclesia quae in falsis, quando ab Antesignanis sibi visis ut lyncei semel fundata est, qui matutinam lucem sibi fecerunt ex propria intelligentia, et vespertinam ex Verbo; numne Ecclesia Judaica, quando prorsus vastata est, quod erat cum Dominus noster in Mundum venit, ex suis Scribis et Legisperitis, alte clamavit, quod quia habebat Verbum, sola in lumine caelesti esset, cum tamen Messiam seu Christum, qui erat ipsum Verbum et omne in omnibus ejus, crucifixerunt. Quid aliud clamat Ecclesia, quae per Babyloniam apud Prophetas et in Apocalypsi intelligitur, quam quod sit Regina et Mater omnium Ecclesiarum, et quod reliquae, quae recedunt, sint proles spuriae, quae excommunicandae; et hoc tametsi Dominum Salvatorem ex Solio et Altari detrusit, et se super imposuit. Numne omnis Ecclesia usque ad summe haereticam, quando semel recepta est, clamore implet regiones et urbes, quod sola sit Orthodoxa, et Oecumenica, et quod apud se sit Evangelium, quod Angelus volans in medio caeli annuntiavit, Apoc. XIV: 6., et quis non audit echo vocis illorum ex vulgo, quod ita sit. Numne universa Synodus Dordrechtana vidit Praedestinationem aliter quam sicut Stellam e Caelo cadentem super Capita illorum, et illud dogma osculati sunt, sicut Philistaei idolum Dagonis in

Digitized by Google

fano Eben Eser Asdodi, et sicut Graeci palladium in templo Minervae, nam illud Palladium religionis vocaverunt, non scientes quod stella cadens sit meteoron ex luce fatua, quae dum incidit in cerebrum, confirmare potest omne falsum, quod fit per fallacias, usque ut credatur lux vera, ac decretum ut stella fixa, et tandem ut juretur quod sit sidus siderum. Quis persuasius loquitur de certitudine suae phantasiae, quam Naturalista atheus, numne ad Divina-Dei, Caelestia Caeli, et ad Spiritualia Ecclesiae toto pectore ridet. Quis Lunaticus non credit fatuitatem suam esse sapientiam, et sapientiam esse fatuitatem. Quis ex visu oculari dignoscit fatuam lucem ligni putris a luce lunae. Quis qui balsamica aversatur, ut faciunt uterino morbo affectae, non illa repellit a naribus, et maleolentia illis praefert: et sic porro; Haec adducta sunt, illustrationis causa, ad sciendum, quod a solo naturali lumine non cognoscatur, quod Ecclesia consummata sit, hoc est, quod in meris falsis sit, priusquam veritas e Caelo in sua luce affulget; quia falsum non videt verum, sed verum videt falsum; et omnis homo talis est, quod possit videre et comprehendere verum, dum id audit, sed confirmatus in falsis, non potest inferre illud in intellectum ut maneat, quoniam non aliquem locum invenit, et si forte intrat, turma falsitatum congregata illud ut heterogeneum ejicit.

Quod Ultimum hoc tempus Ecclesiae Christianae, sit ipsa Nox, in quam desierunt Ecclesiae priores.

760. Quod in hac Tellure post Creationem ejus fuerint quatuor Ecclesiae in Communi, quarum una successit alteri, constare potest ex Verbo tam Historico quam Prophetico, imprimis apud Danielem, apud hunc quatuor illae Ecclesiae describuntur per Statuam Nebuchadnezari visam in somnio, Cap. II; et postea per quatuor Bestias e mari ascendentes, Cap. VII: Prima Ecclesia, quae vocanda est Antiquissima, ante diluvium exstitit, cujus Consummatio seu exitus describitur per Diluvium: Altera Ecclesia, quae vocanda est Antiqua, fuit in Asia, et quoad partem in Africa, quae consummata est et periit per Idololatrias. Tertia Ecclesia erat Israëlitica, incepta

Digitized by Google

a promulgatione Decalogi super Monte Sinai, et continuata per Verbum a Mose et Prophetis conscriptum, et consummata seu finita per prophanationem Verbi, cujus plenitudo fuit tempore, quo Dominus in Mundum venit, quare Ipsum, qui fuit Verbum, crucifixerunt. Quarta Ecclesia est Christiana a Domino per Evangelistas et Apostolos instaurata; hujus binae Epochae fuerunt, una a tempore Domini usque ad Concilium Nicaenum, et altera ab illo Concilio usque ad hodienum diem; verum haec in progressu tripartita est, in Graecam, Romano-Catholicam, et Reformatam; attamen omnes hae vocatae sunt Christianae. Praeterea intra quamvis Ecclesiam communem fuerunt plures particulares, quae tametsi recesserunt, usque nomen a Communi retinuerunt, sicut haereses in Christiana.

761. Quod ultimum tempus Ecclesiae Christianae, sit ipsa Nox, in quam desierunt priores, constat ex Domini Praedictione de illa apud Evangelistas et apud Danielem; apud Evangelistas ex his „*Quod visuri sint Abominationem desolationis, et quod futura sit afflictio magna, qualis non fuit ab initio Mundi, usque nunc, nec fiet: et quod nisi abbreviarentur dies illi, nulla caro salvari posset: et denique, Sol obscurabitur, Luna non dabit lumen suum, et Stellae cadent de Caelo*," Matth. XXIV: 15. 21. 22. 29. Illud tempus vocatur Nox etiam alibi apud Evangelistas, ut apud Lucam „*In Nocte illa erunt duo super lecto uno, unus acceptabitur, alter vero deseretur*," XVII: 34; et apud Johannem, *Me oportet operari opera Ipsius qui misit Me, veniet Nox, quando nemo poterit operari*, IX: 4. Quoniam omnis Lux in media nocte abit, et Dominus est vera Lux, Joh. I: 4. seq. Cap. VIII: 12. Cap. XII: 35. 36. 46. ideo ad Discipulos, cum ascendit in Caelum, dixit, *Ego vobiscum sum usque ad Consummationem saeculi*, Matth. XXVIII: 20, et tunc ab illis ad Novam Ecclesiam abit. Quod ultimum hoc tempus Ecclesiae sit ipsa Nox, in quam desierunt Ecclesiae priores, constat etiam apud Danielem ex his, *Tandem super avem abominationum Desolatio, et usque ad Consummationem et Decisum stillabit super Devastationem*, Cap. IX: 27, quod hoc de Ecclesiae Christianae fine praedictum sit, patet clare a Domini verbis, Matth. XXIV: 15: tum ex his apud Danielem de

Digitized by Google

quarto Regno seu de quarta Ecclesia repraesentata per statuam Nebuchadnezaris „*Quod vidisti ferrum mixtum cum argilla luti, commiscebunt se per semen hominis, sed non cohaerebunt unum cum altero, quemadmodum ferrum non cum argilla*," Cap. II: 43, semen hominis est verum Verbi. Et quoque ex his de quarta Ecclesia repraesentata per quartam Bestiam ascendentem ex mari „*Videns fui in visionibus noctis, et ecce Bestia quarta, terribilis et formidabilis, comedet universam terram, et conculcabit eam, et conteret eam*," Cap. VII: 7. 23. per quae intelligitur, quod consummatura sit omne verum Ecclesiae; et tunc erit Nox, quia verum Ecclesiae est lux. Similia de hac Ecclesia praedicuntur plura in Apocalypsi, imprimis Cap. XVI, ubi agitur de phialis irae Dei, effusis in terram, per quas significantur falsitates, quae tunc Ecclesiam inundabunt et perdent. Similiter multis in locis apud Prophetas, ut in his „*Nonne tenebrae dies Jehovae et non lux, caligo et non splendor*," Amos V: 18. 20. Zeph. I: 15. tum, *In die illo despiciet Jehovah in terram, quae ecce tenebrae, et lux obtenebrescet in ruinis suis*," Esaj. V: 30. Cap. VIII: 22; dies Jehovae est dies adventus Domini.

762. Quod quatuor Ecclesiae post Creationem Mundi in hac Tellure exstiterint, est secundum ordinem Divinum, qui est, quod principium sit et ejus finis, antequam novum principium exsurgit: inde est, quod omnis dies inchoët a mane, et progrediatur, et desinat in noctem, et post hanc e novo inchoët: tum quod omnis annus exordiatur a vere, et per aestatem progrediatur ad autumnum, et desinat in hyemem, et post hanc iterum exordiatur; ut haec fiant, est quod Sol surgat in Oriente, et exinde per meridiem progrediatur in Occidentem, et desinat in septentrionem, e qua rursus exoritur. Simile est cum Ecclesiis, Prima illarum quae antiquissima, fuit sicut mane, ver et oriens; Altera seu antiqua fuit sicut dies, aestas et meridies; Tertia sicut vespera, autumnus et occidens; et Quarta sicut nox, hyems, et septentrio. Ex his progressionibus secundum ordinem, sapientes Antiqui concluserunt quatuor Aetates Mundi, quarum primam vocabant auream, secundam argenteam, tertiam cupream, et quartam ferream, cum quibus metallis etiam ipsae Ecclesiae repraesentatae sunt per

Digitized by Google

statuam Nebuchadnezaris. Praeterea Ecclesia coram Domino apparet sicut unus homo, et Maximus hic Homo transibit aetates suas sicut parvus homo, videlicet ab infantia ad adolescentiam, et per hanc ad juventutem, et tandem in senectam, et tunc cum moritur, resurget: dicit Dominus, *Nisi granum tritici cadens in terram moriatur, manet, at vero si moritur, multum fructum fert*, Joh. XII: 24.

763. Quod secundum ordinem sit, ut primum procedat ad suum ultimum in Communi et in Particulari, est ut omnium varietas existat, et per varietates omnis qualitas. nam qualitas per differentias relativas ad plus et minus opposita perficitur; quis non potest videre quod Verum suum quale accipiat, per quod detur Falsum, similiter Bonum quod detur Malum, similiter ut lux quod detur caligo, et calor quod detur frigus. Quid color, si modo daretur album et non nigrum, aliunde non est colorum intermediorum qualitas nisi imperfecta. Quid Sensus absque relatione, et relatio nisi ad opposita, numne visus oculi infuscatur ex solo albo, et vivificatur ex colore, qui intus aliquid trahit ex nigro, qualis est color viridis; numne Auris surdescit ex uno tono continue stringente organa ejus, et excitatur ex modulamine, quod variatur per relationes. Quid pulchrum absque relatione ad impulchrum, quare ut pulchritudo alicujus virginis ad vivum sistatur, in quibusdam picturis ad latus apponitur imago deformis. Quid jucundum et faustum absque relatione ad injucundum et infaustum. Quis non delirat ex una constante idea, nisi varietas ex talibus quae vergunt ad opposita, interpolet illam. Simile est in spiritualibus Ecclesiae, quorum opposita se referunt ad malum et falsum; quae tamen non sunt ex Domino, sed ex homine, cui liberum arbitrium est, quod ad bonum usum et ad malum usum potest flectere; comparative sicut est cum caligine et frigore, haec non sunt ex Sole, sed ex Tellure, quae per circumvolutiones successive se subducit et vertit, et tamen absque versione et subductione ejus, non foret dies nec annus, et inde non aliquid, nec aliquis super terra. Audivi, quod Ecclesiae, quae in differentibus bonis et veris sunt, modo bona illorum se referunt ad amorem in Dominum, et vera ad fidem in Dominum, sint veluti totidem Clenodia in Corona Regis.

Digitized by Google

Quod post hanc Noctem sequatur Mane, et quod Adventus Domini sit illud.

764. Quoniam Status successivi Ecclesiae in communi et in particulari, per quatuor tempora Anni, quae sunt ver, aestas, autumnus et hyems, et per quatuor tempora Diei, quae sunt mane, meridies, vespera et nox, in Verbo describuntur, et quia hodierna Ecclesia in Christianismo est Nox, sequitur, quod nunc instet Mane, hoc est, Primum Ecclesiae novae. Quod successivi status Ecclesiae, per quatuor status lucis diei in Verbo describantur, constat ex his locis ibi, *Usque ad* VESPERAM ET MANE, *bis mille trecenta, tunc justificabitur Sanctum; visio* VESPERAE ET MANE, *veritas est*, Dan. VIII: 14. 26. *Ad Me clamans e Seir custos, custos quid de* NOCTE, *dixit custos, venit* MANE, *etiamque* NOX, Esaj. XXI: 11. 12. *Venit finis, venit* MANE *super te, habitator Terrae; ecce* DIES *venit, exivit* MANE, Ezech. VII: 6. 7. 10. *Jehovah in* MANE, *in* MANE *judicium suum dabit in lucem, nec deerit*, Zeph. III: 5, *Deus in medio ejus, adjuvabit eam Deus cum spectat* MANE, Psalm. XLVI: 6. *Exspectavi Jehovam, exspectat anima mea Dominum a custodientibus* MANE, *custodientes* MANE, *quia plurima cum Ipso Redemptio, et Ille redimet Israëlem*, Psalm. CXXX: 5 ad 8. In his locis per Vesperam et Noctem intelligitur ultimum tempus Ecclesiae, et per Mane primum ejus: Ipse Dominus etiam vocatur Mane in his locis „*Dixit Deus Israëlis, mihi loquuta est Petra Israëlis, Ille sicut* LUX MANE, MANE *sine nubibus*, II Sam. XXIII: 3. 4. *Ego sum radix et genus Davidis*, STELLA splendida et MATUTINA, Apoc. XXII: 16. *Ex utero* AURORAE *tibi ros juventutis tuae*," Psalm. CX: 3, haec de Domino. Quoniam Dominus est Mane, ideo etiam e sepulchro surrexit primo Mane, inchoaturus Novam Ecclesiam, Marc. XVI: 2. 9. Quod Adventus Domini exspectandus sit, constat manifeste ex praedictione de illo a Domino, apud Matthaeum, *Considente Jesu super Monte olivarum, accesserunt ad Ipsum Discipuli, dicentes, dic nobis, quodnam* SIGNUM TUI ADVENTUS *et Consummationis saeculi*, Cap. XXIV: 3. *Post afflictionem dierum istorum Sol obscurabitur, et Luna non*

Digitized by Google

dabit lumen suum, et Stellae cadent de Caelo, et virtutes Caelorum commovebuntur: et tunc apparebit SIGNUM FILII HOMINIS, *et videbunt* FILIUM HOMINIS VENIENTEM IN NUBIBUS CAELI CUM VIRTUTE ET GLORIA, ibid. Vers. 29. 30. Marc. XIII: 26. Luc. XXI: 27. *Sicut dies Noë, sic etiam erit* ADVENTUS FILII HOMINIS; *Propterea vos estote parati, quia qua hora non putatis,* FILIUS HOMINIS VENIET, ibid. Vers. 37. 39. 44. 46. Apud Lucam „FILIUS HOMINIS VENIENS *num inveniet fidem super terra*, Cap. XVIII: 8. Apud Johannem, *Jesus dixit de Johanne, si illum volo manere* DONEC VENIO, Cap. XXI: 22. 23. In Actis Apostolorum, *Dum viderunt Jesum sublatum in Caelum, viri duo stabant apud illos in vestitu albo, et dicebant, Jesus, qui sublatus est a vobis in Caelum,* SIC VENIET, QUEMADMODUM VIDISTIS IPSUM EUNTEM IN CAELUM," Cap. I: 9. 10. 11. In Apocalypsi „*Dominus Deus Sanctorum Prophetarum, misit Angelum suum ad monstrandum servis suis, quae oportet fieri,* ECCE VENIO, *beatus, qui servat mandata Libri hujus, et* ECCE VENIO, *et merces mea Mecum, ut dem unicuique secundum opus ejus*, Cap. XXII: 6. 7. 12. Et adhuc, *Ego* JESUS *misi Angelum meum ad testandum vobis haec in Ecclesiis, Ego sum Radix et Genus Davidis, Stella splendida et matutina: Spiritus et Sponsa dicunt,* VENI, *et qui audit, dicito* VENI; *et qui sitit,* VENITO, *et qui vult, sumito aquam vitae gratis*, ibid. Vers. 16. 17. Et adhuc, *Dicit, qui testatur haec,* ETIAM VENIO; *Amen,* ETIAM VENI DOMINE JESU. GRATIA DOMINI JESU CHRISTI CUM OMNIBUS VOBIS, *Amen*," ibid. Vers. 20. 21.

766. Dominus apud omnem hominem est praesens, ac urget et instat ut recipiatur, et dum homo recipit illum, quod fit cum agnoscit Ipsum pro suo Deo Creatore, Redemptore, et Salvatore, est primus adventus Ipsius, qui vocatur Diluculum; ex hoc tempore incipit homo quoad intellectum in spiritualibus illustrari, et progredi in sapientiam plus et plus interiorem, et sicut illam a Domino recipit, ita progreditur per mane in Diem, et hic dies perstat apud illum in senium usque ad mortem, et post hanc in Caelum ad Ipsum Dominum venit, et ibi tametsi senex mortuus est, reducitur in mane suae aetatis, ac

Digitized by Google

inchoamenta sapientiae in Mundo naturali implantatae continuat in aeternum.

767. Homo qui in fide in Dominum est, et in charitate erga proximum, est Ecclesia in particulari, Ecclesia in communi ex similibus componitur. Hoc mirabile est, quod omnis Angelus aspiciat Dominum, in quacunque conversione corporis et faciei sit, ante se; est enim Dominus Sol Caeli Angelici, hic est qui coram oculis eorum, dum in spirituali meditatione sunt, apparet; simile fit apud hominem in Mundo, in quo est Ecclesia, quoad visum ejus spiritus; sed quia hic obvelatur visu naturali, cui adblandiuntur reliqui Sensus, quorum objecta sunt talia quae corporis et mundi sunt, ignoratur hic Status spiritus ejus; hic aspectus Domini in quacunque conversione, trahit originem ex eo, quod omne verum, ex quo sapientia et fides, et omne bonum, per quod amor et charitas, sint a Domino, et quod sint Domini apud illum, et inde unumquodvis verum sapientiae est sicut speculum in quo Dominus, et omne bonum amoris est imago Domini; inde hoc mirabile est. Spiritus autem malus perpetuo se avertit a Domino, et jugiter spectat ad suum amorem, et hoc quoque in omni conversione corporis et faciei ejus; causa eadem est, sed vice versa; nam omne malum est in quadam forma imago amoris regnantis ejus, et falsum inde sistit illam imaginem ut in speculo. Quod tale quid etiam implantatum sit naturae, concludi potest a quibusdam germinationibus inter herbacea, quibus circumstipantur, quod enitentur super illa in altum, ut aspiciant solem; tum quod aliquae ab oriente ad occasum Diei se vertant ad illum, ut sic sub ejus auspicio maturescant; nec in dubio sum, quin omni termiti et palmiti cujusvis arboris similis conatus et nisus insit, sed quia illis non elasticum flexionis et conversionis est, subsistit actus: quod etiam omnes gurgites aquae et syrtes oceani sponte sua circumferantur secundum communem Solis progressum, patet inquisitori. Quid non homo, qui ad imaginem Dei creatus est, nisi insitum illum conatum et nisum a Creatore per dotem liberi sui arbitrii aliunde vertat. Hoc quoque assimilari potest sponsae, quod aliquid imaginis sponsi visu spiritus sui jugiter ferat, et in ejus donis, sicut in speculis, illum videat, ac adventum illius discupiat,

Digitized by Google

et quod venientem excipiat gaudio, in quod amor pectoris ejus exultat.

Quod Adventus Domini non sit Adventus Ipsius ad delendum Caelum aspectabile et Terram habitabilem, et ad creandum Novum Caelum et Novam Terram, sicut hactenus multi ex non intellecto sensu spirituali Verbi opinati sunt.

768. Sententia hodie vigens in Ecclesiis est, quod Dominus, cum ad ultimum judicium veniet, appariturus sit in nubibus Caeli cum Angelis et clangore tubarum, et congregaturus omnes qui super Tellure habitant, et simul qui defuncti sunt, ac separaturus malos a bonis, sicut pastor hircos ab ovibus, et quod tunc conjecturus sit malos seu hircos in infernum, ac bonos seu oves elevaturus in Caelum: et quod tunc simul creaturus sit novum Caelum aspectabile, et Novam Terram habitabilem; et super hanc demissurus sit Urbem, quae vocabitur Nova Hierosolyma, cujus structura erit secundum descriptionem in Apocalypsi Cap. XXI, videlicet ex jaspide et auro, et ejus muri fundamenta ex omni lapide pretioso, ac ejus altitudo, latitudo et longitudo aequales, unaquaevis 12000 Stadiorum; et quod in hanc Urbem congregarentur omnes electi, tam qui vivunt, quam qui ab initio Mundi obiverunt; et quod hi tunc redituri in sua corpora, ac aeterno gaudio in magnifica illa Urbe, ut in suo Caelo, fruituri. Haec Sententia de adventu Domini, et de Ultimo judicio, est hodie regnans in Ecclesiis Christianis.

769. De Animarum statu post mortem universaliter et singulariter hodie creduntur haec; quod Animae humanae post mortem, sint Pneumata; de quibus ideam fovent sicut de halitu venti, et quod quia tales, ad diem ultimi judicii reserventur vel in medio terrae, ubi est Pu eorum, vel in Limbo patrum, sed dissident in his, quidam opinantur quod sint formae aethereae vel aëreae, et sic quod sint sicut larvae et spectra, et quod quaedam ex his habitent in aëre, quaedam in sylvis, quaedam in aquis; quidam autem opinantur quod animae defunctorum transferantur in planetas, vel in stellas, et

Digitized by Google

ibi illis dentur habitacula; et quidam quod post millia annorum redeant in corpora; plerique autem, quod reserventur ad tempus, dum universum Firmamentum una cum Orbe Terraqueo periturum est, quod fiet per ignem vel erupturum ex Centro terrae, vel dejectum e Caelo sicut fulmen universale; et quod tunc sepulchra aperientur, et animae reservatae reinduerentur suis corporibus, et transferrentur in Sanctam illam Urbem Hierololymam, et sic super terra alia in Corporibus illustratis cohabitarent, quidam inferius ibi, quidam superius, quia altitudo ejus futura est 12000 Stadiorum, sicut ejus latitudo et longitudo, Apoc. Cap. XXI: 16.

770. Cum interrogatur Clericus et Laicus, num omnia illa firmiter credant, ut quod Antediluviani una cum Adamo et Eva, et Postdiluviani una cum Noacho et ejus filiis, tum Abrahamus, Isacus et Jacobus una cum omnibus Prophetis et Apostolis, similiter ac reliquorum hominum Animae, adhuc reserventur in meditullio terrae, aut volitent in aethere aut aëre; tum etiam num credant, quod Animae reinduiturae sint corpora sua, et cum his coaliturae, quae tamen sunt cadavera exesa a vermibus, muribus et piscibus, et Aegyptiaca ut mumiae ab hominibus exesae, et quaedam modo sceleta exustae sole et dilapsa in pulverem; et quoque num credant, quod stellae Caeli tunc delapsurae sint super terram, quae tamen minor una illarum est; numne talia sunt paradoxa, quae ipsa ratio dissipat, sicut solet contradictoria. Sed ad haec quidam nihil respondent, quidam quod illa sint fidei, sub cujus obedientia captamus intellectum; quidam quod non modo haec, sed etiam supra rationalia plura sint Divinae Omnipotentiae; et cum nominant Fidem et Omnipotentiam, exulat ratio, et tunc sana ratio vel disparatur, et fit sicut nihil, vel fit sicut spectrum, et vocatur insania; addunt, suntne illa secundum Verbum, quis non ex illo cogitabit et loquetur.

771. Quod Verbum in litera per Apparentias et Correspondentias conscriptum sit, et quod ideo in singulis ejus sit Sensus spiritualis, in quo veritas est in sua luce, et Sensus literae in umbra, in Capite de Scriptura Sacra ostensum est. Ne itaque homo Ecclesiae novae, sicut homo Ecclesiae veteris, erret in umbra, in qua est Sensus literae Verbi, imprimis de

Digitized by Google

Caelo et Inferno, deque Vita sua post mortem, et hic de Adventu Domini, placuit Domino aperire visum spiritus mei, et sic intromittere in Mundum spiritualem, et non modo dare loqui cum spiritibus et angelis, cumque cognatis et amicis, imo cum regibus et principibus, qui fata sua in Mundo naturali obiverunt, sed etiam videre stupenda Caeli, et miseranda Inferni, et sic quod homo non degat in aliquo Pu terrae, nec circumvolitet caecus et mutus in aëre aut in inani, sed quod vivat homo in corpore substantiali, in multo perfectiori statu, si inter beatos venit, quam prius cum in corpore materiali vixit. Ne itaque homo se ulterius profundet in Opinione de interitu Caeli aspectabilis et Terrae habitabilis, et sic de Mundo spirituali, ex ignorantia, ex qua naturalismus et simul tunc atheismus, qui hodie inter Eruditos in mente rationali interiore coeptus est radicari, latius, sicut morticinum in carne, etiam in Mentem ejus externam, ex qua loquitur, se circumspargat, injunctum a Domino mihi est, varia ex visis et auditis promulgare, tam de Caelo et Inferno, quam de Ultimo Judicio, et quoque Apocalypsin, ubi de Adventu Domini, et de Caelo priori, et de Caelo novo, deque Sancta Hierosolyma, agitur, explicare; a quibus lectis et intellectis, quisque videre potest, quid ibi per Adventum Domini, perque Novum Caelum, et per novam Hierosolymam, intelligitur.

Quod hic adventus Domini, qui est Secundus, existat propter causam, ut separentur mali a bonis, ac ut salventur illi, qui crediderunt et credunt in Ipsum, ac ut ex his formetur Novum Caelum Angelicum, et Nova Ecclesia in terris, et quod absque eo, non posset ulla Caro conservari, Matth. XXIV: 22.

772. Quod Secundus hic Adventus Domini, non existat ad delendum Caelum aspectabile et Terram habitabilem, in antecedente Articulo monstratum est: quod non ad destruendum aliquid, sed ad aedificandum, proinde non ad condemnandum, sed ad salvandum illos, qui a primo Adventu Ipsius crediderunt in Ipsum, et postea credituri sunt, constat ex his Domini verbis „*Non misit Deus Filium suum in Mundum,*

Digitized by Google

ut judicet Mundum, sed ut salvetur Mundus per Ipsum; qui credit in Ipsum, non judicatur, qui autem non credit, jam judicatus est, quia non credidit in Nomen Unigeniti Filii Dei, Joh. III: 17 [. 18]: et alibi, *Si quis mea audiverit verba, non tamen crediderit, Ego non judico illum, non enim veni, ut judicem Mundum, sed ut salvem Mundum; qui contemnit Me, et non recipit mea verba, habet quod judicat illum, Verbum quod loquutus sum, illud judicabit illum,*" Cap. XII: 47. 48. Quod ultimum Judicium factum sit in Mundo spirituali Anno 1757, in Opusculo de ULTIMO JUDICIO, Londini Anno 1758 edito, et porro in CONTINUATIONE DE ILLO, Amstelodami 1763, evulgatum est; quod testor, quia oculis meis in plena vigilia illud vidi.

773. Quod Adventus Domini sit ad formandum novum Caelum ex illis qui crediderunt in Ipsum, et ad instaurandum novam Ecclesiam ex illis qui posthac in Ipsum credunt, est quia illa duo sunt fines Adventus Ipsius: ipse finis creationis Universi nec fuit alius, quam ut ex hominibus formaretur Caelum Angelicum, in quo omnes qui in Deum credunt, victuri sint in beatitudine aeterna, Divinus enim Amor, qui est in Deo et essentialiter Deus, non aliud potest intendere, et Divina Sapientia, quae etiam est in Deo et Deus, nec aliud potest producere. Quoniam Creatio universi pro fine habuit Caelum Angelicum ex Humano Genere, et simul Ecclesiam in terris, nam per hanc transibit homo in Caelum, et quoniam Salvatio hominum, quae fit ex hominibus nascituris in Mundo, sic est continuatio creationis, ideo passim in Verbo dicitur Creare, et per id intelligitur formare ad Caelum, ut in his locis „*Cor mundum* CREA *mihi Deus, et spiritum firmum innova in medio mei*, Psalm. LI: 12. *Aperis manum, saturantur bono, emittis spiritum,* CREANTUR, Psalm. CIV: 28. 30. *Populus, qui* CREABITUR, *laudabit Jah*" Psalm. CII: 19. „*Sic dixit Jehovah* CREATOR TUUS *Jacob*, FORMATOR *tuus Israël, redemi te, vocavi nomine tuo; [Mihi] tu, omnem vocatum a Nomine meo, in gloriam meam* CREAVI EUM, Esaj. XLIII: 1. 7. *In die, quo* CREATUS *es, praeparata sunt; perfectus tu in viis tuis a die quo* CREATUS *es, donec inventa est perversitas in te*, Ezech. XXVIII: 13. 15, haec de Rege Tyri.

Digitized by Google

Ut videant, cognoscant, attendant et intelligant, quod manus Jehovae fecerit hoc, et Sanctus Israëlis CREAVERIT *hoc,*" Esaj. XLI: 19. 20. Ex his constare potest, quid per Creare intelligitur in sequentibus his „*Jehovah* CREANS *Caelos, extendens Terram, dans animam populo super illa, et spiritum ambulantibus in illa*, Esaj. XLII: 5. Cap. XLV: 12. 18. *Ecce Ego* CREANS CAELUM NOVUM ET TERRAM NOVAM, *laetamini in aeternum, quae Ego* CREANS: *ecce Ego* CREATURUS SUM HIEROSOLYMAM *exultationem*," Esaj. LXV: 17. 18.

774. Praesentia Domini perpetua est apud unumquemvis hominem tam malum quam bonum, nam absque praesentia Ipsius non vivit ullus homo; sed Adventus Ipsius est solum apud illos, qui Ipsum recipiunt, qui sunt qui credunt in Ipsum et faciunt mandata Ipsius: Praesentia Domini perpetua facit, ut homo fiat rationalis, et quod fieri possit spiritualis; hoc facit Lux procedens a Domino ut Sole in Mundo spirituali, quam homo recipit intellectu, et Lux illa est veritas, per quam ei est rationalitas; Adventus autem Domini est apud illum, qui luci isti calorem conjungit, hoc est, veritati amorem, calor enim ex eodem illo Sole procedens, est amor in Deum, et erga proximum. Sola praesentia Domini, et inde illustratio intellectus, comparari potest cum praesentia Lucis solaris in Mundo, quae nisi conjungitur cum calore, desolantur omnia super tellure; ast adventus Domini comparari potest cum adventu caloris, qui fit tempore veris, et quia tunc calor se conjungit luci, emollescit terra, egerminant semina, et ferunt fructus; talis parallelismus est inter spiritualia, in quibus est spiritus hominis, et inter naturalia, in quibus est corpus ejus.

775. Simile est cum homine Ecclesiae in concreto seu in composito, quemadmodum est cum homine individuo seu in particulari; homo in concreto seu composito, est Ecclesia inter plures, et homo in individuo seu particulari, est Ecclesia in unoquovis inter illos plures. Secundum ordinem Divinum est, ut communia sint et particularia, et ut utraque simul in unaquavis re sint, et quod particularia alioquin non existant et subsistant; sicut non quicquam particulare intus in homine, nisi communia sint, quibus circumdentur; particularia in homine sunt viscera et horum partes, et communia sunt invo-

Digitized by Google

lucra, quae non solum sunt circum totum hominem, sed etiam circum singula viscera, et circum singulas partes eorum: simile est in omni bestia, ave et verme; et simile in omni arbore, frutice, et semine; nec potest Sonus dari ex fidibus et per flatum, nisi communissimum sit, ex quo singula modulaminis trahunt suum commune, ut existant; simile etiam est cum omni Sensu corporis, ut cum visu, auditu, olfactu, gustu et tactu, et quoque simile est cum omni Sensu interno, qui sunt mentis. Haec illustrationis causa adducta sunt, ut sciatur quod etiam in Ecclesia sint Communia et Particularia, et quoque Communissima, et quod inde sit, quod quatuor Ecclesiae praecesserint in ordine, ex qua progressione ortum est Communissimum Ecclesiae, et successive commune et particulare cujusvis. In homine etiam sunt duo Communissima, ex quibus omnia communia et singula particularia ejus trahunt suam existentiam; duo illa Communissima in corpore sunt Cor et Pulmo, in spiritu ejus Voluntas et Intellectus, ex his et illis pendent omnia vitae ejus tam in communi quam in particulari, quae sine illis dilaberentur et emorerentur: simile foret cum universo Caelo Angelico, et cum universo Genere humano, imo cum universo Mundo Creato, nisi a Deo, Ipsius Amore et Sapientia, omnia in communi, et singula in particulari, penderent.

Quod Secundus hic Adventus Domini non sit in Persona, sed quod sit in Verbo, quod est ab Ipso, et Ipse.

776. Legitur multis in locis, quod Dominus venturus sit in nubibus Caeli, ut Matth. XVII: 5. Cap. XXIV: 30. Cap. XXVI: 64. Marc. [IX: 7.] XIV: 61. 62. Luc. IX: 34. 35. Cap. XXI: 27. Apoc. I: 7. Cap. XIV: 14. Dan. VII: 13. Sed hactenus nemo novit, quid per Nubes Caeli intellectum est, crediderunt, quod in illis in Persona appariturus sit. Quod autem per Nubes Caeli intelligatur Verbum in Sensu literae, et per Gloriam et Virtutem, in quibus etiam tunc venturus, Matth. XXIV: 30, intelligatur Sensus spiritualis Verbi, hactenus latuit, quia nemo huc usque ne quidem conjectura assequutus est, quod aliquis Sensus spiritualis, qualis hic in se est, in

Digitized by Google

Verbo sit. Nunc quia a Domino mihi apertus est Sensus Verbi spiritualis, et mihi datum est una cum Angelis et Spiritibus in Mundo eorum sicut unus ex illis esse, detectum est, quod per Nubem Caeli intelligatur Verbum in Sensu naturali, et per Gloriam Verbum in Sensu spirituali, et per Virtutem potentia Domini per Verbum. Quod nubes Caeli illud significet, videri potest ex his locis in Verbo „*Non sicut Deus Jeschurun, equitans in Caelo, et in magnificentia super* NUBIBUS, Deutr. XXXIII: 26. 27. *Cantate Deo, laudate nomen Ipsius, extollite equitantem super* NUBIBUS, Psalm. LXVIII: 5. *Jehovah equitans super* NUBE LEVI," Esaj. XIX: 1. Equitare significat instruere in Divinis veris ex Verbo, Equus enim significat intellectum Verbi; videatur Apoc. rev. n: 298. quis non videt, quod Deus non equitet super nubibus. Porro, *Deus equitavit super Cherubis, et posuit tentorium suum* NUBES CAELORUM, Psalm. XVIII: 11 ad 13; Cherubi etiam significant Verbum, videatur APOCALYPSIS REVELATA, n: 239. 672. *Jehovah ligat aquas in Nubibus suis, et expandit super solium* NUBEM SUAM, Hiob XXVI: 8. 9. *Date robur Jehovae, robur super* NUBIBUS, Psalm. LXVIII: 35. *Creavit Jehovah super omne habitaculum Zionis* NUBEM *interdiu, nam super omni gloria obtegumentum*, Esaj. IV: 5; Verbum in Sensu literae etiam repraesentabatur per NUBEM, in qua descendit Jehovah super Montem Sinai, cum Legem promulgavit, illa Legis, quae tunc promulgata sunt, fuerunt primitiae Verbi. Ad confirmationem etiam addenda sunt haec; in Mundo spirituali sunt Nubes aeque sicut in Mundo naturali, sed ex alia origine; in Mundo spirituali sunt Nubes lucidae quandoque supra Caelos Angelicos, at Nubes furvae super Inferna; Nubes lucidae super Caelos Angelicos, significant obscuritatem ibi ex Sensu literali Verbi, at cum dissipantur illae nubes, significant quod in Charitate ejus sint ex Sensu spirituali: at Nubes furvae super Inferna significant falsificationem et prophanationem Verbi. Quod Nubes in Mundo spirituali talia significent, est origo, quia Lux, quae procedit a Domino ut Sole ibi, significat Divinum Verum, quare Ipse vocatur Lux, Joh. I: 9. Cap. XII: 35. inde est, quod Ipsum Verbum, quod in adytis templorum ibi reservatur, candida luce

Digitized by Google

circumcinctum appareat; et obscuritas ejus inducitur per Nubes.

777. Quod Dominus sit Verbum, manifeste constat ex his apud Johannem „*In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum, et Verbum Caro factum est,*“ Cap. I: 1. 14. Quod Verbum ibi sit Divinum Verum, est quia Divinum Verum Christianis non aliunde est, quam ex Verbo, quod est Fons, a quo omnes Ecclesiae a Christo nominatae aquas vivas hauriunt in sua plenitudine, tametsi sicut in nube, in qua Sensus ejus naturalis est, ast in gloria et virtute in qua Sensus spiritualis et caelestis ejus est; quod in Verbo sint tres Sensus, Naturalis, Spiritualis et Caelestis, unus interior altero, in Capite de SCRIPTURA SACRA, et in Capite de DECALOGO seu CATECHISMO, ostensum est; inde patet quod per Verbum apud Johannem intelligatur Divinum Verum; idem etiam adhuc testatur Johannes in sua Prima Epistola „*Scimus quod Filius Dei venerit, et dederit nobis* INTELLECTUM, *ut cognoscamus* VERUM, *et sumus in* VERO, *in Filio Ipsius Jesu Christo,*“ Cap. V: 20. Et ideo Dominus toties dixit AMEN *dico vobis*, et Amen in Lingua Hebraea est Veritas, et quod Ipse sit AMEN, videatur Apoc. III: 14, ac VERITAS, Joh. XIV: 6. Dum etiam consuluntur Eruditi Saeculi hujus, quid per Verbum apud Johannem, Cap. I: 1, intelligant, dicunt quod Verbum in supereminentia, et quid aliud Verbum in supereminentia quam Divinum Verum. Ex his patet, quod Dominus etiam nunc appariturus sit in Verbo; quod non in Persona, est causa quia post ascensum Ipsius in Caelum, est in Humano glorificato, et in hoc non potest apparere ulli homini, nisi prius aperiat oculos Spiritus ejus, et hic non potest aperiri apud ullum, qui in malis et inde falsis est, ita non apud ullos hircos, quos statuit ad sinistrum; quare cum manifestavit se discipulis, prius aperuit oculos illorum, nam legitur „*Et illorum aperti sunt oculi, et cognoverunt Ipsum, at Ipse invisibilis factus est ab illis,*“ Luc. XXIV: 31. Simile factum est cum Mulieribus juxta Sepulchrum post resurrectionem, quare etiam tunc viderunt Angelos in sepulchro sedentes, et loquentes cum illis, quos nec ullus homo materiali oculo videre potest. Quod nec Apostoli ante resurrectio-

Digitized by Google

nem Domini in Humano glorificato oculis corporis Dominum viderint, sed in spiritu, quod apparet post evigilationem sicut in somno, constat ex transformatione Ipsius coram Petro, Jacobo et Johanne, *quod tunc gravati sint somno*, Luc. IX: 32. Quare vanum est credere, quod Dominus appariturus sit in nube Caeli in Persona, sed quod in Verbo, quod est ex Ipso, ita Ipse.

778. Unusquisque homo est suus amor et sua intelligentia, et quicquid procedit ex illo, trahit essentiam ex duobus illis essentialibus seu propriis vitae ejus; quapropter Angeli cognoscunt hominem, qualis essentialiter est, ex brevi Commercio cum illo, ex Sono amorem ejus, et ex Sermone intelligentiam ejus, causa est, quia duo universalia vitae cujusvis hominis sunt, voluntas et intellectus, ac Voluntas est receptaculum et habitaculum amoris ejus, ac Intellectus est receptaculum et habitaculum intelligentiae ejus; quare omnia quae procedunt ex homine, sive sit actio sive sermo, faciunt hominem, et sunt ipse homo. Simili modo, sed in supereminente gradu, est Dominus Divinus Amor et Divina Sapientia, seu quod idem, Divinum Bonum et Divinum Verum, nam Voluntas Ipsius est Divini amoris, ac Divinus Amor est Voluntatis Ipsius, et Intellectus Ipsius est Divina Sapientia, ac Divina Sapientia est Intellectus Ipsius, Forma humana est continens illorum; ex his cogitari potest, quomodo Dominus est Verbum. E contrario autem qui est contra Verbum, hoc est, contra Divinum Verum ibi, proinde contra Dominum et Ipsius Ecclesiam, est suum malum et suum falsum, tam quoad mentem, quam quoad hujus effectus e corpore, qui se referunt ad actiones et loquelas.

Quod Secundus hic Adventus Domini fiat per hominem, coram quo in Persona Se manifestavit, et quem implevit suo spiritu, ad docendum Novae Ecclesiae Doctrinas per Verbum ab Ipso.

779. Quoniam Dominus non in Persona se manifestare potest, ut nunc supra ostensum est, et tamen praedixit Se Venturum esse, et novam Ecclesiam, quae est Nova Hieroso-

Digitized by Google

lyma, conditurum, sequitur, quod id per hominem, qui hujus Ecclesiae Doctrinas non solum intellectu recipere, sed etiam illas typis evulgare potest, facturus sit. Quod Dominus coram Me Ipsius servo Se manifestaverit, et miserit ad hoc munus, et quod post hoc aperuerit visum Spiritus mei, et sic me in Mundum spiritualem intromiserit, et dederit videre Caelos et Inferna, et quoque loqui cum angelis et spiritibus, et hoc nunc continenter per plures Annos, testor in veritate; pariter, quod a primo illius vocationis die, non quicquam, quod Ecclesiae illius Doctrinas attinet, ex aliquo Angelo, sed a Solo Domino, dum legi Verbum, acceperim.

780. Propter finem, ut Dominus jugiter adesse posset, detexit mihi Sensum spiritualem sui Verbi, in quo Divinum Verum est in sua luce, et in hac continue est praesens; nam praesentia Ipsius in Verbo non aliunde est, quam per Sensum spiritualem, per hujus lucem transit in umbram, in qua est Sensus literae; comparative sicut fit cum Solis luce tempore diei per interpositam nubem; quod Sensus literae Verbi sit sicut nubes, et Sensus spiritualis sit gloria, et Ipse Dominus Sol ex quo Lux, et quod sic Dominus sit Verbum, supra demonstratum est. Quod Gloria, in qua Venturus est, Matth. XXIV: 30, significet Divinum Verum in sua luce, in qua est Sensus spiritualis Verbi, constat clare ex his locis „*Vox clamantis in deserto, parate viam Jehovae, revelabitur gloria* JEHOVAE, *et videbunt omnis caro*, Esaj. XL: 3. 5. *Illuminare, quia venit* LUX TUA, ET GLORIA JEHOVAE *super Te exorta est*, Esaj. LX: 1 ad fin. *Dabo Te in faedus populo, in* LUCEM GENTIUM, ET GLORIAM MEAM *non alteri dabo*, Esaj. XLII: 6. 8. Cap. XLVIII: 11. *Erumpet sicut Aurora* LUX TUA, GLORIA JEHOVAE *colliget Te*, Esaj. LVIII: 8. *Implebitur* GLORIA JEHOVAE *universa Terra*, Num. XIV: 21. Esaj. VI: 1. 2. 3. Cap. LXVI: 18. *In principio erat Verbum, in Ipso Vita erat, et Vita erat* LUX HOMINUM, erat LUX VERA, *et Verbum Caro factum est, et vidimus* GLORIAM IPSIUS, GLORIAM UT UNIGENITI A PATRE, Joh. I: 1. 4. 9. 14. *Caeli narrabunt* GLORIAM DEI, Psalm. XIX: 2. GLORIA DEI *illustrabit Sanctam Hierosolymam, et Lucerna ejus Agnus, et Gentes, quae salvantur, in* LUCE IPSIUS *ambulabunt*,"

Digitized by Google

Apoc. XXI: 23. 24. 25. praeter multis aliis in locis. Quod Gloria significet Divinum Verum in sua plenitudine, est quia omne magnificum in Caelo, est ex Luce, quae procedit ex Domino, et Lux procedens ab Ipso ut Sole ibi, in essentia sua est Divinum Verum.

Quod hoc per Novum Caelum et Novam Terram, et inde descendentem novam Hierosolymam in Apocalypsi, intelligatur.

781. Legitur in Apocalypsi, *Vidi Novum Caelum et Novam Terram, quia prius Caelum et prior Terra transiit. Et Ego Johannes vidi Urbem Sanctam Hierosolymam novam descendentem a Deo e Caelo, paratam sicut Sponsam ornatam Marito suo*, Cap. XXI: 1. 2. Simile etiam legitur apud Esajam „*Ecce Ego creans Caelum novum et Terram novam, laetamini et exultate in aeternitates, et ecce Ego creaturus sum Hierosolymam exultationem, et populum ejus laetitiam,*" LXV: 17. 18. Quod Novum Caelum ex Christianis, qui in Mundo agnoverunt, et post excessum e Mundo agnoscere potuerunt, quod Dominus sit Deus Caeli et Terrae, secundum Ipsius verba apud Matthaeum, Cap. XXVIII: 18, a Domino hodie formetur, supra in hoc Capite detectum est.

782. Quod Nova Ecclesia per Novam Hierosolymam descendentem a Deo e Caelo, Apoc. XXI, intelligatur, est quia Hierosolyma fuit Metropolis in Terra Canaane, et ibi erat Templum, Altare, Sacrificia fiebant, ita ipse Cultus Divinus, ad quem tribus vicibus in Anno omnis masculus totius terrae mandatus est venire. Tum quia Dominus in Hierosolyma fuit, et docuit in suo Templo, et postea ibi glorificavit Humanum suum; inde est, quod per Hierosolymam significetur Ecclesia. Quod per Hierosolymam intelligatur Ecclesia, constat perspicue ex Propheticis in Veteri Testamento de Ecclesia Nova a Domino instauranda, quod illa ibi dicatur Hierosolyma. Ipsa loca solum adducentur, ex quibus quisque ratione interiore praeditus videre potest, quod per illam ibi intelligatur Ecclesia. Sint modo haec loca inde „*Ecce Ego creans* CAELUM NOVUM ET TERRAM NOVAM, *non commemorabuntur priora; ecce Ego* CREATURUS HIEROSOLYMAM *exultationem, et popu-*

Digitized by Google

lum ejus laetitiam, ut exultem super HIEROSOLYMA, *et laeter super populo meo. Tunc lupus et agnus pascent simul: non malum facient in toto Monte sanctitatis meae*, Esaj. LXV: 17, 18, 19, 25. *Propter Zionem non tacebo, et propter* HIEROSOLYMAM *non quiescam, usque dum exeat sicut splendor Justitia ejus, ac salus ejus sicut lampas ardeat. Tunc videbunt Gentes justitiam tuam, et omnes Reges gloriam tuam; et vocabitur tibi nomen novum, quod os Jehovae enuntiabit; et eris Corona decoris, et Cidaris Regni in manu Dei tui: beneplacebit Jehovae in te, et terra tua maritabitur. Ecce Salus tua veniet, ecce merces Ejus cum Ipso: et vocabunt illos, Populus sanctitatis, Redempti Jehovae; et tu vocaberis quaesita Urbs, non deserta*, Esaj. LXII: 1 ad 4, 11, 12. *Excitare, excitare, indue robur tuum Zion, indue vestes decoris tui* HIEROSOLYMA, *Urbs Sanctitatis; quia non addet ut in te veniat amplius praeputiatus et immundus: excute te e pulvere, surge, sede* HIEROSOLYMA. *Cognoscet Populus Nomen meum in die illo; nam Ego Ille qui loquor, ecce Me: consolatus Jehovah populum suum, redemit* HIEROSOLYMAM, Esaj. LII: 1, 2, 6, 9. *Jubila filia Zionis, laetare ex omni corde filia* HIEROSOLYMAE; *Rex Israëlis in medio tui; ne time malum amplius; laetabitur super te cum gaudio, acquiescet in amore tuo, exultabit super te cum jubilo; dabo vos in nomen et laudem omnibus populis terrae*, Zephan. III: 14 ad 17, 20. *Sic dixit Jehovah Redemptor tuus, dicens* HIEROSOLYMAE, *habitaberis*, Esaj. XLIV: 24. 26. *Sic dixit Jehovah, revertar ad Zionem, et habitabo in medio* HIEROSOLYMAE; *unde vocabitur* HIEROSOLYMA *Urbs veritatis, et Mons Jehovae Zebaoth Mons sanctitatis*, Sach. VIII: 3, 20 ad 23. *Tunc cognoscetis, quod Ego Jehovah Deus tuus, habitans in Zione Monte sanctitatis, et erit* HIEROSOLYMA *Sanctitas: et fiet in die illo, stillabunt montes mustum, et colles fluent lacte: et* HIEROSOLYMA *sedebit in generationem et generationem*, Joel IV: 17 ad 21. *In die illo erit germen Jehovae in decus et gloriam; et fiet, relictus in Zione, et residuus in Hierosolyma, Sanctus dicetur, omnis scriptus ad vitam in* HIEROSOLYMA, Esaj. IV: 2, 3. *In extremitate dierum erit Mons domus Jehovae constitutus in Caput montium, nam e Zione exibit Doctrina, et Verbum Jehovae ex*

Digitized by Google

HIEROSOLYMA, Mich. IV: 1, 2, 8. *In tempore illo vocabunt* HIEROSOLYMAM *Thronum Jehovae, et congregabuntur omnes gentes ob Nomen Jehovae* HIEROSOLYMAM, *neque ibunt amplius post confirmationem cordis sui mali*, Jerem. III: 17. *Specta Zionem urbem Festi stati nostri, oculi tui videant* HIEROSOLYMAM, *Habitaculum tranquillum, Tabernaculum quod non dissipabitur, non removebuntur clavi ejus in perpetuum, et funes ejus non avellentur*, Esaj. XXXIII: 20. praeter etiam alibi, ut Esaj. XXIV: 23. Cap. XXXVII: 32. Cap. LXVI: 10 ad 14. Sach. XII: 3, 6 ad 10. Cap. XIV: 8, 11, 12, 21. Malach. III: 2, 4. Psalm. CXXII: 1 ad 7. Ps. CXXXVII: 4, 5, 6. Quod per Hierosolymam ibi intelligatur Ecclesia a Domino instauranda, et non Hierosolyma a Judaeis habitata, patet ex singulis descriptionis ejus in locis allatis; ut quod Jehovah Deus creaturus Caelum Novum et Terram Novam, et quoque tunc Hierosolymam; et quod haec futura sit Corona decoris et cidaris regni; quod vocanda sit Sanctitas, et Urbs veritatis, Thronus Jehovae, Habitaculum tranquillum, Tabernaculum quod non dissipabitur; quod ibi lupus et agnus pascent simul; et dicitur quod ibi montes stillabunt mustum, et colles fluent lacte, et illa sedebit in generationem et generationem; praeter plura, etiam de Populo ibi, quod Sanctus, omnis Scriptus ad vitam, quod dicendi Redempti Jehovae. Praeterea in omnibus illis locis agitur de Adventu Domini, imprimis de Adventu Ipsius Secundo, quando Hierosolyma talis erit, qualis ibi describitur; prius enim non maritata est, hoc est, facta Sponsa et Uxor Agni, sicut de Nova Hierosolyma in Apocalypsi dicitur. Prior Ecclesia seu hodierna intelligitur per Hierosolymam, apud Danielem, et initium ejus ibi describitur per haec „*Scito et percipito, ab exitu Verbi, ad usque restituendum et ad aedificandum* HIEROSOLYMAM, *usque ad Messiam Principem, Septimanae septem; postea Septimanis sexaginta et duabus restituetur et aedificabitur platea et fossa, sed in angustia temporum*," Cap. IX: 25; at Finis ejus describitur ibi per haec „*Tandem super Avem abominationum desolatio, et usque ad consummationem et decisum stillabit super devastationem*," Vers. 27, ibi; ultima haec sunt quae intelliguntur per haec Domini verba apud Matthaeum

Digitized by Google

„*Cum videritis abominationem desolationis praedictam a Daniele Propheta, stantem in loco sancto, qui legit, probe notet,*“ Cap. XXIV: 15. Quod per Hierosolymam in supra allatis locis non intellecta sit Hierosolyma a Judaeis habitata, constare potest a locis in Verbo, ubi de hac dicitur quod prorsus deperdita sit, et quod destruenda, ut Jerem. V: 1. Cap. VI: 6, 7. Cap. VII: 17, 18 seq. Cap. VIII: 6, 7, 8 seq. Cap. IX: 10, 11, 13 seq. Cap. XIII: 9, 10, 14. Cap. XIV: 16. Thren. I: 8, 9, 17. Ezech. IV: 1 ad fin. Cap. V: 9 ad fin. Cap. XII: 18, 19. Cap. XV: 6, 7, 8. Cap. XVI: 1 ad 63. Cap. XXIII: 1 ad 49. Matth. XXIII: 37, 38. Luc. XIX: 41 ad 44. Cap. XXI: 20, 21, 22. Cap. XXIII: 28, 29, 30; praeter multis aliis in locis; et quoque ubi vocatur Sodoma, Esaj. III: 9. Jerem. XXIII: 14. Ezech. XVI: 46, 48, et alibi.

783. Quod Ecclesia sit Domini, et quod ex Conjugio Spirituali quod est Boni et Veri, Dominus dicatur Sponsus et Maritus, et Ecclesia Sponsa et Uxor, notum est Christianis ex Verbo, apprimis ex his ibi Johannes de Domino dixit, „*Qui habet* SPONSAM SPONSUS *est, amicus autem* SPONSI *est, qui stat et audit Ipsum, gaudet ob vocem* SPONSI, Joh. III: 29. *Jesus dixit, quamdiu cum illis est* SPONSUS, *non possunt* FILII NUPTIARUM *jejunare*, Matth. IX: 15. Marc. II: 19, 20. Luc. V: [34.] 35. *Vidi Urbem sanctam Hierosolymam novam descendentem a Deo e Caelo, paratam sicut* SPONSAM ORNATAM MARITO SUO, Apoc. XXI: 2. *Angelus dixit ad Johannem, veni et ostendam tibi* SPONSAM AGNI UXOREM, *et e Monte ostendit illi Urbem Sanctam Hierosolymam*, Apoc. XXI: 9. [10.] *Venit tempus* NUPTIARUM AGNI, ET UXOR IPSIUS *paravit se; beati qui ad* CAENAM NUPTIARUM AGNI *vocati sunt*, Apoc. XIX: 7, 9. *Ego sum Radix et Genus Davidis, Stella splendida et matutina*, SPIRITUS ET SPONSA *dicunt, veni; et qui sitit, venito; et qui vult, sumito aquam vitae gratis*,“ Apoc. XXII: 16, 17.

784. Quod Novum Caelum prius formetur, quam nova Ecclesia in terris, est secundum Divinum Ordinem; est enim Ecclesia Interna et Externa, et Ecclesia Interna, unum facit cum Ecclesia in Caelo, ita cum Caelo, ac Internum prius formandum est quam Externum, ac postea Externum per In-

Digitized by Google

ternum; quod ita sit, apud Clerum in Mundo notum est. Quemadmodum Caelum hoc novum, quod facit Internum Ecclesiae apud hominem, crescit, tantum ex Caelo illo descendit nova Hierosolyma, hoc est, nova Ecclesia; quare hoc non fieri potest momento, sed fit sicut falsa prioris Ecclesiae removentur; novum enim non potest intrare, ubi falsa prius ingenerata sunt, nisi haec eradicentur, quod fiet apud Clerum, et sic apud Laicum; dixit enim Dominus, *Nemo mittit vinum novum in utres veteres, quin rumpantur utres, et vinum effunditur; sed mittunt vinum novum in utres novos, et utraque conservantur una*, Matth. IX: 17. Marc. II: 22. Luc. V: 37. 38. Quod haec non fiant quam in Consummatione saeculi, per quam intelligitur finis Ecclesiae, constat ex his Domini Verbis, *Dixit Jesus, simile est Regnum Caelorum homini seminanti bonum semen in agro suo; sed dum dormiverunt homines, venit ejus inimicus et seminavit Zizania, et abivit; quum vero germinavit herba, tunc apparuerunt etiam Zizania; accesserunt servi, et dixerunt illi, visne ut abeamus et colligamus Zizania, ipse vero dixit, non, ne forte colligentes Zizania, eradicetis cum illis Triticum; sinite una crescere utraque usque ad messem, et tempore messis dicam messoribus, colligite prius Zizania, et colligate ea in fasciculos ad comburendum; Triticum vero congregate in horreum meum. Messis est Consummatio saeculi; quemadmodum colliguntur Zizania, et igne comburuntur, sic erit in Consummatione saeculi*, Matth. XIII: 24 ad 30. 39. 40. Per Triticum ibi intelliguntur vera et bona novae Ecclesiae; et per Zizania falsa et mala prioris; quod per Consummationem saeculi intelligatur finis Ecclesiae, videatur in Articulo primo hujus transactionis.

785. Quod in omni re Internum et Externum sit, et quod externum pendeat ab interno, sicut corpus a sua anima, constat ex singulis in Mundo rite lustratis: apud hominem hoc manifestum est, universum ejus corpus ex mente ejus, et inde in singulis, quae procedunt ab homine, est internum et externum, in omni actione ejus est Voluntas mentis, et in omni loquela est Intellectus mentis, similiter in omni ejus Sensu. In omni ave et bestia, imo in omni insecto et verme, est internum et externum; tum etiam in omni arbore, planta et ger-

Digitized by Google

mine, imo in omni lapide et pulvisculo humi; ad illustrandum hoc, sufficiunt aliqua, de bombyce, ape et pulvere; internum bombycis est, ex quo fertur externum ejus ad concinnandum sericum, et postea ad evolandum ut papilio. Internum apis est, ex quo fertur externum ejus, ad sugendum mel ex floribus, et ad struendum cellas in mirabiles formas: Internum pulvisculi humi, ex quo fertur externum ejus, est ejus nisus ad faecundandum semina, exhalat ex sinulo suo aliquod, quod se infert in intima seminis, et hoc producit, et illud internum sequitur vegetationem ejus usque ad novum semen. Simile fit in oppositis, in quibus etiam est internum et externum, sicut in aranea, cujus internum, ex quo fertur externum ejus, est facultas et inde inclinatio ad struendum telam artificiosam, e cujus medio insidietur muscis involantibus, quas comedit; parile est in omni alio verme noxio, tum in omni serpente, et quoque in omni fera sylvae: similiter in omni homine impio, astuto et doloso.

Quod Nova haec Ecclesia sit Corona omnium Ecclesiarum, quae huc usque in terrarum Orbe fuerunt.

786. Quod quatuor Ecclesiae in communi a principio in hac Tellure fuerint, una ante Diluvium, altera post Diluvium, tertia Israëlitica, et quarta nominata Christiana, supra ostensum est; et quia omnes Ecclesiae pendent a cognitione et agnitione Unius Dei, cum quo homo Ecclesiae potest conjungi, et omnes quatuor Ecclesiae non in illa veritate fuerunt, sequitur quod una Ecclesia illis quatuor successura sit, quae unum Deum cognoscet et agnoscet: Divinus Amor Dei non aliud pro fine habuit, cum creavit Mundum, quam ut hominem conjungat Sibi, et Se homini, et sic habitet cum homine. Quod Ecclesiae priores non in veritate fuerint, est quia Antiquissima Ecclesia, quae fuit ante diluvium, coluit Deum invisibilem, cum quo nulla conjunctio dabilis est; Antiqua Ecclesia, quae fuit post diluvium, similiter; Ecclesia Israëlitica coluit Jehovam, qui in se est Deus Invisibilis, Exod. XXXIII: 18 ad 23, sed sub forma humana, quam Jehovah Deus per Angelum induit, in qua visus est Mosi, Abrahamo, Sarae, Hagari, Gideoni, Josuae, et quandoque Prophetis, quae Humana forma

Digitized by Google

fuit repraesentativa Domini venturi, et quia haec fuit repraesentativa, ideo etiam omnia et singula Ecclesiae illorum facta sunt repraesentativa; quod Sacrificia et reliqua Cultus illorum repraesentaverint Dominum venturum, et quod illa abrogata sint, dum venit, notum est. Quarta autem est Ecclesia, quae vocata est Christiana, quidem oretenus agnovit Deum unum, sed in tribus personis, quarum unaquaevis singulatim seu per se, esset Deus, et sic Trinitatem divisam, et non in una Persona unitam, inde haesit in mente idea trium Deorum, tametsi in labiis vox unius Dei; et insuper Doctores Ecclesiae, ex ipsa sua Doctrina, quam post Concilium Nicaenum concinnarunt, docent quod credendum sit in Deum Patrem, Deum Filium, et Deum Spiritum sanctum, omnes invisibiles, quia ante Mundum in simili Essentia Divina existentes; et tamen cum Deo invisibili, ut supra dictum est, non dabilis est conjunctio; adhuc nescientes, quod Deus unus, qui invisibilis, in Mundum venerit, et assumserit Humanum, non modo ut redimeret homines, sed etiam ut visibilis fieret, et sic conjungibilis, nam legitur, *Verbum erat apud Deum*, *et* DEUS ERAT VERBUM, ET VERBUM CARO FACTUM EST, Joh. I: 1. 14; et apud Esajam „*Puer natus est nobis*, *et Filius datus est nobis*, *cujus Nomen*, DEUS, *Heros*, PATER AETERNITATIS," Cap. IX: 5. et apud Prophetas pluries, quod Ipse Jehovah in Mundum venturus sit, et futurus Redemptor, quod etiam factus est in Humano, quod assumsit.

787. Quod Nova haec Ecclesia sit Corona omnium Ecclesiarum, quae huc usque in terrarum Orbe fuerunt, est quia colet Deum unum Visibilem, in quo est Deus invisibilis, sicut anima est in corpore, quod sic et non aliter conjunctio Dei cum homine dabilis sit, est quia homo est naturalis, et inde naturaliter cogitat, et conjunctio erit in cogitatione, et sic in affectione amoris ejus, et hoc fit cum homo cogitat de Deo ut homine. Conjunctio cum Deo invisibili est sicut conjunctio visus oculi cum expanso universi, cujus finem non videt; ut et sicut visus in medio Oceano, qui cadit in aërem et in mare, et perit; at vero conjunctio cum Deo visibili, est sicut visus hominis in aëre seu mari expandentis manus ac invitantis in ulnas suas; nam omnis conjunctio Dei cum homine, erit quoque re-

Digitized by Google

ciproca hominis cum Deo, et alterum hoc reciprocum non dabile est, nisi cum Deo visibili. Quod Deus ante assumtum Humanum, non visibilis fuerit, docet et Ipse Dominus apud Johannem, *Non vocem Patris audivistis unquam, neque speciem Ipsius vidistis*, Cap. V: 37; et apud Mosen, *Quod nemo videre possit Deum, et vivere*, Exod. XXXIII: 20. Quod autem videatur per Humanum Ipsius, apud Johannem „*Deum nemo vidit unquam, Unigenitus Filius, qui in sinu Patris est, Ille exposuit*, Cap. I: 18; et apud Eundem, „*Jesus dixit Ego sum via, veritas et vita, nemo venit ad Patrem nisi per Me; qui cognoscit Me, cognoscit Patrem, et qui videt Me, videt Patrem*," Cap. XIV: 6. 7. 9. Quod conjunctio sit cum Deo invisibili per Ipsum visibilem, ita per Dominum, docet Ipse in his locis „*Jesus dixit, manete in Me, etiam Ego in vobis, qui manet in Me, et Ego in illo, hic fert fructum multum*, Joh. XV: 4. 5. *In illa die cognoscetis, quod Ego in Patre, et vos in Me, et Ego in vobis*, Joh. XIV: 20. *Ego gloriam, quam dedisti Mihi, dedi illis, ut sint unum, sicut nos unum sumus, Ego in illis et Tu in Me, ut amor, quo amasti Me, in illis sit, et Ego in illis*," Joh. Cap. XVII: 21. 22. 23. 26. et quoque Cap. VI: 56. Tum quod Pater et Ipse unum sint; et quod credendum sit in Ipsum ut quis vitam aeternam habeat. Quod salus pendeat a conjunctione cum Deo, supra multis ostensum est.

788. Quod haec Ecclesia successura sit Ecclesiis, quae a principio Mundi exstiterunt, et quod duratura sit in saecula saeculorum; et quod sic futura sit Corona omnium Ecclesiarum, quae antea fuerunt, prophetavit Daniel; primum dum enarravit et explicuit Nebuchadnezari somnium ejus de quatuor Regnis, per quae intelliguntur quatuor Ecclesiae per Statuam ei visam repraesentatae, dicens, *In diebus horum surgere faciet Deus Caelorum Regnum, quod in saecula non peribit, et consumet omnia illa Regna, illud autem stabit in saecula*, Cap. II: 44. et quod hoc fiet per *Lapidem factum in Petram magnam implentem omnem Terram*, Vers. 35; per Petram in Verbo intelligitur Dominus quoad Divinum Verum. Et idem Propheta alibi „*Videns fui in visionibus noctis, et ecce cum Nubibus Caelorum sicut Filius hominis, et Huic datum est Dominium*,

Digitized by Google

et Gloria, et Regnum, et omnes populi, gentes et linguae Ipsum colent, Dominium Ipsius dominium saeculi, quod non transibit, et Regnum quod non peribit," Cap. VII: 13. 14; et haec dicit, postquam vidit quatuor Bestias magnas e mari ascendentes, Vers. 3; per quas etiam quatuor Ecclesiae priores repraesentatae sunt; quod haec a Daniele prophetata sint de hoc tempore, constat a verbis ejus Cap. XII: 4. tum a Domini verbis, Matth. XXIV: 15. 30. Similia dicuntur in Apocalypsi „*Septimus Angelus clanxit, tunc factae sunt voces magnae in Caelo, facta sunt Regna* [*mundi*] *Domini nostri et Christi Ipsius, et regnabit in saecula saeculorum,*" Cap. XI: 15.

789. Praeterea de hac Ecclesia, qualis futura est, reliqui Prophetae multis in locis praedixerunt, ex quibus haec pauca adducentur; apud Sachariam, *Erit dies unus qui notus Jehovae, non dies nec nox, quia circa tempus vesperae erit lux: in die illo exibunt aquae vivae ex Hierosolyma, et Jehovah erit in Regem super totam terram, in die illo erit Jehovah unus, et nomen Ipsius unum*, XIV: 7. 8. 9. Apud Joelem „*Fiet in die illo, stillabunt montes mustum, et colles fluent lacte, et Hierosolyma sedebit in generationem et generationem*, IV: 17 ad 21. Apud Jeremiam, *Tempore illo vocabunt Hierosolymam Thronum Jehovae, et congregabuntur omnes Gentes ob Nomen Jehovae Hierosolymam, neque ibunt amplius post confirmationem cordis sui mali,*" III: 17. Apoc. XXI: 24. 26. Apud Esajam „*Oculi tui videant Hierosolymam, Habitaculum tranquillum, Tabernaculum, quod non dissipabitur, non removebuntur clavi ejus in perpetuum, et funes ejus non avellentur,*" XXXIII: 20. in his locis per Hierosolymam intelligitur Sancta Hierosolyma nova, descripta in Apocalypsi, Cap. XXI:, per quam intelligitur Nova Ecclesia; iterum apud Esajam, *Exibit Virga de trunco Jischaji, et erit Justitia cingulum lumborum Ipsius, et Veritas cingulum feminum ejus; quare commorabitur lupus cum agno, et pardus cum haedo, vitulus et leo juvenis et saginatum una, puerque parvus ducet eos: juvenca et ursus pascent, una cubabunt faetus eorum; quin ludet sugens super foramine viperae, et super speluncam basilisci ablactatus manum suam impellet; non facient malum, neque corrumpent se in toto monte Sanctitatis*

Digitized by Google

meae; quia plena erit terra scientia Jehovae. Fiet in die illo, Radicem Jischaji, quae stans in signum populorum, Gentes quaerent, et erit quies Ipsius gloria, XI: 1. 5 ad 10.; quod talia nondum in Ecclesiis, et minus in ultima, exstiterint, notum est. Apud Jeremiam „*Ecce dies venientes, quibus pangam faedus novum, et hoc erit faedus, dabo legem meam in medio eorum, et super cor scribam illam, eroque illis in Deum, et illi erunt Mihi in populum, omnes cognoscent Me a minimo eorum usque ad maximum eorum,*“ XXXI: 31 ad 34. Apoc. XXI: 3. quod haec in Ecclesiis antehac non data sint, etiam notum est; causa fuit quia non adiverunt Deum visibilem, quem omnes cognoscent, et quia Ipse est Verbum, seu Lex, quam ponet in medio eorum, et super cor scribet illam. Apud Esajam „*Propter Hierosolymam non quiescam, usque dum exeat sicut splendor justitia ejus, ac salus ejus sicut lampas ardeat; et vocabitur tibi nomen novum, quod os Jehovae enuntiabit, et eris* CORONA DECORIS et CIDARIS REGNI *in manu Dei tui: beneplacebit Jehovah in te, et terra tua* MARITABITUR. *Ecce Salus tua veniet, ecce Merces Ejus cum Ipso, et vocabunt illos, populus sanctitatis, redempti Jehovae, et tu vocaberis quaesita Urbs, et non deserta.*“ [Cap. LXII: 1—4. 11. 12.]

790. Qualis futura haec Ecclesia, describitur ample in Apocalypsi, ubi agitur de fine Ecclesiae prioris et ortu Novae; haec nova Ecclesia describitur per Novam Hierosolymam, et per magnifica ejus, et quod futura sit Sponsa et Uxor Agni, Cap. XIX: 7. Cap. XXI: 2. 9. Praeterea ex Apocalypsi transumam duntaxat haec, quando nova Hierosolyma visa est descendere e Caelo, dicitur, *Ecce Tabernaculum Dei cum hominibus, qui habitabit cum illis, et illi populi Ipsius erunt, Ipse erit cum illis Deus illorum, et gentes quae salvantur, in luce Ejus ambulabunt, et nox non erit ibi. Ego Jesus misi Angelum meum ad testandum vobis haec in Ecclesiis; Ego sum radix et Genus Davidis, Stella splendida et matutina; Spiritus et Sponsa dicunt, veni, et qui audit, dicito veni, et qui sitit, venito, et qui vult, sumito aquam vitae gratis. Imo veni Domine Jesu, amen*, Cap. XXI: 3. 24. 25. Cap. XXII: 16. 17. 20.

Digitized by Google

Memorandum.

791. Postquam finitum est hoc Opus, convocavit Dominus duodecim suos Discipulos, qui Ipsum in Mundo sequuti sunt; et post diem emisit omnes in Universum MUNDUM SPIRITUALEM, ad praedicandum EVANGELIUM, quod DOMINUS DEUS JESUS CHRISTUS regnet, cujus Regnum erit in Saecula saeculorum, secundum praedictionem a Daniele Cap. VII: 13. 14. et in Apocalypsi Cap. XI: 15., *et quod beati sint, qui ad Caenam nuptiarum Agni accedunt*, Apoc. XIX: 9, hoc factum est Mense Junio, Die 19, Anno 1770. Hoc intellectum est per haec Domini verba „*Mittet Angelos suos, et congregabunt electos Ipsius a terminis caelorum usque ad terminos eorum*," Matth. XXIV: 31.

* * * * *

792. De Mundo Spirituali actum est in singulari Opere de CAELO ET INFERNO, in quo descripta sunt plura istius Mundi; et quia omnis homo post mortem in illum Mundum venit, descriptus etiam est Status hominum ibi. Quis non novit, aut nosse potest, quod homo post mortem vivat, quia natus est homo, creatus imago Dei, et quia Dominus in Verbo suo id docet; sed qualis Vita ei futura est, hactenus ignotum fuit, creditum est, quod tunc esset Anima, de qua non aliam ideam foverunt, quam sicut de aethere aut aëre, ita quod sit Pneuma, quale homo ex ore exspirat dum moritur, in quo tamen vitale ejus residet, sed quod sit absque visu qualis est oculi, absque auditu qualis est auris, et absque loquela qualis est oris; cum tamen homo post mortem aeque est homo, et talis homo, ut non sciat aliter, quam quod adhuc sit in priori Mundo; videt, audit, loquitur, sicut in priori Mundo; ambulat, currit, sedet, sicut in priore Mundo; cubat, dormit, et evigilat sicut in priori Mundo; edit et bibit sicut in priori Mundo; delitio conjugiali fruitur sicut in priori Mundo; verbo, est homo quoad omnia et singula. Ex quibus patet, quod Mors non sit exstinctio, sed continuatio vitae, et quod sit modo transitus.

793. Quod homo sit aeque homo post mortem, tametsi tunc coram oculis materialis corporis non apparet, constare

Digitized by Google

potest ex Angelis visis Abrahamo, Hagari, Guideoni, Danieli, et quibusdam Prophetis, ex Angelis visis in Sepulchro Domini, et postea multoties Johanni, de quibus in APOCALYPSI; cumprimis ex Ipso Domino, qui quod esset Homo, ostendit per tactum et per esum, et tamen coram oculis illorum inconspicuus factus est; quis potest ita delirare, ut non agnoscat, quin, tametsi inconspicuus, aeque homo fuerit: Quod viderint Ipsum, erat causa, quia tunc aperti sunt oculi Spiritus illorum, et cum hi aperiuntur, apparent illa, quae in Mundo spirituali sunt, aeque clare, quemadmodum illa, quae in Mundo Naturali. Differentia inter hominem in Mundo naturali, et hominem in Mundo spirituali est, quod hic homo Corpore substantiali indutus sit, ille autem Corpore materiali, in quo intus est corpus ejus substantiale, et homo substantialis videt hominem substantialem aeque clare, ut homo materialis videt hominem materialem: sed non potest homo substantialis videre hominem materialem, nec homo materialis hominem substantialem, propter differentiam inter materiale et substantiale, quae qualis est, describi potest, sed non paucis.

794. Ex visis per tot annos, possum sequentia referre, quod in Mundo spirituali sint aeque Terrae sicut in Mundo naturali, quodque sint Planities et Valles, tum Montes et Colles, et quoque Fontes et Fluvii; quod sint Paradisi, Horti, Luci et Sylvae; quod sint Urbes, et inibi Palatia et Domus; tum quod sint Scripturae et Libri; quodque sint Functiones et Negotiationes; et quod sint Aurum, Argentum et Lapides pretiosi; verbo, quod sint omnia et singula, quaecunque in Mundo naturali, sed illa in Caelo immensum perfectiora. Sed differentia est, quod omnia quae in Mundo spirituali spectantur, sint momento creata a Domino, sicut Domus, Paradisi, Cibi, et reliqua, et quod creentur ad correspondentiam cum interioribus Angelorum et Spirituum, quae sunt affectiones et inde cogitationes illorum; at quod omnia quae in Mundo naturali spectantur, ex semine existant et crescant.

795. Quoniam ita est, et indies ibi loquutus sum cum Gentibus et Populis hujus Mundi, ita non solum cum illis qui in Europa sunt, sed etiam cum illis qui in Asia et in Africa, ita cum illis, qui ex varia Religione sunt, Coronidis loco ad

Digitized by Google

hoc Opus adjiciam brevem descriptionem de Statu quorundam ex illis. Tenendum est, quod cujusvis tam Gentis et Populi in communi, quam singulorum in particulari, Status in Mundo spirituali sit secundum agnitionem Dei et cultum Ipsius, et quod omnes qui corde agnoscunt Deum, et post hoc tempus qui agnoscunt Dominum Jesum Christum Deum Redemptorem et Salvatorem, in Caelo sint, et quod qui Ipsum non agnoscunt, sub Caelo sint, et ibi instruantur, et quod qui recipiunt, in Caelum eleventur, et quod qui non recipiunt, in Infernum dejiciantur; inter hos etiam illi veniunt, qui sicut Sociniani solum Deum Patrem adiverunt, et qui sicut Ariani Divinitatem Humani Domini negaverunt; nam dixit Dominus, EGO SUM VIA, VERITAS ET VITA; NEMO VENIT AD PATREM NISI PER ME; et ad Philippum, qui voluit videre Patrem, QUOD QUI ME VIDET ET COGNOSCIT, VIDEAT ET COGNOSCAT PATREM, Joh XIV: 6 seq.

DE LUTHERO, MELANCHTHONE, ET CALVINO, IN MUNDO SPIRITUALI.

796. Cum Tribus his Antesignanis, qui Reformatores Ecclesiae Cristianae fuerunt, saepius loquutus sum, et inde instructus, qualis fuit Status vitae illorum a principio usque ad hodie. Quod LUTHERUM attinet, a primo tempore, cum in Mundum spiritualem alluit, acerrimus propagator et defensor suorum dogmatum fuit, et sicut succrevit multitudo consentiens et favens e Terra, increvit ejus Zelus pro illis; ibi data ei fuit Domus, qualis ei fuerat in vita corporis, Eislebiae; et ibi in medio erexit Solium parum elevatum, in quo consedit, et per apertam portam admisit auscultatores, et hos in Ordines disposuit, in proximum sibi adscivit faventiores, et post illos collocavit minus faventes, et tunc in tenore loquutus est, et per vices permisit interrogationes, propter finem ut telam sermonis finiti ex aliqua origine iterum exorsurus esset. Ex communi hoc favore tandem imbuit PERSUASIONEM, quae in Mundo spirituali talis efficaciae est, ut non ab ullo possit resisti, nec contra id quod dicitur loqui; verum quia hoc erat species incantationis ab antiquis in usu, ex Persuasione illa

Digitized by Google

amplius loqui serio interdictum est, et postea sicut prius ex Memoria et simul Intellectu docuit: talis Persuasio, quae species incantationis est, scaturit ex amore sui, ex quo tandem talis fit, ut dum quis contradicit, non modo impugnet rem quaestionis, sed etiam ipsam Personam. Hic fuit Status vitae ejus usque ad Ultimum Judicium, quod in Mundo spirituali Anno 1757 factum est, at tunc post annum e Domo sua prima in aliam translatus, et simul tunc in alium statum: et quia hic audivit, quod ego, qui in Mundo naturali sum, loquerer cum illis qui in Mundo spirituali, inter plures accessit ad me, et post aliquas interrogationes et responsiones, percepit, quod hodie finis prioris Ecclesiae sit, et principium Novae, de qua prophetavit Daniel, et Ipse Dominus praedixit apud Evangelistas, et quod Nova haec Ecclesia intelligatur per Novam Hierosolymam in Apocalypsi, et per Evangelium aeternum quod Angelus volans in medio Caeli Evangelizavit habitantibus super Terra, Cap. XIV: 6 ibi, valde indignatus est, et objurgavit; verum sicut percepit, quod Novum Caelum, quod factum est et fit ab illis, qui solum Dominum pro Deo Caeli et Terrae, secundum Ipsius Verba Matth. XXVIII: 18, agnoscunt, et sicut animadvertit Caetus quotidie ad se congregatos diminui, objurgatio cessavit, et tunc propius ad me accessit, et caepit familiarius mecum loqui; et postquam convictus est, quod principale Dogma de Justificatione per solam fidem non ex Verbo, sed ex propria Intelligentia assumserit, passus est se instrui de Domino, de Charitate, de vera Fide, de Libero Arbitrio, et porro de Redemptione, et hoc unice ex Verbo, tandem post convictionem incepit favere, et deinde plus et plus semet confirmare in Veritatibus, ex quibus Nova Ecclesia constabilitur; hoc tempore apud me erat quotidie, et tunc quoties recollegit Veritates illas, incepit ad priora sua Dogmata sicut ad talia quae e diametro contra Verbum sunt, ridere; et audivi illum dicentem, ne miremini quod Ego arripuerim Fidem solam justificantem, et excluserim Charitatem a spirituali sua essentia, et quoque omne Liberum Arbitrium in spiritualibus hominibus ademerim, praeter plura quae a sola Fide semel accepta, sicut unci a catena, pendent, quoniam finis meus fuit divelli a Romano-Catholicis, quem finem non aliter potui assequi et ob-

Digitized by Google

tinere, quapropter non miror quod Ego aberraverim, sed miror quod unus delirans tot deliros potuerit producere; et inspexit a latere aliquos Scriptores dogmaticos suo tempore fama celebres, suae doctrinae fideles sectatores, quod non viderint oppositiones in Scriptura Sacra, quae tamen exstantes sunt. Dictum est mihi ab Angelis exploratoribus, quod Praesul ille prae multis aliis, qui se in Justificatione per solam fidem confirmaverunt, in Statu conversionis sit, quoniam in pueritia sua, antequam ingressus est Reformationem facere, imbuerit Dogma de praeeminentia Charitatis, quapropter etiam tam in Scriptis quam in Sermonibus suis tam egregie de Charitate docuit; ex quibus profluit, quod fides justificationis apud illum implantata fuerit in Externo naturali ejus homine, non autem radicata in Interno spirituali homine. Aliter vero fit cum illis, qui in pueritia sua se confirmant contra spiritualitatem Charitatis; quod etiam ex se fit, dum justificatio per solam fidem per confirmationes stabilitur. Loquutus sum cum Principe Saxoniae, cum quo Lutherus in Mundo fuerat, ille mihi retulit, quod saepius obloquutus sit, imprimis quod Charitatem separaverit e Fide, et hanc salvificam et non illam declaraverit, cum tamen Scriptura Sacra non modo illa duo universalia Media salutis conjungit, sed etiam Paulus Charitatem fidei praefert, dicendo, *quod sint tria, Fides, Spes, et Charitas, et quod harum maxima sit Charitas*, I Cor. XIII: 13; sed quod Lutherus toties responderit, quod non possit aliter propter Romano-Catholicos. Hic Princeps est inter felices.

797. Quod Melanchthonem attinet, de Sorte ejus, qualis haec fuit dum primum in Mundum Spiritualem venit, et qualis postea, plura scire datum est, non solum ab Angelis, sed etiam ab Ipso, nam cum illo aliquoties loquutus sum, sed non ita saepe et prope ut cum Luthero; quod non tam saepe et prope, erat causa, quia non similiter accedere potuit, quoniam tantummodo Justificationi per solam Fidem studium impendit, non autem Charitati, et circumdatus sum Spiritibus angelicis qui in Charitate sunt, et hi accessum ad me intercluserunt. Audivi, quod ut primum Mundum spiritualem intravit, parata illi esset Domus similis domui, in qua commoratus est in Mundo; hoc fit etiam plerisque novis advenis,

Digitized by Google

ex quo non aliter sciunt, quam quod adhuc in Mundo naturali sint, et quod tempus a Morte praeterlapsum fuerit modo sicut somnus; in Conclavi ejus etiam omnia similia erant, similis Mensa, simile Chartaphylacium cum loculamentis, et quoque Librarium; quare ut primum illuc venit, illico sicut evigilatus a somno, adposuit se Mensae, et continuavit scribere, et tunc de Justificatione per solam Fidem, et similiter per aliquot dies, et prorsus nihil de Charitate; hoc percepto ab Angelis, quaesitus est per nuntios, cur non etiam scriberet de Charitate, respondit, quod in Charitate nihil Ecclesiae esset, nam si illa ut quoddam essentiale Ecclesiae attributum reciperetur, homo etiam sibi meritum justificationis et inde salvationis addicaret, et sic quoque Fidem essentia sua spirituali orbaret; quando hoc perceperunt Angeli, qui supra Caput ejus erant, et hoc audiverunt Angeli, qui illi, dum extra domum suam erat, adsociati fuerunt, recesserunt, nam cuivis Advenae in principio associantur Angeli; hoc facto, post aliquot septimanas, inceperunt illa quae usui illi erant in Conclavi, obscurari et denum evanescere, et tandem usque eo, ut ibi nihil praeter Mensam, Chartas, et Atramentarium remaneret, et insuper Conclave ejus quoad parietes apparuit incrustatum calce, et pavimentum materia lateritia flava obductum, et ipse in rudiore veste; quod cum miratus est, et circum se quaesivit, cur illa, responsum tulit, quia Charitatem ab Ecclesia removit, quae tamen ejus Cor est, sed quia toties contradixit, et perrexit scribere de Fide, ut unico essentiali Ecclesiae, ac medio salutis, ac plus et plus removere Charitatem, subito sibi visus est sub terra in quodam Ergastulo, ubi similes erant; et dum voluit inde exire, retentus est, et ei denuntiatum, quod non alia sors maneat illos, qui Charitatem et bona Opera extra fores Ecclesiae ejiciunt; at quoniam unus inter Reformatores Ecclesiae erat, ex mandato Domini inde exemptus est, et remissus in Conclave suum prius, ubi solum Mensa, Charta et Atramentarium erant, at usque ex ideis confirmatis illevit chartas simili errore, quare non potuit custodiri, quin alternis demitteretur ad captivos sodales, et alternis emitteretur; cum emissus est, apparuit indutus pelle hirsuta, quoniam Fides absque Charitate est frigida. Narravit mihi ipse, quod alia Camera a parte po-

Digitized by Google

stica sua, adjuncta esset, in qua erant tres Mensae, quibus assidebant ei similes, qui Charitatem etiam in exilium ejecerunt, et quod ibi etiam quarta Mensa quandoque apparuerit, super qua Monstrosa in variis formis visa sunt, a quibus tamen non deterrefacti sunt, dixit quod cum his loquutus sit, et quod ab illis indies confirmatus. At vero post aliquod tempus percitus timore, caepit aliquid de Charitate exarare, sed quod uno die inscripsit chartae, altero non vidit; hoc enim fit unicuique ibi, dum aliquid ex solo Externo homine immittit chartae, et non simul ab Interno, ita ex coacto et non ex libero, ex se obliteratur. At postquam Novum Caelum a Domino caeptum est instaurari, ex luce ex hoc Caelo exorsus est cogitare, quod forte in errore esset, quare ex anxietate propter sortem suam, aliquas ideas interiores sibi impressas de Charitate sensit, in quo statu consuluit Verbum, et tunc aperti sunt ejus oculi, et vidit, quod illud totum plenum esset Amore in Deum, et Amore erga proximum, ita quod esset ut Dominus dicit, quod ex duobus illis Mandatis pendeant Lex et Prophetae, hoc est, totum Verbum; ex hoc tempore translatus est interius in Meridiem versus Occidentem, et sic in aliam Domum, e qua mecum loquutus est, dicens, quod nunc Scriptura ejus de Charitate non evanescat sicut prius, sed quod postero die obscure appareat. Hoc miratus sum, quod cum ambulat, gressus ejus audiantur pulsatiles, sicut qui ferreis calceis induti super plano lapideo incedunt. His adjiciendum est, quod cum aliqui novitii e Mundo cum illo loquendi et illum videndi causa Conclave ejus intraverunt, advocaverit unum ex spiritibus magicis, qui per phantasias potuerunt inducere varias species decoras, qui tunc exornaverunt Conclave ejus decoramentis, et tapetibus rosaceis, et quoque tanquam Librario in medio; at vero ut primum illi abiverunt, disparatae sunt species illae, ac prior incrustatio calcaria ac inanitas rediit: sed hoc dum in priori Statu fuit.

798. De Calvino sequentia haec audivi, I. Quod cum primum in Mundum spiritualem alluit, non crediderit aliter, quam quod adhuc in Mundo, ubi natus, esset, et tametsi ab Angelis illi in primordio associatis audivit, quod nunc in eorum Mundo esset, et non in suo priori, dixit, idem mihi corpus est, eaedem manus, et similes sensus, sed instruebant illum

Digitized by Google

Angeli, quod nunc in corpore substantiali esset, et quod prius non modo in eodem, sed etiam in materiali, quod circum induit substantiale, et quod materiale corpus rejectum sit, permanente substantiali, ex quo homo est homo; hoc primum intellexit, sed post diem rediit in priorem fidem, quod adhuc esset in Mundo ubi natus; causa erat, quia Sensualis homo fuit, nihil credens, nisi quod ex objectis sensuum corporis hauriret, inde factum est, quod omnia fidei suae Dogmata ex propria Intelligentia concluserit, et non ex Verbo; quod citaverit Verbum, fecerit plebis causa, ut assensu faverent. II. Quod post primam hanc periodum, relictis Angelis circumvagatus sit, et inquisiverit, ubi illi, qui ab Antiquis temporibus PRAEDESTINATIONEM crediderunt, et dictum est illi, quod sint remoti ab hinc, et inclusi et superiuducti, et quod ad illos non pateat ingressus nisi a parte postica sub terra; sed quod usque discipuli Godoschalki adhuc libere circumeant, et quandoque congregentur in loco, qui vocatur Lingua spirituali Pyris; et quia illorum consortium cupivit, deductus est ad Caetum, ubi aliqui ex illis stabant; et cum inter illos venit, in jucundo sui cordis erat, et cum illis interiorem amicitiam ligavit. III. At postquam sectatores Godoschalki ad fratres suos in Caverna abducti sunt, taeduit illum, quare quaesivit hic et ibi asylum, et tandem receptus est in quadam Societate, ubi mere simplices, et inter illos etiam religiosi erant, et cum animadvertit, quod nequicquam scirent, nec capere possent de Praedestinatione, contulit se in unum Angulum istius Societatis, et ibi delituit per multum tempus, nec aperuit os de aliqua re Ecclesiae; hoc provisum est, ut recederet ab errore suo de Praedestinatione, ac ut implerentur catervae illorum, qui post Dordrechtanam Synodum detestabili isti haeresi adhaeserunt, qui omnes successive in Cavernam ad consocios relegati sunt. IV. Demum cum ab hodiernis Praedestinatianis quaesitum est, ubi Calvinus, et post indagationem inventus est in extremis alicujus Societatis, quae ex mere simplicibus constabat, quare inde evocatus est, et deductus ad quendam Praetorem, qui simili faece inescatus erat, hic ideo accepit illum in suam Domum, et custodivit, et hoc usque dum Novum Caelum a Domino caeptum est instaurari, et tunc quia Praetor custos ejus

Digitized by Google

una cum sua turba ejectus est, Calvinus se contulit in quandam domum meretriciam, et ibi moratus per aliquod tempus. V. Et quia tunc fruitus est libertate circumvagandi, et quoque propius ad commorationem ubi eram, accedendi, datum est loqui cum illo, et primum de Novo Caelo, quod hodie conditur ab illis, qui Dominum solum pro Deo Caeli et terrae agnoscunt, secundum verba Ipsius apud Mathaeum Cap. XXVIII: 18; et quod hi credant, quod Ipse et Pater unum sint, Joh. X: 30; et quod Ipse sit in Patre et Pater in Ipso; et quod qui videt et cognoscit Ipsum, videat et cognoscat Patrem, Joh. XIV: 6 ad 11: et quod sic unus Deus sit in Ecclesia sicut in Caelo: ad quae a me dicta primum, sicut soluit, obmutescebat, sed post semissem horae solvit silentium, et dixit; fuitne Christus Homo, filius Mariae nuptae Josepho, quomodo potest homo adorari ut Deus; et dixi: estne Jesus Christus Redemptor et Salvator noster, Deus et Homo, ad quod respondit, est Deus et Homo, attamen Divinitas non est ejus sed est Patris; et quaesivi, ubinam tunc est Christus, dixit, est in infimis Caeli, quod confirmavit per humiliationem ejus coram Patre, et quod passus sit se crucifigi; his adjecit dicteria in Cultum Ipsius, quae tunc in memoriam ejus e Mundo irrupserunt, quae in summa erant, quod Cultus ejus non aliud sit, quam Idololatria, et voluit adjicere infanda de illo cultu, verum Angeli, qui apud me erant, compresserunt labia ejus; ego vero ex Zelo convertendi illum, dixi, quod Dominus Salvator noster non modo sit Deus et Homo, sed etiam quod in Ipso Deus sit Homo et Homo Deus, et hoc confirmavi ex Paulo, Quod in Ipso omnis plenitudo Divinitatis habitet corporaliter, Coloss. II: 9; et ex Johanne, Quod sit verus Deus et Vita aeterna, I Epist. V: 20. 21; tum ex his Ipsius Domini Verbis, Quod voluntas Patris sit, ut omnis qui credit in Filium, habeat vitam aeternam, et quod qui non credit, non visurus sit vitam, sed ira Dei super illo maneat, Joh. III: 36. Cap. VI: 40.; ac insuper, quod Fides symbolica, quae Athanasiana vocatur, dictet, quod in Christo Deus et Homo non sint duo, sed unum, et quod sint in una Persona, sicut anima et corpus in homine. His auditis respondit, quid omnia illa, quae protulisti ex Verbo, nisi inania, estne Verbum Li-

Digitized by Google

ber omnium haeresium, et sic est sicut Index venti super tectis et navibus, qui huc illuc circumrotatur secundum flatum, est SOLA PRAEDESTINATIO, quae concludit omnia Religionis, est haec omnium Religionis Habitaculum et Tentorium conventus, et Fides, per quam fit Justificatio et Salvatio, est ibi Adytum et Sanctuarium; num est ulli homini Liberum Arbitrium in spiritualibus, suntne omnia salutis gratuita, quare argumenta contra haec, et sic contra Praedestinationem, non aliter audio et percipio quam sicut ructus ex ventre, et sicut borborygmos; et quia ita est, cogitavi mecum, quod Templum ubi docetur de alia re, et ex Verbo, ac Caetus congregatus tunc, sit tanquam Bestiarium, in quo sunt oves et lupi simul, sed hi capistrati per Leges justitiae civiles ne irruant in oves, per oves intelligo praedestinatos; et quod Praedicationes oratoriae ibi tunc, non sint nisi singultus ex pectore: sed dabo meam Confessionem, quae haec est „Est Deus, et ille Omnipotens, et non est salus aliis, quam illis qui a Deo Patre electi et praedestinati sunt, et quisque alius adscriptus est suae sorti, hoc est, suo fato." His auditis in excandescentia regessi, loqueris nefanda, abi male spiritus; scisne quia in Mundo spirituali es, quod sit Caelum et quod sit Infernum, et quod Praedestinatio involvat, quod aliqui adscripti sint Caelo, et aliqui Inferno, num sic aliam ideam de Deo poteris tibi formare, quam sicut de Tyranno, qui Clientes in Urbem admittit, et reliquos ejicit in Carnificinam; quare pudeat te. Postea praelegi coram illo, quae in Libro Evangelicorum dogmatico, FORMULA CONCORDIAE, appellato, de erronea Doctrina CALVINISTARUM, de Cultu Domini, et de Praedestinatione, scripta sunt: de CULTU DOMINI, haec „*Quod damnabilis Idololatria sit, si fiducia et fides cordis in Christum non solum secundum Divinam, sed etiam secundum Humanam Ipsius Naturam collocetur, et honor adorationis ad utramque dirigatur.*" Et de PRAEDESTINATIONE, haec „*Christum non pro omnibus hominibus, sed pro solis Electis mortuum esse. Deum potissimam partem hominum ad damnationem aeternam creasse, et nolle ut potissima pars convertatur et vivat. Electos et Regenitos non posse fidem et Spiritum sanctum amittere, quamvis omnis generis grandia peccata et flagitia committant. Eos vero,*

Digitized by Google

qui Electi non sunt, necessario damnari, nec posse pervenire ad salutem, etiamsi millies baptizarentur, et quotidie ad Eucharistiam accederent, praeterea vitam tam sancte atque inculpate ducerent, quantum unquam fieri potest" p. 837. 838, Editionis Lipsiens: Anno 1756. Post praelectionem, quaesivi illum, num illa quae in Libro isto scripta sunt, sint ex ipsius Doctrina, vel non, et respondit, quod ex sua, sed quod non reminiscatur, num ipsa illa verba ex suo calamo tametsi ex suo ore, profluxerint. His auditis recesserunt ab illo omnes servi Domini, et ille propere se contulit in viam tendentem ad speluncam, ubi sunt, qui Praedestinationis execrabile Dogma apud se confirmaverunt. Cum quibusdam ex incarceratis in Spelunca illa postea loquutus sum, et quaesivi sortem illorum, et dixerunt, quod sint adacti laborare propter victum, et quod omnes inter se inimici sint, et quod quisque quaerat causam malum faciendi alteri, et quod etiam faciant, dum aliquam levem deprehendunt, et quod hoc sit jucundum vitae illorum. Praeterea de Praedestinatione et Praedestinatianis videantur quae supra n: 485 ad 488, scripta sunt.

799. Cum pluribus aliis tam Sectatoribus Trium illorum, quam cum Haereticis loquutus sum, et de omnibus concludere mihi datum est, quod quicunque ex illis Charitatis vitam egerunt, et plus qui amaverunt Verum quia est Verum, in Mundo spirituali se patiantur instrui, et acceptent Novae Ecclesiae Doctrinalia: at vero illi qui se confirmaverunt in falsis religionis, et quoque illi qui malam vitam egerunt, non patiantur se instrui, et quod hi pedetentim se removeant e Novo Caelo, et se consocient cum similibus, qui in Inferno sunt, ubi plus et plus contra Cultum Domini se confirmant et obstinant, et usque eo, ut non sustineant audire Nomen Jesu; at vicissim in Caelo, ubi omnes unanimiter Dominum pro Deo Caeli agnoscunt.

DE HOLLANDIS IN MUNDO SPIRITUALI.

800. In Opere de Caelo et Inferno, relatum est, quod Christiani, apud quos Verbum legitur, ac cognitio et agnitio Domini Redemptoris et Salvatoris est, in Medio Gentium et Populorum totius Mundi spiritualis sint, ex causa, quia maxi-

Digitized by Google

ma Lux spiritualis, apud illos est, et Lux inde sicut a Centro propagatur in omnes peripherias usque ad ultimas, secundum illa, quae in Transactione de SCRIPTURA SACRA supra n: 267 ad 272, ostensa sunt. In hoc Medio Christiano Reformati sortiti sunt loca secundum receptionem Lucis spiritualis a Domino; et quia Hollandi Lucem illam lumini naturali suo penitius et plenius injunctam possident, et inde sunt aliis receptibiliores talium quae rationis sunt, ideo in Meditullio illo Christiano habitationes nacti sunt in Oriente et Meridie, in Oriente ex facultate recipiendi Calorem spiritualem, et in Meridie ex facultate recipiendi Lucem spiritualem. Quod Plagae in Mundo spirituali non sint sicut Plagae in Mundo naturali, et quod habitationes secundum Plagas sint habitationes secundum receptionem Fidei et Amoris, et quod in Oriente sint qui praestant Amore, et in Meridie qui praestant Intelligentia, videatur in Opere de CAELO ET INFERNO, n: 141 ad 153.

801. Causa, quod Hollandi in illis Meditullii Christiani Plagis sint, est quoque quia Negotiatio est Amor finalis illorum, ac Pecunia Amor medius inserviens, et ille Amor est spiritualis; at ubi Pecunia est Amor finalis, et Negotiatio amor medius inserviens, quemadmodum apud Judaeos, est ille Amor naturalis, et trahit ex avaritia. Quod Amor negotiandi dum est finalis, sit spiritualis, est ex usu ejus, quod inserviat communi bono, cum quo proprium bonum quidem cohaeret, et hoc prae illo apparet, quia homo ex naturali suo homine cogitat; sed usque dum Negotiatio est finis, est quoque ille amor, et quisque secundum amorem finalem spectatur in Caelo; Amor enim finalis est sicut Dominus Regni, aut sicut herus Domi, et reliqui amores sunt sicut ejus subditi et famuli; et quoque Amor finalis in supremis ac intimis mentis residet, et amores medii sunt infra et extra illum, et serviunt ei ad nutum; in spirituali hoc amore sunt Hollandi prae aliis: at Judaei in Amore inverso, quare Amor negotiandi illorum est mere naturalis, in quo nihil ex communi bono, sed solum ex proprio, intus latet.

802. Hollandi principiis suae Religionis firmius inhaerent quam alii, nec dimoventur ab illis, et si convincuntur, quod hoc aut illud non concors sit, usque non affirmant, sed vertunt

Digitized by Google

se retro, et permanent immoti; ita quoque amovent se ab intuitione veri interiore; Rationale enim suum concludunt sub obedientia. Quoniam tales sunt, ideo illi post mortem, dum in Mundum spiritualem veniunt, peculiari modo praeparantur ad recipiendum spiritualia Caeli, quae sunt Divina Vera: non docentur, quia non recipiunt, sed describitur illis Caelum, quale est, et deinde datur illis ascendere illuc, ac videre illud, et tunc quicquid concordat cum genio illorum, infunditur, sic demissi redeunt ad suos cum pleno desiderio Caeli: si tunc non recipiunt hoc Verum, quod Deus unus sit Persona et Essentia, et quod ille Deus sit Dominus Redemptor et Salvator, et quod in Ipso sit Divina Trinitas; tum hoc Verum, quòd Fides et Charitas cognitione et sermone non faciant quicquam absque vita illarum, et quod illae dentur a Domino dum post explorationem paenitentiam agunt. Si ab illis, cum docentur, se avertunt, et usque cogitant de Deo, quod sint tres quoad Personas, et de Religione solum quod sit, rediguntur in miserias, et auferitur illis Negotiatio, usque dum vident se ad incitas redactos: et tunc perducuntur ad illos, qui, quia in Divinis Veris sunt, abundant omnibus, et apud quos Negotiatio floret, ac ibi insinuatur illis e Caelo cogitatio, unde est, quod tales sint, et simul reflexio super Fidem illorum, et super Vitam illorum, quod aversentur mala ut peccata; parum etiam inquirunt, et percipiunt concordantiam cum propria cogitatione et reflexione; hoc fit per vices: tandem ex semet cogitant, quod ut exeant a miseriis, similiter credendum, et similiter vivendum sit, et tunc sicut recipiunt illam Fidem, et vivunt illam Charitatis vitam, datur illis opulentia, et faustitas vitae. Hoc modo illi, qui in Mundo aliquam vitam Charitatis egerunt, emendantur a se, ac praeparantur ad Caelum. Hi postea Constantiores fiunt aliis, adeo ut dici queant Constantiae, nec se ab aliqua ratiocinatione, fallacia, obscuritate inducta per sophistica, et ex visione praepostera a solis confirmationibus, abduci patiuntur; fiunt enim perspicaces plus quam prius.

803. Doctores Didascali in Lyceis illorum maximopere student mysticis fidei hodiernae, imprimis illi ibi qui vocantur Coccejani, et quia ex mysticis illis inevitabiliter enascitur dogma Praedestinationis, et haec insuper a Synodo Dordrechtana

Digitized by Google

constabilita est, inseminatur etiam illa, ac implantatur, sicut semen ex fructu cujuscunque arboris desumtum, agro. Inde est, quod Laici de Praedestinatione inter se multum loquantur, sed diversimode, quidam illam ambabus manibus amplectuntur, quidam solum una manu, et arrident, quidam illam abjiciunt sicut anguem lacertum; ignorant enim mystica fidei, ex quibus Vipera illa exclusa est; quod haec ignorent, est causa, quia Negotiis suis intenti sunt, et mystica fidei istius, quidem tangunt intellectum illorum, sed non penetrant in illum; quare Praedestinationis dogma apud Laicos, et quoque apud Clericos, est sicut Simulacrum in forma humana positum super Scopulo in mari cum magna Concha, quae fulget sicut ex auro, in manu, ad quod visum aliqui Navarchae praeternavigantes demittunt velum mali, honorandi et venerandi causa, aliqui modo ad illud nictant oculis et salutant, et aliqui ad id sibilant ut ad ludicrum quid. Et est sicut Avis ignota ex India posita super alta turri, quam aliqui jurant esse Turturem, aliqui divinant esse Gallum, et aliqui dejerant et clamant, certe est ulula.

804. Hollandi dignoscuntur probe ab aliis in Mundo spirituali, quia in similibus vestibus apparent, in quibus in Mundo naturali, cum discrimine, quod in nitidioribus illi, qui receperunt Fidem et Vitam Spiritualem. Quod in similibus Vestibus appareant, est causa, quia in principiis Religionis suae constanter manent, et omnes in Mundo spirituali vestiuntur secundum illa: quare Vestimenta alba, et ex bysso, sunt illis ibi qui in Divinis Veris sunt.

805. Urbes, in quibus Hollandi habitant, sunt singulari modo custoditae, omnes Plateae in illis sunt tectae, et in plateis sunt Portae, propter causam, ne spectentur e petris et collibus circum; hoc fit illis propter insitam prudentiam occultandi sua consilia, et non divulgandi suas intentiones; nam talia in Mundo spirituali per inspectiones protrahuntur. Cum aliquis animo explorandi statum illorum venit, ille dum exiturus est, ducitur ad Portas platearum clausas, et sic reducitur et ducitur ad plures, et hoc usque ad summam molestiam, et tunc emittitur; hoc ob finem ne redeat. Uxores, quae imperium super Maritos affectant, habitant ad unum latus Urbis,

Digitized by Google

nec saepius cum Maritis conveniunt, quam cum invitantur, quod fit civili modo; et tunc illas etiam deducunt ad Domos, ubi Conjuges absque imperio unius super alterum vivunt, et ostendunt quam ornatae et mundae illorum Domus sunt, et quam jucundum vitae illis est, et quod haec sint illis ex mutuo et conjugali amore: illae, quae ad haec attendunt, et afficiuntur, desistunt a dominio, et una vivunt; et tunc nanciscuntur habitationem propius ad Medium, et vocantur Angeli: causa est, quia Amor vere conjugalis est Amor Caelestis, qui est absque imperio.

DE ANGLIS IN MUNDO SPIRITUALI.

806. Sunt duo Status cogitationis apud hominem, Externus et Internus; homo in Externo est in Mundo naturali, in Interno est in Mundo spirituali; hi Status unum faciunt apud bonos, sed non unum apud malos; qualis homo quoad Internum suum est, raro patet in Mundo, quoniam ab infantia didicit moralis et rationalis esse, et amat videri; sed in Mundo spirituali clare apparet qualis est, est enim tunc homo spiritus, ac spiritus est Internus homo. Nunc quia mihi datum est in illo Mundo esse, et ibi videre, quales Interni homines sunt ab uno Regno et ab altero, me oportet, quia interest, id manifestare.

807. Quod ad Gentem Anglicam; meliores ex illis in Centro omnium Christianorum sunt, ex causa, quia illis Lux intellectualis interior est; haec non apparet alicui in Mundo naturali, sed apparet conspicue in Mundo spirituali; hanc lucem trahunt ex libertate loquendi et scribendi, et per id cogitandi: apud alios, qui in tali libertate non sunt, lux illa, quia non habet exitum, offunditur. Verum Lux illa non est activa ex se, sed fit activa ab aliis, imprimis a viris famae et auctoritatis; ut primum ab his aliquid dicitur, Lux illa exsplendescit. Propter hanc causam illis in Mundo spirituali praeficiuntur Moderatores, ac dantur Sacerdotes incluti fama, et praepollente ingenio, in quorum judiciis ex illa sua indole acquiescunt.

808. Est similitudo animorum inter illos, ex qua cum amicis, qui ex Patria eorum sunt, ligant familiaritem, et raro

Digitized by Google

cum aliis; mutuam opem etiam ferunt; ac sinceritatem amant: Sunt amantes Patriae, et Zelotes ejus gloriae; et spectant Alienigenas, sicut quis ex tecto Palatii sui per tubum opticum spectat ad habitantes et palantes extra urbem. Politica Regni sui occupant mentes et possident corda illorum, quandoque in tantum, ut abstrahant spiritus eorum a studiis sublimioris judicii, per quae superior intelligentia comparatur; haec quidem in juventute illi, qui talibus in Lyceis intendunt, hauriunt; sed transeunt sicut phaenomena; at usque ex illis rationalitas eorum fit viva, et micat luce, ex qua formant pulchras imagines, sicut Prisma Crystallinum obversum soli format irides, et planum objectum fulvis coloribus tingit.

809. Sunt binae Urbes magnae similes Londino, in quos plerique Angli post mortem veniunt; priorem Urbem datum est videre, et quoque perambulare. Medium illius Urbis est, ubi in Londino est Conventus Mercatorum, qui vocatur Exchange, ibi habitant Moderatores; supra illud Medium est Oriens; infra illud est Occidens; a latere dextro est Meridies, a latere sinistro est Septentrio. In Plaga orientali habitant, qui vitam Charitatis prae reliquis egerunt, ibi sunt Palatia magnifica; in Plaga meridionali habitant Sapientes, apud quos plura splendida sunt; in Plaga septentrionali habitant, qui prae caeteris amaverunt libertatem loquendi et scribendi: in Plaga occidentali habitant, qui Justificationem per solam fidem venditant; ad dextrum ibi in hac Plaga, est introitus in hanc Urbem, et quoque est exitus ab illa; illi, qui male vivunt, emittuntur ibi: Presbyteri qui in Occidente sunt, et solam illam Fidem docent, non audent per plateas magnas, sed per vicos angustiores intrare Urbem, quoniam non alii habitatores in ipsa Urbe tolerantur, quam qui in Fide Charitatis sunt. Audivi conquestos de Praedicatoribus ab Occidente, quod sermones suos tali arte et eloquio concinnent, et ignotam illis Justificationem per fidem involvant, ut nesciant num bonum faciendum sit vel non; praedicant fidem ut bonum intrinsecum, et hoc separant a bono Charitatis, quod vocant meritorium, et sic non acceptum Deo. Sed cum illi, qui in Plaga Urbis Orientali et Meridionali habitant, tales sermones audiunt, exeunt Templis: et Praedicatores postea deprivantur sacerdotio.

Digitized by Google

810. Audivi postea plures causas, cur Praedicatores illi deprivantur sacerdotio, dixerunt quod primaria sit, quod non ex Verbo et sic ex Spiritu Dei Sermones suos conforment, sed ex rationali suo lumine et sic ex Spiritu proprio; primordia quidem sicut praeludia ex Verbo depromunt, sed haec modo tangunt labiis, et sicut non sapida deserunt, et mox eligunt quoddam sapidum ex propria intelligentia, quod ut lautitias ore volvunt et super lingua versant, et sic docent: dixerunt, quod inde non plus spirituale insit concionibus illorum, quam quod inest cantibus oscinum; et quod sint allegorica exornata sicut sunt capillamenta pulchre cincinnata et farina hordei dealbata super Capite calvo: mystica sermonum illorum de Justificatione per solam fidem aequiparabant Coturnicibus e mari conjectis super castra filiorum Israëlis, ex quibus ad plura millia mortui sunt, Num. XI; at Theologica de Charitate et Fide simul aequiparabant Mannae e Caelo. Quondam audivi Presbyteros illorum de sola Fide inter se loquentes; et vidi quoddam Simulacrum ab illis formatum, quod solam Fidem illorum repraesentabat; hoc apparuit in lumine eorum, quod erat phantasiae, sicut magnus Gigas; sed cum immissa est lux e Caelo, apparuit illud superius sicut monstrum, et inferius sicut serpens; quo viso recesserunt, et ab adstantibus conjectum est in stagnum.

811. Altera magna Urbs Londinum etiam nuncupata, non est in meditullio Christiano, sed dissita ab illa ad septentrionem: in illam post mortem veniunt, qui interius mali sunt. In medio ejus est aperta communicatio cum Inferno, a quo etiam per vices absorbentur.

812. Ex illis, qui ex Anglia in Mundo spirituali sunt, perceptum est, quod illis sit duplex Theologia, una ex Doctrina fidei illorum, et altera ex Doctrina Charitatis; ex Doctrina fidei illis, qui sacerdotio initiantur, et ex Doctrina Charitatis plures e Laicis, imprimis illi, qui in Scotia et in confiniis ejus commorantur; cum his Solifidiani timent movere lites, quoniam hi pugnant cum illis tam ex Verbo quam ex Ratione; Doctrina haec Charitatis exstat in Oratione quovis die Sabbathi praelecta in Templis coram illis qui Sacramentum Caenae obeunt, in qua aperte dicitur, quod si non in Charitate sunt,

Digitized by Google

et mala ut peccata non fugiunt, se in damnationem aeternam conjiciant, et quod alioquin, si ad Sanctam Communionem accederent, Diabolus in illos intraturus esset sicut in Judam.

DE GERMANIS IN MUNDO SPIRITUALI.

813. Notum est, quod Incolae cujusvis Regni divisi in plures Provincias, non simili genio sint, et quod inter se differant singulariter, sicut universaliter habitatores Climatum in terrarum Orbe; sed quod usque communis Genius regnet inter illos qui sub uno Rege et inde sub una statuta Lege sunt. Quod Germaniam attinet, est illa prae Regnis circum illam divisa in plures Ditiones; est ibi Imperium, sub cujus universali auspicio sunt omnes, sed usque Princeps cujusvis ditionis jure despotico gaudet in particulari, sunt enim ibi Ducatus majores et minores, et quisque in suo est tanquam Monarcha: et insuper est ibi Religio Divisa, in quibusdam Ducatibus sunt Evangelici ita nominati, in quibusdam sunt Reformati, et in quibusdam sunt Pontificii; cum talis diversitas Auspiciorum et simul Religionum est, possunt Germani aegrius quoad animos, inclinationes et vitas ex visis in Mundo spirituali describi, quam Gentes et Populi alibi: Sed quia usque Communis Genius regnat ubivis inter Populos ejusdem Linguae, potest ille ex ideis in unum collectis aliquatenus videri et describi.

814. Quoniam Germani sub Regimine despotico in particulari in quovis Ducatu sunt, ideo non sunt in Libertate loquendi et scribendi sicut Batavi et Britanni, et cum Libertas loquendi et scribendi coërcita est, etiam simul Libertas cogitandi, hoc est, perspiciendi res in sua amplitudine coërcita tenetur; est enim sicut Cisterna fontis circum vallata, ex quo inibi aqua elevatur usque ad orificium Venae, unde ipsa Vena non salit amplius, Cogitatio est sicut vena, et Loquela inde est sicut cisterna; verbo influxus se adaptat effluxui, similiter Intellectus a superiori ad rationem libertatis eloquendi et egerendi cogitata: quapropter nobilis illa Gens parum litat rebus judicii, sed rebus memoriae; quae causa est quod Historiae Literariae imprimis dediti sint, et in Libris suis fidant Viris famae et eruditionis inter illos, et horum judicia allegent in

Digitized by Google

810. Audivi pos[illegible]cui: status hic illorum repraesentatur deprivantur sacerd[illegible]er Virum, qui sub ulnis portat libros, ex Verbo et sic [illegible]endit de aliqua re judicii, inquit, dabo ex rationali [illegible] et illico depromit aliquem librum sub ulna, et quidem si [illegible] tangun[illegible] Ex hoc illorum statu procedunt plura, et inter illa quod [illegible] quod spiritualia Ecclesiae inscripta memoriae teneant, et or[illegible] [illegible] rare elevent illa in Intellectum superiorem, sed modo immit-[illegible] tant illa in Intellectum inferiorem, e quo de illis ratiocinantur, [illegible]ita prorsus aliter quam Nationes liberae; hi quoad spiritualia Ecclesiae, quae vocantur Theologica, sunt sicut Aquilae, quae se evehunt in quamvis altitudinem, at Nationes non liberae sunt sicut Olores in fluvio. Et quoque Nationes liberae sunt sicut Cervi grandiores cum altis cornibus, qui percurrunt campos, lucos et sylvas in plena licentia, at Nationes non liberae sunt sicut Cervi in Vivariis detenti ut serviant Principi. Porro Populi libertatis sunt sicut Equi volantes ab Antiquis vocati Pegasi, qui non modo super Maria, sed etiam super Colles qui nuncupantur Parnassii, et quoque super Musaea infra illos, volant; at Populi non manumissi sunt sicut generosi Equi pulchre phalerati in Stabulis Regum. His similia sunt discrimina judiciorum in rebus mysticis Theologiae; Clerici ibi, dum discipuli sunt, ex ore Didascalorum in Lyceis exscribunt dictamina, et haec custodiunt sicut auctoramenta eruditionis, et cum inaugurati sunt sacerdotio, aut constituti Lectores in Gymnasiis, hi e cathedris, et illi e suggestis, canonicas suas loquelas, ex dictatis, de quibus nunc supra, ut plurimum hauriunt. Sacerdotes illorum, qui non ex orthodoxia docent, communiter Spiritum Sanctum, ac mirabiles ejus operationes et excitationes sanctitatum in cordibus praedicant; at illi, qui ex hodierna Orthodoxia de Fide docent, apparent Angelis sicut laurea ex foliis aesculi ligata insigniti; at illi, qui ex Verbo de Charitate et ejus operibus docent, apparent Angelis sicut laurea ex foliis odoriferis e lauro contexta ornati. Evangelici ibi in contentionibus cum Reformatis de veritatibus apparent sicut lacerent vestes, ex causa quia vestes significant veritates.

816. Quaesivi ubinam Hamburgenses in Mundo spirituali inveniuntur, ac dictum est, quod nullibi appareant collecti in

Digitized by Google

n Societatem, et minus in aliquam Civitatem, sed quod circumsparsi et intermixti Germanis in variis plagis; et inquisita est causa, dicta est haec, quod sit ex continuis mentium illorum inspectionibus et quasi peregrinationibus extra suam Urbem, et perparum intra illam: nam qualis est status Mentis hominis in Mundo naturali, talis est ejus status in Mundo spirituali; Mens enim hominis est ejus Spiritus, seu posthumus homo post excessum ejus e materiali corpore vivens.

DE PONTIFICIIS IN MUNDO SPIRITUALI.

817. Pontificii in Mundo spirituali apparent circum et infra Protestantes, et per intervalla distincti sunt, quae transire interdictum est; sed usque Monachi per clandestinas artes parant sibi communicationem, et quoque per semitas ignotas ablegant emissarios ut seducant, sed indagantur, et postquam puniti sunt, vel remittuntur ad suos, vel dejiciuntur.

818. Post Ultimum Judicium, quod in Mundo spirituali factum est Anno 1757, Status omnium, et sic etiam illorum, ita mutatus est, quod non liceat se congregare in Caetus, sicut prius; sed cuivis Amori tam bono quam malo, ordinatae sint viae, quas illi, qui e Mundo alluunt, illico intrant, ac vadunt ad Societates Amoribus illorum correspondentes; sic feruntur mali ad Societates, quae in Inferno sunt, ac boni ad Societates quae in Caelo sunt: sic cautum est, ne sicut prius artificiales Caelos sibi forment. Tales Societates in Mundo spirituum, qui est medius inter Caelum et Infernum, sunt multiplices, sunt enim totidem, quot sunt Genera et Species affectionum Amoris boni et mali; ac interea antequam vel in Caelum elevantur, vel in Infernum dejiciuntur, sunt in conjunctione spirituali cum hominibus Mundi, ex causa, quia hi etiam in medio sunt inter Caelum et Infernum.

819. Pontificii Synedrium quoddam habent in Plaga Meridionali versus Orientem, in quo illorum Primores conveniunt, et consultant de variis quae Religionis eorum sunt, imprimis quomodo Vulgus tenendum est in caeca obedientia, et quomodo Dominatus eorum ampliandus: sed non in illud admittitur aliquis qui in Mundo fuerat Pontifex, ex causa quia insi-

Digitized by Google

copia, et subscribant alicui: status hic illorum repraesentatur in Mundo spirituali per Virum, qui sub ulnis portat libros, et cum aliquis contendit de aliqua re judicii, inquit, dabo tibi responsum, et illico depromit aliquem librum sub ulna, et praelegit.

815. Ex hoc illorum statu procedunt plura, et inter illa hoc; quod spiritualia Ecclesiae inscripta memoriae teneant, et raro elevent illa in Intellectum superiorem, sed modo immittant illa in Intellectum inferiorem, e quo de illis ratiocinantur, ita prorsus aliter quam Nationes liberae; hi quoad spiritualia Ecclesiae, quae vocantur Theologica, sunt sicut Aquilae, quae se evehunt in quamvis altitudinem, at Nationes non liberae sunt sicut Olores in fluvio. Et quoque Nationes liberae sunt sicut Cervi grandiores cum altis cornibus, qui percurrunt campos, lucos et sylvas in plena licentia, at Nationes non liberae sunt sicut Cervi in Vivariis detenti ut serviant Principi. Porro Populi libertatis sunt sicut Equi volantes ab Antiquis vocati Pegasi, qui non modo super Maria, sed etiam super Colles qui nuncupantur Parnassii, et quoque super Musaea infra illos, volant; at Populi non manumissi sunt sicut generosi Equi pulchre phalerati in Stabulis Regum. His similia sunt discrimina judiciorum in rebus mysticis Theologiae; Clerici ibi, dum discipuli sunt, ex ore Didascalorum in Lyceis exscribunt dictamina, et haec custodiunt sicut auctoramenta eruditionis, et cum inaugurati sunt sacerdotio, aut constituti Lectores in Gymnasiis, hi e cathedris, et illi e suggestis, canonicas suas loquelas, ex dictatis, de quibus nunc supra, ut plurimum hauriunt. Sacerdotes illorum, qui non ex orthodoxia docent, communiter Spiritum Sanctum, ac mirabiles ejus operationes et excitationes sanctitatum in cordibus praedicant; at illi, qui ex hodierna Orthodoxia de Fide docent, apparent Angelis sicut laurea ex foliis aesculi ligata insigniti; at illi, qui ex Verbo de Charitate et ejus operibus docent, apparent Angelis sicut laurea ex foliis odoriferis e lauro contexta ornati. Evangelici ibi in contentionibus cum Reformatis de veritatibus apparent sicut lacerent vestes, ex causa quia vestes significant veritates.

816. Quaesivi ubinam Hamburgenses in Mundo spirituali inveniuntur, ac dictum est, quod nullibi appareant collecti in

Digitized by Google

unam Societatem, et minus in aliquam Civitatem, sed quod sint circumsparsi et intermixti Germanis in variis plagis; et dum inquisita est causa, dicta est haec, quod sit ex continuis mentium illorum inspectionibus et quasi peregrinationibus extra suam Urbem, et perparum intra illam: nam qualis est status Mentis hominis in Mundo naturali, talis est ejus status in Mundo spirituali; Mens enim hominis est ejus Spiritus, seu posthumus homo post excessum ejus e materiali corpore vivens.

DE PONTIFICIIS IN MUNDO SPIRITUALI.

817. Pontificii in Mundo spirituali apparent circum et infra Protestantes, et per intervalla distincti sunt, quae transire interdictum est; sed usque Monachi per clandestinas artes parant sibi communicationem, et quoque per semitas ignotas ablegant emissarios ut seducant, sed indagantur, et postquam puniti sunt, vel remittuntur ad suos, vel dejiciuntur.

818. Post Ultimum Judicium, quod in Mundo spirituali factum est Anno 1757, Status omnium, et sic etiam illorum, ita mutatus est, quod non liceat se congregare in Caetus, sicut prius; sed cuivis Amori tam bono quam malo, ordinatae sint viae, quas illi, qui e Mundo alluunt, illico intrant, ac vadunt ad Societates Amoribus illorum correspondentes; sic feruntur mali ad Societates, quae in Inferno sunt, ac boni ad Societates quae in Caelo sunt: sic cautum est, ne sicut prius artificiales Caelos sibi forment. Tales Societates in Mundo spirituum, qui est medius inter Caelum et Infernum, sunt multiplices, sunt enim totidem, quot sunt Genera et Species affectionum Amoris boni et mali; ac interea antequam vel in Caelum elevantur, vel in Infernum dejiciuntur, sunt in conjunctione spirituali cum hominibus Mundi, ex causa, quia hi etiam in medio sunt inter Caelum et Infernum.

819. Pontificii Synedrium quoddam habent in Plaga Meridionali versus Orientem, in quo illorum Primores conveniunt, et consultant de variis quae Religionis eorum sunt, imprimis quomodo Vulgus tenendum est in caeca obedientia, et quomodo Dominatus eorum ampliandus: sed non in illud admittitur aliquis qui in Mundo fuerat Pontifex, ex causa quia insi-

Digitized by Google

det animo ejus instar Auctoritatis Divinae, ex eo quod arrogaverit sibi potestatem Domini in Mundo: nec permittitur alicui Cardinali in Synedrium illud intrare, et hoc propter supereminentiam; hi tamen in amplo Conclavi sub illis se colligunt, at post aliquot dierum commorationem auferuntur, sed non datum est scire, quo. Alius etiam Conventus est in Plaga meridionali versus Occidentem; negotium ibi est credulum vulgus intromittere in Caelum; disponunt ibi circum se plures Societates, quae in variis Jucundis externis sunt, in quibusdam sunt Choreae, in quibusdam Harmoniae musicae, in quibusdam Processiones, in quibusdam Theatra et ludi scenici, in quibusdam sunt qui per phantasias inducunt varias species magnificentiae, in quibusdam modo hariolantur et jocantur; in quibusdam loquuntur inter se amice, alicubi de religiosis, alicubi de civilibus, etiam alicubi de lasciviis: et sic porro: in aliquam ex his societatibus secundum cujusvis voluptatem immittunt credulos, vocantes id Caelum; sed omnes post diem unum aut alterum, cum ibi fuerunt, taedio afficiuntur et abscedunt, quia Jucunda illa sunt externa et non interna; ita quoque plures abducuntur a frivolis fidei de potestate intromittendi in Caelum. Quod Cultum eorum in specie attinet, est ille paene similis Cultui illorum in Mundo, consistit ille similiter in Missis, quae fiunt in Lingua non communi spirituum, sed conflata ex vocibus alte sonantibus, quae Sanctum externum et Tremorem incutiunt, quae prorsus non intelligunt.

820. Omnes qui in Mundum spiritualem e Terris veniunt, in Confessione fidei, et in Religione Patriae suae in principio tenentur; ita quoque Pontificii; quare semper aliquem repraesentativum Pontificem sibi praepositum habent, quem etiam simili ritu adorant, quo in Mundo. Raro aliquis Papa in Mundo, post excessum inde, illis praeponitur; sed usque Ille qui ante 30 et 40 annos Pontificali Munere functus est, illis praefectus est, ob causam, quia Ille corde suo fovit, quod Verbum sanctius esset, quam creditur, et quod Dominus colendus esset. Datum est loqui cum illo, et dixit, quod Dominum solum adoret, quia Ipse est Deus, cui omnis potestas est in Caelo et in Terra, secundum Ipsius verba, Matth. XXVIII: 18; et quod invocationes Sanctorum sint ludibria: tum quod

Digitized by Google

in Mundo intenderit restaurare illam Ecclesiam, sed quod non potuerit, propter causas quas dixit. Vidi illum, quando Urbs magna septentrionalis, in qua fuerunt Pontificii et simul Reformati, die Ultimi Judicii destruebatur, in lectica exportatum, et in locum securum translatum. Ad latera Societatis magnae, in qua Pontificem agit, instituta sunt Gymnasia, ad quae illi qui in ancipiti de Religione haerent, abeunt, et ibi sunt Monachi conversi, qui illos docent de Deo Salvatore Christo, et quoque de sanctitate Verbi, ac Monachi illi arbitrio illorum relinquunt avertere animos a sanctificationibus in Ecclesiam Romano-Catholicam introductis, illi qui recipiunt, introducuntur in amplam Societatem, ubi illi qui e Cultu Papae et Sanctorum recesserunt, et cum in illam veniunt sunt sicut qui expergefacti a sopore in vigilia sunt; et sicut qui ex injucundis brumae in amaena primi Veris veniunt; et sicut Navigans dum portum tangit; et tunc ab illis qui ibi sunt, invitantur ad convivia, et datur illis e cyathis crystallinis bibere nobile Vinum; et audivi, quod Angeli e Caelo ad hospitem demittant patinam, super qua est Manna in simili forma, et ex simili sapore, qualis demissa est super Castra filiorum Israëlis in deserto, quae patina ad Convivas circumfertur, et cuivis datur liberum gustandi illam.

821. Omnes illi ex Catholica Religione, qui dum animadvertunt se post mortem vivere, et in priori Mundo plus cogitaverunt de Deo, quam de Papatu, et Charitatis opera ex simplici corde fecerunt, postquam instructi sunt, quod Ipse Dominus Salvator Mundi hic regnet, facile abducuntur a superstitiosis istius Religionis; his est transitus a Papismo ad Christianismum tam facilis, sicut est per fores apertas intrare in Templum; et sicut est transire Satellitia, quae in atriis sunt, in Aulam, mandante Rege; et sicut est attollere vultum et suspicere ad Caelum, dum inde audiuntur voces: at vicissim, tam difficile est a superstitiosis Religionis istius abducere illos, qui in vitae suae curriculo in Mundo raro si usquam cogitaverunt de Deo, ac Cultum illum modo propter festivitates ejus dilexerunt, sicut est intrare in Templum per fores clausas; et sicut est per Satellitia in atriis transire in Aulam, prohibente Rege; et sicut angui in herba extollere oculos ad Caelum.

Digitized by Google

Mirabile est, quod omnes, qui ex Religioso illo Catholico in Mundum spiritualem alluunt, non videant ibi Caelum, ubi sunt Angeli, est sicut Nubes obscura super illos, quae terminat visum; at vero ut primum aliquis conversus ad conversos venit, aperitur Caelum, et quandoque vident Angelos ibi in Vestibus albis, ad quos etiam post exactum tempus praeparationis, elevantur.

DE SANCTIS PONTIFICIORUM IN MUNDO SPIRITUALI.

822. Notum est, quod homini a Parentibus sit malum insitum seu haereditarium, sed paucis notum est in quo illud in sua plenitudine habitat, habitat in amore possidendi omnium aliorum bona, et in amore dominandi, posterior enim hic amor talis est, ut quantum ei laxantur fraena, tantum erumpat, usque ut flagret cupidine dominandi super omnes, et tandem ut velit invocari et coli sicut Deus: hic Amor est Serpens, qui decepit Chaivam et Adamum, dixit enim ad Mulierem, *Novit Deus, quo die comederitis de fructu illius Arboris, aperientur oculi vestri*, ET TUNC ERITIS SICUT DEUS, Gen. III: 4. 5; quantum itaque homo relaxatis fraenis in hunc Amorem ruit, tantum se avertit a Deo, et convertit ad semet, et fit adorator sui, et tunc potest invocare Deum ore calido ex amore sui, sed corde frigido ex contemptu Dei; et quoque tunc possunt Divina Ecclesiae inservire pro mediis, sed quia finis est dominium, media non plus cordi sunt, quam prout inserviunt. Talis, si ad supremos honores evehitur, est in sua imagine sibi sicut Atlas portans Globum terraquenm super scapulis suis; ac sicut Phoebus solem equis suis ferens circum orbem.

823. Quoniam homo ex haereditario talis est, ideo omnes, qui per Bullas Papales sanctificati sunt, in Mundo spirituali removentur ab oculis aliorum, et reconduntur, et auferitur illis omne commercium cum cultoribus illorum, causa est, ne radix illa malorum pessima excitetur apud illos, et in deliria phantastica, qualia sunt apud daemones, inferantur: in talia deliria veniunt illi, qui dum in Mundo vivunt, Sanctos fieri post mortem ut invocentur, studio affectant.

Digitized by Google

824. Multi ex Pontificia Gente, imprimis Monachi, cum in Mundum spiritualem adveniunt, quaerunt Sanctos, imprimis Sanctum sui Ordinis, sed non inveniunt, quod mirantur, sed postea instruuntur quod sint intermixti vel illis qui in Caelo sunt, vel illis qui in Infera Terra, et quod utrobivis nihil sciant de cultu et invocatione sui, et quod illi qui sciunt, et volunt invocari, cadant in deliria; et fatue loquantur. Cultus Sanctorum est talis abominatio in Caelo, ut dummodo audiunt illum, horrescant, quoniam quantum alicui homini addicatur Cultus, tantum Cultus derogatur Domino; sic enim non solus potest coli; et si Dominus non solus colitur, fit discriminatio, quae tollit communionem, et fluentem ex illa felicitatem vitae. Ut scirem, quales Sancti Pontificiorum sunt, propter causam ut notum facerem, educti sunt ex inferiore Terra usque ad centum, qui noverunt de Sanctificatione sua; ascenderunt a tergo, modo aliqui ante faciem, et cum uno ex his loquutus sum, quem dixerunt esse Xaverium; hic dum mecum loquebatur, erat sicut fatuus; narrare tamen potuit, quod in loco suo ubi cum aliis inclusus est, non fatuus sit, sed quod fatuus fiat, quoties cogitat quod Sanctus sit et vult invocari: simile murmur audivi ab illis, qui a tergo erant. Aliter est cum Sanctis ita dictis in Caelo, hi prorsus nihil sciunt de eo quod in terris fit, nec datur illis loqui cum quibusdam e Gente Pontificia qui in illa superstitione sunt, ne aliqua idea de illa re apud illos intret.

825. Ex hoc illorum statu quisque concludere potest, quod Invocationes illorum sint modo ludibria; et insuper asseverare possum, quod Invocationes suas in Terris non plus audiunt quam Simulacra eorum juxta vias, nec plus quam parietes Templi; neque plus quam aves nidificantes in turribus. Dicitur a servis illorum in Mundo, quod Sancti una cum Domino Jesu Christo regnent in Caelo, sed hoc est figmentum et commentum; non enim plus regnant cum Domino, quam stabularius cum Rege, quam janitor cum Magnate, ac quam cursor cum Primate; dixit enim Johannes Baptista de Domino, *quod non dignus sit solvere corrigiam calcei Ipsius*, Marc. I: 7. Joh. I: 27, quid tunc illi, qui tales.

826. Apparet quandoque Parisiensibus qui in Mundo

Digitized by Google

spirituali in Societate sunt, quaedam Mulier in media altitudine, in vestitu splendido, et in facie tanquam sancta, et dixit se esse GENOVEVAM: sed cum quidam incipiunt adorare illam, tunc illico mutatur ejus facies, et quoque vestis, et fit similis Faeminae vulgari, et reprehendit illos, quod velint adorare faeminam, quae apud socias suas non plus in aestimatione est quam sicut ancilla, mirans quod homines Mundi talibus nugis captentur.

827. His adjiciam hoc dignissimum: Quondam praeteriit MATER DOMINI MARIA, et visa supra Caput in Vestitu albo; et tunc paulum morata dixit, quod Mater Domini fuerit, et quidem ab illa natus, sed quod factus Deus exuerit omne Humanum ex illa, et quod ideo nunc adoret Ipsum ut suum Deum, et quod nolit ut quisquam Ipsum pro suo Filio agnoscat, quoniam in Ipso omne Divinum est.

DE MAHUMEDANIS IN MUNDO SPIRITUALI.

828. Mahumedani in Mundo spirituali apparent post Pontificios in Occidente, et faciunt sicut ambitum: quod appareant proxime post Christianos, est quia Dominum nostrum agnoscunt, pro Maximo Propheta, Sapientissimo omnium, qui missus est in Mundum ut doceret homines, et quoque pro Filio Dei. Quisque in illo Mundo habitat ad distantiam a Meditullio, ubi sunt Christiani, secundum Confessionem Domini et Unius Dei; nam illa conjungit animos Caelo, et facit distantiam ab Oriente, super quo est Dominus.

829. Quoniam Religio in supremis apud hominem residet, et ex supremis vivunt et lucent inferiora ejus, et quia Mahumedes versatur in animis illorum una cum Religione, ideo semper aliquis Mahumedes in conspectu illorum ponitur, ac ut vertant facies suas ad Orientem, super quo est Dominus, ponitur ille infra Meditullium Christianum: non est ipse Mahumedes, qui Alcoranum conscripsit, sed alius qui munere ejus fungitur; nec est idem semper, sed mutatur: quondam fuit unus ex Saxonia, qui captus ab Algiriensibus factus est Mahumedanus, is quia Christanus etiam fuerat, aliquoties actus est ad loquendum cum illis de Domino, quod non fuerit Filius

Digitized by Google

Josephi, sed Filius Ipsius Dei. Isti Mahumedi successerunt postea alii. In loco ubi repraesentativus ille Mahumedes sedem habet, apparet ignis sicut faculae, ut noscatur; sed ille ignis non conspicuus est aliis, quam Mahumedanis.

830. Ipse Mahumedes, qui scripsit Alcoranum, non in conspectum hodie venit; dictum mihi est, quod primis temporibus praefuerit illis, sed quia voluit dominari super omnia Religionis illorum ut Deus, quod e sede sua, quam sub Pontificiis habuit, ejectus sit, et ad latus dextrum juxta meridiem demissus. Quondam aliqua Societas ex Mahumedanis excitata est a malitiosis ad agnoscendum Mahumedem pro Deo, ut seditio sedaretur, sublatus est Mahumedes ab infera terra, et ostensus, et tunc quoque mihi visus est: apparuit similis Spiritibus corporeis, quibus non perceptio interior est, facie ad nigrum vergente, et audivi illum loquentem haec verba, Ego sum Mahumedes vester; et mox quasi subsidens.

831. Mahumedani infesti sunt Christianis primario propter fidem trium Personarum Divinarum, et inde cultum trium Deorum, totidem Creatorum, ac Romano-Catholicis insuper propter genuflexiones coram simulacris, et inde hos vocant Idololatras, et illos fanaticos, dicentes quod faciant Deum Tricipitem, et quod dicant unum ac mussitent tres, proinde quod scindant Omnipotentiam, et ex una et unius faciant tres; et quod ita sint sicut Fauni cum tribus cornibus, uno pro quovis Deo, et insimul tres pro uno, et quod sic orent, sic psallant, et sic e suggestibus sonent.

832. Est Mahumedanis, sicut omnibus Gentibus quae agnoscunt Deum unum, ac amant justum, et faciunt bonum ex Religione, suum Caelum, sed extra Christianum: ast Caelum Mahumedanum in duos est distinctum, in Inferiori vivunt honeste cum pluribus uxoribus, sed inde non alii in Caelum superius elevantur, quam qui abdicant pellices, et agnoscunt Dominum Salvatorem nostrum, et simul Ipsius Dominium super Caelum et Infernum. Audivi quod illis impossibile sit cogitare Deum Patrem et Dominum nostrum esse unum, sed quod illis possibile sit credere, quod dominetur super Caelos et Inferna, quia Filius Dei Patris est: haec Fides apud

Digitized by Google

illos est, per quam ascensus in superius Caelum illis a Domino datur.

833. Quod Religio Mahumedana recepta sit a pluribus Regnis, quam Religio Christiana, potest scandalo esse illis, qui de Divina Providentia cogitant, et simul credunt, quod non aliquis salvari possit, quam qui Christianus natus est: at Religio Mahumedana non est scandalum illis, qui credunt quod omnia sint Divinae Providentiae; hi inquirunt, in quo est, et quoque inveniunt. Est in hoc, quod Mahumedana Religio agnoscat Dominum pro Maximo Propheta, Sapientissimo omnium, et quoque pro Filio Dei; at quia modo Alcoranum Librum religionis suae fecerunt, et inde Mahumedes, qui illum conscripsit, cogitationibus illorum insedit, et aliquo cultu illum prosequuntur, ideo parum de Domino nostro cogitant. Ut plene sciatur, quod illa Religio ex Divina Domini Providentia exsuscitata sit, ad delendum Idololatrias plurium Gentium, in aliquo ordine dicetur, sed primum de origine Idololatriarum. Ante illam Religionem fuit Cultus idololatricus in perplurima Regna terrarum Orbis, effusus, causa fuit, quia Ecclesiae ante Adventum Domini, fuerunt omnes Ecclesiae repraesentativae; talis etiam fuit Ecclesia Israëlitica, ibi Tabernaculum, Vestes Aharonis, Sacrificia, Omnia Templi Hierosolymitani, et quoque Statuta repraesentabant: et apud Antiquos fuit scientia Correspondentiarum, quae etiam est Repraesentationum, ipsa Scientia scientiarum, imprimis exculta ab Aegyptiis, inde horum Hieroglyphica. Ex illa Scientia sciverunt, quid significabant omnis Generis Animalia, tum quid omnis Generis Arbores, ut et quid Montes, Colles, Fluvii, Fontes; ut et quid Sol, Luna et Stellae; per illam Scientiam fuit illis etiam cognitio Spiritualium, quoniam illa quae repraesentabantur, quae sunt talia quae sapientiae spiritualis sunt apud Angelos in Caelo, erant origines. Nunc quia omnis Cultus illorum erat Repraesentativus, consistens ex meris Correspondentiis, ideo super Montibus et Collibus, et quoque in Lucis et Hortis, habuerunt Cultus; et ideo Fontes sanctificabant, et insuper Sculptiles Equos, Boves, Vitulos, Agnos, imo Aves, Pisces, Serpentes fecerunt, et hos posuerunt juxta Templa, et in horum Atriis, et quoque Domi, in ordine secundum spiritualia

Digitized by Google

Ecclesiae quibus correspondebant, seu quae repraesentabant, et inde significabant. Post tempus, quando scientia Correspondentiarum obliterata fuit, caepit Posteritas colere ipsa Sculptilia ut in se sancta, nescientes quod Antiqui Parentes illorum non viderint aliquid sancti in illis, sed solum quod secundum correspondentias repraesentarent Sancta. Ex his ortae sunt Idololatriae, quae impleverant tot Regna Orbis. Ut illae Idololatriae exstirparentur, ex Divina Domini Providentia factum est, ut Nova Religio geniis Orientalium accommodata auspicaretur, in qua aliquid ex utroque Testamento Verbi etiam esset, et quae doceret, quod Dominus in Mundum venerit, et quod Ille esset Maximus Propheta, Sapientissimus omnium, et Filius Dei: hoc factum est per Mahumedem, a quo Religio illa vocata est. Ex his patet, quod haec Religio ex Divina Domini Providentia exsuscitata sit, ac geniis Orientalium, ut dictum est, accommodata, ob finem, ut deleret idololatrias tot Gentium, et daret aliquam cognitionem de Domino, antequam in Mundum spiritualem, quod fit post mortem, venirent: quae Religio non recepta fuisset a tot Regnis, et potuisset Idololatrias ibi exstirpare, nisi conveniens ideis cogitationum illorum facta esset: imprimis nisi Polygamia permissa fuisset, etiam ex causa, quia Orientales absque illa permissione prae Europaeis flagravissent in spurca Adulteria, et periissent.

884. Quondam datum est percipere, qualis est Calor amoris Polygamici illorum; loquutus sum cum uno, qui vicem Mahumedis obivit, et Vicarius ille post aliquam loquelam ad distantiam cum illo, transmisit ad me cochleare ebenum, et alia, quae erant indicia quod ab illo; et simul tunc aperta est communicatio e variis locis pro calore amoris Polygamici illorum, qui sensus est e quibusdam locis sicut calor in Balneis post lavationes; e quibusdam sicut calor in Culinis ubi lixantur carnes; e quibusdam sicut calor in Popinis ubi esculenta faetida veno exstant; ex quibusdam sicut in Cellariis apud Pharmacopolas, ubi emulsa et similia parantur; e quibusdam sicut calor in lupanariis et ganeis; et e quibusdam sicut in Tabernis, ubi pelles, coria et calcei venduntur; Calori isti etiam inerat sicut rancidum, austerum et urens ex Zelotypia. Calor autem in Caelis Christianis, dum Jucundum amoris illorum sentitur ut

Digitized by Google

Odor, est fragrans sicut in Hortis et Vineis, et sicut in Rosetis, et alicubi sicut in Aromatopoliis, et alicubi sicut in Torcularibus, et in Cellis vinariis. Quod Jucunda Amorum in Mundo spirituali multoties sentiantur ut Odores, in MEMORIALIBUS meis post Capita, passim ostensum est.

DE AFRICANIS IN MUNDO SPIRITUALI; ET QUOQUE ALIQUID DE GENTIBUS.

835. Gentes, quae non aliquid norunt de Domino, in Mundo spirituali apparent extra illos, qui norunt; usque ita, ut ultimas peripherias faciant non alii, quam qui prorsus Idololatrae sunt, ac Solem et Lunam in Mundo priori adoraverunt. Illi autem, qui Unum Deum agnoscunt, ac Praecepta, qualia sunt in Decalogo, religionis et inde vitae faciunt, immediatius communicant cum Christianis in Meditullio; nam communicatio sic non intercipitur a Mahumedanis et Pontificiis. Gentes etiam distinctae sunt secundum genios et facultates recipiendi lucem per Caelos a Domino: sunt enim ex illis Interiores et Exteriores, quod trahunt partim ex Climate, partim ex Stirpe e qua, partim ex Educatione, et partim ex Religione. Africani reliquis sunt Interiores.

836. Omnes qui unum Deum Creatorem Universi agnoscunt et colunt, ideam Hominis de Deo fovent, dicunt, quod nemo aliam de Deo possit habere: cum audiunt, quod plures de Deo foveant ideam sicut Aetheris aut Nubis, quaerunt ubinam illi sunt, et cum dicitur, quod sint inter Christianos, negant quod dabile sit; sed respondetur, quod sit illis talis idea ex eo, quod Deus in Verbo dicatur Spiritus, et de spiritu non aliter cogitant, quam sicut de substantia Aetheris, aut de aliqua forma Nubis, non scientes quod omnis Spiritus et omnis Angelus sit Homo; at usque exploratum est, num spiritualis illorum idea sit similis ideae illorum naturali, et compertum est, quod non similis sit apud illos, qui Dominum Salvatorem pro Deo Caeli et Terrae interius agnoscunt. Audivi quendam Presbyterum dicentem, quod nemo possit habere ideam Divini Humani, et vidi illum translatum ad varias Gentes, ad interiores et quoque ad Caelos illorum, et tandem ad Caelum Chri-

Digitized by Google

stianum, et ubivis data est communicatio perceptionis interioris illorum de Deo, et animadvertit, quod non alia illis idea Dei esset quam idea Divini Hominis, et quod non ab alio potuisset creari homo, qui imago et similitudo.

837. Quoniam Africani prae reliquis interiori Judicio pollent, cum illis commercium sermonis habui de rebus altioris indaginis, et nuper de Deo; de Domino Redemptore; deque Interiori et Exteriori homine; et quia delectabantur illo sermone, afferam aliqua, quae de Tribus illis ex interiori visu, perceperunt: DE DEO DIXERUNT, quod omnino descenderit, et se videndum hominibus obtulerit, quia est Creator, Tutor et Ductor illorum, et quia Genus humanum Ipsius est; et quod videat, lustret et provideat omnia et singula quae in Caelis et in Terris sunt, ac bona illorum sicut in Se, et Se in illis; causa est, quia est Sol Caeli Angelici, qui tam alte supra Mundum spiritualem sicut Sol terrae supra Mundum naturalem conspicitur, et qui est Sol, is videt, lustrat et providet omnia et singula quae infra sunt; et quia Divinus Amor Ipsius est qui apparet ut Sol, sequitur quod prospiciat maximis et minimis talia quae vitae sunt, et hominibus talia quae amoris et sapientiae sunt, illa quae Amoris sunt per calorem inde, et illa quae sapientiae per lucem inde. Si itaque formatis vobis ideam de Deo, quod sit Sol Universi, omnino ex illa idea videbitis et agnoscetis Ipsius Omnipraesentiam, Omniscientiam et Omnipotentiam.

838. Ulterius SERMO CUM ILLIS FUIT DE DOMINO SALVATORE; et dictum est, quod Deus in essentia sua sit Divinus Amor, et quod Divinus Amor sit sicut purissimus Ignis; et quia Amor in se spectatus non intendit aliud quam ut unum fiat cum altero quem amat, ac Divinus Amor, quam ut uniat se homini et hominem sibi, usque adeo ut Ipse in illo sit et ille in Ipso; et quia Divinus Amor est sicut purissimus Ignis, patet, quod Deus, quia talis, minime potuerit in homine esse, et facere ut homo in Ipso sit, nam sic redigeret totum hominem in tenuissimum fumum: sed quia Deus ex sua essentia arsit amore uniendi se cum homine, necessum fuit ut se circumvelaret corpore accomodato ad receptionem et conjunctionem; quare descendit et assumsit Humanum secundum Ordinem ex se a Crea-

Digitized by Google

tione Mundi constabilitum, qui erat, ut a Virtute a Se propagata conciperetur, gestaretur in utero, nasceretur, et dein cresceret sapientia et amore, et sic appropinquaret ad unionem cum Divina sua Origine, et quod sic Deus factus sit Homo, ac Homo Deus; quod ita sit, Scriptura de Ipso, quae apud Christianos est, et vocatur Verbum, manifeste docet et testatur, et Ipse Deus, qui in Humano suo vocatur Jesus Christus, dicit, quod Pater in Ipso sit, et Ipse in Patre, et quod qui videt Ipsum, videat Patrem, praeter plura ejusdem rei. Quod Deus, cujus Amor est sicut purissimus Ignis, non aliter potuerit unire Se homini et hominem Sibi, videt etiam Ratio; num potest Ignis Solis, qualis in se est, tangere hominem, minus inire illum, nisi circumvelet radios suos atmosphaeris, et sic per temperatum calorem se accommodatum sistat: Num potest purus Aether circumfundere hominem, et minus influere in bronchias pulmonum ejus nisi stipatus aëre, et sic se adaptare: ne quidem potest Piscis vitam trahere in aëre, sed in Elemento vitae ejus applicato: imo ne quidem potest Rex in terris in sua persona seu immediate administrare omnia et singula in suo Regno, nisi per Praefectos superiores et inferiores, qui simul Regium Ipsius Corpus constituunt. Neque potest Anima hominis se sistere videndam alteri, consortium inire cum illo, et amoris sui documenta communicare, nisi quam per Corpus; quomodo tunc Deus nisi per Humanum, quod Ipsius est. His auditis, Africani prae reliquis, quia interius rationales sunt, perceperunt; et quisque secundum suam perceptionem favit.

839. Postremo consociatus est sermo de Interiore et Exteriore homine; et dictum est, quod homines, qui interius res percipiunt, sint in luce veri, quae est lux Caeli, et quod homines qui exterius res percipiunt sint in nulla luce veri, quia solum in luce Mundi; quod sic homines Interiores sint in intelligentia et sapientia, Exteriores autem in vesania et in visione praepostera: quod homines Interiores sint spirituales, quia ex spiritu elevato supra corpus cogitant, quare vident vera in luce; at quod Exteriores homines sint Naturales sensuales, quia ex fallaciis sensuum corporis cogitant; quare vident vera sicut in nimbo, et cum apud se versant illa, vident falsa ut vera: quod Interni homines sint sicut qui stant super

Digitized by Google

Monte in campo, aut super Turri in urbe, aut super Specula in mari; at Externi homines sunt sicut qui stant in valle sub monte, aut in crypta sub turri, aut in cymba sub specula, qui non vident nisi quam proxima: et porro, Interni homines sunt sicut qui habitant in secunda aut tertia mansione Domus seu Palatii, cujus parietes sunt continentes fenestrae ex vitris crystallinis, qui in Urbe perspiciunt circum circa in amplitudine, et cognoscunt quamvis aediculam ibi; at Externi homines sunt sicut qui in infima mansione habitant, cujus fenestrae sunt ex papyris conglutinatis, qui ne quidem aliquam plateam extra domum vident, sed solum illa quae intra domum sunt, et haec non nisi quam ex candela aut foco: Interni homines etiam sunt sicut Aquilae in alto, et vident late omnia sub se; et vicissim Externi homines sunt sicut Galli, qui super stapede alta voce coram gallinis, quae humi gradiuntur, canunt: et insuper Interni homines percipiunt quod illa quae sciunt ad illa quae non sciunt, sint modo sicut aquae in urna ad aquas in lacu; at Externi homines non aliter percipiunt, quam quod sciant omnia. Ex his dictis laetati sunt Africani, quia ex interiori visu, quo praepollent, agnoverunt quod ita sit.

840. Quoniam Africani tales sunt, ideo apud illos hodie fit Revelatio, quae incepta vadit e Regione sua circum, sed non usque ad Maria; spernunt Advenas ex Europa, qui credunt hominem salvari per solam fidem, et sic per solum cogitare, et loqui, et non simul per velle et facere; dicentes quod nullus homo sit, cui aliquis Cultus, qui non vivit secundum Religionem suam, et si non, quod non possit aliter quam fieri stupidus et malus, quia tunc non recipit aliquid e Caelo; malitiam ingeniosam vocant etiam stupiditatem, quia non vita sed mors est in illa. Loquutus sum aliquoties cum Augustino, qui in tertio Saeculo fuerat Episcopus in Hippone in Africa, dixit quod hodie ibi sit, ac inspiret illis cultum Domini, et quod spes propagationis hujus Novi Evangelii in circumjacentes Regiones ibi sit. Audivi Angelorum gaudium super illa Revelatione, quod per eam aperiatur illis communicatio cum Rationali humano, hactenus per Universale Dogmaticum, quod Intellectus sub obedientia fidei Ecclesiasticorum, occluso.

Digitized by Google

DE JUDAEIS IN MUNDO SPIRITUALI.

841. Judaei ante Ultimum Judicium, quod factum est Anno 1757, ad latus sinistrum Meditullii Christiani in Valle ibi apparuerunt; post illud translati sunt in Septentrionem, et interdictum est illis commercium cum Christianis, nisi cum vagis extra Urbes. Sunt in illa Plaga duae magnae Urbes, in quas Judaei post mortem translati sunt, quas ante Judicium vocaverunt Hierosolymas, sed post illud alio nomine, quia post Judicium per Hierosolymam intelligitur Ecclesia quoad Doctrinam, in qua Dominus solus colitur. Praeficiuntur illis in suis Urbibus Judaei conversi, qui monent illos, ne contumeliose loquantur de Christo; et puniunt illos qui usque id faciunt. Plateae Urbium illorum oppletae sunt Caeno usque ad talos, et Domus immundis, a quibus etiam olent, propter quae non adiri possunt. Postmodum animadverti, quod plures ex illa Gente sedem commorationis etiam nacti sint in Plaga Meridionali, et dum quaesivi, quinam illi, dictum est, quod sint qui parvifecerunt Cultum reliquorum, et haeserunt animis de Messia num unquam venturus sit, tum qui de variis rebus in Mundo cogitaverunt ex ratione, et secundum illam vixerunt; horum plurimam partem constituunt Judaei qui nuncupantur Portugisi.

842. Apparet Judaeis aliquoties Angelus supra in media altitudine cum Baculo in manu, et dat credere quod sit Moses, ac hortatur ut desistant a vesania de exspectatione Messiae etiam ibi, quia Messias est Christus, qui illos et omnes regit, et quod ille id sciat, et quoque de Ipso sciverit, dum in Mundo fuit: quibus auditis recedunt, et maxima pars obliviscuntur, et pauci retinent. Qui retinent, illi mittuntur in Synagogas, quae sunt ex Conversis, ac instruuntur, et illis, dum instructi sunt, dantur novae Vestes pro laceris, et datur Verbum nitide scriptum, tum Habitatio in Urbe non indecora: illi autem qui non recipiunt, dejiciuntur, ac multi in Sylvas et Deserta, ubi agunt inter se latrocinia.

843. Judaei negotiantur in illo Mundo sicut in priori cum variis, imprimis cum Lapidibus pretiosis, quos sibi per vias incognitas comparant e Caelo, ubi Lapides pretiosi in copia

Digitized by Google

sunt. Quod Negotiatio illis cum Lapidibus pretiosis sit, est causa, quia Verbum in sua originali Lingua legunt, et Sensum literae ejus Sanctum habent, ac Lapides pretiosi Sensui literae correspondent; quod spiritualis origo illorum Lapidum sit Sensus literae Verbi, et quod inde sit correspondentia illorum, supra in Capite de SCRIPTURA SACRA, n: 217. 218, videatur. Possunt etiam arte parare similes ac phantasiam inducere, quod genuini sint; sed hi a suis Praefectis severe mulctantur.

844. Judaei prae aliis non sciunt quod in Mundo spirituali sint, sed credunt se adhuc in Mundo naturali esse, causa est, quia prorsus Externi homines sunt, et non aliquid de Religione cogitant ex interiori: quare etiam loquuntur similiter de Messia sicut prius, et quidam quod venturus sit cum Davide, et fulgens diadematibus praeiturus illis, ac introducturus illos in Terram Canaanem, et in via elevatione Baculi exsiccaturus fluvios quos transibunt, et quod Christiani, quos inter se etiam Gentes vocant, tunc alas vestium illorum arrepturi, suppliciter orantes ut liceat comitari, et quod recepturi Divites secundum copias, et quod hi quoque illis servituri sint: in his confirmant se per illa quae leguntur apud Sachariam Cap. VIII: 23. et apud Esajam Cap. LXVI: 20.: et de Davide, quod venturus sit, et futurus illorum Rex et Pastor, ex Jeremia Cap. XXX: 9; exque Ezechiele Cap. XXXIV: 23 ad 25. Cap. XXXVII: 23 ad 26. prorsus non volentes audire, quod per Davidem ibi intelligatur Dominus noster Jesus Christus; et quod per Judaeos ibi intelligantur illi qui ab Ecclesia Ipsius erunt.

845. Dum interrogantur num firmiter credant, quod omnes in Terram Canaanem venturi sint, dicunt quod tunc omnes, et quod tunc Judaei defuncti resurrecturi sint, et quod ex sepulchris suis intraturi Terram illam; cum regeritur, quod nequaquam possint exire sepulchris, quoniam ipsi post mortem vivunt; respondent quod tunc descensuri sint, ac intraturi sua corpora, et sic victuri. Cum dicitur, quod Terra illa non possit capax esse omnium, respondent quod tunc ampliabitur. Cum dicitur, quod Regnum Messiae, quia Filius Dei est, non futurum sit super Terra, sed in Caelo, respondent quod Terra Canaan tunc futura sit Caelum. Cum dicitur, quod non sciant

Digitized by Google

ubi Bethlechem Ephrataea, ubi Messias nascetur, secundum praedictionem apud Micham Cap. V: 1. et apud Davidem Psalm. CXXXII: 6., respondent quod Mater Messiae usque ibi paritura sit; et aliqui, quod ubi illa parit, ibi sit Bethlechem. Cum dicitur, quomodo potest Messias habitare cum tam malis, et hoc confirmatur per plura loca ex Jeremia, et imprimis ex Cantico Mosis, Deutr. XXXII:, quod pessimi sint, respondent quod inter Judaeos tam boni quam mali sint, et quod mali ibi intellecti sint. Cum dicitur, quod ortus illorum sit ex Cananitide, et ex scortatione Judae cum sua nuru, Genes. XXXVIII: respondent quod non fuerit scortatio; at cum regeritur, quod usque Judas mandaverit, ut illa propter scortationem educeretur, et combureretur, abeunt consultaturi, et post consultationem dicunt, quod modo fuerit Leviratus, quem non secundus ejus filius Onan, nec tertius ejus filius Schelah praestitit; et his addunt, quod perplurimi ex illis ex Tribu Levi sint, cui fuit presbyterium; sufficit, quod omnes simus ex lumbis Abrahami. Cum dicitur illis, quod interius in Verbo sensus spiritualis sit, in quo multum agitur de Christo seu Messia, respondent quod non ita sit; at quidam ex illis dicunt, quod interius in Verbo, seu in fundo ejus, non sit nisi quam aurum: Praeter similia alia.

* * * * *

846. „Quondam quoad Spiritum meum evectus sum in „Caelum Angelicum, et in unam Societatem ibi: et tunc ac„cesserunt ad me aliqui ex Sapientibus ibi, et dixerunt, Quid „Novum e Terra; dixi illis, hoc Novum est quod Dominus „revelaverit Arcana, quae excellentia excedunt Arcana ab ini„tio Ecclesiae huc usque revelata; quaesiverunt, quae sunt „illa, dixi; quod haec sint. I. Quod in Verbo in omnibus et „singulis sit Sensus spiritualis correspondens Sensui naturali, „et quod Verbum per illum Sensum sit conjunctio hominum „Ecclesiae cum Domino, et quoque consociatio cum Angelis, „et quod Sanctitas Verbi in illo Sensu resideat. II. Quod Cor„respondentiae, ex quibus Sensus spiritualis consistit, de„tectae sint: et quaesiverunt Angeli, anne habitatores Orbis „de Correspondentiis prius sciverunt; dixi, quod prorsus nihil,

Digitized by Google

„et quod latuerint nunc per millia Annorum, nempe, usque a „Hiobi tempore; et quod apud illos, qui eo tempore, et ante „illud vixerunt, Scientia Correspondentiarum fuerit Scientia „scientiarum, ex qua illis fuit Sapientia, quia Cognitio de „Spiritualibus, quae Caeli et Ecclesiae sunt; sed quod Scien„tia illa, quia versa est in Idololatricam, ex Divina Domini „Providentia ita obliterata et deperdita sit, ut nemo viderit „aliquod signum de illa: sed quod usque nunc a Domino de„tecta sit, ut fiat conjunctio hominum Ecclesiae cum Ipso et „consociatio cum Angelis; et hae fiunt per Verbum, in quo „omnia et singula Correspondentiae sunt. Angeli valde gavisi „sunt, quod placuerit Domino revelare hoc magnum Arcanum, „per millia Annorum tam alte reconditum; et dixerunt, quod „hoc factum sit propter finem, ut Ecclesia Christiana, quae „fundatur super Verbo, et nunc in suo fine est, iterum revi„vat, et trahat Spiritum per Caelum a Domino. Quaesiverunt, „num per illam Scientiam hodie detectum sit, quid Baptismus „et quid Sancta Caena significant, de quibus tam varia huc „usque cogitaverunt, et respondi, quod detectum sit. III. Porro „dixi, quod hodie a Domino revelatum sit de Vita hominum „post mortem; dixerunt Angeli, quid de Vita post mortem, „quis non scit, quod homo vivat post mortem; respondi, „sciunt et non sciunt, dicunt, quod non homo, sed Anima „ejus, et quod haec vivat spiritus, et de spiritu fovent ideam „sicut de vento aut aethere, et quod non vivat homo, quam „post diem ultimi Judicii, et quod tunc corporea, quae reli„querant in Mundo, tametsi a vermibus, muribus et piscibus „exesa, recolligerentur, et rursus coaptarentur in Corpus, „et quod homines sic resurrecturi sint; dixerunt Angeli, quid „hoc, quis non scit, quod homo vivat homo post mortem, „cum sola differentia, quod tunc vivat Homo substantialis, et „non materialis, ut prius, et quod Homo substantialis videat „hominem substantialem, aeque sicut Homo materialis mate„rialem, et quod non sciant unum discrimen, praeter quod in „statu perfectiori sint. IV. Quaesiverunt Angeli, quid sciunt „de nostro Mundo, ac de Caelo et Inferno; respondi, quod „nihil sciverint; at quod hodie a Domino detectum sit, qualis „est Mundus in quo Angeli et Spiritus vivunt, ita quale est

Digitized by Google

„Caelum et quale est Infernum; tum etiam quod Angeli et „Spiritus sint in conjunctione cum hominibus; praeter multa „Mirabilia de illis; Angeli laetati sunt, quod Domino placue„rit talia detegere, ne homo amplius ex ignorantia in ambigui„tate sit de sua Immortalitate. V. Amplius dixi, quod hodie „a Domino revelatum sit, quod in vestro Mundo sit alius Sol, „quam in nostro, et quod Sol vestri Mundi sit purus Amor, et „quod Sol nostri Mundi sit purus Ignis, et quod ideo omne „quod procedit ex Vestro Sole, quia est purus Amor, trahat „ex Vita, et quod omne quod a nostro, quia est purus Ignis, „nihil ex vita trahat; et quod inde sit discrimen inter Spiri„tuale et Naturale, quod discrimen hactenus ignotum etiam „detectum est: ex quibus notum factum est, unde est Lux quae „illuminat sapientia Intellectum humanum, et unde est Calor, „qui accendit amore Voluntatem humanam. VI. Insuper dete„ctum est, quod sint Tres Gradus vitae, et quod inde sint tres „Caeli, et quod in illos Gradus distincta sit Mens hominis; et „quod inde Homo correspondeat tribus Caelis: dixerunt Angeli, „annon sciverunt hoc prius, respondi quod sciverint de Gradibus „inter plus et minus, sed nihil de Gradibus inter prius et poste„rius. VII. Interrogaverunt Angeli, num praeter illa revelata „sint plura, dixi, quod plura; quae sunt de Ultimo Judicio; „de Domino quod sit Deus Caeli et Terrae; quod Deus sit unus „et Persona et Essentia, in Quo Divina Trinitas, et quod Ille „sit Dominus: tum de Novà Ecclesia ab Ipso instauranda, et „de Doctrina illius Ecclesiae: de Sanctitate scripturae „sacrae; quod etiam Apocalypsis revelata sit: et insuper de „Incolis Planetarum; ac de Telluribus in Universo: prae„ter multa Memorabilia et Mirabilia e Mundo spirituali, per „quae plùra, quae sapientiae sunt, e Caelo detecta sunt.

847. „Post haec loquutus sum cum Angelis, quod adhuc „aliquid revelatum sit in Mundo a Domino, quaesiverunt quid „hoc, dixi, de Amore vere Conjugali, et de spiritualibus „ejus Delitiis; et dixerunt Angeli, quis non scit, quod deli„ciae Amoris conjugalis excedant delicias omnium amorum, et „quis non potest cogitare, quod in aliquem Amorem collatae „sint omnes beatitudines, faustitates, et jucunditatès, quae „usquam conferri possunt a Domino, quoniam correspondet

Digitized by Google

„Amori Domini et Ecclesiae, et quod Receptaculum illarum sit „Amor vere Conjugialis, qui ad plenum Sensum potest illas „recipere et percipere; respondi, quod hoc non sciant, quia „non adiverunt Dominum, et ideo non fugerunt Concupiscen„tias carnis, et sic non regenerari potuerunt, et Amor vere „conjugalis est unicé a Domino, et datur illis qui ab Ipso rege„nerantur; et hi quoque sunt, qui recipiuntur in Novam Do„mini Ecclesiam, quae in Apocalypsi per Novam Hierosoly„mam intelligitur. His addidi, quod in dubio sim, num ve„lint in Mundo hodie credere, quod ille Amor in se sit spiri„tualis, et inde ex Religione, ex causa, quia de illo fovent „modo ideam corpoream: proinde quod quia secundum Reli„gionem, sit spiritualis apud spirituales, naturalis apud natu„rales, et mere carnalis apud adulteros.

848. „Angeli ex his et illis auditis valde gavisi sunt, sed „percipiebant tristitiam in me; et sciscitabant, unde tibi tristi„tia, dixi, quod Arcana illa hodie a Domino revelata, tametsi „excellentia et dignitate excedunt Cognitiones hactenus evulga„tas, usque in Terris reputentur sicut non alicujus pretii: hoc „mirati sunt Angeli, et petierunt a Domino, ut liceret illis „despicere in Mundum, et despexerunt, et ecce merae tenebrae „ibi: et dictum illis est, ut scriberentur Arcana illa super Char„ta, et Charta demitteretur in Terras, et viderent portentum; „et factum est ita, et ecce Charta, cui Arcana illa inscripta „erant, demissa est e Caelo, et in progressu, dum adhuc erat „in Mundo spirituali, lucebat sicut Stella, at dum illa illapsa „est in Mundum naturalem, lux disparata est, et sicut decidit, „obtenebrata est: et dum ab Angelis demissa est in Caetus, ubi „docti et eruditi ex quibusdam Clericis et Laicis, auditum est „murmur a multis, in quo erant hae voces, quid hoc, num „aliquid, quid refert si illa scimus vel non scimus, nonne sunt „faetus Cerebri; et apparebat, sicut aliqui sumerent Chartam, „ac plicarent, volverent, et revolverent illam digitis, et quo„que sicut aliqui discerperent, et vellent proculcare pedibus; „sed a Domino arcebantur ab illo facinore, et mandatum est „Angelis, ut retraherent illam et cnstodirent; et quia Angeli „tristes facti sunt, et cogitaverunt quousque hoc, dictum est,

Digitized by Google

„USQUE AD TEMPUS ET TEMPORA, ET DIMIDIUM TEMPORIS, „Apoc. XII: 14.

849. „Post haec audivi infestum murmur ex Inferis, et „simul has voces, FAC MIRACULA ET CREDEMUS, et retuli, „numne illa sunt Miracula, et responsum est, non sunt: et „quaesivi, quae ergo Miracula, et dictum est, manifesta et „revela futura, et fidem habebimus, sed respondi, talia a „Domino non dantur, quoniam quantum homo scit futura, tan„tum ejus ratio et intellectus cum prudentia et sapientia cadit „in otium, torpet et labefactatur: et iterum quaesivi, quae „alia Miracula faciam, et tunc clamatum est; fac similia quae „Moses in Aegypto, et respondi, forte ad illa obduraturi estis „corda vestra sicut Pharao et Aegyptii, et responsum est, quod „non; et iterum dixi, asseverate mihi, quod non saltaturi si„tis circum Vitulum aureum, et adoraturi illum, sicut posteri „Jacobi, quod fecerunt a Mensis spatio postquam viderunt te„tum Montem Sinai ardentem, et audiverunt Ipsum Jehovam „ex igne loquentem, ita post Miraculum, quod erat omnium „maximum; *Vitulus aureus in spirituali Sensu est Voluptas „carnis;* et responsum est ex Inferis, non erimus sicut posteri „Jacobi. At tunc audivi hoc e Caelo illis dictum, si non cre„ditis Mosen et Prophetas, hoc est, Verbum Domini, non „credetis ex miraculis plus quam posteri Jacobi in deserto, neve „plus quam illi crediderunt, dum suis oculis viderunt Miracula „ab Ipso Domino, cum fuit in Mundo, facta.

850. „Post haec vidi quosdam ex Inferis, unde audita „sunt illa, ascendentes, qui me tono gravi alloquuti dixerunt, „quamobrem Dominus tuus Arcana, quae in longa serie modo „enumeravisti, revelavit tibi qui es Laicus, et non alicui ex „Clero; ad quae respondi, quod hoc in beneplacito Domini „sit, qui me ad hoc munus a prima juventute praeparavit; at„tamen quaeram retro [ex] vobis, cur Dominus dum in Mundo „fuit, elegit Piscatores in Discipulos, et non aliquos ex Legis„peritis, Scribis, Sacerdotibus, seu Rabbinis; ventilate hoc „inter vos, et ex judicio concludite, ac invenietis causam; his „auditis factum est murmur, et post hoc silentium.

851. „Praevideo, quod multi qui legunt Memorabilia „post Capita, credituri sint, quod sint imaginationis inventa,

Digitized by Google

„sed assevero in veritate quod non sint inventa, sed vere visa „et audita, non visa et audita in quodam Statu Mentis sopitae, „sed in statu plenae Vigiliae: placuit enim Domino Se Ipsum „mihi manifestare, et me mittere ad docendum illa, quae erunt „Novae Ipsius Ecclesiae, quae per Novam Hierosolymam in „Apocalypsi intelligitur; propter quem finem interiora Mentis „seu Spiritus mei aperuit, ex quo mihi datum est in Mundo „spirituali cum Angelis esse, et simul in Mundo naturali cum „hominibus, et hoc nunc per Viginti septem Annos. Quis in Chri„stiano Orbe aliquid scivisset de Caelo et Inferno, nisi placuerit „Domino aperire alicui Visum spiritus ejus, ac monstrare et do„cere. Quod talia, quae in Memorabilibus descripta sunt, ap„pareant in Caelis, constat manifeste a similibus, quae visa et „descripta sunt in Apocalypsi a Johanne, ut et quae visa et „descripta sunt in Verbo Veteris Testamenti a Prophetis. In „Apocalypsi sunt haec, Quod viderit Filium hominis in me„dio septem Candelabrorum: quod viderit Tabernaculum, „Templum, Arcam, Altare in Caelo: Librum obsignatum „septem sigillis, illum apertum, et inde exeuntes Equos: qua„tuor Animalia circum Thronum: duodecim millia Electos ex „unaquavis Tribu: Locustas ascendentes ex Abysso: Mulierem „parientem filium masculum, ac fugientem in desertum propter „Draconem: duas Bestias unam ascendentem ex mari, alte„ram e terra: Angelum volantem in medio Caelo habentem „Evangelium aeternum: Mare vitreum igne mixtum: Angelos „septem habentes plagas septem ultimas; Phialas ab illis effu„sas in terram, in mare, in fluvios, in solem, in thronum „bestiae, in Euphratem, et in Aërem: Mulierem sedentem „super Bestia coccinea: Draconem ejectum in stagnum ignis „et sulphuris: Equum album: Caenam magnam: Caelum no„vum et Terram novam: Sanctam Hierosolymam descenden„tem e Caelo, descriptam quoad portas, murum et hujus fun„damenta; tum Fluvium aquae vitae, et Arbores vitae facien„tes fructus quovis mense; praeter plura, quae omnia visa „sunt Johanni, ac visa dum quoad spiritum suum fuit in Mun„do spirituali et in Caelo. Praeter quae visa sunt Apostolis „post resurrectionem Domini, ut quae deinde Petro, Act. „Apost. Cap. XI; tum quae visa et audita Paulo. Praeterea

Digitized by Google

„quae PROPHETIS in Veteri Testamento; ut EZECHIELI, quod „viderit quatuor Animalia, quae erant Cherubi, Cap. I et X: „quod Novum Templum et Novam Terram, et Angelum me„tientem illa, Cap. XL ad XLVIII: quod abductus Hieroso„lymam, et viderit ibi abominationes, et quoque in Chal„daeam, Cap. VIII: et XI. Simile factum est cum SACHA„RIA; quod viderit Virum equitantem inter myrtos, Cap. I: 8 „seq: quod viderit quatuor Cornua; et dein Virum cum funi„culo mensurae in manu, Cap. III: quod viderit Volumen „volans, et Epham, Cap. V: 1. 6. quod viderit quatuor Cur„rus inter duos montes et Equos, Cap. VI: 1 seq. Pariter „cum DANIELE, quod viderit quatuor Bestias ascendentes e „Mari, Cap. VII: 1 seq: quod viderit Filium hominis ve„nientem in nubibus Caeli, Cujus dominium non transibit, et „Regnum non peribit, Cap. VII: 13. 14: quod viderit pugnas „Arietis et Hirci, Cap. VIII: 1 seq. quod viderit Angelum „Gabrielem, et cum illo loquutus sit, Cap. IX. Quod Puer „Elisaei viderit Currus et Equos igneos circum Elisaeum, et „quod illos viderit, cum oculi ejus aperti sunt, II Reg. VI: „17. Ex his et pluribus aliis in Verbo, constat, quod illa, „quae in Mundo spirituali existunt, apparuerint multis ante et „post Domini adventum: quid mirum, quod etiam nunc in„choante Ecclesia, seu descendente Nova Hierosolyma e „Caelo."

Digitized by Google

INDEX GENERALIS CONTENTORUM.

FIDES NOVI CAELI ET NOVAE ECCLESIAE IN FORMA UNIVERSALI ET SINGULARI, n: 1 ad 3.

CAPUT Imum DE DEO CREATORE.

DE UNITATE DEI.

1. Quod tota Scriptura sacra, et inde omnes Doctrinae Ecclesiarum in Christiano Orbe doceant, quod Deus sit, et quod Unus sit, n: 5 ad 7.
2. Quod universalis Influxus a Deo in animas hominum sit, quod Deus sit, et quod Unus, n: 8.
3. Inde est, quod in universo Mundo non detur Gens, cui Religio et sana Ratio est, quae non agnoscit Deum, et Deum unum esse, n: 9. 10.
4. Quod qualis Ille Deus unus est, Gentes et Populi abiverint et abeant in diversum, ex pluribus causis, n: 11.
5. Quod Ratio humana ex multis in Mundo percipere ac concludere possit, si vult, quod Deus sit, et quod unus sit, n: 12 ad 13.
6. Quod nisi Unus Deus foret, non potuisset Universum creari et conservari, n: 13.
7. Quod homo, qui non agnoscit Deum, ab Ecclesia sit excommunicatus, et damnatus, n: 14.
8. Quod apud homines, qui non agnoscunt Unum Deum, sed plures, nihil Ecclesiae cohaereat, n: 15.

DE DIVINO ESSE, QUOD EST JEHOVAH.

1. Quod Unus ille Deus dicatur Jehovah ex Esse, ita ex eo, quia Solus Est et Erit, et quia est Primus et Ultimus, Principium et Finis, Alpha et Omega, n: 19.
2. Quod Unus ille Deus sit ipsa Substantia et ipsa Forma, et quod Angeli et Homines sint substantiae et formae ex Ipso; et quod quantum hi in Ipso sunt et Ipse in illis, tantum sint Imagines et Similitudines Ipsius, n: 20.

Digitized by Google

3. Quod Divinum Esse sit Esse in Se, et simul Existere in Se, n: 21. 22.
4. Quod Divinum Esse et Existere in Se, non possit producere aliud Divinum, quod sit Esse et Existere in Se, consequenter quod Deus alius ejusdem Essentiae non dabilis sit, n: 23.
5. Quod pluralitas Deorum in Saeculis antiquis, et quoque hodiernis, non aliunde exstiterit, quam ex non intellecto Divino Esse, n: 24.

DE DEI INFINITATE, SEU IMMENSITATE ET AETERNITATE.

1. Quod Deus, quoniam Est et Existit in Se, et omnia in Universo sunt et existunt ex Ipso, Infinitus sit, n: 28.
2. Quod Deus, quoniam ante Mundum fuit, ita antequam Tempora et Spatia orta sunt, Infinitus sit, n: 29.
3. Quod Deus, postquam Mundus factus est, sit in Spatio absque spatio, et in Tempore absque tempore, n: 30.
4. Quod Infinitas Dei respective ad Spatia, dicatur Immensitas, et respective ad Tempora dicatur Aeternitas, et quod tametsi hi respectus sunt, usque nihil spatii sit in Ipsius Immensitate, et nihil temporis in Ipsius Aeternitate, n: 31.
5. Quod illustrata Ratio ex permultis in Mundo videre possit Infinitatem Dei, n: 32.
6. Quod omne Creatum sit Finitum, et quod Infinitum sit in finitis, ut in Receptaculis, et quod in Hominibus ut in sui Imaginibus, n: 33. 34.

DE DEI ESSENTIA, QUAE EST DIVINUS AMOR ET DIVINA SAPIENTIA.

1. Quod Deus sit ipse Amor et ipsa Sapientia, et quod illa duo faciant Essentiam Ipsius, n: 37.
2. Quod Deus sit ipsum Bonum et ipsum Verum, quia Bonum est Amoris, et Verum est Sapientiae, n: 38.
3. Quod Deus, quia est ipse Amor et ipsa Sapientia, sit ipsa Vita in se, n: 39. 40.

Digitized by Google

4. Quod Amor et Sapientia in Deo unum faciant, n: 41. 42.
5. Quod Essentia amoris sit amare alios extra se, velle unum cum illis esse, et beatificare illos ex se, n: 43. 44. 45.
6. Quod haec Amoris Divini fuerint causa Creationis Universi, et quod sint causa Conservationis ejus, n: 46. 47.

DE DEI OMNIPOTENTIA, OMNISCIENTIA ET OMNIPRAESENTIA.

1. Quod Divinae Sapientiae ex Divino Amore sit Omnipotentia, Omniscientia et Omnipraesentia, n: 50. 51.
2. Quod Dei Omnipotentia, Omniscientia et Omnipraesentia, non possint cognosci, nisi sciatur quid Ordo, et nisi sciantur haec, quod Deus sit Ordo, et quod una cum Creatione introduxerit Ordinem, tam in Universum, quam in omnia et singula ejus, n: 52 ad 55.
3. Quod Dei Omnipotentia tam in Universo quam in omnibus et singulis ejus, secundum Leges sui ordinis procedat et operetur, n: 56. 57. 58.
4. Quod Deus Omniscius sit, hoc est, percipiat, videat, et sciat omnia et singula usque ad minutissima, quae fiunt secundum Ordinem; et ex illis etiam quae fiunt contra Ordinem, n: 59 ad 62.
5. Quod Deus Omnipraesens sit a Primis ad Ultima sui Ordinis, n: 63. 64.
6. Quod Homo creatus sit forma Divini Ordinis, n: 65. 66. 67.
7. Quod Homo tantum in potentia contra malum et falsum ex Divina Omnipotentia sit, quodque tantum in sapientia de Bono et Vero ex Divina Omniscientia sit, et quod tantum in Deo ex Divina Omnipraesentia sit, quantum secundum Divinum Ordinem vivit, n: 68. 69. 70.

DE CREATIONE UNIVERSI.

Quod nemo possit aliquam justam ideam de Creatione Universi sibi comparare, nisi aliquae universales cognitiones praemissae Intellectum in statum perceptionis immittant, de quibus, n: 75.
Describitur Creatio Universi per quinque MEMORABILIA, n: 76. 77. 78. 79. 80.

Digitized by Google

CAPUT II^{dum}, DE DOMINO REDEMPTORE.

1. Quod Jehovah Deus descenderit et assumserit Humanum, ut redimeret et salvaret homines, n: 82. 83. 84.
2. Quod Jehovah Deus descenderit ut Divinum Verum, quod est Verbum, et tamen quod non separaverit Divinum Bonum, n: 85 ad 88.
3. Quod Deus assumserit Humanum secundum Divinum suum Ordinem, n: 89. 90. 91.
4. Quod Humanum, per quod Deus se misit in Mundum, sit Filius Dei, n: 92. 93. 94.
5. Quod Dominus per actus Redemptionis se Justitiam fecerit, n: 95. 96.
6. Quod Dominus per eosdem actus Se univerit Patri et Pater se Ipsi, n: 97 ad 100.
7. Quod sic Deus factus sit Homo, et Homo Deus in una Persona, n: 101. 102. 103.
8. Quod progressio ad unionem fuerit status Exinanitionis Ipsius, et quod ipsa Unio sit status Glorificationis Ipsius, n: 104. 105. 106.
9. Quod posthac nullus ex Christianis in Caelum veniat, nisi qui in Dominum Deum Salvatorem credit, n: 107. 108.
10. Corollarium, de Statu Ecclesiae ante Adventum Domini, et de Statu ejus post illum, n: 109.

DE REDEMPTIONE.

1. Quod ipsa Redemptio fuerit subjugatio Infernorum, et ordinatio Caelorum, et per illa praeparatio ad Novam Ecclesiam spiritualem, n: 115. 116. 117.
2. Quod absque illa Redemptione nullus homo salvari potuerit, nec Angeli in statu integritatis subsistere, n: 118. 119. 120.
3. Quod Dominus sic non modo homines, sed etiam Angelos redemerit, n: 121. 122.
4. Quod Redemptio fuerit Opus pure Divinum, n: 123.
5. Quod ipsa haec Redemptio non fieri potuerit, quam per Deum incarnatum, n: 124. 125.
6. Quod Passio crucis fuerit ultima Tentatio, quam Dominus

Digitized by Google

ut Maximus Propheta sustinuit, et quod fuerit medium Glorificationis Humani Ipsius, et non Redemptio, n: 126 ad 131.

7. Quod Passio crucis credatur fuisse ipsa Redemptio, sit fundamentalis error Ecclesiae; et quod ille error una cum errore de tribus Personis Divinis ab aeterno perverterit totam Ecclesiam, adeo ut non aliquid residuum spirituale in illa supersit, n: 132. 133.

CAPUT III^tium^, DE SPIRITU SANCTO, ET DE DIVINA OPERATIONE.

1. Quod Spiritus sanctus sit Divina Veritas, et quoque Divina Virtus et Operatio procedens a Deo Uno, in quo est Divina Trinitas, ita a Domino Deo Salvatore, n: 139. 140. 141.

2. Quod Divina Virtus et Operatio, quae intelligitur per Spiritum sanctum, sint in genere Reformatio et Regeneratio, et secundum has Innovatio, Vivificatio, Sanctificatio, et Justificatio, et secundum has Purificatio a malis, et Remissio peccatorum, et tandem Salvatio, n: 142 ad 145.

3. Quod Divina illa Virtus et Operatio, quae intelligitur per missionem Spiritus sancti, apud Clericos in specie sit Illustratio et Instructio, n: 146. 147. 148.

4. Quod Dominus operetur illas Virtutes in illis, qui credunt in Ipsum, n: 149. 150. 151.

5. Quod Dominus operetur ex Se a Patre, et non vicissim, n: 153. 154. 155.

6. Quod spiritus hominis sit ejus Mens, et quicquid ex illo procedit, n: 156. 157.
Corollarium, quod nullibi in Veteri Testamento dicatur, quod Prophetae loquuti sint ex Spiritu sancto, sed ex Jehovah Deo; aliter vero in Novo, n: 158.

DE DIVINA TRINITATE.

1. Quod Divina Trinitas sit, quae est Pater, Filius, et Spiritus sanctus, n: 164. 165.

2. Quod Tres illi, Pater, Filius, et Spiritus sanctus, sint

Digitized by Google

tria Essentialia unius Dei, quae faciunt unum, sicut Anima, Corpus, et Operatio apud hominem, n: 166 ad 169.

3. Quod ante Mundum creatum non fuerit haec Trinitas, sed quod post Mundum creatum, quando Deus incarnatus est, provisa et facta sit, et tunc in Domino Deo Redemptore et Salvatore Jesu Christo, n: 170. 171.
4. Quod Trinitas Divinarum Personarum ab aeterno, sic ante Mundum creatum, sit in ideis cogitationis Trinitas Deorum, et quod haec non possit aboleri per Confessionem oralem unius Dei, n: 172. 173.
5. Quod Trinitas Personarum ignota fuerit in Ecclesia Apostolica, sed quod exorta sit a Concilio Nicaeno, et inde introducta in Ecclesiam Romano-Catholicam, et ab hac in Ecclesias separatas ab illa, n: 174 ad 176.
6. Quod ex Trinitate Nicaena et simul Athanasiana exorta sit Fides in tres Deos, quae totam Ecclesiam Christianam perverterat, n: 177. 178.
7. Quod inde sit illa Abominatio desolationis, et Afflictio qualis non futura est, quas Dominus apud Danielem et Evangelistas, et in Apocalypsi, praedixerat, n: 179. 180. 181.
8. Tum hoc, quod nisi Novum Caelum et Nova Ecclesia a Domino conduntur, non conservaretur ulla caro, n: 182.
9. Quod ex Trinitate Personarum, quarum unaquaevis singulatim est Deus, secundum symbolum Athanasianum, plures absonae et heterogeneae ideae de Deo exstiterint, quae sunt phantasiae et abortus, n: 183. 184.

CAPUT IV^tum^, DE SCRIPTURA SACRA, SEU VERBO DOMINI.

1. Quod Scriptura sacra seu Verbum sit ipsum Divinum Verum, n: 189 ad 192.
2. Quod in Verbo Sensus spiritualis sit, hactenus ignotus, n: 193.
   — Quid Sensus spiritualis, n: 194.
   — Quod a Domino procedat Divinum Caeleste, Divinum Spirituale et Divinum Naturale, n: 195.

Digitized by Google

— Quod Sensus spiritualis in omnibus et singulis Verbi sit, ostensum, n: 196. 197. 198.
— Quod Dominus cum in Mundo fuit, loquutus sit per Correspondentias, ita spiritualiter cum naturaliter, n: 199.
— Quod ex Sensu spirituali sit, quod Verbum Divinitus inspiratum sit, et in omni voce sanctum, n: 200.
— Quod Sensus spiritualis hactenus ignotus fuerit; sed apud Antiquos notus, et de Correspondentiis apud hos, n: 201 ad 207.
— Quod Sensus spiritualis Verbi, non alicui posthac detur, nisi qui in genuinis Veris a Domino est, n: 208.
— Mirabilia de Verbo ex Sensu spirituali ejus, n: 209.
3. Quod Sensus literae Verbi sit Basis, Continens, et Firmamentum Sensus Spiritualis et Caelestis ejus, n: 210 ad 213.
4. Quod Divinum Verum in Sensu literae Verbi, sit in suo Pleno, in suo Sancto, et in sua Potentia, n: 214. 215. 216.
— Quod Vera Sensus literae Verbi intelligantur per Lapides pretiosos, ex quibus constabant fundamenta Novae Hierosolymae de qua in Apocalypsi, et hoc ex Correspondentia, n: 217.
— Quod bona et Vera Sensus literae correspondeant Urim et Thummim in Ephodo Aharonis, n: 218.
— Quod Vera et Bona in ultimis, qualia sunt in Sensu literae Verbi, significentur per Lapides pretiosos in Horto Edenis, in quo Rex Tyri dicitur fuisse, apud Ezechielem, n: 219.
— Quod eadem repraesentata sint per Aulaea, Vela et Columnas Tabernaculi, n: 220.
— Quod pariter per Externa Templi Hierosolymitani, n: 221.
— Quod Verbum in sua Gloria repraesentatum sit in Domino cum transformatus, n: 222.
— Quod potentia Verbi in ultimis repraesentata sit per Naziraeos, n: 223.
— De ineffabili Potentia Verbi, n: 224.

Digitized by Google

5. Quod Doctrina Ecclesiae ex Sensu literae Verbi haurienda sit, et per illum confirmanda, n: 225. 229. 230.
— Quod Verbum absque Doctrina non intelligatur, n: 226. 227. 228.
— Quod genuinum Verum, quod Doctrinae erit, in Sensu literae Verbi, non appareat aliis, quam qui in illustratione sunt a Domino, n: 231. 232. 233.
6. Quod per Sensum literae Verbi sit conjunctio cum Domino, et consociatio cum Angelis, n: 234 ad 239.
7. Quod Verbum in omnibus Caelis sit, et quod inde Sapientia Angelica, n: 240. 241. 242.
8. Quod Ecclesia sit ex Verbo, et quod talis sit apud hominem, qualis ei est intellectus Verbi, n: 243 ad 247.
9. Quod in singulis Verbi sit conjugium Domini et Ecclesiae, et inde conjugium Boni et Veri, n: 248 ad 253.
10. Quod Haereses ex Sensu literae Verbi captari possint, sed quod confirmare illas damnosum sit, n: 254 ad 260.
— quod plura in Verbo sint apparentiae veri, in quibus vera genuina latent, n: 257.
— Quod per confirmare apparentias veri, existant fallaciae, n: 258.
Quod Sensus literae Verbi sit Custodia pro genuinis veris, quae intus latent, n: 260.
— Quod Sensus literae Verbi per Cherubos repraesentatus sit, et in Verbo significetur, n: 260.
11. Quod Dominus in Mundo impleverit omnia Verbi, et per id factus sit Verbum, hoc est, Divinum Verum, etiam in ultimis, n: 261. 262. 263.
12. Quod ante hoc Verbum, quod hodie est in Mundo, fuerit Verbum quod deperditum est, n: 264. 265. 266.
13. Quod per Verbum etiam sit Lux illis, qui extra Ecclesiam sunt, et non habent Verbum, n: 267 ad 272.
14. Quod nisi Verbum foret, nemo sciret Deum, Caelum et Infernum, et Vitam post mortem, et minus Dominum, n: 273 ad 276.

Digitized by Google

CAPUT V^tum^, CATECHISMUS SEU DECALOGUS, QUOAD SENSUM EJUS EXTERNUM ET INTERNUM EXPLICATUS.

1. Quod Decalogus fuerit ipsa Sanctitas in Ecclesia Israëlitica; ibi de sanctitate Arcae in qua Lex, n: 283 ad 286.
2. Quod Decalogus in Sensu literae contineat communia praecepta fidei et vitae, in Sensu autem spirituali et caelesti universaliter omnia, n: 287 ad 290.
3. Primum Praeceptum: Non erit Deus alius coram faciebus meis: n: 291 ad 296.
4. Secundum Praeceptum: Non sumes Nomen Dei tui in vanum, quia non insontem habebit Jehovah, qui sumserit Nomen Ipsius in vanum, n: 297 ad 300.
5. Tertium Praeceptum: Memento diei Sabbathi ut sanctifices eum: sex dies laborabis et facies omne opus tuum, at Dies septimus Sabbathum Jehovae Deo tuo, n: 301 ad 304.
6. Quartum Praeceptum: Honora Patrem tuum et Matrem tuam, ut prolongentur dies tui, et ut bene tibi sit super terra, n: 305 ad 308.
7. Quintum Praeceptum: Non Occides, n: 309 ad 312.
8. Sextum Praeceptum: Non Maechaberis, n: 313 ad 316.
9. Septimum Praeceptum: Non Furaberis, n: 317 ad 320.
10. Octavum Praeceptum: Non respondebis contra proximum tuum falsus testis, n: 321 ad 324.
11. Nonum et Decimum Praeceptum: Non concupisces Domum proximi tui, non concupisces Uxorem proximi tui, non Servum ejus et Ancillam ejus, et Bovem ejus et Asinum ejus, et omne quod Proximo tuo, n: 325 ad 328.
12. Quod Decem Praecepta Decalogi contineant omnia quae amoris in Deum, et omnia quae amoris erga proximum sunt, n: 329 ad 331.

Digitized by Google

CAPUT VI^tum^, DE FIDE.

PRAEFATIO; Quod Fides sit primum tempore, at quod Charitas sit primum fine, n: 336.

1. Quod Fides salvifica sit in Dominum Deum Salvatorem Jesum Christum, n: 337 ad 339.
   — Quoniam est Deus visibilis, in quo invisibilis, n: 339.
2. Quod Fides in summa sit, quod qui bene vivit et rite credit, a Domino salvetur, n: 340 ad 342.
   — Quod Primum fidei in Ipsum, sit Agnitio quod FILIUS DEI sit, n: 342.
3. Quod homo fidem accipiat, per quod adeat Dominum, Veritates ex Verbo discat, et secundum illas vivat, n: 343 ad 348.
   — De Fidei Esse; de Fidei Essentia, [de Fidei Existentia,] de Fidei Statu, et de Fidei Forma, n: 344 seq.
   — De Fide mere naturali, quod sit persuasio mentiens fidem, n: 345 ad 348.
4. Quod Copia Veritatum sicut in fasce cohaerentium exaltet et perficiat fidem, n: 349 ad 354.
   — Quod Veritates fidei sint multiplicabiles in infinitum, n: 350.
   — Quod dispositio Veritatum fidei sit in series, ita sicut in fasciculos, n: 351.
   — Quod secundum copiam et cohaerentiam Veritatum perficiatur fides, n: 352. 353.
   — Quod Veritates fidei, utcunque numerosae sunt, et diversae apparent, a Domino unum faciant, n: 354.
   — Quod Dominus sit Verbum, sit Deus Caeli et Terrae, Deus omnis carnis, Deus Vineae seu Ecclesiae, Deus fidei, et ipsa Lux, Veritas, et Vita aeterna, ostensum ex Verbo, n: 354.
5. Quod Fides absque Charitate non sit fides, et quod Charitas absque Fide non sit charitas, et quod utraque nisi a Domino non vivat, n: 355 ad 361.
   — Quod homo sibi possit comparare fidem, n: 356.
   — Quod homo sibi possit comparare Charitatem, n: 357.

Digitized by Google

— Quod etiam homo sibi comparare possit vitam fidei et Charitatis, n: 358.
— Quod tamen usque nihil fidei, et nihil charitatis, et nihil vitae utriusque, sit ab homine, sed a solo Domino, n: 359.
— Discrimen inter Fidem naturalem, et Fidem spiritualem, et quod haec sit intus in illa a Domino, n: 360. 361.

6. Quod Dominus, Charitas, et Fides, unum faciant, sicut Vita, Voluntas et Intellectus in homine; et quod si dividuntur, unumquodvis pereat, sicut unio dilapsa in pollinem, n: 362 ad 367.
— Quod Dominus cum omni Divino suo Amore, cum omni sua Divina Sapientia, ita cum omni sua Divina Vita, influat apud omnem hominem, n: 364.
— Proinde quod Dominus cum omni essentia Fidei et Charitatis apud omnem hominem influat, n: 365.
— Quod illa quae influunt a Domino, recipiantur ab homine secundum ejus statum et formam, n: 366.
— Quod autem homo, qui dividit Dominum, Charitatem et Fidem, non sit Forma recipiens, sed forma destruens, n: 367.

7. Quod Dominus sit Charitas et Fides in homine, et quod homo sit Charitas et fides in Domino, n: 368 ad 372.
— Quod conjunctio cum Deo sit, per quam homini salus et vita aeterna, n: 369.
— Quod non dabilis sit conjunctio cum Deo Patre, sed cum Domino, et per Ipsum cum Deo Patre, n: 370.
— Quod conjunctio cum Domino sit reciproca, quae est quod homo sit in Domino et Dominus in homine, n: 371.
— Quod haec reciproca conjunctio Domini et hominis fiat per Charitatem et Fidem, n: 372.

8. Quod Charitas et Fides simul sint in bonis Operibus, n: 373 ad 377.
— Quod Charitas sit bene velle, et quod bona Opera sint bene facere ex bene velle, n: 374.
— Quod Charitas et Fides sint modo [res] mentales, et ca-

Digitized by Google

ducae, nisi, dum fieri potest, determinentur in actus, et in illis coëxistant, n: 375. 376.
— Quod sola Charitas non producat bona Opera, minus adhuc sola Fides, sed quod Charitas et Fides simul, n: 377.
9. Quod sit Fides vera, Fides spuria, et Fides hypocritica, n: 378 ad 381.
— Quod Ecclesia Christiana ab incunabulis suis inceperit a Schismatibus et Haeresibus infestari et discindi, de quibus, n: 378.
— Quod Fides vera sit unica, et quod sit in Dominum Deum Salvatorem Jesum Christum, et quod sit apud illos, qui credunt Ipsum esse Filium Dei, Deum Caeli et Terrae, ac Unum cum Patre, n: 379.
— Quod Fides spuria sit omnis Fides, quae recedit a vera, quae est unica, et quod sit apud illos qui aliunde ascendunt, et Dominum non ut Deum, sed solummodo ut Hominem spectant, n: 380.
— Quod Fides hypocritica sit nulla fides, n: 381.
10. Quod nulla Fides sit apud malos, n: 382 ad 384.
— Quod malis nulla fides sit, quia malum est Inferni, et Fides est Caeli, n: 383.
— Quod omnibus illis in Christianismo nulla fides sit, qui reprobant Dominum et Verbum, tametsi moraliter vivunt, ac rationaliter, etiam de fide, loquuntur, docent, et scribunt, n: 384.

CAPUT VII^{mum}: DE CHARITATE, SEU AMORE ERGA PROXIMUM: ET DE BONIS OPERIBUS.

1. Quod tres Amores universales sint, Amor Caeli, Amor Mundi, et Amor sui, n: 394. 395. 396.
— De Voluntate et Intellectu, n: 397.
— De Bono et Vero, n: 398.
— De Amore in genere, n: 399.
— De Amore sui, et de Amore Mundi in specie, n: 400.
— De Externo et Interno homine, n: 401.
— De mere Naturali et Sensuali homine, n: 402.

Digitized by Google

2. Quod tres illi Amores, dum rite subordinati sunt, perficiant hominem, at dum non rite subordinati sunt, pervertant et invertant illum, n: 403. 404. 405.
3. Quod omnis homo in singulari sit Proximus, qui amandus est, sed secundum quale boni ejus, n: 406 ad 411.
4. Quod Homo in plurali, qui est Societas minor et major, et quod Homo in composito ex illis, qui est Patria, sit Proximus qui amandus est, n: 412. 413. 414.
5. Quod Ecclesia sit Proximus, qui in superiori gradu amandus; et quod Regnum Domini in supremo, n: 415. 416.
6. Quod amare Proximum in se spectatum, non sit amare Personam, sed Bonum quod in Persona est, n: 417. 418. 419.
7. Quod Charitas et bona Opera sint duo distincta, sicut bene velle et bene facere, n: 420. 421.
8. Quod ipsa Charitas sit, juste et fideliter agere in Officio, Negotio, et Opere, in quo quisque est, et cum quibus in aliquo commercio est, n: 422. 423. 424.
9. Quod Beneficia Charitatis sint, dare pauperibus, et opitulari indigentibus, sed cum prudentia, n: 425 ad 428.
10. Quod sint Debita charitatis, quaedam [Publica, quaedam] Domestica, et quaedam Privata, n: 429 ad 432.
11. Quod Diversoria charitatis, sint Prandia, Caenae et Consortia, n: 433. 434.
12. Quod Primum Charitatis sit amovere mala, et Secundum ejus sit facere bona, quae usui proximo sunt, n: 435 ad 438.
13. Quod homo in Exercitiis Charitatis non ponat meritum in Operibus, dum credit quod omne bonum sit a Domino, n: 439 ad 442.
14. Quod Vita moralis, dum simul est spiritualis, sit Charitas, n: 443. 444. 445.
15. Quod Amicitia amoris ligata cum homine, qualiscunque est quoad spiritum, post mortem detrimentosa sit, n: 446 ad 449.
16. Quod detur Charitas spuria, Charitas hypocritica, et Charitas mortua, n: 450 ad 453.

Digitized by Google

17. Quod Amicitia amoris inter Malos, sit intestinum Odium inter illos, n: 454. 455.
18. De conjunctione amoris in Deum, et amoris erga Proximum, n: 456. 457. 458.

CAPUT VIIIvum, DE LIBERO ARBITRIO.

1. Hodiernae Ecclesiae Praecepta et Dogmata de Libero Arbitrio, n: 463. 464. 465.
2. Quod in Horto Edenis positae sint duae Arbores, una Vitae et altera Scientiae boni et mali, significet quod homini Liberum Arbitrium in spiritualibus datum sit, n: 466 ad 469.
3. Quod homo non sit Vita, sed Receptaculum vitae a Deo, n: 470 ad 474.
4. Quod homo, quamdiu vivit in Mundo, teneatur in medio inter Caelum et Infernum, et ibi in Aequilibrio spirituali, quod est Liberum Arbitrium, n: 475 ad 478.
5. Quod ex Permissione mali, in qua cujusvis Internus homo est, evidenter pateat, quod homini Liberum arbitrium in spiritualibus sit, n: 479 ad 482.
6. Quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus, Verbum non foret alicujus usus, consequenter Ecclesia non aliquid, n: 483. 484.
7. Quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus, non foret aliquid hominis, per quod se vicissim conjungat Domino, et inde non Imputatio, sed mera Praedestinatio, quae detestabilis, n: 485.
— Detestabilia de Praedestinatione evulgantur, n: 486. 487. 488.
8. Quod absque Libero Arbitrio in spiritualibus, Deus foret in causa mali, et sic nulla Imputatio charitatis et fidei, n: 489 ad 492.
9. Quod omne spirituale Ecclesiae, quod in Libero intrat, et quod ex Libero recipitur, maneat; non autem quod vicissim, n: 493 ad 496.
10. Quod Voluntas et Intellectus hominis in hoc Libero Arbitrio sint; sed quod facere malum, in utroque Mundo,

Digitized by Google

Spirituali et Naturali, per leges coërcitum sit, quoniam alioquin Societas utrinque periret, n: 497. 498. 499.

11. Quod si hominibus non foret Liberum Arbitrium in spiritualibus, potuissent omnes in universo terrarum Orbe intra unum diem adduci ad credendum in Dominum; sed quod hoc non fieri possit, est causa, quia id, quod non ex Libero arbitrio recipitur, non maneat, n: 500. 501. 502.

— Quod Miracula hodie non fiant, quia auferunt Liberum Arbitrium in spiritualibus, et cogunt, n: 501.

CAPUT IX^num^. DE PAENITENTIA.

1. Quod Paenitentia sit primum Ecclesiae apud hominem, n: 510. 511.

2. Quod Contritio, de qua hodie dicitur, quod praecedat Fidem, et quam sequitur consolatio Evangelii, non sit Paenitentia, n: 512 ad 515.

3. Quod sola Confessio oralis, quod Peccator sit, non sit Paenitentia, n: 516 ad 519.

4. Quod homo nascatur ad omnis generis mala, et quod nisi removeat illa quoad partem per Paenitentiam, maneat in illis, et qui manet in illis, non potest salvari, n: 520 ad 524.

— Quid impletio Legis, n: 523. 524.

5. Quod cognitio peccati, et exploratio alicujus apud se, paenitentiam inchoët, n: 525. 526. 527.

6. Quod actualis Paenitentia sit explorare se, cognoscere et agnoscere sua peccata, supplicare ad Dominum, et Novam vitam inchoare, n: 528 ad 531.

7. Quod vera Paenitentia sit non modo explorare acta vitae suae, sed etiam intentiones voluntatis suae, n: 532. 533. 534.

8. Quod etiam Paenitentiam agant illi, qui non explorant se, sed usque a malis, quia peccata sunt, desistunt: et quod haec Paenitentia fiat ab illis, qui Charitatis Opera ex religione faciunt, n: 535. 536. 537.

9. Quod Confessio coram Domino Deo Salvatore oporteat

Digitized by Google

fieri, et tunc supplicatio de ope et potentia resistendi malis, n: 538. 539. 560.

10. Quod actualis Paenitentia facilis sit apud illos, qui aliquoties illam egerunt, sed refractaria illis, qui non egerunt, n: 561. 562. 563.

11. Quod qui Paenitentiam nunquam egit, aut se introspexit et scrutatus est, tandem non sciat quid malum damnabile et quid bonum salutare, n: 564. 565. 566.

CAPUT X^mum^. DE REFORMATIONE ET REGENERATIONE.

1. Quod homo nisi denuo regeneratur, et sicut e novo creatur, non possit ingredi Reguum Dei, n: 572 ad 575.
2. Quod Nova Generatio seu Creatio fiat a solo Domino per Charitatem et Fidem, ut duo Media, cooperante homine, n: 576. 577. 578.
3. Quod omnes, quia omnes redempti sunt, regenerari possint, quisque secundum suum statum, n: 579 ad 582.
4. Quod Regeneratio fiat ad instar sicut homo concipitur, gestatur in utero, nascitur, et educatur, n: 583 ad 586.
5. Quod Primus actus novae generationis dicatur Reformatio, qui est Intellectus, et quod Secundus actus dicatur Regeneratio, qui est Voluntatis et inde Intellectus, n: 587 ad 590.
6. Quod Internus homo primum reformandus sit, et per hunc Externus, et quod homo sic regeneretur, n: 591 ad 595.
7. Quod dum hoc fit, pugna inter Internum et Externum hominem oriatur, et tunc qui vincit, dominetur super alterum, n: 596 ad 600.
8. Quod Homini regenerato sit nova Voluntas et novus Intellectus, n: 601 ad 606.
9. Quod Homo regeneratus sit in communione cum Angelis Caeli, et non regeneratus in communione cum spiritibus Inferni, n: 607 ad 610.
10. Quod quantum homo regeneratur, tantum removeantur peccata, et quod remotio illa sit Remissio peccatorum, n: 611 ad 614.

Digitized by Google

11. Quod Regeneratio non dabilis sit absque Libero Arbitrio in Spiritualibus, n: 615. 616. 617.
12. Quod Regeneratio non dabilis sit absque Veris, per quae formatur Fides, et cum quibus se conjungit Charitas, n: 618. 619. 620.
— Aliqua de Sexu masculino et faeminino in Regno vegetabili, n: 585.

CAPUT XI^mum^. DE IMPUTATIONE.

1. Quod Fides hodiernae Ecclesiae, quae perhibetur sola justificare, et Imputatio, unum faciant, n: 626. 627.
2. Quod Imputatio, quae est hodiernae Fidei, sit duplex, una Meriti Christi, et altera Salutis inde, n: 628 ad 631.
3. Quod Fides, quae est imputativa meriti et justitiae Christi Redemptoris, primum exorta sit a Decretis Synodi Nicaenae de tribus Personis Divinis ab aeterno, quae Fides [a] tempore illo ad praesens a toto Christiano Orbe recepta est, n: 632 ad 635.
4. Quod Fides imputativa meriti Christi non fuerit nota in Ecclesia Apostolica, quae praecessit; et nullibi intellecta in Verbo, n: 636 ad 639.
5. Quod Imputatio meriti et justitiae Christi sit impossibilis, n: 640. 641. 642.
6. Quod sit Imputatio, sed boni et mali, n: 643 ad 646.
7. Quod Fides et Imputatio Novae Ecclesiae nequaquam possint una esse cum Fide et Imputatione prioris Ecclesiae; et quod si una sunt, fiat collisio et conflictio talis, ut pereat omne Ecclesiae apud hominem, n: 647. 648. 649.
8. Quod Dominus omni homini imputet bonum, et quod Infernum omni homini imputet malum, n: 650 ad 653.
9. Quod Fides, cum quo se conjungit, faciat sententiam, si Fides vera se conjungit cum bono, fit sententia pro Vitá aeterna, at si Fides se conjungit cum malo, fit sententia pro Morte aeterna, n: 654 ad 657
10. Quod nulli imputetur Cogitatio, sed Voluntas, n: 658. 659. 660.

Digitized by Google

CAPUT XII^{mum}. DE BAPTISMO.

1. Quod absque cognitione de Sensu spirituali Verbi, nemo possit scire, quid Duo Sacramenta, Baptismus et Sancta Caena, involvunt et efficiunt, n: 667. 668. 669.
2. Quod per Lavationem, quae vocatur Baptismus, intelligatur Lavatio spiritualis, quae est Purificatio a malis, et sic Regeneratio, n: 670 ad 673.
3. Quod loco Circumcisionis institutus sit Baptismus, quia per Circumcisionem praeputii repraesentata est circumcisio cordis, propter finem, ut Ecclesia Interna succederet Ecclesiae Externae, quae in omnibus et singulis figurabat Ecclesiam Internam, n: 674. 675. 676.
4. Quod Primus usus Baptismi sit Introductio in Ecclesiam Christianam; et simul tunc Insertio inter Christianos in Mundo spirituali, n: 677 ad 680.
5. Quod Secundus usus sit, ut Christianus cognoscat et agnoscat Dominum Jesum Christum Redemptorem et Salvatorem, et sequatur Ipsum, n: 681. 682. 683.
6. Quod Tertius usus Baptismi, qui est finalis, sit, ut homo regeneretur, n: 684 ad 687.
7. Quod per Baptisma Johannis praeparata sit via, ut Jehovah Deus in Mundum posset descendere, et Redemptionem peragere, n: 688 [ad 691].

CAPUT XIII^{tium}. DE SANCTA CAENA.

1. Quod absque notitia de Correspondentiis naturalium cum spiritualibus, nemo scire possit Usus fructus Sanctae Caenae, n: 698 ad 701.
2. Quod ex notis Correspondentiis sciatur, quid per Carnem et Sanguinem Domini intelligitur, et quod simile per Panem et Vinum; videlicet, quod per Carnem Domini et per Panem intelligatur Divinum Bonum Amoris Ipsius, et quoque omne bonum Charitatis; et quod per Sanguinem Domini et per Vinum, intelligatur Divinum Verum Sapientiae Ipsius, et quoque omne verum Fidei; et per Manducationem appropriatio, n: 702 ad 710.

Digitized by Google

— Ostensum ex Verbo, quid intelligitur per Carnem, n: 704. 705.
— — — — quid per Sanguinem, n: 706.
— — — — quid per Panem, n: 707.
— — — — quid per Vinum, n: 708.

3. Quod ex his intellectis comprehendi possit, quod Sancta Caena universaliter et singulariter contineat omnia Ecclesiae et omnia Caeli, n: 711 ad 715.
4. Quod in Sancta Caena sit totus Dominus, et tota Ipsius Redemptio, n: 716. 717. 718.
5. Quod Dominus praesens sit, et aperiat Caelum illis, qui ad Sanctam Caenam digne accedunt; et quod etiam praesens sit apud illos qui indigne, sed quod his non aperiat Caelum: consequenter quod sicut Baptismus est Introductio in Ecclesiam, ita Sancta Caena sit introductio in Caelum, n: 719. 720. 721.
6. Quod illi ad Sanctam Caenam digne accedant, qui in Fide in Dominum et in Charitate erga proximum sunt, ita qui Regenerati sunt, n: 722 ad 724.
7. Quod illi, qui ad Sanctam Caenam digne accedunt, sint in Domino et Dominus in illis; proinde quod per Sanctam Caenam fiat conjunctio cum Domino, n: 725. 726. 727.
8. Quod Sancta Caena sit illis, qui digne accedunt, sicut obsignatio et sigillum, quod filii Dei sint, n: 728. 729. 730.

CAPUT XIV^tum^. DE CONSUMMATIONE SAECULI. DE ADVENTU DOMINI. ET DE NOVA ECCLESIA.

1. Quod Consummatio Saeculi, sit Ultimum tempus seu finis Ecclesiae, n: 753 ad 756.
2. Quod hodie sit Ultimum tempus Ecclesiae, quod a Domino apud Evangelistas, et in Apocalypsi, praedictum et descriptum est, n: 757. 758. 759.
3. Quod ultimum hoc tempus Ecclesiae Christianae, sit ipsa Nox, in quam desierunt Ecclesiae priores, n: 760 ad 763.

Digitized by Google

4. Quod post hanc Noctem sequatur Mane; et quod Adventus Domini sit illud, n: 764 ad 767.
5. Quod Adventus Domini, non sit Adventus Ipsius ad delendum Caelum aspectabile et Terram habitabilem, et ad creandum novum Caelum et novam Terram, sicut hactenus multi ex non intellecto Sensu spirituali Verbi opinati sunt, n: 768 ad 771.
6. Quod hic Adventus Domini, qui est Secundus, existat propter causam, ut separentur mali a bonis, ac ut salventur illi, qui crediderunt et credunt in Ipsum, ac ut ab his formetur Novum Caelum Angelicum et Nova Ecclesia in Terris: et quod absque eo non posset ulla caro conservari, Matth. XXIV: 22; n: 772 ad 775.
7. Quod Secundus hic Adventus Domini non sit in Persona, sed quod sit in Verbo, quod est ab Ipso et sic Ipse, n: 776. 777. 778.
8. Quod Secundus hic Adventus Domini fiat per hominem, coram quo Dominus in Persona Se manifestavit, et quem implevit suo spiritu ad docendum Novae Ecclesiae Doctrinas per Verbum ab Ipso, n: 779. 780.
9. Quod hoc per Novum Caelum et Novam [Terram, et inde descendentem Novam] Hierosolymam in Apocalypsi Cap. XXI, intelligatur, n: 781 ad 785.
10. Quod Nova haec Ecclesia sit Corona omnium Ecclesiarum, quae huc usque in Terrarum Orbe fuerunt, n: 786 ad 791.

ADDITAMENTUM.

1. De Mundo Spirituali, qualis ille, n: 792 ad 795.
2. De Luthero in Mundo spirituali, n: 796.
3. De Melanchthone in Mundo spirituali, n: 797.
4. De Calvino in Mundo spirituali, n: 798. 799.
5. De Hollandis in Mundo spirituali, n: 800 ad 805.
6. De Anglis in Mundo spirituali, n: 806 ad 812.
7. De Germanis in Mundo spirituali, n: 813 ad 816.
8. De Pontificiis in Mundo spirituali, n: 817 ad 821.
9. De Sanctis Pontificiorum in Mundo spirituali, n: 822 ad 827.

Digitized by Google

10. De Mahumedanis in Mundo spirituali, n: 828 ad 834.
11. De Africanis in Mundo spirituali: et quoque aliquid de Gentibus, n: 835 ad 840.
12. De Judaeis in Mundo spirituali, n: 841 ad 845.

INDEX MEMORABILIUM.

I. Audivi quosdam novos Advenas loquentes inter se de tribus Personis Divinis ab aeterno, et tunc quidam, qui in Mundo fuerat Primas, ideas cogitationis suae de mysterio illo aperuit, dicens, quod sua Mens fuerit et adhuc sit, quod Tres in Caelo sedeant super altis Thronis, Deus Pater super Throno ex obryzo auro cum Sceptro in manu; Deus Filius ad dextram super Throno ex purissimo argento, cum Corona super capite; et Deus Spiritus Sanctus super Throno ex splendido Crystallo, tenens Columbam in manu, in qua apparuit cum Christus baptizatus est; et quod circum circa illos in triplici ordine pensiles lampades ex lapidibus pretiosis coruscarent; et quod e longinquo in Circo starent innumerabiles Angeli adorantes et glorificantes; et insuper loquutus est de Spiritu sancto, quomodo infert fidem, purificat et justificat: dixit, quod plures ex suo Ordine his ejus ideis faverint; credens quod ego etiam, quia laicus, illis fidem haberem: at tunc data mihi copia loquendi inquii, quod a pueritia mea foverim ideam, quod Deus unus sit, quare explicui coram illo, quid involvit Trinitas, et quid significant Thronus, Sceptrum et Corona, ubi illa in Verbo praedicantur de Deo: quibus addidi, quod omnes qui credunt tres Personas Divinas ab aeterno, non possint aliter quam credere tres Deos, et insuper, quod Divina Essentia non sit partibilis, n: 16.
II. Angelorum sermo de Deo, quod Divinum Ipsius sit Divinum Esse in se, et non a se, et quod sit Unum, Idem, Ipsum, et Individuum: tum quod Deus non sit in loco, sed apud illos, qui in loco sunt: et quod Divinus Ipsius Amor

Digitized by Google

appareat Angelis ut Sol, et quod Calor inde sit in essentia sua Amor, et Lux inde in sua essentia Sapientia, n: 25.

— Quod Attributa Divina procedentia, quae sunt Creatio, Redemptio, et Regeneratio, sint unius Dei, et non Trium, n: 26.

III. Quoniam percepi, quod ingens multitudo hominum sit in persuasione, quod omnia Naturae sint, et inde quod Natura sit Creatrix universi, in quodam Gymnasio, ubi erant tales, loquutus sum cum quodam Ingenioso, de his Tribus: 1. Num Natura sit vitae, vel num Vita sit naturae. 2. Num Centrum sit expansi, vel num Expansum sit centri. 3. De Centro et Expanso Naturae et Vitae; et quod Centrum naturae sit Sol mundi naturalis, et hujus Expansum ipse ejus Mundus, et quod Centrum vitae sit Sol mundi spiritualis, et hujus Expansum ipse ejus Mundus; quae ab utraque parte ventilata sunt, et demum ostensum quid verum, n: 35.

IV. Quod in quoddam Theatrum sapientiae perductus sim, ubi congregati erant Spiritus angelici ex quatuor plagis, quibus e Caelo injunctum erat ventilare tria Arcana, 1. Quid Imago Dei et quid Similitudo Dei. 2. Cur homo non nascitur in scientiam ullius amoris, cum tamen bestiae et aves nascuntur in scientiam omnium suorum amorum. 3. Quid significat Arbor vitae, et Arbor scientiae boni et mali; et insuper quod conjungerent illa Tria in unam sententiam, et hanc referrent ad Angelos caeli; quibus factis Sententia relata est, et ab Angelis acceptata, n: 48.

V. Quod a malis Spiritibus mox supra Infernum auditus sit sicut strepitus maris, qui erat tumultus, qui inter illos exstitit, quia audiverunt super se, quod Deus Omnipotens se adstrinxerit ordini, et quod quidam inde ascenderint, et me de ea re acriter alloquuti sint, dicendo, quod Deus, quia Omnipotens est, non adstrictus sit alicui Ordini; ac interrogatus de Ordine, dixi, 1. Quod Deus sit ipse Ordo. 2. Quod hominem ex Ordine, in Ordine, et ad Ordinem creaverit. 3. Quod Mentem ejus rationalem creaverit secundum Ordinem Mundi spiritualis, et Corpus ejus secundum Ordinem Mundi naturalis. 4. Quod inde Lex ordinis sit,

Digitized by Google

quod homo ex suo Mundulo spirituali seu microurano recturus sit suum mundulum naturalem seu microcosmum, sicut Deus ex suo Macrourano seu Mundo spirituali regit suum Macrocosmum seu Mundum naturalem. 5. Quod inde plures Leges ordinis profluant, quae quoad partem adjectae sunt: quid postea spiritibus illis evenit, descriptum est, n: 71.

VI. De Ratiocinatione quorundam ex Batavia et Britannia in Mundo spirituali de Imputatione et Praedestinatione: ab una parte, cur Deus, quia est Omnipotens, non omnibus imputat Justitiam Filii sui, et sic facit illos Redemptos, cum tamen, quia est Omnipotens, potest omnes Satanas Inferni facere Angelos Caeli, imo si ei beneplacet, potest Luciferum, Draconem, et cunctos Hircos facere Archangelos, et quid opus nisi verbulo ad hoc: ab altera parte, quod Deus sit ipse Ordo, et quod nihil possit contra Leges sui Ordinis facere, quia hoc foret facere contra Seipsum: praeter plura, per quae de hac re inter se ludebant, n: 72.

VII. Quod postea cum aliis, qui in fide Praedestinationis erant, loquutus sim, qui illam ex Dei absoluta potentia seu Omnipotentia deduxerunt, et quod alioquin Deo minor potestas foret, quam Regi Monarchae in Mundo, qui potest leges Justitiae vertere sicut suas palmas, ac agere absolute sicut Octavius Augustus et quoque absolute sicut Nero; ad quae responsum est, quod Deus creaverit Mundum, ac omnia et singula ejus ex Se ut Ordine, et sic illis indiderit Ordinem, et quod Leges ordinis Ipsius sint totidem, quot Veritates in Verbo: et tunc recensitae sunt aliquae Leges Ordinis, ac quae et quales sunt a parte Dei, ut et quae et quales sunt a parte hominis; et quod illae mutari nequeant, quia Deus est Ipse Ordo, et quod homo creatus sit imago Ipsius ordinis, n: 73.

VIII. Quod loquutus sim cum congregatis ex Clericis et Laicis de Divina Omnipotentia, qui dixerunt quod Omnipotentia sit illimitata, et quod Omnipotentia limitata sit contradictio: ad quae responsum est, quod non sit contradictio Omnipotenter agere secundum leges Justitiae cum Judicio, dicitur etiam apud Davidem, quod Justitia et Judicium sint fulcrum

Digitized by Google

Throni Dei, Psalm. LXXXIX: 15, et quod non sit contradictio omnipotenter agere secundum leges Amoris et Sapientiae, sed quod Contradictio sit, quod Deus possit agere contra leges Justitiae et Amoris, et quod hoc foret ex non Judicio et Sapientia: et quod talem Contradictionem involvat Fides hodiernae Ecclesiae, quod Deus possit injustum facere justum, ac impium omnibus salutis donis et vitae praemiis insignire: praeter plura de hac Fide, et de Omnipotentia, n: 74.

IX. Quondam cum in meditatione de Creatione Universi a Deo eram, abductus sum spiritu ad quosdam sapientes, qui primum conquesti sunt de ideis apud se captis in Mundo, quae fuerunt de Creatione universi ex Chao, et de Creatione ex nihilo, quia illae meditationem de Creatione universi a Deo obscurant, pessumdant et pervertunt; quare ad interrogationem quid mea mens, expromsi hoc, quod vanum sit concludere aliud quam phantasticum de Creatione Universi, nisi sciatur quod duo Mundi sint, Spiritualis et Naturalis, et quod in utroque sit Sol; et quod Sol Mundi spiritualis sit purus Amor, in cujus medio est Deus, et quod ex illo sint omnia spiritualia, quae in se sunt substantialia; et quod Sol Mundi naturalis sit purus Ignis, et quod ex illo sint omnia naturalia, quae in se sunt materialia; et quod ex his cognitis concludi possit de Creatione Universi quod sit a Deo; et quomodo; quod etiam parum delineatum est, n: 76.

X. Quod aliqui Satanae Inferni cupiverint loqui cum Angelis Caeli, ex proposito ut convincerent illos, quod omnia sint ex Natura, et quod Deus sit modo vox nisi intelligatur natura; ac permissum est ut illi ascenderent; et tunc quidam Angeli e Caelo se demiserunt in Mundum spirituum ut audirent illos; quibus visis Satanae furiose accurrebant, dicentes, vos vocamini Angeli, quia creditis quod Deus sit, et quod Natura non aliquid respective, et tamen illa creditis tametsi est contra omnes Sensus, quis Sensus ex quinque vestris aliud sentit quam Naturam; his et pluribus aliis acerbe dictis, Angeli in reminiscentiam illorum revocaverunt, quod nunc vivant post mortem, et quod ne quidem hoc prius crediderint, et tunc fecerunt illis videre pulchra et

Digitized by Google

splendida Caeli, et dixerunt, quod haec sint ibi, quia omnes ibi credunt in Deum; et postea fecerunt illis videre turpia et immunda Inferni, dicentes quod haec sint ibi, quia credunt in Naturam: Satanae ex illis visis primum convicti sunt quod Deus sit, et quod creaverit Naturam; at sicut descenderunt, rediit amor mali, et occlusit intellectum illorum a superiori, quo occluso crediderunt ut prius, quod omnia sint Naturae, et nihil Dei, n: 77.

XI. Typus Creationis Universi ad vivum mihi ab Angelis ostensus est: perductus sum in Caelum, et datum est videre ibi omnia quae Regni animalis, omnia quae Regni vegetabilis, et omnia quae Regni mineralis erant, quae prorsus similia erant objectis trium illorum Regnorum in Mundo naturali, et tunc dixerunt, omnia illa in Caelo momento creantur a Deo, et subsistunt, quamdiu Angeli interius in statu amoris et fidei quoad cogitationem sunt; et quod momentanea illa Creatio evidenter testetur Creationem similium, imo similem, in Mundo naturali, cum solo discrimine, quod Naturalia investiant spiritualia, et quod investitio illa a Deo provisa sit propter generationes unius ab altero, per quas Creatio perpetuatur: consequenter quod Creatio Universi similiter facta sit, sicut fit omni momento in Caelo. At vero, quod omnia, quae in tribus Regnis naturae noxia et tetra sunt, quae enumerantur, non a Deo creata sint, sed una cum Inferno exorta, n: 78.

XII. Colloquium cum quibusdam, qui in Mundo Celebres eruditione fuerunt, de Creatione Universi, qui ex iisdem ideis, quas prius foverunt, loquuti dixerunt; Unus, quod Natura seipsam creaverit: Alter, quod Natura sua elementa in vortices conglomeraverit, et quod ex collisione illorum conflata sit Tellus: et Tertius, quod ex Chao, quod magnitudine aequavit multam partem Universi, et quod primum inde eruperint purissima, ex quibus Sol et Stellae, et quod postea minus pura, ex quibus Atmosphaerae, et quod demum crassa, ex quibus Globus terraqueus: ad interrogationem, unde Animae humanae, dixerunt, quod aether se contulerit in parvos glomos discretos, et quod hi se infundant in nascituros, et faciant animas, et quod post mortem evolent

Digitized by Google

ad agmen prius in aethere, et inde redeant in alios, secundum veterum Metempsychosin. Post haec quidam Sacerdos per solidas rationes pro Creatione Universi a Deo redegit omnia illa quae dicta sunt in insulsam farraginem, et illos in pudorem, sed usque retinuerunt priora sua deliria, n: 79.

XIII. Cum quodam Satana de Deo, de Caelo Angelico, et de Religione, qui quia non scivit aliter, quam quod adhuc in priori Mundo esset, dixit, quod Deus sit Universum, quod Caelum Angelicum sit firmamentum atmosphaericum, et quod Religio sit fascinum plebis, praeter plura fatua; sed cum in reminiscentiam ejus reproductum est, quod nunc post mortem vivat, et quod illam vitam non prius crediderit, eo momento fassus est quod insaniverit, sed ut primum se convertit et recessit, consimiliter insanivit ut prius, n: 80.

XIV. Quod in nocte viderim Ignem fatuum, defluentem in terram, qui a multis vocatur Draco, observavi locum ubi decidit, erat ibi terra sulphurea mixta pulvere ferreo; et cum mane spectavi illuc, vidi ibi duo Tentoria; et tunc mox e Caelo delapsus est Spiritus, ad quem accessi et quaesivi, cur e Caelo delapsus est, respondit, quod ab Angelis Michaëlis dejectus sit, quia dixi, quod Deus Pater et Ipsius Filius sint duo et non unum, et dixit quod totum Caelum Angelicum credat, quod Deus Pater et Ipsius Filius sint unum, sicut anima et corpus unum sunt, et quod hoc per multa confirment ex Verbo, et praeterea ex ratione, quod anima filii non sit nisi ex Patre, et quod illa et inde in Corpore sit instar patris: et addidit, quod quidem in Caelo confessus sit, sicut prius in terris, quod Deus unus sit, sed quia confessio oris et cogitatio mentis in hoc dissidebant, dixerunt quod non crederem in aliquem Deum, quia una dissipat alteram; et dixit, quod haec fuerit causa dejectionis ejus. Post diem redux ad eundem locum, vidi duas Statuas ex simili pulvere, quae erat miscela sulphuris et ferri, loco duorum tentoriorum, quarum una repraesensabat hodiernae Ecclesiae Fidem et altera ejus Charitatem, utramque pulchre vestitam, sed vestes inductae erant per phantasias; at

Digitized by Google

quia ex illo pulvere erant, ex demissa pluvia e Caelo, ambae caeperunt ebullire et deflagrare, n: 110.

XV. Quod in Mundo spirituali non alicui liceat [aliter] loqui quam cogitat, alioquin hypocriticum manifeste auditur; et quod ideo in Inferno nemo possit nominare JESUM, quia Jesus significat Salutem: per hoc ibi expertum est, quot in Christiano Orbe hodie credunt, quod Christus etiam quoad Humanum suum sit Deus; quare ubi congregati erant plures ex Clericis et Laicis, propositum est illis, ut edicerent DIVINUM HUMANUM; sed usque vix aliqui has binas voces simul potuerunt extrahere ex cogitatione, et sic illas enuntiare: confirmabatur coram illis per plura ex Verbo, quod Dominus quoad Humanum etiam esset Deus, ut per illa quae Matth. XXVIII: 18. Joh. I: 1. 2. 14. Cap. XVII: 2. Coloss. II: 9. 1 Ep. Joh. V: 20, et quoque alibi, sed usque non potuerunt eloqui Divinum Humanum; et quod mirati sunt, quod nec Evangelici, tametsi Orthodoxia illorum docet, quod in Christo Deus sit Homo et Homo Deus; et adhuc plus quod nec Monachi, qui tamen sanctissime adorant Corpus Christi in Eucharistia. Ex his compertum est, quod Christiani hodie quoad plurem partem interius sint vel Ariani vel Sociniani, et quod hi si adorant Christum ut Deum, sint hypocritae, n: 111.

XVI. Altercatio de Codicillo, Summaria Expositio Doctrinae Novae Ecclesiae, a me Amstelodami edito, et de hoc ibi imprimis, quod non Deus Pater, sed Dominus Deus Redemptor adeundus et adorandus sit; argumentantes quod usque dicatur in Oratione Dominica, *Pater noster qui es in Caelis, sanctificetur Nomen tuum, adveniat Regnum tuum*, consequenter quod Deus Pater adeundus sit; ad quam litem dirimendam arcessitus sum, et tunc demonstravi, quod Deus Pater in Divino suo non possit adiri, sed in Humano suo; et quia Divinum et Humanum in Ipso una Persona sunt, quod Dominus sit ille Pater; quod etiam ex Verbo confirmatum est, tam ex Verbo Veteris Testamenti, ubi Filius Dei vocatur Pater aeternitatis, et multis in locis Jehovah Redemptor, Jehovah Justitia, et Deus Israëlis, quam ex Verbo Novi Testamenti pluries; et sic quod cum

Digitized by Google

Dominus Deus Redemptor aditur, adeatur Pater, et quod tunc sanctificetur Nomen Ejus, et adveniat Regnum Ejus, praeter plura, n: 112.

XVII. Quod viderim Excercitum super Equis rufis et nigris, omnes in illo versos quoad facies ad caudas equorum, et quoad occipitia ad capita illorum, clamantes ad pugnam contra Equitantes super Equis albis; et quod ludicer ille Exercitus eruperit ex loco qui vocatur Armageddon, Apoc. XVI: 16, et quod constiterit ex illis qui in juventute imbuerunt dogmata de Justificatione per solam fidem, et qui postea, dum promoti sunt ad eminentia officia rejecerunt illa quae fidei et religionis sunt ab internis mentis ad externa corporis eorum, ubi denique evanuerunt. Descripti quales apparuerunt in Armageddon, et auditum est inde, quod vellent congredi cum angelis Michaëlis, quod etiam datum, sed ad aliquam distantiam abinde; et quod hic inter illos pugnatum sit de intellectu verborum in Oratione Dominica, *Pater noster qui es in Caelis, sanctificetur Nomen tuum, adveniat Regnum tuum*, et tunc ab angelis Michaëlis dictum est, quod Dominus Redemptor et Salvator omnibus in Caelis sit Pater, quoniam Ipse docuit, Quod Pater et Ipse unum sint; Quod Pater in Ipso sit et Ipse in Patre; Quod qui videt Ipsum, videat Patrem; Quod omnia Patris in Ipso sint; tum quod voluntas Patris sit, ut credant in Filium, et quod qui non credunt Filio, non visuri sint vitam, sed quod ira Dei mansura sit super illos; tum quod Ipsi sit omnis potestas in Caelo et in Terra; et quod Ipsi sit potestas omnis carnis; et insuper quod nemo viderit nec videre possit Deum Patrem, sed solus Filius qui in sinu Patris est, praeter plura. Post hanc pugnam Armageddoni convicti, quoad partem conjecti sunt in Abyssum, de qua in Apocalypsi Cap. IX, et quoad partem emissi in desertum, n: 113.

XVIII. Quod fuerim in Templo, in quo non fenestrae, sed magna apertura in tecto, et quod congregati ibi colloquuti sint de Redemptione, dicentes unanimiter quod Redemptio facta sit per Passionem crucis; at cum in illo sermone erant, atra Nubes obduxit aperturam tecti, unde tenebrae factae sunt in Templo, sed quod paulo post Nubes illa discussa sit

Digitized by Google

ab Angelis qui e Caelo descenderunt, qui tunc Unum ex se demiserunt in Templum, qui instrueret illos de Redemptione, hic dixit, quod Passio crucis non fuerit Redemptio, sed quod subjugatio Infernorum, ordinatio Caelorum, et sic restitutio omnium quae tam in Mundo spirituali quam in Mundo naturali collapsa sunt, et quod absque eo nulla Caro conservari potuerit: et de Passione crucis dixit, quod per illam completa sit unitio intima cum Patre; et quod dum illa assumitur pro Redemptione, multa indigna Deo, imo nefanda, consequantur, ut quod super totum Genus humanum concluserit damnationem, et quod Filius illam in se susceperit, et quod sic Patrem propitiaverit, et per intercessionem redegerit in Divinam suam Essentiam, quae est Amor et Misericordia, praeter plura, quae Deo attribuere, scandalosa sunt, n: 134.

XIX. Quod visus sit Sol Mundi spiritualis, in quo Jehovah Deus in suo Humano est; et tunc e Caelo auditum est hoc, Quod Deus Unus sit; sed cum hoc delapsum est in Mundum spirituum, secundum formas mentium ibi versum est, et tandem in tres Deos; quod etiam unus ibi ratiocinans confirmavit per haec, quod Unus sit qui creavit omnia, Alter qui redemit omnes, ac Tertius qui operatur omnia, tum quod Unus sit qui imputat, Alter qui mediat, et Tertius qui illa homini inscribit, et sic indit fidem, per quam illum justificat. At quia Fides trium Deorum perverterat totam Ecclesiam Christianam, ex data perceptione detexi illis quid apud unum Deum intelligitur per Mediationem, Intercessionem, Propitiationem, et Expiationem, videlicet, quod illa quatuor sint attributa Humani Jehovae Dei, quod quia Jehovah Deus absque Humano non adire potest hominem, nec ab homine adiri, Mediatio significet quod Humanum sit intermedians, quod Intercessio significet quod perpetuo mediet, quod Propitiatio significet quod benignus accessus sit cuivis homini ad Deum; et quod Expiatio significet quod etiam peccatoribus, et haec omnia per Humanum, n: 135.

XX. Quod intraverim in Gymnasium, ubi ventilabatur quomodo intelligendum est, quod dicitur de Filio Dei, quod Sedeat ad dextram Patris; de hoc variae erant opinio-

Digitized by Google

nes, omnium tamen quod Filius actualiter ita sedeat; sed ventilabant, cur id, tunc quidam credebant quod id fiat propter Redemptionem, quidam quod ex amore, quidam ut Consiliarius esset, quidam ut Illi honor sit ab Angelis, quidam quia datum est Illi regnare vice Patris, quidam ut dextra aure audiatur pro quibus intercedit: insuper etiam ventilabant, num Filius Dei ab aeterno ita sedeat, vel num Filius Dei natus in Mundo. His auditis, sustuli palmam, rogans ut liceat aliquid loqui, et dicere quid intelligitur per sedere ad dextram Dei, et dixi, quod intelligatur Omnipotentia Dei per Humanum quod assumsit, per hoc enim Redemptionem fecit, hoc est, subjugavit Inferna, creavit Novum Caelum Angelicum, et instauravit Novam Ecclesiam; quod hoc per sedere ad dextram intelligatur, confirmavi ex Verbo, in quo per Dextram significatur Potentia, et postea confirmatum est e Caelo per apparentiam Manus Dextrae super illos, ex cujus potentia et inde terrore omnes paene exanimati sunt, n: 136.

XXI. Quod in Mundo spirituali perductus sim in quoddam Synedrium, in quo congregati erant Celebres qui ante Concilium Nicaenum vixerunt, et vocati sunt Patres Apostolici, et quoque Incluti, qui post illud Concilium: et vidi, quod aliqui ex his apparerent Mento calvo, et in Capillitiis ex crine muliebri cincinnatis, sed omnes priores in Mento barbato, et in Capillis nativis. Ante illos stetit Vir judex et arbiter scriptorum hujus saeculi, qui exorsus est per quandam lamentationem, dicens, Vir e Laicis surrexit, qui Fidem nostram e sanctuario suo detraxit, quae tamen est stella lucens diu noctuque coram nobis, at hoc ex causa, quia vir ille caecutit in mysteriis istius fidei, et non vidit in illa justitiam Christi, et sic non Justificationis ejus mirabilia, cum tamen illa Fides est in tres Personas Divinas, et sic in totum Deum; et quia fidem suam transtulit in Secundam Personam, et non in hanc sed in Humanum Ipsius, non potest aliter quam ut inde scaturiat Naturalismus: hujus effato faverunt illi, qui post Concilium Nicaenum vixerunt, dicentes quod impossibile sit, ut fides alia et aliunde sit. Sed Patres Apostolici, qui vixerunt ante illud saeculum, in-

Digitized by Google

dignati narrabant plura quae de Fide Nicaena et Athanasiana in Caelo dicuntur, quae videantur. Sed quia Praesul Synedrii cum Scriptore illo in Lipsia quoad spiritum consociatus erat, alloquutus sum illum, et demonstravi ex Verbo, quod Christus etiam quoad Humanum Deus sit, tum etiam ex Libro dogmatico Evangelicorum, Formula Concordiae, vocato, quod in Christo Deus sit Homo et Homo Deus, ut et quod Augustana Confessio Cultum Ipsius maxime probet, praeter plura, ad quae siluit, et se avertit. Postea loquutus sum cum quodam Spiritu, qui consociatus erat cum Viro eminente in Gothoburgo, qui Cultum Domini faedavit adhuc majori convitio: at demum duo illa convitia declarata sunt pro mendaciis astu inventis, ad avertendum voluntates, et ad deterrendum a Sancto cultu Domini, n: 137.

XXII. Quod apparuerit Fumus ab inferiore Terra ascendens, et dictum est, quod fumi non aliud sint quam falsa in congerie: et tunc quosdam Angelos invasit desiderium explorandi, quae falsa essent, quae sic fumarent, ac descenderunt, et offenderunt quatuor Turmas spirituum, quarum duae erant ex doctis et indoctis a Clericis, ac duae ex eruditis et ineruditis a Laicis, qui omnes inter se confirmabant, quod Deus invisibilis colendus sit, et quod Cultoribus tunc sanctitas et auditio, aliter si Deus visibilis coleretur: sanctitas et auditio a Deo invisibili confirmabant per varia, et quod ideo agnoscant tres Deos ab aeterno, qui invisibiles sunt; sed ostensum est quod Cultus Dei invisibilis, et plus Trium invisibilium sit nullus cultus; ad confirmandum hoc ex Inferis educti sunt Socinus et Arius cum aliquibus illorum asseclis, qui omnes Divinitatem invisibilem coluerant; qui cum ex naturali seu externa mente loquuti sint, dixerunt quod Deus, tametsi invisibilis, sit; at cum externa mens illorum occludebatur, ac interna aperiebatur, et ex hac adacti sunt confessionem suam de Deo edere, dixerunt, quid Deus, non vidimus speciem Ipsius, nec audivimus vocem Ipsius, quid ergo Deus nisi ens rationis, aut natura; sed instructi sunt, quod Deo placuerit descendere, et assumere Humanum, ut speciem Ipsius viderent, et vocem Ipsius audirent; verum hoc in auribus illorum incassum fuit, n: 159.

Digitized by Google

XXIII. Primum de Stellis in Mundo naturali, quod forte essent simili numero quo Societates angelicae in Caelo, quoniam unaquaevis Societas ibi lucet quandoque sicut Stella. Postea loquutus sum cum Angelis de quadam via, quae apparet innumeris spiritibus constipata, et quod sit via, per quam omnes, qui e Mundo naturali decedunt, transeunt in Mundum spiritualem; ad hanc viam in consortio cum Angelis accessi, et duodecim viros e via illa evocavimus, et interrogavimus quid de Caelo et Inferno, et de Vita post mortem, credunt, et quia recentes e Mundo erant, et non sciebant aliter quam quod adhuc in Mundo naturali essent, respondebant ex idea quam secum tulerunt: Primus, Quod illi qui moraliter vivunt, in Caelum veniant, et quod nemo in Infernum, quia omnes moraliter vivunt. Secundus, Quod Deus regat Caelum, ac diabolus Infernum, et quia oppositi sunt, unus dicat bonum quod alter malum, et quod homo simulator, quia ab utriusque parte stat, possit aeque sub unius ac sub alterius dominio vivere. Tertius, Quod non sit Caelum, nec Infernum, quis inde venit et narravit. Quartus, Quod nemo potuerit inde redire et narrare, quia homo cum moritur est vel larva vel ventus. Quintus, Quod exspectandum sit ad diem ultimi Judicii, et quod tunc narraturi sint, ac scituri sitis omnia, sed cum haec dixit, risit corde. Sextus, Quomodo potest anima hominis quae est modo ventus reingredi suum corpus a vermibus exesum, ac reindui sceleto vel exusto vel in pulverem dilapso. Septimus, Quod homines post mortem non plus possint vivere, quam bestiae et aves, suntne aeque rationales. Octavus, Credo Caelum, sed non credo Infernum, quia Deus est Omnipotens et potest omnes salvare. Nonus, Quod Deus quia est gratiosus non possit aliquem mittere in ignem aeternum. Decimus, Quod nemo possit venire in Infernum, quia Deus misit Filium suum, qui expiavit omnes, et sustulit omnium peccata, quid diabolus valet contra id. Undecimus, qui erat Sacerdos, quod illi soli salventur, qui adepti sunt fidem, et quod Electio sit in Omnipotentis arbitrio. Duodecimus, qui erat Politicus, non quicquam dico de Caelo et Inferno, sed sinite Sacerdotes concionari de illis, ut

Digitized by Google

mentes vulgi invisibili vinculo teneantur adstrictae legibus et ducibus. His auditis obstupuerunt Angeli, sed expergefaciebant illos per quod instruerent illos quod nunc vivant post mortem; ac introducebant illos in Caelum, sed ibi non diu morati sunt, quia inventi quod essent mere naturales, et quod inde occipitia illorum essent incavata; de qua incavatione et ejus causa, ultimo aliquid dicitur, n: 160.

XXIV. Quod auditus sit sonus sicut molae, et quod sonum sequutus viderim domum rimosam, in quam introitus patuit sub terra, et in illa Virum colligentem ex Verbo et Libris plura de JUSTIFICATIONE PER SOLAM FIDEM, et quod Scribae a latere collectanea ejus inscriberent Chartae; et ad interrogationem quid nunc colligeret, dixit hoc, quod Deus Pater exciderit gratia pro genere humano, et quod ideo miserit Filium qui expiaret et propitiaret; ad quae respondi, quod hoc sit contra Scripturam et contra rationem, quod Deus potuerit excidere gratia, sic etiam excidisset essentia sua, et sic non esset Deus; et cum hoc usque ad convictionem demonstravi, excanduit, et mandavit scribis ut me ejicerent; at cum sponte egressus sum, post me conjecit librum, quem forte manus ejus apprehendit, et liber ille erat Verbum, n: 161.

XXV. Disceptatum est inter Spiritus, num quisquam possit videre aliquod genuinum Verum in Verbo, nisi immediate adeat Dominum, qui est ipsum Verbum; sed quia erant qui contradicebant, factum est experimentum, et tunc qui adiverunt Deum Patrem, non viderunt ullum verum, sed omnes qui adiverunt Dominum, viderunt. Hac lite perstante ascenderunt aliqui Spiritus ex Abysso, de qua Apoc. IX, ubi ventilant arcana justificationis per solam fidem, dicentes quod ipsi adeant Deum Patrem, et videant arcana sua in clara luce, sed responsum est, quod videant illa in luce fatua, et quod illis non sit ne quidem unicum Verum; ex quo indignati, expromebant plura ex Verbo, quae vera erant; sed dictum est illis, quod vera sint in se, sed in illis falsificata; quod ita esset, comprobatum est per quod deducti sint in domum, ubi erat Mensa, in quam Lux e Caelo directe influxit, et dictum est illis, ut vera illa quae protu-

Digitized by Google

lerunt ex Verbo, scriberent super Charta, et hanc ponerent super illa mensa, quod cum factum est, Charta illa, cui vera inscripta erant, lucebat sicut Stella, at vero cum accesserunt, ac intuitum fixerunt in illa, Charta apparuit atrata sicut a fuligine: et postea deducti sunt ad aliam Mensam similem, super qua jacuit Verbum circumcinctum iride, quod cum quidam Antesignanus doctrinae de sola fide manu sua tetigit, facta est explosio sicut e sclopeto, et ille conjectus est in angulum Camerae, et jacuit sicut mortuus per semihorium. Ex his convicti sunt, quod omnia vera quae apud illos ex Verbo erant, essent vera in se, sed falsificata in illis, n: 162.

XXVI. Quod in Mundo spirituali sint Climata sicut in Mundo naturali; et quod inde etiam sint Zonae boreales, ubi nives et glacies; quondam illuc in spiritu perductus intravi Templum tunc nive obductum, lampadibus intus illuminatum, ubi post Altare visa est Tabula, super qua scriptum erat hoc, TRINITAS DIVINA, PATER, FILIUS ET SPIRITUS SANCTUS, QUI ESSENTIALITER UNUS SUNT, SED PERSONALITER TRES; et audivi Sacerdotem concionantem de quatuor Mysteriis fidei, de quibus captandus est intellectus sub obedientia fidei, quae videantur: post Concionem Auditores gratias egerunt Sacerdoti propter ejus tam uberem sapientia sermonem; at cum interrogavi illos num aliquid intellexerint, responderunt, captavimus omnia plenis auribus, quid quaeris num intellexerimus, stupetne intellectus in talibus; his Sacerdos praesens addidit, quia audivistis et non intellexistis, beati estis, quoniam inde vobis salus, praeter plura, n: 185.

XXVII. Quod MENS HUMANA distincta sit in tres Regiones, sicut Caelum in quo sunt Angeli, et quod Theologica apud illos, qui amant vera quia vera sunt, in suprema Mentis regione resideant, et quod sub illis in media regione moralia, sub his autem seu in ultima, politica, et quod variae scientiae faciant januam. At quod Theologica apud illos, qui non amant vera, in infima regione sedeant, et se ibi commisceant cum propriis hominis, et sic cum fallaciis sen-

Digitized by Google

suum; et quod inde sit, quod quidam Theologica non quicquam possint percipere, n: 186.

XXVIII. Quod perductus sim ad locum, ubi erant qui per PSEUDOPROPHETAM in Apocalypsi intelliguntur, et ab illis ibi invitatus sum ad videndum Fanum illorum, ac sequutus sum et vidi illud, et in illo imaginem Mulieris indutae veste coccinea, tenentis in dextra manu nummum aureum, et in sinistra catenam ex unionibus, sed haec inducta erant per phantasiam; at dum a Domino aperta sunt interiora mentis, loco Fani visa est domus rimosa, et loco mulieris visa est bestia, qualis describitur in Apocalypsi Cap. XIII: 2; et sub solo ibi palus, in qua jacuit Verbum penitus reconditum: at mox spirante Vento orientali, sublatum est Fanum, et exsiccata est palus, et patuit Verbum; et tunc per lucem e Caelo ibi apparuit TABERNACULUM, quale fuit Abrahamo, quando tres Angeli venerunt, et annuntiaverunt de Isaco nascituro: et postea luce emissa e Caelo secundo, loco Tabernaculi apparuit TEMPLUM, quale fuerat Hierosolymae: post haec Lux e Caelo tertio affulsit, et tunc disparatum est Templum, et visus est DOMINUS SOLUS, stans super Lapide fundi, ubi erat Verbum; sed quia nimia sanctitas tunc implevit mentes, subtracta est haec lux, et loco ejus immissa est lux e Caelo secundo; ex qua rediit prior aspectus Templi, et intus in illo Tabernaculi, n: 187.

XXIX. Quod visum sit magnificum Palatium, in quo Templum, et in hoc solia posita erant in triplici Ordine: in illud convocatum est Concilium a Domino, in quo deliberarent de DOMINO SALVATORE, et de SPIRITU SANCTO, et cum aderant totidem ex Clero, quot erant solia, inibant Concilium; et quia de Domino, prima Propositio fuit, QUIS ASSUMSIT HUMANUM IN MARIA VIRGINE; et tunc Angelus ad Mensam stans legit coram illis, quae Angelus Gabriel dixit ad Mariam, SPIRITUS SANCTUS VENIET SUPER TE, ET VIRTUS ALTISSIMI OBUMBRABIT TE, ET SANCTUM QUOD NASCETUR EX TE, VOCABITUR FILIUS DEI, Luc. I: 35; et quoque ex Matth. Cap. I: 20. 25; et insuper plura ex Prophetis, quod ipse Jehovah venturus esset in Mundum, et quoque quod ipse Jehovah dicatur Salvator, Redemptor, et

Digitized by Google

Justitia, ex quibus conclusum est, quod ipse Jehovah assumserit Humanum. Altera deliberatio de Domino erat, ANNON SIC PATER ET DOMINUS JESUS CHRISTUS UNUM SINT, SICUT ANIMA ET CORPUS UNUM SUNT, et hoc confirmatum est ex pluribus locis in Verbo, et quoque ex hodiernae Ecclesiae Fide symbolica; ex quibus conclusum est, quod Anima Domini esset ex Deo Patre, et inde quod Humanum Ipsius sit Divinum, et quod hoc adeundum sit ut adeatur Pater, quoniam Jehovah Deus per id se misit in Mundum, et se fecit visibilem oculis hominum, et sic etiam accessibilem. Sequebatur Tertia deliberatio, quae erat de SPIRITU SANCTO, et tunc primum discussa est idea de tribus Personis Divinis ab aeterno, et constabilitum ex Verbo, quod Sanctum Divinum, quod vocatur Spiritus sanctus, procedat ex Domino a Patre. Tandem ex deliberatis in hoc Concilio factum est hoc Conclusum, Quod in Domino Salvatore sit Divina Trinitas, quae est Divinum a quo quod vocatur Pater, Divinum Humanum quod vocatur Filius, ac Divinum Procedens quod vocatur Spiritus sanctus, et quod ita sit unus Deus in Ecclesia. Post finitum Concilium datae sunt illis qui sederunt illud Vestes splendidae; et deducti sunt in Novum Caelum, n: 188.

XXX. Quod viderim in quodam praesepi magnas Crumenas, in quibus erat Argentum in multa copia, et juxta illas Juvenes custodes, in Camera proxima Virgines modestas cum Uxore casta, et quoque in alia Camera binos Infantes; et denique Scortum et Equos mortuos: et postea instruebar, quid illa singulatim significabant, et quod per illa repraesentatum et descriptum sit Verbum, quale id in se est, et quale est hodie, n: 277.

XXXI. Quod visa sit scriptura, qualis est in supremo seu tertio Caelo, quae constabat ex literis inflexis cum corniculis sursum vergentibus, et dictum est, quod illis literis quoad partem similes fuerint literae Hebraicae in antiquissimo tempore, quando magis inflexae erant quam hodie sunt; et quod Vocalis H, qui adjectus est nominibus Abrami et Sarae, significet Infinitum ac Aeternum. Explicabant coram me sensum aliquot Verborum in Psalm: XXXII: 2, ex

Digitized by Google

solis literis seu syllabis ibi, qui est, *quod Dominus etiam sit misericors illis qui malefaciunt*, n: 278.

XXXII. Quod ante Verbum Israëliticum fuerit Verbum, cujus Libri Prophetici vocati sunt ENUNTIATA, et Historici BELLA JEHOVAE, et praeter hos etiam Liber JASCHAR dictus, qui tres etiam nominantur in nostro Verbo; et quod Antiquum illud Verbum fuerit in Terra Canaane, Syria, Mesopotamia, Arabia, Assyria, Chaldaea, Aegypto, Tyro, Zidone et Ninive; at quod Hoc, quia plenum erat talibus Correspondentiis, quae remote significant caelestia et spiritualia, quae ansam dederunt Idololatriis, ex Divina Providentia evanuerit. Audivi, quod Moses ex illo Verbo exscripserit illa quae de Creatione, Adamo et Chaiva, Diluvio, ac de Noacho, et de tribus ejus Filiis, memoravit, sed non ulterius. Quod idem illud Verbum apud populos in TARTARIA MAGNA adhuc reservatum sit, et quod ex illo hauriant praecepta suae fidei et vitae, in Mundo spirituali ex Angelis inde mihi relatum est, n: 279.

XXXIII. Quod illi qui in spirituali Mundo sunt, non possint apparere illis qui in Naturali, nec vicissim, ita non Spiritus et Angeli hominibus, nec hi illis, propter DISCRIMEN INTER SPIRITUALE ET NATURALE, seu quod idem, inter substantiale et materiale: ex hac origine est, quod spiritibus et angelis prorsus alia Lingua, alia Scriptura, et quoque alia Cogitatio sit, quam quae est hominibus: quod ita sit, detectum est per vivam experientiam, quae facta est quod per vices intraverint ad suos et redierint ad me, et sic contulerint: inde compertum est, quod ne quidem una vox Linguae spiritualis detur similis alicui voci Linguae naturalis: et quod Scriptura illorum constaret ex syllabis, quarum unaquaevis involvit sensum alicujus rei; et quod Ideae cogitationis illorum non cadant in ideas cogitationis naturalis; causa horum discriminum est, quia spiritus et angeli sunt in principiis, homines autem in principiatis, seu quod illi in prioribus sunt, ex quibus ut causis sunt posteriora, et homines in posterioribus ex illis. Dictum est, quod simile discrimen sit inter linguas, scripturas et cogitationes Angelorum tertii Caeli et Angelorum secundi, n: 280.

Digitized by Google

XXXIV. De Statu hominum post mortem in genere; et de statu illorum, qui se in falsis Doctrinae confirmaverunt in specie: de his et illis observata sunt haec, 1. Quod homines ut plurimum tertio die post mortem resuscitati sint, et quod tunc non sciant aliter, quam quod adhuc in Mundo priori vivant. 2. Quod omnes alluant in Mundum, qui medius est inter Caelum et Infernum, qui vocatur Mundus spirituum. 3. Quod ibi transferantur in varias Societates, et sic explorentur quales sunt. 4. Quod ibi boni et fideles praeparentur ad Caelum, at mali et infideles ad Infernum. 5. Quod post praeparationem, quae perstat aliquot annis, aperiatur via bonis ad societatem quandam in Caelo, ubi in aeternum victuri sunt; malis autem via in infernum; praeter multa plura. Postea describitur Infernum, quale est; et quod ibi Satanae dicantur qui in falsis ex confirmatione sunt, ac Diaboli qui in malis vitae, n: 281.

XXXV. Quod ex Terra inferiore, quae proxime est supra Infernum, audiverim vociferationes, o quam Justi, o quam Eruditi, o quam Sapientes, et quia miratus sum, quod ibi etiam darentur Justi, Eruditi et Sapientes, descendi, et primum accessi ad illum locum ubi clamabant, o quam Justi; et vidi ibi sicut Tribunal, et in eo Judices injustitiae, qui dextre potuerunt pervertere leges, et vertere judicia ad cujuscunque favorem; et quod sic judicia illorum essent modo arbitria; et cum sententiae exportabantur ad clientes, tunc hi clamabant longa via, o quam Justi: de his postea dixerunt Angeli, quod tales ne quidem bilum justi possint videre; post tempus Judices illi in Infernum conjecti sunt, et libri legum eorum conversi sunt in chartas lusorias, et loco judicandi datum est illis munus parandi fucos, quibus oblinerent facies meretricum, et sic verterent illas in pulchritudines, n: 332.

XXXVI. Postea perrexi ad locum, ubi clamabatur, o quam Eruditi, et vidi Caetum ex illis, qui ratiocinabantur, Num sit vel non sit, et non cogitabant, quod ita sit, et inde subsistebant in primo vestigio de quacunque re, et sic illam modo tangebant ab extra, et non intrabant, ita quoque de Deo, num Deus sit; ut pro certo scirem, num tales essent,

Digitized by Google

proposui illis, *Qualis erit Religio per quam homo salvatur*, responderunt, quod 1. ventilandum sit, num Religio sit aliquod. 2. Num una Religio plus efficiat quam altera. 3. Num sit vita aeterna, et sic num sit aliqua Salvatio. 4. Num Caelum et Infernum sint; et tunc caeperunt ventilare Primum, Num Religio sit aliquid, et dixerunt, quod illud egeat tam multa inquisitione, ut non possit finiri intra annum, et unus inter illos dixit, quod non possit intra centum annos; ad quae retuli, quod interea essent absque religione; at usque Primum illud tam solerter ventilabant, ut Cohors adstans clamaret, o quam Eruditi; dictum mihi est ab Angelis, quod tales appareant sicut sculptilia; et quod postea emittantur in deserta, ubi inter se garriunt et loquuntur modo vana, n: 333.

XXXVII. Accessi porro ad tertium Caetum, unde audivi clamorem, O QUAM SAPIENTES, et compertus sum quod ibi congregati essent, qui non videre possunt, num verum sit verum, sed usque facere, ut quodcunque volunt, appareat ut verum, et inde vocantur CONFIRMATORES; quod tales essent, etiam ex variis responsis ad propositiones animadverti, ut quod facerent verum quod Fides sit omne Ecclesiae, et postea quod Charitas sit omne Ecclesiae, et quoque quod fides et charitas simul sint omne Ecclesiae, et quia quodlibet ex illis confirmabant et exornabant apparentiis ita, ut lucerent sicut vera, ideo adstantes clamabant, O QUAM SAPIENTES. Postea aliqua ludicra etiam illis proposita sunt, ut facerent ut illa sint vera, nam dicunt quod non detur verum nisi id quod homo facit verum; Ludicra erant haec; quod lux sit caligo et caligo lux; tum etiam quod corvus sit albus et non niger, quae duo fecerunt ut prorsus apparerent sicut vera, confirmationes illorum videantur ibi. De illis ab Angelis mihi dictum est, quod tales ne quidem granum intellectus possideant; quoniam omne id quod supra rationale apud illos est, occlusum est, et quod omne quod infra rationale, apertum, et hoc potest confirmare quicquid lubet, sed non videre aliquod verum esse verum; quapropter hoc non intelligentis est, sed quod posse videre,

Digitized by Google

quod verum sit verum, ac falsum falsum, et id confirmare, sit intelligentis, n: 384.

XXXVIII. Loquutus sum cum Spiritibus, qui in Mundo naturali fama eruditionis incluti fuerunt, qui tunc inter se disceptarunt de Ideis Connatis, num aliquae essent hominibus sicut bestiis; et tunc quidam Spiritus angelicus se intrusit, et dixit, disceptatis de lana caprina, sunt nullae ideae connatae hominibus, nec sunt ullae connatae bestiis; ad quae dicta excanduerunt omnes, sed post datam copiam loquendi, primum fatus est de bestiis, quod illis nullae ideae connatae sint, causa est, quia non cogitant, sed modo operantur ex instinctu, qui illis est ex amore illorum naturali, qui facit analogon voluntatis apud illos, immediate in sensus corporis illorum influit, et excitat id quod concordat et favet amori, et tamen Ideae praedicantur de sola cogitatione; quod bestiis sit modo sensatio, et nulla cogitatio, confirmavit per varia, imprimis per mirabilia quae nota sunt de araneis, apibus, et bombycibus, dicens, num Aranea in pusillo suo capite cogitat, dum format telam, quod ita connectenda sit propter hos aut illos usus: num Apis in pusillo suo capite cogitat, ex his floribus exsugam mel, ex his ceram, ex hac struam cellulas in continua serie, et in his ponam mel in copia ut quoque sufficiat pro hyeme, praeter plura: num Bombyx vermis in pusillo suo capite cogitat, nunc me conferam ad nendum sericum, et cum nevi tunc evolabo, ac ludam cum consociis, et prospiciam mihi progeniem, praeter similia apud Bestias et Aves. De hominibus dixit, quod quaevis mater et alumna, et quoque pater novit, quod infantibus recens natis prorsus nullae ideae connatae sint, et quod non aliquae prius quam dum didicerunt cogitare, et quod tunc exoriantur ideae, et fiant secundum omnem qualitatem cogitationis, quam per instructionem hauserant; et quod hoc fiat, quoniam homini non aliud connascitur, quam facultas ad sciendum, intelligendum et sapiendum, et inclinatio ad amandum non solum se et mundum, sed etiam proximum et Deum: Haec Leibnitius et Wolfius ad distantiam audiverunt, ac Leibnitius favit, aliter Wolfius, n: 385.

Digitized by Google

XXXIX. Quondam aliquis Spiritus angelicus illustravit QUID FIDES ET CHARITAS, et quid conjunctio illarum efficit; illustravit id per comparationem cum Luce et Calore, quae in uno tertio conveniunt, quia Lux in Caelo in essentia sua est Verum fidei, et Calor ibi in essentia sua est Bonum charitatis, proinde quod sicut Lux absque calore, qualis est tempore hyemis in Mundo, denudat arbores a foliis, et fructibus, ita fides absque charitate; et quod sicut Lux conjuncta calori, qualis est tempore veris, vivificat omnia, ita fides conjuncta charitati, n: 385.

XL. Quod duo Angeli descenderint, unus e Caelo Orientali ubi in amore sunt, et alter e Caelo meridionali ubi in sapientia sunt, ac loquuti de essentia Caelorum num esset Amor vel num Sapientia, et convenerunt, quod sit Amor et inde Sapientia; proinde quod Caeli a Deo creati sint ex Amore per Sapientiam, n: 386.

XLI. Quod post illud intraverim quendam Hortum, ubi a quodam Spiritu circumductus sum, et tandem ad Palatium, quod vocabatur TEMPLUM SAPIENTIAE, quod erat quadrangulare, parietes ex crystallo, tectum ex jaspide, substratio ex variis lapidibus pretiosis; et dixit, quod nemo in illud possit intrare, nisi qui credit, quod id quod scit, intelligit et sapit, ad id quod non scit, intelligit et sapit, sit respective tam parum ut vix aliquid, et quia ego id credebam, datum est intrare, et visum est quod totum illud constructum esset ad formam lucis. In Templo illo retuli, quae nuper audivi ex binis Angelis de Amore et Sapientia, et quaesiverunt, annon etiam loquuti sunt de Tertio, quod est Usus, et dixerunt, quod Amor et Sapientia absque Usu sint modo entia idealia, sed quod in Usu fiant realia: et quod simile sit cum Charitate, Fide et Bonis Operibus, n: 387.

XLII. Quod unus ex Draconis spiritibus invitaverit me ad videndum jucunda amoris sui, et deduxit me ad quoddam simile AMPHITHEATRO, super cujus scamnis sedebant Satyri et Meretrices, et tunc dixit, nunc videbis Ludum nostrum, ac aperuit portam, et immisit sicut juvencos, arietes, haedos et agnos, et mox per aliam portam immisit leones, pantheras, tigrides et lupos, qui irruebant in gregem, et illum

Digitized by Google

dilaniabant et mactabant; sed omnia illa quae visa sunt, inducta erant per phantasias; hoc viso dixi ad Draconem, post tempus videbis hoc theatrum versum in Stagnum ignis et sulphuris. Ludo peracto, exivit draco stipatus suis satyris et meretricibus, et vidit gregem ovium, ex quo comprehendit, quod una Urbs ex Hierosolymitanis in propinquo esset, qua visa invasit illum cupido capiendi illam, ac ejiciendi habitatores, sed quia cincta erat muro, intendit illam capere per dolum, et tunc misit unum gnarum incantationis, qui immissus cum Urbanis callide loquutus est de Fide et Charitate, imprimis quae illarum est primaria, et num Charitas aliquid conferat ad salutem; sed draco iratus ex responso exivit urbe et congregavit multos ex sua turba, et caepit obsidere Urbem, at cum in conatu capiendi et invadendi illam erat, ignis e Caelo consumsit illos, secundum illa quae in Cpocalypsi Cap. XX: 8. 9., praedicta sunt, n: 388.

XLIII. Quondam Charta demissa erat e Caelo, in qua fuit exhortatio ut agnoscerent Dominum Salvatorem pro Deo Caeli et Terrae, secundum Ipsius verba Matth. XXVIII: 18. sed consultati sunt Duo Episcopi, qui ibi erant, quid facerent, qui dixerunt, ut Chartam remitterent ad Caelum unde venit; quod cum factum est, Societas illa subsedit, sed non profunde: post diem ascenderunt aliqui inde, et narrabant qualem sortem ibi subiverunt, tum quod ibi adiverint Episcopos et arguerint illos propter suasum illorum, et quod plura cum illis loquuti sint de statu Ecclesiae hodie, et increpaverint Doctrinam illorum de Trinitate, de Fide justificante, de Charitate, et de aliis, quae ex Orthodoxia Episcoporum erant, et rogaverint ut ab illis desisterent quia contra Verbum, sed incassum; et quia Fidem illorum vocaverunt mortuam, et quoque diabolicam secundum Jacobum in Epistola sua, unus ex Episcopis desumpsit Cidarim e capite suo, et reposuit super mensa, dicens quod illam non resumeret, antequam ultus fuerit dicteria de sua Fide; verum tunc apparuit monstrum ex inferis ascendens simile bestiae descriptae in Apocalypsi Cap. XIII: 1. 2., quod Cidarim desumpsit et deportavit, n: 389.

Digitized by Google

XLIV. Quod accesserim ad quandam Domum, ubi congregati inter se ventilabant, num bonum, quod homo in statu justificationis per fidem facit, sit bonum religionis vel non, consensus fuit, quod per bonum religionis intelligatur bonum quod confert ad salutem; sed praevaluit sententia illorum, qui dixerunt, quod omne bonum quod homo facit, non aliquid conferat ad salutem, quoniam non potest aliquod bonum voluntarium hominis conjungi cum gratuito, quia salvatio fit gratis: quod nec aliquid bonum ab homine conjungi cum Merito Christi, per quod unice datur salvatio: quod nec operatio hominis cum Operatione Spiritus Sancti, qui omnia absque ope hominis facit; ex quibus conclusum est, quod bona opera etiam in statu justificationis per fidem nihil ad salutem conferant, sed sola Fides: Ad haec audita duo Gentiles, qui steterunt in ostio, inter se dixerunt, his non est aliqua religio, quis non scit, quod bonum facere proximo propter Deum, ita a Deo, et cum Deo, sit religio, n: 390.

XLV. Audivi Angelos lamentantes, quod talis Egestas Spiritualis hodie in Ecclesia sit, ut nihil plus sciant, quam quod tres Personae Divinae sint, et quod sola fides salvet, et de Domino duntaxat Historica, et quod alte ignorent, quae de Domino, Ipsius Unitate cum Patre, Divinitate et Potestate, in Verbo memorantur; et dixerunt, quod quidam Angelus ab illis demissus sit, ad explorandum num talis egestas hodie apud Christianos esset, et quod ille quaesiverit quendam, quae ejus Religio, responderit quod sit Fides, et quod dein quaesiverit illum de Redemptione, Regeneratione et Salvatione, responderit quod omnia illa sint Fidei; et quoque de Charitate, quod sit in fide, et quis potest facere bonum a se: ad quem postea Angelus dixit, responderas sicut qui canit uno tono tibiae, non audio nisi fidem, at si non aliud praeter illam scis, nihil scis: et tunc deduxit illum ad consocios in deserto, ubi ne quidem gramen erat: praeter plura, n: 391.

XLVI. Quod viderim quinque Gymnasia varia luce circumcincta, et quod cum multis intraverim in Primum, quod visum est sicut in luce flammea; erant ibi plures congregati;

Digitized by Google

et Praeses proposuit ut sententias suas proferrent de Charitate, et postquam exorsi sunt, PRIMUS dixit quod sententia ejus sit, quod Charitas esset Moralitas inspirata fide. SECUNDUS, quod esset Pietas inspirata miseratione. TERTIUS, quod esset bonum facere cuicunque tam probo quam improbo. QUARTUS, quod esset omni modo inservire agnatis et amicis. QUINTUS, quod esset eleemosynas dare pauperibus, et opitulari indigentibus. SEXTUS, quod esset aedificare Hospitalia, Nosocomia, Orphanotrophia. SEPTIMUS, quod esset Templa ditare, et Ministris illorum benefacere. OCTAVUS, quod esset Fraternitas vetus Christiana. NONUS, Quod esset remittere cuique sua delicta: quisque ex illis sententiam suam ample confirmavit, quae quia plura sunt, huc non possunt transferri, quare videantur in ipso MEMORABILI. Post haec, data etiam est mihi copia expromendi sententiam meam, et dixi, quod Charitas sit ex Amore Justitiae cum judicio in omni opere et officio agere, sed ex Amore non aliunde quam ex Domino Salvatore; et postquam hoc demonstratum est, adjeci, quod omnia illa, quae supra e novem celebribus Viris de Charitate dicta sunt, sint egregia Charitatis documenta, modo fiant ex justitia cum judicio; et quia Justitia et Judicium non aliunde sunt, quam ex Domino Salvatore, ut fiant ex homine ab Ipso: hoc approbatum est a plerisque in Interno illorum homine, sed nondum ita in Externo, n: 459.

XLVII. Quod e longinquo auditus sit sicut stridor dentium, et ei intermixtum sicut pulsatile; et ad sonos accessi, et vidi domunculam ex juncis conglutinatis structam, et loco stridoris dentium et soni pulsatilis audivi intus in domuncula altercationes de Fide et Charitate, quaenam illarum esset essentiale Ecclesiae; et illi qui pro Fide erant, protulerunt sua Argumenta, dicentes, quod Fides sit spiritualis quia a Deo, sed Charitas naturalis quia ab homine; vicissim illi qui pro Charitate erant, dixerunt quod Charitas sit spiritalis, et Fides naturalis nisi conjuncta sit Charitati. His quidam Syncretista volens dirimere litem adjecit, confirmans quod Fides sit spiritualis, et Charitas modo naturalis; sed dictum est, quod vita moralis sit duplex, spiritualis

Digitized by Google

et naturalis, et quod in homine, qui vivit a Domino, sit spiritualis moralis; at in homine, qui non vivit a Domino, sit naturalis moralis, qualis datur apud malos, et quandoque apud spiritus in Inferno, n: 460.

XLVIII. Quod in spiritu perductus sim in quendam Hortum in Plaga meridionali, et quod ibi viderim sedentes sub quadam lauru comedentes ficus, quos quaesivi, quomodo intelligunt, quod homo possit facere bonum a Deo, et tamen usque sicut a se; qui responderunt, quod Deus operetur bonum intus in homine, sed si homo id facit ex sua voluntate et ex suo intellectu, quod conspurcet illud ita ut non sit bonum amplius; sed ad illa dixi, quod homo sit modo organum vitae; et quod si credit in Dominum, faciat bonum ex se ab Illo, at si non credit in Dominum, et plus si non in aliquem Deum, bonum faciat ex se ab Inferno; et porro, quod Dominus dederit homini Liberum Arbitrium faciendi ab uno aut ab altero: quod Dominus hoc Liberum dederit, confirmatum est ex Verbo, quod mandaverit homini amare Deum et proximum, operari bona charitatis sicut arbor fructus, ac facere praecepta Ipsius ut salvetur, et quod quisque secundum facta sua judicaretur; et quod haec et illa non mandata fuissent, si homo non posset facere bonum ex se a Domino. Postquam haec dicta sunt, dedi illis termites ex quadam vite, et termites in manibus illorum protruserunt uvas; praeter alia, n: 461.

XLIX. Quod viderim MAGNIFICUM NAVALE, et inibi Navigia magna et parva, et super transtris pueros et puellas, qui exspectabant TESTUDINES, quae e mari exsurgerent, quae dum emerserunt, vidi quod haberent Duo Capita, unum quod ad lubitum retrahebant in conchas corporis eorum, et alterum quod apparebat in forma sicut homo, et ex hoc loquebantur cum pueris et puellis, et hi propter elegantes sermones illorum mulcebant illos, et quoque illis dederunt munera. His visis explicatum est ab Angelo, quid illa significabant, quod nempe sint homines in Mundo, et inde totidem Spiritus post mortem, qui dicunt, quod Deus apud illos qui Fidem adepti sunt, non videat aliquid quod cogitant et faciunt, sed solum spectet ad fidem, quam in interioribus mentis

Digitized by Google

illorum recondidit: et quod iidem illi coram Caetibus in Templis proferant Sancta ex Verbo, prorsus sicut alii, sed haec ex Capite majore apparente sicut homo, cui tunc insertant parvum, aut hoc intrahunt in corpus. Quod iidem postea visi sint in aëre in navigio cum septem velis volante, et illi inibi in laureis, inque vestibus purpureis, clamantes quod sint Capita sapientum ex omni Clero, sed visa illa erant imagines fastus, profluentes ex ideis mentis eorum; et cum super terra erant, loquutus sum cum illis primum ex Ratione, et postea ex Scriptura Sacra, et per plura demonstravi, quod illa eorum Doctrina esset insana, et quia contra Scripturam sacram ex Inferno; sed Argumenta, per quae demonstravi illa, propter prolixitatem, huc transferri non possunt, quare videantur in ipso MEMORABILI; tum quod postea visi sint in loco arenoso in vestibus ex frustis, ac cincti retibus quasi piscatoriis circum lumbos, trans quae nuditates illorum apparebant; et demum demissi sunt in societatem, quae in confinio ad Machiavellistas est, n: 462.

L. Quod convocatum sit comitium, quod sedit in Templo rotundo, in quo ad latera erant Altaria, juxta quae comitiales sedebant, sed non erat ibi Primas, quare quisque ex se erupit in medium et exclamabat sensa sui animi; et inceptus est sermo de LIBERO ARBITRIO IN SPIRITUALIBUS; et PRIMUS erumpens clamavit, quod non plus Liberi Arbitrii in illis esset homini quam uxori Loti dum versa est in statuam salis. SECUNDUS, quod non plus quam bestiae et cani. TERTIUS, quod non plus quam talpae, et quam noctuae in luce diei. QUARTUS, Quod si homini foret Liberum Arbitrium in spiritualibus, fieret maniacus, et crederet se esse sicut Deus, qui semetipsum possit regenerare et salvare. SEXTUS legit ex Libro Evangelicorum FORMULA CONCORDIAE vocato, quod non plus Liberi Arbitrii in spiritualibus homini sit quam trunco et lapidi, et quod non possit hilum de illis intelligere, cogitare, velle, et ne quidem ad spirituale recipiendum se applicare et accommodare, praeter plura, de quibus supra n: 464. Post haec dicta, data etiam est mihi copia loquendi, et loquutus dixi, quid homo absque Libero arbitrio in spiritualibus aliud quam brutum;

Digitized by Google

et ad quid absque illo serviunt omnia Theologica; sed ad hoc responderunt, lege nostra Theologica, et non inibi deprehendes quicquam spirituale, et quod hoc intus in illa ita reconditum sit, ut ne quidem appareat umbra ejus, quare lege quae nostra Theologia docet de Justificatione, hoc est, de remissione peccatorum, regeneratione, sanctificatione, et salvatione, non videbis ibi quicquam spirituale, quia influunt per fidem absque ulla hominis conscientia; charitatem etiam procul removit a spirituali, et quoque paenitentiam a contactu ejus; et praeterea, quoad Redemptionem, attribuit Deo proprietates pure humanas naturales, ut quod Genus humanum sub damnatione universali concluserit, quod Filius illam in se susceperit, et quod sic Patrem propitiaverit, et quid intercessio et mediatio apud Patrem aliud. Ex his patet, quod in universa Theologia nostra nihil spirituale sit, et ne quidem rationale, sed mere naturale infra illa. At subito tunc fulmen e Caelo auditum est, et comitiales inde terrefacti eruperunt, et quisque fugit in suam domum, n: 503.

LI. Quod loquutus sim cum duobus spiritibus, quorum unus amavit bonum et verum, et alter malum et falsum, et deprehendi, quod uterque simili facultate cogitandi rationaliter gauderet, at cum ille qui amavit malum et falsum sibi relictus erat, vidi sicut fumus ex inferno ascenderet, ac lucidum, quod ei erat supra memoriam, exstingueret; at cum ille qui amabat bonum et verum sibi relictus erat, vidi quod tanquam mitis flamma e Caelo descenderet, ac illuminaret regionem mentis ejus supra memoriam, et inde quoque illa quae infra illam erant. Postea cum illo, qui malum et falsum amabat, loquutus de Libero Arbitrio in spiritualibus, et hic modo ad nominationem ejus excanduit, et clamavit, quod nemo possit movere pedem et manum ad faciendum aliquod bonum spirituale, nec linguam et os ad loquendum aliquod verum spirituale, et sic quod ne quidem possit se applicare et accommodare ad aliquod tale recipiendum; estne homo in talibus mortuus et mere passivus, quomodo potest mortuum et mere passivum facere bonum et loqui verum ex se; nonne Ecclesia nostra

Digitized by Google

etiam ita loquitur. Alter vero, qui amavit bonum et Verum, de Libero arbitrio in spiritualibus ita fatus est, quid totum Verbum absque illo, et quid Ecclesia, quid Religio, quid Cultus Dei, ita quid Ministerium absque illo; et ex intellectus mei luce scio, quod homo absque Libero illo spirituali non esset homo, sed bestia, nam quod homo sit et non bestia, est ex illo Libero; ac insuper quod homini absque Libero arbitrio in spiritualibus non foret vita post mortem, ita non vita aeterna, quia non aliqua conjunctio cum Deo; quare illud negare non est nisi illorum, qui in spiritualibus insaniunt. Postea visus est sicut prester super arbore, qui inde fructum porrexit illi qui Liberum Arbitrium in spiritualibus negavit, quo comeso apparuit fumus ex inferno ascendens, qui superiorem partem mentis ejus rationalis quoad lumen exstinxit, n: 504.

LII. Auditus est stridor sicut duorum lapidum molarium inter se collidentium, et accessi ad initium soni, et vidi Domum, in qua plures cellulae erant, in quibus sedebant Eruditi hujus saeculi, et confirmabant Justificationem per solam fidem, et accedens ad unam quaesivi, quid nunc lucubratur, respondit de Actu Justificationis, qui est caput omnium Doctrinae in nostra Orthodoxia, et interrogavi, num sciat aliquod signum dum Fides justificans intrat et dum intravit, et dixit quod hoc fiat passive et non active, ad quae respondi, quod si aufers activum in eo, etiam auferas receptivum, et sic foret actus ille modo pure ideale, quod vocatur ens rationis, et sic non nisi quam statua uxor Loti tinniens ex mero sale, stricta penna scribae, aut ungue digiti ejus: vir ille excandescens sumsit lychnuchum conjecturus in me, sed tunc exstincto lychno conjecit in sodalem, n: 505.

LIII. Visi sunt duo Greges, unus ex hircis, alter ex ovibus, at cum spectati sunt in propinquo, pro hircis et ovibus visi sunt homines, et perceptum est, quod grex hircorum constaret ex illis, qui solam Fidem salvificam faciunt, et Grex ovium ex illis, qui Charitatem et simul Fidem; ad interrogationem cur ibi, dicebant illi, qui visi sunt sicut hirci, quod sederent Concilium, quoniam illis detectum est, quod dictum Pauli, *Quod homo fide justificetur sine operibus*

Digitized by Google

legis, Rom. III: 28., non rite intellectum sit, quoniam per Fidem ibi non intelligitur hodierna fides, sed fides in Dominium Salvatorem, et per Opera legis non intelliguntur Opera legis Decalogi, sed Opera legis Mosaicae, quae erant rituali, quod etiam demonstratum est; et dixerunt, quod concluserint, quod Fides producat bona opera sicut Arbor fructus: his illi, qui constituebant Gregem Ovium faverunt, sed tunc Angelus stans inter binos Greges, clamavit ad Gregem ovium, ne auscultate, quia non recesserunt a Fide sua priore, ac divisit Gregem Ovium in Duos, et dixit illis a sinistris, adjungite vos hircis, sed praedico vobis, quod venturus sit lupus, qui rapiet illos, et vos cum illis. Sed tunc inquisitio facta est, quomodo intelligunt, quod Fides producat bona opera sicut Arbor fructus, et compertum est, quod perceptio illorum de conjunctione fidei et charitatis abeat prorsus in diversum ab illa comparatione, et sic quod esset loquutio fallax; quibus intellectis greges ovium se in Unum, ut prius, reuniverunt, cui adjunxerunt se aliqui ex hircis, confitentes, quod charitas sit essentia fidei, et quod sic fides separata ab illa sit modo naturalis, at conjuncta illi fiat spiritualis, n: 506.

LIV. Sermo cum Angelis de tribus Amoribus, qui universales sunt, et inde apud unumquemvis hominem, qui sunt AMOR PROXIMI SEU AMOR USUUM, qui in se est spiritualis, AMOR MUNDI SEU AMOR POSSIDENDI OPES, qui in se est MATERIALIS, ET AMOR SUI, SEU AMOR IMPERANDI SUPER ALIOS, qui in se est corporeus; et quod cum tres Illi Amores rite subordinati sunt apud hominem, homo sit vere homo, et quod tunc rite subordinati sint, dum amor proximi facit caput, Amor mundi corpus, et amor sui pedes; aliter prorsus, dum contra ordinem sedent apud hominem; et ostensum est, qualis homo est, dum amor Mundi facit caput, et qualis dum amor sui, quod tunc sit homo inversus, quoad interiora mentis suae ferus, et quoad exteriora ejus et inde corporis, histrio. Post haec visus est quidam diabolus ex inferis ascendens facie furva cum circulo albo circum caput, et dixit, quod esset Lucifer, tametsi non erat ille, et quod in internis suis sit diabolus, sed in externis suis Angelus lucis; ac

Digitized by Google

retulit, quod dum in externis est, sit moralis inter morales, rationalis inter rationales, imo spiritualis inter spirituales, et quod cum fuit in Mundo, concionatus sit, et quod tunc pejeraverit contra maleficos omnis generis, et quod inde vocatus sit filius Aurorae; et quod ipse miratus, quod dum super pulpito esset, non aliter perceperit quam quod ita esset sicut loquutus; aliter vero dum extra Templum erat; dixit causam, quia in Templo erat in Externis suis, et tunc solum in Intellectu, at extra Templum in Internis suis, et tunc in Voluntate, et sic quod Intellectus elevaverit illum in Caelum, at Voluntas detrahat illum in infernum; at quod Voluntas valeat super Intellectum, quia hunc illa disponit ad favorem et nutum: post haec diabolus mentiens Luciferum delapsus est in Infernum, n: 507.

LV. Visum est Templum rotundum, cujus Tectum erat instar Coronae, Parietes continuae Fenestrae ex Crystallis, Porta ex substantia margaritica; in illo erat suggestus super quo erat Verbum cinctum sphaera lucis, in medio Templi Adytum ante quod Velum, sed nunc sublatum, in quo stetit Cherubus cum ense vibrante in manu: post haec visa, explicabantur coram me singula quae significabant, quae videantur; super Porta erat Scriptura haec, NUNC LICET, quod significabat, quod nunc liceat intellectualiter intrare in Mysteria fidei, et datum est percipere, quod valde discriminosum esset intellectu intrare in dogmata fidei, quae ex propria intelligentia sunt, et inde in Falsis, et plus adhuc illa ex Verbo confirmare, et quod ideo ex Divina Providentia Verbum ademptum sit Romano-Catholicis, et quod apud Protestantes occlusum sit per eorum dogma, quod Intellectus captandus sit sub obedientia fidei eorum. At quia Dogmata, quae Novae Ecclesiae sunt, omnia ex Verbo sunt, quod in illa liceat Intellectu intrare, quia sunt continuae Veritates ex Verbo, quae etiam coram intellectu lucent. Hoc erat, quod per Scripturam super Porta, NUNC LICET, intelligitur, et per quod Velum Adyti sublatum sit, intra quod stetit Cherubus. Post haec allata est mihi charta ex infante, qui erat Angelus in tertio Caelo, in qua scriptum erat; INTRATE POSTHAC IN MYSTERIA VERBI HACTENUS OC-

Digitized by Google

CLUSI, NAM SINGULAE VERITATES EJUS SUNT TOTIDEM SPECULA DOMINI, n: 508.

LVI. Quod gravi morbo sim correptus ex illapso fumo e Hierosolyma, quae in Apocalypsi XI: 8. vocatur Sodoma et Aegyptus, et quod visus sim ab illis qui in Urbe illa erant, sicut mortuus, dicentes tunc inter se, quod non sepultura dignus essem, similiter ut de duobus Testibus in eodem Capite in Apocalypsi dicitur, et interea audivi blasphemias in copia ab Urbanis propterea quod praedicaverim paenitentiam, et fidem in Dominum Jesum Christum; sed quia judicium super illos instabat, vidi quod tota illa Urbs decideret, et inundaretur aquis, et postea, quod discurrerent inter strues lapidum, et lamentarentur de sorte sua, cum tamen crediderint, quod per fidem Ecclesiae suae, essent renati, et sic justi; sed dictum illis est, quod nihil minus quam tales essent, quoniam nusquam aliquam paenitentiam egerant, et quod inde non sciant unum malum damnabile apud se: postea dictum illis e Caelo est, quod fides in Dominum ac paenitentia, sint duo Media regenerationis et salvationis, et quod hoc notissimum sit ex Verbo, et insuper ex Decalogo, Baptismo, et Sancta Caena, de quibus videantur in MEMORABILI, n: 567.

LVII. Quod omnes, qui post mortem in Mundum spiritualem veniunt, primo tempore teneantur in Externis, in quibus fuerunt in Mundo naturali, et quia plerique, dum in Externis sunt, moraliter vivunt, frequentant Templa, et orant ad Deum, credunt quod certe in Caelum venturi sint, sed instruuntur, quod omnis homo post mortem successive exuat Externum hominem, et aperiatur Internus homo, et quod tunc noscatur homo qualis est in se, quoniam homo est homo ex Voluntate et Intellectu, et non solum ex Actione et Loquela, et quod inde sit, quod homo possit in Externis apparere sicut Ovis, tametsi in Internis est sicut Lupus; et quod talis sit in Interno suo homine, nisi exploret mala suae voluntatis et inde intentionis, et ab his paenitentiam agat; praeter plura, n: 568.

LVIII. Quod unusquisque Amor exspiret jucundum, sed quod JUCUNDA AMORUM in Mundo naturali parum sentiantur, sed

Digitized by Google

quod in Mundo spirituali manifeste, et quod in hoc aliquoties vertantur in odores, et quod tunc percipiatur qualia sunt jucunda, et cujus amoris sunt; et quod percipiantur jucunda amoris boni, qualia in Caelis sunt, sicut fragrantiae in hortis et floretis, et vicissim jucunda amoris mali, qualia sunt in Infernis, sicut nidores et faetores ex stagnis ex latrinis; et quod quia ita oppositi sunt, diaboli crucientur dum sentiunt aliquem odorem suaveolentem caeli, ac vicissim angeli dum aliquem graveolentem Inferni; quod ita sit, per duo exempla confirmatum est. Ex hac causa est, quod Oleum unctionis ex aromaticis paratum sit, et quod dicatur de Jehovah, quod ex holocaustis odoratus sit odorem gratum; et vicissim, quod mandatum sit filiis Israëlis, ut exportarent immunda extra castra, et quod excrementa alvi defoderent; castra enim illorum repraesentabant Caelum, ac desertum extra repraesentabat Infernum, n: 569.

LIX. Quod quidam novitius spiritus, qui in Mundo multum meditatus est de Caelo et Inferno, desideraverit scire quale est unum et alterum, et quod e Caelo ei dictum sit, INQUIRE QUID JUCUNDUM ET COGNOSCES, quare abiens inquisivit, sed apud spiritus mere naturales in vanum; at deductus est ad tres Caetus in ordine, ad unum ubi explorabant Fines, et inde dicti sunt Sapientiae, ad alterum ubi rimabantur Causas, et inde dicti sunt Intelligentiae, et ad tertium ubi lustrabant Effectus, et inde dicti sunt Scientiae; et ab his et illis instructus est, quod vita cuivis angelo, spiritui et homini sit ex Jucundo amoris ejus, et quod voluntas et cogitatio non possint movere passum, nisi a jucundo cujusdam amoris, et quod hoc sit cuique id quod vocatur Bonum; et insuper quod Jucundum Caeli sit jucundum faciendi bonum, et quod jucundum Inferni sit jucundum faciendi malum. Ut adhuc instrueretur, ex proviso ascendit diabolus, et coram illo descripsit jucunda Inferni, quod essent jucunda vindicandi, scortandi, depraedandi, et blasphemandi, et quod illa, dum sentiuntur ibi ut odores, sentiantur ut balsama, unde vocavit illa delitias narium suarum, n: 570.

LX. Quod visus sit Caetus spirituum orantium ad Deum, ut mitteret Angelos, qui instruerent illos de variis quae fidei

Digitized by Google

sunt, quia in plerisque haesitant, quoniam Ecclesiae inter se ita discrepant, et omnes illarum ministri dicunt, CREDITE NOBIS, SUMUS MINISTRI DEI, ET SCIMUS: et apparuerunt Angeli, quos interrogaverunt de Charitate et Fide, de Paenitentia, de Regeneratione, de Deo, de Immortalitate animae, deque Baptismo et Sancta Caena, ad quae singula responderunt Angeli ita, ut caderent in intellectum illorum, dicentes porro, quod omne id quod non cadit in intellectum, sit sicut seminatum in arena, quod utcunque pluvia irrigatur, usque emarcescit; et quod Intellectus occlusus ex religione, non amplius videat quicquam in Verbo ex luce, quae inibi est a Domino, imo quod si illud legit, plus et plus in rebus fidei et salutis caecutiat, n: 621.

LXI. Quomodo homo, dum praeparatus est ad Caelum, intrat illud, videlicet quod post praeparationem videat viam, quae ad Societatem in Caelo, in qua victurus est in aeternum, tendit, et quod juxta societatem sit porta, quae aperitur, et quod post introitum inquiratur num in illo sit similis lux et similis calor, hoc est, simile verum et bonum, quae apud Angelos istius societatis, quod dum deprehenditur, circumvadit et inquirit ubinam sua domus est, nam pro unoquovis novitio Angelo est nova domus, qua inventa recipitur et numeratur ut unus inter illos. At vero illis, in quibus non est lux et calor, hoc est, verum et bonum Caeli, haec dura sors est, quod dum intrant, misere crucientur, et ex cruciatu se praecipites dejiciant deorsum, hoc fit illis ex sphaera lucis et caloris Caeli in quorum opposito sunt, et hi postea non amplius cupiunt Caelum, sed consociantur similibus in Inferno: inde patet, quod vanum sit cogitare, quod Caelum sit modo admissio ex gratia, et quod admissi fruantur gaudiis ibi, sicut qui in Mundo in domum nuptiarum intrant, n: 622.

LXII. Quod multi, qui crediderunt quod Caelum modo esset admissio ex gratia, et post admissionem gaudium aeternum, ex venia ascenderint in Caelum, sed quod quia non sustinuerunt lucem et calorem, hoc est, fidem et amorem ibi, se praecipites dejecerint, et quod tunc ab illis qui infra steterunt, visi sint sicut Equi mortui: inter illos qui infra ste-

Digitized by Google

terunt et viderunt illos ita, fuerunt pueri cum magistro, et hic instruxit illos quid significabat apparitio sicut Equi mortui, et tunc quinam sunt, qui e longinquo ita apparent, dicens quod sint, qui dum legunt Verbum, materialiter et non spiritualiter de Deo, de Proximo et de Caelo cogitant, et quod illi materialiter cogitent de Deo, qui ex Persona de Essentia, de Proximo ex facie et loquela de qualitate, et de Caelo ex loco de statu amoris ibi; at quod illi spiritualiter cogitent, qui de Deo ex Essentia et inde de Persona, de Proximo ex qualitate et inde de facie et loquela, ac de Caelo ex statu amoris ibi et inde de loco; et postea docuit illos, quod Equus significet intellectum Verbi, et quia Verbum apud illos, qui spiritualiter cogitant, dum legunt illud, est Litera viva, quod ideo illi e longinquo appareant sicut Equi vivi, et vicissim, quia Verbum apud illos, qui materialiter cogitant, dum legunt illud, est Litera mortua, quod hi ideo e longinquo appareant sicut Equi mortui, n: 623.

LXIII. Quod visus sit Angelus cum Charta in manu, super qua scriptum erat CONJUGIUM BONI ET VERI, descendens e Caelo in Mundum, ac visum est, quod Charta illa in Caelo luceret, in descensu autem pedetentim minus et minus, usque dum non Charta nec Angelus appareret, solummodo coram aliquibus ineruditis qui in simplici corde erant, coram his Angelus explicabat, quid Conjugium boni et veri involvit, videlicet quod omnia et singula in universo Caelo ac universo Mundo contineant utrumque simul, ex causa quia bonum et verum in Domino Deo Creatore unum faciunt, ac ideo quod non detur alicubi quicquam quod duntaxat est bonum, nec quicquam quod duntaxat est verum, consequenter quod in omnibus et singulis sit Conjugium boni et veri, et in Ecclesia Conjugium Charitatis et Fidei, quoniam Charitas est boni, et Fides est veri, n: 624.

LXIV. Quod cum eram in profunda cogitatione de Secundo Adventu Domini, viderim Caelum ab Oriente ad Occidentem luminosum, et audiverim ab Angelis Glorificationem et Celebrationem Domini, sed ex Verbo tam Prophetico Veteris Testamenti, quam ex Apostolico Novi; ipsa loca e

Digitized by Google

Verbo, per quae Glorificationes fiebant, videantur in MEMORABILI, n: 625.

LXV. Quod in Plaga septentrionali orientali sint LOCA INSTRUCTIONIS, et quod illi qui instructiones iuterius recipiunt ibi nominentur discipuli Domini. Quondam dum in spiritu eram, quaesivi didascalos ibi, num sciant universalia Caeli et Universalia Inferni, et responderunt, quod Universalia Caeli sint tres Amores, Amor usuum, Amor possidendi bona Mundi ex amore faciendi usus, et Amor vere conjugialis; et quod universalia Inferni sint tres Amores illis tribus oppositi, qui sunt Amor imperandi ex amore sui, Amor possidendi bona aliorum ex amore Mundi, et Amor scortatorius. Describitur postea qualis primus INFERNALIS AMOR EST QUI EST AMOR DOMINANDI EX AMORE SUI, quod talis apud Laicos sit, ut dum relaxantur ei fraena, velint dominari super omnia Mundi, et apud Clericos ut velint dominari super omnia Caeli. Quod talis phantasia sit apud illos qui in eo amore sunt, confirmatum est per similes in Inferno, ubi tales in quadam Valle simul sunt, qui jucundant animos suos per phantasias quod sint imperatores imperatorum aut reges regum; et alibi, quod sint Dii, et visum est quod ad horum aspectum priores, qui tam elato animo erant, caderent super genua et adorarent. Quod postea loquutus sim cum duobus, quorum unus erat Princeps cujusdam societatis in Caelo, et alter qui erat summus Sacerdos ibi, qui dixerunt, quod apud illos in societate illa sint magnifica et splendida, quia amor illorum non est ex amore sui, sed ex amore usuum, et quod circumfundantur honoribus, et quod acceptent illos non propter se, sed propter bonum obedientiae. Quaesivi tunc illos, quomodo potest aliquis scire, num usus faciat ex amore sui aut mundi, aut ex amore usuum, quoniam omnes tres faciunt usus; ponatur, quod sit Societas composita ex meris satanis, et societas composita ex meris Angelis, et possum augurari, quod Satanae ex amore sui et mundi in sua Societate facturi sint tot usus quot Angeli in sua, quis ergo scire potest ex quo amore sunt usus; ad haec responderunt Princeps et Sacerdos, quod Satanae faciant usus propter famam ut evehantur ad honores et

Digitized by Google

lucrentur opes, Angeli autem faciunt usus propter usus, sed hi discriminantur ex illis imprimis per hoc, quod omnis qui credit in Dominum, et fugit mala ut peccata, a Domino faciat usus, et sic ex amore usuum, at quod omnis qui non credit, nec fugit mala ut peccata, faciat usus ex se et propter se, ita ex amore sui aut mundi, n: 661.

LXVI. Quod intraverim quendam Lucum, et viderim duos Angelos inter se loquentes, accessi, et loquebantur de CONCUPISCENTIA POSSIDENDI OMNIA MUNDI, et quod plures, qui in actionibus apparent morales, et in loquelis rationales, in vesania istius Concupiscentiae sint, et quod illa Concupiscentia vertatur in phantasias apud illos, qui ideis suis de illa indulgent; et quia cuique licet se delitiare in phantasia sua in Mundo spirituali, modo non malum faciat alteri, quod sint etiam congregationes ex talibus in Terra inferiore; et quia innotuit ubi erant, descendimus et intravimus ad illos, et vidimus quod sederent ad mensas, super quibus erat ingens copia Nummorum aureorum, dicentes quod illi essent opes omnium Regni, sed erat modo visio imaginaria, quae vocatur phantasia, per quam fecerunt apparentiam illam: at cum dicebatur illis, quod insanirent, aversi a mensis fassi sunt, quod ita sit, sed quia visio illa summopere oblectat illos, quod non possint aliter quam per vices intrare, et favere illecebris sensuum suorum: his addiderunt, quod si quis surripit alteri sua, aut aliud malum facit, decidat in aliquem carcerem sub illis, et ibi teneatur laborare pro cibo, veste, et aliquibus obolis, et si etiam ibi malum faciunt, deprivantur illis et puniuntur, n: 662.

LXVII. Audita est disceptatio inter quendam Legatum Regni et duos Sacerdotes, NUM INTELLIGENTIA ET SAPIENTIA, ET SIC QUOQUE PRUDENTIA, ESSENT A DEO, VEL NUM AB HOMINE; Legatus instabat quod ab Homine, Sacerdotes autem quod a Deo: sed perceptum est a quibusdam Angelis, quod Sacerdotes interius in se crederent similiter ac Legatus, videlicet, quod Intelligentia et Sapientia, et inde Prudentia essent ab homine; quare ut id patefieret, rogabatur Legatus, ut exueret vestes Muneris sui, ac indueret vestes Ministerii sacerdotalis, quo facto incepit Legatus multis confir-

Digitized by Google

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

mare, quod omnis Intelligentia et quoque Prudentia sit a Deo: et postea etiam rogabantur Sacerdotes ut exuerent vestes suas, ac induerent vestes Ministrorum politicorum, quo facto, loquebantur Sacerdotes ex interiori se, dicentes, quod omnis Intelligentia et Prudentia sit ab homine: causa quod ita loquuti sint, erat, quia Spiritus cogitat se talem esse qualis est super illo vestis: post haec, Tres illi amici cordis facti sunt, et inter loquendum simul iverunt viam, quae tetendit deorsum; sed postea vidi illos reduces, n: 663.

LXVIII. Agitur primum de illis qui in Verbo vocantur Electi, et quod sint, qui post mortem inveniuntur vitam Charitatis et Fidei vixisse, et separantur ab illis qui illam vitam non vixerunt, et sic qui tunc Eliguntur, et praeparantur ad Caelum; quapropter credere modo aliquos ante nativitatem vel post illam eligi et praedestinari ad Caelum, et non omnes quia omnes vocati sunt, foret Deum impotentiae salvandi, et quoque injustitiae arguere, n: 664.

LXIX. A quodam advena dictum est in Caelo, quod non aliquis in Christiano Orbe sciat quid Conscientia, quod quia Angeli non crediderunt, dixerunt ad aliquem Spiritum, ut tuba convocaret Intelligentes, quos sciscitaret num sciunt quid Conscientia; et factum est ita, et advenerunt, et inter illos erant Politici, Eruditi, Medici, et Sacerdotes, et tunc primum sciscitabantur Politici, quid Conscientia, responderunt, quod sit dolor ex praeconcepto aut postea capto timore discriminum honoris vel opum, vel quod sit ex humore melancholico oriundo ex indigestis in Ventriculo, praeter plura. Postea percontati sunt Eruditos, quid sciunt de Conscientia, responderunt, quod sit maeror et anxietas infestans corpus et inde caput, aut caput et inde corpus, ex variis causis, imprimis ex hac, quod animum intenderint uni rei solum, quod fit imprimis dum regnans amor patitur, unde quandoque phantasiae et deliria, et apud quosdam cerebrositates in Religiosis, quae vocantur morsus conscientiae. Post hos interrogati sunt Medici, quid Conscientia, et dixerunt, quod sit modo dolor oriundus ex variis morbis, quos in copia enumeraverunt, et quod illi plures per pharmaca

Digitized by Google

sanaverint: morbi ex quibus dolores, qui Conscientiae vocantur, derivantur, enumerati videantur in MEMORABILI. Demum quaesiti sunt SACERDOTES, quid Conscientia, inquierunt, quod sit eadem cum Contritione, quae praecedit Fidem, et quod illam sanaverint per Evangelium: et insuper, quod dentur Conscientiosi ex omne Religione, tam vera quam fanatica, qui sibi faciunt scrupulos in rebus salutis, etiam adiaphoris. Angeli ex his auditis perceperunt veritatem, quod non aliquis sciat quid Conscientia, quare demiserunt Angelum a se, qui doceret, hic adstans in medio illorum dixit, quod Conscientia non sit aliquis dolor, sicut omnes vos autumavistis, sed quod sit vita secundum Religionem, et quod illa vita imprimis apud illos sit, qui in fide Charitatis sunt, et quod illi qui conscientiam habent, ex corde loquantur quae loquuntur, et ex corde faciant quae faciunt, quae etiam per exempla illustravit; quare cum dicitur de aliquo quod Conscientiam habeat, intelligitur quod justus sit, et vicissim. His dictis, diviserunt se convocati in quatuor phalanges, in unam transiverunt illi, qui intellexerunt verba Angeli et faverunt, in alterum qui non intellexerunt, sed usque faverunt, in tertium qui non voluerunt intelligere, dicentes inter se, quid nobis cum Conscientia, et in quartum qui irridebant, dicentes, quid Conscientia nisi flatus; post haec visae sunt duae posteriores phalanges secedere ad sinistrum, et duae priores ad dextrum, n: 665.

LXX. Quod deductus sim ad locum, ubi veteres Sophi, qui fuerunt in Graecia, commorabantur, quem locum illi vocabant Parnassium; et dicebatur mihi quod per vices ablegent quosdam arcessendi gratia aliquos Advenas e Mundo, et inquirendi aliquid de sapientia, qualis est hodie in terris, et tunc inventi sunt duo ex Christianis, et adducti, qui mox interrogati sunt, QUID NOVI E TERRA; et hi responderunt, quod hoc ibi Novum sit, quod invenerint homines in sylvis, forte in prima pueritia ibi omissos, et quod illi ex facie quidem appareant ut homines, sed quod usque non essent homines; et quod ex illis concluserint in Mundo, quod homo non plus esset quam bestia, solum quod posset articulare sonum et sic loqui, et quod bestia similiter posset sapere,

Digitized by Google

si imbueretur articulate sonare, praeter plura. Sophi ex his auditis concluserunt plura de Sapientia, quas vices ab illorum temporibus subiverat, imprimis ex eo, quod non sciant discrimen inter statum hominis et statum bestiae, et ne quidem quod homo modo nascatur forma hominis, et quod per instructiones fiat homo, ac talis homo qualiter instructiones recipit, et quod fiat sapiens ex veris, insaniens ex falsis, ac interius fera ex malis, et quod modo nascatur facultas ad sciendum, intelligendum et sapiendum, propter finem, ut sit subjectum, in quod Deus posset sapientiam a primo ejus gradu ad supremum inspirare: dicentes porro, quod ex Advenis comprehenderint, quod sapientia, quae suo tempore in oriente fuit, hodie in occidente sit. Postea instruxerunt Advenas, unde est, quod homo forma Dei creatus potuerit inverti in formam diaboli: sed de his et illis videatur MEMORABILE, n: 692.

LXXI. Quod iterum indictus sit Conventus in loco ubi erant veteres Sophi, quoniam ab emissariis audiverant, quod offenderint tres novos Advenas e terris, unum qui fuit Sacerdos, alterum qui fuit Politicus, et tertium qui fuit Philosophus, qui adducti, mox quaesiti, QUID NOVI E TERRA, et responderunt, hoc Novum est, quod audiverint, quod quidam dicat se loqui cum Angelis et Spiritibus, et quod ille plura de statu illorum memoret, et inter illa, quod homo sit aeque homo post mortem, cum sola differentia, quod tunc corpore spirituali indutus sit, prius autem corpore materiali: quibus auditis, interrogant SACERDOTEM, quid de illis cogitaverat in Terra, respondit, quod quia crediderat quod homo non victurus sit iterum homo prius quam die Ultimi Judicii, ille cum reliquis ex suo Ordine, putaverit, ejus relata fuisse visiones, et postea commenta, et quod denique haeserit; ad interrogationem, annon incolae telluris potuerunt ex Ratione videre quod homo vivat homo post mortem, et sic paradoxa de statu animarum interea dissipare, quae sunt, quod animae interea sicut venti volitarent in Universo, et continue exspectarent Ultimum Judicium, ut cum corporibus suis coalescant, quae sors foret pejor sorte cujusvis bestiae; ad quae Sacerdos respondit, quod

Digitized by Google

dicant, sed non convincant, et quod coalitionem seu reunionem animarum cum suis cadaveribus et sceletis in sepulchro adscribant Omnipotentiae Dei, et cum nominant Omnipotentiam et quoque Fidem, exulat omnis ratio. Postea interrogatus est Politicus de auditis illis, respondit, quod in Mundo non potuerit credere, quod homo victurus sit homo post mortem, quoniam omne hominis jacet mortuum in sepulchro, et sic quod ille homo viderit Larvas, et crediderit quod illae essent angeli et spiritus: sed quod nunc primum convictus sit ab ipsis sensibus, quod vivat homo sicut prius, et quod ideo illum pudeat cogitationum priorum. Paene similia de se et de quibusdam e sua Schola narravit Philosophus; et praeterea quod illa quae audiverat de visis et auditis ab illo homine, retulerit inter Opiniones et Hypotheses, quas ex Antiquis et Hodiernis collegerat. Sophi his auditis obstupuerunt, imprimis quod Christiani, qui in luce prae reliquis ex revelatione sunt, in tali caligine de Vita sua post mortem essent, cum tamen nos, et sapientes nostri temporis, illam vitam sciverunt et crediderunt; dicentes porro, quod animadvertant, quod Lux sapientiae ab illo saeculo ab interioribus Cerebri se demiserit usque ad os sub naso, ubi illa apparet sicut splendor labri, et inde loquela oris sicut sapientia. His quidam ex tironibus adjecit hoc, oh quam stupidae Mentes Terricolarum hodie sunt, utinam adessent discipuli Heracliti qui ridebat ad omnia, et discipuli Democriti qui flebat ad omnia, et audiremus magnum risum et magnum fletum. Post haec datae sunt Advenis lamellae cupreae, super quibus Hieroglyphica exarata erant, et abiverunt, n: 693.

LXXII. Quod inventi sint novi Advenae e Mundo, et adducti sint ad Urbem sub Parnassio, ac interrogati, Quid novi e Terra, et responderunt, quod in Mundo crediderint, quod post mortem futura sit omnimoda Requies a laboribus, et tamen audiverunt, cum huc veniebant, quod hic sint Administrationes, Functiones, et Operae sicut in priori Mundo, et sic quod non sit Requies: ad haec Sapientes ibi responderunt, sic credidistis quod nunc victuri sitis in mero otio, cum tamen ex otio fit Mentis et inde totius Corporis

Digitized by Google

languor, torpor, stupor et sopor, quae sunt Mors, et non Vita: et tunc circumducti sunt in Urbe, et ad Administratores et Operarios; quibus visis mirati sunt, quod talia dentur, cum tamen etiam crediderint, quod futurum quoddam inane, in quo victurae sunt Animae, antequam Novum Caelum et Nova Terra existent: et instructi sunt, quod omnia, quae hic coram oculis apparent, sint substantialia, et dicantur spiritualia, et quod omnia in priori Mundo sint materialia et dicantur naturalia; et quod hoc discrimen sit, quia ex alia origine sunt, videlicet, quod omnia quae in hoc Mundo sunt, existant et subsistant ex Sole qui est purus Amor, et quod omnia quae in illo Mundo sunt, existant ex Sole qui est purus Ignis: et insuper instructi sunt, quod non modo in hoc Mundo sint Administrationes, sed etiam Studia omnis Generis, et quoque Scripturae et Libri. Advenae ex his instructionibus laetificati sunt, et cum abirent, venerunt quaedam Virgines cum Acupictis et Netis, operibus manuum suarum, et donaverunt illis; et coram illis cecinerunt Oden, quae affectionem operum usus cum amaenis ejus melo angelico exprimebant, n: 694.

LXXIII. Quod introductus sim in Conventum, ubi aliqui ex vetustis Philosophis etiam aderant, ac interrogatus sum, quid in meo Mundo sciunt de Influxu, ad quae respondi, quod non de alio sciant, quam de Influxu lucis et caloris sui Solis in illa quae naturae sunt, tam in illa ibi quae animata sunt, quam quae inanimata, et quod prorsus non sciant aliquid de Influxu Mundi spiritualis in Naturalem, cum tamen ex illo Influxu sunt omnia mirabilia, tam quae conspiciuntur ibi in Regno animali, quam quae in Regno vegetabili, quae quoad partem recensentur; et quia hunc Influxum non sciunt, confirmant se pro Natura, et fiunt Naturalistae, et tandem Athei, n: 695.

LXXIV. Quod loquutus sim cum sectatoribus Aristotelis, Cartesii, et Leibnitzii, de Influxu Physico, de Influxu occasionali, et de Harmonia praestabilita, et audivi, quomodo quisque suam Hypothesin confirmavit; et quoniam non potuerunt inspicere illam rem intellectu supra confirmationes, sed modo infra illas, dirimebant litem per sortem,

Digitized by Google

quae exivit pro Influxu spirituali, quae quoad partem cum Influxu Occasionali coincidit, n: 696.

LXXV. Quod perductus sim in quoddam Gymnasium, in quo Juvenes initiabantur in varia quae sapientiae sunt, quod fiebat per ventilationem alicujus objecti, quod a Praesule ibi proponebatur, et objectum ventilationis tunc erat, QUID ANIMA, ET QUALIS ILLA; erat Cathedra, in quam ascendebant responsuri; et mox UNUS ascendit dicens, quod nemo a Creatione Mundi potuerit indagare, quid Anima et qualis illa; at quia sciverunt, quod Anima esset in homine, inquisitum est, ubinam illa, et quod fuerit, qui opinatus est, quod apud hominem resideat in quadam Glandula, quae vocatur Pinealis, et sedet inter duo Cerebra in Capite; et quod hoc primum crediderit, sed quia a multis rejectum est, post etiam ipse recesserit. Post hunc SECUNDUS ascendit, et dixit, quod credat quod sedes Animae in Capite sit, quoniam Intellectus ibi est, sed quia non potuit divinare ubi illa ibi, accesserit nunc ad sententiam illorum, qui dixerunt quod sedes ejus esset in tribus Cerebri Ventriculis, nunc ad illorum qui dixerunt illam esse in Corporibus striatis ibi, nunc ad illorum qui dixerunt in Substantia medullari aut corticali, et nunc ad illorum qui dixerunt in Dura Matre, quibus addidit, quod relinquat cuique arbitrari, quod libet. TERTIUS ascendens dixit, quod Sedes animae esset in Corde et inde in Sanguine, et hoc confirmavit ex Verbo, ubi dicitur Cor et Anima. QUARTUS postea ascendens dixit, quod a pueritia cum Antiquis crediderit, quod Anima non esset in parte, sed in Toto, quia est substantia spiritualis de qua non praedicari potest locus, sed impletio, tum quia per animam etiam intelligitur vita, ac vita est in toto. QUINTUS ascendens dixit, quod credat Animam esse purum quid simile aetheri aut aëri, et quod hoc crediderit quia opinati sunt, quod Anima talis foret, postquam separata est a corpore. Sed quia Sapientes in Orchestra perceperunt, quod nullus ex illis sciret quid Anima, rogabant Praesulem, qui id problema proposuerat, ut descenderet et doceret, hic itaque descendens dixit, quod Anima sit ipsa Essentia hominis, et quia Essentia absque forma non est aliquid, quod

Digitized by Google

Anima sit Forma formarum hominis, et quod haec forma sit Forma vere humana, in qua sapientia cum ejus perceptionibus, et Amor cum ejus affectionibus universaliter resident; et quia credidistis in Mundo, quod vos futuri sitis Animae post mortem, estis vos nunc Animae, praeter plura: et hoc confirmatum est per hoc effatum in Libro Creationis, *Jehovah Deus inspiravit in nares Adami* ANIMAM VITARUM, *et factus est homo in* ANIMAM VIVENTEM, Genes. II: 7. [n: 697.]

LXXVI. Quod visus sit Augelus cum tuba, per quam convocavit Celebres eruditione inter Christianos, ut proferrent quid in Mundo prius crediderant de GAUDIIS CAELI, ET DE FELICITATE AETERNA, hoc fiebat, quia dictum est in Caelo, quod nemo in Christiano Orbe sciat aliquid de illis: et post horulam visae sunt ex Christianis eruditis adesse sex Cohortes, qui quaesiti, quid sciverant de Gaudiis Caeli, et de Felicitate aeterna, dixit PRIMA COHORS, quod crediderint fore modo Intromissionem in Caelum, et tunc in ejus festiva Gaudia, sicut quis intromittitur in domum nuptiarum et in ejus festivitates. ALTERA COHORS dixit, quod crediderint esse laetissima Consortia, ac suavissimas Confabulationes cum Angelis. TERTIA COHORS dixit, quod crediderint esse Epulationes cum Abrahamo, Isaco et Jacobo. QUARTA COHORS dixit, quod crediderint esse Delitias Paradisiaças. QUINTA COHORS, quod essent supereminentia Dominia, opulentissimae Gazae, et superregia Magnificentia. SEXTA COHORS, quod esset Glorificatio Dei, et Festum perennans in aeternum. Ut ergo Eruditi illi scirent, num illa quae crediderant esse Gaudia caeli, datum est illis intrare in illa sua Gaudia, et cuivis cohorti per se, ob causam, ut per vivam experientiam discerent, num Gaudia imaginaria vel num realia essent; hoc fit cum plerisque qui e Mundo naturali alluunt in spiritualem, n: 731. 732. 733.

— Et mox tunc illa Cohors, quae putaverat Gaudia Caelestia esse laetissima Consortia et suaves Confabulationes cum Angelis, immissa est in imaginationis suae gaudia; sed quia erant gaudia externa, et non interna, post aliquot dies taedio affecti sunt, et recesserunt, n: 734.

— Postea illi, qui crediderant, quod Gaudia Caelestia essent

Digitized by Google

Epulationes cum Abrahamo, Isaco et Jacobo, in similia illis intromissi sunt, sed quia perceperunt, quod Gaudia illa essent modo externa, et non interna, taeduit illos, et abiverunt, n: 735.

— Similiter factum est cum illis, qui crediderant Gaudia Caeli et Felicitatem aeternam consistere in supereminentibus Dominiis, opulentissimis Gazis, et in superregia Magnificentia, n: 736.

— Similiter etiam cum illis, qui crediderant Gaudia caelestia et inde Felicitatem aeternam esse Delicias Paradisiacas, n: 737.

— Similiter postea cum illis, qui crediderant Gaudia Caelestia et Felicitatem aeternam esse perpetuam Glorificationem Dei, ac Festum perennans in aeternum: hi tandem instructi sunt, quid in Verbo per Glorificationem Dei intelligitur, n: 738.

— Similiter demum factum est cum illis, qui crediderant se in Gaudia Caelestia et in Felicitatem venire, modo intromittantur in Caelum, et quod illis tunc similiter Gaudia forent, quemadmodum est illis qui intrant in domum nuptiarum et simul tunc in festivitates; at quia illis per vivas experientias ostensum est, quod in Caelo non sint Gaudia nisi illis, qui vitam caeli, hoc est, vitam charitatis et fidei vixerunt, et quod vicissim Caelum illis qui contrariam vitam egerunt, sit cruciatus, recesserunt, et cum similibus se consociaverunt, n: 739.

Quoniam perceptum est ab Angelis, quod adhuc nullus in Mundo naturali sciret qualia sunt Gaudia Caeli, et inde qualis est Felicitas aeterna, dictum est ad Angelum tubae, ut eligeret ex convocatis decem, ac introduceret illos in unam Societatem Caeli, ut suis oculis viderent et mentibus perciperent quid Caelum, et qualia ibi gaudia sunt, et factum est ita; et post intromissionem, primum datum est illis videre magnificum Palatium Principis ibi, n: 740. Tum Paradisum juxta illud, n: 741. Postea ipsum Principem, et ejus Magnates in vestibus splendidis, n: 742. Deinde invitati ad Mensam Principis viderunt apparatus, quos aliquis oculus in terris non viderat; et ad Mensam audive-

Digitized by Google

runt Principem instruentem illos de Gaudiis Caelestibus et de Felicitate aeterna, quod essentialiter consisterent in Beatitudine interna, et ex hac in Jucunditatibus externis, et quod beatitudo interna suam essentiam ducat ex affectione usus, n: 743. Post prandium ex mandato Principis arcessiti sunt quidam sapientes Societatis, qui plene illos instruebant quid et unde beatitudo interna, quae est Felicitas aeterna, et quod haec faciat, ut Jucunditates externae sint Gaudia, praeter plura de his et illis, n: 745 ad 746. Post haec datum est illis videre Nuptias in illo Caelo, de quibus, n: 747 ad 749. Et demum auscultare Praedicationem, n: 750. 751. Quibus omnibus visis et auditis, pleni cognitione de Caelo, et laeti corde, descenderunt, n: 752.

LXXVII. Agitur ibi de Revelatione; quod placuerit Domino Se manifestare mihi, et aperire interiora Mentis meae, et sic dare videre quae in Caelo et Inferno sunt, et quod sic detexerit Arcana, quae excellentia et dignitate excedunt Arcana hactenus detecta, quae sunt, I. Quod in omnibus et singulis Verbi sit Sensus spiritualis, qui non apparet in sensu literae: et quod ideo Verbum per Correspondentias Spiritualium cum Naturalibus conscriptum sit. II. Quod ipsae Correspondentiae, quales sunt, manifestatae sint. III. Et quoque de Vita hominum post mortem. IV. De Caelo et Inferno, quale unum et quale alterum; et quoque de Baptismo et Sancta Caena. V. De Sole in Mundo Spirituali, quod sit purus Amor a Domino, qui in medio ejus est, ex quo procedens Lux est sapientia, et procedens Calor est Amor, et sic quod inde sit Fides et Charitas, et quod inde omnia quae procedunt, sint Spiritualia, et sic viva; et quod Sol Mundi naturalis sit purus ignis, et inde quod omnia quae ex hoc Sole, sint naturalia, et sic mortua. VI. Quod tres Gradus sint, hactenus ignoti. VII. Et praeterea de Ultimo Judicio; Quod Dominus Salvator sit Deus Caeli et Terrae: de Nova Ecclesia, et ejus Doctrina; de Incolis Planetarum; et de Telluribus in Universo, n: 846. VIII. Insuper de Amore Conjugiali, et quod sit spiritualis apud spirituales, naturalis apud naturales, et carnalis apud

Digitized by Google

adulteros, n: 847. IX. quod ab Angelis per autopsiam compertum sit, quod tametsi Arcana illa excellentiora sunt Arcanis hactenus detectis, usque a multis hodie floccipendantur, n: 848. [X.] Quod auditum sit murmur a quibusdam in Infera terra, quod illis fidem non adjungant, nisi MIRACULA fiant, sed quod tulerint responsum, quod per Miracula non plus credituri essent quam Pharao et Aegyptii, nec plus quam posteri Jacobi dum saltaverunt circum Vitulum Aureum in deserto; nec plus quam ipsi Judaei dum viderunt Miracula ab ipso Domino facta, n: 849. XI. Demum Cur Dominus Arcana illa revelavit mihi, et non potius alicui ex Ordine Ecclesiastico, n: 850.

— Quod illa, quae in MEMORABILIBUS quae post Capita sunt, vera sint, et quod similia Prophetis ante adventum Domini, et similia Apostolis post adventum Ipsius, ut Petro, Paulo, et imprimis Johanni in Apocalypsi, visa et audita sint, quae recensentur, n: 851.

THEOREMA PROPOSITUM A QUODAM DUCE ELECTORE IN GERMANIA, CUI ETIAM SUMMA DIGNITAS ECCLESIASTICA FUIT.

Quondam in Mundo spirituali vidi quendam Ducem Electorem in Germania, cui etiam summa Dignitas in Ecclesiasticis fuerat, et juxta illum duos Episcopos, et duos etiam Ministros, et ad distantiam audivi quid inter se loquebantur: interrogavit Dux Elector quatuor adstantes, num scirent quid facit Caput Religionis in Christianismo, responderunt Episcopi, caput Religionis in Christianismo, est FIDES SOLA JUSTIFICANS ET SALVANS; interrogavit iterum, num scitis quid intus in illa Fide reconditum latet, recludite illam, introspicite, et dicite; responderunt, quod intus in illa non aliud reconditum lateat, quam MERITUM ET JUSTITIA DOMINI SALVATORIS; ad haec dixit dux Elector, latetne tunc in illa Dominus Salvator in Humano suo, in quo vocatur JESUS CHRISTUS, quia Ipse in Humano suo Solus Justitia fuit; ad haec dicebant, hoc certe et indivise sequitur: instabat Dux Elector, dicens, aperite Fidem illam, et intro-

Digitized by Google

spicite adhuc, ac investigate bene, num quippiam aliud inibi est, et dixerunt Ministri, latet etiam inibi GRATIA DEI PATRIS; ad quod Dux Elector dixit, concipite et percipite rite, et videbitis, QUOD SIT GRATIA FILII APUD PATREM, Ille enim petit et intercedit: quare dico vobis, quoniam confitemini, veneramini, et osculamini Fidem illam vestram Solam, omnino confitebimini, venerabimini et osculabimini Dominum Salvatorem in Humano suo Solum, nam, ut supra dictum est, Ipse in Humano suo fuit et est JUSTITIA; quod Ipse in Hoc etiam sit JEHOVAH et DEUS, vidi in Sacris Literis, ex his „*Ecce Dies venient, cum suscitabo Davidi Germen justum, qui regnabit Rex, et prosperabitur, et hoc Nomen quod vocabunt Ipsum*, JEHOVAH JUSTITIA NOSTRA, [Jerem:] Cap. XXXIII: 15. 16. Apud Paulum, *In Jesu Christo* OMNIS PLENITUDO DIVINITATIS *habitat corporaliter*, Coloss. II: 9. Et apud Johannem, *Jesus Christus est* VERUS DEUS, *et Vita aeterna*," I. Epist. V: 20. 21. Quare etiam vocatur DEUS FIDEI, Philipp. III: 9.

Digitized by Google

NOTAE CRITICAE
EDITORIS.

A. Ad Verae christianae religionis Tom. I.

Inscripsi „Vera christiana Religio — 1857.“ pro quo Editio princeps, non ut haec in duos tomos divisa, inscripta est: „Vera christiana religio, continens universam theologiam novae ecclesiae a Domino apud Danielem Cap. VII: 13—14, et in Apocalypsi Cap. XXI: 1, 2. praedictae. Ab Emanuele Swedenborg, Domini Jesu Christi servo. Amstelodami, MDCCLXXI.“

Lectiones variantes.

Pag. 2. l. 26. legi 36 pro 20.
— 4. l. 8. in pro iu.
— 5. l. 9. tota pro tata; l. 12. in pro iu.
— l. 5. s. formas pro formes; l. 11. illud pro illad; l. 19. enuntiand. pro enantiand.; l. 22. particulariter pro particulatiter; l. 28. Hosch. pro Hoseh.
— 7. l. 16. meretrix pro maretrix; l. 27. charitatis pro charitatas.
— 8. l. 19. s. mineralis pro mineratis.
— 10. l. 6. quibus pro qnib'us.
— 12. l. 1. conspic. pro eonspic.; l. 23. s. genitric. pro genetric.
— 13. l. 9. minutissima pro minutiffima.
— 14. l. 14. de pro da.
— 17. l. 4. contemplantur Universum pro contemplantnr Universnm; l. 21. damnatus pro damna:us; l. 32. sic pro fic.
— 18. l. 14. Catechism. pro Cathechism; l. 16. sit: legerim fit.
— 23. l. 12. definitio pro difinitio; l. 36. ss. Metaphysica ... tripus, ex quo pro Methaphysica ... tripos, ex qua.

Digitized by Google

Pag. 25. l. 1. generationem pro regenerationem; l. 6. XLIV: 6 pro XIV: 16; l. 11. Alphabeto pro Alphabetho; l. 37. rationis pro ratiouis.

— 26. l. 3. sunt pro suat; l. 20. Creatione pro Creationae.

— 28. l. 16. terrea pro terrrea; l. 31. non pro mon; l. 33. differt a pro disserta.

— 30. l. 20. Naturale pro Naturala; l. 28. defuerunt pro defurunt.

— 32. l. 20. sit pro fit; l. 27. illos pro iilos.

— 35. l. 13. Infinitum pro Infinititum; l. 15. s. nequicquam pro neqnicquam; l. 20. visibilia pro vistbilia.

— 36. l. 6 infr. foramen pro foramem.

— 37. l. 10. Deus pro Deos.

— 38. l. 20. s. humanum ... loquitur in praesenti pro humannm ... loqnitur in praescnti.

— 39. l. 10. praedicantur pro praedicantnr.

— 40. l. 8. una pro nna; l. 16. sunt pro snnt.

— 41. l. 1. Regno ... qui pro Reguo ... quae; l. 7. plantarentur pro pluntarentur; l. 9. uuumquodvis pro unumqnodvis; l. 21. ut pro at; l. 39. innumeras pro inumeras.

— 43. l. 10. posteriora pro pnsteriora.

— 44. l. 2. usque pro usqne; l. 12. similis pro simulis; l. 16. gradum pro gradnm; l. 17. vulpes pro vulpis.

— 45. l. 5. persuas. pro perfuas.; l. 5 infr. famae pro samae.

— 47. l. 6 infr. quae pro que; l. 3 infr. subsistentia pro subsistantia.

— 50. l. 8. infr. Antiquitas pro Antiquitus.

— 51. l. 26. Divino pro Divinino.

— 52. l. 12. exstiterint pro existerint; l. 16. per pro por.

— 53. l. 13. sicut pro sicul.

— 55. l. 20. medio pro modio.

— 57. l. 1. adolescentia ad juventutem ... hoc pro adoloscentia ad juventatem ... hoe; l. 3. sciendum pro seiendum.

Digitized by Google

Pag. 58. l. 17. s. Tertium ... beatificare pro Tdrtium ... beaficare; l. 29. s. velint pro veliat.

— 59. l. 4. conjungit pro conjuugit; l. 20. ut pro nt; l. 38. nisi pro nifi.

— 60. l. 2. s. coaxant ranae ... ijim pro crocitant ranae ... jiim; l. 38. continens pro coatinens.

— 62. l. 4 infr. dixerunt pro dixernnt.

— 64. l. 19. gradi pro gradiri; l. 21. bestiae pro bastiae; l. 30. vermiculi pro vermicull.

— 65. l. 5. sit pro fit.

— 68. l. 23. collegerunt pro eollegerunt.

— 70. l. 6. evolvenda pro evoluenda; l. 12. alicujus pro alicusus; l. 16. in sua pro In sua; l. 2 infr. terram: Textus hebraicus habet Zionem.

— 71. l. 6. Justitiae pro Justiti e; l. 9. s. Judicio ... Justitia ... 27. pro Justitia ... Judicio ... 17; l. 16. 2. Cap. XXII: pro 1. Cap. XXXII:; l. 24. fatuitates pro fatuitales; l. ead. humanes: lege humanas.

— 72. l. 8. et unicus, nisi legeris est unicus; l. 21. sciagraphia pro schiagraphia; l. 32. fibrilla pro sibrilla.

— 73. l. 2. pulverem pro pulverrem.

— 74. l. 8. alicui pro alieui; l. 32. bestiariis pro bestiaris.

— 75. l. 32. Ordinis pro Ordines.

— 76. l. 8. s. cervum ... alia ... Similis pro cervam ... alius ... Similes.

— 77. l. 13. involucrum pro finveluerum; l. 33. animadvertit disharmonicum pro animadvetit disharmonieum; l. 36. deforme pro desorme.

— 79. l. 15. pervadunt pro peruadunt; l. 2 infr. milliaribus pro miliaribus.

— 82. l. 7 infr. prorsus pro prorfus.

— 83. l. 11. immergi pro imergi.

— 84. l. 5. quae pro que.

— 85. l. 5. absentia ... lucem pro abfentia ... lurem; l. 14. circumrotat pro circum rotat; l. 17. mundi pro mnndi.

Digitized by Google

Pag. 86. l. 17. 18. Micro-Uran. pro Micro Uran.; l. 20. Macro-Urano pro Macro Urano.
— 87. l. 2. impossibile pro impossible; l. 13. Satanas pro Sananas; l. subsedit pro subsidit; l. 21. serenum pro ferenum.
— 88. l. 16. Veritates pro Veritatis.
— 90. l. 15. receptaculum pro receptaculnm; l. 26. quorundam pro quorandam.
— 91. l. 5. praeconceptae pro praeceptae; l. circumvoluta pro circum voluta; l. 21. Gordium pro Gorgium; l. 27. et dixi: Deus pro et dixit Deus, ut male exstat in Erroribus typographicis in fine p. 542.
— 92. l. 22. Omnipotentia pro Omnidotentia.
— 93. l. 3. Caelum pro Caelnm.
— 95. l. 25. gradus pro gradis.
— 96. l. 3 infr. fuit pro suit.
— 98. l. 22. in pro iu.
— 99. l. 16. Caeli pro Caell; l. 29. cervos pro cervas; l. 35. miliis pro miniis.
— 100. l. 4. s. sistuntur ... Utensilia pro fistuntur ... Utensilla; l. 22. sunt pro funt.
— 101. l. 17. ranae coaxant pro ranae crocitant.
— 102. l. 16. s. has ... Aetna pro hos Aethna; l. 29. Natura pro Naturam.
— 104. l. 34. mundani pro mundari.
— 105. l. 12. Satanas pro Satanes.
— 106. l. 27. turba pro turoa; l. 29. de pro dc.
— 107. l. 29. 31. noster pro vester.
— 108. l. 2. Praeibis pro Praeibo.
— 109. l. 15. in salute pro insalute; l. 23. Ego pro Eco; l. 27. Rex pro Rox.
— 110. l. 15. somniant pro sommiant; l. 33. Israëlis pro Isralis; l. 34. 14 pro 24.
— 112. l. 30. 1. 3 pro 13.
— 113. l. 8. XVII: pro XII:.
— 114. l. 7. s. praeterea ... causa pro praeterca ... caufa; l. 29. sensus pro fensus.
— 115. l. 7. creavit pro Creavit.
— 116. l. 23. Mundo pro Mnndo; l. 33. intercessionem pro intercessionum.

Digitized by Google

Pag. 117. l. 1. remittere pro reremittere.
— 118. l. 26. XLIII: 11. 14. pro XLIV: 11; l. 30. nomen pro domen.
— 119. l. 3. filia: textus hebraicus habet habitatrix; l. 4. Israëlis ... 6 pro Isralis ... 16; l. 5. Dei Israëlis pro Dei Isralis; l. 8. LI: 5 pro L: 29; l. 15. Israëlis pro Isralis; l. 20. 23 pro 29; l. 23. XXXVIII: pro XXXIII:; l. 26. 22 pro 2; l. 33. s. sanctificaverunt ... praefecerunt pro sanctificavit ... praefecit.
— 122. l. 31. ex sua pro ex fua.
— 123. l. 10. usque pro nsque; l. 30. Christus" pro Christus.
— 124. l. 5. XVII: 2. pro XVIII; l. 8. sicut pro sict; l. 14. 10 pro 6; l. 3 infr. humi pro arboris.
— 125. l. 12. ad pro a; l. 30. 98 pro 89.
— 127. l. 1. illud pro llud; l. 14. 41 pro 39.
— 128. l. 2. retinet pro retinat; l. 22. s. elementis pro eiementis; l. 27. patris pro patrls.
— 129. l. 2. Psalmis pro Pfalmis; l. 8. loquutus pro loqutus; l. 9. XIV: 23 pro XVII: 43; l. 10. 16 pro 15; l. 25. Terra pro Trra.
— 131. l. 4. sacerdos pro facerdos; l. 14. relinquunt pro relnquunt; l. 19. foliis pro folsis; l. 20. aequiparari pro aequaparari; l. 25. III: pro I; l. 31. 36 pro 8.
— 132. l. 6. 27 pro 26; l. 23. Ipsum pro Ipsnm; l. ult. dicens pro dieens.
— 133. l. 26. 46 pro 6; l. 28. plerique pro pleriqui.
— 134. l. 12. malcolentes ... eructationes pro maleolenti ... eructiones.
— 136. l. 15. 16. sicut pro ficut.
— 137. l. 6. s. quendam ... fulmen pro quendum ... falmen.
— 138. l. 16. s. alium pro alinm.
— 140. l. 15. externa pro exterra; l. 24. qui pro qni.
— 141. l. 6. dicerent pro diceréat; l. 12. 27 pro 7; l. 15. Humanum pro Humauum; l. 26. possumus pro postumus; l. 28. loquelae pro loquaelae.
— 142. l. 24. 20 pro 21.

Digitized by Google

Pag. 143. l. 1. s. spiritually ... drink pro spiritualy ... drinck; l. 31. s. genitricem pro genetricem.
— 144. l. 16. Quondam pro Quondum; l. 27. nostris pro noftris.
— 145. l. 21. quaesivit pro quaesi vit.
— 147. l. 8. tempore pro empore.
— 148. l. 9. fit pro sit; l. 33. vidimus pro vidimns.
— 150. l. 21. Patre pro Patrae.
— 151. l. 9. IV: pro V:; l. 22. 18 pro 16.
— 152. l. 23. exclamaverunt pro exlamaverunt.
— 153. l. 5 infr. errore pro errere.
— 154. l. 14. fuerint pro suerint; l. 17. potest pro pot, est; l. 33. excandesc. pro excandese.
— 155. l. 31. s. 13 ... Belli ... XXIV. pro 15 ... Pelli ... XIV.
— 157. l. 37. s. Infernum pro Infermum.
— 160. l. 10. fert pro fort; l. 12. conjicitur pro conjicitnr.
— 162. l. 25. sic pro fic.
— 163. l. 6. sensu pro senfu; l. 33. ignotas pro ignotas e.
— 164. l. 3. perforare pro persorare; l. 12. Infernum pro Insernum; l. 34. adhuc pro adhue.
— 165. l. 10. ratiocinantes pro ratiacinantes; l. 12. influxui pro in fluxui; l. 22. super pro fuper.
— 167. l. 31. tuus pro tnus.
— 168. l. 7. s. injuncta pro injuucta; l. 22. 11 pro 26.
— 169. l. 5. Hosch: pro Hoseh:; l. 13. tritica pro trit ca; l. 22. latere pro latcre; l. 33. fecit pro secit.
— 170. l. 12. faciem, flagellaverint pro saciem, flugellaverint; l. 15. falsificaverint pro fallificaverint; l. 21. illud pro illad; l. ult. plus si pro si plus.
— 171. l. 15. proinde pro peoinde; l. 17. suum pro suam.
— 172. l. 7. s. sicut ... titubant pro sicu ... titubani; l. 25. s. Redemptione ... Dominum pro Redemtione ... Domiuum; l. 29. ijim pro jiim; l. 32. sanguinem pro sanquinem; l. 34. sanctum pro sactum.

Digitized by Google

Pag. 173. l. 11. spirituum pro fpirituum; l. 21. vice pro viee; l. 27. quod pro quad.

— 174. l. 2. sic pro sie; l. 22. infandum pro insandum; l. 26. judicetur pro judiceetur; l. 29. misericordiam pro miserieordiam; l. 31. s. aeterno in aeternum pro aetarno in acrernum.

— 175. l. 14. dixit pro dixlt.

— 178. l. 27. circumfudit pro cireumfudit.

— 179. l. 2. s. consideat pro consedeat; l. 19. sunt pro sunr.

— 180. l. 10. tales pro talcs; l. 11. s. Esajam pro Davidem; l. 13. 14. Cap: pro Psalm; l. 17. LXXX: pro CXX:; l. 24. sit a pro a sit a.

— 181. l. 15. s. ascend. pro asend; l. 26. propitiationem pro propitiatiouem.

— 182. l. 1. capillitiis pro capellitiis; l. 31. fuit pro fult.

— 183. l. 13. 20 pro 21; l. 17. Christum pro Chri stum; l. 18. Terra pro Terrae.

— 184. l. 27. s. consociationis pro consoeiationis; l. 34. s. maneat ... foedare pro mancat ... faedare; l. 37. tametsi pro tamrtsi; l. ult. et p. 185. l. 5. responditis: lege respondetis vel responderitis.

— 186. l. 3. facies pro saeies.

— 187. l. 18. irremissibile pro irremisibile; l. 20. sit pro fit.

— 188. l. 21. s. procedit pro proeedit; l. 25. Glorificationem ... cum pro Glorificatiouem ... eum; l. 30. Jischaii pre Jishaii.

— 189. l. 6. Spiritus pro Spiritas; l. 11. s. loquetur ... glorificabit pro lequetur ... glorisicabit; l. 16. rogabo pro regabo; l. 21. quem pro qnem; l. 26. autem pro antem.

— 191. l. 20. ipsum pro ipsnm.

— 192. l. 9. Ezech. pro Esaj.; l. 14. 1 pro 11; l. 15. XXVI: pro XXXVI:; l. 27. 21. pro 11.; l. 36. s. apparitio ... sicut pro apparatio ... ficut.

— 193. l. 10. s. 11 ... regenerare pro 15 ... regenenerare; l. 19. quisque pro quisqne; l. 23. quod pro quqd.

Digitized by Google

Pag. 194. l. 2. lapide, tam nobili quam pro lapide tam nobilem; l. 19. senserint pro sentiverint; l. 22. falsis pro faſſis.

— 195. l. 24. spiritualis pro ſpiritualis; l. ult. colocynthidibus pro colycinthidis.

— 196. l. 7. cum pro cnm; l. 20. comoedum pro comaedum; l. 28. 107 pro 108; l. 31. Credentes pro Crtdentes; l. 35. XIX: pro LIX:

— 197. l. 1. illorum pro Ipsius; l. 9. 20 pro 21; l. 17. spontaneo pro spantaneo.

— 199. l. 15. quod pro qnod; l. 22. sequitur pro sequitut; l. 25. 15 pro 14.

— 200. l. 25. s. qua ... dotem pro quo ... dotem; l. 32. sanguinem pro sauguinem.

— 202. l. 12. at si pro at ſi.

— 203. l. 26. Cap. pro Sach.; l. 29. XX pro XII.

— 204. l. 18. 5 pro 15.

— 206. l. 9. 18 pro 13; l. 12. ss. 19. 20. .. 1. 5. .. 13. .. 15. pro 9. 20. 20. .. 15. .. h3. .. 16; l. 19. 31. 32. pro 31. 31; l. 22. 42 pro 44.

— 208. l. 13. sicut pro sieut; l. 28. quo pro qno.

— 209. l. 17. sic pro fic.

— 210. l. 21. super pro ſuper.

— 211. l. 12. si pro ſi; l. 36. s. Mumia ... narrare pro Mumi ... narrave.

— 213. l. 3 infr. quid pro qnid.

— 214. l. 25. excommunicaverit pro excommunicaverih.

— 215. l. 21. illi e pro illi; l. 22. s. litigabatur ... parte pro litebatur ... porte.

— 216. l. 16. 36. Vespertiliones pro Vespertitiones; l. 26. felium pro felum; l. 30. s. vocantur pro vorantur; l. 37. ad pro a.

— 217. l. 17. sit pro fit.

— 218. l. 12. nunc pro nune; l. 17. vespertiliones pro vespertitiones.

— 219. l. 1. periculum pro perieulum; l. 4. falsificavi pro falsisicavi; l. 35. exercenda pro excercenda.

— 220. l. 19. salvificum pro salvisicum.

Digitized by Google

Pag. 221. l. 26. Spiritus pro Siritus.
— 222. l. 18. Verbum pro Verbum; l. 32. gradi pro gradiri.
— 223. l. 1. esse pro essc.
— 225. l. 21. s. singulatim ... se pro fingulatim ... fe; l. 34. Essentialia pro Fssentialia; l. 37. s. Sanctus ... se- pro Sanctns ... fe-.
— 226. l. 14. sit pro fit; l. 23. monstrosa pro monstrorsa; l. 27. assumserit pro assumferit; l. 35. super pro fuper.
— 227. l. 15. Oecumen. pro Aecumen.; l. 19. foetus pro faetus.
— 228. l. 7. Spiritui pro Spiritus.
— 230. l. 1. Bithynia pro Bethynia; l. 9. s. glomera pro glomeres; l. 28. sciverit ... seu pro fciverit ... feu; l. ult. 20 pro 21.
— 231. l. 32. habitet pro habiret.
— 232. l. 14. quod pro qnod; l. 24. Libero pro Liberio; l. 33. officiarii pro officiciarii.
— 233. l. 22. ita pro ta; l. 34. quod pro quqd; l. 36. sit pro si.
— 234. l. 15. religione pro religioni; l. 24. araneolae pro araniolae; l. 36. 27 pro 2.
— 235. l. 16. bestiae pro besiiae; l. 25. intelliguntur pro intelliguutur.
— 237. l. 8. afflictio pro asslictio.
— 238. l. 10. Abaddones pro Abbadones; l. 26. Orbe pro Orbi; l. 32. summopere pro fummopere; l. ult. exsurgunt pro exfurgunt.
— 239. l. 29. s. Arithmeticis pro Arithmetricis.
— 240. l. 20. apparuit pro apparnit.
— 241. l. 14. 22. mi: sic etiam Petronius 116: „mi hospites," et Plautus, Cist. IV, 2, 8. „mi homines;" l. 28. sicut pro ficut.
— 243. l. 9. cum pro eum; l. 22. et sub pro et snb.
— 244. l. 9 infr. vidit pro vldit.
— 246. l. 31. praedicitur pro praedieitur.
— 247. l. 18. 34 pro 24; l. 21. 14 pro 24.
— 248. l. 19. s. Christiano ... sicut pro Ghristiano

Digitized by Google

... sicut; l. 36. s. vidit Me, vidit ... Ego pro videt Mb, videt ... Eco.

Pag. 249. l. 2. s. quae ... sunt pro qnae ... suae; l. 16. haec pro hac; l. ult. altera pro aitera.

— 250. l. 12. docens pro dogens; l. 22. quem pro qnem; l. 24. s. manum ... Jischaji pro mannm ... Jischasi; l. 32. annuntiabit pro annnntiabit.

— 252. l. 9 infr. sit pro fit.

— 253. l. 1. tibi pro tibl; l. 11. 68 pro 63; l. 22. XII: 2. pro XI: 1.

— 254. l. 20. sardoniches pro sardonices.

— 256. l. 4. Correspondentia pro Correspontia; l. 5. 1758 pro 1753; l. 18. Domino pro Domiuo.

— 257. l. 2. Ejus pro Ejue; l. 4. super pro supér.

— 258. l. 23. 12000 pro 1200.

— 260. l. 7. s. excandescentiae pro excandescendiae; l. 11. XIII: 9. 10. 11. pro XXIV: 21. 23. cf. D. 4; l. 16. s. obtenebrabo ... XXXII: pro obtegam ... XXII: cf. S. S. 14.

— 263. l. 4. haereditas pro benedictio, cf. A. C. 119. 1186. 1462.

— 264. l. 13. Chanoch pro Canoch.

— 265. l. 7 infr. Correspondentiis pro Correspontiis.

— 267. l. 25. occlusissent pro occulusissent; l. ult. magnam pro magnum.

— 271. l. 20. 1 pro 2; l. 24. 61 pro 31; l. 26. resurrexerit pro refurrexerit.

— 274. l. 9 infr. quae pro qui.

— 275. l. 28. hoc pro hoe; l. 31. s. Aharonis ... Tyri pro Atharonis ... Tyti.

— 276. l. 15. s. est ... literae pro sst ... litcrae.

— 277. l. 2. Divinum pro Divi num; l. 18. XXVIII: pro XXXVIII:.

— 278. l. 4. Tharschisch pro Tharscish; l. 13. videatur pro videantur; l. ult. Caelestibus pro Gaelestibus.

— 280. l. 12. Naziraeatum pro Nazireatum.

— 281. l. 3. quoad pro quGad.

— 282. l. 6. non pro nion; l. 9. positus pro pofitus.

Digitized by Google

Pag. 283. l. 8. illustratione pro iilustratione; l. 12. s. fulcrum pro fulerum.

— 284. l. 5. Regnum ... 3. pro Regnum ... 5.; l. 14. Magister pro Magisier; l. 17. Liceat pro lieeat; l. 26. Thronis pro Throuis.

— 285. l. 12. periclitatur pro pereclitatur.

— 286. l. 17. secundum pro secundnm.

— 287. l. 10. confirma- pro confirna-.

— 290. l. 14. illud pro illad; l. 18. illorum pro llorum.

— 291. l. 5 infr. 258 pro 253.

— 293. l. 3. quo pro pro.

— 294. l. 4. totum pro tolum; l. 23. quale pro qualis.

— 295. l. 24. s. 20 ... 9. pro 21 ... 20; l. 31. acceptatus pro occeptatus.

— 299. l. 14. XIV: pro XVI:; l. 16. XVIII: 7 pro XVI: 2; l. 19. 7 pro 8; l. 24. En pro In; l. 26. LV: pro LIV:; l. 32. 17 pro 7.

— 300. l. 9. Deus ... congregati pro Jehovah ... cogregati; l. 14. CVI: pro CXI: cf. A. E. 331. p. 428; l. 32. Thren. pro Throu.; l. 34. facies pro facient.

— 301. l. 14. 35 pro 5; l. 24. Israëlis pro Isralis.

— 303. l. 2. aliter: legerim non aliter; l. 34. Eclipticam pro Ecclipticam; l. 37. destruit pro distruit.

— 304. l. 27. amygdalum pro amygdatum.

— 306. l. 10. XXXVII: 9. pro XXXVI: 9. nisi legeris XXXVI: 8; l. 13. supra pro sapra; l. 27. medio pro modio, ut S. S. 97.

— 307. l. 1. super pro supor; l. 12. impleverit pro inpleverit.

— 308. l. 1. s. sit ... sint pro fit ... fint; l. 3. Legem et Prophetas pro Legem et Prophetam; l. 18. 9 pro 19; l. 23. 49 pro 24; l. ult. illi pro in illis.

— 309. l. 13. LXXXII: pro LXXI:.

— 310. l. 15. 18. filiabus ... fuit pro siliabus ... suit; l. 22. XXIV: pro XXIII:; l. 3 infr. Malchized. pro Melchized.

— 311. l. 8. Vahebam pro vadebam: cf. S. S. 103; l. 21.

Digitized by Google

Kemoschl pro Kemoshi, ut l. 38; l. 28. Meschalim pro Moschalim.

Pag. 312. l. 1. sunt pro funt.

— 313. l. 12. Mahumedani pro Mahumedami; l. 19. sit pro fit.

— 315. l. 5 infr. plures pro plnres.

— 317. l. 1. Graeciam pro Craeciam; l. 19. volent pro volant; l. 21. XIV pro XIII.

— 320. l. 21. ibi pro ubi.

— 322. l. 31. redirent, comperti pro redircnt, comperti.

— 328. l. 16. consociant pro confociant.

— 329. l. 17. Sanctitate pro Sanctatate.

— 330. l. 24. fit pro sit.

— 331. l. 2. 21 pro 18; l. 29. VI pro XI; l. 35. Jerichuntis pro Jericuntis.

— 332. l. 37. X: 4 pro IX: 4.

— 334. l. 2. Legisperitum pro Legisparitum; l. 16. 37 pro 32; l. 19. 32 pro 31; l. 34. LXXXII pro LXXI.

— 335. l. 5. XVI pro XVII.

— 337. l. 17. praecepti pro praecpti; l. 30. occultus pro occutus; l. 37. Jehovah pro Jehevoh; l. ult. 15 pro 10.

— 338. l. 2. 14 pro 24; l. 16. s. XXIII: 15. 16: lego: XXXIII: 15. 16, ut n. 51. 82. 95. 137. 188. 625.

— 339. l. 4. habitant pro hahitant; l. 32. sanguine pro sanquine.

— 340. l. 2. oscularetur pro obscularetur; l. 7. insontem pro infontem; l. 16. Initiationibus pro Initationibus; l. 31. 37 pro 35.

— 341. l. 27. s. 18 ... 31 ... tuum pro 17. ... 3. ... tnum; l. 39. habes pro habeo, ut A. R. 165.

— 342. l. 2. 31. 32. pro 11. 12; l. 27. X: 3.: lego X: 11; l. 28. habes pro habeo, ut A. R. 165.

— 343. l. 5 infr. sit pro fit; l. 3 infr. Luc. IV pro Luc. IV: 2. Luc.

— 344. l. 8. Ex pro Et.

— 345. l. 14. Deus pro Rex, ut A. C. 8331; l. 20. Domui pro Domini; l. 23. 11 pro 10.

Digitized by Google

Pag. 346. l. 14. bene pro beue; l. 17. Sensus pro Sensu.
— 347. l. 25. 5 pro 15; l. 31. XIV pro XV; l. 33. s. Hierosolymam pro Hierosolismam.
— 348. l. 1. XIX pro IX; l. 22. germinationes pro germitationes.
— 349. l. 1. CXLVIII: 1 pro CXLVII: 7; l. 20. auferretur pro aufurretur.
— 350. l. 2. IX: 11 pro IX: 11; 11; l. 10. Esaj. ... XXVII: 9: legerim Ezech. ... XXXVII: 9. ut A. E. 418. p. 10; l. 11. IX: 4: legerim IX: 5; l. 29. apparentiae pro appanentiae.
— 351. l. 9. s. aperuerit pro aperuierit; l. 23. voluntate pro volnntate.
— 352. l. 12. 10 pro 7; l. 12. 6 pro 5; l. 14. 15 pro 3; l. 26. pro LVI: 3. lego LVII: 3.
— 353. l. 12. imbecillitate pro imbecilitate.
— 354. l. 29. quoque pro qnoque; l. 34. confirmant pro consirmant.
— 356. l. 8. fecimus, ut A. R. 924; l. 14. VI pro V; l. 17. 4. 5. pro 15; l. 19. 44; pro 14, ut A. R. 924; l. 21. 34 pro 24; l. 28. s. XXV: ... XXXI: pro XXIV: ... XXX: ut A. R. 555. A. C. 4197.
— 360. l. 24. faciendum pro facieudum.
— 361. l. 16. Cap: pro Gap:
— 365. l. 9. instat pro instant; l. 11. absorpti pro absorbti; l. 29. clamabant pro clamabantur.
— 367. l. 20. aliquid pro aliquis.
— 371. l. 2. facultas pro facultus.
— 373. l. 5. s. oecon. ... 13. ss. pro aecon. ... 11; l. 26. simile pro simille.
— 374. l. 13. ei pro ci.
— 375. l. 4. 336 pro 326; l. 23. eminentiam pro eminientiam.
— 376. l. 27. dispescatur pro dispescatnr.
— 377. l. 34. s. venito ... bibito pro venite ... bibite.
— 378. l. 10. vestris pro vostris; l. 37. Hic pro Hi.
— 380. l. 34. 46 pro 6.
— 381. l. 3 infr. illum pro illam, nisi referas id ad potentiam.

Digitized by Google

Pag. 382. l. 19. fit pro sit; l. 30. vivunt pro vivit.
— 383. l. 10. est pro eft; l. 13. hominis pro homidis; l. 15. 17. edidisset ... edidit: lego edisset ... edit; l. 25. 336 ad 339 pro 236 ad 239; l. 33. ex pro cx.
— 384. l. 1. pro paries lego paries filium; l. 31. 61, 62 pro 41, 42.
— 385. l. 1. V: 25 pro Vs. 25; l. 12. IV: 15 pro V: 5; l. 33. 92: lego 90.
— 386. l. 1. Ecclesiam pro Ecclefiam; l. 5 infr. in Appendice: conferantur ea quae, ut §. 795 dicit, „Coronidis loco" sequuntur §. 796. ss.
— 387. l. 12. Ecclesiae pro Ecclesia.
— 388. l. 2. Fides pro Bides; l. 20. Strabismus pro Strabisme; l. 23. s. apparentia ... comparari pro appurentia ... compatari; l. 25. Nyctalopia pro Nyctolopia; l. 35. 337, 338 pro 237, 238.
— 389. l. 31. XIII pro XII.
— 392. l. 5. hydria pro hydra; l. 22. subsederunt pro subsiderunt.
— 393. l. 16. s. inde ... fungendum pro indae ... fungendium; l. ult. nunc pro Nunc.
— 394. l. 28. lychnuchis pro lychnaribus.
— 395. l. 15. XV pro V; l. 27. illud pro illad; l. 34. 1 pro 2.
— 396. l. 1. XVII pro XVI.
— 397. l. 7 infr. 343 ad 348 pro 243 ad 248.
— 398. l. 5. 337. 338 pro 237. 238; l. 14. scintilla pro scientilla.
— 399. l. 33. post Coelorum lego homini Regi; l. 35. s. viarum ... XXII: pro aquarum ... XVII:.
— 400. l. 9. 33 pro 31; l. 13. moriatur pro mariatur; l. 16. 19 pro 9; l. 18. 20 pro 21; l. ult. ille pro illo.
— 404. l. 11. quae pro qnae.
— 405. l. 18. suam pro fuam.
— 406. l. 3. distribuit pro destribuit.
— 407. l. 9. fragrans pro fragnans.
— 408. l. 31. similiter pro fimiliter.
— 409. l. 13. 20 pro 21; l. 17. sicut pro ficut.
— 410. l. 36. s. Viti ... tarantulae pro Vitis ... taratantulae.

Digitized by Google

Pag. 411. l. 11. Charitas pro charitas; l. 25. appareat pro appateat; l. 33. conjunctio pro conjunstio.

— 412. l. 2. percipere pro percipcre; l. 15. possit pro poffit; l. 20. 37, 38, 39 pro 35, 36, 37; l. 25. qui pro que.

— 413. l. 12. nisi pro nifi; l. 16. Principiis pro Principus; l. 22. possit pro poffit; l. 34. qui pro qai.

— 414. l. 13. sequuntur pro sequntur; l. 25. XVII pro XVI; l. 27. cum pro um.

— 415. l. 9. ex pro cx; l. 14. Arbitrio pro Adbitrio; l. 18. sit, est pro fit, est; l. 20. quidquam pro quisquam; l. 28. fit pro sit.

— 416. l. 31. reciproca pro reeiproca; l. 34. in lingua pro in linqua.

— 417. l. 2. exponere pro exponerc; l. 6. faciat pro faeiat; l. 8. 23 pro 24.

— 418. l. 3. suo pro sao.

— 419. l. 3. 5. bene velle ... b'ene agendi pro benevelle ... beneagendi.

— 420. l. 10. s. in capite pro capite; l. 14. ramusculum alicujus pro ramasculum alieujus; l. 25. coaxant pro crocitant.

— 421. l. 2. haemisphaerio pro hemisphaerio; l. 8. dicens pro divens; l. 14. scitis pro scitus; l. 17. s. 15. ... In hoc glorificatus pro 14, 15 ... la hoc giorificatus; l. 19. s. 8 ... Deo pro 15 ... deo; l. 22. secundum pro secundem; l. 31. quae pro qui; l. 36. XXXII pro XXXI; l. 37. Visitabo pro Vifitabo.

— 422. l. 5. s. Tabernaculi pro Tabernacali; l. 10. sunt pro funt; l. 14. est pro et; l. 31. Conjunctio Charitatis et Fidei pro Cogjunctio Charitatis et Fides; l. 33. similiter pro simillter; l. 36. spirituali pro spiritnali.

— 423. l. 4. charitatem pro eharitatem; l. 40. sicut torrida pro sieut torrida; l. 21. s. Hierosolyma ... circumdatus pro Hierosolyna ... circundatus; l. 30. mercibus pro mereibus; l. 31. s. subsedit pro subsidit; l. 35. fuit pro suit.

— 424. l. 4. Cerintho pro Corintho; l. 6. Quartode-

Digitized by Google

cimani pro Quarto decimani; l. 10. ut pro ur; l. 13. Antitrinitarii pro Antetrinitarii; l. 14. Herrenhuteri pro Heerenhuteri; l. 20. haec pro hac; l. 24. usque pro usqus.

Pag. 425. l. 6. dissecari pro bissecari; l. 22. Est pro Efl; l. 26. cognitionis ... virum perfectum pro cognitionem ... vitam perfectam; l. 37. nam: lego non.

— 426. l. 17. unum: legerim unus; l. 22. Cap pro Caq; l. 29. pretiosit. pro pretiofit.

— 427. l. 9. sicut pro ficut; l. 37. aliud pro aliad.

— 428. l. 7. s. adultera pro adultem; l. 11. anathematizatae pro anathemizatae.

— 429. l. 11. acontiae, i. e. serpentes jaculi, ut in Jndice Bibl. s. v. serpens; Orcum pro Oreum; l. 35. Hypocrita pro Hypocrica.

— 430. l. 9. est infime pro est intime; l. 30. s. artificum ... applicationem pro artisicum ... applicaoionem; l. 34. s. velificatio ... comoedi pro velificatto ... comaedi.

— 431. l. 9. spirituales pro spirttuales.

— 432. l. 28. sicut pro sunt.

— 433. l. 8. accipiter pro acciter; l. 26. damnatos pro damnanatos.

— 434. l. 5. credunt pro credant; l. 12. s. consummatione pro consummationae.

— 436. l. 11. tunc pro tune; l. 24. Veste pro Vestc; l. 35. illico pro illieo.

— 437. l. 25. s. Loquela est forma Soni pro Sonus est forma Loquelae.

— 438. l. 22. Oceanum pro Ocearum; l. 29. illud pro illad.

— 440. l. 10. nostrorum pro nestrorum; l. 12. formam pro sormam; l. 35. fecerunt pro secerunt.

— 441. l. 10. qui pro quae; l. 19. quendam pro quendum; l. 33. refert pro resert.

— 442. l. 26. quicquam pro quiequam; l. 30. s. haec ... numne pro haet ... numme.

— 443. l. 21. illas pro illos; l. 27. s. infernum ... etiam pro insernum ... ctiam; l. 31. ascenderunt

Digitized by Google

pro ascendernnt; l. 37. fuit ... agnoscerent pro suit ... agroscerent.

Pag. 444. l. 6. improbaverunt pro impro baverunt; l. 17. illa ... subsedit pro ille ... subsidit; l. 18. s. subsedimus ... fuit pro subsidimus ... suit.

— 445. l. 10. 23. salvificum pro salvisicum; l. 27. externa pro externa; l. 29. spiritualibus pro spiritnalibus; l. 37. est pro ast.

— 446. l. 9. perficientem pro persieientem; l. 24. quoad pro quod.

— 447. l. 4. ultus pro utus; l. 13. subsedit pro subsidit.

— 448. l. 1. confert pro consert; l. 23. fuit pro suit.

— 449. l. 5. obesitas pro obefitas; l. 17. s. scis ... fidem pro seis ... fldem.

— 451. l. 2 infr. vivere pro vicere.

— 455. l. 14. hominibus pro hominlbus.

— 456. l. 3. in pro ia.

— 459. l. 26. dominetur pro dominetut.

— 460. l. 34. s. quoque ... Dominum pro qnque ... Dominnm; l. 36. faciunt pro faciant.

— 462. l. 15. et 19. apertio pro aperitio.

— 466. l. ult. proximi pro preximi.

— 467. l. 3. et 6. sunt pro suit; l. 10. suae pro fuae; l. 11. haereditarium pro haereditatium; l. 13. s. sunt ... Hostilitas pro funt ... Hosticitas; l. 18. Ecclesiastico pro Ecclesiastieo; l. 28. capite pro eapite; l. ult. n: pro ae:.

— 468. l. 1. s. Proximus ... secundum pro Proximns ... secundam; l. 7. et 15. hoc pro hoe; l. 29. s. proximum ... facere pro praximum ... faeere; l. 31. s. exercetur pro exerceur; l. 36. s. proximum pro preximum.

— 469. l. 6. s. tamen ... fine pro tamea ... flne; l. 18. sedatur pro sedetur; l. 20. est pro ast; l. 24. docuit pro doeuit; l. 27. docuit pro Docuit; l. ult. sint pro fint.

— 470. l. 1. nisi pro nifi; l. 18. erga pro ergo; l. 35. XI: pro Xj; l. 37. Proximum pro Proximnm.

— 472. l. 8. illi ... proximum pro illis ... preximum;

Digitized by Google

l. 17. s. quinque ... 30 ... sicut pro decem ... 31. ... ficut; l. 30. est pro est; l. 33. salutem pro saiutem.

Pag. 473. l. 1. s. ac ... sit pro ae ... fit; l. 18 introducit pro introdueit.

— 474. l. 9. seipsum pro feipsum; l. 15. quare pro quarc; l. 16. Caelorum: sic, Seb. Schmid. sed textus ipse graecus habet Θεῦ (Dei); l. 20. s. Dominium ... colent ... Ipsius pro Daminium ... coleent ... Ipfius; l. 30. s. recipiuntur pro rccipiuntar.

— 475. l. 9. et pro est; l. 17. ex pro en; l. 27. lapidem nisi pro lapidem nifi.

— 476. l. 15. quidem ... perceptione pro quidcm ... perceptiore; l. 25. superiore pro superione; l. 35. spiritualis pro sdiritualis.

— 477. l. 5. hoc ... ex pro hoe ... cx; l. 15. at pro et.

— 478. l. 1. fideliter pro fiaeliter.

— 479. l. 25. extra pro cxtra.

— 480. l. 5 infr. Beneficia pro Bdneficia.

— 481. l. 3. 193 pro 173; l. 11. illas pro illos.

— 482. l. 18. repugnante pro rcpugnante.

— 484. l. 22. Comessation. pro Commissation.; l. ult. in pro In.

— 485. l. 11. Sycophantae pro Sychophantae.

— 486. l. 17. purgatis pro pnrgatis.

— 487. l. 15. quoque pro quoquc.

— 488. l. 27. propter pro propter.

— 489. l. 6. Nisi pro nifi; l 14. s. 35 ... 13. pro 25 ... 33; l. 16. s. paratum (literis italicis) pro paratum (literis antiquis); l. 19. Hosch. pro Hoseh.; l. 21. fide pro side; l. 37. sicut ... mercede pro siunt ... me er cede.

— 490. l. 3. fletus pro sletus; l. 21. inventi pro iuventi; l. 34. s. seq. ... ad pro seq- ... rd.

— 491. l. 28. fit pro sit.

— 492. l. 2. Intellectus pro Intcllectus.

— 493. l. ult. haec pro haee.

— 494. l. 8. potest ex ... et ex pro potest cx ... et cx; l. 24. similaribus pro fimilaribus.

— 496. l. 30. pro 9 lego 9. ss.

Digitized by Google

Pag. 497. l. 30. II pro III.
— 502. l. 7 infr. longinquo pro longinque.
— 503. l. 6 infr. videlicet pro videlicet.
— 506. l. 7. ille pro illi; l. ult. vidit pro videt.
— 507. l. 25. quotidie pro quotidue.
— 508. l. 3 infr. peregrinus pro peregrimus.
— 509. l. 9 infr. judicio pro judieio.
— 510. l. 15. s. Jerem. ... 15. pro Jercm ... 25; l. 25. haec pro hac.
— 512. l. 3 infr. sit pro fit.
— 514. l. 8. s. Seipso ... 19 pro Seipfo ... 9. ut A. R. 875. pag. 561.
— 515. l. 1. s. Organizationem pro Organitazionem; l. 18. Mortem pro Mottem.
— 516. l. 30. quid pro qnid.
— 517. l. 5. coram pro eoram; l. 26. loquuntur pro loguuntnr.
— 518. l. 11. et 14. s. Machiavellist. pro Machiavelist.; l. 20. Doctores pro Doctorcs.
— 519. l. 2 infr. stipes pro stapes.
— 520. l. 3. XV pro XVI; l. 22. sicut pro ficut; l. 22. arenoso pro arinoso; l. 26. tunc pro tunc; l. ult. Machiavellistas pro Machiavelistas.

Alpha pro Alphah p. 24. l. 13. 26; p. 25. l. 7. 10. 10. 27; p. 26. l. 28; p. 112. l. 11; p. 127. l. 24. 31; p. 209. l. 23.

Amethyst. pro Amethist. p. 258. l. 20; p. 276. l. 27; p. 277. l. 13.

Atmosphaer. pro Athmosphaer. p. 31. l. 6. 9; p. 38. l. 21; p. 42. l. 14; p. 47. l. 31; p. 48. l. 27; p. 95. l. 23. s. 32; p. 100. l. 32. (recte l. 31;) p. 102. l. 18; p. 105. l. 35; p. 371. l. 32; p. 380. l. 9; p. 405. l. 35. 35.

Chimaer. pro Chimer. p. 51. l. 2 infr.; p. 74. l. 22; p. 236. l. 20; p. 427. l. 2.

lacrym. pro lachrym. p. 167. l. 6. s.

Crystall. pre Chrystall. p. 6. l. 6; p. 20. l. 15. p. 44. l. 25; p. 53. l. 7. s.; p. 227. l. 33; p. 258. l. 12; p. 274. l. 1; p. 355. l. 1; p. 390. l. 21; p. 438. l. 31; p. 465. l. 26; p. 466. l. 23.

foedus pro faedus p. 352. l. 13.

Jota pro Jotha p. 309. l. 6; p. 319. l. 13.

Digitized by Google

Lot. pro Loth. p. 86. l. 1 infr.; p. 241. l. 21; p. 398. l. 23.
Melanchthon pro Melanchton p. 424. l. 15.
Melanchthone pro Melanchtone p. 80. l. 5. s.
Mataph. pro Methaph. p. 71. l. 2 infr.; p. 441. l. 21. (ut recte p. 442. l. 6.)
Omega pro Omegah p. 24. l. 13. 26; p. 25. l. 7. 10. 11. 27; p. 26. l. 28; p. 112. l. 11; p. 127. l. 24. 31.
parallel. pro paralel. p. 83. l. 31; p. 276. l. 32.
Scyph. pro Schyph. p. 227. l. 33.
Simulacr. pro Simulachr. p. 8. l. 35. s.; p. 244. l. 22; p. 266. l. 13. s.
Thummim pro Thumim p. 270. l. 9. s.; p. 275. l. 30; p. 276. l. 35. 36; p. 277. l. 6. 17. 27. s. 29; p. 394. l. 18.
Adjeci p. 118. l. 27. [XLV: 11.]; p. 122. l. 10. [20.]; p. 126. l. 32. [3.]; p. 131. l. ult. [18.]; p. 188. l. 35. [2.]; p. 189. l. 21. [18. 19.]; p. 198. l. 26. [, Purificatio]; l. 27. [et Salvatio]; p. 203. l. 12. [Cap: V, 12. 14.]; l. 24. [11.]; p. 204. l. 22. ss. [Cap. III: 1 seq. Candelabrum et duas Oleas, Cap. V: 1 seq. volumen volans et Epham,]; l. 30. [Cap: IX: 21.]; l. 34. [equos]; p. 206. l. 15. [16.]; l. 23. [44.] ... [11.]; p. 247. l. 3. s. [et per id Salvavit et Redemit homines,]; l. 9. [non]; p. 248. l. 26. s. [apud Esajam,]; p. 253. l. 4. [14.]; l. 18. [4.]; p. 260. l. 13. [II: 2.]; p. 276. l. 27. [14.]; p. 295. l. 35. [15.]; p. 298. l. 27. [panis et aqua,]; l. 33. s. [XCVI: 11.]; p. 308. l. 21. [52.]; p. 312. l. 9. [13.]; p. 329. l. 28. s. [quod populus per triduum se praeparaverit ad videndum et audiendum:], ut Dec. 55; p. 332. l. 27. [8.]; p. 334. l. 31. [16.]; p. 337. l. 29. [10.]; l. 32. [non]; p. 338. l. 5. [LIV:], cf. A. R. 281; l. 9. [5.], cf. A. R. 281; p. 341. l. 12. [Cap: XLI: 25.], ut A. R. 81. A. C. 2009; l. 29. [6.]; p. 348. l. 5. [XIX:] ut C. S. 119; p. 356. l. 21. [6—9.]; l. 32. [7. 14.]; p. 378. l. 12. [9.]; p. 397. l. 8. [1. 5.]; p. 421. l. 9. [3.]; l. 18. [23.]; p. 425. l. ult. [. 18.]; p. 426. l. 8. [I.]; p. 454. l. 8 infr. [1.]; p. 475. l. 20. [Justitia et]; p. 497. l. 17. [13.]; p. 501. l. 11. [1.]; p. 510. l. 13. [Matth:].
Punctum fixi p. 68. l. 32. ante Haec; p. 111. l. 5. 7. et p. 112. l. 13; p. 115. l. 12; p. 118. l. 34; p. 119. l. 27. 27. 27; p. 126. l. 8. 14; p. 127. l. 15; p. 155. l. 28. 32. 33;

Digitized by Google

p. 180. l. 15. 17; p. 192. l. 13; p. 203. l. 18. 25; p. 281. l. 21; p. 295. l. 26. 26. 28; p. 300. l. 4. 7. 10. 12. 14; p. 318. l. 33; p. 345. l. 15. 23; p. 349. l. 1; p. 350. l. 6; p. 356. l. 15. 22; p. 432. l. 4; p. 434. l. 10. post Psalm; p. 188. l. 9. ante VI; p. 192. l. 10. post 26; p. 328. l. 27. post Quintum; p. 361. l. 34. post loqui.

Punctum fixi loco coli p. 167. l. 28. post 31; l. 32. post 1; l. 36. post 27; p. 411. l. 31. post IV; p. 414. l. 16. post III; p. 417. l. 4. post IV; p. 418. l. 23. 25. 28. post II ... III ... I; p. 420. l. 1. post II; p. 489. l. 18. post Cap. et post 19; p. 491. l. 14. post 423.

— — loco commatis p. 53. l. 32. post 39. 40; l. 37. post 1; p. 70. l. 27. post 1. 3. 4. 10; p. 79. l. 30. post 64; p. 168. l. 22. post 40; l. 30. post 2; l. 37. post 7; p. 203. l. 19. post alibi; p. 277. l. 9. post intertexto; p. 298. l. 24. post etc.; p. 361. l. 34. post VIII; p. 384. l. 9. post 16 ... 10 ... 21; p. 424. l. 8. post Ariani; p. 440. l. 7. post Memorabile; p. 489. l. 6. post 4; p. 511. l. 1. post Memorabile.

— — loco signi diaereseos p. 182. l. 30. post Caelo.

Colon fixi p. 194. l. 1. post suum; p. 307. l. 1. 2. 3. post Psalm.

— — loco puncti p. 152. l. 2. post IX; p. 311. l. 17. post sunt; p. 351. l. 32. 33. post n; p. 421. l. 21. post I.

— — loco semicoli p. 489. l. 14. post XIV.

— — loco commatis p. 134. l. 11. post exauditur.

Semicolon delevi p. 90. l. 12. post potuit.

— adjeci p. 90. l. 12. post sit.

— posui loco commatis p. 4. l. 8. ante quod; p. 19. l. 10. post Deum; p. 59. l. 11. ante hoc; p. 76. l. 18. post est; p. 79. l. 14. post est; p. 194. l. 29. ante si; p. 204. l. 17. ante quod; p. 248. l. 26. post haec; p. 249. l. 5. post 6; p. 313. l. 6. post vivunt; p. 362. l. 1. ante nam; p. 407. l. 25. ante per; p. 414. l. 10. post Conjunctio; p. 426. l. 17. post Patre; p. 441. l. 17. ante sed; p. 475. l. 12. post hominis; p. 476. l. 12. post agit; l. 21. post est.

Comma delevi p. 23. l. 11. post omnes; p. 69. l. 5. post qui; p. 225. l. 1. post sicut; p. 385. l. 22. post omnes; p. 398. l. 11. post fidei; p. 459. l. 18. post signum parentheseos; p. 474. l. 2. post proximum.

Digitized by Google

Comma adjeci p. 10. l. 28. ante ex; p. 16. l. 16. post finem; p. 19. l. 22. ante in; p. 21. l. 8 infr. post Deus; p. 23. l. 2. post percipio; p. 28. l. 13. post illos; p. 45. l. 21. post consistit; p. 58. l. 31. ante sed; p. 62. l. 1. post ignobiles; p. 65. l. 9. ante non; p. 66. l. 10. post se; p. 67. l. 30. post ejus; p. 75. l. 32. post Ipsius; p. 77. l. 26. ante sed; p. 88. l. 19 ante sed; p. 93. l. 22. ante in; p. 104. l. 25. post proprio; p. 110. l. 21. post sequentia; p. 122. l. 9. ante Matth.; p. 124. l. 13. post Pater; p. 126. l. 24. post sit; l. 34. post Mulier; p. 127. l. 3. ante sed; p. 133. l. 3. post sim; l. 51. post Me; p. 138. l. 9. post individua; p. 139. l. 4. ante quod; p. 141. l. 6 infr. post Me; p. 144. l. 29. ante est; p. 145. l. 34. post Pater; p. 152. l. 4. ante Redemptor; l. 6. ante non; p. 158. l. 1. post sit; p. 177. l. 36. post Amor; p. 183. l. 18. post Terra; p. 187. l. 31. post reliquae; p. 194. l. 25. post docent; p. 197. l. 16. post perstat; p. 199. l. 13. post dixerit; l. 20. post est; p. 200. l. 30. post fieret; p. 205. l. 31. ante Luc.; p. 221. l. 12. post Pater; p. 224. l. 57. ante et; p. 225. l. ult. ante sed; p. 226. l. 34. post Ezechielem; p. 230. l. 37. post Deus; p. 233. l. 28. ante ex; p. 235. l. 13. post illam; p. 236. l. 15. post fiet; p. 243. l. 16. post aërem; p. 248. l. 32. post dixit; p. 249. l. 2. post habet; p. 291. l. 4 infr. ante n:; p. 300. l. 24. ante etiam; p. 327. l. 32. post laborant; p. 330. l. 37. post accederet; p. 338. l. 7. post Deus; p. 356. l. 4. post essetis; p. 360. l. 19. ante non; p. 385. l. 9. post Vero; p. 386. l. 5. ante qui et ante et; p. 387. l. 3. post Ecclesiae; p. 388. l. 31. post Domino; p. 399. l. 30. post ad Me; p. 418. l. 19. post illo; l. 36. post hominis; p. 424. l. 8. ante Manichaei; p. 428. l. 17. post est Homo; p. 431. l. 29. ante sed; p. 433. l. 19. ante quia; p. 442. l. 29. ante annon; p. 449. l. 29. ante quid; l. 36. ante sum; l. ult. ante Fides; p. 459. l. 18. ante signum parentheseos; p. 486. l. 23. ante sicut; p. 490. l. 30. ante talis; p. 491. l. 11. post illos; p. 496. l. 13. post sit; l. 14. ante quae; p. 497. l. 27. ante talis; p. 506. l. 30. ante Tribunus; p. 509. l. 7 infr. post malefacta.

Comma posui loco puncti p. 96. l. 15. post Verbum; p. 107.

Digitized by Google

l. 13. post audivit; p. 131. l. 31. post estis; p. 152. l. 6. post Patrem; p. 204. l. 30. post illo; p. 205. l. 2. post sigillis; p. 208. l. 25. post Jupiter; p. 221. l. 22. ante et; p. 354. l. 21. post satis; p. 378. l. 19. post Christum; p. 384. l. 12. post audite; p. 397. l. 24. ante i; p. 424. l. 5. post Marcionitae; p. 447. l. 5. ante Ille; p. 489. l. 12. post verba.

Comma posui loco semicoli p. 43. l. 7. ante et; p. 77. l. 27. post renitentia; p. 155. l. 19. post Redemptor; p. 161. l. 6. post 26; p. 209. l. 28. post alibi; p. 211. l. 27. ante tunc; p. 313. l. 5. post Pulmo; p. 328. l. 30. post Decalogus; p. 338. l. 27. post est; p. 349. l. 10. post Occides; p. 388. l. 6. post veris; p. 392. l. 6. post infinitum; p. 396. l. 23. post est.

Signum citationis delevi p. 122. l. 9. ante Matth.; p. 127. l. 15. ante His; p. 338. l. 7. post Deus.

— — adjeci p. 2. l. 26. post illo; p. 3. l. 11. post Patrem; l. 15. post aeterna; p. 6. l. 32. post unum; p. 38. l. 27. post te; l. 29. post hesternus; p. 43. l. 29. post illum; p. 53. l. 37. ante Cap.; p. 62. l. 20. post eum; p. 64. l. 12. post amorum; p. 67. l. 10. post aeternum; p. 68. l. 20. post damnatio; p. 70. l. 27. post est; p. 71. l. 13. post terra; p. 76. l. 25. ante Quod; l. 26. post illos; l. 29. post Mundum; p. 79. l. 8. ante Si; l. 9. post Tu; l. 10. post eos; p. 96. l. 17. post est; p. 107. l. 30. post tua; p. 108. l. 1. post nostro; p. 109. l. 9. post Nobiscum; p. 110. l. 1. post Dei; l. 5. post Jesum; p. 112. l. 30. post nos; p. 113. l. 27. post Lucem; p. 114. l. 13. post te; p. 115. l. ult. post homines; p. 118. l. 7. post Dei; l. 10. ante Angelus; l. 14. post desideratis; p. 122. l. 13. post Justorum; p. 123. l. 35. post Patre; p. 126. l. 10. post Aeternitatis; p. 127. l. 15. ante semel; l. 34. post Ultimus; p. 131. l. 37. s. post laetitiam; p. 132. l. 3. post faciam; p. 133. l. 16. post Me; p. 142. l. 25. post corporaliter; p. 151. l. 30. post saeculorum; p. 155. l. 19. post Redemptor; l. 23. post saturetur; l. 28. post Deus; p. 159. l. 16. post illi; p. 161. l. 31. post obedientiam; p. 165. l. 18. s. post terram; l. 22. post Agni; p. 117. l. 1. post meo; p. 172. l. 9. post egestionis; p. 183. l. 13. ante

Digitized by Google

In; l. 18. post Terra; p. 192. l. 16. s. post Israëlis; p. 196. l. 33. post prophetiae; p. 221. l. 17. post Dei; l. 26. post Sancti; p. 226. l. 7. post habere; p. 246. l. 20. p. Dei; l. 26. post Jesum; p. 247. l. 1. post pascet; p. 251. l. 4. post es; p. 258. l. 23. s. post stadiorum; p. 260. l. 16. post terra; p. 274. l. 12. post mundum; p. 284. l. 14. post Christus; p. 286. l. 22. post faciam; p. 312. l. 9. post Jaschar; p. 337. l. 24. post Ipsius; p. 385. l. 27. post Ipsum; p. 395. l. ult. post carnis; p. 396. l. 15. post aeterna; l. ult. post eorum; p. 397. l. 8. post gloria; p. 464. l. 30. post illustrat; p. 471. l. 4. post Prophetae; p. 507. l. 2. s. post injecerit.

B. Ad Verae christianae religionis Tom. II.

Pag. 1. l. 10. scit pro fcit; l. 23. ss. Suecia ... Transsumpta pro Svecia ... Transumpta; l. 27. s. hominem pro homines; l. 30. et pro ut.
— 2. l. 25. uxoris Loti pro uxori Lothi.
— 3. l. 14. sanorum pro Sacrorum, ut in Formula Conc. p. 582; l. 23. cooperetur ... 579. pro cooparetur ... 519. ut in S. E. 15.
— 4. l. 23. sequuntur pro sequntur.
— 5. l. 27. 3. 8. 9. pro 1. 8; l. 35. II. pro III.
— 6. l. 3. s. 11. Cap. ... XXIV. pro 12. Cap. ... XXXV; l. 7. sistit pro fistit; l. 14. s. beneplacitum pro beneptacitum; l. 23. 33 pro 13; l. 26. statutum pro statutam; l. 32. LII. pro CII; l. 36. illa pro per illa.
— 7. l. 2. offendiculum pro ossendiculum.
— 8. l. 26. sit pro non sit.
— 9. l. 31. sint pro simt.
— 11. l. 15. quamdiu pro quandiu.
— 12. l. 14. 421 ad 535 pro 536 ad 603; l. 27. in intelligentia pro intelligentia.
— 13. l. 33. trutinae pro trubina.
— 14. l. 3. Cum pro Cuni.
— 15. l. 16. 1764 pro 1765.
— 16. l. 25. est pro est; l. 32. Loti pro lothi.

Digitized by Google

Pag. 18. l. 16. s. Auferetur — ejus (literis italicis pro antiquis); l. 36. XII: 33. pro XIII: 12; l. 37. 8 pro 12.

— 19. l. 6. fecerunt pro secerunt; l. 11. ante Sach. I: 6. posuerim Jerem: XXXII: 19; l. 20. 47 pro 16; l. 31. 464 pro 462.

— 20. l. 16. arenareus: lego arenaceus, nisi praetuleris arenarius; l. 21. 28. spiritualibus pre spiritualibus.

— 23. l. 31. Decretum pro Secretum.

— 25. l. 11. adjecerim 4; l. 12. vidit pro videt; l. 24. usque pro usqde.

— 26. l. 2. sui pro sur; l. 19. lucem et calorem pro luce et calore.

— 27. l. 4 infr. Voluntatis pro Voluntalis.

— 28. l. 15. 51 pro 5.

— 30. l. 8. sanguif. pro sangvif.

— 31. l. 5. 445: legerim 475; l. 20. voluntas pro voiuntas.

— 32. l. 6. emancipati pro emanicipati; l. 17. donatur pro sonatur; l. 20. coërceret pro couerceret; l. 27. inanimatis pro inaminatis; l. 28. naturalibus pro naturalitus; l. 34. ex quo mella ... ludit pro en quo inella ... ludat.

— 33. l. 18. XIII: 31. 32. pro XIV: 32; l. 22. s. spiritualibus pro fpiritualibus.

— 34. l. 23. apertionem pro aperitionem; l. 33. omnis pro omnes.

— 35. l. 10. s. repraes. ... obeunda pro Repraes. ... obcunda; l. 18. excellentia pro ex cellentia; l. 23. quicquam pro quisquam.

— 36. l. penult. Memorabilia pro Memoriabilia; l. ult. deliberaturi pro diliberaturi.

— 37. l. 4. Conciliis pro Consiliis.

— 39. l. 13. si pro fi; l. 18. dicitur pro decitur; l. 20. quod pro qnod; l. 26. quam pro quare.

— 40. l. 16. s. exstingueret pro exstingveret.

— 44. l. 5. XVII pro XVI, ut A. R. 484. p. 284; l. 37. judaiz. pro Judaiz.

— 45. l. 3. 338 pro 238; l. 21. VI. pro VII, ut A. R.

Digitized by Google

417. p. 233; l. 23. 37 pro 38; l. 26. 32 pro 31; l. 32. 44 pro 24, ut ibid.

Pag. 51. l. 29. arcuatum pro arcuarum.

— 56. l. 1. nam pro nom; l. 25. sulphurei pro salphurei; l. 34. sentiant pro sentinat.

— 57. l. 18. Aetnae pro Aethnae; l. 23. Pennsylvania pro Pensylvania; l. 26. sit pro fit; l. 33. Peccator pro Pecator.

— 58. l. 9. Concordiae pro oncordiae.

— 59. l. 1. Pharisaee pro Pharisaec; l. 37. hypocritas pro hypocitas.

— 60. l. 6. s. dirae ... seu pro ditae ... scu; l. 14. graveolenta pro granveolenta; l. 21. reformationem pro reformatiorem.

— 62. l. 3. faciant pro faciunt; l. 11. Canaanit pro Cananit.

— 63. l. 17. inculpabant pro inculbant; l. 30. letum non evitabile pro lethum non evitabilam; l. 36. ut pro et; l. 37. nisi pro nifi.

— 64. l. 10. quod pro quoad.

— 66. l. 19. 13 pro 12.

— 67. l. 4. 4 pro 9; l. 6. appropinquavit pro appropinqvavit; l. 8. XIII pro XII; l. 12. Jesu pro Jefu; l. 22. Ecclesiam pro Ecclesinam; l. 27. Thyatiris pro Thyatyris; l. 29. Laodicensium pro Laudicensium; l. 36. enuntiare pro enuntiate.

— 68. l. 17. paenitentia pro paenitententia; l. 21. spoponderunt pro sposponderunt; l. 25. Catechismo pro Cathechismo.

— 69. l. 2. tzijim pro tziim.

— 70. l. 13. 24 ad 30 pro 25 ad 31.

— 71. l. 24. colubri pro coluri; l. 29. XXXVII. pro XXVII.

— 74. l. 10 infr. Ipsius pro Ipfius.

— 75. l. 18. quomodo pro qnomodo.

— 76. l. 23. honoribus pro homoribus.

— 77. l. 9 infr. operante pro operantc.

— 78. l. 24. secreta pro sereta; l. 36. milliaris pro millenaris.

— 79. l. 25. deficit pro defieit.

Digitized by Google

Pag. 80. l. 8. crabro pro craber.
— 81. l. 24. subministrantia pro subministrrntia.
— 82. l. 1. satyriasi pro satyria si; l. 5. tarantula ... Viti pro taratantula ... Vitis.
— 83. l. 11. justificat pro justiflcat.
— 85. l. 5. aversari pro eversari.
— 86. l. 24. caepit: legerim cepit.
— 87. l. 5. forte pro sorte; l. 18. Fingae: conf. Du Cange, Glossarium mediae et infimae latinitatis, III. Venet. 1738. p. 478. ubi dicit: „Finga, vel Fingia, quoddam genus simiarum villosum comis et armis prominentibus, docile ad feritatis oblivionem. Ugutio a Fingere deducit. Galli Singe vocant;" l. 22. exuemini pro exuenimi; l. 25. s. internecino pro internecimo; l. 35. amaena ... obscure pro aemaena ... oscure.
— 88. l. 11. s. sterquiliniis pro sterquilineis.
— 89. l. 9. 12. 13. pro 14. 15; l. 19. animadvertit pro animadverit.
— 90. l. 10. Universum pro universum.
— 91. l. 32. s. sensurus pro sentiturus.
— 94. l. 24. Apocalypsi pro Apocalysi.
— 95. l. 8. 20 pro 19; l. 14. 574 pro 474; l. 35. tarantula pro taratantula.
— 96. l. 2. trucidarent pro tracidarent; l. 13. noctuae ... zijim cum ijim pro noctiae ... ziim cum iim; l. 15. merula: sed quia Seb. Schmidii versio non quadrat, in Jndice Biblico dicit, sub voce „Merula, Es: XXXIV: 15. vide Serpens," et sub voce Serpens: „Merula, lege Acontias vel Jaculus serpens ... Es: XXXIV: 15." quod prorsus coincidit cum Gesenii Thesauro philologico critico linguae hebraicae et chaldaicae V. T. T. III. Lips. 1842. ubi p. 1226. s. v. Kippos dicit: „Jes. XXXIV, 15. animal in desertis habitans, idque oviparum ... nil dubitantes accedimus Bocharto (Hieroz. III. p. 19. Lips.) qui ... serpens jaculus, ἀκοντίας, serpentis genus, quod in jaculi modum prosiliens mordet ... nostr. Pfeilschlange."
— 98. l. 23. involverit pro involveret.

Digitized by Google

Pag. 99. l. 15. factus pro sactus; l. 19. s. videantur pro vidcantur; l. 27. serius pro seriu; l. 34. in Domin. pro n Domin.

— 100. l. 3. Liberum pro Liborum; l. 13. de pro d; l. 29. XXIV pro XXV.

— 101. l. 28. cancri pro caneri.

— 102. l. 18. 18 pro 16; l. 20. generare faciam, et concluserim pro generari faciam, et non concluserim; l. 21. No pro non.

— 103. l. 14. stipitem pro stapidem.

— 104. l. 31. singulis pro sinqulis.

— 105. l. 4. ad instar pro adinstar.

— 107. l. 11. olerum: lego olorum; l. 31. comoedis pro commaedis.

— 110. l. 16. Israëlis pro Israeelis.

— 111. l. 18. capapello: legerim capapelle, nam capapellis est quasi pellis cum capa, vid. Du Cange l. c. sub v. Capapellis.

— 112. l. 34. s. concupiscentiae pro concupiscientiae.

— 113. l. 7. saeculis pro faeculis; l. 10. s. Contritio pro Contritritio.

— 115. l. 1. vestra pro vestrae.

— 116. l. 6 infr. mansuetas pro mansvetas.

— 118. l. 7. s. Apocalypsi ... 7 pro Apocalysi ... 6; l. 27. descriptum pro discriptum.

— 119. l. 16. voluntatis pro votatis; l. 32. sunt pro suat.

— 120. l. 10. 16 pro 15; l. 13. potest: lego possunt; l. 16. s. etiam ... gradus pro itiam ... gradus; l. 37. 26 pro 25.

— 121. l. 6. tribuat pro trabuat; l. 14. concupiscentiis pro concupiscientiis; l. 19. sed pro fed; l. 23. concupiscentiae pro concupiscentae; l. 28. intellectu pro intellecta; l. 30. zijim pro ghoim, nisi legeris ijim.

— 122. l. 1. s. vermibus pro vermibur.

— 123. l. 8. fit pro sit.

— 124. l. 3. Comparari pro Compaiari.

— 125. l. 36. conchylia pro conchilia.

Digitized by Google

Pag. 126. l. 12 infr. unam pro unum.
— 127. l. 26. infert pro in infert; l. 35. illa pro ille.
— 128. l. 25. III: 4 pro III: 11, sed legerim II: 10. Cap. IV: 15; et l. 26. pro Joël IV: 15. legerim Joel III: 4; l. 29. humanas pro humenas; l. 29. s. influerent ... Ecclipsi: lego influeret ... Eclipsi.
— 129. l. 4. imaginaria pro imaginatia.
— 151. l. 28. reciprocum pro reciproeum; l. 31. quaesiverunt ... sit pro quaefiverunt ... fit.
— 132. l. 10. spoponderunt pro sposponderunt; l. 29. Posthac pro Post hac; l. ult. material. pro Material.
— 134. l. 3. letum pro lethus; l. 16. sunt pro funt.
— 137. l. 1. obedientia pro obidientia; l. 10. perceptionem pro perreptionem.
— 138. l. 6. simplici pro fimplici.
— 139. l. 29. robur pro Robur; l. 34. 32. forte legendum est 31, ut C. S. 81.
— 140. l. 17. Israëlis pro Ifraëlis.
— 142. l. 6. 628 pro 528.
— 144. l. 20. diagnostica pro dignostica; l. penult. 325 pro 1318.
— 146. l. 28. rudera pro ruder.
— 149. l. 29. 14 pro 24: conf. p. 417. not. ad p. 110. §. 83; l. 32. 1 pro IX, nisi legeris XVI: 15.
— 152. l. 1. seu pro et; l. 13. emoreretur pro emoretetur.
— 155. l. 1. fui pro sui; l. 4. 31 pro 33; l. 19. quatuordecim pro quatuordecem.
— 157. l. 8. omne pro amne; l. 10. adhuc pro adhoc.
— 159. l. 23. s. possunt pro posunt.
— 160. l. 6. Ecclesiae pro Eccleflae.
— 161. l. 28. XIII: 8. [Cap. XX:] 12. 15. pro XII: 8. 12. 23; l. 32. quae pro qui; l. 33. qui pro quae.
— 162. l. 28. s. qualificat pro qualisicat; l. 34. fiat pro siat; l. 35. est pro est est.
— 163. l. 9. duntaxat pro dunttaxat; l. 11. s. Baalpeorem pro Baalpeorim, ut A. C. 5044; l. 14. [I.] Epist. V: 20 pro Epist. V: 21; l. 37. malum pro malim.
— 164. l. 5. sycophanta pro sychophanta.

Digitized by Google

Pag. 166. l. 21. suntque pro sunt que.
— 167. l. 36. profundissimo pro pofundissimo.
— 170. l. 9. subsederunt pro subsiderunt; l. 21. ijim pro Ijim.
— 171. l. 13. sensum pro sentitum.
— 173. l. 10. simulator ... apparens pro similator ... aparens; l. 33. corpore pro compore.
— 175. l. 10. et 12. obol. pro obul.
— 178. l. 7. senserit pro sentiverit; l. 16. sodalitio pro sadalitio; l. 31. consistunt pro consistit.
— 179. l. 1. Lypothymia pro Lypothamia; l. 25. hypochondriacus pro hypocondriacus; l. 27. s. Cacochymiae ... orificium pro Cachochymiae ... orisicium; l. 32. symphysis pro symphesis; l. 37. Cerebri pro Corebri.
— 180. l. 18. Contritio pro Contitrio; l. 21. confessionarii pro codfessionarii.
— 181. l. 9. Conscientiam ... Conscientia pro Conscientia ... Conscentia; l. 24. Sic pro Sit.
— 184. l. 1. subsederat pro subsiderat; l. 5 infr. XXIX: 4 pro XXIV: 9.
— 185. l. 4. 25. 26. 27. pro 27. 28, ut n. 671. 673. et A. R. 378; l. 16. Paschatis pro Pascatis.
— 186. l. 17. furcifer pro furcifet; l. 24. s. Baptismata pro Bapismata.
— 187. l. 1. Pileus pro Pilus.
— 188. l. 6. praeputia pro proputia; l. 7. Lava pro Lavate; l. 23. Mausoleo pro Mausolaeo; l. 33. s. Christianam pro Christianum.
— 190. l. 15. baptiz. pro Baptiz.; l. 16. 5 pro 9.
— 191. l. 4. specie pro specie; l. 17. ex pro et; l. 31. indigestum pro indigesum.
— 192. l. 6. Praeterea pro Preterea.
— 194. l. 2. habes pro habeo; l. 8. illas ... sequuntur pro illos ... sequntur; l. 36. in pro In.
— 195. l. 13. 8 pro 9.
— 197. l. 15. et per litteris antiquis pro et per litteris italicis; l. 18. ingressae pro ingreffae.
— 198. l. 20. 76 pro 26; l. 22. tuam pro meam.
— 199. l. 2. irae pro et irae; l. 4. 12 pro 11; l. 12. Ze-

Digitized by Google

phaniam pro Sachariam; l. 22. consumerem pro consummerem.

Pag. 200. l. 21. consumerentur pro consummerentur; l. 28. terrefieri pro terrifieri.

— 201. l. 3. Bethschemitae pro Beethscemitae; l. 8 infr. Aristippus pro Arisippus.

— 203. l. 22. 23. gradi pro gradiri; l. 28. cassi pro caffi.

— 204. l. 5. fallacias pro sallacias.

— 205. l. 20. 693 pro 493; l. 28. imprimis pro imprlmis.

— 207. l. 26. numne pro numme.

— 208. l. 6. s. mumiae ... exesae pro mumia ... exesa.

— 209. l. 3. tironibus ... ob pro tyronibus ... et.

— 210. l. 5 infr. bonum pro h̤onum.

— 212. l. 20. amaenis pro aemaenis.

— 214. l. 3. forsan pro forsean.

— 215. l. 7. Wolfius pro Wollfius.

— 216. l. 9. instantanea pro instantinea.

— 217. l. 6 infr. sapphiris pro saphiris.

— 218. l. 22. Calculi pro Caculi.

— 219. l. 16. s. VI ... 12. .. 13. pro V. .. 11. .. 14; l. 18. 37 pro 3; l. 29. Neotericis pro Neutericis.

— 220. l. 15. auscultate pro ausculate.

— 221. l. 3. s. formam pro sormam.

— 223. l. 17. gazophylaciis pro gazophyiaciis; l. 20. praetereuntium pro praetereuntiam.

— 225. l. 1. hoc pro hic; l. 27. 48 pro 48. 48.

— 226. l. 1. et pro at; l. 3. XXII pro XX; l. 18. s. principum pro principnm; l. 27. chiliarchorum pro chiliariorum.

— 227. l. 24. 8 pro 11.

— 228. l. 18. Num. XVIII: 17. pro Cap: VIII: 8.; l. ult. vivet pro vivent, ut A. C. 113.

— 229. l. 23. Sanctificabis pro Sauctificabis; l. 26. Oblationem pro Oblatiouem.

— 230. l. 4. VIII. ... Immittam pro XVIII. ... Imittam; l. 19. Esaj. pro Cap.; l. 24. 25 pro 22; l. 29. 6

Digitized by Google

pro 5; l. 35. Nutritio pro Nutrito; l. ult. VIII. pro XVIII.

Pag. 231. l. 16. 45 pro 5; l. 20. liberet pro liberat.

— 232. l. 14. Sancta pro Santa; l. 20. illorum pro iilorum.

— 236. l. 26. non pro nom; l. 34. 720 pro 620.

— 237. l. 5 infr. primam pro primum.

— 238. l. 7. agnoscendus pro aguoscendus; l. 12. similibus pro simillbus; l. 18. proximum pro proximnm.

— 239. l. 3. similiter pro sinaliter; l. 17. est pro et; l. 29. Dominum, Charitatem et Fidem, pro Dominus, Charitas et Fides; l. 32. ostensum pro ospensum.

— 240. l. 5. XIII pro XXIII; l. 16. palatia pro palitia; l. 28. fidit pro fidet.

— 241. l. 19. 20 pro 21, ut n. 777.

— 244. l. 16. Joh. pro Matth.

— 248. l. 18. praeeunte pro praecunte.

— 249. l. 6. hos pro hoc; l. 12. illis pro lllis.

— 250. l. 2. s. Angelus ... letum gaud. vestrorum pro Angelu ... lethus gaud. vestorum; l. 16. successive pro saccessive; l. ead. non fiunt gaudia: legerim fiunt non gaudia; l. 34. duodecim pro dnodecim.

— 251. l. 6. exiverunt pro exivetunt.

— 252. l. 11. satisfactio pro fatisfactio; l. 24. superillustri pro super-illustri.

— 253. l. 13. s. exspectate pro exspecta.

— 255. l. 37. sunt pro funt.

— 256. l. 3. elanguescit pro elangvescit.

— 257. l. 4 infr. Archi-Episcopus pro Archi Episcopus.

— 259. l. 12. Curia pro Cutia; l. 16. animarem pro amimarem.

— 261. l. 33. in suis officiis et in pro in suis in officiis et.

— 262. l. 1. jaspide pro juspide; l. 5. ineffabilis pro ineffabiliis.

— 264. l. 11. saccharini pro sacharini.

Digitized by Google

Pag. 266. l. 4. ludiera pro ludrica.
— 268. l. 5. communicat. pro cummunicat.
— 270. l. 1. imposuit pro impofuit.
— 271. l. 22. XXV pro XXIV; l. 26. optimo pro opimo, ut in A. E. 863. p. 315. et in Indice Bibl. s. v. Aurum; l. 35. consecrat pro consacrat.
— 272. l. 14. Sodalitium pro Sodalitum; l. 23. s. semirotundum pro semitotundum.
— 275. l. 23. XV: 16 pro X: 22. 23; l. 25. XVIII pro XVII.
— 277. l. 15. 3897 ... 4056 pro 3898 ... 4057.
— 279. l. 1. Eben pro Eban, ut in Indice Bibl.; l. 2 infr. consumm. pro Consumm.
— 280. l. 4. Ipsum pro Ipsium; l. ult. 15 pro 18.
— 282. l. 7. XII pro XIV; l. 32. circumvolution. pro circum volution.
— 283. l. 13. 26 pro 16; l. 18. eam pro eum, ut in Indice Biblico, s. v. Mane, ad Ps. 46, 6; l. 19. custodientes pro costodientes; l. 31. s. Considente pro Consedente.
— 284. l. 16. Prophetarum pro Prophetatum.
— 285. l. 6. quacunque pro quacnnque; l. 27. occasum pro ocasum.
— 286. l. 9 infr. singulariter pro singularitur.
— 287. l. 11. longitudo pro altitudo; l. 20. s. mumiae ... exesae pro mumia ... exesa.
— 288. l. ult. misit pro nisit.
— 289. l. 34. tuo; [mihi] tu pro meo tu, ut A. C. 145; l. 37. a die pro in die.
— 292. l. 2. spiritualis pro spiri ualis; l. 7. Jeschurun pro Jeshurun, ut in Indice Bibl.; l. 24. intelligant pro intelligunt.
— 295. l. 29. 11 pro 12; l. 31. 21 pro 8; l. ult. salvantur pro Salvantur.
— 296. l. 15. laetamini pro laetemini.
— 297. l. 3. LXV pro XLV; l. 10. Jehovae pro Jehovah; l. 30. in pro iu.
— 298. l. 9. 23 pro 5, ut A. R. 880; l. 12. CXXXVII: Hierosolymam pro CXXX ... Hierososysmam, ut A. R. 880; l. 28. Apocalypsi pro Apocalypfi.

Digitized by Google

Pag. 299. l. 11. 49 pro 40; l. 32. sumito pro sumite.
— 300. l. 17. vero prp vera.
— 301. l. 26. quae pro qui.
— 302. l. 17. Humanum pro Hnmanum; l. 20. 1. 14. pro 1—14; l. 24. futurus pro suturus.
— 304. l. 31. et p. 305. l. 2. Jischaji pro Jishaji.
— 305. l. 4. exstiterint pro existiterint.
— 306. l. 7. 13. 14. pro 14. 14; l. 9. agni accedunt literis cursivis pro antiquis.
— 307. l. 1. Guideoni pro Giudeoni.
— 308. l. 20. Christianae pro Christanae; l. 26. qualis pro quualis.
— 310. l. 33. tantummodo pro tandummodo.
— 311. l. 5. ut pro at.
— 312. l. 5. deterrefacti pro deterrcfacti; l. 25. s. novitii pro vovitii.
— 313. l. 10. assensu pro affensu; l. 14. abhinc pro ab hinc; l. 16. 21. Godoschalki pro Godoskalchi; l. 22. asylum pro azylum; l. 36. faece pro faeci.
— 314. l. 3. libertate pro liberate.
— 315. l. 9. borborygmos pro boribogmos.
— 322. l. 1. Praedicatores pro Praedcatores.
— 323. l. 23. despotico pro desposito; l. 26. simul pro fimul.
— 324. l. 26. Gymnasiis pro Gymnasiiis.
— 326. l. 13. hariolantur pro hauriolantur; l. 25 Tremorem pro Tremotem.
— 327. l. 18. audivi pro andivi.
— 330. l. 4. fit pro sit.
— 331. l. 19. Romano-Catholicis pro Catholico-Romanis.
— 332. l. 31. sunt pro est.
— 333. l. 30. sensus pro sentitus.
— 334. l. 2. Aromatopoliis pro Aromotopoliis.
— 337. l. 4. homines pro homine; l. 14. stapede pro stapide; l. 31. Hippone pro Hippo.
— 340. l. 1. Ephrataea pro Ephratea; l. 12. quod pro qnod.
— 341. l. 6. Idololatricam: legerim Idololatriam; l. 10. consociatio pro consocieatio.

Digitized by Google

— 342. l. 31. et p. 344. l. 3. Post haec pro Posthaec, ut p. 344. l. 26.
— 345. l. 12. Memorabilibus pro Memoriabilibus.
Pag. 346. l. 9. pro III lego II; l. 18. pro Elisaei lego Elisae.
— 347. l. 5 infr. Alpha et Omega pro Alphah et Omegah.
— 349. l. 3. 45 pro 46.
— 353. l. 22. Apocalypsi pro Apocalysi.
— 354. l. 29. 12 pro 13; l. 31. 13 pro 14; l. 33. 14 pro 15.
— 355. l. 1. Catech. pro Cathech.
— 356. l. 27. 354 pro 353.
— 357. l. 20. dividit pro devidit; l. 25. salus pro saius.
— 358. l. 9. discindi pro descindi.
— 360. l. 19. 479 pro 478; l. 22. 484. pro 484. 485.
— 362. l. 18. Regeneratio pro Regeratio.
— 363. l. 2. Spiritualibus pro Spititualibus.
— 367. l. 11. obryzo pro obrizo; l. 22. loquendi pro loquendii.
— 369. l. 20. potentia pro potentia; l. 33. congregatis pro cogregatis.
— 370. l. 2. et pro ex.
— 371. l. 35. terraqueus pro terraquens.
— 372. l. 2. Metempsychosin pro Mathempsychosin.
— 373. l. 15. 20 pro 21.
— 374. l. 8. eruperit pro erupuerit.
— 375. l. 33. significet pro significat.
— 376. l. 23. Capillitiis pro Capellitiis.
— 377. l. 16. quam pro quod.
— 379. l. 2. s. expergefaciebant pro evigilabant.
— 380. l. 26. intellexerimus pro intellaxerimus.
— 381. l. 27. convocab. pro Convocab.; l. 29. inibant pro iniebant.
— 385. l. 4. aeterna pro aetera.
— 386. l. 22. ex his pro et his; l. 27. progeniem pro prosperitatem, ut n. 335; l. 37. 38. Wolfius pro Wollfius.
— 388. l. 23. subsedit pro subsidit.

Digitized by Google

Pag. 390. l. 5. Charitas pro Charitatas; l. 28. domunculam pro domunculum; l. 35. spiritalis: sic noster: legerim spiritualis, quia sequitur l. 37. spiritualis.
— 391. l. 14. at si non pro at si non in.
— 392. l. 13. hue pro hoc.
— 393. l. 1. sed ad pro sed a.
— 396. l. 4. maleficos pro meleficos; l. 7. vero pro vere.
— 398. l. 13. Israëlis pro Isralis.
— 400. l. 22. solummodo pro solumodo.
— 402. l. 13. delitiare pro delitiari; l. 27. obolis pro obulis.
— 405. l. 20. tertium pro tertius.
— 408. l. 18. accesserit pro accesserlt; l. 33. separata pro feparata.
— 410. l. 19. tunc pro tune.
— 411. l. 4. suam pro suum.

Atmosphaer. pro Athmosphaer. p. 8. l. 12. 12. 24; p. 9. l. 27; p. 26. l. 11. s. 14. 23; p. 97. l. 26; p. 152. l. 26; p. 171. l. 10; p. 259. l. 21; p. 336. l. 13; p. 371. l. 34; p. 372. l. 10.

Comessat. pro Commessat. p. 242. l. 12; p. 251. l. 13.

Comissat. pro Commissat. p. 251. l. ult.

Comoed. pro Comaed. p. 267. l. 17. s.

Crystall. pro Chrystall. p. 51. l. 30; p. 52. l. 2; p. 183. l. 33; p. 206. l. 2; p. 262. l. 2. s.; p. 269. l. 25; p. 321. l. 11; p. 327. l. 17; p. 337. l. 7; p. 367. l. 14; p. 396. l. 16.

Dordrecht. pro Dodrecht. p. 21. l. 21; p. 22. l. 18; p. 278. l. 36; p. 318. l. ult.

Dordrecht. pro Dodrect. p. 147. l. 5.

Dordrecht. pro Dodrect. p. 24. l. 31; p. 313. l. 30.

Dordrecht. pro Dordrect. p. 22. l. 6.

Jot. pro Joth. p. 18. l. 10.

lacrym. pro lachrym. p. 255. l. 8. 30.

Lot. pro Loth. p. 2. l. 25; p. 16. l. 32; p. 58. l. 21; p. 44. l. 3. s.; p. 143. l. 27; p. 392. l. 25; p. 394. l. 27.

Melanchthon pro Melanchton p. 308. l. 17.

Melanchthon pro Melancton. p. 310. l. 27; p. 368. l. 30.

Digitized by Google

Nicae. pro Nice. p. 144. l. 26. 29. 32; p. 145. l. 2. 19; p. 146. l. 22; p. 155. l. 19; p. 363. l. 16; p. 376. l. 21. 36; p. 377. l. 1.

parallel. pro paralel. p. 61. l. 12; p. 290. l. 27.

Phoebus pro Phaebus p. 228. l. 28.

scyph. pro schyph. p. 48. l. 22. 23; p. 269. l. 20.

simulacr. pro simulachr. p. 147. l. 3; p. 248. l. 20. s.; p. 319. l. 11; p. 322. l. 18; p. 329. l. 29; p. 331. l. 20.

Thummim pro Thumim p. 353. l. 25.

Adjeci p. 2. l. 27. [habeat, seu]; p. 5. l. 36. [et]; p. 6. l. 16. [2.]; l. 22. [et fructum ejus putrem;]; p. 7. l. 3. [quod] p. 18. l. 31. [21.]; p. 19. l. 8. [XIV: 13.]; l. 28. [39. 40.]; l. 31. [n:]; p. 29. l. 15. [36.]; p. 45. l. 1. [16.]; p. 66. l. 17. [5.]; p. 67. l. 26. [13.]; p. 72. l. 31. s. [collegistis Me; nudus et], ut A. C. 4662; p. 102. l. 35. [9.]; p. 110. l. ult. [19.]; p. 115. l. 3. [26.]; p. 127. l. 8. [46.]; p. 128. l. 8. [12.]; p. 139. l. 33. s. [8. 9.] ... [8.]; p. 140. l. 8. [3.]; p. 154. l. 25. [quilibet]; p. 161. l. 11. [17.]; l. 28. [Cap. XX:]; p. 163. l. 14. [I.]; p. 177. l. 15. [ex]; p. 196. l. 9. [673.]; l. 23. [684.]; p. 226. l. 4. [XXVI: 39. 42. 44. Marc.]; p. 233. l. 5 infr. [V:]; p. 244. l. 16. [Cap. XXI: 5.]; l. 29. [n. 706. 708.]; p. 275. l. 32. [30. 39.]; p. 289. l. 4. [. 18]; l. 5 infr. [Mihi]; p. 291. l. 28. [IX: 7.]; p. 299. l. 24. [34.]; l. 29. [10.]; p. 304. l. 10. [mundi]; p. 305. l. 21. s. [Cap. LXII: 1—4. 11. 12.]; p. 344. l. 32. [ex]; p. 356. l. 14. [de Fidei Existentia]; p. 357. l. ult. [res]; p. 359. l. 21. [Publica, quaedam]; p. 363. l. 17: [a]; p. 364. l. 23. [ad 691]; p. 366. l. 21. s. [Terram, et inde descendentem Novam]; p. 373. l. 3. [aliter]; p. 409. l. 8. [n: 697.]; p. 412. l. 4. [X.]; p. 413. l. 14. [Jerem:]

Punctum fixi post Psalm p. 6. l. 16. 18. 31; p. 29. l. 4. 5; p. 102. l. 18; l. 28. 30; p. 185. l. 25; p. 228. l. ult.; p. 244. l. 36; p. 271. l. 29; p. 283. l. 19. 22. 25. 32; p. 289. l. 30. 31. 32; p. 292. l. 10. 16. 20; p. 295. l. 36; p. 298. l. 11; p. 340. l. 3; p. 370. l. 1;

p. 59. l. 17. post Matth.; p. 235. l. 11. post redeant; p. 280. l. 22. post 15; p. 347. l. 1. post contentorum; p. 362. l. 23. post 590.

— — loco coli p. 384. l. 1. post XXXIV.

Digitized by Google

Punctum fixi loco semicoli p. 280. l. 29. post 46.
— — loco commatis p. 304. l. 8. post 30.
Colon delevi p. 221. l. 26. ante n:.
— fixi p. 22. l. 28. ante 1.
— — loco puncti p. 129. l. 23. post dixerunt; p. 161. l. 16. post XII; p. 167. l. 26. post XX; p. 225. l. 4. post XXII; p. 275. l. 34. post XIII; p. 284. l. 9. post XVIII.
— — loco semicoli p. 149. l. 15. post 2; p. 166. l. 19. ante Primum.
— — loco commatis p. 54. l. 25. post Verbo.
Semicolon delevi p. 340. l. 11. post colon.
— posui loco coli p. 76. l. 15. ante sed; p. 297. l. 32. post lacte; p. 303. l. 9. post 18.
— — loco commatis p. 5. l. 32. post 3; p. 35. l. 26. post illud; p. 40. l. 31. post ejus; p. 90. l. 13. post Fines; l. 15. post Scientiae; p. 91. l. 18. post sit; p. 131. l. 13. ante quod; p. 177. l. 35. ante ad; p. 289. l. 1. post Ipsum; p. 300. l. 1. ante quod.
Comma delevi p. 180. l. 9. post quas; p. 197. l. 10. post ut; p. 203. l. 4. post his; p. 274. l. 3. ante erumperent; p. 297. l. 13. post 1; l. 24. post 14; p. 409. l. 13. post sciat.
— adjeci p. 9. l. 13. post Deo; l. 26. 27. post organum; l. 28. post calor; l. 30. ante sed; p. 10. l. 29. ante et; l. 31. post Ipso; l. 32. post Vita; l. 34. post Vitae; p. 13. l. 26. post dextrum; p. 17. l. 16. post arbitrio; p. 20. l. 33. ante est; p. 30. l. 29. post salute; p. 32. l. 20. ante sed; p. 69. l. 1. post bubones; p. 79. l. 25. post humor; p. 89. l. 18. post Inferno; p. 91. l. 8. post dextrum; p. 97. l. 24. post agit; p. 102. l. 21. post Sin; p. 104. l. 19. post mater; p. 111. l. 1. post nitentibus; p. 112. l. 9. post se et ex se; p. 128. l. 25. post atratus; p. 177. l. 37. ante ita; p. 180. l. 9. post illas; p. 187. l. 28. post Mundo; p. 196. l. 34. post splendentibus; p. 208. l. 19. post ibi; p. 222. l. 11. post ejus; p. 225. l. 20. ante dico; p. 239. l. 18. post faciat; p. 249. l. 8. post Domus; p. 303. l. 11. post cognoscit Me; p. 334. l. 2 infr. post Gentes; p. 391. l. 13. post Dominum; p. 392. l. 29. post spiritualibus; p. 394. l. 1. post Verum; p. 399. l. 12. post legit; p. 401. l. 27. post

Digitized by Google

sui; p. 402. l. 2 infr. ante ut; p. 406. l. 1. ante sed; p. 411. l. 11. ante n:.

Comma adjeci loco puncti p. 185. l. 25. post ero; p. 284. l. 21. ante Ego; p. 297. l. 28. post Sanctitatis; p. 362. l. 2. et p. 386. l. 2. ante n:

— — loco coli p. 356. l. 5. post Christum.

— — loco semicoli p. 44. l. 5. post ejus; p. 60. l. 5. post colorata; p. 67. l. 31. post agente; p. 73. l. 7. post natum; p. 97. l. 16. post Johannem; p. 157. l. 2. post terras; p. 162. l. 13. post Judaeos; p. 172. l. 31. ante sed; p. 212. l. 16. post est; p. 228. l. 13. post plaga; p. 232. l. 1. post continet; p. 256. l. 32. post Dei; l. 38. post domus; p. 296. l. 23. post intelligatur; p. 314. l. 33. post maneat; p. 333. l. 10. ante in; p. 339. l. 5 infr. post dicitur; p. 358. l. 3 infr. ante n:; p. 359. l. 2. ante at; l. 5. et p. 366. l. 2. ante n:; p. 378. l. 26. post Septimus; p. 395. l. 26. ante et; p. 400. l. 32. post veri; p. 411. l. 36. ante n:.

Signum citationis delevi p. 9. l. 13. post Deo; p. 299. l. 18. ante Johannes; p. 340. l. 23. post 846.

— — adjeci p. 5. l. 36. post vitae; p. 10. l. 29. post hominum; p. 12. l. 3. post transire; p. 23. l. 27. post viperas; p. 26. l. ult. post salutem; p. 29. l. 15. post est; p. 58. l. 32. ante Recte; l. 34. post abest; p. 59. l. 2. post mundum; p. 74. l. ult. post bonus; p. 75. l. 21. post sit; p. 94. l. 13. post Dei; l. 17. post est; p. 95. l. 7. post hoc; l. 11. post Creaturae; p. 102. l. 23. post filiorum; l. 31. post vulva; p. 103. l. 21. post ignem; p. 108. l. 5. post eos; p. 113. l. 34. post caro; p. 118. l. 8. post Dei; p. 142. l. 7 infr. post cauda; p. 149. l. 5. post communionem; p. 153. l. 5. post populi; l. 11. post Agni; p. 188. l. 37. post Creatura; p. 189. l. 7. s. post serveris; p. 193. l. 28. post defecisti; p. 196. l. 34. post splendentibus; p. 198. l. 23. post Te; l. ult. ante Ecce; p. 199. l. 11. post illum; l. 17. post terrae; l. 25. post ira; p. 218. l. 7. post rejectum; p. 221. l. 15. post viventem; p. 226. l. 14. post magnorum; l. 22. post gentes; p. 227. l. 26. post Foederis; p. 228. l. 1. post illo; l. 23. post Agni; p. 229. l. 7. post gentes; p. 230. l. 5. s. post Jehovae;

Digitized by Google

l. 11. post dabit; l. 22. post Vinum; l. ult. post Homo; p. 234. l. 14. post aeternum; p. 241. l. 10. post multum; l. 19. post aeterna; p. 280. l. 22. post Caelo; l. 25. post deseretur; p. 281. l. 4. s. post argilla; l. 9. post eam; l. 17. post splendor; l. 19. post suis; p. 283. l. 32. post tuae; p. 284. l. 15. post Caelum; l. 27. post Amen; p. 289. l. 8. post illum; p. 289. l. 33. ante Sic; p. 290. l. 2. post hoc; l. 9. post exultationem; p. 292. l. 11. post levi; p. 293. l. 6. post est; l. 19. post Christo; l. 34. post illis; p. 295. l. ult. post ambulabunt; p. 296. l. 17. post laetitiam; p. 298. l. 34. post temporum; l. 37. post devastationem; p. 299. l. 2. s. post notet; l. 18. ante qui; l. 33. post gratis; p. 302. l. 22. post Aeternitatis; p. 303. l. 9. s. ante Jesum; l. 12. post Patrem; l. 20. post illum; p. 304. l. 11. post saeculorum; l. 24. post mali; l. 28. post avellentur; p. 305. l. 9. post eorum; l. 21. post deserta; p. 306. l. 13. post eorum; p. 315. l. 19. post fato; p. 340. l. 23. ante quondam; p. 342. l. 31. ante Post; p. 343. l. 15. ante angeli; p. 344. l. 3. et 26. ante Post; l. 37. ante Praevideo; p. 346. l. 24. post Caelo; p. 413. l. 17. post aeterna.

Signum diaereseos adjeci p. 21. l. 23. post Supra et post Infra.

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Digitized by Google

ERRATA ET EMENDANDA.

TOM. I.

Pag. I. l. 13. pro Londini lege Amstelodami.
— 64. l. 19. pro gradiri l. gradi.
— 71. l. 24. pro humanes l. humanas.
— 96. l. 10. pro uuum l. unum.
— 112. l. 30. pro 3. l. 1. 3.
— 151. l. 11 infr. post 13 fige punctum.
— 152. l. 2. post Esaj. loco commatis fige punctum.
— 155. l. 31. pro 6 l. 5.
— 173. l. 19. pro Ppimum l. Primum.
— 184. l. ult et p. 185. l. 5. pro responditis l. responderitis.
— 204. l. 17. post XL dele punctum; l. 23. pro V l. IV; l. ult. pro de l. de.
— 217. l. ult. pro dederunt l. et dederunt.
— 271. l. 10. pro XX: 12 l. XX: 5, 12.
— 282. l. 18. pro est l. est, est.
— 332. l. 37. pro IX. l. X.
— 333. l. 22. post dixit pone comma.
— 352. l. 26. pro LVI l. LVII, et l. 28. post 27 loco coli fige punctum.
— 383. l. 13. 17. pro edidisset ... edidit lego edisset ... edit.
— 425. l. 37. pro nan lego non.
— 513. l. 1. s. Organizationem pro Organisationem.

TOM. II.

Pag. 24. l. 26. pro praedest. l. Praedest.
— 45. l. 10. pro iustif. l. justif.
— 59. l. 1. ante Pharisaee loco semicoli fige colon.
— 63. l. 30. pro lethum non evitabilem l. letum non evitabile.
— 87. l. 18. pro Singae l. Fingae; l. 30. post vester fige punctum.
— 107. l. 11. pro olerum l. olorum.
— 128. l. 29. s. pro influerent ... Ecclipsi lego influeret Eclipsi.
— 189. l. 7. s. post serveris pone signum citationis.
— 437. l. 10. infr. post ossendiculnm lege l. 21. recedere pro recedcre.

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

YB 33699

BX
8712
T7
1857
v.2

Digitized by Google

Digitized by Google